

Holy Bible

Aionian Edition®

**Lilangano Iya Sambano
Yao New Testament**

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as "The Purple Bible"

Holy Bible Aionian Edition ©
Lilangano Iya Sambano
Yao New Testament

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 11/7/2023
Source copyright: CC Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 5/4/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc
<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Ciyawo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matayo	11
Maliko	34
Luka	49
Yohana	74
Masengo	93
W̄aloma	118
1 W̄akolinto	130
2 W̄akolinto	141
W̄agalatia	148
W̄aefeso	152
W̄afilipi	156
W̄akolosai	159
1 W̄asesalonike	162
2 W̄asesalonike	165
1 Timoseo	167
2 Timoseo	171
Tito	173
Filimoni	175
W̄aebulania	176
Yakobo	184
1 Petulo	187
2 Petulo	190
1 Yohana	192
2 Yohana	195
3 Yohana	196
Yuda	197
Chiunukuko	198

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Che Yesu wātite, “Atati, mwalechelesye pakuŵa ngakuimanyilila yakuitendayi.”

Nipele, wāgawēne iwalo yao kwa kuitendela gudugudu.

Luka 23:34

Matayo

1 Achi chili chitabu cha meena ga lukosyo lu Che Yesu Kilisito, Che Yesu Kilisito jwaliji jwa uwelesi u che Daudi, jwa uwelesi u che Iblahimu. **2** Che Iblahimu wammeleche che Isaka ni che Isaka wammeleche che Yakobo ni che Yakobo wammeleche che Yuda ni achapwakwe. **3** Che Yuda wammeleche che Pelesi ni che Sela, achikulu wao wāliji che Tamali ni che Pelesi wammeleche che Esloni ni che Esloni wammeleche che Alamu. **4** Che Alamu wammeleche che Aminadabu ni che Aminadabu wammeleche che Nashoni ni che Nashoni wammeleche che Salumoni ni, **5** Che Salumoni wammeleche che Boasi, achikulu wao che Boasi wāliji che Lahabu. Che Boasi ni che Lusi wāliji achawelesi wa che Obedi ni che Obedi wammeleche che Yese, **6** nomba che Yese wammeleche Mwenye che Daudi. Che Daudi wammeleche che Selemani, achikulu wao che Selemani wāliji wankwawo che Ulia. **7** Che Selemani wammeleche che Lehoboamu ni, che Lehoboamu wammeleche che Abiya ni che Abiya wammeleche che Asa ni, **8** che Asa wammeleche che Yehoshafati ni che Yehoshafati wammeleche che Yolamu ni che Yolamu wammeleche che Usia ni, **9** Che Usia wammeleche che Yosamu ni che Yosamu wammeleche che Ahasi ni che Ahasi wammeleche che Esekiya ni, **10** Che Esekiya wammeleche che Manase ni che Manase wammeleche che Amoni ni che Amoni wammeleche che Yosia ni, **11** Che Yosia wammeleche che Yekonia ni achapwakwe. Keleko kaliji katema kakwasamichisya Wayahudi ku chilambo cha ku Babeli. **12** Nipele, Wayahudi paŵaiche ku chilambo cha Babeli, che Yekonia wammeleche che Sealitili ni che Sealitili wammeleche che Selubabeli ni, **13** Che Selubabeli wammeleche che Abiudi ni che Abiudi wammeleche che Eliakimu ni che Eliakimu wammeleche che Asoli. **14** Che Asoli wammeleche che Sadoki ni che Sadoki wammeleche che Akimu ni che Akimu wammeleche che Eliudi, **15** Che Eliudi wammeleche che Eliasali ni che Eliasali wammeleche che Matani ni che Matani wammeleche che Yakobo, **16** Che Yakobo wammeleche che Yusufu, wankwawo che Maliamu achikulugwe Che Yesu wakuwālanjika Kilisito Jwakuwombola. **17** Pelepo pali ni iwelesi kumi na nne kutyochela che Iblahimu kwaichilila che Daudi, iwelesi kumi na nne kutyochela che Daudi mpaka Wayahudi paŵajalikwe ku usami ku Babeli ni iwelesi kumi na nne kutyochela kwigalikwa ku usami kuichila katema ka Kilisito. **18** Yelei ni iwātite pakupagwa Che Yesu Kilisito, che Maliamu, achikulugwe, wāliji atomelwe ni che Yusufu. Nambo akanawe kuwonegana mpela mundu ni wankwakwe, che Maliamu wālisimene ali wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. **19** Nombe che Yusufu wankwakwe pakuwa wāliji mundu jwambone paujo pa Akunnungu nganasaka kwachembulunya che Maliamu pa wāndu, wasachile kwaleka pangaimanyilila wāndu. **20** Nombewo paŵaliji aninkuganisa yeleyo, katumetume jwa kwini jwa Ambuje wankopochele mu sagamisi, wānsalile, “Che Yusufu mwana ju che Daudi nkajogopa kwajigala che Maliamu kuwa wankwenu, ligongo ali wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. **21** Chaligopole mwanache jwanume nomwe chimwape liina

lyakwe Che Yesu, pakuwa jwelejo ni juchiwakupusye wāndu wakwe mu sambu syao.” **22** Nipele yoseyo yakopochele kuti liwe isyene, liloŵe lya Ambuje liŵawechele kwa litala lya jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, **23** “Mwalimwalipe chaŵe jwapachiilu, chaligopole mwanache jwanume, nombewo chachaŵilanga Emanueli” malumbo gakwe, “Akunnungu ali pamo ni uwe.” **24** Nombe che Yusufu paŵajimwiche, wātesile ilaila iwātite pakusala katumetume jwa kwini jwa Ambuje, wānjigele che Maliamu wankwawo ni kwaulanawo kumangwao. **25** Nambo nganawonegana nawo mpaka che Maliamu paŵaligopwele mwanache jwanume. Nombe che Yusufu wampele liina lyakwe Che Yesu.

2 Che Yesu wapagwile mmusi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, kele katemako che Helode ali mwenye. Napagwa pe, wāndu wāwaimanyichisye nnope ndondwa kutyochela kungopochelo lyuwa waiche ku Yelusalemu. **2** Wāusisye wāndu, “Ana alikwapi mwanache jwapagwile, kuwa Mwenye jwa Wayahudi? Tujiweni ndondwa jakwe pajikopochele kungopochelo lyuwa ni weleu tuiche kukwapopelela.” **3** Mwenye che Helode paŵapilikene yeleyo ni wapwele ntima, welewo pamo ni wāndu wose wa ku Yelusalemu. **4** Nipele, wāawilasile pamo achakulungwa wose wāmpopesi ni wākwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, wāusisye kuti, “Ana Kilisito Jwakuwombola chapagwe kwapi?” **5** Nombewo wājanjile, “Mu musu wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, pakuwa yeleyo ni iwātite pakulembekwa ni jwakulondola jwa Akunnungu, **6** “Mmwe Beselehemu chilambo cha ku Yudea, mmwe nganimma jwamwana kose pasikati misi ja chilambo cha ku Yudea, pakuwa kutyochela kukwenu chakopochele chilongola juchiwālongosye wāndu wāngu, Wāsisilaeli.” **7** Pelepo, che Helode wāawilasile pachisyepela wānyawo wāwaimanyichisye nnope ndondwa ni wāusisye katema chi jele ndondwa jo pijakopochele. **8** Nipele wātumile ku Beselehemu aninkuti, “Njaulanje nkauchilichisye uchenene ngani sya jwele mwanache. Mwalimwala kummona, nkajue kukuusalila, ni une jwakwe nyaule ngaatindiŵalile.” **9** Paŵamalisisye kumpilikana mwenye, wājendelechele ni ulendo wao nipele jele ndondwa jo jiwājiweni kungopochelo lyuwa jalongolele mmbujo mwao mpaka pajaiche ni kwima pachanya nyumba jiwāliji mwanache. **10** Paŵajiweni jele ndondwa jo wasengwile nnope. **11** Wājanjile nkati ni wāmmweni mwanache jula pamo ni che Maliamu achikulugwe, wātindiŵalile ni kunkotamila. Pelepo ni wāgopwele mmalombo gao ni wāmpete ntuuka, sahabu ni ubani ni mauta gagakuwālanjika manemana. **12** Akunnungu wakanyisye mu sagamisi kuti akaujila sooni ku che Helode, nipele wāusile kumangwao kwa litala line. **13** Paŵamasile kutyoka achalendo wāla, katumetume jwa kwini jwa Ambuje wankopochele che Yusufu mu sagamisi ni kwasalila, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe ni mmutuchile ku Misili. Ntamanje kweleko mpaka pachinantanjile, pakuwa che Helode akusaka kummulaga mwanache ju.” **14** Nipele che Yusufu wājimwiche ni kunjigala mwanache pamo ni achikulugwe, wātatosile chilo, wājawile ku Misili. **15** Wātemi kweleko mpaka che Helode paŵajasisye. Yeleyo yatendekwe kuti liloŵe liŵawechele Ambuje kwa litala lya jwakulondola

iwakwe liwe isyene, "Nammilasilile mwanangu kutyochela ku Misili." 16 Che Helode paŵaimanyi kuti ŵaŵaimanyichisye ndondwa kwa nnope ŵala ŵalambwisye, ŵatumbile nnope. Ŵalajisye ŵandu ŵakwe akaaulaje ŵanache achanandi wose ŵachilume ŵapagwile ku Beselehemu ni mumbali mwakwe ŵaali ni yaka iŵili ni paasi ja pelepo. Ŵatesile yeleyo malinga ni katema paŵaimanyi kutyochela kwa wele ŵaŵaimanyichisye nnope ndondwa. 17 Yeleyo ni igatite kuŵa isyene maloŵe gagaŵechetekwe kwa litala lya che Yelemia juŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, 18 "Liloŵe lipikaniche ku Lama ko, kulila kwa kupeteka ni kulila kwa malumbo. Che Laheli akwalilila ŵanache ŵao, ni ngaakusaka kwamyalasya, pakuŵa ŵanache wose ajasiche." 19 Paŵawile che Helode, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵankopochele che Yusufu mu sagamisi ku Misili kula, 20 ŵansalile, "Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe, mmuje sooni ku chilambo cha Isilaeli, pakuŵa ŵandu ŵaŵasakaga kummulaga mwanache jo ŵamale kwasika." 21 Nipele che Yusufu ŵajimwiche ni ŵanjigele mwanache pamo ni achikulugwe, ŵausile ku chilambo cha Isilaeli. 22 Nambo che Yusufu paŵapilikene kuti che Alikelao mwanache ju che Helode, akamulile umwenye wa atagawe, ŵajogwepe kwaula ku Yudea. Nombe, paŵamasile kukanyikwa mu sagamisi, ŵajawile mbande sya ku Galilaya, 23 ŵajawile kutama mu musi waukuŵilanjikwa ku Nasaleti. Yele ni iyatite pakuŵa isyene maloŵe gagaŵechetekwe kwa litala lya ŵakulondola ŵa Akunnungu gagakuti, "Chaŵilanjikwe jwa ku Nasaleti."

3 Agala moŵa gala ŵakopochele che Yohana Ŵakubatisya, ŵatandite kwalalichila ŵandu mu lipululu lya ku Yudea. 2 Ŵatite, "Nneche sambi, pakuŵa Umwenye wa kwinani uŵandichile." 3 Ŵa ni ŵeŵala che Yohana ŵala, juŵagambagwa ni che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite, "Liloŵe lya mundu likuŵilanga mwipululu, 'Mwakolochesye Ambuje litala lyakwe, ngolosyanje litala lyakwe.'" 4 Che Yohana ŵawete chiwalo chichakolochekwe ni manyunya ga chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu mwao, chakulya chao chali iti tete ni uchi wa mwikonde. 5 Ŵandu ŵa ku Yelusalemu ni kutyochela kosekose ku chilambo cha Yudea ni ilambo yose yaili mungulugulu lusulo lwa Yolodani, ŵajaulile, 6 ŵajitichisye sambi syao ni kuleka, nombewo ŵabatisye mu lusulo lwa Yolodani. 7 Nambo che Yohana paŵaweni Mafalisayo achajinji ni Masadukayo aninkwaichilila kuti ŵabatisye ni ŵaasalile, "Ŵanyamwe uŵelesi wa lijoka! Ŵaani ŵanjawimwiche muuŵambale uchimwa wa Akunnungu waukwika? 8 Nnosye kwa isambo kuti nnesile sambi. 9 Nkaganisya ni kuliŵechetela muntima kuti, 'Tukwete ambuje ŵetu che Iblahimu!' Ngunsalila isyene kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe uŵelesi u che Iblahimu. 10 Sambano jino liŵago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto. 11 Une ngumbatisyanga ni meesi kulosya kuti nnesile sambi. Nambo ŵakwika kunyuma kwangu akwete machili nnope kumbanda une, ni une nganguŵajilwa namose kwawula ilatu yao. Ŵelewo chambatisyanje ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto. 12 Ŵelewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano. Chakumbikanye ngano

jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisa pa mooto wangasimika." 13 Kele katema ko Che Yesu ŵatoyosile ku Galilaya ni kwika mu lusulo lwa Yolodani ku che Yohana, kuti nombewo abatiswe. 14 Nambo che Yohana ŵalinjile kwasiiŵila aninkuti, "Une ni jungusachilwa kubatiswa ni mmwe sambano iŵele uli mmwe kwika kukwangu nambatisye?" 15 Nambo Che Yesu ŵajanjile, "Nneche kaje itendekwe yeleyo kwa sambano, pakuŵa ikusachilwa itendekwe yeila yose yaili yambone paujo pa Akunnungu." Pelepo che Yohana ŵajitichisye. 16 Che Yesu paŵamasile kubatiswa ŵatoyosile mmeesi ni papopo kwinani kwaugwiche, ŵammweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga mpela nguunda ni kwatula pachanya pakwe. 17 Nipele Liloŵe kutyochela kwinani lyaŵechete, "Jweleju ni Mwanangu jungunnonnyela nonyelwe nawo."

4 Nipele Mbumu jwa Akunnungu jwanlongwesye Che Yesu mwikonde kuti alinjikwe ni Shetani. 2 Paŵatemi pangalya moŵa alobaini muusi ni chilo, mbesi jakwe jakwete sala. 3 Nipele Shetani ŵannyichilile, ni ŵansalile, "Ŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu ngasalile aga maganga gagalauche gaŵe mikate." 4 Che Yesu ŵajanjile, "Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu kuti, 'Mundu ngakulama ni nkate pe, nambo kwa liloŵe lyalili lyose lyakuŵecheta Akunnungu.'" 5 Nipele, Shetani ŵanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu pa musi wa Akunnungu, ŵammisile penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu, 6 ŵaasalile, "Ŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, nliponye paasi pakuŵa ilembekwe, 'Akunnungu chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwinani kwa ligongo lyenu, channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu pa liganga.'" 7 Che Yesu ŵajanjile, "Ilembekwe sooni mu Malembelo ga Akunnungu, 'Nkaalinga Ambuje Akunnungu ŵenu.'" 8 Nipele Shetani ŵanjigele Che Yesu sooni ku chitumbi cheleu ni kwalosya mwenye syose sya chilambo ni ukulu wakwe. 9 Ŵansalile, "Ni yose yi chinampe ni kuŵa yenu iŵaga chimundindiŵalile ni kumbopelela." 10 Pelepo, Che Yesu ŵanjajile, "Shetani ngambe kwaula! Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, 'Chimwatindiŵalile Ambuje Akunnungu ŵenu ni kwapopelela ŵawowo pewo.'" 11 Nipele Shetani, ŵannesile Che Yesu, ni ŵaiche achikatumetume ŵa kwinani ni kwatumichila. 12 Che Yesu paŵapilikene kuti che Yohana ataŵikwe mu nyumba jakutaŵilwa ŵandu, ŵajawile ku Galilaya. 13 Ŵatoyosile ku Nasaleti ni kwaula kutama ku Kapelenaumu musi wauli mbwani ja litanda lya Galilaya, mu chilambo cha Sabuloni ni Nafutali. 14 Yeleyo ni iyatite pakuŵa isyene liloŵe lilyaŵechetekwe kwa litala lya che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu, 15 "Chilambo cha ku Sabuloni ni chilambo cha ku Nafutali, litala lyalikwaula ku bahali, peesi lusulo lwa Yolodani, ku Galilaya, chilambo cha ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi! 16 Ŵandu ŵakutama mu chipi chaliwone lilanguka lyalikulungwa. Nombe ŵandu ŵakutamanga pa chilambo cha chipi ni pa mmwilili wa chiwa, lilanguka chilyalanguchisye!" 17 Kutandilila kele katema Che Yesu ŵatandite kulalichila achitiji, "Nneche sambi, pakuŵa Umwenye wa kwinani uŵandichile!" 18 Che Yesu paŵajimajimaga mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵaweni ŵanakajumo ŵaŵili ŵakukoka, che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo ni che

Andulea mpwakwe. Wálíji mu litanda aninkukoka somba kwa lwau pakuwa wálíji wákukoka somba. **19** Che Yesu wásalile, “Munguye, none chinantende wanyamwe mme wákwaikanawo wáandu kwa Ambuje.” **20** Papopo wálesile nyau syao ni kwakuya. **21** Pawajawile mmbujo kanandi wáweni wánakajumo wáne wáwili che Yakobo ni che Yohana wánache wa che Sebedayo. Wányawo wálíji mu ngala wa pampepe ni che Sebedayo atati wáo aninkusaula nyau syao. Nipele Che Yesu wáawilasile. **22** Papopo wájesile ngala wa jila pamo ni atati wáo, ni kwakuya. **23** Che Yesu wájaulaga papalipose pala mu chilambo cha ku Galilaya, achijiganyaga mmajumba ga kupopelela ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Wálamise wáandu ilwele yakupisyangana iwálíji nayo. **24** Ngani syakwe syajenele mbande syose sya ku Sili. Wákulwala wose wáwálíji ni ilwele yakupisyangana ni wála wákulaga, wáwakamwilwe ni masoka ni waali ni njilinjili ni wáandu wákulemala wájawisye kweleko nombewo wálamise wána wose. **25** Mipingo ja wáandu achajinji kutyochela ku Galilaya ni ku Dekapoli yaani misi likumi ni ku Yelusalemu ni ku Yudea ni peesi lusulo lwa Yolodani wánkuiye.

5 Che Yesu pawauweni mpingo wa wáandu wákwesile pa chitumbi ni kutama. Wákulijiganya wáo wájaulile, 2 nombewo wátandite kwajiganya. **3** “Akwete upile wele wákwalupilila Akunnungu, pakuwa umwenye wa kwini uli wao. **4** Kwete upile wele wákulilasika muntima, pakuwa chatulaswe. **5** Kwete upile wele wákulitimalika, pakuwa chapochele chilanga cha Akunnungu. **6** Kwete upile wele wájakwete sala ni njota ja kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Akunnungu chachajikutisya. **7** Kwete upile waali ni chanasa kwa wáne, pakuwa chachikolelwa chanasa. **8** Kwete upile waali ni ntima wambone, pakuwa chachawona Akunnungu. **9** Kwete upile wákwalumbanya wáandu, pakuwa wányawo chachiwilarikwa wánache wa Akunnungu. **10** Kwete upile wele wákusaukanga ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Umwenye wa kwini uli wao. **11** “Nsangalale wányamwe wáandu pachachintukananga ni kunnagasya ni kummecheta yangalumbana kwa ligongo lyangu. **12** Nsangalale ni kuchina pakuwa mbote jenu jili jekulungwa kwini. Pakuwa iyoyo peyo ni iwáapanganyichisye wákulondola wa Akunnungu wáwapali nkanawe wányamwe. **13** “Wányamwe ndi njete ja pachilambo! Nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni? Ngajikufai kulikose, nambo jikwasikwa paasa ni kuliwatikwa ni wáandu. **14** “Wányamwe ndi lilanguka lya pachilambo! Musi wautawikwe pachanya chitumbi ngaukumboleka kususika. **15** Wáandu ngakupamba lumuli ni kulunuchila ni lulo, nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli pakuti lwalanguchisye waali nkati mo. **16** Iyoyo peyo lilanguka lyenu likusachilwa lilanguchisye paujo pa wáandu, kuti aiwone isambo yenu yambone, ni wákusye Atati wenu waali kwini. **17** “Nkaganisya kuti nache kukugatyosya Malajisyo ni majiganyo ga wákulondola wa Akunnungu. Nganiika kukugatyosya nambo kukugamalichisya. **18** Ngunsalila isyene kuti, mpaka pelepo kwini ni chilambo pachimale kupita, ngapagwa namose nukuta pane chindu chamwana mu malajisyo chachichityochekwe mpaka imalile

yose. **19** Nipele, mundu wálíjose wjangaitichisya namose likanyo limo mmalamulo ga mwana ga ni kwajiganya wáne, jwelejo cha we jwannandi nnope mu Umwenye wa kwini. Nambo jwelejo juchalikamulichisye ni kwajiganya wáne, jwelejo cha we jwankulungwa mu Umwenye wa kwini. **20** Nipele ngunsalila kuti, iwaga umbone wenu ngaupunda aula wa wákwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa ni Mafalisayo nganjijila ng'oo mu Umwenye wa kwini. **21** “Mpilikene kuti wáandu wa chiikala wásalilwe kuti, ‘Nkaulaga! Juchaulage akusachilwa alamulikwe.’ **22** Nambo une ngunsalila kuti, mundu wálíjose jwankumbilla mpwakwe, chiimbajile kulamulikwa. Jwakwachembulunya apwao chachajausya pa nkungulu. Ni jwakummilanga mpwao ‘Jwakulowela,’ chawajilwe kwinjila ku mooto wangasimika mo wa gose pangali mbesi. (Geenna g1067) **23** Nipele mwapelekaga mbopesi jenu pa chilisa ni papopo mwakumbuchilaga kuti apwenu wána umenyani nomwe, **24** njileche mbopesi jenu mmbujo mwa chilisa, njaula kaje nkajilane ni mpwenu jo ni mmujeje ni kujityosya mbopesi jenu. **25** “Njilane chitema ni jwammagongo ndi mwitala nkanawe kwika ku nkungulu. Yapundaga pelepo jwammagongo jwenu chantaje mmakono mwa jwakulamula, nombe jwakulamula jo chantaje mmakono mwa jwangondo, nombejo champonye mu nyumba jakuta wilwa. **26** Ngunsalila isyene kuti, ngantyoka mwelelo mpaka pachimbalise kulipa mbiya ja mbesi. **27** “Mpilikene kuti, wáandu wásalilwe, ‘Nkatenda chikululu!’ **28** Nambo une ngunsalila, kila mundu juchannolechesye jwankongwe kwa kunsaka, amasile kutenda chikululu nawo muntima mpwakwe. **29** Nipele, iwaga liso lyenu lya kundyo likunnewasya nityosye ni kulijasila kwakutalika. Mmbaya nnope kupotesya chiwalo chenu chimo cha pachilu, kupunda chilulu chenu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika, mo wa gose pangali mbesi. (Geenna g1067) **30** Ni iwaga nkono wenu wa kundyo ukunnewasya, nkate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kupotesya chiwalo chimo cha chilulu kupunda chilulu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika mo wa gose pangali mbesi. (Geenna g1067) **31** “Iwechetekwe kuti, ‘Jwakunleka wánkakwe, akusachilwa wáape talaka.’ **32** Nambo une ngunsalila kuti, kila mundu jwakunleka wánkakwe, pangawa kwa ligongo lya chikululu, akwatenda atende chikululu, nombe jwannume alombelaga jwankongwe jwalesilwe, akutenda chikululu. **33** “Soonni mpilikene kuti wáandu wa kalakala wásalilwe kuti, ‘Nkalumbila kwa unami, nambo mpanganye mpela imwalumbile kupanganya kwa Ambuje.’ **34** Nambo une ngunsalila, nkalumbila ng'o, atamuno kwa kwini, pakuwa chili chitengu cha umwenye cha Akunnungu, **35** atamuno kulumbila kwa chilambo, pakuwa chili chitengu chao cha kuwichila makongolo, atamuno kulumbila kwa musu wa Yelusalemu, pakuwa uli musu wa Mwenye jwankulu. **36** Atamuno nkalumbila kwa ntwé wenu, pakuwa ngankukombola kupanganya lumbo lumo kuwa lweswela atamuno lwepeili. **37** Mwatiji, ‘Elo,’ jiwe ‘Elo,’ ni mwatiji, ‘Ngwamba,’ jiwe ‘Ngwamba’. Chachili chose cha kupunda yeleyo chikutyoka kwa jwangalumbana jula. **38** “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Liso kwa liso, ni Liino kwa liino.’ **39** Nambo une ngunsalila kuti, nkaliuchisya kwa jwangalumbana. Mundu wálíjose juchampute lijanda pa lijeje lya kundyo, mwagalauchisye ni lijakwe. **40** Mundu anjausyaga

ku nkungulu kukummechetela magambo melepe ansumule lishati lyenu, munnechele ni likoti lyenu. **41** Mundu jwalijose ankanganichisyaga njigale nsigo wao njaule nawo kilomita jimo, njende nawo kilomita siwili. **42** Jwakummenda mumphe, nombe jwakusaka kunkongola, ngasimwajima. **43** "Mpilikene kuti isasilwe, 'Munnonyele njenu ni munchime jwammagongo jwenu.' **44** Nambo une ngunsalila, mwanonyele wammagongo wenu ni mwapopelele awala wakunlagasya, **45** kuti mme wanache wa Atati wenu waali kwini. Pakuwa akwalanguchisa lyuwa iyakwe wandu wangalumbana ni wambone ni kwanyelela ula wandu wambone paujo pa Akunnungu ni wangalumbana. **46** Ana chimpate mbote chi mwanonyelaga pe wakunnonyela wanyamwe? Ngwamba! Pakuwa wakukumbikanya nsongo nombe akutenda iyoyo? **47** Waga nkwakomasyaga achapwenu pe, ana ntesile chapi chakupunda kwapunda wane? Ana ngati wangakwamanyilila Akunnungu akutenda iyoyo. **48** Nipele mme wautindimiso mu ntima kwati mpela Atati wenu wa kwini yatite kuwa jwautindimiso.

6 "Nlilechesye, nkatenda yambone pa wandu kuti mmonche. Pakuwa mwatendaga yeleyo ngampegwa ntuuka kutyochela kwa Atati wenu wa kwini. **2** "Nipele pankunkamuchisa jwakulaga, nkgomba lipenga. Nkatenda mpela yakuti pakutenda waulamba mmajumba ga kupopelela ni mmatala kuti wandu anlape. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela ntuuka wao. **3** Nambo mmwe pankunkamuchisa jwakulaga, ntende yeleyo mwakusisa namose ambusanga wenu akamanyilila, **4** nipele mwakamuchise wakulaga mwakusisika ni Atati wenu wakulola yakusisika, chachimpa mbote. **5** "Sooni pankupopela, nka wa mpela waulamba. Pakuwa welewo ikwanonyela kupopela achijimaga mmajumba ga kupopelela ni pamalekano melepe aoneche ni wandu. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela mbote jao. **6** Nambo mmweji pankupopela, njinjile nkati mwenu, mmugale nnango ni mwapopele Atati wenu wangakuwonekana. Nombe Atati wenu wakulola inkupanganya kwakusisika, champe mbote. **7** "Pankupopela, nka wecheta malowe ga wamba mpela wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Pakuwa wanyawo akuganisa kuti Akunnungu chachapilikana kwa ligongo lya malowe gao gamajinji. **8** Nipele nkalandana ni wanyawo, pakuwa Atati wenu akumanyilila chinkusaka nkanawe kwa wenda. **9** Nipele wanyamwe mpopele yeleyi, 'Atati wetu wandi kwini, Liina lyenu lichimbichikwe kwanno. **10** Umwenye wenu uiche. Chinkusaka cho chitendekwe pachilambo pano mpela kwini. **11** Ntupe chakulya chetu cha lyuwa ni lyuwa. **12** Ntulechesye ilewo yetu, mpela uweji itukuti kwalechesya wose wakutulewela. **13** Nkatujinjisa nkulinjika, nambo ntukulupusye ni jwagalumbana.' Pakuwa umwenye uli wenu ni machili ni ukulu mowa gose pangali mbesi. **14** "Pakuwa mwalechesyaga wandu ilewo yao, Atati wenu wa kwini channechesye ni wanyamwe wakwe. **15** Nambo iwaga ngamwalechesya wandu, nombe Atati wenu wa kwini ngasannechesya ni wanyamwe wakwe. **16** "Pankuta wa, ngasimma mpela waulamba. Wanyawo akuta wa sinya ku meeso kwao melepe awoneche ni wandu kuti akuta wa. Nambo une ngunsalila isyene kuti welewo wamale kupochela ntuuka wao. **17** Nambo mwe pankuta wa, nsukusule ku meeso ni kupakala mauta muntwe, **18** kuti wandu anamanyilile

kuti nkuta wa, nambo mmanyiche ni Atati wenu wangakuwoneka. Nombe Atati wenu pe wakulola yakusisika, chachimpa mbote jenu. **19** "Nkaligosela mbiko pa chilambo pano pajikonasika ni idudu ni imbulukutu, ni wawiyi akwinjila ni kwi wa. **20** Nambo nligosele mbiko kwini kwangajonasika chindu ni idudu namose imbulukutu, atamuno wawiyi ngakukombola kwini ni kwi wa. **21** Pakuwa pajili mbiko jenu pele ntima wenu ni pachiuwe. **22** "Liso lili lulanga lwa chiilu. Nipele liso lyenu lya waga lyansima, chiilu chenu chose chichiwe mu lilanguka. **23** Nambo liso lyenu lya waga ngawa lyansima, chiilu chenu chose chichiwe mu chipi. Nipele lilanguka lyalili nkati mwenu lya waga mu chipi, chipi cho chili totoo! **24** "Ngapagwa jwakukombola kwatumichila achambuje wawili. Pakuwa chanchime jumo ni kunnonyela jwine. Pane chanchimbichise jumo ni kunyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu nchitumichilaga mbiya kwanakamo. **25** "Kwa lyele ligongo ngunsalila, ngasinilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindy chichi ni ching'we chichi namose kwa ligongo lya iilu kuti chimmwale chichi. Pakuwa umi utopele kupunda yakulya ni chiilu chitopele kupunda iwalo. **26** Nnyilole ijuni ya mwikonde, ngaiyupanda namose ngaikugungula atamuno nganiikola ikuti yali yose. Nambo Atati wenu wa kwini akulisya. Wanyamwe ndi wakutopela kwipunda ijuni yo. **27** Nipele, waani mwa wanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjehesya namose lyuwa limo mmo wa ga umi wakwe? **28** "Yankati iwalo, kwachichi nkulajilila? Nnole uluwa wa mwikonde yaukuti umele wakwe. Ngaukupanganya masengo atamuno ngaukululichila iwalo. **29** Nambo ngunsalila kuti, namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluwa wo. **30** Nipele iwaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwinji lyalikumela lelo ni mala wi likupatuka ni kwasikwa pa mooto ana ngati chantakusye kwakupunda wanyamwe wandi ni chikulupi chamwana? **31** "Nipele ngasinkola lipamba chindy chichi? Atamuno ching'we chichi? Namose chimbwale chichi? **32** Pakuwa yose yo ikuchenjechilwa ni wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Nambo mwanya Atati wenu wa kwini akumanyilila kuti nkulajila yele indu. **33** Nipele nsose kaje Umwenye wa Akunnungu ni kupanganya yali yambone paujo pa Akunnungu, ni indu ine chijonjehesye kukwenu. **34** Nipele ngasinkola lipamba yankati mala wi, pakuwa mala wi ikwete yakwe. Kulaga kwa lyuwa limo kukunkwana kwa lyele lyuwa.

7 "Ngasimwalamula wane, kuti ni wanyamwe nkaika kulumulikwa ni Akunnungu, **2** pakuwa chinchilumulikwa ni Akunnungu mpela inkuti kwalamula wane ni chipimo chilachila chinkupimila kwalamulila wane ni chichocho chachipimila Akunnungu kunlamula wanyamwe. **3** Ligongo chi kulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu, ni papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? **4** Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, 'Mpwanga, ninde kaje nantysye chiswani chachili mu liso lyenu', akuno mu liso lyenu kwana chitela? **5** Jwaulamba mmweji! Ntysye kaje chitela chachili mu liso lyenu nipele chinlole uchenene ni kukombola kuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu. **6** "Ngasimwapa mbwa chachili chachiswela, ngaka wa chagalache ni kumpalula,

Che Yesu waaasalile, “Wanyamwe wandu wandi ni chikulupi chamwana, ligongo chi nkogopa?” Nipele, wajinamukwiche, ni kuchikalipila chibunga ni matumbela, ni kwatulele jii. 27 Ni wandu wasimonjile ni watite, “Ana mundu ju ali jwanti uli? Namuno chibunga ni matumbela ikwapilikanila!” 28 Che Yesu pa waiche peesi litanda mu chilambo cha Wagelasi, wandu wawili wawakamwilwe ni masoka wasimene nawo achikopochelega kumalembe. Wandu wo wajogoyaga nnope, namose wandu nganapitaga litala Iyo. 29 Nipele, watandite kunyanisya achiiji, “Nkusaka ichichi kwetuwe, alakwe Mwana jwa Akunnungu? Ana nnyiche kukutulagasya kakana we katema ketu?” 30 Chi wandi ni pelepoko kwali ni mpingo wa maguluwe ganinkulya. 31 Nipele, masoka gala gaachondelele Che Yesu ganinkuti, “Waga nkutukoposya, ntusalile tukagajinjile maguluwe gala.” 32 Che Yesu wagasalile, “Ayaga, njauke.” Papopo gakopweche kwa wandu wala ni kwinjila mmaguluwe. Mpingo wose wa maguluwe waselechele mu litanda ni maguluwe gose gawile mmeesi. 33 Wakuchinga maguluwe gala wautwiche, wawile mmusi. Kweleko waaasalile wandu ngani syose ni indu iyasimene wandu wawili wawakamwilwe ni masoka wala. 34 Nipele, wandu wose wa musi wo watyosile kukwachingamila Che Yesu, pawaweni wachondelele kuti atyoche mu chilambo chao.

9 Che Yesu wajinjile mu ngalawa, wajombweche litanda ni kwika mmusi wao. 2 Pelepoko wandu wampeleche mundu jumo jwatatele chilu, ali agonile mu chitagala. Nipele Che Yesu pawachiwani chikulupi chao, wansalile mundu jwaktatata jula, “Muusimane mtima, ambusanga! Nlecheleswe sambu syenu.” 3 Nipele, wakwiganya Malajisyo wane watandite ganisya mmitima jao aninkuti, “Mundu ju akwatukana Akunnungu!” 4 Che Yesu wasimanyi ng’anisyo syao ni wausisye, “Kwachichi nkuganisya yangalumbana mmitima jenu?” 5 Chichi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambu syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche, Njauke?’ 6 Nambo, ngusaka mmanyiile kuti Mwana jwa Mundu akwete ukombole pa chilambo pano wa kwalehesya wandu sambu syao.” Pelepoko wansalile jwaktatata joo, “Njimuche, njigale chitagala chenu njauke kumangwenu.” 7 Nipele, mundu ju wajimwiche ni kwaula kumangwao. 8 Wandu wose mu mpingo wo pawaiwani yeleyo, wasimosile ni kukumulwa ni lipamba, waakusisye Akunnungu uwapele wandu ukombole wanti ye. 9 Che Yesu watyosile pelepoko, ni pawajaulaga, wambweni mundu jumo ali atemi mu nyumba ja kulipila nsongo liina iyakwe che Matayo. Nipele Che Yesu wansalile, “Munguye.” Nombe che Matayo, wajimwiche ni kwakuya. 10 Che Yesu pawaliji mu nyumba ji che Matayo kulya chakulya, wakukumbikanya nsongo wajinji ni waali ni sambu waiche ni kutama pamo nawo ni wakulijiganya wao. 11 Mafalisayo pawaiwani yeleyo, wausisye wakulijiganya wa Che Yesu, “Kwachichi jwakunjiganya akulya pamo ni wakukumbikanya nsongo ni waali ni sambu?” 12 Che Yesu wagapilikene gelego ni wajanjile, “Wangakulwala ngakwalajila wantela, ikawe wakulwala ni wakwalajila wantela. 13 Nipele, njauke nkaliiganye malumbo ga malo we ga, ‘Ngusaka chanaso, ngawa mbopesi.’ Nganiika kukwawilanga wandu wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu nambo waali ni sambu.” 14 Nipele, wakulijiganya wa che Yohana Wakubatisya

wajaulile Che Yesu ni kwausya, “Uweji ni Mafalisayo tukuta wa kawilikawili, kwachichi wakulijiganya wenu ngakuta wa?” 15 Che Yesu wajanjile, “Uli, nkuganisya kuti nkukumbola kwatendekasya achambusanga wa mlombela asupu che akuno ali pamo nawo? Ngwamba! Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele mo wa go chachita wa.” 16 “Ngapagwa mundu jwaktotela chigamba cha nguo jasambano mu nguo jewisale. Atamuno atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichipapule nguo jo, ni upapuche wakwe chiupandanganye. 17 Sooni ngapagwa wandu waktaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolekheke ni mapende. Pakuwa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. Nambo wandu akutaga divai jasambano mu misaku jasambano ni yose yana iwili ikugosekwa.” 18 Nipele, Che Yesu pawaliji nkuwecheta gelego, waiche chilongola jumo jwa Chiyahudi, watindiwalile ni kuti, “Mwali jwangu akuwa sampano. Nambo, choonde twende nkaasajichile nkono wenu kuti akole umi.” 19 Che Yesu wajimi ni kunkuya, wakulijiganya wao wawile pamo nawo. 20 Jwakopochele jwankongwe jumo juwalwalaga magono kwa yaka likumi ni iwili, wannyichilile Che Yesu panyuma, wakwaye lujenje Iwa mwinjilo wao. 21 Watesile yeleyo pakuwa waganisise muntima mwao kuti, “Nakwayaga pe mwinjilo wakwe, chilame.” 22 Nombe Che Yesu wagalawiche, wamweni ni wansalile, “Muusimane ntima, mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye.” Jwankongwe jo walamile katema kakoko. 23 Nipele Che Yesu waiche mu nyumba ja chilongola jula. Ni waweni wakugomba ipeta ni mpingo wa wandu aninkulila kwa malumbo, 24 ni watite, “Nyochanje pelepa, pakuwa mwali ju nganajisaka, agambile gona pe.” Ni wanyawo wasechile. 25 Wandu wala pawawinjikwe, Che Yesu wajinjile nkati, wankamwile nkono mwali jula, nombejo wajimwiche. 26 Ngani jila jajenele pa chilambo pala pose. 27 Che Yesu watyosile pelepoko, ni pawaliji nkwaula, wandu wawili wangakulola wankuiye achinyanyisyaga, “Choonde Mwana ju che Daudi ntukolele chanaso!” 28 Che Yesu pawajinjile mu nyumba, wangakulola wala wajaulile, nombejo wausisye, “Ana nkukulupila kuti ngukumbola kunlamya?” Nombewo wajanjile, “Elo, Ambuje.” 29 Pelepoko Che Yesu wagakwaye meeso gao, watite, “Iweje kukwenu mpela inkuti pakukulupila.” 30 Meeso gao gaugwiche. Nombe Che Yesu wakanyisye kwa nnope kuti, “Ngasimusallila mundu jwalijose ngani ji.” 31 Nambo wanyawo watyosile ni kutanda kwenesya ngani si Che Yesu mchilambo chila chose. 32 Wandu wawili wala pawaliji nkutyoka, wandu wane wannyichisye Che Yesu mundu jumo jwangakuwecheta kwa ligongo Iya kukumulwa ni masoka. 33 Pawankopwesye masoka papopo mundu jwangakuwecheta jula, watandite kuwecheta. Wandu wasimosile nkuti, “Nganigawoneche kose gelega mu chilambo cha ku Isilaeli!” 34 Nambo Mafalisayo watite, “Akugakoposya masoka kwa machili ga jwankulo jwa masoka.” 35 Che Yesu wasyungwile mose mmisi ni mmisinda jose, achijiganyaga mmajumba gao ga kupopelela, ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni kwalamisya wandu ilwele yose ni kulaga kwakulikose. 36 Nipele, pawaweni wandu, mipingo kwa mipingo, wakolele chanaso pakuwa wapapule ni kukola lipamba chisau ngondolo syangali ni wakuchinga. 37 Pelepoko

waasalile wakulijiganya wao, "Magungulo gali gamajinji, nambo wakugungula nganatupa. 38 Nipele mwapopele Ambuje wa magungulo, apeleche wakupanganya masengo mmagungulo gao."

10 Che Yesu waaailasile pamo wakulijiganya wao likumi ni wawili, wapele ukombole wa kugakoposya masoka, ni kwalamya wandu ilwele yose ni kulaga kwakulikose. 2 Ni meena ga wele achinduna likumi ni wawili wo gali gelega: Che Simoni jwakuwilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwao, che Yakobo mwanagwao che Sebedayo ni che Yohana mpwao, 3 Che Filipino ni che Batolomayo, che Tomasi ni che Matayo juwaliji jwakukumbikanya nsongo, che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Tadayo, 4 Che Simoni jwa ku Kanani ni che Yuda Isikaliote juwangalawiche Che Yesu. 5 Nipele, Che Yesu waaatumile wanyawo kumi na mbili ni kwapa ulamusi achitiji: "Nkajaula mmajumba ga wandu wangaŵa Wayahudi, atamuno nkajinjila mmisi ja Wasamalia. 6 Nambo njaule kwa wandu wa ku Isilaeli wasochelele mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga. 7 Pinkwaulanga nkalahicheje yeleyi, 'Umwenye wa kwini uwandichile.' 8 Nkaalamye wakulwala, nkaasyusye wawile, nkaaswejesye waaali ni matana, nkagakoposye masoka. Mwapochele pangali malipilo, nkapeleganye pangali malipilo. 9 Kasinjigala sahabu atamuno mbiya atamuno makobili ga shaba mu ulendo wenu. 10 Nkajigala nsaku wa ulendo atamuno mwinjilo wawili, atamuno ilatu, atamuno nkongoyo. Pakuwa jwakupanganya masengo immajile kupegwa chakulya chakwe. 11 "Soonni pachinkajinjile mu musi wauli wose atamuno mu nsinda, nkasose mwelelo mundu juchasache kumpochela, ni nkalonjele mwelelo mpaka pachinkatyochi. 12 Pachinjijile mu nyumba mwakomasye nchitiji, 'Chitendewele chiwe kukwenu.' 13 Nipele, wele wakutama mu nyumba mo ampochelaga, chitendewele chenu chichitame kwa wanyawo. Nambo yawaga ngakumpochela, nipele, chitendewele chenu chichimmujile mwachinsyene. 14 Nipele, akanaga kumpochela mundu jwalijose atamuno kugapilikana malowe genu, pachinkopoche mu jele nyumba jo atamuno mu wele musi wo, nkung'unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti mkwajamuka. 15 Ngunsalila isyene, lyuwa lya malamulo, wandu wa wele musi wo chakole magambo gamakulungwa kupunda gegala ga ku Sodoma ni ku Gomola. 16 "Nnole, nguntuma wanyamwe mpela ngondolo mmasogo. Nipele nkole lunda mpela majoka, ni wakulitimalika mpela nguunda. 17 Mlilolechesye ni wandu, pakuwa chachinjausya wanyamwe pankungulu ni chachimputa mbokola mmajumba gao ga kupopelela. 18 Chachinjausya kwa achakulu ni marmwenye kwa ligongo lyangu une, mpatanje kwasalila wanyawo Ngani Jambone jankati une ni kwa wandu wangaŵa Wayahudi. 19 Nipele pachachinjausya wanyamwe pa nkungulu, nkakola lipamba lyati chimmechete chichi pane chimmechete chinauli, pichikaiche katema, chimpegwe chakuwecheta. 20 Pakuwa ngaŵa wanyamwe ni uchimmechete, nambo Mbumu jwa Atati wenu jwaali nkati mwenu ni juchaŵechete. 21 "Nipele, jwankulungwa changalauche jwamnung'una aulajikwe, ni atati changalauche mwanagwe, ni wanache chiwagalauche achawelesi wao ni

kwaulaga. 22 Wandu chanchimanje wanyamwe kwaligongo lya kuungulupilla une. Nambo juchapillile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. 23 Annagasyaga wandu mmusi umo, mmutuchilanje mmusi wine. Ngunsalila isyene, ngammalisya kuuwuchila misi jinajose ja ku Isilaeli akanaŵe kwika Mwana jwa Mundu. 24 "Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya pane kapolo ngakumpunda mmbujegwe. 25 Paichile pa jwakulijiganya kuwa mpela jwakujiganya ni kapolo mpela mmbujegwe. Iwaga ammalisile nsyene nyumba Belesebuli, uli ana ngati chakapunde kwaŵilanga wandu waaali mu nyumba jo meena gakuwakala nnope. 26 "Nipele, kasimwajogopa wandu. Pakuwa kila chindu cheunichikwe chichiŵe cheunukukwe, ni kila chachisisikwe chichimanyiche. 27 Chingunsalila pa chipi, nchisale palulanga, ni chinkupilikana mwipikanilo kwakunsongonela, nkachisale kwa wandu pangasisa. 28 Kasimwajogopa wakuchiulaga chiilu, nambo ngakukumbola kujulaga mbumu. Mmbaya mwajogope wakukumbola kuchijonanga chiilu ni mbumu ku mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi. (Geenna 9:1067) 29 Ijolojo iwili ikusumichikwa kwa senti jimo. Namose ngapagwa hata chimo chachikuwa pangali Atati wenu kusaka. 30 Nambo kukwenu wanyamwe, atamuno umbo sya muntwe wenu nombe nasyo siwalanjikwe syose. 31 Kwayele ngasinjogopa, wanyamwe ndi wakutopela mwakuipunda ijolojo. 32 "Nipele, jwalijose jwakunyitichisya une paujo pa wandu kuti jwele ali jwangune, noneji chinankunde jwelejo paujo pa Atati wangu waaali kwini. 33 Nambo jwalijose juchachingana paujo pa wandu, noneji chinamkane paujo pa Atati wangu waaali kwini. 34 "Nkaganisya kuti ichenawo chitendewele pachilambo pano. Ngwamba! Nganiikanawo chitendewele nambo ichenawo ngondo. 35 Pakuwa iche kukuntindanya mundu ni atatigwe, mwali ni achikulugwe, akwegwe ni nkwegwakwe. 36 Ni wammagongo wa mundu chaŵe wandu waaali mu nyumba jakwe. 37 "Jwakunnonnyela atatigwe pane achikulugwe kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. Ni jwakunnonnyela mwana jwanume pane mwana jwankongwe kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. 38 Mundu jwangakuujigala nsalaba wakwe ni kunguya, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. 39 Nipele, jwalijose jwakuugosa umi wakwe, chaujase, nambo jwele juchautyosye umi wakwe kwa ligongo lya kuungulupilla une, chachusimana. 40 "Jwakumpochela wanyamwe, akumbochela une ni jwakumbochela une, akwapochela wele wandumile une wo. 41 Jwakumpochela jwakulondola jwa Akunnungu ligongo atekuwa jwakulondola, chachipochela mbote ja jwakulondola. Nombe jwakumpochela mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu pakuwa ali jwambone, chachipochela mbote ja mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu. 42 Ngunsalila isyene, jwalijose juchachimipa jumo jwa wangamanyika kwannoŵe wa ngao wa meesi gamasisi, pakuwa ali wakulijiganya wangu, isyene, jwelejo chachipochela mbote jakwe."

11 Nipele, Che Yesu paŵamalisise kwalajisya wakulijiganya wao likumi ni wawili, watyosile kweleko, wawajile kwiganya ni kulalichila mmisi jajili ku Galilaya. 2 Nombe che Yohana paŵaliji

mu nyumba jakutaŵilwa wāpilikene ngani ja masengo ga Kilisito Jwakuwombola, wāatumile wākulijiganya wāo, 3 akauseye, “Ana mmwe ni wēle wākwiwa wāla pane twalolele wāne?” 4 Che Yesu wāajanjile, “Njaulanje nkaasalile che Yohana aila inkuipilikana ni kuilola. 5 Wāngalola akulola, ni wāngajenda akwenda, ni wāmatana akuswejeswa, ni wāngapilikana akupilikana, ni wāwe akusyuswa, ni wākulaga akusalilwa Ngani Jambone. 6 Jwana upile jwele mundu jwangakungolela lipamba.” 7 Nipele, wēle wākulijiganya wā che Yohana paŵaliji nkwenḁa, Che Yesu wātandite kwasalila wāndu ngani si che Yohana aninkuti, “Ana mwajawile kukulola chichi kwele kwipululu ko? Uli, mwajawile kukulilola litete lili nkupungunyikwa ni mbungo?” 8 Iwaga ngaŵa yeleyo ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawete iwalo yambone? Wāndu wākūwala iwalo yambone akutama mmajumba ga mamwenye. 9 Nambo, ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola Jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, ngunsalila, jwakumpunda jwakulondola jwa Akunnungu. 10 Jwelejo ni che Yohana, Akunnungu juwāngambaga mmalembeḁo ga Akunnungu, Nnole, nguntuma jwawenga jwangu mmbujo mwenu, juchakanokochesye litala lyentu. 11 Ngunsalila isyene, mwa wāndu wākutamā mu chilambo, nganatyochele mundu jwali jwankulungwa kumpunda che Yohana Wākubatisya. Nambo jwalijose jwakulolechela jwannandi mu Umwenye wa kwini ali jwankulungwa kumpunda jwelejo. 12 Chitandile katema kaŵalalichilaga che Yohana Wākubatisya mpaka lelo, umwenye wa kwini ukukanikwa, ni wāndu wāali ni machili akulinga kuujigala kwa machili. 13 Majiganyo gose ga wākulondola wā Akunnungu ni Malajisyo gakunguluchile ngani ja umwenye wa Akunnungu mpaka katema ka che Yohana. 14 Iwaga nkusaka kwitichisya gelega, che Yohana ju ni che Elia juchaiche. 15 Jwakwete mapilikaniḁo, apilikane! 16 “Chināulandanye ni chichi uwelesi wu? Ulandene ni achachanda wāwatemi paluŵala lwa kusumichisya malonda, ni kuwēchetesya na achinjao, 17 ‘Twangombeḁe ngoma nambo nganintyala! Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinila!’ 18 Pakuŵa Che Yohana wāiche, wātawaga ni nganang’waga divai, ni wānyawo wātite, ‘Akamwilwe ni masoka.’ 19 Mwana jwa Mundu wāiche, achilyaga ni aching’waga ni wānyawo wātite, ‘Munnole aju, jwakutolwa ni wākolelwa, mmbusanga jwa wākukumbikanya nsongo ni wā sambu!’ Nambo lunda lwa Akunnungu lwawoneche kuŵa lwambone kwa litala lya ipanganyo yakwe.” 20 Nipele, Che Yesu wātandite kwakalipila wāndu wā misi jo jiwatesile yakusimonjeka, nambo wāndu wākwe nganaleka sambu. 21 “Ulaje kukwenu ku Kolasiḁi! Ulaje kukwenu ku Besesaida! Pakuŵa, ayi yakusimosya yaitendekwe kukwenu, ikatendekwe akula ku Tilo ni ku Sidoni kula, wāndu wākwe akawasile magunia ni kutama mu itutu kulosya kuti alesile sambu syao. 22 Nambo ngunsalila, lyuŵa lya kulamula, wānyamwe chinjamukwe kwannope kupunda wāndu wā ku Tilo ni ku Sidoni. 23 Nomwe Kapelenaumu ana chinlikusye mpaka kwini? Chinchituluswa mpaka kwiuto kwa wāndu wāwile. Pakuŵa, yakusimosya yaitendekwe kukwenu ikatendekwe ku Sodoma, wele musi wo ukaliji chiŵela mpaka lelo. (Hadēs 986) 24 Nambo ngunsalila, lyuŵa lya kulamula mmwe chinjamukwe kwannope kupunda wāndu wā ku Sodoma.” 25 Katema kakoko,

Che Yesu wātite, “Nguntogolela Atati, Ambuje wā kwini ni chilambo, pakuŵa mwasisile indu yi wāndu wā lunda ni wāndu wā umanyilisi ni kwaunukulila wānache. 26 Elo, Atati, pakuŵa yeleyo ni yaitite pakunnonyela. 27 “Atati wāngu ambele indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila Mwana, akaŵe Atati, ni sooni ngapagwa jwakummanyilila Atati, akaŵe Mwana ni jwalijose jwakunsaka Mwana kuti ammunukulile. 28 Njisanje kukwangu wānyamwe wose unkusauka ni kutopelwa ni misigo jakutopa, none chinampumuse. 29 Mungunde, nkaliiganyo kukwangu, pakuŵa une ndili jwakutulala ni jwakulitulusya, nomwe chinkapumule mmitima jenu. 30 Pakuŵa chingunsalila mpanganye chili chambone kukwenu ni chingumpa njigale ngachikutopa.”

12 Kele katema ko Che Yesu wāpitaga mmigunda ja ngano pa Lyuŵa lya Kupumulila. Nipele, wākulijiganya wāo jakwete sala, wātandite kupulula masache ga ngano ni kulya. 2 Nambo Mafalisayo paŵaiweni yeleyo, wāasalile Che Yesu, “Nnole, wākulijiganya wēnu akugapanganya gamakanye kugapanganya pa Lyuŵa lya Kupumulila.” 3 Che Yesu wājanjile wānyawo kuti, “Uli nganisyome iwātite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pajakwete sala? 4 Jwelejo jwainjile mu Nyuumba ja Akunnungu, wājigele ni kulya mikate jiyatyosyewe kwa ligongo lya Akunnungu. Che Daudi ni achinjakwe nganasachilwa kulya ikaŵe wāmbopesi pe. 5 Pane, uli ngannaŵe kusyoma mmalembeḁo ga Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa kila Lyuŵa lya Kupumulila wāmbopesi akugatema Malajisyo pa nyuumba ja Akunnungu, nambo ngakuŵalanjilwa kuŵa aleŵile? 6 Nipele, ngunsalila kuti apano apali jwaali jwankulu kujipunda Nyuumba ja Akunnungu. 7 Nambo nkagamanyilile malumbo gakwe aga malōŵe ga gaasale Akunnungu, ‘Ngusaka chanasā ngaŵa mbopesi,’ ngankaalamule wāndu wāngali ni sambu. 8 Pakuŵa Mwana jwa Mundu ali Ambuje wā Lyuŵa lya Kupumulila.” 9 Nipele, Che Yesu wātyosile pelepō, wājinjile mu nyuumba ja kupopelela. 10 Mwajiji ni mundu jumo jwali ni nkono wakutatala. Nipele, wāndu wāsisyeye Che Yesu, “Uli, ili yambone kunnamya mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila?” Wāmbusisye yeleyo kuti akolanje ligongo lya kwaŵechetela. 11 Nambo Che Yesu wāasalile, “Tujile jumo jwenu akwete ngondolo jimo, nombe najo jitumbuchile mwisimbo, uli, ana nganjenda kujikamula ni kujityosya pakuŵa lili Lyuŵa lya Kupumulila? 12 Nambo, mundu atopele kujipunda ngondolo! Nipele, ili yambone kupanganya yali yambone pa Lyuŵa lya Kupumulila.” 13 Nipele, wānsalile mundu jo kuti, “Ngolosye nkono wenu.” Wāngolwesye, nombe ni wālamile chisau nkono wine ula. 14 Nipele, Mafalisayo wātyosile paasa ni kuusyana ichajile pakwaulaga Che Yesu. 15 Nambo Che Yesu paŵasimanyi ng’anisyo syao, wātyosile pepala. Wāndu achajinjil wākuiye ni wāalamisye wākulwala wose, 16 wākanyisye ngasiŵamanyisya wāndu ngani syakwe, 17 pakuti gamalile malōŵe gaŵechete jwakulondola che Isaya, 18 “Nnole, jwakutumichila jwangu junansagwile, jwakunonyelwa jwangu jwakuusengwasya nnope ntime wangu. Chinantaje Mbumu jwangu, nombejo chakaasalile wāndu wā ilambo kulamula kwangu. 19 Ngasakola makani atamuno nganyanyisya, ni liloŵe lyao ngalipikanika mwitala. 20 Chapunde kwakolela chanasā wāndu wākwele masauko ga kuputikwa kwa nnasi, ni

kwakumulisa ntima wāndu wāngali machili, mpaka ulamusi waukusachilwa pachikuombeswe kulamula. **21** Wāndu wose wā ilambo yose chakole chilolelo kwa jwelejo.” **22** Papopo wāndu wānyichisye Che Yesu mundu jwāngalola atamuno kuwēcheta kwa ligongo lya kukumulwa ni masoka. Nipele wānnamisye jwāngawēcheta jo ni jwāwēchete ni kulola. **23** Mpingo wose wa wāndu wāsimosile ni wātite, “Jwelejo ngati Mwana ju che Daudi?” **24** Nambo Mafalisayo pawāpilikene gelego, wātite, “Mundu ju akugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli jwankulu lya masoka.” **25** Che Yesu wāsīmānyilile ng’anisyo syao, wāsālile, “Umwenye wauliwose wauwānyiche maunjili maunjili gagakumenyana, ngaukulonjela, yalumo peyo, musi pane wāndu wā nyuumba jajilijose agawānyikaga maunjili maunjili gagakumenyana achinsyene pe, nyuumba jo ngājijima. **26** Wāga mpingo umo ukumenyana ni mpingo wine mu umwenye wa Shetani, malumbo gakwe umwenye wo ugawanyiche, nipele, chiujime chinauli? **27** Wānyamwe nkutinjī une ngugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli, uli, wākulijiganya wēnu akugakoposya kwa machili ga acheni? Kwa lye ligongo lyo wāndu wākunkuya ni wāchammechetele wānyamwe. **28** Nambo iwāga une ngugakoposya masoka kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu, pelepo mmaniyilile kuti umwenye wa Akunnungu unnyichilile. **29** “Soonī mundu akukombola chinauli kwinjila mu nyuumba ja mundu jwali ni machili ni kunsumula chipanje chakwe, akanamtawē kaje mundu jwali ni machili jula? Pele ni pachapakombole kunsumula chipanje chakwe. **30** “Jwalijose jwāngana wā pamo none, akunganila une ni jwāngasonganganya wāndu pamo none, akwapwilinganya. **31** Kwa lye ligongo lyo ngunsalila, wāndu chalecheleswe sambī ni lilowē lyalili lyose lyakwatukana Akunnungu, nambo juchantukane Mbumu jwa Akunnungu jwelejo ngalecheleswa. **32** Ni jwalijose juchawēchete lilowē lya kunkanila Mwana jwa Mundu, chalecheleswe, nambo jwele juchawēchete lilowē lya kunkanila Mbumu jwa Akunnungu jo, ngalecheleswa, nga wā pa chilambo cha sambano chi atamuno pa chilambo chachikwika cho. (aion g165) **33** “Chitela chambone chikusogola isogosi yambone ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. Nipele chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe. **34** Wānyamwe uwelesi wa majoka! Nkukombola chinauli kusala gambone mwasyene mwa wāga wāngalumbana? Paku wā mundu akuwēcheta agala gagagumbele mu ntima wakwe. **35** Mundu jwambone akukoposya gambone mu ngokwe jakwe jambone, ni mundu jwāngalumbana akukoposya gangalumbana mu ngokwe jakwe jangalumbana. **36** “Nipele, ngunsalila, lya wā lya kulamula wāndu chasachilwe kwanga kwa lilowē lyalili lyose lyangalumbana lya wāwēchete. **37** Paku wā kwa malowē genu gambone chachimlanjila kuti ndi wāmbone paujo pa Akunnungu, ni kwa malowē genu gakusakala chinchilamulwa. **38** Nipele, wāne wā wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo wāsālile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, kususaka kulola chimanyisyo kutyochela kukwenu.” **39** Nombejo wājanjile, “Uwelesi wāngalumbana ni wāngakulupilichika! Nkusakanga chimanyisyo, nambo ngampegwa chimanyisyo ikawē achila pe chimanyisyo cha che Yona jwakulondola jwa Akunnungu. **40** Paku wā mpela che Yona iwātite pakutama mo wā gatatu muusi ni chilo mlutumbo lwa somba jajikulungwa, iyoyo Mwana jwa

Mundu nombe ni ichajile pakutama mu lisi mo wā gatatu muusi ni chilo. **41** Wāndu wā ku Ninawi chakopochele katema kakulamula, nombewo chasale kuti au uwelesi u wana magambo. Paku wā wāndu wā ku Ninawi wālesile sambī syao kwa ligongo lya kulalichila ku che Yona, ni nnole, apano apali jwampundile che Yona! **42** Mwenye jwānkongwe jwa chilambo cha ku Sheba chakopochele katema au uwelesi u pachikulamulikwe, nombe chasale kuti uwelesi u wana magambo. Paku wā wēlewo wāiche kutyochela kwakutaika, wāiche kukugapilikana malowē ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa kwana jwankulungwa kupunda mwenye che Selemani. **43** “Lisoka palikunkopoka mundu, likusungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila, nambo lyalepelaga kupata, **44** pelepo ni likuti, ‘Chimujile ku nyuumba jangu akula kungopochele kula.’ Nambo palikuja ni kujisimana nyuumba jila jili jangali chindu ni jepyajile ni jekolosye, **45** pele likwaula kukugajigala masoka gane saba gaksakala kupunda wēlewo, gose gawkwaula kukunjijila jwele mundu jo. Ni jwele mundu jo aku wā jwāngalumbana nnope kupunda iwālijij kundanda. Yeleyo ni ichijile pakutyochela kwa wāndu wāngalumbana.” **46** Che Yesu pawālijij aninkwendelechelela kukunguluka ni mipingo ja wāndu, achikulu wāo ni achalongo ajao wāiche ni kwima paasa, wāsachile kunguluka nawo. **47** Nipele, mundu jumo wāsālile Che Yesu kuti, “Achikulu wēnu ni achalongo ajenu ajimi paasa, akusaka kuwēcheta nomwe.” **48** Nambo Che Yesu wājanjile jwele mundu jo kuti, “Wāani achikulu wāngu? Ni wāani achalongo ajangu?” **49** Che Yesu wālanjile mundu jula wākulijiganya wāo achitiji, “Wēlewa ni wāali achikulu wāngu ni achalongo achinjangu! **50** Paku wā jwalijose jwakupanganya yakuisaka Atati wāngu wā kwina, jwelejo ni mpwanga ni mlumbwangu ni achikulu wāngu.”

13 Nda wī jijojo, Che Yesu wākopweche mu nyuumba jila, wājawile kukutama mungulugulu litanda. **2** Mipingo jajikulungwa ja wāndu jansyungile nipele wakwesile mu ngalawa ni kutama. Wāndu wose wājimi mungulugulu litanda, **3** nombe Che Yesu wāsālile indu yejinji kwa itagu, achitiji, “Mpilikane! Jwakupanda wājawile kukumisa mbeju. **4** “Pawālijij nkumisa mbeju, sine syapatuchile mungulugulu matala ga mmigunda, nipele yaiche ijuni ni kusimila. **5** Sine syapatuchile mmaganga pangali litaka yejinji. Syawoneche simesile kwachitema paku wā litaka lyaliji kanandi. **6** Nipele, lya wā palyawāsile syatiniche ligongo michiga jakwe jalijij nganjijijilisa paasi, syajumwile. **7** Sine syapatuchile pa mi wā, nombe mi wā jo jamesile ni kusiwijikanya. **8** Sine syapatuchile pa litaka lya chajila, syamesile, ni kusogola, sine mia moja, sine sitini sine selasini. **9** Jwakwete mapilikanilo ga kupilikanila, apilikane!” **10** Wākulijiganya wāo Che Yesu wājaulile ni kwausya kuti, “Ana ligongo chi nkuwēcheta ni wāndu kwa itagu?” **11** Che Yesu wājanjile, “Wānyamwe mpegwilwe ukombole wa kumanyilila yantemela ya umwenye wa kwina nambo wānewo nganapegwa. **12** Paku wā jwalijose jwakwete chindu chapegwe ni kujonjeheswa, nambo jwele jwāngalumbana chindu, atamuno chele chakwete cho chasumulwe. **13** Kwa ligongo lyo nguwēcheta nawo kwa itagu, paku wā akulola nambo ngakulola, akupilikana nambo

ngakupilikanichisya atamuno ngakumanyilila. 14 Kwa wewelelo gamalile agala malowe gaWechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti: 'Kupilikana chimpilikane nambo ngamanyilila. Kulola chinlolechese nambo ngammona. 15 Pakuwa lunda lwa wele wandu wo lupungwene, agasiwile mapilikanilo gao, akupilenje. Nambo ikaliji akulola kwa meeso gao, ni kupilikanana kwa mapilikanilo gao, nombe akamanyilile kwa lunda lwao, ni kung'alauchila, none ngaalamisye.' 16 "Nambo nkwele upile wanyamwe pakuwa meeso genu gakulola ni mapilikanilo genu gakupilikana. 17 Ngunsalila isyene kuti wakulondola achajini ni wandu wajini wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, wasachile kugaona gankugaona nambo nganagaona ni kugapilikanana gamkugapilikanana nambo nganagapilikanana. 18 "Nipele, wanyamwe mpilikane malumbo ga achi chitagu cha jwakupanda chi. 19 Jwalijose jwakupilikana liloWe lyankati Umwenye wa Akunnungu pangalimanyilila, ali mpela mbeju sisypatuchile mmatala ga mmigunda, Jwagalumbana jula akwika kuchityosya chele chepandikwe mu ntima mwakwe cho. 20 Nombe syele mbeju sisypatuchile mmaganga, sili mpela mundu jwakupilikana liloWe ni kulipochela kwa unonyelo. 21 Nambo ngakulikamulichisya ni nganakola michiga nkati mwakwe, akulikamula katema kakajipi pe, pakukutyochela kulaga ni kusauka kwa ligongo lya liloWe lya, papopo akuleka kulikulupilila liloWe. 22 Nombe syele mbeju sisypatuchile pa miiwa syo sili mpela mundu jwakupilikana liloWe, nambo kwa ligongo lya kuchenjeuchila masengo ga umi watulinawo ni kuchinonyela kwannope chipanje kukuliwijiikanya liloWe lya, nombejo ngakusogola isogosi, yaani kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu. (aiōn g165) 23 Nombe syele mbeju sisypatuchile pa litaka lyambone sili mpela mundu jwakupilikana liloWe ni kulimanyilila, jwelejo akupanganya yejinji yambone yaikusachilwa mpela mbeju iikuti pakusogola, jimo mia moja, jine sitini, ni jine selasini." 24 Che Yesu waasalile wakulijiganya chitagu chine kuti, "Umwenye wa kwini ulandane ni mundu jwapandile mbeju syambone mu ngunda wakwe. 25 Nambo wandu paWaliji agonile, waiche jwammagongo jwakwe, wapandile masindi mwepande ngano, ni kutyoka. 26 Nipele, pasyamesile mbeju ni kutanda kusogola ni masindi gatandite kuwoneka. 27 Achikapolo wa asyene ngunda waiche nikuti, 'Amubeje, ngati mwepandile mbeju syambone mu ngunda mwenu? Sambano gatyochele kwapi masindi?' 28 Nipele watite, 'Jwammagongo ni jwatesile yeleyo.' Nipele, achikapolo wakwe waasisye, 'Uli, nkusaka tujaule tukagatupule?' 29 Nombejo wajanjile, 'Ngwamba, pachintupule masindi, pane chinkatupule pamo ni ngano. 30 Nneche ikule yose pamo mpaka katema ka kugungula. Nipele, katema ka kugungula chinjasalila wakugungula kuti, nsonganganye kaje masindi nkagatawikanye ilingo ilingo, nkagatinisye. Nambo ngano nsonganganye ni kutaga ma ngokwe jangu.'" 31 Nipele, Che Yesu waatagulile wandu chitagu chine kuti, "Umwenye wa kwini ulandane ni mbeju jainandi nnope jajikuwilanjikwa haladali jatosile mundu ni kujipanda mungunda mwakwe. 32 Jisyene jili jainandi kusipunda mbeju sine syose, nambo jamelaga ni kukula jikuwa jajikulungwa kupunda mimela jose. Ukukula ni kuwa chitela mpaka ijuni ya mwinani ikwika ni kutawa isusi mu nyambi

syakwe." 33 Che Yesu waasalile wandu chitagu chine kuti, "Umwenye wa kwini ulandane ni amila jajigele jwankongwe jumo, ni kuwanganya ni utandi mbisi siwili ni nusu, ni utandi wose wasasewele." 34 Che Yesu waasalile wandu yose kwa itagu. Ni pangali chitagu nganiwasalila chachili chose. 35 Pakuti limalile liloWe lyawechete jwakulondola jwa Akunnungu: "Chiwechetenawo kwa itagu, chinaasalile wandu indu yaaisikwe chitandile kugumbikwa chilambo." 36 Nipele, Che Yesu waulesile mpingo wa wandu, wajinjile mu nyumba. Wakulijiganya wao waichile ni kwasalila, "Ntugopolele chitagu cha masindi ga mungunda." 37 Che Yesu waasalile, "Jwakupanda mbeju syambone ni mwana jwa Mundu. 38 Nombe ngunda uli chilambo chino. Nombe syele mbeju syambone syo sili wele wandu wati Umwenye uli wo. Nambo masindi ali wandu wa jwagalumbana jula. 39 Nombe jwammagongo jwapandile masindi ali Shetani. Magungulo gali mbesi ja chilambo chino, nombe wakugungula ali achikatumetume wa kwini. (aiōn g165) 40 Mpela ila masindi igakuti pakusonganganywa ni kutinisya, iyoyo ichichiwa kumbesi kwa chilambo chino. (aiōn g165) 41 Mwana jwa Mundu chachalajisa achikatumetume wao wa kwini kuti asonganganye kutyochela mu Umwenye wao wose awala wakwalewekasya wandu atende sambu ni wose watesile ya sambu. 42 Ni achikatumetume wa kwini wo chiwaponye wandu pa litanuli lya mooto wakalipa ni kweleko chalile ni kuchilimya meeno. 43 Kele katema ko wandu wakupanganya yaali yambone paujo pa Akunnungu chachimelemenda mpela lyuwa mu Umwenye wa Atati wao. Wakwete mapikanilo, apikanile! 44 "Umwenye wa kwini ulandane ni mbiko jajisisiche mu ngunda. Mundu jumpepe wajiwani ni kujisisa sooni. Nipele wasangalele nnope ni wajawile kukuisumisa iwakwete yose ni kusuma ngunda ula. 45 "Soonu, umwenye wa kwini ulandane ni mundu jwakusumisa malonda achisosaga igogo yambone. 46 Nombe pawachiwani chigogo chimo cha ndalama jajikulungwa, wajawile, waisumise iwakwete yose, wachisumile chigogo chila. 47 "Soonu, Umwenye wa kwini ulandane ni lwau lwauponyekwe mu litanda, lwatanjile somba syasili syose. 48 Lwau palwagumbele, wakukoka somba waluutile kumbwani, watemi kusagula somba syambone ni kusitaga mu itundu yao ni somba syangalumbana wasijasile. 49 Yeleyi ni ichichiwa kumbesi kwa chilambo chino, achikatumetume wa kwini chachikopochela, chiwalekanganye wandu wambone ni wagalumbana. (aiōn g165) 50 Nombe wele wagalumbana wo chiwajasile pa litanuli lya mooto. Kweleko chachilila ni kuchilimya meeno." 51 Che Yesu waasisye, "Ana gele gose ga nkugamanyilila?" Wajanjile, "Elo." 52 Nombewo waasalile, "Kwa ligongo lya, jwakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa jwalijose jwakuwa jwakulijiganya jwa Umwenye wa kwini, alandane ni nsyene nyuumba jwakukoposya mu mbiko jakwe indu ya ndalama ya sambano ni indu ya ndalama ya kalakala." 53 Che Yesu pawamasile kuwecheta yele itagu yo, watyosile pelepo, 54 ni wapite mu musi wao. Kweleko wajiganyaga wandu mu nyumba jao ja kupopelela, nombewo wasimosile nikuti, "Jweleju apatile kwapi alu lunda lu ni ukombole wa kuipanganya yakusimonjeka? 55 Ana ajuju ngati mwana jwa jwakusepa itela? Achikulu wao ngati akuwilanjikwa che

Maliamu ni achapwakwe ngati che Yakobo ni che Yusufu ni che Simoni ni che Yuda? 56 Achalumbugwe wose ngati ali pamo ni uweji? Nambi ajuju apatile kwapi aga gose ga?" 57 Nipele, nganiwakunda. Nambo Che Yesu waasalile, "Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa nambo ngaakuchimbichikwa mu chilambo chakwe ni mu nyuumba jakwe!" 58 Kwa ligongo lya nganatenda yakusimonjeka yajinjji ligongo lya ungali chikulupi wao.

14 Kele katema ko chilongola che Helode wapilikene ngani si Che Yesu. 2 Nipele, waasalile achikatumetume wao, "Jwele mundu ni che Yohana Wakubatisya asyuchile mchiwa, lyele ni ligongo machili gakupanganya yakusimonjeka gakupanganya masengo nkati mwakwe." 3 Che Helode ni juwankamwile che Yohana ni kuntaŵa kwa minyolo, wammisile mu nyuumba jakutaŵilwa kwa ligongo lya che Helodia, wankwawo che Filipo nkulugwe. 4 Ligongo che Yohana wansalile che Helode kuti, "Ngankusachilwa kunnombela jwele jwankongwe jo!" 5 Che Helode wasachile kwaulaga che Yohana, nambo wajogwepe wandu pakuŵa kukwao che Yohana waliji jwakulondola jwa Akunnungu. 6 Nipele, pa chindimba cha lyaŵa lyekulungwa lya kupagwa kwao che Helode, mwali jwao che Helodia watyasile mmbujo mwa achalendo ni mwali jula waasengwasisye che Helode, 7 mpaka walanjile achitiji, "Ngulumbilila, chinampe chachili chose chachinsache." 8 Nombejo wanyanjekwe ni achikulugwe, watite, "Mumbeje panopano ntwe u che Yohana Wakubatisya mumbale." 9 Mwenye wasupwiche, nambo kwa ligongo lya kulumbila kwao ni ligongo lya achalendo wawatemi pamo nawo, walajisye apegwe. 10 Nipele, che Helode wannajisye mundu ku nyuumba ja kutawila wandu kuti wakate che Yohana ntwe. 11 Ntwe wakwe wajigalikwe mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wampele achikulugwe. 12 Wakulijiganya wa che Yohana waiche, wachijigele chilu chakwe, wachisichile. Nipele wajawile kukwasalila Che Yesu. 13 Che Yesu paŵapilikene ngani syo, watyosile pepala kwa ngalaŵa, wajawile pantemela pajikape. Nambo wandu paŵapilikene, wakuiye kwa makongolo achityochelaga mmisi jao. 14 Nipele, paŵaiche kumbwani, wauweni mpingo wekulungwa wa wandu, wakolele chanasa ni walamisye wakulwala wao. 15 Pakwaswele, wakulijiganya wao waichilile ni kwasalila, "Apano patuli pa mwikonde ni sambano kuswele. Sambano, mwalanje wandu wo kuti ajaule mmisinda akaliumile chakulya." 16 Che Yesu waasalile, "Nganakola ligongo lya kwaula, wanyamwe mwape chakulya." 17 Nambo wanyawo wanjajile, "Tukwete mikate nsano pe ni somba siwili." 18 Che Yesu waasalile, "Njise nawo apano." 19 Waasalile wandu kuti atame paasi pa manyasi. Nipele, Che Yesu wajigele mikate nsano ni somba sila, walolite kwini, watogolele Akunnungu ni kugaŵanya ni kwapa wakulijiganya mikate jo, nombewo wagawenye wandu. 20 Walile wose, wajikwite. Nipele wakulijiganya walokwete sigasi sya mikate jila, wagumbesye itundu kumi ni mbili. 21 Wose wawalile wala waliji achalume mpela elufu tano, pangaŵalanjikwa achimmasyeto ni wanache. 22 Pangakaŵa, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao akwela mu ngalaŵa kuti alongolele peesi litanda asyene aninkujilanga mipingo ja wandu. 23 Paŵamasile kwalanga wandu, wakwesile kwitumbi ali jikape kukupopela. Pakwaswele, welewo waliji

kweleko jikape. 24 Kele katema ko ngalaŵa jo jawandichile pambindikati litanda, nambo jaliji nkupungunyikwa kwannope ni matumbela pakuŵa mbungo jaliji nkujiputa. 25 Kumasikusiku, Che Yesu waichile wakulijiganya wao achendaga mmeesi. 26 Wakulijiganya wao paŵaweni achendaga mmeesi, wajogwepe nnope ni watite, "Lili lilaika!" Wagumilangaga kwa woga. 27 Papopo, Che Yesu wasalile, "Muusimane ntima, ndili une, nkajogopa!" 28 Che Petulo watite, "Ambuje mwaŵaga mmwe, muusalile iche kukwenu njendaga mmeesi." 29 Che Yesu watite, "Njise." Nipele che Petulo watulwiche mu ngalaŵa, wajesile mmeesi, kwajaulila Che Yesu. 30 Nambo paŵajiwani mbungo, wajogwepe ni watandite kutiŵila, wagumisile achitiji, "Ambuje mungulupusye!" 31 Papopo Che Yesu wagolwesye nkono wao, wankamwile ni wansalile, "Mmwe wa chikulupi chachinandi, ligongo chi nkukola lipamba?" 32 Nipele, wose wakwesile mu ngalaŵa, ni mbungo jatulele. 33 Nombe, wose wawaliji mu ngalaŵa watindiŵalile ni kwakotamila, achitiji, "Isyene alakwe ndi Mwana jwa Akunnungu." 34 Wajombweche litanda ni waiche ku msinda wa ku Genesaleti. 35 Wandu wa pepala paŵaamanyi Che Yesu, wajenesye ngani muumbali mose mumwasyungwile. Nipele, wannychisye wakulwala wose, 36 ni wachondelele kuti akwaye atamuno lujenje lya mwinjilo wao. Nombe wose wawankwaiye walamile.

15 Nipele, Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo waichile Che Yesu kutyochela ku Yelusalemu. 2 Paŵaiche wambusisye, "Kwachichi wakulijiganya wenu akugapwanya majiganyo gatupochele kutyochela kwa achambuje wetu? Ngakunaŵa makono yambone akanawe kutanda kulya?" 3 Che Yesu wajanjile, "Kwachichi wanyamwe mkupwanya makanyo ga Akunnungu kwa kusechelela majiganyo genu mwachinsyene? 4 Akunnungu atite, 'Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,' ni 'Jwakunlwesya atatigwe atamuno achikulugwe, akusachilwa kuulajikwa.' 5 Nambo wanyamwe nkwiganya kuti, mundu awaga ni chindu cha kwakamuchisya atatigwe atamuno achikulugwe, ni atiji, 'Achi chindu chi ndyosisye sadaka kwa Akunnungu.' 6 Nipele, jwele mundu jo ngakwachimbichisya atatigwe! Yele ni inkuti pakulinyelusya lilamulo lya Akunnungu ni kugakuya majiganyo genu mwachinsyene. 7 Wanyamwe waulamba! Che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu wasagamukwile yambone yankati wanyamwe paŵatite, 8 'Akunnungu akuti, aŵa wandu wa akunjimbichisya ni ngomo pe, nambo mmitima jao atalikengene ni une. 9 Nombe akumbopela iyiyipe, pakuŵa indu yakwiganya ili malajisyo ga wandu pe.'" 10 Nipele, Che Yesu wawilasilile mpingo wa wandu, waasalile, "Mpilikane ni kumanyiilla! 11 Chindu chachikuntaga mundu usakwa ngaŵa chachikwinjila nkang'wa, nambo achila chachikutoka nkang'wa ni chachikuntaga mundu usakwa." 12 Nipele wakulijiganya wao wajaulile ni kwasalila, "Ana nkumanyiilla kuti Mafalisayo yachimile paŵapilikene maloŵe genu?" 13 Nambo welewo watite, "Mmela wauliwose wanganapande Atati wangu wa kwini, chiuchitupulwa. 14 Mwaleche wanyawo! Wele ali wangelola wakwalongosya wangelola. Jwangelola anngosyaga jwangelola njakwe, wose wawili chatumbuchile mwisimbo." 15 Che Petulo watite, "Ntugopolele

chele chitagu cho.” 16 Che Yesu waasalile, “Nombe wanyamwe wakwe ngankumanyilila? 17 Ana ngankumanyilila kuti chindu chachikwijnjila nkang'wa chikupita nnutumbo ni chikujasikwa kulindi? 18 Nambo yaikutyoka nkang'wa ikutyochela mu ntima, yele ni yaikuntaga mundu usakwa. 19 Pakuwa mu ntima sikukupoka ng'anisyo syangalumbana sya kuulaga ni chikululu ni chigwagwa ni wiyi ni kuwecheta yaunami ni kutukana. 20 Gelego ni gakuntaga mundu usakwa. Nambo kulya pangana wa makono ngakuntaga mundu usakwa.” 21 Che Yesu watyosile kweleko ni wajile ku chilambo cha ku Tilo ni ku Sidoni. 22 Nipele, jwankongwe jumo Mkanaani, kutyochela chilambo chilachila, waichilile achinyanyisyaga, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, mungolele chanas! Mwali jwangu akamwilwe ni masoka kwannope.” 23 Nambo Che Yesu ngananjanga lilo we. Wakulijiganya wao wajaulile ni kwachondelela achitiji, “Mwasalile ajaule, pakuwa akutukuya ali nkunyokonya.” 24 Che Yesu wajanjile, “Akunungu andumile kukwakulupusa wandu wa ku Isilaeli wawapotele mpela ngondolo.” 25 Pelepo jwambumba jula waiche ni kwatindiwalila paujo pao achitiji, “Ambuje, mungamuchisye.” 26 Che Yesu wajanjile, “Nga wa yambone kutola chakulya cha wanache ni kusiponyela mbwa.” 27 Jwankongwe jo wajanjile, “Elo, Ambuje, nambo mbwa sikulya mbakatika sisikupatuka pakulila achambuje wao.” 28 Pelepo Che Yesu wajanjile, “Jwankongwe, chikulupi chenu chachikulungwa, nipele, chitendekwe kukwenu chinkusaka.” Mwali jwao jula ni walamile katema kakoko. 29 Che Yesu watyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya, wakwesile kwitumbi, watemi paasi. 30 Nipele, jaichile mipingo ja wandu wajinji, wampelechele wandu wangajenda ni wangalola ni wakulemala ni wanga wecheta ni wane wajinji wakulwala, nipele wawisile mmbujo mwakwe ni kwalamya. 31 Nombe mpingo wa wandu ula wasimonjile nnope pawaweni wanga wecheta aninku wecheta ni wangalola aninkulola ni wakulemala ali alamile ni wangajenda aninkwenda, wandu waakusisye Akunungu wa ku Isilaeli. 32 Che Yesu wawawilasilile wakulijiganya wao, waasalile, “Ngwakolela chanas a wa wandu wa pakuwa atemi ni une mo wa gatatu sambano ni nganakola chakulya. Ngangusaka naaleche ajaule pangalya nga wa chakomoche mwitala.” 33 Wakulijiganya wala ni watite, “Tutupate kwapi chakulya chachijinji cha kwajikutisya wele wandu wa?” 34 Che Yesu waausisye, “Nkwete mikate jilingwa?” Wajanjile, “Saba ni tusomba kanandi pe.” 35 Nipele Che Yesu waasalile wandu atamanje paasi. 36 Wajitosile mikate saba ni tusomba tula, watogolele Akunungu, wajigawenye ni kwapa wakulijiganya wao, nombe wakulijiganya wo wagawenye wandu. 37 Walile wose, wajikwite. Pawamasile kulya walokotenye mbakatika ja mikate ni somba sila itundu saba yegumbale. 38 Wele uwalile wo waliji achalume elufu nne, pangawalanjila achakongwe ni wanache. 39 Nipele, Che Yesu wajanjile wandu, wakwesile mu ngalawa ni kwaula ku chilambo cha Magadani.

16 Mafalisayo ni Masadukayo wajaaulile Che Yesu, ni kwa kwalinga wawendile walosye chimanyisyo kutyochela kwini. 2 Nambo Che Yesu waasalile, “Lyaikaga ligulo wanyamwe nkutinj, 'Lelo chikulanguche pakuwa kwiunde kuchejele!' 3 Ni kuninkucha nkutinj, 'Lelo mbungo chijipuje,

pakuwa kwiunde kuchejele sooni maunde gagumbele!' Nipele, wanyamwe nkukombola kumanyilila upagwe wa liunde, nambo imanyisyo ya katema kano ngankukombola kuimanyilila. 4 Uwelesi wangalumbana ni wangali ni chikulupi ukusosa chimanyisyo, nambo ngauppegwa chimanyisyo ika we chimanyisyo chi che Yona.” Nipele walesile ni kwaula. 5 Wakulijiganya wao pawamasile koombochela mbande jine ja litanda, waliji aliwalile kwigala mikate. 6 Che Yesu waasalile kuti, “Nlilolechesye ni nligose ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” 7 Nambo wele wanyamwe waliji nkuusyana achinsyene pe achitiji, “Akuwecheta yeleyo pakuwa nganitungala mikate.” 8 Che Yesu wasimanyilile ng'anisyo syao ni kwasalila, “Ligongo chi nkuusyana mwachinsyene pe, wanyamwe wa chikulupi chachinandi kuti nganinjigala mikate? 9 Ana ngankumanyilila atamuno kukumbuchila panagawenye mikate tano jila, kwa wandu elufu tano wala? Ana itundu ilingwa ya mbakatika imwagumbesye? 10 Pane mikate saba jila jiwagawenye wandu elufu nne, ana itundu ilingwa ya mbakatika imwalokotenye? 11 Uli, ngankumanyilila kuti nganingunguluchilaga mikate? Nambo nlilolechesye ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” 12 Pelepo wakulijiganya waimanyilile kuti nganawe cheta yankati amila ja mikate, nambo majiganyo ga Mafalisayo ni Masadukayo. 13 Che Yesu pawai che mmusi wa Kaisalia Filipi, wausisye wakulijiganya wao kuti, “Wandu akuti Mwana jwa Mundu ali nduni?” 14 Wajanjile, “Wane akuti che Yohana Wakubatisya ni wane akuti che Elia ni wane akuti che Yelemia, pane jumo jwao wakulondola wa Akunungu.” 15 Che Yesu waausisye sooni, “Nombe wanyamwe nkuti une ndili nduni?” 16 Che Simoni Petulo wajanjile, “Alakwe ni Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunungu waali wajumi.” 17 Che Yesu watite, “Nkwete upile mmwe che Simoni mwana ju che Yona, pakuwa nga wa mundu jwammunukulile ngani jo, nambo Atati wangu waali kwini. 18 None ngunsalila, mmwe ni che Petulo ni pa lwele lwala lu chindandisye mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ni machili ga chiwa ngagaika kuukombola. (Hades 986) 19 None chinampe iugulilo ya Umwenye wa kwini, ni chachili chose chachinchitawe pa chilambo pano, chichiwe cheta wikwe kwini ni chachili chose chachinchigopole pa chilambo pano, chichiwe chegopolwe kwini.” 20 Nipele waausisye kwa nnope wakulijiganya wao kuti akansalila mundu kuti welewo ali Kilisito. 21 Chitandile ke katema ko Che Yesu watandite kwalosya pangasisika wakulijiganya wao kuti yawajile kwaula ku Yelusalemu ni kweleko chalagaswe ni achachekulu ni ilongola wa achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo. Nipele chachiulagwa ni pa lyuwa lyaatatu chasyuche. 22 Pelepo che Petulo wajaigele Che Yesu pambali ni watandite kwakalipila achitiji, “Ngwamba Ambuje! Ngagansimana gele!” 23 Nambo Che Yesu wagalauhile ni kwasalila che Petulo, “Ntyoche paujo pangu, Shetani! Mmwe nkusiwila litala paujo pangu, pakuwa ngankuganisya gagali ga Akunungu, nambo ga wandu!” 24 Nipele, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, “Mundu jwakusaka kunguya, alikane nsyene, atwichile nsalaba wakwe, anguye une. 25 Pakuwa, mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusa umi wakwe, chaujase. Nambo mundu jwakuutysya umi wakwe kwaligongo lyangu, chaukole sooni.

26 Ana mundu chapate chichi akolaga chipanje cha pa chilambo, ali ajasile umi wakwe? Pane mundu chatyosye chichi pamalo pa umi wakwe? 27 Pakuwa Mwana jwa Mundu chachiika mu ukulu wa Atatigwe pamo ni achikatumetume wakwe wa kwini, peleo chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gao. 28 Ngunsalila isyene, apali wane mwa wanjimi apano ngaapasya chiwa akanawe kummona Mwana jwa Mundu achiikaga ali Mwenye."

17 Pagamasile mowa sita, Che Yesu wajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwao, wakwesile pamo nawo penani chitumbi cheleu, kweleko waliji wanyapewo. 2 Kweleko, Che Yesu wagalawiche uwoneche wakwe paujo pao, ku meeso kwao kwamelemendaga mpela lyuwa ni iwalo yao yaliji yeswela mpela lulanga. 3 Chisisimuchile che Musa ni che Elia waakopochele, waliji nkukunguluka ni Che Yesu. 4 Peleo che Petulo waasalile Che Yesu, "Ambuje, yambone uwe kuwa apano! Mwasakaga chindaawe masakasa gatatu, limo lyenumwe ni line li che Musa ni line li che Elia." 5 Paawaechetaga gelego, liunde lyeswela lyaunichile wanyawo, ni lyapikaniche lilo we kutyochela mu liunde lila litchitiji, "Aju ali Mwanangu jungunonyela, nonyelwe nawo, mumpilikanichisye jwelejo." 6 Wakulijiganya pawapilikene yeleyo wajogwepe nnope, wagwile manguku. 7 Nipele Che Yesu waichilile, wakwayiye achitiji, "Njimuche, nkajogopa!" 8 PaWalolite kwini nganamona mundu jwalijose akawe Che Yesu jika pe. 9 Nipele, pawatulukaga pa chitumbi po, Che Yesu waasalile, "Kasimusalila mundu jwalijose inyiweni ila, mpaka patachisyuka Mwana jwa Mundu kutyochela mu chiwa." 10 Nipele wakulijiganya wao wammusisye, "Kwachichi nambi wakwiganya Malajisyo ga Akunungu gawapele che Musa akuti chaiche kaje che Elia?" 11 Che Yesu wajanjile, "Isyene, che Elia chaiche kaje ni kukolosya indu yose iwe chile. 12 Nambo ngunsalila, che Elia amasile kwika, nganamanyilila, nambo ikutendelele iwiaschile. Nombwo chachinnagasya Mwana jwa Mundu iyoyopeyo." 13 Peleo wakulijiganya wala waimanyilile kuti wangambaga che Yohana Wakubatisya. 14 Paawaiche sooni pa wele mpingo wa wandu ula, waiche mundu jumo mmbujo pa Che Yesu ni kwatindiwalila, 15 watite, "Ambuje, munkolele chanasa mwanangu pakuwa akulwala njilinjili ni kulaga nnope, katema kakajinjili akugwilila pa mooto pane mmeesi. 16 Nannyichisye kwa wakulijiganya wenu, nambo nganakombola kunnama." 17 Che Yesu wajanjile, "Uwelesi wangi chikulupi ni wakulyungasika, ana chime ni wanyamwe mpaka chakachi? Mpaka chakachi chinampilile? Munjise nawo apano." 18 Nipele, Che Yesu walikalipile lisoka lila, nombelyo lyankopweche ni jwanchanda jula walamile katema kakoko. 19 Nipele, wakulijiganya waichile Che Yesu kwa chisyepela ni kwausya, "Ligongo chi nganitukombola kulikoposya lisoka lila?" 20 Che Yesu wajanjile, "Kwa ligongo lya chikulupi chenu chachinandi. Ngunsalila isyene, mwa waga ni chikulupi atamuno chawaga chachinandi chisau mbeju jajinjandi nnope jajikuwilingjwaka haladali, chinkombole kuchisalila achi chitumbi chi, 'Ntyoche apa njaule ako,' nombecho chichityoche. Ngali pagwa lilo we lyangalikombolecheka kukwenu." 21 Nambo lisoka lyanti yele ngalikutyosyeka ikawe kwa kupopela ni kuta wa. 22 Wakulijiganya pa waliji pamo ku Galilaya, Che Yesu

waasalile, "Mwana jwa Mundu akwaula kukutagwa mmakono ga wandu. 23 Nombewo chachimmulaga, nambo chachisyuka pa lyuwa lyaatatu." Peleo wakulijiganya wasongoneche nnope. 24 Che Yesu ni wakulijiganya wao pa waiche ku Kapelenaumu wandu wakukumbikanya nsongo wa Nyuumba ja Akunungu waichilile che Petulo, wausisye, "Ana jwakwiganya jwenu akulipa nsongo wa Nyuumba ja Akunungu?" 25 Che Petulo wajanjile, "Elo, akulipa." Nipele, che Petulo pa wajanjile mu nyuumba, akanawe kuwecheta lilo we, Che Yesu walongolele kummusya achitiji, "Che Simoni, mmwe nkuti uli? Mamwenye wa pa chilambo akukumbikanya nsongo atamuno ushulu kwa wandu chi? Kutyochela kwa achisyene musi pane kwa achalendo?" 26 Che Petulo wajanjile, "Kutyochela kwa achalendo." Che Yesu waasalile, "Nipele, iwaga ili yeleyo, achisyene musi wo ngakusachilwa kulipa. 27 Nambo tukaachima wandu wa. Njaule kuitanda nkaloposye, ni somba jandanda kutanjila pa ndwana, nkajiuunukule kang'wa ni chinkasisimane mbiya sya nsongo. Njigale ni kwapa ligongo lyangune ni lyenu mmwe."

18 Kekala katema kala wakulijiganya waichilile Che Yesu ni kwausya, "Ana nduni jwali jwankulungwa mu Umwenye wa kwini?" 2 Che Yesu wambilasile mwanache, wanjimiche mmbujo mwao. 3 Nipele watite, "Isyene ngunsalila, iwaga ngankugalauka ni kuwa mpela wanaiche, nganjinjila kose mu umwenye wa kwini. 4 Nipele jwalijose jwakulitimalika mpela aju mwanache ju, jwelejo ni wali jwankulungwa mu umwenye wa kwini. 5 Jwalijose jwakumpochela mwanache jumo mpela aju mu liina lyangu, jwelejo akumbochela une." 6 "Nambo jwalijose juchantende jumo jwa achandani wa, wakungulupilla une atende sambi, ikaliji yambone kwa welewo atawikwe pa lukosi liganga lyekulungwa lya kusajila ni kumponya mu bahali pakwendesya nnope. 7 Ulaje chiuwe kwa wandu wa pa chilambo kwa ligongo lya kuichisya indu ya kwatenda wandu atende sambi. Indu yo ikutendelele ikopochele nambo ulaje kukwakwe mundu ju chaichenawo indu yo. 8 "Iwaga nkono wenu pane lukongolo lwenu lukuntenda ntende sambi, mmukate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi pangali nkono umo pane lukongolo lumo kupunda kuponyekwa pa mooto wa mowa gose pangali mbesi wanasimika ndi ni makono gawili ni makongolo gawili. (aiōnios g166) 9 Ni liso lyenu lyantendaga ntende sambi, nlikolopole ni kuliponya kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi wamamala ni liso limo, kupunda kuponyekwa pa mooto wanasimika mowa gose pangali mbesi ndi ni meeso gawili. (Geenna g1067) 10 "Nlilolechesye! Nkanchembulusya jumo jwa achandani wa. Ngunsalila, achikatumetume wao kwini ko mowa gose akulola usyo wa Atati waali kwini. 11 Pakuwa Mwana jwa Mundu waiche kukwakulupusya awala wawasochele. 12 "Ana wanyamwe nkuti uli, Mundu akolaga ngondolo mia moja, ni jasochelega ngondolo jimo, ngaasileka ngondolo tisini na tisa sila pasyaliji po ni kwaula kukujisosa jajisochele jila? 13 Ajisimanaga, ngunsalila isyene, akusengwa ligongo lya jejila kusipunda tisini na tisa syangasochela sila. 14 Iyoyo Atati wenu wa kwini ngakusaka ata jumo jwa achandani wa kuti asochele. 15 "Nlongo njenu anlewelaga, munjalile nkanlosye chilewo chakwe nli wawili pe. Ampilikanilaga chimme mumpatile nlongo njenu. 16 Nambo iwaga ngakumpilikanila, munjigale

mundu jumo pane wawili pakuti kwa kang'wa sya waumboni wawili pane watatu, kila liloŵe likaluche, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala. 17 Akanaga kwapilikanichisya wanyawo, muusalile mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Ni akanaga kuupilikanila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, mummalanjile yalumo mundu jwangakwamanyilila Akunnungu ni jwakukumbikanya nsongo. 18 "Ngunsalila isyene, gagali gose gachingakanye pachilambo chigaŵe gamakanikwe kwini ni gagali gose gachingakunde pachilambo, chigaŵe gamakundikwe kwini. 19 "Ngunsalila isyene, wawili pasikati jenu ajilanaga pachilambo pano kwa chindu chachilichose chichaŵende, Atati wangu wa kwini chiŵapanganyichisye chindu cho. 20 Pakuŵa palipose pakusongangana wandu wawili pane watatu pamo kwa liina lyangu, une ndili pelepo ni wanyawo." 21 Nipele, che Petulo waichile Che Yesu nikuti, "Ambuje, ana mpwanga aneŵele kalingwa none naalechelesye? Mala saba?" 22 Che Yesu wajanjile, "Ngangunsalila mala saba pe, nambo saba mala sabini. 23 Kwayele, Umwenye wa kwini ulandene ni mwenye jumo juwasakaga kulola achikapolo wakwe yatite pakupanganya. 24 Paŵatandite kulola, wannychisye mundu jumo juŵaliji ni ligambo lya mamiloni kwa mamiloni. 25 Mundu jo nganakola chakulipa, kwayele ambujegwe walamwile asumisikwe nti kapolo mundu jula ni wankwakwe ni achiwanagwe ni yanayose iwakwete, kuti ligambo limale. 26 Nipele, kapolo jula watindiŵele mmbujo pa ambujegwe ni kwaŵenda achitiji, 'Ambuje mumbililile kaje, none chinanlipe yose.' 27 Mmbujegwe kapolo jula wankolele chanasa, wannechelesye ligambo lila, ni kuntendela ajaule. 28 "Nambo kapolo jula watyosile, wansimene jumo jwa achikapolo achinjakwe juwandajji mbiya kanandi. Wankamwile ni kunkamula pa lukosi achitiji, 'Nipele ligambo lyenu!' 29 Nombe kapolo njakwe jula watindiŵele pa makongolo gakwe wanchondelele achitiji, 'Mumbililile kaje, none chinanlipe yose'. 30 Nombejo wakanile, wajanjile kukumponya mu nyumba jakutaŵilwa, mpaka patachilipa ligambo lila. 31 "Nipele, achikapolo achinjakwe paŵaiweni yeleyo wasongoneche nnope, wajanjile kukwasalila ambuje wao yose iyatendekwe. 32 Pele ambujegwe wammasilile ni kunsalila, 'Ugwe jwakutumichila jwangalumbana nnope! Nannechelesye ligambo lila lyose pamwanjondelele. 33 Ana nganisachilwa kunkolela chanasa kapolo njenu jo mpela inatite pakunkolela chanasa mmwe?' 34 "Nipele mmbujegwe jula watumbile nnope, wampeleche katumetume jula kwa wakulagasya mpaka pele patachilipa ligambo lyose. 35 Ni atati wangu wa kwini chachintendela iyoyo peyo iwaga jwalijose mwa wanyamwe ngannechelesya mpwakwe ni mtima wakwe wose."

19 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta gele maloŵe go, watyosile ku Galilaya, wapite ku Yudea peesi lusulo lwa Yolodani. 2 Wandu achajini wakuiye ŵelewo kweleko, nombejo walamisye ilwele yao. 3 Mafalisayo waichile achalingaga achitiji, "Uli, ana ikusachilwa mundu kunleka wankwakwe kwa ligongo lililyose?" 4 Che Yesu wajanjile, "Uli, ana nganisoyoma Mmalembelo ga Akunnungu kuti Akunnungu juŵangumbile mundu kutyochela kundanda waagumbile jwanume ni jwankongwe? 5 Wapundile kusala, 'Kwaligongo lya jwanume chiŵaaleche atagwe ni achikulugwe, chalumbikane

ni wankwakwe, nombe wawili wo chachiŵa chilu chimo?' 6 Kwa yeleyo, ngaaŵa sooni wawili, nambo chilu chimo. Nipele chalumbikenye Akunnungu, mundu akachilekanganya." 7 Nambo ŵele wanyawo wausisye, "Nambi kwachichi che Musa watulamwile kuti jwankongwe apegwe talaka ni kunleka?" 8 Che Yesu wajanjile, "Che Musa wannechelele nlekangane ni achiwankwenu kwa ligongo lya kukakatima kwa mitima jenu. Nambo chitandile kundanda nginiŵa yeleyi. 9 Nipele none ngunsalila wanyamwe, mundu juchalekangane ni wankwakwe kwaligongo lililyose ni kulumbela jwankongwe jwine, ikaŵe kwa ligongo lya chikululu, akutenda chikululu." 10 Wakulijiganya wao waasalile, "Waga yeŵe kwa mundu ni wankwakwe, nipele mmbaya kutama pangalombela." 11 Che Yesu waasalile, "Ngaŵa wanawose wakukombola kulipochela liloŵe li, nambo ikaŵe ŵele wandu wapegwile ni Akunnungu machili ga kulipochela liloŵe li. 12 Pakuŵa kwana indu yakupisyangana yaikuntendekasya mundu kutama pangalombela, apali waŵaweŵeleke yeleyo, ni ŵane atesilwe ni wandu atame wangalombela ni ŵane asachile achinsyene atame pangalombela kwaligongo lya umwenye wa kwini. Jwakukombola kulipochela liloŵe li apochele." 13 Nipele wannychisye Che Yesu wanache achanandi kuti wasajichile makono ni kwapopelela. Nambo wakulijiganya wao ni wakalipile. 14 Che Yesu watite, "Mwaleche wanache achanje kukwangu ni nkaasiŵila, pakuŵa Umwenye wa kwini uli wa wandu waali mpela wanache wa." 15 Nipele, wasajichile makono kuti wape upile, ni watyosile pelepo. 16 Mundu jumo waichile Che Yesu wausisye, "Jwakwiganya, ana ndende chindu chi chichili chambone kuti ngapate umi wa moŵa gose pangali mbesi?" (aiōnios g166) 17 Che Yesu wansalile, "Kwachichi nkuusya yankati umbone? Ngapaga jwambone, nambo jumope yaani Akunnungu. Mwasakaga kwiniŵa mu umi, ngakumulichisye makanyo." 18 Mundu jula wausisye, "Makanyo chi?" Che Yesu watite, "Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjilwa ni Kasinsala ya unami. 19 Soon, mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu ni Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene." 20 Jwanchanda jula watite, "Makanyo ganagose ngakumulisye chitandile wanache wangu, chisoŵile chindu chi sooni?" 21 Che Yesu wansalile jwelejo, "Mwasakaga kuŵa jwautindimiso, njale nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaape wandu wakulaga, nomwe chinkole mbiko kwini, mwamalaga muunguye." 22 Paŵapilikene yeŵe nchanda jo, wajanjile anikusongoneka mu mtima, pakuŵa wakwete chipanje chachijini. 23 Pelepo Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, "Ngunsalila isyene, chiŵe yakulimba jwachipanje kwiniŵa mu Umwenye wa kwini. 24 Ngunsalila sooni, ili yakwaluka kwa chinama chachikuŵilanjikwa ngamia kupeleta pachipowo cha sindano, kupunda jwachipanje kwiniŵa mu umwenye wa Akunnungu." 25 Wakulijiganya wao paŵapilikene yeŵe, wasimosile nnope, wausisye, "Waani nambi, akukombola kukulupuka?" 26 Che Yesu walolite, nikuti, "Lyeleli lili lyangakomboleka kwa wandu, nambo kwa Akunnungu indu yose ikukomboleka." 27 Nipele, che Petulo wajanjile, "Nnole, uwe tulesile yose ni kunkuya, chitupate chichi nambi?" 28 Che Yesu waasalile, "Ngunsalila isyene, Mwana jwa Mundu pachatame pa chitengu cha umwenye cha ukulu wao mu chilambo cha

sambano, wanyamwe umunguiye chintame mu itengu kumi na mbili ni kusilamula ngosyo kumi na mbili sya wandu wa ku Isialeli. **29** Ni jwalijose jwalesile nyumba pane achapwakwe pane achalumbugwe pane atagwige pane achikulugwe pane wanache pane migunda, kwa ligongo lyangu, chachipochela mala mia, ni chachinjila mu umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **30** Nambo wājinji wāali wāndanda sambano chachiwā wāmbesi ni wāali wāmbesi sambano chachiwā wāndanda.

20 “Umwenye wa kwini ulandene ni mundu jwaali ni ngunda wa sabibu, juwatyosile kundaŵi pe kukwaŵika wandu wakulima mu ngunda wao. **2** Paŵamasile kulangana ni wakulima kuti chachalipa chipande chimo cha madini ga feza malinga ni malipilo ga lyuŵa limo, wapeleche ku ngunda wa sabibu. **3** Watyosile saa tatu kundaŵi, waweni wane wāngali ni masengo ali ajimi pakusumichisya malonda. **4** Waasalile, ‘Njende ni wanyamwe ku ngunda wa sabibu, none chinanlipe.’ **5** Nipele, wāpate. Asyene ngunda wala watyosile sooni saa sita ni saa tisa, watesile iyoyo. **6** Pajawāndichile saa kumi na moja, watyosile sooni, wāsimene wandu wane ali ajimi papopo pakusumichisya malonda. Nipele wāusisye, ‘Kwachichi nkwiama apano muusi wose u pangali masengo?’ **7** Wājanjile, ‘Pakuŵa ngapagwa mundu jwatupele masengo.’ Nombejo wāasalile, ‘Njaula ni wanyamwe nkapanganye masengo ku ngunda wa sabibu.’ **8** ‘Pakwaswele, nsyene ngunda wa sabibu jula wānsalile jwakulolela masengo gao kuti, ‘Nkaawilanje wamasengo mwape malipilo gao, kutandila wa kumbesi mpaka wa kundanda.’ **9** Nipele, wāiche wēle wāwapegwilwe masengo katema ka saa kumi na moja, jwalijose wāpochele chipande chimo cha madini ga feza. **10** Ni wāndanda wala paŵaiche wāganichisye kuti chapochele yakupunda, nambo nombe wanyawo wāpochele chipande chimo cha madini ga feza yalumo ni achinjao. **11** Paŵapochele mbiya syao, watandite kwasongonechela asyene ngunda wala. **12** Wātite, ‘Aŵaŵa wāwapele masengo kumbesi apanganye masengo kwa katema ka lisaa limo pe, kwachichi ntulipile yalumo ni wanyawā akuno uweji tupililile masengo gakulimba muusi wose ni lyuŵa lili nkuŵala?’ **13** ‘Pelepo nsyene ngunda jula wānanjile jumo jwao kuti, ‘Ambusanga, ngangummonela! Ana nganitulangana none kwa malipilo ga chipande chimo cha madini ga feza? **14** Njigale chichili chenu, njaula kumangwenu. Ngunonyelwa kumpa aju junampele masengo kumbesi yalumo ni kate. **15** Uli, ngangusachilwa kutenda indu ingunonyelwa nmite iyenge? Ana nkukola wiuw pakuŵa une ndli jwambone?’” **16** Nipele Che Yesu wamalichisye kwa kusala, ‘Iyoyo wāali wāmbesi chachiwā wāndanda ni wāali wāndanda chachiwā wāmbesi.’ **17** Che Yesu paŵaliji nkukwela kwaula ku Yelusalemu, wāajigele wakulijiganya wao kumi na mbili, paŵaliji nkwenza mwitala, peuto pangali wandu wane, wāasalile, **18** ‘Nnole! Tukwaula ku Yelusalemu, ni kwele Mwana jwa Mundu chakatajike mmakono mwa achakulu wāmbopesi ni wakwiganya Malajisyo, nombowo chalamulikwe aulajikwe. **19** Chakampeleche kwa wandu wāngawā Wayahudi apate kuntendela chanache ni kumputa mbokola ni kwaŵamba pa nsalaba ni pa lyuŵa lyaatatu chachisya.’” **20** Nipele achikulu wā wanache wā che Sebedayo wāichile Che Yesu, pamo ni achiwanagwe, wātindiŵalle ni kwaŵenda chindu. **21** Che Yesu

wāmusisye, ‘Chichi nkusaka?’ Wātite, ‘Choonde nlanje kuti mu umwenye wenu, achiwanangu wāwili wā chatame, jumo kundyo kwenu ni jwine kunchiji kwenu.’ **22** Che Yesu wājanjile, ‘Ana nkumanyilila chinkuchiwenda! Uli chinkombole kuching’welele chikombe cha masauko chiching’wele une?’ Wanyawo wājanjile, ‘Tukupakombola.’ **23** Che Yesu wāasalile, ‘Isyene chinng’welele chikombe changu cha masauko, nambo kutama kundyo ni kunchiji kwangu nganigawā masengo gangu nambo Akunnungu chachapa lipesa lyo wēle wāwakolochesye.’ **24** Nombwe wakulijiganya wane likumi wala paŵapilikene gele, wātumbilile wāwili wo. **25** Nipele Che Yesu wāawilasilile ni kwasalila, ‘Nkumanyilila kuti mamwenye wā ilambo akwalongosya wandu wao kwa machili, ni achakulu wao akwatenda ali wandu wao. **26** Nambo inaŵe yele kukwenu, nambo jwalijose jwakusaka kuŵa jwamkulungwa kukwenu akusachilwa aŵe katumetume jwa wose. **27** Ni jwalijose jwakusaka kuŵa jwaandanda kukwenu akusachilwa aŵe jwakutumichila jwenu. **28** Iyoyopeyo, Mwana jwa Mundu nganaika kuti atumichilwe nambo kuti atumichile, ni kuutyosya umi wakwe kuti gaŵe malipilo kwa ligongo lya chiwombolo cha wandu wājinji.’ **29** Che Yesu ni wakulijiganya wao paŵaliji nkutyoka ku Yeliko, mpingo wa wandu wāliji nkwakuya. **30** Nipele, wāpali wāngalola wāwili uŵatemi mungulugulu litala, nombowo paŵapikene kuti Che Yesu wāliji nkupita pelepo, wanyanyisye achiŵi, ‘Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!’ **31** Mpingo wa wandu wakalipile ni kwasalila amyalale. Nambo wanyawo wāpundangenyē kunyanyisya, achiŵi, ‘Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!’ **32** Che Yesu wājimi, wāawilasilile ni kwasya, ‘Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?’ **33** Wājanjile, ‘Ambuje, tukummenda gaunukuche meeso getu.’ **34** Nipele, Che Yesu wākolele chanasa, wākwaiye meeso gao ni papopo wākombwele kulola, ni wānkuiye.

21 Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao wāwāndichile ku Yelusalemu, ni paŵaiche ku Besefage pachikwesya cha Mizeituni, wātumile wakulijiganya wāwili. **2** Wāasalile, ‘Njaula kunsinda wauli mmbujo mwenu, ni kweleko chinkajisimane mbunda jajitawikwe ni mwanambunda pamo najo. Nkaagopole njise nawo kwangune. **3** Iwaga chakamusye mundu ligongo lya kwagopola, nkajile, ‘Ambuje akusisaka,’ ni pangakawā chakannechele.’ **4** Ali lyatendekwe kuti gamalile wāwāwechete jwakulondola jwa Akunnungu. **5** ‘Mwasalile wandu ŵa musu wa Sayuni, Nnole, Mwana jwenu akunnichilila! Atulele, ni akwesile mbunda, ni mwanambunda, chinyama chachikujigala itutule.’ **6** Wakulijiganya wala wājawile, watesile mpela iwātite pakusalilwa ni Che Yesu. **7** Wājiichenawo mbunda ni mwanambunda, wātandiche nguo syao pachanya pawo ni Che Yesu wātemi pachanya pakwe. **8** Mpingo wekulungwa wa wandu wātandiche nguo syao mwitala, ni wane wātatile nyambi sya mwana sya itela ni wātandiche mwitala. **9** Mipingo ja wandu wāwālongolele ni wāwākuiye wanyanyisye achiŵi, ‘Ajnichilwe Mwana ju che Daudi, Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje! Ajnichilwe Akunnungu wāali kwini!’ **10** Che Yesu paŵajinjilaga ku Yelusalemu, wandu wā musu wose wāliji jugulijuguli. Wandu wāliji nkuusyana, ‘Ana aju ali nduni?’ **11** Wandu mu mpingo ula wātite, ‘Wēleŵa ni Che Yesu, jwakulondola jwa Akunnungu

kutyochela ku Nasaleti musi wa ku Galilaya.” 12 Nipele, Che Yesu wajanjile mu lutenje lwa Nyuumba ja Akunnungu, wawinjile wanawose uwasumisyaga ni kusuma malonda pepala, wapitikwisyeme mesa sya wawasumanyaga mbiya, ni itengu yao wawasumisyaga nguunda. 13 Waasalile, “Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, ‘Nyuumba jangu chijiwilanjikwe nyuumba ja kupopelela.’ Nambo wanyamwe njitesile peuto pakulisisila wa wiyi.” 14 Wangalola ni wakulemala wanjaulile pa Nyuumba ja Akunnungu, nombe Che Yesu walamisyeme. 15 Achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo pawaiwani indu yambone nnope iwaitesile Che Yesu ni wanache ali nkunyanyisya pa Nyuumba ja Akunnungu achitiji, “Ajinchitwe Mwana ju che Daudi,” wanyawo watumbile. 16 Wausisye, “Uli ngankupilikana yakuti wanache?” Che Yesu wajanjile, “Elo, ngupikana! Ana nganinsyome Malowe ga? ‘Kutyochela nkang’wa sya wanache achanandi ni wakonga, nlipatile lumbili lwemalilwe.” 17 Nipele, walesile, wakopweche mmusi ni kwaula ku Besania ni kugona kweleko. 18 Kundaŵi, Che Yesu pawaujaga kwaula ku Yelusalemu, jakwete sala. 19 Wauweni ntini mungulugulu litala, waujaulile, nambo nganachisimana chindu mwelomo, wausimene uli mamba pe. Wausalile, “Nkasogola isogosi sooni moŵa gose pangali mbesi!” Papopo nkuju wo wanyasile. (aitō g165) 20 Wakulijiganya pawauweni, wasimosile, waiusisye, “Ntini u ujumwile chinauli chitema kwantinyi?” 21 Che Yesu wajanjile, “Ngunsalila isyene, mwaŵaga ni chikulupi pangali lipamba lili iyose, chinkombole kupanganya ngaŵa yeleyo pe yaitendekwe mu chitela cha ntini, nambo atamuno mwachisalilaga achi chitumbi chi, ‘Ntupuche ni kuliponya mu bahali,’ chitendekwe iyoyo. 22 Mwakolaga chikulupi, chachilichose chachimende nkupopela, chimpate.” 23 Che Yesu wajanjile pa Nyuumba ja Akunnungu, ni kwiganya. Pawajiganyaga, achakulu wa mbopesi ni achakulu wane wa wandu wausisye kuti, “Ana kwa ukombole chi nkutenda yeleyo indu yi? Waaani wampele wele ukombole u?” 24 Che Yesu wajanjile, “None chinamusye liusyo limo pe, mwanyangaga, nipele, none chinansalile kwa ukombole chi nguitenda indu yi. 25 Uli ukombole u che Yohana wa kubatisya watyochele kwapi? Watyochele kwianani pane kwa wandu?” Nambo wawechelesyeme achinsyene pe achitiji, “Twapajilaga, ‘Watyosile kwianani,’ chatuusye, ‘Nambo kwachichi nganimunkulupilila?’ 26 Nambo twapajilaga, ‘Watyochele kwa wandu,’ tukogopa mpingo wa wandu pakuwa wanawose akwitichisya kuti che Yohana ali jwakulondola jwa Akunnungu.” 27 Nipele, wajanjile, “Ngatukumanyilila!” Nombe Che Yesu watite, “Atamuno une ngangunsalila wanyamwe kwa ukombole chi nguitenda indu yi. 28 ‘Wanyamwe nkuganisya uli? Mundu jumo wakwete achachanda wawili. Wantendele jwaandanda jo kuti, ‘Mwanangu, lelo njaule nkapanganyeme masengo mungunda wa sabibu.’ 29 Nchanda jo wajanjile, ‘Ngangusaka!’ Nambo kanyuma kakwe wapitikwiche ntima, wajawile kupanganya masengo. 30 Atati wala wanjaulile mwanagwe jwaawili jo ni kunsalila ilaila, nombe wajanjile watite, ‘Elo, atati!’ Nambo nganajaula kumasengo. 31 Ana jwapi jwa wele wawili wo jwatesile yakuisaka atatigwe?” Wajanjile, “Jwanchanda jwaandanda jo.” Che Yesu watite, “Ngunsalila isyene, wakukumbikanya nsongo ni wakulawalaŵa chajinjile

mu Umwenye wa Akunnungu nkanaŵe kwinjila. 32 Pakuwa che Yohana waiche kukwenu ni kunnanjila kutama yambone nti yakuti pakusaka Akunnungu, ni wanyamwe nganimunkulupilila, nambo wakukumbikanya nsongo ni wakulawalaŵa wankulupilile. Ni wanyamwe pammasile kugawona gele nganileka sambu ni kunkulupilila.” 33 Che Yesu watite, “Mpiikanile chitagu chine. Jwapali mundu jumo nsyene nyuumba walimile ngunda wa sabibu, wausyunguchisye lutenje ni wakolosisyeme pakuminyila sabibu, watawile chilindo mmomopemo. Nipele waujasimisye kwa wakulima ni kwaula ku chilambo cha kutalika. 34 Katema ka kugungula, watumile achikapolo wao kwa wakulima wala, kuti akajigale liunjili iyakwe lya magungulo. 35 Wakulima wala wakamwile achikapolo wao, jumo wamputile, ni jwine wammuleje, ni jwine wamponyile maganga. 36 Soonni watumile achikapolo wane wajanji kupunda wa kundanda. Wakulima wala wajasime ngunda watendele ilaila. 37 Kumbesi kwakwe watumile mwanagwe achiganisyaga mu ntima wakwe achitiji, ‘Chakanchimbichisye mwanangu.’ 38 Nambo wakulima wala pawammweni mwanagwe wawechelesyeme achinsyene pe, ‘Aju ni juchapochele iwagosele, twende tummulaje kuti indu iwagosele tujigale uwe!’ 39 Nipele, wankamwile, wanyosisyeme paasa ngunda wa sabibu, wammuleje. 40 “Sambano, nsyene ngunda wa sabibu jula pachachiika, chachatenda ichichi wakulima wala?” 41 Wanyawo wajanjile, “Chachajonanga wamba wele wachigongomalo wo ni ngunda wa sabibu ula chachijasimisya kwa wakulima wane uchachapa liunjili iyakwe lya magungulo kwa katema kakwe.” 42 Pelepo Che Yesu waasalile, “Uli ana nganinsyome lye liŵe li Mmalembelo ga Akunnungu? ‘Liganga liwalikanile wakutaŵa sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyalikusachilwa kwannope kugapunda maganga gose. Ambuje ni watesile achi chindu chi, nombe chili chakusimonjeka nnope kwetuwe!’ 43 “Kwayele ngunsalila, Umwenye wa Akunnungu chiyotosekwe kukwenu, ni kupegwa wandu wakupanganya yakuisaka Akunnungu.” 44 Jwalijose juchagwile pa liganga lya chakasiche ipande ipande, ni jwalijose juchilyagwile, chilinkanyatekanyate. 45 Achakulu wa mbopesi ni Mafalisayo pawapilikene itagu yao, wamanyilile kuti waliji nkwaŵaga wanyawo. 46 Nipele wasosaga litala lya kwakamula, nambo wajogwepe wandu pakuwa wanyawo wanganisise nti jwakulondola jwa Akunnungu.

22 Che Yesu wawecheletanawo sooni kwa itagu achitiji, 2 “Umwenye wa kwianani ulandene ni mwenye jumpepe juwantendele mwanagwe chindimba cha chakulya cha ulombela. 3 Nipele watumile achikapolo wao kukwawilanga waaalaliche kwika ku ulombela, nambo wakanile kwika. 4 Watumile sooni achikapolo wane, achitiji, ‘Mwasalile walalichikwe wala kuti, jwammale kolosya yakulya yangu, sikite ng’ombe jangu ja nkambaku ni ng’ombe sine syakunakana, inayose ili chile, njise ku ulombela.’ 5 Nambo wandu wala wakanile kwika, wajawile, jumo ku ngunda wakwe, ni jwine ku masengo gakwe, 6 ni wane waakamwile achikapolo wala waputile ni wane kwaulaga. 7 Mwenye jula watumbile, watumile wandu wangondo wao kuti akaaulaje wakuulaga wala ni kuchoma mooto musi wao. 8 Nipele waasalile achikapolo wao, ‘Ulombela uli chile, nambo unalaliche wala nganawajilwa. 9 Nipele njaule mmalekano ni

wanawone uchinkaasimane, nkaawilanje aichanje ku chindimba cha chakulya cha ulombela.' 10 Achikapolo wao wala watyosile, wajawile mmatala, waichenawo wose uwasimene nawo, wangelumbana ni wambone. Nyuumba ja ulombela jagumbele achalendo. 11 "Nambo pawajinjile mwenye ku kwalola achalendo, wammweni mundu jumo jwanganatakula nguo sya ulombela. 12 Mwenye wammusisye, 'Ambusanga, njinjile chinauli, nomwe nganinkola nguo sya ulombela?' Nambo welewo wamyalele. 13 Nipele, mwenye waasalile achikatumetume wao, 'Muntawe makongolo ni makono, mkamponye paasa ku chipi, kweleko chakalife ni kuchilimya meeno.'" 14 Che Yesu wamalichisye achtigji, "Wajinj wakuwilanjikwa, nambo wasagulikwe nganatupa." 15 Nipele, Mafalisayo wajawile, wajilene itajile pa kwatanjisy Che Yesu kwa malowe gao. 16 Nipele, waatumile wakulijiganya wao, pamo ni wakulijiganya wa mumpingo u che Helode ku Che Yesu. Wausisye achtigji, "Jwakwiganya, tukumanyilila kuti mmwe ndi mundu jwakulupilichika, nkwiganya litala Iya Akunnungu kwa usyene, pangaganisya wandu akusala chichi, pakuwa ngankulola ukulu wa mundu. 17 Sambano, ntusalile, nkuganisya ichichi? Uli ili yambone kulipa nsongo kwa mwenye jwankulu jwa ku Loma pane akuwilanjikwa che Kaisali, pane tunalipe?" 18 Nambo Che Yesu waumanyilile nningwa wao wangelumbana, waasalile, "Kwachichi nkuuninga, wanyamwe waulamba? 19 Munosye mbiya ja kulipila nsongo." Nombewo waiche nawo likobili. 20 Nipele, Che Yesu wausisye, "Aku ku meeso ku ni liina li ya waani?" 21 Wajanjile, "Che Kaisali." Pelepo Che Yesu waasalile wanyawo kuti, "Nipele, i che Kaisali mwapeje che Kaisali, ni ya Akunnungu mwapeje Akunnungu." 22 Pawagapilikene gele wasimosile, walesile, wajawile. 23 Lye lyuwa Iyo, Masadukayo wane wakuti ngapagwa kusyuka waichilile Che Yesu, 24 nipele, wausisye, "Jwakwiganya, che Musa watite mundu jwalombele awaga pangaleka wanache, ikusachilwa mpwakwe annombele jwankongwe jwawililwe ni wankwakwe, kuti ammelechele wanache nkulugwe. 25 Nipele, pa musi petu pano wapali wandu saba wawapagwile lutumbo lumo. Jwaandanda jo walombele ni wawile pangali wanache, ni mpwakwe wannombile jwankongwe jula. 26 lyyo yaliji kwa jwaawili jula ni jwaatatu ni mpaka wanawose saba. 27 Pawamasile kuwa wanawose saba, jwankongwe jula wawile. 28 Nambi, pa lyuwa Iya kusyuka jwele jwankongwe chawe jwa waani mwa wele saba wo? Pakuwa wose saba wannombile." 29 Che Yesu wajanjile wanyawo, "Wanyamwe nkosele pakuwa ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu atamuno ukombole wa Akunnungu. 30 Pakuwa pachachisyuka wawe ngalombela atamuno kulombwa, chawe mpela achikatumetume wa kwani. 31 Nambo yankati kusyuka kwa wawe, uli, nganinsyoma aila iwansalile Akunnungu? Wansalile, 32 'Une ndili Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo.' Nipele wele ngana wa Akunnungu wa wawe, nambo wa wajumi." 33 Mpingo wa wandu ula pawapilikene yeleyo, wagasimosile majiganyo gao. 34 Mafalisayo pawapilikene kuti Che Yesu wamyalesye Masadukayo, wasongangene pamo. 35 Jumo jwao, wakwiganya malajisyo, wausisye Che Yesu achalingaga kuti, 36 "Jwakwiganya, likanyo chi lyalili lyekulungwa mu Malajisyo?" 37 Che Yesu wanjanjile, "Mwanonyele Ambuje

Akunnungu wenu ni ntima wenu wose ni mbumu jenu jose ni lunda lwenu lose.' 38 Alili ni likanyo lyekulungwa ni Iyaandanda. 39 Ni Iyaawili lyalikulandana ni Iyele, lili, 'Munnonyele njenu mpela yankuti pakulinonyela mwasylene.' 40 Malajisyo gose ga Akunnungu gawapele che Musa ni majiganyo ga wakulondola wa Akunnungu gakuwulupilila ge makanyo gawili ga." 41 Pawasongangene pamo Mafalisayo, Che Yesu wausisye, 42 "Wanyamwe nkuganisya uli yankati Kilisito? Uli ali mwanagwao waani?" Wajanjile, "Wa che Daudi." 43 Che Yesu waasalile, "Nipele, kwachichi che Daudi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu akwawilanga Ambuje? Pakuwa watite, 44 'Ambuje waasalile Ambuje wangu, ntame kundyo, mpaka pachinaawiche wammagongo wenu paasi pa makongolo genu.' 45 Nipele, iwaga che Daudi akwawilanga Kilisito 'Ambuje' ikukomboleka chinauli kuti ali mwanagwao?" 46 Ngapagwa mundu jwalijose juwakombwele kwanga. Chitandile lyuwa Iyo ngapagwa juwalinjile sooni kummusya.

23 Nipele, Che Yesu wausalile mpingo wa wandu ni wakulijiganya wao kuti, 2 "Wakwiganya malajisyo ni Mafalisayo akwete ukombole wa kusala uchenene Malajisyo. 3 Kwalye ligongo Iyo mpikanichisye ni kutenda chachili chose chichansalile. Nambo nkasyasya isambo yao, pakuwa ngakutenda yele yakusala yo. 4 Akuta wanga misigo jakutopela ni kwatwika wandu mmakoyo, nambo wele achinsyene wo ngakusaka atamuno kwakwaya ni chala. 5 Wanyawo akugatenda masengo gao gose kuti apate kuloleka ni wandu. Akuwala indu yailembekwe malembelo ga malajisyo pachanya meeso ni konjechesya ukulu wa nguo syao kuti aloleche ali wandu wa Akunnungu. 6 Ikwanyonyela kutama peuto pa kuchimbichikwa mu indimba ni itengu ya kuchimbichikwa mmajumba ga kupopelela. 7 Ikwanyonyela kwakomasya kwa kwachimbichisya pa kusumichisya malonda ni kusaka wandu wawilanje, 'Jwakwiganya.' 8 Nambo wanyamwe nkaawilanjikwa 'Jwakwiganya,' pakuwa jwakwiganya jwenu ali jumo pe, ni wose ndi achalongo. 9 Atamuno ngasimimilanga mundu 'Atati' pa chilambo pano, pakuwa Atati wetu ali wamo pe, waali kwani. 10 Atamuno ngasimimilanjikwa 'ilongola' pakuwa chilongola jwenu ali jumo pe, yaani Kilisito. 11 Nombe jwali jwankulungwa jwenu chawe katumetume jwenu. 12 Jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chachikweswa. 13 "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwa nkuugala nnango wa Umwenye wa kwani mmbujo pa wandu. Ni wanyamwe mwachinsyene ngankwinjila, atamuno ngankwaleka wakusaka kwinjila ajinjile. 14 Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkwasmula wawililwe ni achiwankwawo ipanje yao nchilitendaga wandu wambone nkupopela mapopelo gamaleu, kwa Iye ligongo Iyo kulaga kwenu chikuwe kwakulungwa nnope. 15 "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwa nkuta wa ulendo mu bahali ni pa chilambo kuti nkombole kuntenda namose mundu jumo awe jwa kunkuya mwanya. Pankumpata, nkuntenda awe mundu jwakwinjila ku jehanamu kumpunda mwachinsyene. (Geenna 9:1067) 16 "Ulaje uwe kukwenu ilongola wangelola! Wanyamwe

nkutinjji mundu alumbililaga kwa Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbila ko ngawa chindu, nambo alumbililaga kwa sahabu ja Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbele. 17 Wanyamwe wangelola wakulowela! Chapi chachili cha malumbo nnope, sahabu pane Nyuumba ja Akunnungu jajikujitenda sahabu jiwe jeswela? 18 Sooni nkutinjji mundu alumbililaga pa chilisa ngawa chindu, nambo alumbilaga nkujikolanga mbopesi jajili pa chilisa, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbele. 19 Wanyamwe wangelola! Ana kulumbilila chi kwakuli kwamalumbo nnope, kwa mbopesi pane kwa chilisa chachikujitenda mbopesi jiwe jeswela? 20 Jwakulumbila kwa chilisa akulumbilila kwa chele chilisa cho, ni kwa chose chachili pachanya pakwe. 21 Ni jwakulumbila kwa Nyuumba ja Akunnungu akulumbilila kwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwa jwele jwakutama nkati mo. 22 Nombe jwakulumbila kwa kwini akulumbilila kwa chitengu cha Umwenye wa Akunnungu, ni kwa jwele jwakutama pachanya pakwe. 23 "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkupochela mbopesi kwa wandu, atamuno pa masamba ga kununjila, ni bisali ni jila, nkuleka indu yekulungwa yailajichikwe ni Malajisyo mpela ila kupanganya yaikwanonyesya Akunnungu ni chanasa ni chikulupi. Gelega ni gankusachilwa kugakamulisa pangagaliwalila gane. 24 ilongola wangelola! Nkujityosya membe mu yakung'wa, nambo nkuchimila chinyama chachikuwilanjikwa ngamia! 25 "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkosya chikombe ni mbale kwa paasa, nambo nkati nkuleka indu impatile kwa wiyi ni nsese. 26 Ugwe Mfalisyayo jwangelola! Njose chikombe nkati kaje ni paasa chipasalale. 27 "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwa nkulandana ni malembe gagasililwe ni chokaa, nombe kwa paasa gakuwoneka kuwa gambone, nambo nkati mwakwe gagumbele maupa ga wawe ni usakwa wejini. 28 Iyoyopeyo ni wanyamwe kwa paasa nkuoneka ni wandu kuwa wambone nambo nkati ngumbele ulamba ni ungalimate. 29 "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkugumba malembe ga wakulondola wa Akunnungu ni kugasalalisya malembe ga wandu wambone. 30 Nkutinjji, 'Tukaapali kalakala katema ka achambuje wetu, ngatukawe pamo mmaulajo ga wakulondola wa Akunnungu!' 31 Kwakuwecheta yeleyo nkulilosya mwachinsyene kuti wanyamwe ndi achiwana wa awala wawauleje wakulondola wa Akunnungu. 32 Hayaga, mmalichisye masengo gawachokwele achambuje wenu! 33 Wanyamwe wa uwelesi wa lijoka lya sumu! Chimmutuche chinauli ulamusi wa ku jehanamu? (Geenna 9:1067) 34 Nipele lye ligongo lyo uge ngumpelechela wanyamwe wakulondola wa Akunnungu, wandu wa lunda ni wakwiganya malajisyo, wane mwa wanyawo chimwaulaje ni kwa wamba pa nsalaba, ni wane chimwapute ibokola mmajumba genu ga kupopelela ni kwasosa mmisi jinajose. 35 Nipele chilewo chichiwe kukwenu kwa ligongo lya miasi ja wandu wambone jajijitiche mu chilambo muno. Elo chitandile chiwa chi che Habili jwanganakola chilewo mpaka chi che Sakalia, mwana ju che Balakia, jumwammuleje pa Nyuumba ja Akunnungu pasikati ja papaswela ni chilisa. 36 Isyene ngunsalila kuti,

wandu wa uwelesi u chalamulikwe kwa ligongo lya indu yi. 37 "Yelusalemu! Ugwe Yelusalemu! Nkwaulaga wakulondola wa Akunnungu ni kwaputa maganga welewo wawatumikwe kukwenu. Ana kalingwa nasachile kwasonganganya achiwana wenu, mpela nguku ijikuti pakwasonganganya achawanagwe kusi kwa mapapiko gakwe, nambo mwakanile. 38 Ayaga nipele, nyuumba jenu chijisigale lisame pe. 39 Ngunsalila, ngamuumona sooni mpaka pachinchiti, 'Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje.'"

24 Che Yesu wakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu, ni pawajaulaga, wakulijiganya wao wajaulile ni kwalosya majumba ga Nyuumba ja Akunnungu. 2 Che Yesu waasalle, "Elo, gose gankugawona ga! Isyene ngunsalila kuti, ngapagwa liganga namuno limo lichilisigale pa line, kila chindu chichijonasikwe." 3 Che Yesu pawatemi ku chitumbi cha Mizeituni, wakulijiganya wajaulile pa chisyepela, wausisye, "Ntusallie ana gelega chigatyochele chakachi? Ni chimanyisyo chi chakutulosya kwika kwenu ni kumbesi kwa chilambo chino?" (aiōn 9:165) 4 Che Yesu wajanjile, "Nilolechesye kuti akaika kunnambusya mundu. 5 Pakuwa achajinjji chakopochele aninkuti, une ndili Kilisito nombewo chachasoyasya wandu wajinjji. 6 Chimpikane yankati ngondo ni kusongona yankati ngondo, nambo nkatojima, pakuwa gelega gakuwoneka gatyochele kaje, nambo kumbesi kwakwe kukana. 7 Chilambo chimo chichiputane ni chine, umwenye umo chiuputane ni wine. Kosekose kuchichiwa ni sala ni chindendemesi cha chilambo. 8 Aga ganagose ga gali mpela kutanda kwa chilungusi. 9 "Nipele chachintyosya kuti ansausye ni kummulaga. Chinchichimwa ni wandu wa ilambo yose ligongo lya liina lyangu. 10 Sooni, achajinjji chachileche chikulupi chao, chachigalaukana ni kuchimana jwine ni jwine. 11 Chachikopochela wakulondola wa unami achajinjji chiwalambusye wandu wajinjji 12 Ligongo lya winji wa ungalimate, unonyelo wa wandu wajinjji chiuchinandupa. 13 Nambo jwalijose juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni jichakulupuche. 14 Nambo, kukana wele kwika kumbesi, aji Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu chijilalichikwe pa chilambo chose jiwe umboni kwa ilambo yose. 15 "Nipele, pachinchione 'Chindu cha soni chachikusakasya Nyuumba ja Akunnungu' chicha wechetekwe ni che Danieli, jwakulondola jwa Akunnungu kuti chijimi peuto papaswela, wakusyoma amanyilile malumbo gakwe. 16 Pelepo, waali ku Yudea autuchile kumatumbi. 17 Jwaali pachanya nyuumba akatuluka ni kwinjila nkati kukwigala chindu. 18 Jwaali ku migunda akauja panyuma kukwigala nguo jao. 19 Ulaje kukwao wele utachiwa pachilulu ni wachajonjesye gele mo'wa go! 20 Mpokele kuti kuutuka kwenu kuna wele katema ka mbepo, atamuno Lyuwa lya Kupumulila! 21 Pakuwa kele katema ko chikupagwe kulaga kwakukulungwa kwati nganikupagwe chitandile kugumbikwa chilambo chino mpaka sambano, atamuno ngali pachikutyochele sooni. 22 Waga gele mo'wa go ngagakapunguchikwe, ngapagwa mundu jwakakulupwiche, nambo gele mo'wa go chigapunguchikwe kwa ligongo lya wele wawasagulikwe. 23 "Nipele, kele katema ko mundu aikaga kunsalila, 'Kilisito ali apa' pane 'Ali akuno,' nkakulupilila. 24 Pakuwa chachikopochela wanya

kilisito wā unami ni wākulondola wā unami. Chachitenda imanyisyo yaikulungwa ni yakusimonjeka ya kwalambusya wāndu yakombolekaga namose wāsagulikwe wā Akunungu. 25 Mpilikane, nanjamwiche chile kakanaŵe katema. 26 Nipele, ansalilaga kuti, 'Nnole, ali mwipululu,' nkajaula kweleko, pane 'Nnole, ali munkati,' nkakulupilila. 27 Pakuŵa, mpela njasi ijikuti kumesyā kutyochele kungopochelo lyuŵa mpaka kulikutiŵila lyuŵa, iyoyo peyo ni ichijile kwika kwa Mwana jwa Mundu. 28 Pele pauli ntembo, ni patachisongangana achikapungu. 29 "Nambo nkumala kulaga kwa ge moŵa go, lyuŵa chilipilile, ni lwesi ngalulanguchisya, ni ndondwa sisipatuche kutyochele kwiniwani ni machili ga kwiniwani chigachitinganyika. 30 Nipele, chimanyisyo cha Mwana jwa Mundu chichioneche kwiniwani, pelepo wāndu wose wā pa chilambo chalile, Chachimmona Mwana jwa Mundu ali nkwiwa pachanya maunde ga kwiunde, ni machili ni ukulu wekulungwa. 31 Nombe chachatuma achikatemetume wāo wā kwiniwani ali akamulile mapenga ga kusona nnope, ni wānyawo chachasanganganya wāndu wāo uŵasagulikwe kutyochele mbande syose ncheche sya chilambo, chitandile aji mbesi ja kwiniwani mpaka aji mbesi ji. 32 "Kwa chitela cha ntini nlijiganye achi chitagu chi, Paukutanda kola nyambi ni kusipuka masamba, wānyamwe nkumanyilila kuti katema ka chuuku kaŵandichile. 33 Iyoyo peyo wānyamwe pachingaone aga gose ga gali nkutendekwa, mmanylile kuti katema ka une kuuja kaŵandichile. 34 Isyene ngunsalila, Au uŵelesi u ngaupita gakanawē kutendekwa aga gose ga. 35 Kwiniwani ni chilambo chihipita, nambo malowē gangu ngagapita ng'o. 36 "Nambo, yankati lyuŵa ni saa, ngapagwa wākumanyilila chakachi chiikopochele, atamuno achikatemetume wā kwiniwani, atamuno Mwana, Atati jika pe ni wākumanyilila. 37 Pakuŵa yaitite mmoŵa ga che Nuhu, ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. 38 Pakuŵa gele moŵa go, chikumba meesi chachikulungwa chikanaŵe, wāndu wālyaga ni kung'wa, ni wālobelaga ni kulombwa, mpaka lye lyuŵa lyo che Nuhu paŵajinjile mu safina. 39 Nganamanyilila mpaka chikumba meesi pachaiche ni kwakumba wose. Ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. 40 Kele katema ko wāndu wāŵili chachiŵa ku ngunda, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. 41 Achakongwe wāŵili chachiŵa aninkusyaga, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. 42 Nipele, nilolechesye, pakuŵa ngankumanyilila lyuŵa chi litaiche Ambuje wenu. 43 Nambo nkumbuchile lyeleli, kuti akaimanyi nsyene nyuumba katema chi jwawiyi pataiche, akachesisye, ngakajileche nyuumba jakwe jjonasikwe. 44 Kwalye ligongo lyo, wānyamwe nliŵiche chile, pakuŵa ngankumanyilila katema kachaiche Mwana jwa Mundu." 45 Che Yesu wāpundile kuŵecheta, "Nipele nduni jwali jwaktumichila jwakukulupilichika ni lunda, jwati ambujegwe chamliche pachanya pa wāndu wāo, wāpe chakulya katema kakwe? 46 Jwana upile jwaktumichila jo pataiche ambujegwe juchansimane aninkutendekanya yeleyo. 47 Isyene ngunsalila, chachimika jwele katemetume jo alindilile chipanje chakwe chose. 48 Nambo jwaktumichila aŵaga jwangelumbana atiji muntima mwakwe kuti, 'Ambuje wāngu akukaŵa kuuja,' 49 ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe ni kulya ni kung'wa pamo ni wākollelwa, 50 ambujegwe kapolo jula chachiika lyuŵa

lyangakulilelela ni saa jangakujimanya. 51 Chachinjamuka wamba ni kummika mu mpingo umo ni wāulamba. Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.

25 "Kele katema ko, Umwenye wa kwiniwani chiulandane ni achiŵali likumi wāŵajigele ibatali yao, wātyosile kwachingamila ambuje wā ulombela. 2 Nsano wāo ŵaliji wākulowēla ni nsano ŵaliji wākalamuka. 3 Wāŵaliji wākulowēla wāla ŵajigele ibatali yao, nambo nganjigala mauta ga akiba. 4 Nambo ŵele wāŵaliji wākalamuka wāla ŵajigele mauta mu yupa pamo ni ibatali yao. 5 Pakuŵa ambuje wāulombela wākaŵile kwika, achiŵali wāla wose wāgwesele ni kugona. 6 Nambo sikati chilo nnope kwapali kunyokonya, 'Nnole! Ambuje wāulombela akwika, njaula nkaachingamile.' 7 Pelepo achiŵali wāla wose wājimwiche, wāiŵisile chile ibatali yao. 8 Ŵele wākulowēla wāla wāasalile wākalamuka kuti, 'Mtupe mauta genu kanandi pakuŵa ibatali yetu ikusimika.' 9 Nambo wākalamuka wāla wājanjile, 'Ngagatukwana uwe ni wānyamwe! Mmbaya njaula kwa kusumisiya nkalisumile mwachinsyene!' 10 Nipele, ŵele achiŵali wākulowēla wo paŵajawile kusuma mauta, ambuje wāulombela wāiche, ni achiŵali wāŵaliŵisile chile wājinjile pamo nawo mu nyuumba ja ulombela ni nnango waugalikwe. 11 Kanyuma achiŵali wāne wāla wāiche, wāaŵilasile, 'Achimwene, achimwene, ntuugulile!' 12 Nambo ŵelewo wājanjile, 'Ngunsalila isyene, ngangumanyilila wānyamwe.'" 13 Nipele, Che Yesu wātite, "Nilolechesye, pakuŵa ngankumanyilila lyuŵa atamuno saa pachaiche Mwana jwa Mundu. 14 "Pakuŵa Umwenye wa kwiniwani uli mpela mundu jwasachile kwaula ulendo, wāaŵilasile wākutumichila wāo ni kwalechela chipanje chakwe. 15 Wampele kila jumo ichaikombole, jumo maunjili nsano ga mbiya, ni jwine maunjili gaŵili ni jwine liunjili limo, ni wājawile. 16 Nipele, juŵapochele mbiya maunjili nsano wājawile kukusumisiya malonda ni wāpatile mbiya sine maunjili nsano. 17 Ilala juŵapochele mbiya maunjili gaŵili jula, wāpatile sine maunjili gaŵili. 18 Nambo jwele juŵapochele mbiya liunjili limo jula, wājawile, ni kusola lisimbo paasi, ni wāsisile mbiya ja achimwene jwao. 19 "Pagapite moŵa gamajinji, achimwene jwa wākutumichila wāla wāusile, ni wātandite kuŵalanjila mbiya sisyatumiche ni mbiya sisypatikene mu mbiya syakwe. 20 Katemetume juŵapochele mbiya maunjili nsano wāiche ali ajigele gane nsano, wāasalile, 'Achimwene, mwambele maunjili nsano ga mbiya, nnole, nyonjeshesye maunjili gane nsano.' 21 Achimwene jwao wānsalile jwelejo kuti, 'Yambone, jwaktumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.' 22 "Sooni jwaktumichila juŵapochele mbiya maunjili gaŵili wāiche, wātyosise mbiya sine maunjili gaŵili gagajonjehkekwe, wātite, 'Achimwene, mwambele mbiya maunjili gaŵili. Nnole, mbatile sine maunjili gaŵili gagajonjehkekwe.' 23 Achimwene jwao wānsalile jwelejo kuti, 'Yambone, jwaktumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.' 24 "Nambo juŵapochele mbiya liunjili limo jula wāiche, wātite, 'Achimwene, ngumanyilila kuti mwe ndi wākulimba, mmweji

nkugungula pa nganimpande, ni kusonganganya panganimmisa. 25 Najogwepe, najisisile mbiya jenu paasi. Nipele nijgale mbiya jenu.' 26 "Achimwene jwao wanjanjile, 'Mwe ndi jwakutumichila jwangelumbana ni jwa ules! Nkumanyilila kuti une ngugungula panganimbande, ni kusonganganya panganimisa. 27 Nipele yammajile kujiwika mbiya jangu mu nyuumba ja kugosela mbiya, none pachiihe ngajijigele jajili jangu ni chakonjecheka chakwe! 28 Munsumule mbiya jo mumpe jwakwete mbiya maunjili likumi. 29 Pakuwa, jwali ni chindu chepegwe ni konjecheke. Nambo jwanaganakola chindu, ata chele chakwete cho chichijigalikwe. 30 Yankati jwakutumichila jwangaikanacho chakonjecheka, mumponye paasa ku chipi! Kweleko chikuwe ni kulila ni kuchilimya meeno.'" 31 "Katema kachaiche Mwana jwa Mundu mu ukulu wakwe ni achikatumetume wa kwini wose ali pamo nawo, pelepo chachitama pa chitungu chao cha umwenye chachili ni ukulu. 32 Wandu wa ilambo yose chasongangane mmbujo mwao, nombe chachalekanganya wandu mpela wakuchinga yakuti pakusilekanganya ngondolo ni mbusi. 33 Chaachisiwika ngondolo yaani wandu wambone kundyo kwakwe ni mbusi yaani wandu wangelumbana kunchiji kwakwe. 34 "Nombe Mwenye chiwasalile waali wa kundyo kwakwe kuti, 'Njise wanyamwe wampegwile upile ni Atati wangu, mpochele umwenye wampanganyichisye chile chitandile kugumbikwa chilambo. 35 Pakuwa jangwete sala ni wanyamwe mwambele chakulya ni jangwete njota ni wanyamwe mwambele meesi ni naliji jwannendo ni wanyamwe mwambochele mmajumba genu. 36 Naliji matakope, wanyamwe mwandakwisye ni naliji jwakulwala wanyamwe mwaaiche kukuunola ni naliji jwantawe wanyamwe mwanyimajimile.' 37 Pelepo, wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu chiwajanje mwenye kuti, 'Ambuje, ana chakachi twambweni wa sala ni kumpa chakulya, pane jinkwete njota ni kung'wesya meesi? 38 Ana chakachi twammweni nli jwannendo ni kumpochela, pane matakope ni kuntakusya? 39 Chakachi twammweni ndi nkulwala pane jwantawe ni kwika kukunnola?' 40 Mwenye chiwajanje, 'Ngunsalila isyene, chachilichose chimwantendele jumo jwa wanya wa achalongo wangu achanandi, mwandendele une.' 41 "Nipele chiwasalile wele waali kunchiji kwao, 'Ntyoche mmbujo mwangu wanyamwe wankwete malweso! Njauke ku mooto mo wa gose pangali mbesi wangasimika, wauwichikwe chile kwa ligongo lya Shetani ni achikatumetume wakwe. (aiOnios g166) 42 Pakuwa jangwete sala nganimumba chakulya, jangwete njota nganimumba meesi. 43 Naliji jwannendo nganimumbochela mmajumba genu ni panaliji matakope nganimumba guo ni nalwalaga ni natawikwe nganinyika kukulola.' 44 "Pelepo nombe chajanje, 'Ambuje, ana chakachi twammweni ndi jinkwete sala ni njota, ni ndi jwannendo pane matakope, ni ndi nkulwala pane jwantawikwe, nowe nganitunkamuya?' 45 Mwenye chajanje, 'Ngunsalila isyene, kila pamwakanaga kumpanganichisya gelega jumo jwa wanya wa achanandi wa, mwakanile kuumbanganichisya une.' 46 Nipele, wanya wa chajuale kumasasyo mo wa gose pangali mbesi, nambo wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu chajuale ku umi wa mo wa gose pangali mbesi.'" (aiOnios g166)

26 Che Yesu pawamalisisye kuwecheta gelego gose, wasalile wakulijiganya wao, 2 "Nkumanyilila kuti pachigamale mo wa gawili chichiwe chindimba cha Pasaka, ni Mwana jwa Mundu chakatyosyekwe kuti awambikwe pa nsalaba." 3 Katema ko achakulu wa mbopesi ni achakulu wa wandu wasimene pa nsana wa nyuumba ja Jwankulu Jwambopesi jwawilanjikwe che Kayafa. 4 Wajilene ichajile pa kwakamula Che Yesu kwa malindi ni kwaulaga. 5 Nambo watite chele chindu chinatyochele katema ka lyuwa lya chindimba cha Pasaka, ngaka wa chikutyochele kutindiganya pa wandu. 6 Che Yesu pawaliji ku Besania, ku nyuumba ji che Simoni, juwalamile matana. 7 Jwankongwe jumo juwaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lya alabasta chachili ni mauta ga kununjila nnope ni ga ndalama jajikulungwa, waichilile Che Yesu pawatemi kulya chakulya, wajitile mauta muntwe. 8 Wakulijiganya wao pawaiweni yele watumbile, watite, "Auu uwonasi u wa chichi? 9 Aga mauta ga ngati gakasumichikwe kwa mbiya jekulungwa, ni kupegwa wakulaga." 10 Che Yesu wasimanyilile ng'anisyo syao, wasalile, "Ligongo chi nkunsausya jwankongwe jo? Jwele atesile yambone kukwangu." 11 Wakulaga alinji mo wa gose ni wanyamwe, nambo une nguwa ni wanyamwe mo wa gose. 12 Aju jwankongwe ju anyitilile pa chilu mauta ga kununjila kuti amiche chile kwa masiko gangu. 13 Ngunsalila isyene, papali pose pa chilambo pano patachilalichila Ngani Jambone ji, achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwa kunkumbuchila. 14 Nipele, che Yuda Isikalote, jumo jwa likumi ni wawili wala, wawawile kwa achakulu wa mbopesi, 15 wasisye, "Ana chimuume ichichi nanyichisya ga Che Yesu kukwenu?" Wawalanjile ipande selasini ya feza. 16 Chitandile kele katema ko che Yuda wasosaga lipesa lya kwaichisya kukwao. 17 Lyuwa limo likana we lyuwa lya chindimba cha mikate jangatagwa amila, wakulijiganya wajaule Che Yesu ni kwasuya, "Ana kwapi nkusaka tukankolochesye chakulya cha Pasaka?" 18 Wajanjile, "Njauke mmusi kwa mundu jumpepe, nkansalile, 'Jwakwiganya akuti, katema kangu kaiche, chindye chakulya cha Pasaka kumangwenu pamo ni wakulijiganya wangu.'" 19 Wakulijiganya wala watesile mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu, wakolosisye chakulya cha Pasaka. 20 Ligulo, Che Yesu watemi pakulila chakulya pamo ni wakulijiganya wao kumi na mbili. 21 Pawalyaga, Che Yesu watite, "Ngunsalila isyene, jumo jwenu chakang'alauche." 22 Wakulijiganya wasupwiche nnope, watandite kuusya jumo jumo, "Ambuje! Uli, ndili une?" 23 Che Yesu wajanjile, "Juchakatowele nkate mumbale pampepe ni une jujojo ni juchakang'alauche. 24 Elo, Mwana jwa Mundu chawe mpela Malembelo ga Akunungu igakuti pakusala, nambo ulaje kwa jwelejo juchakang'alauche Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya ngakapagwe jwele mundu jo." 25 Che Yuda, juwangelawiche, wasisye, "Jwakwiganya! Ndili une?" Che Yesu wajanjile, "Ugwe mmechete." 26 Pawalyaga, Che Yesu waujigele nkate, watogolele Akunungu, wauwawenye, wapele wakulijiganya wao achitiji, "Njigale ndye, achi ni chilu changu." 27 Nipele wachijigele chikombe cha divai, watogolele, wapele achitiji, "Nng'welele achi wanawose, 28 pakuwa aji ni miasi jangu ja lilangano jajikwitika kwa ligongo lya wajinji kwa kwalechelesya sambu. 29 Nambo ngunsalila kuti nguung'wa

sooni divai ja sabibu mpaka paching'we jasambano pamo ni wanyamwe mu umwenye wa Atati wangu." 30 Paŵamasile kwimba lujimbo lwa kulapa, wátayosile, wájawile kuchikwesya cha Miseituni. 31 Nipele Che Yesu wáasailile sooni, "Chilo cha lelo jino, wányamwe wánawose chinchimwe ni une, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, 'Chinampute jwakuchinga ni mpingo wa ngondolo chipwilingane.' 32 Nambo pachimale kusyuka, chinannongolele ku Gailaya." 33 Che Petulo wáasailile Che Yesu, "Nachiwámuno wánawose chachimwe ni mmwe ni kunneka, nambo une ngali pachinanneche." 34 Che Yesu wáansailile che Petulo, "Ngunsalila isyene, chilo chino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu." 35 Che Petulo wátite, "Iwaga chingawe pamo nomwe, ngasinanana." Wákulijiganya wáne wála wánawose wátite iyoyo. 36 Nipele Che Yesu wájawile pamo nawo kwiuto kwakukuŵilanjikwa ku Getesemane, wáasailile wákulijiganya wáo kuti, "Ntame apano une ngwaula ako kukupopela." 37 Wálongene nawo che Petulo pamo ni wánache wáwili wá chilume wá che Sebedayo, wátandite kusupuka nnope ni kulagasika. 38 Pelepo wáasailile, "Ngusupuka nnope muntima mpaka chiwándi kuwa. Ntame apano ni nchesye pamo ni une." 39 Nipele, wájawile mmbujo kanandi, wágwile manguku, wápopole achitiji, "Atati wangu, iwaga ikukomboleka, achi chikombe cha malagasyo chimbite, nambo ngaŵa kwa kusaka une, nambo iŵe mpela inkuti pakusaka mmwe." 40 Wájaulile wákulijiganya wála, wásimene agonile, wáasailile che Petulo, "Ana uli, nganinkombola kuchesya pamo ni une atamuno saa jimope?" 41 Nchesye ni kupopela kuti nkaika kwinjila nkulinjika. Mbumu jikusaka nambo chiulu changali machili." 42 Che Yesu wájawile sooni kaaŵili kukupopela, "Atati wangu, iwaga ngaikomboleka achi chikombe cha malagasyo chipite pangang'welela une, nipele, chinkusaka chitendekwe." 43 Wájaulile sooni wákulijiganya wáo, wásimene agonile, pakuŵa meeso gao gatopelwe ni lugono. 44 Nipele wáalesile, wájawile sooni kukupopela kaatatu kwa malowe galagala. 45 Nipele wájaulile wákulijiganya wála, wáasailile, "Ana uli, chiwela nii mu lugono ni kupumulila? Nnole katema kasyene kaiche, ni Mwana jwa Mundu chatajikwe mmakono mwa wáandu wá sambu. 46 Njime, twende. Nnole! Akwika jwakuung'alauka." 47 Nipele, Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta nawo, waiche che Yuda, nambo jwa wákulijiganya kumi na mbili wála. Pamo nawo waiche wáandu wájinji ali ajigele mapanga ni imbonga wáwatumikwe ni achakulu wámampesi ni achakulu wá wáandu. 48 Juŵasachile kungalauka Che Yesu jo, wápele chimanyisyo kuti, "Juchinankomasye kwa kwakunnonyela ni jujojo, munkamule." 49 Che Yuda wámandichile Che Yesu, wáasailile, "Ngunkomasya jwakwiganya!" Nipele wánkomasise kwa kwakumbata. 50 Che Yesu wáansailile, "Ambusanga, ntende chinnyichile." Pelepo wáiche wáandu wála, wánkamwile Che Yesu ni kawaŵika paasi pa ulamusi wao. 51 Jumo jwa wáwáliji pamo ni Che Yesu wáisolomwele lipanga iyakwe, wámputile kapolo jwa Jwankulu Jwambopesi, wánkatile liwiwi. 52 Pelepo Che Yesu wáansailile jwejo, "Mmusye upanga wenu mwigonelo mwakwe, pakuŵa jwalijose jwakuulaga ni lipanga, chaulajikwe ni lipanga. 53 Uli ana ngankwimanyilila kuti ngukombola kwaŵenda Atati wangu ni kuembelechela kupunda wángondo mipingo kumi na mbili wá achikatemetume wá kwini. 54 Nambo chigamailile

chinali Malembelo ga Akunnungu gagakuti ikuŵajilwa kuwa?" 55 Katema kakoko Che Yesu wáasailile mpingo wa wáandu uŵaiche kukwakamula, "Uli nnyiche kukungamula kwa mapanga ni imbonga mpela ndili mundu jwangangugakumulichisya malajisyo? Moŵa gose naliji pa Nyuumba ja Akunnungu njijiganyaga, nambo nganimungamula! 56 Nambo aga gose ga gatendekwe pakuti gamalile malembelo ga wákulonola wá Akunnungu." Pelepo wákulijiganya wánawose wáalesile, wátisile. 57 Nipele, wéle wáandu wáwánkamwile Che Yesu wánjawisye ku nyuumba ji che Kayafa juŵaliji Jwankulu Jwambopesi, kuŵasongangene wákwiganya Malajisyo ni achachekulu. 58 Che Petulo wánkuiye kwa kutali mpaka mu lutenje lwa Jwambopesi Jwankulu, wájinjile nkati pamo ni wákulindilila kuti alole ichikatendekwe. 59 Nipele, achakulu wámampesi ni nkungulu wose wáusosile umboni wa unami kuti akombole kumbulaga Che Yesu. 60 Nambo nganapata umboni wauli wose, nachiwámuno wáiche wáandu wájinji wa unami. Kumbesi kwakwe wáiche wáandu wáwili. 61 Wátite, "Aju mundu ju wátite, 'Ngukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitaŵa sooni kwa moŵa gatau.'" 62 Jwambopesi Jwankulu wájumi, wámmusisye Che Yesu, "Ana ngankwanga liloŵe? Ana wáandu wá akummechetela chichi?" 63 Nambo Che Yesu wátemi ji. Jwambopesi Jwankulu wáansailile, "Ngunumbisya kwa Akunnungu wáali wájumi, ntusalile naga isyene mmwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu!" 64 Che Yesu wáranjile, "Mmwe mmechetel! Nambo ngunsalila kuti, chitandile sambano chimumbone Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Ambuje wá machili, chimumbone iyoyo achiikaga pa maunde ga kwini." 65 Pelepo, Jwambopesi Jwankulu wápapulenyene nguo syao, wátite, "Wátukene Akunnungu! Uli tukuusaka sooni umboni nkati jweleju? Sambano mpilikene yatite pakwatukana Akunnungu. 66 Wányamwe nkuti uli?" Wányawo wáranjile, "Aŵajilwe kuwa!" 67 Nipele wáansunile mata ku meeso, wámputile. Wáne wámputile majanda palijeje, 68 achitiji, "Nlondole, alakwe Kilisito Jwakuwombola, wáani wámputile!" 69 Che Petulo wátemi paasa mu lutenje. Nipele, jwakutumichila jumo jwankongwe wáanjaulile, nikuti, "Alakwe mwaliji pampepe ni Che Yesu jwa ku Gailaya." 70 Nambo che Petulo wákanile mmbujo mwa wánawose achitiji, "Ngangumanyilila inkuŵecheta yo." 71 Paŵakopokaga paasa, katumetume jwine jwankongwe wámweni, wáasailile uŵaliji pelepo kuti, "Mundu ju wáliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti." 72 Che Petulo wákanile sooni kwa kulumbilila, "Ngangumanyilila mundu ju." 73 Kanyuma kanandi, wáandu wáwáliji pelepo wájaulile che Petulo, wáansailile, "Kusyene, mmwe nomwe ni jumo jwakwe, pakuŵa uŵechete wenu ukummanyisya." 74 Pelepo che Petulo wátandite kulumbilila kwakulilwesya achitiji, "Ngangumanyilila mundu ju!" Katema kakoko tambala jatongwele. 75 Che Petulo wágakumbuchile malowe gaŵasalilwe ni Che Yesu kuti, "Chimungane katatu, jikanaŵe kutongola tambala." Nipele, wátayosile paasa, wáalisile nnope.

27 Pakwachele, achakulu wámampesi ni achakulu wá wáandu wájilene ichajile pakwaulaga Che Yesu. 2 Wátawile magwedegwede, wánjigele, wámpeleche ku che Pilato, jwankulu jwa Chiloma. 3 Pelepo, che Yuda juŵangalawiche, paŵaiweni kuti Che Yesu amasile kulumulikwa, wálasiche muntima,

wausisye kwa achakulu wambopesi ni achakulu wa wandu ipande selasini ya feza. 4 Waasailie, "Lewile kwa kuntyosya mundu jwangali ni sambu aulajikwe." Nambo wele wanyawo watite, "Yeleyo ili yetuwe? Chimmanyilile mwasyene." 5 Nombejo waponyele feza sila pa Nyuumba ja Akunnungu, wakopweche paasa, wajawile kukulitawilila. 6 Achakulu wambopesi wasijigele feza sila, nikuti, "Ngalumbana kusiwika kwa jwakugosa feza sya Nyuumba ja Akunnungu pakuwa sili feza sisypatikene kwa kuulaga." 7 Nipele, wajilene, wasumile ngunda wa lilongo kuti pawe pakwasichila achalendo. 8 Nipele, mpaka lelo jino wele ngunda wo ukuwilanjikwa ngunda uwasumikwe kwa feza sisypatikene kwa kuulaga. 9 Kwa yeleyo malowe gawawechete che Yelemia jwakulondola jwa Akunnungu gamalile gagakuti, "Wajigele ipande selasini ya feza, malinga ni malipilo gawajilene Wasilaeli kulipa kwa ligongo lyao. 10 Feza syo wasumile ngunda wa lilongo, mpela wanajisye Ambuje." 11 Che Yesu wajimi mmbujo mwa jwankulu jwa chilambo. Nipele, jwankulu jwa Chiloma wammusisye, "Ana mmwe ni Mwenye jwa Wayahudi?" Che Yesu wanjanjile, "Mmwe mmechete." 12 Nambo achakulu wambopesi ni achachekulu pawammechetelaga, nganajanga. 13 Nipele che Pilato wammusisye, "Ana ngankupilikana ganagose gele gakummechetela go?" 14 Nambo Che Yesu nganajanga namose lilo we limo, jwankulu jwa Chiloma jo wasimosile nnope. 15 Yasyowecheche jwankulu jwa Chiloma kwagopoleta Myahudi jumo watawikwe juwansachile katema ka chindimba cha Pasaka. 16 Kele katema ko paliji ni jwantawe juwamanyiche nnope, liina iyakwe che Balaba. 17 Nipele, pawasongangene wandu pamo, che Pilato wausisye, "Ana nkusaka nangopole jwapi mwa wele wawili, che Balaba pane Che Yesu jwakuwilanjikwa Kilisito?" 18 Pakuwa waimanyilile kuti wantyosisye kwa ligongo lya wiu. 19 Che Pilato pawatemi pa chitengu cha kulumulila, wankwawo waichenawo utenga wanti, "Nkalipasyapasya kutenda chachili chose nkati jwele mundu jwambone jo, pakuwa lelo lasile mu sagamisi kwa ligongo iyakwe." 20 Nambo achakulu wambopesi ni achakulu wane wanyanjile wandu kuti wawende agopolwe che Balaba ni waulaje Che Yesu. 21 Che Pilato wausisye wanyawo, "Nkunsaka jwapi nangopolele mwa wele wawili wa?" Wanjilile, "Che Balaba!" 22 Che Pilato wausisye wanyawo, "Sano, naatende chichi Che Yesu jwakuwilanjikwa Kilisito?" Wanawose watite, "Mwawambe pa nsalaba!" 23 Nambo che Pilato wausisye, "Ligongochi? Ungalumbana chi watesile?" Wanyawo wanyanyisye aчитiji, "Mwawambe pa nsalaba!" 24 Nipele, che Pilato pawaiweni kuti ngakukombola kupanganya chachili chose nambo kutindiganya kukutanda, wajigele meesi ni kuna wa makono mmbujo pa wandu ni watite, "Une ngangulipasyapasya nkati chiwa chaaju mundu ju, chinyimanyilile mwachinsyene." 25 Wandu wanawose watite, "Miasi jao jiwe pachanya petu ni achiwana wetu!" 26 Nipele che Pilato wagopolele che Balaba kutyochela mu nyuumba jakutawilwa, nambo pawamasile kumputa Che Yesu ibokola wanyosisye kukwawamba pa nsalaba. 27 Nipele wangondo wa jwankulu jwa Chiloma wanjinjisye Che Yesu nkati likome, wansyungwile mpingo wose. 28 Wammusile nguo syao, wammwasisye mwinjilo wechejeu wa chimwenye. 29 Nipele wakolosiye chindu mpela singwa ja miiwa, wammwasisye mu ntwe, sooni wammichile nnasi

kundyo. Watindiwele mmbujo mwao ni kuntendela chanache aчитiji, "Tukunkomasya Mwenye jwa Wayahudi!" 30 Wansunile mata, waujigele nnasi ula ni kumputa mu ntwe. 31 Pawamasile kuntendela chanache, wammusile mwinjilo ula ni kuntakusya nguo syao, nipele wampeleche kukwawamba pa nsalaba. 32 Pawajaulaga, wansimene mundu jumo liina iyakwe che Simoni jwa musi wa ku Kulene, wankanganichisye kujigala nsalaba u Che Yesu. 33 Pawaiche peuto papakuwilanjikwa Goligota, malumbo gakwe, peuto pa Chikalakasa cha Ntwe, 34 wampele divai jewanganye chindu chakuwa kutyosya kupeteketa. Nambo Che Yesu nkupasya pe wakanile kung'wa. 35 Wawambile pa nsalaba, nipele wagaawene nguo syao kwakutendela gudugudu. 36 Watemi pepala, waliji nkwalindilila. 37 Pachanya ntwe wakwe pa nsalaba wawisile chibao cha malowe gagalembekwe, "Awa ni Che Yesu, Mwenye jwa Wayahudi." 38 Paliji ni wachiswamba wawili wawambikwe pamo nawo, jumo kunchiji ni jwine kundyo. 39 Wandu wawapitaga pepelo wantukene achipukunyaga mitwe jao nikuti, 40 "Mmwe jumwatite kuti nkukumbola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitawa kwa mo wa gatatu. Sambano nilikulupusye mwasyene. Iwaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, ntuluche pa nsalaba po!" 41 Iyoyo peyo achakulu wambopesi pamo ni wakwiganya malajisyo ni achachekulu wantendele chanache aчитiji, 42 "Wakulupwisye wane, nambo asyene ngakukombola kulikulupusya! Iwaga wele ali Mwenye jwa Wasilaeli! Sambano atuluche pa nsalaba po, noweji tutwakulupile. 43 Waakulupilile Akunnungu ni kuwecheta kuti wele ali Mwana jwa Akunnungu, nipele, iwaga Akunnungu akunsaka wakulupusye sambano." 44 Iyoyo peyo we wala uwa wambikwe pamo nawo pa nsalaba nombe wantukene. 45 Chitandile lyuwa pantwe mpaka saa tisa, chilambo chose chaliji chipi. 46 Pajaiche saa tisa Che Yesu walisile kwa lilo we iyekulungwa, "Eloi, Eloi, lama sabakitani?" Malumbo gakwe, "Akunnungu wangu, Akunnungu wangu, kwachichi mulesile?" 47 Nambo wandu wane wawajimi pele pawapilikene yele watite, "Akwa wilanga che Elia." 48 Jumo jwao wautwiche, wajigele lidodoki ni kunyoya mu divai jakuipa, wajiwisile mu nnasi, wapele ang'we. 49 Wane watite, "Nnindilile tulole iwaga che Elia chaiche kukwakulupusya." 50 Nipele, Che Yesu walisile sooni kwa lilo we iyekulungwa, wajasiche. 51 Pelepo nguo ja lusasa ja Nyuumba ja Akunnungu japapowiche pambindikati, kutyochela mwinani mpaka paasi, chilambo chatinganyiche ni lwalu syapalwiche. 52 Malembe ganukwiche ni iilu ya wandu wanjini wa Akunnungu wawajasishe wasyuchikwe. 53 Nombewo wakopweche mmalembe, ni Che Yesu pawamasile kusyuka, wanjilile mu mmusi wa Akunnungu, yaani Yelusalemu, ni wandu wanjini waweni. 54 Nipele, jwankulu jwa wangondo ni wangondo wane wawajiji pamo nawo achinlindililaga Che Yesu pawachiweni chilambo chininkutinganyika ni gagakopochele gala, wajogwepe nnope, watite, "Isyene aju mundu ju waliji Mwana jwa Akunnungu." 55 Pelepo paliji ni achakongwe wanjini wawalolechesyaga kwakutali. Wanyawo ni we wala wawankuiye Che Yesu kutyochela ku Galilaya ni kwatumichila. 56 Mwa wele wanyawo waliji che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ni che Yusufu, pamo ni achikulu wa wanache wa che Sebedayo. 57 Pakwaswele,

waiche mundu jumo jwa chipanje jwa musi wa ku Alimataya liina lya che Yusufu, nombejo jwaliwi jwakulijiganya jwa Che Yesu. **58** Wajawile kwa che Pilato, wawendile apegwe chiilu chi Che Yesu. Che Pilato walamwile kuti apegwe. **59** Che Yusufu wachijigele chiilu chila, wachiwijiile nguo jeswela mbee jajili jasambano, **60** Che Yusufu wachiwisile chiilu chi Che Yesu mu lilembe lyasambano liwasepile palwala kwa ligongo lyakwe nsyene. Nipele, waligalambulile liganga lyekulungwa pa nnango wa lilembe ni kutyoka. **61** Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu wane wala watemi aninkulolechesya ku lilembe. **62** Malaŵi jakwe, yaani lyuwa lyakuliwika chile kwa ligongo lya Lyuwa lya Kupumulila, achakulu wambopesi ni Mafalisayo wajaulile che Pilato, **63** Watite, "Achimwene, tukumbuchila kuti jwakulambusya jula akanaŵe kuwa watite, 'Pakumala moŵa gatatu chisyuche.' **64** Kwayele tukummenda mwasalile wangondo ajaule akalilindilile lilembe kwa moŵa gatatu, kuti wakulijiganya wao anakombole kuchijigala chiilu chao ni kwasalila wandu kuti asyuchile. Akuno kulambusya kwa mbesi kuno chikuwe kwawamba nnope kupunda kwaandanda kula." **65** Che Pilato waasalile, "Ayaga, nkwele wangondo, njaule nkaliindilile inkuti pakukombola." **66** Nipele, wajawile, walilindilile lilembe, wawisile chiugulilo peganga ni kwaleka wangondo kulindilila.

28 Palyamasile Lyuwa lya Kupumulila, kuninkucha lyuwa lyaandanda lya chijuma, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu jwine wajawile kukulilola lilembe. **2** Chisisimuchile chakopochele chindendemese chachikulungwa cha chilambo, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje watulwiche kutyochela kwinani, waligalambwile liganga lila ni kutamila. **3** Uwoneche wakwe waliji mpela kumesya ni nguo syakwe syaliji syeswela mbee. **4** Wakulindilila lilembe lila watetemele kwa lipamba nnope, waliji mpela wawe. **5** Nambo katumetume jwa kwinani jula waasalile achakongwe wala achitiji, "Wanyamwe nkajogopa! Ngumanyilila kuti nkunsosa Che Yesu juwawambikwe pa nsalaba. **6** Nganapagwa pelepa pakuwa wamale kusyuka mpela iwasasile. Njise kunnole pawagonile. **7** Nipele, njaule chitema nkaasalile wakulijiganya wao kuti asyuchile, nombewo akunnongolela ku Galilaya, kweleko chimwasimane. Ayaga, une jwammale kunsalila." **8** Achiwaga ni lipamba ni kusengwa kwakukulungwa, achakongwe wo watyosile chitema ku lilembe, achitukaga kukwasalila wakulijiganya wao. **9** Chisisimuchile, Che Yesu wasimene nawo, watite "Ngunkomasya." Achakongwe wala wajawile, wagakamwile makongolo gao ni kwapopelela. **10** Nipele Che Yesu waasalile, "Nkajogopa! Njaule nkaasalile achalongo wangu ajaule ku Galilaya, kweleko ni kuchakamone une." **11** Achakongwe wala pawajaulaga, wakulindilila wampepe wa lilembe wajawile mu mmusi kukwasalila achakulu wambopesi yanayose iyatendekwe. **12** Nipele, wasimene pamo ni achachekulu, watemi nkungulu, pakumala kukunguluka wapele wakulindilila wala mbiya syasijinji, **13** ni kwasalila, "Wanyamwe chinjile yeleyi, 'Wakulijiganya wao waiche chilo, wachijiwile chiilu uwe tuli tugonile.' **14** lwaga chaimanye yeleyi jwankulu jwa chilambo, uwe chitwanyenje, ni wanyamwe ngamma ni masausyo." **15** Wakulindilila wala wasijigele mbiya sila, watesile

mpela iwatite pakusalilwa. Jele ngani jo jajenele pasikati ja Wayahudi mpaka lelo jino. **16** Wakulijiganya kumi na moja wala wajawile ku Galilaya ku chitumbi kwa wasalilwe ni Che Yesu ajaule. **17** Pawamweni, wampopelele, nambo wampepe mwa wanyawo waliji ni lipamba. **18** Nipele Che Yesu waiche chiwandi, waasalile, "Mbegwile ukombole wose kwinani ni pachilambo. **19** Nipele njaule, nkatende wandu wa ilambo yose aŵe wakulijiganya wangu, nchabatisyaga kwa liina lya Atati ni lya Mwana ni lya Mbumu jwa Akunnungu. **20** Nkaajiganye kugakumulichisya gose mpela ila indite pakunnajisya wanyamwe. None ndili pamo ni wanyamwe moŵa gose, elo, mpaka kumbesi kwa chilambo." (aiōn g165)

Maliko

1 Jejeji jili ndande ja Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Akunnungu. **2** Mpela ijitite pakulembekwa mmalembo ga che Isaya juwaliji jwakulondola jwa Akunnungu, “Akunnungu watite, ‘Nguntuma jwantenga jwangu anongolele, jwejeje ni juchankolochesye litala lyenu.’” **3** Mundu akunyanyisya mwipululu aчитiji, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao, ngolosye mwakusaka kupita.’” **4** Che Yohana Wakubatisya watamaga mwipululu ni kwalalichila wandu aleche sambu ni kwabatisya kuti Akunnungu walechelesye sambu syao. **5** Wandu achajini kutyochela chilambo cha Wayahudi ni musu wa ku Yelusalemu wose wawawile kukwapikanila che Yohana, wajitichisye sambu syao nombejo wabatisye mu lusulo lwa Yolodani. **6** Che Yohana waliji awasile mwinjilo uwapotekwe ni manyunya ga chinyama chachikuwilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu. Nombejo walyaga itete ni uchi. **7** Ni walalichilaga kwa wandu kuti, “Panyuma pangu akwika jwali ni machili kumbunda une. None nganguwajilwa namose kukotama ni kugopola ngoji sya italawanda yakwe.” **8** Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo jwejeje chaachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu.” **9** Moŵa go, Che Yesu waiche kutyochela musu wa ku Nasaleti wauli mu chilambo cha ku Galilaya ni wabatiswe ni che Yohana mu lusulo lwa Yolodani. **10** Che Yesu pawakopokaga meesi, wakuweni kwiani kuugwiche ni Mbumu jwa Akunnungu wantuluchile achiwaga mpela nguunda. **11** Liloŵe lya Akunnungu lyapikaniche kutyochela kwiani lichiiti, “Mmweje ni Mwanangu jungnonnyela, nonyelwe nomwe.” **12** Papopo Mbumu jwa Akunnungu wanlongwesye Che Yesu kwaula mwipululu. **13** Ni watemi mwipululu mo moŵa alobaini achilinjikwaga ni Shetani. Kukoko watamaga pamo ni inyama ya mwinji, nambo achikatemetume wa kwiani waliji nkwakamuchisya. **14** Che Yohana pawatawikwe mu nyuumba jakutawilwa wandu, Che Yesu wawawile ku chilambo cha ku Galilaya kwalalichila wandu Ngani Jambone ja Akunnungu. **15** Watite, “Katema kaiche ni Umwenye wa Akunnungu uwandichile. Nneche sambu syenu ni kujikulupilila Ngani Jambone!” **16** Che Yesu pawapitaga mungulugulu litanda lya Galilaya, waweni wakukoka wawili, che Simoni pamo ni che Andulea mpwakwe ali nkukoka somba kwa lwau. **17** Che Yesu waasalile, “Munguye, none chinantende wanyamwe mme wakwaikanawo wandu kwa Ambuje.” **18** Papopo walesile nyau syao ni kwakuya. **19** Che Yesu pawajawile mmbujo kanandi, waweni che Yakobo ni che Yohana, wanache wa che Sebedayo. Ni wanyawo waliji mu ngalawa jao achisaulaga nyau syao. **20** Papopo Che Yesu pawaweni, wawawilasilile, ni wanyawo walesile che Sebedayo atati wao mu ngalawa pamo ni wakwapanganyichisya masengo, ni wakuiye Che Yesu. **21** Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao waiche musu wa Kapelenaumu, ni palyaiche Lyuwa lya Kupumulila, Che Yesu wajinjile mu nyuumba ja kusimanilana Wayahudi, ni watandite kwajiganya wandu malowe gambone ga Akunnungu. **22** Wandu wose wawampilikene wasimosile ni uwiganyo wakwe, pakuwa nganjiganya mpela wakwiganya Malajisyo, nambo wajiganyaga nti mundu jwali ni ulamusi. **23**

Papopo mundu jwakamwilwe ni lisoka juwaliji mu nyuumba ja kusimanilana jila wanyanyisye, **24** aчитiji, “Ana nkusaka kututenda ichichi, mmwe Che Yesu jwa ku Nasaleti? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmweje ndi Jwanswela jwa Akunnungu!” **25** Che Yesu walikalipile lisoka lya aчитiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu jo.” **26** Nipele lisoka lya lyantinganyisye mundu jula kwa machili ni kunyanyisya, ni lyakopweche. **27** Wandu wose wasimosile nnope ni waliji nkuusyana, “Ana yelei ni yatiuli? Uli, gelega gali majiganyo ga sambano? Mundu ju akwete ulamusi wa kugakoposya namose masoka, nombejo gawkawitichisya!” **28** Nipele, ngani jakwe Che Yesu jajenele kwachitama palipose, kuchilambo chose cha ku Galilaya. **29** Che Yesu ni wakulijiganya wao pamo ni che Yakobo ni che Yohana wakopweche mu nyuumba ja kusimanilana jila ni kwaula ku nyuumba ja wanya che Simoni ni che Andulea. **30** Akwegwao che Simoni jwankongwe, wagonile pachindanda ali nkulwala chilu, ni Che Yesu naikape wasalilwe yankati jwakulwala jo. **31** Nipele Che Yesu wanjaulile jwankongwe jo ni wankamwile nkono ni kunjinamukula. Ulwele ula wannesile nipele watandite kwatelechela. **32** Ligulo, lyuwa lili litiwile, wandu wawajuchisye Che Yesu wakulwala wose ni wawakamwilwe ni masoka. **33** Wandu wose wa musu wo wasongangene paluwala lwa nyuumba. **34** Che Yesu walamisye wandu wajinji wawaliji ni ilwele yakupisyangana ni kugakoposya masoka gamajini galajiji mwa wandu wala. Nganiwapa masoka lipesa lyakuwecheta chachilichose ligongo gaamanyilile ali waani. **35** Kundaŵipe kukanaŵe kucha, Che Yesu wakopweche mu nyuumba jo ni kwaula paasa musu, pangali wandu kukupopela. **36** Che Simoni ni achinjakwe wala wawawile kukwasosa. **37** Pawammweni wansalile, “Wandu wose ali nkunsosa mmwe.” **38** Che Yesu waasalile, “Tukusachilwa tujaulile mmisinda jine jajiwandichile akuno, ni kweleko ngusachilwa ngalalichile Ngani Jambone, pakuwa yelei ni inyichile.” **39** Nipele, Che Yesu wajesilejesile ku Galilaya kose, achilalichilaga mmajumba gao ga kupopelela ni kugakoposya masoka. **40** Lyuwa limo mundu jwa matana waiche ku Che Yesu ni kwatindiwalila ni kwachondelela kuti, “Mwasakaga muuswejesye!” **41** Che Yesu wankolele chanaso, wajongwele nkono wao ni wankwaiye ni kwasalila, “Ngusaka, Nswejele!” **42** Papopo matana gwake gala gannasile ni waswejele. **43** Nipele Che Yesu wansalile ajaule achinjamukaga kwa machili, achinsalilaga, **44** “Nnole, munansalile mundu jwalijose chindu chi, nambo njaulile nkalilose kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iwatite pakusala che Musa kwalosya wandu wose kuti nnamile.” **45** Nambo mundu jula pawakopweche, watandite kwenesya ngani jo papalipose, namose Che Yesu nganakombola kwinjila sooni mmusu kwakulilosa. Nambo watemi paasa musu, pangali wandu, atamuno yeleyo wandu kopochela papalipose wanjaulile kukokopeko.

2 Pagapite moŵa gampepe, Che Yesu wawujile sooni ku Kapelenaumu ni wandu wapilikene kuti ali pamusi. **2** Nipele wandu wajinji wasongangene atamuno nganililisa lipesa lyalililoye, ni wagumbele mpaka paluwala. Che Yesu waliji nkwalalichila Liloŵe lya Akunnungu. **3** Pelepo wandu

ncheche, wannyichisye mundu jwatatele ku Che Yesu. 4 Nambo kwaligongo Iya winji wa wandu, nganakombola kunjausya jwakulwala pachiwandi ni Che Yesu. Nipele, wapesekwile pa chipagala cha nyumba palapala paWaliji Che Yesu. Pelepo wantulwisye mundu jo ali agonile pa chitagala. 5 Che Yesu pawachiweni chikulupi chao chila, wansalile jwaktatala jula, "Mwanangu, nlecheleswe sambi syenu." 6 Wampepe mwa wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa wawatemi pepala, waliji nkuliusya mmitima jao, 7 "Ana akukombola chinauli kuwecheta yelei? Akwatukana Akunnungu! Akunnungu pe ni wakukombola kulechesya sambi." 8 Papopo Che Yesu waimanyilile yanayose iwaganisya mmitima jao, ni wausisye, "Ana ligongo chi nkuganisya yelei mmitima jenu? 9 Ana chapi chachili chakwepepala, kunsalila mundu jwatatele ju, 'Nlecheleswe sambi syenu,' pane kunsalila, 'Njimuche, nijigale chitagala chenu njende?' 10 Nipele, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kulechesya sambi sya wandu pachilambo pano." Papopo wansalile mundu jwatatele jula, 11 "Ngunsalila, njimuche, nijigale chitagala chenu, njiale kumangwenu!" 12 Wandu pawannochelesyaga, mundu jula wanjimwiche, wajigele chitagala chao ni kukopoka. Wandu wose wasimosile ni kwakusya Akunnungu achitiji, "Ngapagwa kose patwaiweni yanti yeleyi!" 13 Che Yesu wawawile sooni mungulugulu litanda Iya Galilaya. Pingo wa wandu wanjaulile ni Che Yesu watandite kwajiganya. 14 PaWaliji nkupita, wammweni che Lawi mwanache ju che Alufayo ali atemi pa nyumba ja kukumbikanyila nsongo. Che Yesu wansalile, "Munguye!" Che Lawi wajimi ni wankuiye. 15 Kanyuma, Che Yesu watemi mu nyumba ji che Lawi kulya chakulya. Wakukumbikanya nsongo wajinji ni wandu wa sambi ni wandu, waakuiye Che Yesu. Ni wajinji mwa welewo waliji nkulya pamo nawo ni wakulijiganya wao. 16 Wakwiganya Malajisyo wampepe wawaliji Mafalisayo, pawaiweni kuti Che Yesu akulya pamo ni wandu wangakukundikwa ni wandu ni wakukumbikanya nsongo, wausisye wakulijiganya wao wala, "Kwachichi akulya ni wandu nti welewa?" 17 Che Yesu pawapilikene waasalile, "Wandu wangakulwala ngakunjalila jwantela, nambo wakulwala. Une nganiika kukawilanga wandu wambone, nambo wandu wa sambi." 18 Katema kampepe wakulijiganya wa che Yohana ni wakulijiganya wa Mafalisayo waliji nkuta. Wandu wampepe waiche ku Che Yesu ni kumbusya, "Ana ligongo chi wakulijiganya wa che Yohana ni wakulijiganya wa Mafalisayo akuta wanga, nambo wakulijiganya wenu ngaakuta wa?" 19 Che Yesu wajanjile, "Ana wakuwilanjikwa ku ulombela akukombola kuta wa ni jwanlombela ali pamo nawo? Ngwamba! Ngaakukombola kuta wa. 20 Nambo chiliiche Iyuwa mlombela jo pachajigalikwe mwa wanyawo, mowa go ni pachachita wa. 21 "Ngapagwa mundu jwaktata chigamba cha nguo ja sambano ni kuchitotela mu nguo jakuwisala. Pakuwa atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichinyale ni kupapula nguo jakuwisala jo ni papapawiche po chipapunde kupapuka. 22 Ni sooni ngapagwa mundu jwaktuta divai jasambano mmisaku ja mapende jakuwisala. Pakuwa atendaga yeleyo divai jasambano chijitutumule misaku jo ni kujipapula, divai chijimwasiche ni misaku chijinasiche. Divai ja sambano jikutajikwa mmisaku ja

mapende ja sambano." 23 Pa Lyuwa Iya Kupumulila limo, Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao waliji nkupita mmigunda ja ngano. PaWaliji kwenda wakulijiganya wao watandite kutema masache ga ngano. 24 Mafalisayo wausisye Che Yesu achitiji, "Nnole! Ligongo chi wakulijiganya wenu akutenda yaikanichikwe kuipanganya pa Lyuwa Iya Kupumulila?" 25 Che Yesu wajanjile, "Ana nganinsyome iwatesile che Daudi ni achinjakwe pajakwete sala? 26 Che Daudi wajanjile pa Nyumba ja Akunnungu ni walile mikate jyatoyechekwe nti sadaka kwa Akunnungu. Yeleyi yatendekwe katema che Abiasali ali Jwambopesi Jwankulu. Wambopesi pe ni wawasachilwe kulya mikate jo, nambo che Daudi walile, sooni wapele achinjakwe." 27 Nipele Che Yesu wamalichisye kuwecheta, "Lyuwa Iya Kupumulila Iyawichikwe kwaligongo Iya kwakamuchisya wandu nambo ngawa wandu kuitumichila Lyuwa Iya Kupumulila. 28 Nipele Mwana jwa Mundu ali Ambuje atamuno pa Lyuwa Iya Kupumulila."

3 Nipele Che Yesu wajanjile sooni mu nyumba ja kusimanilana Wayahudi ni mmomo mwali ni mundu jwapombotele nkono. 2 Wandu wampepe waliji nkusosa ligongo Iya kwakumulila Che Yesu. Nipele waliji nkunnolechesya panepa chanlamye mundu jo pa Lyuwa Iya Kupumulila. 3 Che Yesu wansalile mundu jwapombotele nkono jula, "Njise paujo." 4 Nipele Che Yesu wausisye, "Ana ili yambone pa Lyuwa Iya Kupumulila kuitendekanya yambone pane yangalumbana? Kukulupusya pane kuulaga?" Nambo wanyawo wamyalele. 5 Che Yesu walolechesye wose kwa lutumbilo, ni wasupwiche ligongo mitima jao jaliji jekakatime. Nipele wansalile mundu jula, "Njongole nkono wenu!" Nombejo waujongwele, ni nkono wao walamile. 6 Papopo, Mafalisayo wakopweche paasa pa nyumba ja kusimanilana ni kuwechetsyana ni wandu wa pingo u che Helode itajile pakwaulaga Che Yesu. 7 Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao watoyisile pelepo ni kwala mungulugulu litanda Iya Galilaya ni pingo wa wandu wankuiye. Wandu wo waumile mmisi ja ku Galilaya ni ku Yudea. 8 Pawapilikene iwatesile Che Yesu, wandu wane waichilile kutyochela mmisi ja ku Yelusalemu ni ku Idumea ni mmisi jajili peesi lusulo Iwa Yolodani, ni kutyochela mmisi ja ku Tilo ni ku Sidoni. 9 Pakuwa wandu waliji wajinji, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao wawichile chile ngalawa kuti wandu anaiche kwa wijikanya. 10 Pakuwa waalamisye wandu wajinji, wakulwala wose waliji nkututana kuti wakwaye. 11 Ni wandu wawakamwilwe ni masoka pawammonaga, waligwisise paujo pao ni kunyanisya achitiji, "Mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu!" 12 Nambo Che Yesu wagakanyisye kwa chikali masoka ganaamanyisye wandu wane kuti wele ali waani. 13 Che Yesu wakwesile kwitumbi ni kwawilanga wandu wawasachile nsyene, nombewo wajaulile. 14 Nipele wasagwile wandu likumi ni wawili wawawilasile achinduna ni kwasalila, "Nansagwile nnonjele pamo none, sooni chinantume kukwalichila wandu Ngani Jambone, 15 ni wanyamwe chinkole ulamusi wa kugakoposya masoka." 16 Welewa ni wandu likumi ni wawili wawasagwile, che Simoni ajula Che Yesu juwampele liina liine che Petulo, 17 ni Che Yakobo ni mpwakwe che Yohana wanache wa che Sebedayo, Che Yesu wapele liina liine Boanelige malumbo gakwe "Wandu waali mpela ilindimo, pane akuwilanjikwa wandu waambumu."

18 Wane wāliji che Andulea ni che Filipino ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo, che Tadayo ni che Simoni jwakuwīlanjikwa Selote, ligongo wāliji jwakumenyanila chilambo chakwe, 19 ni che Yuda Isikaliote, juwāngalawiche Che Yesu. 20 Nipele Che Yesu wāusile kumangwao. Mpingo wekulungwa wa wāndu wāsongangene sooni, mpaka Che Yesu ni wākulijiganya wāo nganakombola kulya. 21 Achalongo achinjakwe pa wāpilikene yelei, wāpate kukwajigala ligongo wātite kuti jwampugwe. 22 Wākwiganya Malajisyo wāwāumile ku Yelusalemu wātite, “Akwete Belesebuli! Jwankulu jwa masoka, jwakwapa machili ga kugakoposya masoka.” 23 Pelepo Che Yesu wāawilasilile wāndu ni kwasalila kwa itagu achitiji, “Ana ikukomboleka Shetani kunkoposya Shetani njakwe? 24 Wāgaga umwenye usapulene mipingo mipingo jajikumenyana, umwenye wo ngaujendelechela. 25 Sooni wāgaga wāndu wā nyuumba jimo asapulanaga mipingo mipingo ni kumenyana, wāndu wo chajonasiche. 26 Iyoyo peyo, umwenye wa Shetani, wasapulanaga mipingo mipingo ngaukola machili. 27 “Ngapagwa jwakupakombola kwinjila mu nyuumba ja jwamachili ni kunsumula ipanje yakwe yose, panganta wā kaje jwamachili jo. Pelepo ni pachachikombola kunsumula ipanje yakwe yose. 28 “Isyene ngunsalila, wāndu chaalecheswe sambi syao syose ni kwatukana kwao Akunnungu kose. 29 Nambo, mundu jwalijose jwakuntukana Mbumu jwa Akunnungu ngalecheswa sambi syo ng’o, pakuwā chakole sambi sya mo wā gose pangali mbesi.” (aiōn g165, aiōnios g166) 30 Che Yesu wāwēchete yeleyo ligongo wāndu wāliji nkusala kuti, “Akamwilwe ni lisoka.” 31 Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu wāiche pelepo, wājimi paasa ni kuntuma mundu akaawīlanje Che Yesu nkati. 32 Mpingo wa wāndu watemi kwakwasungula Che Yesu. Nipele jumo jwao wānsalile, “Achikulu wēnu ni achapwenu alinji paasa, akunsosa.” 33 Nambo Che Yesu wāasalile, “Ana achikulu wāngu ni achapwanga ali wāani?” 34 Pelepo wāalolechesye wāndu uwānsyungwile wāla ni kuti, “Nnole, ngwaona wāndu wā mpela achikulu wāngu ni achalongo wāngu. 35 Pakuwā mundu jwalijose jwakuitendekanya yakusika Akunnungu, jwelejo ali achimwene jwangu ni mlumbwangu ni achikulu wāngu.”

4 Che Yesu wātandite sooni kwiganya ali mungulugulu litanda Iya Galilaya. Mpingo wekulungwa wa wāndu wānsyungwile mpaka wājinjile mu ngalawā ni kutama mmomo. Wāndu wose watemi mungulugulu litanda. 2 Che Yesu wātandite kwajiganya indu yejinji kwa itagu. Mmajiganyo gakwe wāasalile. 3 “Mpilikanichise! Jwakupanda wājawile kukumisa mbeju. 4 Pa wāmisaga, mbeju sine syagwilile mwitala ni ijuni yaiche ni kusimila. 5 Mbeju sine syagwilile pa lwala papaliji ni litaka kanandi, mbeju syamesile kwachitema pakuwā litaka iyakwe lyaliji kanandi. 6 Ni palyakopweche lyu wā lyatinisye mimela, ligongo michiga jakwe nganjijinjilisyapaasi. 7 Mbeju sine syagwilile pa miiwā, miiwā jila jakusile ni kuiwījikanya mimela, nombe mimela jo nganjisogola isogosi. 8 Mbeju sine syagwilile pa chajjala, syamesile ni syakusile ni kusogola. Sine syasogwele makumi gatatu ni sine makumi nsano ni limo ni sine makumi likumi.” 9 Che Yesu wātite, “Wāali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane.” 10 Che Yesu pa wālijiji pajika, wāne mwa wāwāmpilikene wāla pamo ni wākulijiganya wāo likumi ni

wāwili wānjaulile ni kumbusya malumbo ga itagu yo. 11 Che Yesu wājanjile, “Wānyamwe mpegwilwe kumanyilila yantemela ya Umwenye wa Akunnungu. Nambo kwa wāne wāali paasa chajijiganye indu yose kwa itagu pe, 12 kuti, ‘Alolechese, nambo anaone. Apilikanile, nambo anaimanyilile. Pakuwā amanyililaga chiwāgalalauchile Akunnungu, nombejo akaalechesye sambi syao.” 13 Nipele, Che Yesu wāusisye, “Uli ngankugamanyilila malumbo ga chitagu chi? Nambi chimmanyilile chinauli malumbo ga itagu ine? 14 Jwakupanda mbeju akupanda Lilo wē Iya Akunnungu. 15 Wāndu wāne akulandana ni mbeju sisyagwilile mwitala. Pakupilikana Lilo wē Iya Akunnungu, Shetani akwika ni kultyosya Lilo wē Iyalipandikwe mmitima jao. 16 Ni wāndu wāne ali mpela mbeju sisyagwilile pa lwala. Wāndu wo apilikanaga Lilo wē Iya Akunnungu, papopo akulijitichisya mu kusangalala. 17 Nambo ngalikwajinjila ni kola michiga mwa wānyawo, akulikamulisa kwa katema kakajipi. Nipele, kwatyochelega kulaga pane masauko ligongo Iya Lilo wē Iya Akunnungu lila, pelepo akulilekanga. 18 Wāndu wāne ali mpela mbeju sisyagwilile pa miiwā. Wāndu wo ni wēwāla wākulipilikana Lilo wē Iya Akunnungu, 19 ligongo Iya lipamba Iya umi wu ni kunonyelwa ni ipanje pamo ni kulajila indu ine yejinji, ikwajinjila ni kuiwījikanya Lilo wē Iyo, nombewo ngakukombola kulijitichisya Lilo wē yalikuti ni kusogola isogosi. (aiōn g165) 20 Nambo wāndu wāne ali mpela mbeju sisyagwilile pa chajjala sila. Wēlewo akulipilikana Lilo wē Iyo ni kulijitichisya, nombewo akusogola isogosi wāne makumi gatatu ni wāne makumi nsano ni limo ni wāne makumi likumi.” 21 Che Yesu wāpundile kwasalila, “Ana mundu akupamba lumuli ni kuluikanawo nkati ni kuluunichila ni lulo pane kuluwika kuusi chindanda? Ngwamba! Akuluwika pachanya chindu chakuwīchila lumuli. 22 Iyoyo, chindu chachilichose chachisisikwe chichioneche pakulanguka, ni chachilichose cheunichikwe chichiunukulikwe. 23 Wāali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!” 24 Ni wāpundile kwasalila, “Mpilikanichisye yambone inkwipikana yo! Lilamulo lilalila linkwalamulila wāndu wāne, Akunnungu chaachinnamulila ni wānyamwe wakwe, sooni chanjonjehesye. 25 Pakuwā mundu jwakwete chindu chajonjehesye ni mundu jwanganakola chindu chasumulwe atamuno kanandi chakwete.” 26 Che Yesu wājendelechela kwēcheta, “Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni mundu jwakumisa mbeju mu ngunda. 27 Chilo akugona ni muusi akuwā meeso, mbeju sikumela ni kukula. Nombejo ngakuimanyilila yaikutendekwa. 28 Litaka lisyene likutendekasya mmela kukula ni kusogola. Kundanda ukumela, sooni ukukoposya lisache kumbesi ukusogola ngano. 29 isogosi yakomalaga pe, mundu jula akugungula ni chikwakwa chakwe, pakuwā katema ka magungulo kaiche.” 30 Che Yesu wāusisye sooni, “Ana tutuulandnichisye ni chichi Umwenye wa Akunnungu? Kwaali tutaante jwa chitagu chi? 31 Ukulandana ni mbeju ja haladali, mbeju jamwana nnope kupunda mbeju syose syasikupandikwa pachilambo. 32 Nambo japandikwaga jikukula ni kuwā chitela chachikulungwa kupunda mimela jose ja mu ngunda, nombecho chikuwā ni nyambi syasikulungwa nnope ni ijuni ikwika kutawā isusi mu nyambi syakwe.” 33 Che Yesu wālalichile wāndu utenga wao kwa itagu yejinji yanti ye, wākungulwiche nawo mpela iwātite pakukombola wānyawo

kumanyilila. **34** Nganaŵecheta ni wāndu chachilichose pangali itagu, nambo paŵaliji pamo ni wākulijiganya wāo pachisyepela wātagulile yose. **35** Lyuŵa lilyolyo ligulo, Che Yesu wāasalile wākulijiganya wākwe, “Tujombochele peesi litanda.” **36** Nipele wākulijiganya wāo wāulesile mpingo wa wāndu ula, ni kwinjila mu ngalaŵa jiwāliji Che Yesu ni kwaula nawo. Ilaila paliji ni ngalaŵa sine. **37** Nipele jatandite kupuga mbungo jejikulungwa ni matumbela gajiputile ngalaŵa jila, nombejo jatandite gumbala meesi. **38** Che Yesu wāliji panyuma mu ngalaŵa ali agonile pa nsamilo. Wākulijiganya wāo wāajimwisye ni kwasalila, “Jwakwiganya, ana uli ngankuikosya kuti uweji tulinkonasika?” **39** Che Yesu wājimwiche, ni kujikalipila mbungo jejikulungwa ni kugasalila matumbela, “Tulalani!” Papopo mbungo jatulele ni kwaliji jii. **40** Nipele Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo, “Kwachichi nkogopanga? Ana nganimme kola chikulupi?” **41** Wākulijiganya wājogwepe nnope ni wāusyanaga, “Ana jweleju ali mundu jwanti uli? Mpaka chibunga ni matumbela ikwapilikanila!”

5 Che Yesu ni wākulijiganya wāo wāiche peesi litanda Iya Galilaya, ku chilambo cha ku Gelasi. **2** Nakopokape Che Yesu mu ngalaŵa, wāsimene ni mundu juŵaliji ni lisoka achityochelaga ku malembe. **3** Mundu jo wāliji nkutama ku malembe. Nganapagwa mundu juŵankombolaga kuntaŵa sooni namose ni minyolo. **4** Katema kakajini wāntawile makongolo ni makono gakwe kwa minyolo ni magwedegwede, nambo wāgambaga kutulanya minyolo jo ni kutemanya magwedegwede mmakongolo. Ni ngapagwa mundu jwamachili juŵapakombe kunkamula. **5** Muusi ni chilo wāliji nkwendajenda ku malembe ni mmatumbi achinyanyisyaga ni kulikatanya ni maganga. **6** Mundu jo paŵambweni Che Yesu kwakutalichila, wāmbutuchile ni kwatindiŵalila. **7** Wānyanyisye achitiji, “Mmwe Che Yesu, Mwana jwa Akunanani, ana nkusaka chichi kwanguune? Mu liina Iya Akunnungu, ngunchondelela nwalagasye!” **8** Wāwechete yeleyo pakuŵa Che Yesu wānsalile, “Mmwe lisoka, nkopoche mwa mundu ju.” **9** Che Yesu wāmbusisye, “Liina Iyenu wāani?” Nombejo wājanjile, “Liina Iyangu Mpingo, pakuŵa tuli achajinji.” **10** Nipele wāchondelele kwannope Che Yesu kuti akasagakopochesya masoka go paasa musi ula. **11** Chiŵandi ni chitulunya kwaliji ni mpingo wekulungwa wa maguluŵe gachilyaga. **12** Nipele, masoka gaachondelele Che Yesu gachitiji, “Ntujausye ku maguluŵe gala, tukagajinjile gelego.” **13** Nombe Che Yesu wāgalechele. Nipele masoka gala gankopweche mundu jula ni kwinjila mmaguluŵe. Mpingo wose wa maguluŵe waliji mpela mianda jiwili waselechele mu litanda, watitimile mmeesi ni kuwa. **14** Wāndu wāwachingaga maguluŵe go, wautuchile mmusi ni mmigunda kukwasalila wāndu iyatendekwe yo. Wāndu wāiche kukulola iyatyochele. **15** Paŵaiche kuŵaliji Che Yesu kula, wāmmweni mundu julajula juŵakamwilwe ni mpingo wa masoka. Jwatemi ali awasile nguo syakwe ni jwana lunda, ni wāndu wājogwepe nnope. **16** Ni wāndu wāŵaiweni aila iyatyochele, wāasalile wāndu wāne iyansimene mundu jwakamwilwe ni masoka jula ni ngani ja maguluŵe. **17** Nipele, wāndu wātandite kwachondelele Che Yesu kuti akopoche mu chilambo chao. **18** Che Yesu paŵaliji nkwinjila mu ngalaŵa, mundu juŵakamwilwe ni masoka jula

wāchondelele kuti alongane nawo. **19** Nambo, Che Yesu wākanile ni kwasalila, “Njaule kumangwenu, kwa achalongo achinjenu, nkaasalile yanayose yambone yampanganyichisye Ambuje ni yatite pakunkolela chanasa.” **20** Nipele mundu jula wājawile ni kutanda kwenesya ku chilambo chose cha Dekapoli, yaani misi likumi, indu yaikulungwa iwāpanganyichisye Che Yesu. Wāndu wose wāŵapilikene wāsimosile. **21** Che Yesu wājombweche sooni litanda Iya Galilaya ni ngalaŵa. Paŵaliji mungulugulu litanda, mpingo wekulungwa wa wāndu wasongangene pachiŵandi nawo. **22** Pelepo jwaiche mundu jumo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Wayahudi, liina Iyakwe che Yailo. Paŵambweni Che Yesu, wāligwisise paujo pa Che Yesu. **23** Nipele, wāchondelele nnope achitiji, “Mwali jwangu akulwala nnope, ngummenda twende nkansajichile makono kuti alame ni kukola umi.” **24** Nipele, Che Yesu wātyosile achilonganaga ni mundu jula. Wāndu wājini wākuiye ni wāliji nkwaŵijikanya kosekose. **25** Pelepo paliji ni jwankongwe juŵaliji ni magono kwa yaka likumi ni iwili. **26** Jwankongwe jo, wālasile nnope kwajaulila wāmitela wājini. Namuno wāliji atyosise ipanje yakwe yose, namu nganapata eja ni ulwele ula waliji nkundelechela pe. **27** Jwankongwe jo paŵapilikene kuti Che Yesu akwalama wāndu, wāpelete mu mpingo wa wāndu ula ni kwajaulila Che Yesu kwa panyuma ni kukwaya chivalo chakwe. **28** Waganisisye, “Nakwayaga pe chivalo chao, chilame.” **29** Paŵakwaiye pe chivalo chi Che Yesu, papopo magono gakwe galesile, nombe wālipikene pachiliu kuti alamile. **30** Papopo Che Yesu wāmanyilile kuti machili gakwe ganlamisye mundu. Nipele wāugalauchile mpingo wa wāndu ni kuusya, “Ana nduni jwakwaiye iwalo yangu?” **31** Wākulijiganya wāo wājanjile, “Ngankwaona wāndu yatiteje pakumbijikanya? Nambi nkuusya uli kuti, ‘Nduni jwangwaiye?’” **32** Nambo Che Yesu wāpundile kulolesyalolesya kuti wāone juŵatesile yeleyo jo. **33** Pelepo jwankongwe jo achimanyililaga iyasimene, wājaulile Che Yesu alinkutetemela kwa lipamba ni kuligwisya paujo pao, ni kwasalila usyene wose. **34** Che Yesu wānsalile, “Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewele ni nname ulwele wenu.” **35** Che Yesu paŵaliji nkuwecheta, wāiche wāndu kutyochela ku nyuumba ji che Yailo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Wayahudi jula ni wānsalile, “Mwali jwenu jula ajasiche. Ligongochi nkunsausya Jwakwiganya?” **36** Nambo Che Yesu nganagakosya maloŵe gaŵaŵechete wāndu wo, nipele wānsalile jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Wayahudi jula, “Kasinjogopa, ngambe kulupilila pe.” **37** Nipele Che Yesu nganasaka kulonganana ni mundu jwalijose, ikaŵe che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwakwe che Yakobo. **38** Paŵaiche ku nyuumba ji che Yailo, Che Yesu wāweni wāndu alinkunyokonya kwa ililo ni kulila kwa malumbo. **39** Che Yesu wājini jile mu nyuumba ni kwasalila wāndu, “Kwachichi nkunyokonya ni kulila? Mwali nganjajasika, agambile gona pe.” **40** Nombe wānyawo wānsechile. Nipele Che Yesu wāakopwesye paasa wose, wāajigele atatigwe ni achikulugwe mwali jo pamo ni wākulijiganya wāo wātatu, wājini jile mu chuumba chiwāgonile mwali jo. **41** Wānkamwile nkono ni wānsalile, “Talisa, kumi,” malumbo gakwe, “Mwali, ngunsalila njimuche!” **42** Papopo mwali jo wājimwiche ni wājesile. Mwali jo wāliji ni yaka likumi ni iwili.

Pichakopochele chelecho wāndu wāla wāsimosile kwa nnope. 43 Nambo Che Yesu wāalekasisye kwannope anaasalile wāndu wāne ngani jo. Nipele wāasalile, “Mwape chakulya alye.”

6 Che Yesu wātayosile pepala, wālongene ni wākulijiganya wāo ni kwaula ku nsinda wakwe. 2 Palyaiche Lyuwa lya Kupumulila, Che Yesu wātandite kwiganya mu nyumba ja kusimanilana Wayahudi. Wāndu wājini wāwampilikene wāsimosile achitiji, “Ana apatite kwapi yele indu yakuisala yi? Ana apatite kwapi lunda lu mundu ju mpaka akombole kuitendekanya yakusimonjeka? 3 Ana aju ngaŵa jwakusepa jula, mwana ju che Maliamu ni achapwakwe ngaŵa che Yakobo ni che Yusufu ni che Yuda ni che Simoni? Ana achalumbugwe ngakutamanga papapa pamangwetu pa?” Kwa yele wānkanile. 4 Nambo Che Yesu wāasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa papalipose, nambo ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe ni mwa achalongo achinjakwe ni kwa wāndu wāali mu nyumba jakwe.” 5 Che Yesu nganakombola kuitendekanya indu yakusimosya pa Nasaleti no, nambo nganatupa wākulwala wāwāsajichile makono ni kwalamya. 6 Nombejo wāsimosile nnope, ligongo wāndu wā kweleko wo nganakulupililanga. Nipele Che Yesu wāsuyungwile mmisinda ja pachiwāndi ni pepala ni kwajiganya wāndu. 7 Che Yesu wāawīlasile wākulijiganya wāo likumi ni wāwīli wāla, wātandite kwatuma wāwīli wāwīli ni kwapa ukombole wa kugakoposya masoka. 8 Ni wāasalile, “Ngasinjigala chindu chachilichose mu ulendo ikaŵe nkongojo pe. Ngasinjigala chakulya chachilichose atamuno nsaku atamuno mbiya. 9 Mbwale italawanda nambo ngasinjigala mwinjilo wine. 10 Papalipose pachampochele nnonjele mmomo mpaka pachintyoche pelepo. 11 Papalipose pachankane kumpochela ni kukana kumpilikani, ntyoche pelepo nchikung'undaga luundu mmakongolo mwenu, kulosya kuti nkawajamuka, pakuwā akanile kuupochela utenga wa Akunnungu.” 12 Nipele wātayosile, wāalalichile wāndu aleche sambi syao. 13 Wāgagopwesye masoka gamajini, sooni wāapakesye mauta wākulwala wājini ni kwalamya. 14 Mwenye che Helode wāsipikene ngani syo, pakuwā liina li Che Yesu lyamanyiche papalipose. Wāndu wampepe wātite, “Mundu ju ali che Yohana Jwakubatsiya, asyuchile! Kwalingongo lyo akwete machili ga kupanganya yakusimonjeka.” 15 Nambo wāne wātite, “Mundu ju ali che Elia.” Nombe wāne wātite, “Ali jwakulondola jwa Akunnungu mpela aŵala wākulondola wā kalakala.” 16 Nambo che Helode paŵapilikene yeleyi, wātite, “Jweleju ali che Yohana Jwakubatsiya junankatite ntwē, asyuchile!” 17 Che Helode wāganisise yeleyo pakuwā, kundanda ŵa wāalajise wāndu kuti wākamule che Yohana ni kwataŵa mu nyumba jakutaŵilwa wāndu. Che Helode wātesile yeleyo ligongo wālombile che Helodia juŵaliji wānkwakwe che Filipo mpwakwe. 18 Che Yohana Wākubatsiya wāasalilaga che Helode, “Ngaikuŵajilwa mmwe kwalomba wānkwakwe mpwenu.” 19 Nipele che Helodia, wānkwakwe mwenye, wānchimile nnope che Yohana, wāsachile kwaulaga, nambo nganakombola. 20 Che Helode wānjogopaga che Yohana pakuwā waimanyilile kuti wāliji jwambone ni jwanswela, kwapele wānlindilile. Che Helode yaanonyelaga kwapilikani che Yohana, nachiwāmuno yaapetekaga ntima kwannope paŵamalisyaga

kwapikanila. 21 Nambo lyuŵa limo, che Helodia wāpatile lipesa pa lyuŵa lyakumbuchila kupagwa kwa che Helode. Che Helode wāapanganyichise chindimba achakulu wā nkungulu wakwe, achakulu wā wāndu wāngondo ni ilongola wā chilambo cha ku Galilaya. 22 Nipele, mwali ju che Helodia wājini, wātayasile ni kunnonyelesya kwannope mwenye che Helode ni achalendo wākwē. Mwenye che Helode wānsalile mwali jula, “Mumende chachilichose chinkuchisaka, chinampe.” 23 Ni sooni wālumbilile, “Chachilichose chachimunde chinampe, atamuno mbindikati ja umwenye wangu.” 24 Mwali ju wākopweche ni kwaula kwa achikulugwe kukausya, “Wēende chichi?” Achikulugwe wājini, “Mmende ntwē u che Yohana Jwakubatsiya.” 25 Mwali jula wāsule kwa chitema kwa mwenye ni wāasalile, “Ngusaka muembe sambano pejino, ntwē u che Yohana Wākubatsiya mu mbale.” 26 Mwenye jula wāsupwiche nnope, nambo pakuwā wānlumbilile paujo pa achalendo wākwē, nganakombola kunkanila. 27 Papopo mwenye wāntumile jwāngondo akajigale ntwē u che Yohana. Jwāngondo wājawile mu nyumba jakutaŵilwa wāndu ni kwakata che Yohana ntwē. 28 Wāchenawo ntwē ula mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wāmpēle achikulugwe. 29 Wākulijiganya wā che Yohana paŵajipilikene ngani jo, wāpite kukwigala chiilu chakwe ni kuchisika. 30 Achinduna wāla wāsule ku ulendo wao ni kunsalila Che Yesu yose iŵaitesile ni iŵajigenye. 31 Che Yesu wāasalile, “Tujaupe peuto pangali wāndu kuti nkapumulile.” Wāwechete yeleyo ligongo kwaliji kwana wāndu wājini wāwaikaga ni kutyoka, namose Che Yesu ni wākulijiganya wākwē nganapatanga lipesa lyakuti alyanje. 32 Nipele wājini mu ngalāŵa achinsyene pe kwaula peuto pangali wāndu. 33 Nambo wāndu wājini wāaweni paŵajaulaga po, ni wāmanyilile. Nipele wāndu wājini wāumile misi jose wāutuchile ni wālongolele kwika kwiuto kula, Che Yesu ni wākulijiganya wāo akanaiche. 34 Paŵatulwiche mu ngalāŵa, Che Yesu wāuweni mpingo wekulungwa wa wāndu, wāukolele chanasa ligongo wāliji mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga ni wātandite kwajiganya indu yejini. 35 Palyaiche ligulo wākulijiganya wāajaulile Che Yesu ni kwasalila, “Sambano kuswele ni sooni mutuli muno mwipululu. 36 Mwanje wāndu wā ajaulangane mmisinda jajiŵandichile pane mmigunda, akalikumile yakulya.” 37 Nambo Che Yesu wātite, “Wānyamwe mwape chakulya alyanje.” Wānyawo wāsiseye, “Ana nkusaka tukasume mikate kwa mbiya syasijini syanti yele, ni kwapa alyanje?” 38 Nambo Che Yesu wāsiseye, “Nkwete mikate jilingwa? Njaupe nkalole.” Paŵajawile kukulola ni wānsalile, “Jipali mikate nsano ni somba siŵili.” 39 Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo wātamiche wāndu wo pa manyasi gamawisi mipingo mipingo. 40 Nombewo wātamite mmipingo ja wāndu mia moja ni ja wāndu hansini. 41 Nipele Che Yesu wājigele mikate nsano jila pamo ni somba siŵili sila. Wālolite kwiani ni kwatogolela Akunnungu ni kujigawanya mikate jila. Ni wāpele wākulijiganya wāo kuti wāgawanyichise wāndu. Ilaila wāgawilenye wāndu wose somba siŵili sila. 42 Wāndu wose wāilile ni kwikuta. 43 Nipele wākulijiganya wākumbikenye sigasi sya mikate ni somba, wāgumbesye itundu kumi na mbili. 44 Achalume wāwāilile mikate jo wāliji mianda nsano. 45 Papopo Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo ajinjanje

mu ngalaŵa alongolele ku Besesaida kwakuli peesi litanda. Nombelo wasigalile kuti aulanje mpingo wa wāndu ula. 46 Paŵamasile kwalanga wāndu, Che Yesu wākwesile kwitumbi kukupopela. 47 Palyaiche ligulo, ngalaŵa jila jaliji pambindikati litanda, katema ko Che Yesu wāljiji jikape kunsanga. 48 Nipele wāweni wākulijiganya wāo wāla achilagaga mu ngalaŵa, ligongo mbungo jaliji jininkwaputa. Kuninkucha Che Yesu wāwāndichile achendaga pachanya meesi ni wālitesile akwapelenganya. 49 Nambo wākulijiganya wāla paŵammweni ali nkwenza pachanya meesi, wāganisise lilaika, ni wātandite gumilanga. 50 Pakuŵa wose paŵambweni wājogwepe nnope. Papopo Che Yesu wāasalile, “Muusimane ntima, ndili une, kasinjogopanga.” 51 Nipele wājijile mu ngalaŵa jiwāljiji wākulijiganya wāo mula ni mbungo jatulele. Wākulijiganya wāsimosile nnope, 52 ligongo, wāljiji akanamanyilile chatesile Che Yesu nkati mikate jila, pakuŵa mitima jao jatopelwe kumanyilila. 53 Che Yesu pamo ni wākulijiganya wāo wājombweche litanda, wāiche ku Genesaleti, pelepo wājijimiche ngalaŵa jao. 54 Paŵakopweche mu ngalaŵa, papopo wāndu wāamanyilile Che Yesu. 55 Nipele wātutiche achisyungulaga pachilambo pose, ni kutanda kwajigalanga wākulwala ali agonile mmigono jao, ni kwajausya kulikose kuwāpilikene kuti Che Yesu ali kweleko. 56 Kulikose kuwājawile Che Yesu, mmisinda, mmisi ni mmigunda, wāndu wāljiji nkwagonaka wākulwala peuto pakusumichisya malonda, wāchondelele Che Yesu kuti wākulwala wākwaye namose luminiko lwa mwinjilo wao. Ni wose wāwākwaiye wālamile.

7 Mafalisayo wāmpewe ni jwakwiganya Malajisyo wāwātuyochele ku Yelusalemu wāsongangene paujo pa Che Yesu. 2 Wānyawo wāweni wākulijiganya wāmpewe wā Che Yesu akulya panganawā makono mpela iyasachilwaga ni Malajisyo ga Chiyahudi. 3 Pakuŵa, Mafalisayo ni Wāyahudi wose ngakulya chakulya panganawā mmakono, mpaka pachisikusuku achikamulisya masyowelo ga achachekulu wāchiikala. 4 Sooni paakutyokanga pakusumichisya malonda ngakulya chachilichose pangajosya kaje. Nombelo achakuguyanga masyowelo gamajinjiji gaŵapochele kutuyochela kwa achachekulu, mpela ila yakuti pakosya migao ni iteleko ni yoombo ya libati. 5 Nipele Mafalisayo ni Wākwiganya Malajisyo wāla wāusisye Che Yesu, “Kwachichi wākulijiganya wēnu ngakugakuya masyowelo gitupochele kwa achachekulu wēnu, nambo akwamba kulya chakulya mmakono muli musakele?” 6 Che Yesu wājajile, “Wāulamba wānyamwe! Che Isaya, jwakulondola ywa Akunnungu, wālondelele yambone pa wānyamwe mpela iwātite pakulemba, ‘Akunnungu akuti, wāndu wā akunjimbichisya pakang’wa pe, nambo mmitima jao ali kwakutalikangana ni une. 7 Kumbopelela kwao kwangali chindu, ligongo akwiganya malajisyo ga wāndu mpela ila akugajiganya Malajisyo ga Akunnungu.’ 8 ‘Wānyamwe nkugaleka Malajisyo ga Akunnungu ni kugakamulisya masyowelo ga wāndu.’ 9 Che Yesu wāpundile kuwēcheta, “Wānyamwe nkumanyi kukana kwa lunda lwenu Malajisyo ga Akunnungu kuti ngakuye masyowelo genu mwachinsyene! 10 Pakuŵa che Musa wāljisye, ‘Mwachimbichisye atati wēnu ni achikulu wēnu,’ ni, ‘Mundu wāljisye juchantukane atatiwē pane achikulugwe, aulajikwe.’ 11 Nambo wānyamwe nkwiganya, iwaga mundu akwete chindu chakombola kwakamuchisya

achikulugwe pane atatiwē, nambo nkuti chindu cho chili ‘Kolibani’, malumbo gakwe chindu cho chityosyekwe sadaka kwa Akunnungu, 12 nipele mundu jo ngakusachilwa sooni kwakamuchisya atatiwē pane achikulugwe. 13 Yeleyo ni inkuti pakulijalusya Lilowē lya Akunnungu kwa masyowelo ginkujiganyana. Ni sooni nkugatendekanya gamajinjiji ganti iyoyo.” 14 Che Yesu wāuwālasile sooni mpingo wekulungwa wa wāndu ula ni kwasalila, “Mumbikanichisye wose, ni mmanylile. 15 Ngapagwa chakulya chaakulya mundu, chachikuntendekasya aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. Nambo chachikukupoka nkati mwa mundu, ni chachikuntendekasya mundu jo aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. 16 Wāali ni maplikanilo gakupilikana, apilikane!” 17 Paŵalekangene ni wāndu wāla ni kwinjila mu nyuumba, wākulijiganya wāo wāmbusisye malumbo ga chitagu cho. 18 Nombelo Che Yesu wāasalile, “Ni wānyamwe nganinkola umanyilisi? Ana ngankumanyilila kuti chakulya chaakulya mundu ngachikukombola kuntendekasya aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu? 19 Pakuŵa ngachikwinjila mu ntima mwakwe, nambo mlutumbo ni chikukupoka paasa pa chilu pakwe.” Paŵawēchete yeleyo Che Yesu wāitesile yakulya yose ikomboleche kuligwa. 20 Wāpundile kuwēcheta, “Chachikukupoka nkati mwa mundu ni chachikuntendekasya mundu jo aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. 21 Pakuŵa mu ntima mwa mundu ni mwamukukupoka ng’anisyo syangalimate, ni chikululu ni wiyi ni uulasi, 22 ni chikululu ni lipamo ni ungalumbana ni kulambusya ni kunyenga ni wiu ni kutukana ni chibuli ni kulowela. 23 Yangalumbana yose yo, ikukupoka nkati mwa mundu, yose yo ni yakuntendekasya mundu aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu.” 24 Che Yesu wātuyosile pelepo, wājawile mu mmusi wāwāndikene ni ku Tilo. Ni kweleko wājijile mu nyuumba jimo ni nganasaka mundu wāljijose aimanyilile, nambo nganakombola kulisisa. 25 Jwankongwe jumo, juwāljiji ni mwali juwākamwilwe ni lisoka, wāpilikene ngani si Che Yesu. Ni wāajaulile ni kuligwisya pa makongolo gao. 26 Jwankongwe jo wāljiji Mgijiki ni nganaŵa Myahudi, juwāpagwile musi wa ku Silofonike ku chilambo cha ku Silia. Wāachondelele Che Yesu akankoposye mwali jwao lisoka. 27 Nambo Che Yesu wājajile, “Ajikute kaje wānache, pakujawā ngawā yambone kwigala chakulya cha wānache ni kusijasila mbwa syao.” 28 Nambo jwankongwe jo wātite, “Elo, Ambuje, nambo ngati atamuno mbwa syasikutama kuusi mesa, sikulya mbakatika syakusigwisya wānache.” 29 Pelepo Che Yesu wāsalile, “Kwaligongo lya intite pakwanga, njiale kumusi. Lisoka linkopweche mwali jwenu.” 30 Nipele jwankongwe jo wāusile kumangwao, wānsimene mwanagwe agonile pachindanda ni lisoka lili linkopweche. 31 Nipele Che Yesu wātuyosile ku chilambo cha ku Tilo ni kwaula ku litanda lya Galilaya achipitilaga ku Sidoni ni ku Dekapoli. 32 Wāiche wāndu wāmpewe ali anjigele mundu juwāljiji jwangapikana ni jwangawēcheta, wāachondelele Che Yesu ansajichile makono mundu jo ni kunlamya. 33 Che Yesu wāntuyosise mundu jo mu mpingo wa wāndu ni kunjausya pangali wāndu, wāwisile yala mmaplikanilo ga mundu jula. Wāsunile mata pa chaala chakwe ni kunkwaya lulimi mundu jula. 34 Nipele Che Yesu wālolite kwini kwa Akunnungu ni kwisya ntima, wānsalile mundu jo, “Efata,” malumbo gakwe “Mbuguche.”

35 Papopo mapilikaniilo ga mundu jula gaugwiche ni lumili lwakwe lwagopweche, nipele watandite kuwecheta uchenene. 36 Che Yesu wakanyisye wandu wala kuti akansalila mundu jwalijose yelei. Namuno wapundile kwakanyisya, wanyawo wapundisye kuijenesya yeleyo. 37 Ni wandu wasimosile nnope ni kuti, "Atesile yose mwambonepe, namose wangapilikana akwatenda apilikane ni wangawecheta akwatenda awechete!"

8 Pa moŵa go, mpingo wekulungwa wa wandu wasongangene sooni. Pakuŵa nganakolanga chakulya, Che Yesu waawilasile wakulijiganya ŵao ni kwasalila, 2 "Ngwakolela chanasa wandu ŵa, ligongo atemi none kwa moŵa gatatu ni nganakolanga chakulya. 3 Naalekaga ajaulangane mmangwao ni sala, komboleka chakomochanje mwitala, pakuŵa wampepe mwa wanyaŵa atyochele kwakutalika." 4 Wakulijiganya ŵao wambusisye, "Patuli pano mwipululu, ana chitupate kwapi chakulya chakomboleka kwalisya wandu wose ŵa?" 5 Che Yesu ŵausisye, "Ana nkweite mikate jilingwa?" Wanyawo wajanjile, "Saba." 6 Che Yesu ŵaasalile wandu wala atama paasi. Wajigele mikate saba jila ni waatogolele Akunnungu, wagaŵenye ni kwapa wakulijiganya ŵao wala kuti waagawile wandu, nombewo waagawile wandu wo. 7 Sooni wakwete tusomba kanandi. Che Yesu waatogolele Akunnungu ni waasalile wakulijiganya ŵao waagawile wandu. 8 Wandu wala walile ni kwikuta. Nipele wakulijiganya wakumbikenye sigasi ni wagumbesye itundu saba. 9 Wandu waŵalile wala waliji mpela elufu nne. Nipele Che Yesu walanjile, 10 papopo wakwesile mu ngalawa pamo ni wakulijiganya ŵao ni kwala chilambo cha ku Dalamanuta. 11 Waiche Mafalisayo wane ni wagatandite makani ni Che Yesu achisakaga kwatanjisa. Waasachile atende chimanyisyo kulosya kuti ukombole wao ukutyochela kwianani kwa Akunnungu. 12 Che Yesu wasupwiche nikuti, "Kwachichi wandu wa moŵa gano akusakanga chimanyisyo? Isyene ngunsalila, wandu wa ngaapegwa chimanyisyo chachilichose." 13 Nipele, Che Yesu walekangene nawo wandu wala, wajanjile mu ngalawa ni kombochela peesi. 14 Wakulijiganya ŵa Che Yesu waliŵalile kwigala mikate, wakwete nkate umo pe mu ngalawa mula. 15 Che Yesu waajamwiche achitiji, "Nlilolechesye, ni kuligosa ni amila ja Mafalisayo ni ja che Helode." 16 Wakulijiganya wala watandite kuwechetesya achinsyene pe, "Akuwecheta yelei ligongo nganitukola mikate." 17 Che Yesu waimanyilile iwaliji nkuwechetesya, ni ŵausisye, "Kwachichi nkuusyana yati nganinjigala mikate? Ana mpaka sambano ngankulijiganya pane kumanyilila? Kwachichi ngankuganisa?" 18 Meeso nkweite, ana ngankulolanga? Mapilikaniilo nkweite, ana ngankupilikana? Ana ngankukumbuchila 19 panagaŵenye mikate nsano jila ni kwapa wandu elufu tano, mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?" Wakulijiganya wajanjile, "Itundu kumi na mbili." 20 Wausisye sooni, "Panagaŵenye mikate nsano ni jiwili ni kwapa wandu elufu nne, ana mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?" Wakulijiganya wala wajanjile, "Itundu saba." 21 Che Yesu ŵausisye, "Nganimme kumanyilila?" 22 Che Yesu pamo ni wakulijiganya ŵao waiche ku nsinda wa ku Besaaida. Kukoko wandu wampechelele mundu jwangelola, ni waachondelele Che Yesu kuti ankwaye kuti anlameye. 23 Che Yesu wankamwile

nkono mundu jwangelola jo ni wakopweche nawo paasa nsinda. Ni wansunile mata mmeeso, wasajichile makono ni wambusisye, "Nkukombola kuchiona chachilichose?" 24 Mundu jwangelola jula walolite nikuti, "Ngwaona wandu ali nkuoneka mpela itela ili nkwenza." 25 Che Yesu wasajiche sooni makono gakwe mmeeso mwa jwangelola jula, nombejo ukombole wakwe wa kulola wammujilile. 26 Che Yesu wansalile mundu jo ajaule kumangwakwe ni kunkanya achitiji, "Nkaujila ku nsinda ni kwasalila wandu." 27 Che Yesu ni wakulijiganya ŵao wajanjile ku misi ja Kaisalia Filipi. Paŵaliji mwitala, Che Yesu ŵausisye wakulijiganya ŵao, "Ana wandu akuti une ndili nduni?" 28 Wakulijiganya wala wajanjile, "Wane akuti walakwe ndi che Yohana Wakubatisya, wane akuti ndi che Elia ni wane akuti ndi jumo jwa Wakulondola wa Akunnungu." 29 Che Yesu ŵausisye wakulijiganya ŵao, "Wanyamwe nkuti uneji nduni?" Che Petulo wajanjile, "Walakwe ndi Kilisito, Jwasagulikwe ni Akunnungu." 30 Nipele Che Yesu wajanjile achitiji, "Ngasimunsalila mundu jwalijose chelechi nkati une." 31 Che Yesu watandite kwajiganya wakulijiganya ŵao achitiji, "Mwana jwa Mundu akusachilwa asauche kwannope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo. Nipele chachiulajikwa, nambo chasyuche pa lyuŵa lyaatatu." 32 Che Yesu waasalile yelei pangasisa. Nipele che Petulo wanjigele Che Yesu pajika ni kutanda kwakalipila kuti anasale indu yo. 33 Nambo Che Yesu wagalawiche, waalolechesye wakulijiganya ŵao ni kwakalipila che Petulo achitiji, "Shetani, ntyoche apa! Pakuwa ngankuganisa ngani ja Akunnungu nambo nkuganisa ngani sya wandu." 34 Nipele wauwilasile mpingo wa wandu pamo ni wakulijiganya ŵao ni kwasalila, "Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya, akatenda yakuisaka nsyene, aŵeje chile kusauka kwa kulitwika nsalaba wakwe kwaligongo lyangu une ni kuunguya. 35 Pakuŵa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe nsyene, chaujase. Nambo, jwalijose jwakuujasa umi wakwe, kwaligongo lyangu une, ni sooni kwaligongo lya Ngani Jambone, chaukulupusye. 36 Ana mundu chapate chichi achikolaga chipanje chose cha pachilambo ni kwasa umi wakwe wa moŵa gose pangali mbesi? 37 Pane mundu chatyosye chichi kuti auusye umi wakwe wa moŵa gose pangali mbesi? 38 Mundu jwalijose angolelaga soni une pamo ni ngani jangu mu uwelesi wu wangelumbana ni wangaajogopa Akunnungu, Mwana jwa Mundu chankolele soni mundu jo, katema kachaiche mu ukulu wa Atati wakwe, pamo ni achikatumetume wa kwianani waswela."

9 Che Yesu wapundile kwasalila, "Isyene ngunsalila, apali wandu wane papapa chiŵaone Akunnungu achitawalaga ni machili kwa matala gakupisyangana akanaŵe kuwa." 2 Pagapite moŵa nsano ni limo, Che Yesu waajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, walongene nawo pa chitumbi cheleu pajikape. Kweleko ku meeso ku Che Yesu kwagalawiche paujo pao. 3 Iwalo yakwe yaliji yeswela mbee yanti mundu jwalijose jwa pachilambo pano ngakupakombola kuswejesya chanti yeleyo. 4 Nipele, che Elia ni che Musa wakopochele paujo pao ni waliji nkukunguluka ni Che Yesu. 5 Che Petulo wasalile Che Yesu achitiji, "Jwakwiganya, ikaliji yambone kuti uwe tutame panopano.

Tutaŵe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni liine li che Elia.” 6 Che Petulo nganachimanya chakuŵecheta pakuŵa wose ŵajogwepe kwannope. 7 Nipele, lyakopochele liunde ni kwa nichila, liŵe lyakopochele mu liunde lichitiji, “Aju ni Mwanangu jungunonyela, mumpiikanile jwelejo.” 8 Papopo ŵakulijiganya ŵalolite akuno ni akunokuno, nambo nganambona mundu jwine ikaŵe Che Yesu pe. 9 Paŵatulukaga pa chitumbi, Che Yesu ŵakanyisye ŵanyawo kuti yele iŵaiweni akansalila mundu jwalijose mpaka Mwana jwa Mundu pachachisyuka. 10 Nipele, ŵakulijiganya ŵagakamulichisye malowe go, nambo ŵaliji nkuusyana achinsyane pe, “Kusyuka malumbo gakwe chichi?” 11 Nipele, ŵausisye Che Yesu, “Ana kwachichi ŵakwiganya Malajisyo akusala kuti, chaiche kaje Che Elia?” 12 Che Yesu ŵajanjile, “Elo, che Elia chaiche kaje kukuŵika chile indu yose. Nambi kwachichi ilembekwe Mmalembelo ga Akunungu kuti, Mwana jwa Mundu chasauche kwannope ni kukanikwa? 13 Nambo une ngunsalila, che Elia ŵamasile kwika ni ŵandu ŵampanganyichisye chachilichose chiŵasachile, mpela Malembelo ga Akunungu yagakuti kusala nkati ŵelewo.” 14 Che Yesu ni aŵala ŵakulijiganya ŵatatu paŵaachilile ŵakulijiganya ŵane ŵala, ŵaweni ŵandu ŵajinji ali ŵasyungwile achikanilanaga ni ŵakwiganya Malajisyo. 15 Papopo, ŵandu wose paŵambweni Che Yesu, ŵasimosile kwannope, ŵautuchile kukwakomasya. 16 Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ana nkukanilana nawo ichichi?” 17 Mundu jumo mu mpingo wa ŵandu mula ŵajanjile, “Jwakwiganya, nanyichenawo mwanangu kukwenu jwakamwilwe ni lisoka lyalikuntendekasya anakombole kuŵecheta. 18 Katema kose lisoka palikunjinjila, likungwisya paasi ni likuntendekasya mwanache jo chikopoche chiulo nkang’wa, achichilimyaga meeno ni kukakamala chiulu. Naaŵwendile ŵakulijiganya ŵenu alikoposye, nambo ŵalepele.” 19 Nipele, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mwana uŵeleli wangali chikulupi! Ana chindame ni ŵanyamwe mpaka chakachi? Chinampililile mpaka chakachi? Munyichisye mwanache jo.” 20 Ŵannyichisye ku Che Yesu. Lisoka palyambweni Che Yesu, papopo lyantasile njilinjili jwanchanda jo, nombe ŵagwile paasi, ŵagalagete akuno alinkukopoka chiulo kukang’wa. 21 Che Yesu ŵammusisye atatiawe jwanchanda jo, “Jwanchanda ju yatandite chakachi yejei?” Ŵajanjile, “Chitandile wanache wakwe. 22 Katema kakajinji lisoka lyo lyangwisya ga mooto ni mmeesi kuti lyaulaje. Nambo iŵaga nkukombola kutendekanya chachilichose, ntukolele chanasa ni kutukamusya!” 23 Che Yesu ŵansalile, “Kwachichi nkuti, iŵaga ngukombola? Yose ikukomboleka kwa mundu jwakukulupila.” 24 Papopo atatiawe jwanchanda jo ŵanyanyisye, “Ngukulupila! Nambo chikulupi changu chili chamwana, mungamuchisye ngole chikulupi chachikulungwa.” 25 Che Yesu paŵaweni kuti ŵandu ŵajinji ali nkusongangana paujo pao, walijamwiche lisoka lila ni kulisalila, “Mme lisoka linkulekasya kuŵecheta ni kupilikana, ngunlamula nkopoche mwa jwanchanda ju, ni nkajinjila sooni.” 26 Pelepo lisoka lyanyanyisye, lyangwisisye njilinjili jwanchanda jo ni lyankopweche. Jwanchanda jwaoneche mpela jwammwe, ni ŵandu ŵane ŵatite “Aŵile!” 27 Nambo Che Yesu ŵankamwile nkono jwanchanda jo, ŵankamwisye ajimuche, nombejo ŵajimi. 28 Che Yesu paŵajinjile mu nyumba, ŵakulijiganya ŵao

ŵausisye pajika, “Kwachichi twalepele kulikoposya lisoka lyo?” 29 Che Yesu ŵajanjile, “Lisoka lyanti yejei ngalikukopoka kwa litala lyalililoye ikaŵe kwa kwapopelela Akunungu pe.” 30 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatoyosile peuto pala, ni ŵajendelechele ni ulendo kupitila ku chilambo cha ku Galilaya. Nganasaka mundu jwalijose akumanye kuŵaliji, 31 pakuŵa ŵaliji nkawajiganya ŵakulijiganya ŵao, ŵasalile, “Mwana jwa Mundu chaŵichikwe mmakono mwa ŵandu, nombewo chammbulaje. Nambo pa lyuŵa lyaatatu chiulajikwa pe chasyuche.” 32 Nambo ŵakulijiganya ŵao nganagamanyililaga malumbo ga malowe go, ni ŵajogwepe kumbusya. 33 Paŵaiche musi wa ku Kapelenaungu ŵajinjile mu nyumba, nombe Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ana mwitala mula mwakanilanaga ichichi?” 34 Nambo ŵanyawo ŵamyalele, pakuŵa paŵaliji mwitala mula, ŵaliji nkukanilana yankati nduni jwali jwankulungwa mwa ŵanyawo. 35 Che Yesu ŵatemi paasi, ni ŵaawilasile ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵawili ŵaasalile, “Mundu jwakusaka kuŵa jwankulu akusachilwa alitulusye ni kuŵa jwannandi ni katumetume jwa wose.” 36 Sooni ŵanjigele mwanache ni kunjimika pasikati jao, ŵanjangete ni kwasalila, 37 “Jwalijose jwakumpochele mwanache mpela aju mu liina lyangu, akumbochela une, ni mundu jwakuumbochela une akwapochela ŵelewo ŵandumile une.” 38 Che Yohana ŵaasalile Che Yesu, “Jwakwiganya, twammweni mundu ali nkugakoposya masoka mu liina lyenu, ni twankanyisye ligongo nganaŵa njete.” 39 Nambo Che Yesu ŵatite, “Kasimunkanya, pakuŵa ngapagwa mundu jwakupanganya yakusimonjeka kwa liina lyangu ni papopo kumechetela gangalumbana. 40 Ligongo mundu jwalijose jwagakutukanila ali pamo ni uwe. 41 Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwakumpa ngao wa meesi ga kung’wa, ligongo mwanya ndi ŵandu ŵakwe Kilisito, isyene jwelejo chapochele mbote jakwe. 42 “Mundu jwalijose juchantendekasye jumo jwa achanandi ŵa ŵakungulupilila une atende sambi, ikaliji yambone kwa jwelejo litaŵikwe liganga lyekulungwa lya kusyajila pa lukosi pao ni kwaponya mu bahali kupunda kulamulikwa ni Akunungu. 43 Iŵaga nkono wenu ukunneŵasya, mmukate! Mbaya kwinjila mu umi ni nkono umo, kupunda kuŵa ni makono gaŵili ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. (Geenna g1067) 44 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. 45 Ni iŵaga lukongolo lweni lukunneŵasya, mmukate! Mbaya kwinjila mu umi ni lukongolo lumo kupunda kuŵa ni makongolo gaŵili ni kuponyekwa ku jehanamu pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. (Geenna g1067) 46 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. 47 Iyoyo peyo iŵaga liso lyenu likunneŵasya, niikopolole! Mbaya kwinjila ku umwenye wa Akunungu ni liso limo kupunda kuŵa ni meeso gaŵili ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. (Geenna g1067) 48 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. 49 “Pakuŵa jwalijose chaachiswejeswa ni mooto mpela mbopesi ijikuti pakuswejeswa ni njete. 50 “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe, chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni? “Nkolanje njete ja uganja pasikati jenu, ntamanje mu chitendewele.”

10 Che Yesu ŵatoyosile pelepo, ŵajawile kuchilambo cha ku Yudea mpaka peesi lusulo lwa Yolodani. Mpingo

wa wāndu wājini waajaulile sooni, nombejo wājiganyisye mpela iwātite pakusyoŵelela. 2 Nipele, Mafalisayo wāne wājaulile ni kwalinga kwa kwawusya, “Ana Malajisyo ga Akunnungu gakukunda kuti jwannume kwaleka wānkwakwe?” 3 Che Yesu wājanjile, “Ana che Musa wānnaajisye chichi?” 4 Wanyawo wājanjile, “Che Musa wālaljisye kuti, jwannume akukombola kumpa talaka wānkwakwe ni kwaleka.” 5 Che Yesu wāasalile, “Che Musa wāgalembile malajisyo go kwaligongo lya ungajiganyikwa wenu. 6 Nambo che Musa wālembile, chitandile kupagwa kwa chilambo, Akunnungu wāngumbile jwannume ni jwankongwe. 7 Kwa ligongo lyo jwannume chachinleka atatigwe ni achikulugwe, nombejo chalumbikane ni wānkwakwe, 8 ni wāwili wo chachiwā chiilu chimo. Sambano ngakuwā wāwili sooni, nambo chiilu chimo. 9 Nipele, chalumbikenye Akunnungu, mundu ngasachilekanganya.” 10 Paŵausile sooni mu nyumba, wākulijiganya wāausisye Che Yesu nkati majiganyo go. 11 Nombewo wāasalile, “Mundu jwalijose jwakunleka wānkwakwe ni kulumbela jwankongwe jwine, akuntendela chikululu wānkwakwe. 12 Iyoyo, jwankongwe jwakunleka jwannume jwao ni kulumbwa ni jwannume jwine, akuntendela chikululu jwannume jwao.” 13 Wāndu wāmpewe wānyichisye Che Yesu wānache achanandi wāsajichile makono gao, nambo wākulijiganya wāo wāakalipile wāndu wo. 14 Che Yesu paŵaiwani yeleyo, yachimile ni wāasalile, “Mwaleche wānache achanandi aichanje kukwangu, kasimwalekasya, pakuwā Umwenye wa Akunnungu uli wa wāndu mpela ŵelewā. 15 Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela wānache achanandi ngajinjila mwelele ng’oo.” 16 Nipele, wājangete wānache ni kwasajichila makono ni kwapa upile. 17 Che Yesu paŵatandite sooni ulendo wao, mundu jumo wāmbutuchile ni kwatindiŵalila ni wāusisye, “Jwakwiganya jwambone, ana ndende chichi pakuti mbochele umi wa moŵa gose pangali mbesi?” (aiōnios g166) 18 Che Yesu wājanjile, “Ana ligongo chi nkuumilanga jwambone? Ngapagwa mundu jwaali jwambone ikaŵe Akunnungu jika pe. 19 Ntakugamanyilla makanyo gagakuti, ‘Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjijwa ni Kasinsala ya unami ni Kasimunnambuchisya njenu, ni Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.” 20 Mundu jula wājanjile, “Jwakwiganya, makanyo gose go nagakumulichisye chitandilile ku uwanache wangu.” 21 Che Yesu wālolecheseye kwa kwanonyela, wānsalile, “Chinsoŵile chindu chimo. Njauke nkasumisye yose inkwete, ni mbiya syo nkaape wākulaga, nombe mmwe chinkole chipanje kwani kwa Akunnungu. Nipele nnyiche munguye.” 22 Mundu jo paŵapilikene yeleyo, wāpwele ntima ni wājawile achipukunyaga ntwe, pakuwā wāliji ni ipanje yejinji ni nganasaka kwapa wāne ipanje yao. 23 Nipele Che Yesu wālalite kosekose, ni wāasalile wākulijiganya wāo, “Chilimbe kwannope kwa wāndu wāipanje kwalechelela Akunnungu wāatawale!” 24 Wākulijiganya wāgasimosile malowē gao, nambo Che Yesu wāasalile sooni, “Achiwānangu, chilimbe kwannope kwa wāndu kwalechelela Akunnungu wāatawale! 25 Chiiwē yakulimba kuchitenda chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia, kupeleta pa chipowo cha sindano. Iyoyo peyo, ikuleleka kuti, chiiwē yakulimba kwannope kwa mundu jwachipanje kwalechela Akunnungu

wāatawale!” 26 Wākulijiganya wāo wāsimosile nnope, wālisusisye, “Ana sambano nduni juchakombole kulupuswa?” 27 Che Yesu wālolecheseye ni kwasalila, “Kwa wāndu ngaikukomboleka, nambo ngawā yeleyo kwa Akunnungu, pakuwā kwa Akunnungu yanayose ikukomboleka.” 28 Che Petulo wānsalile Che Yesu, “Nnole! Ni uweji tulesile indu yose ni kunkuya mmwe!” 29 Che Yesu wātite, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwalijesile nyumba jakwe pane achapwakwe pane achalumbugwe pane achikulugwe pane atagigwe pane achiwānagwe pane migunda, kwa ligongo lyangu une ni kwa ligongo lya Ngani Jambone, 30 mundu jo chapochele mbwee katema kakaka. Chapochele nyumba syasijinji ni achalongo ni achalumbu ni achawelelele ni wānache ni migunda pamo ni masauko. Nambo mchilambo chachikwika, chapochele umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Nambo achajinji wākuliganichisya kuti ali achakulu sambano, chatuluswe ni wāndu wākulitulusya sambano, chachiwā achakulu.” 32 Che Yesu ni wākulijiganya wāo wāliji nkukwesya kwaula ku Yelusalemu nombe Che Yesu wālongolele. Wākulijiganya wāo wāsimosile, ni wāndu wāwāliji nkukwisa wose wājogwepe. Che Yesu wāajigele sooni wākulijiganya wāo likumi ni wāwili pachisyelela, ni kwasalila indu ichiyakopochele. 33 Wāasalile, “Mpilikane, tukukwesya kwaula ku Yelusalemu, ni kweleko Mwana jwa Mundu chajauke kukutyosyeka kwa achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyo. Ni wanyawo chanlamulile chiwa ni kwataga mmakono ga wāndu wāngawā Wāyahudi. 34 Nombe chaachintendela chanache ni chaachinsunila mata ni chaachimputa mbokola ni kumbulaga. Nambo pa lyuŵa lyaatatu chasyuche.” 35 Nipele che Yakobo ni che Yohana wānache ŵa che Sebedayo, wājawile ku Che Yesu ni wātite, “Jwakwiganya, tukusaka ntupanganyichisye chindu chachitummende.” 36 Che Yesu wāusisye, “Ana nkusaka nampanganyichisye chichi?” 37 Ni wājanjile, “Pachintawale mu ukulu wenu, tukummenda tutame jumo kundyo ni jwine kunchiji kwenu.” 38 Nambo Che Yesu wāasalile, “Ngankuchimanyilla chinkuchiŵenda! Uli chinkombole kuching’welele chikombe cha masauko chingung’welele une pane kubatiswa mu ubatiso ungubatiswa une?” 39 Wājanjile, “Tukupakombola.” Che Yesu wāasalile, “Isyene ching’welele chikombe chingung’welele une ni kubatiswa ubatiso ungubatiswa une. 40 Ni kwa aŵala wāchatame kundyo pane kunchiji kwangu, ngawā masengo gangu. Nambo Akunnungu chachapa lipesa lyo ŵele wāwāasagwile.” 41 Ŵele wākulijiganya likumi paŵapilikene chechila chiŵawēndile che Yakobo ni che Yohana, wāatumbilile. 42 Nipele, Che Yesu wāawilasilile wākulijiganya wo ni wāasalile, “Nkumanyilla kuti wāndu wākuganichikwa ali ilongola wa wāndu wāngawā Wāyahudi, akwalongosya wāndu wāo kwa machili. Ni ŵele ilongola wo akwete ulamusu waulungungwa pachanya wāndu wāo. 43 Nambo ikaŵa yeleyo kwa wānyamwe, sooni jwalijose jwakusaka kwāo jwankulu pasikati jenu, aŵeje katumetume jwa wose. 44 Nombe jwalijose jwakusaka kuŵa jwankulu kupunda wose aŵeje kapolo jwa wose. 45 Pakuwā Mwana jwa Mundu nganaika kukutumichilwa, nambo aiche kukutumichila ni kuutyosya umi wao kwa kwawombola wāndu wājinji.” 46 Nipele, ŵaiche ku Yeliko. Che Yesu ni wākulijiganya wāo pamo ni mpingo wekulungwa wa wāndu paŵaliji nkutyoka

mu musi wo, mundu jumo juwaliji ngakulola, liina lyakwe che Batimayo mwanagwe che Timayo, watemi mungulugulu litala achiwendaga. **47** Paŵapiliikene kuti ali Che Yesu jwa ku Nasaleti waliji nkupita pelepo, watandite kunyanyisa aчитiji, "Che Yesu, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!" **48** Wandu wajinji wankalipile kuti amyalale, nambo jwelejo wajendelechele kunyanyisa aчитiji, "Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!" **49** Che Yesu wajimi ni watite, "Mwaŵilanje." Nipele, wammilasilile mundu jwangelola jula, wansalile, "Nkamulisyе nтima! Njimuche, akumilanga." **50** Nombejo waponyisye kwakutalichila mwinjilo wakwe, wagulwiche, ni wajaullile Che Yesu. **51** Che Yesu wammusisye jwelejo, "Nkusaka nampanganyichisye ichichi?" Jwangelola jo wanjanjile, "Jwakwiganya, ngusaka mbate kulola." **52** Che Yesu wansalile, "Njaule chikulupi chenu chinnamisye." Papopo mundu jo watandite kulola, nipele walongene nawo Che Yesu.

11 Paŵaliji nkuwandichila ku Yelusalemu, waiche mmisinda ja ku Besefage ni ku Besania, chiwandi ni Chikwesya cha Misesituni. Pelepo Che Yesu waatumile wakulijiganya wao wawili. **2** Ni waasalile, "Njaule pansinda wauli mmbujo mwenu, pachinkajinjileje po chinkansimane mwanambunda jwanganakweleke ni mundu kose, ali ataŵikwe, nkangopole ni kunnyika nawo apano. **3** Ambusyaga mundu, 'Ligongo chi nkutenda yeleyo?' Mwasalile, 'Ambuje akunsaka, ni chaachimmusya mwachitema pe.'" **4** Nipele, wakulijiganya wo wajaule ni kunsimana mwanambunda ali ataŵikwe pachiwandi ni nnango, muumbali mwa litala. Paŵangopolaga, **5** wandu wampepe wawajimi pelepo wausisye, "Uli, mbona nkungopola mwanambunda jo?" **6** Wakulijiganya wajanjile mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu, ni wandu wala waaesile ajaule najo. **7** Wampelechele Che Yesu mwanambunda jula. Watandiche iwalo yao pangongo wa mwanambunda jula, ni Che Yesu watemi pachanya pakwe. **8** Wandu wajinji watandiche iwalo yao mwitala, ni wane watemenye nyambi sya mwana sya itela mmigunda ni kutandika mwitala kwa kwachimbichisya. **9** Nipele wandu wawalongolele ni wane wawakuyaga panyuma wanyanyisye aчитiji, "Alapikwe Akunnungu! Akunnungu ampe upile jwelejo jwakwika mu liina lya Ambuje!" **10** Akunnungu aupe upile umwenye waukwika wa atati wetu Mwenye che Daudi. Ajinichilwe Akumanani!" **11** Che Yesu wajinjile mmusi wa ku Yelusalemu, ni wapelengenye pa Nyuumba ja Akunnungu, ni walolesyelolesye. Nambo pakuwa jaliji ligulo, wajaule kunsinda wa ku Besania pamo ni wakulijiganya wao likumi ni wawili. **12** Malaŵi jakwe, paŵatyochelega ku Besania, Che Yesu jakwete sala. **13** Nipele, ali kwakutalichila wachiweni chitela cha ntini chana masamba gamajinji. Wajaule kukuchilola, alole iwaga chakombole kupata chisogosi chachili chose. Paŵaiche pachitela pala wachisimene masamba pe pangali chisogosi, ligongo nganikaŵa katema kakwe ka kusogola. **14** Pelepo Che Yesu wachisalile chitela chila, "Chitandile sambano ni kuendelechela, ngapagwa mundu juchalye sooni isogosi yenu!" Ni wakulijiganya wao wampilikene paŵawechele gelego. (aion g165) **15** Nipele paŵaiche ku Yelusalemu, Che Yesu wajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni watandite kwatopolela paasa, wandu wawaliji nkusumisya ni kusuma indu mwelemo. Wapikwile mesa sya wakutindanya

mbiya ni itengu ya wandu wawasumisyaga nguunda. **16** Iyoyo, wakanyisye mundu jwalijose akajigala chachili chose kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu. **17** Nipele, wajiganyisye, "Mmalembelo ga Akunnungu, Akunnungu akuti, 'Nyuumba jangu chijijwilanjikwe nyuumba ja kupopelela kwa wandu wose wa pachilambo!' Nambo wanyamwe njitesile jwe mbugu ja kulisisila wa wiyi!" **18** Achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo paŵapiliikene yeleyi, watandite kusosa litala lya kwaulaga Che Yesu. Nambo wanjogwepe, ligongo wandu wajinji waliji nkusimonga wiganye wakwe. **19** Pakwaswele, Che Yesu ni wakulijiganya wao wakopweche musi wo. **20** Kundaŵi jakwe, paŵapitaga wachiweni chitela cha ntini chila chili chijumwile koo, kutandilila mmichiga mpaka ku nyambi. **21** Che Petulo wagakumbuchile agala gaŵawechele Che Yesu, ni wansalile, "Jwakwiganya, nnole! Chitela cha ntini chimwalwesisye chila chijumwile!" **22** Che Yesu waaasalile, "Mwakulupilile Akunnungu. **23** Isyene ngunsalila, mundu achichisalilaga chitumbi chi, 'Ntupuche nkaliponye mbahali,' pangakola lipamba mu nтima mwakwe ni akulupililaga kuti chaŵechete cho chichitendekwe, chichitendekwe kukwakwe. **24** Kwa ligongo lyo ngunsalila, pankupopela ni kuwenda chindu, nkulupilile kuti nkuchipochele, nombecho chichiwe chenu. **25** Pankupopela, iwaga kwana mundu jwanneŵele, mwalechelesye yangalumbana yantendele, kuti Atati wenu wa kwini anechelesye sambi syenu. **26** Nambo iwaga ngumwalechelesya wane sambi syao, Atati wenu wa kwini nombe ngannechelesya sambi syenu." **27** Nipele waiche sooni ku Yelusalemu. Che Yesu paŵaliji nkwendajenda pa Nyuumba ja Akunnungu, achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ni achachekulu wajaullile, **28** ni wausisye, "Ana nkugatendekanya gelega kwa ulamusi wa acheni? Waani wampele ulamusi wa kuitendekanya yeleyi?" **29** Che Yesu wajanjile, "None chinambusye liusyo limo. Iwaga chimunyanje none chinansalile kwa ulamusi wa acheni nguitenda indu yi. **30** Musalile, ubatiso u che Yohana waumile kwini, pane kwa wandu?" **31** Wanyawo watandite kuusyana jwine ni jwine aчитiji, "Twajilaga, 'Waumile kwini,' chatuusye, 'Kwachichi nganimwakulupilila che Yohana?' **32** Ni twatiji, 'Waumile kwa wandu,' chiŵe uli?" Waujogwepe mpingo wa wandu, pakuwa wandu wose wakulupilile kuti che Yohana waliji jwakulondola jwa Akunnungu. **33** Nipele, wanjanjile Che Yesu, "Ngatukumanyiila." Nombejo waaasalile, "None jwakwe ngangunsalila kwa ulamusi wa acheni nguitendekanya yeleyi."

12 Che Yesu watandite kuwecheta nawo kwa itagu aчитiji, "Mundu jumo walimile ngunda wa misabibu. Wausunguchisye lutenje ni wasolite pakuminyila sabibu, ni wataŵile chilindo cha penani. Nipele waaajasimise wandu ngunda wo, nombejo wajaule kuchilambo chine. **2** Katema ka magungulo, wantumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa wakulima wala kukujigala chigaŵanyo cha magowolo gao. **3** Wakulima wala wankamwile kapolo jo, wanduputile ni kumminga makono pe. **4** Nipele nsyene ngunda jula, wantumile sooni kapolo jwine. Wakulima wala wammulesye mu nтwe kapolo jo ni kumpanganyichisya indu ya soni. **5** Iyoyo peyo, nsyene ngunda jo wantumile sooni kapolo jwine, jwelejo wagambile kumbulaga. Ni wane wajinji uwatumikwe, wane waputikwe ni wane waulajikwe."

6 Che Yesu wājendelechele kuwēcheta, “Mundu jula wasigalilwe ni mundu jumo, mwanagwe jwakunonyelwa. Mbesi jakwe wātumile jwelejo achitiji, ‘Champikanile pakuwā ali mwanangu.’ 7 “Nambo wākulima wāla pawāmmweni wāwēchetesylene achitiji, ‘Aju ni juchapochele iwāgosele, twende tummulaje kuti indu iwāgosele tujigale uwe!’ 8 Nipele wānkamwile ni kummulaga ni kumponyela paasa pa ngunda wa misabibu wo.” 9 Che Yesu wāusisye, “Nipele, ana nsyene ngunda wo chaachitenda chichi? Chaiche ni kwaulaga wākulima wo ni kwapa wākulima wāne ngunda wa misabibu wo. 10 Ana nganinsyome Mmalembelo ga Akunnungu? ‘Liganga liwālikanile wākutawā sambano, lilyolyo litendekwe liganga lyekulungwa lya nsingi. 11 Ambuje ni wāchitesile chindu chi, nombecho chikutusimosya!’” 12 Achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyo ni achachekulu, waimanyi kuti chitagu cho chaliji nkwegamba wanyawo. Wasachile wākamule Che Yesu, nambo wājogwepe wāndu, wānesile, ni wanyawo wātysile. 13 Kanyuma, Mafalisayo wāmpewe ni wāndu wā mpingo u che Helode, wātumikwe kuti akaatanjise Che Yesu kwa malowē gao. 14 Wāajaulile ni kwasalile, “Jwakwiganya, tukumanyilla kuti alakwe ni mundu junkuwēcheta yayili isyene, pakuwā ngankogopa ukulu wa mundu namose nganinkola lusagu, nambo nkwiganya usyene wa litala lya Akunnungu. Ntusalile, ana ili yambone pane ngawā yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma? Tujalele tukalipe pane tunajale?” 15 Nambo Che Yesu wāumayilile ulamba wao, wāusisye, “Kwachichi nkuuninga? Muunyichisye mbiya najilole.” 16 Wāmpetechele mbiya jo. Nombejo wāusisye, “Ana ku meeso ku ni liina li, ya acheni?” Ni wanyawo wānjanjile, “Ya Mwenye jwa ku Loma.” 17 Nipele Che Yesu wāasalile, “Yali ya Mwenye jwa ku Loma mwapeje Mwenye jwa ku Loma ni yayili ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.” Wāndu wāla wānsimosile nnope Che Yesu. 18 Nipele Masadukayo wākuti ngapagwa kusyuka wānjaulile Che Yesu ni kumusya, 19 “Jwakwiganya, che Musa wātulembele kuti, ‘Mundu awililwagwa ni mpwakwe ni mundu jwawile jo anekaga wānkwakwe pangali wānache, mpwakwe mundu jo akusachilwa annombele jwakuwililwa jo kuti ammelechele mpwakwe wānache.’ 20 Tujileje, wāpali achachanda nsano ni wāwili, jwa kwitiwo wālombele nambo wāwile pangaleka mwanache. 21 Ni jwawili wānjanjile majuumba, nombejo wāwile pangaleka mwanache. Yakopochele iyoyo ni kwa mpwakwe jwaatatu. 22 Wose nsano ni wāwili wo, wāwile pangaleka wānache. Mbesi jakwe jwankongwe jo wāwile nombejo. 23 Nipele, pa lyuwā lya kusyuka kwa wāndu, jwankongwe jo chachiwā jwa wāani? Pakuwā achalongo wose nsano ni wāwili wāla wānnombele jwelejo.” 24 Che Yesu wāasalile, “Wanyamwe nsochele, ligongo ngankugamanyilla Malembelo ga Akunnungu namose machili ga Akunnungu. 25 Wāndu wāwile pachachisyuka, ngasalombela atamuno kulombwa, chachiwā mpela achikatumeteme wā kwini. 26 Nambo ngani jankati kusyuka kwa wāndu wāwile, ana nganinsyome mmalembo ga che Musa, ngani ja chisukutu chichakolelaga mooto? Akunnungu wānsalile che Musa, ‘Une ndili Akunnungu wā che Iblahimu ni Akunnungu wā che Isaka ni Akunnungu wā che Yakobo.’ 27 Nipele, wēlewo nganawā Akunnungu wā wāndu

wāwile, nambo ali Akunnungu wā wāndu wājumi. Wanyamwe nsochele nnope.” 28 Jumo jwa wākwiganya Malajisyo wāiche pelepo ni wāgapilikene makani gao. Pawāiweni kuti Che Yesu wāajanjile uchenene Masadukayo wāla, wāansejelele Che Yesu ni kumbusya, “Ana Lilajisyo chi lyalili lyekulu kupunda gose?” 29 Che Yesu wājanjile, “Lilajisyo lyalili lyekulu ni ali: ‘Mpilikane, wanyamwe wāndu wā ku Isalae! Ambuje Akunnungu wētū, jika pe ali Ambuje. 30 Mwanonyele Ambuje Akunnungu wētū kwa ntima wētū wose ni kwa umi wētū wose ni kwa lunda lwētū wose ni kwa machili genu gose.’ 31 Lilajisyo lyaawili lyalili lyekulu lili ali: ‘Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.’ Ngapagwa Lilajisyo liine lyalili lyekulu kupunda Malajisyo gawili ga.” 32 Nipele, jwakwiganya Malajisyo jula wānsalile Che Yesu, “Jwakwiganya, njanjile yambone! Isyene Akunnungu ali wāmo pe, ni ngapagwa jwine nambo wēlewo jika pe. 33 Ni mundu akusachilwa annonyele Akunnungu ni ntima wose ni lunda lwao lose ni machili gao gose ni kunnonyela njakwe mpela yakuti pakulinonyela nsyene. Kutenda yeleyo ili yambone kupunda kwatyochesya Akunnungu mbopesi sya kocha ni sadaka sine syasikutusyeka kwa Akunnungu.” 34 Che Yesu pawāiweni kuti mundu jo ajanjile kwa lunda wānsalile, “Mmwego nganimme kwakutalichila kwalechelela Akunnungu antawale.” Kutandilila katema ko ngapagwa mundu juwānjile sooni kumbusya Che Yesu chachili chose. 35 Che Yesu pawālijji nkwiganya wāndu pa Nyuumba ja Akunnungu, wāusisye wāndu, “Kwachichi wākwiganya Malajisyo akusala kuti Kilisito, ali jumo pe mu uwelesi u che Daudi? 36 Mbumu jwa Akunnungu wānlongwesye che Daudi, nombejo wātite, ‘Ambuje wānsalile Ambuje wāngu, Ntame kundyo kwangu, mpaka pachinaatamiche wāmmagongo wētū paasi pa sajo syenu.’ 37 ‘Che Daudi nsyene akummilanga Kilisito, ‘Ambuje,’ iwele uli sooni Kilisito awe jumo pe mu uwelesi u che Daudi?’ Mpingo wa wāndu wāmpilikanile kwa lukondwa. 38 Che Yesu pawājiganyaga wātite, “Niliolechese ni wākwiganya Malajisyo wākusaka kwendajenda ali awete minjilo jajileu, wākunonyelwa akomasikwe kwa kuchimbichikwa peuto pakusumichisya malonda. 39 Soonni akunonyelwa kutama mu itengu ya mmbujo, mmajumba ga kupopelela Wāyahudi ni kutama mmauto ga kuchimbichikwa, pa chindimba cha chakulya. 40 Kwa kwalambusya, akwasumula ipanje achakongwe wāwililwe ni achiwānkwa, ni kwa kulilosya kuti ali wāndu wāmbone, akupopela mapopelo gamaleu. Kwalyele ligongo lyo, chalamulikwe kwa chikali nnope kupunda wāndu wāne.” 41 Che Yesu wātemi chiwāndi ni lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyuumba ja Akunnungu, wālijji nkulolechese wāndu pawālijji nkutaga mbiya. Wāpanje wājinji wātasilile mbiya syasijinjji. 42 Nipele wāiche jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni wānkawo, jwelejo wātasilile mbiya syasinandi siwili. 43 Pelepo Che Yesu wāawililwe wākulijiganya wāo, wāasalile, “Isyene ngunsalila, jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni wānkawo ju, atasile yejinji mu lisanduku lya kugosela sadaka, kwapunda wāndu wāne wose. 44 Pakuwā wāndu wāne wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya mu ipanje yao. Nambo jwankongwe ju nkulaga kwakwe, atasile yose yakwete.”

13 Che Yesu pawālijji nkukopoka pa Nyuumba ja Akunnungu, jumo jwa wākulijiganya wāo wātite, “Jwakwiganya,

nlole maganga ga ni nyuumba si isitite pakusalala ni kusimosya!" 2 Che Yesu wansalile, "Ana nkugawona majumba gamakulungwa ga? Ngalisigalila liganga pa liganga liine, liganga lyaliliyose chilityochekwe." 3 Che Yesu pawatemi pa chitumbi chachigumbele itela ya Mizeituni chachikulolegana ni Nyuumba ja Akunnungu, che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana ni che Andulea wausisye Che Yesu pawaliji jika pe. 4 "Choonde ntusalile, gelego chigakopochele chakachi? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti ga wandichile kukopochela gelego?" 5 Che Yesu waasalile, "Niliolechese, mundu akanlambusya. 6 Wandu wajinji chaiche kwa liina lyangu, achitiji, 'Une ndili Kilisito!' Nombewo chiwalambusye wandu wajinji. 7 Ni wanyamwe pachinchipikana ya ngondo ni usone wa ngani ja ngondo, ngasinjogopa. Gelego gakusachilwa gatyochele, nambo mbesi jila jikanaŵe kwika. 8 Wandu wa chilambo chimo chaachimenyana ni wandu wa chilambo chine, ni wandu wa umwenye umo chaputane ni wandu wa umwenye wine. Chichityochele chindendemesi cha chilambo ni sala jajikulungwa panepane. Yele yose chiiŵe mpela ndande ja chilungusi cha kuligopola. 9 "Wanyamwe niliolechese, pakuŵa wandu chankamule ni kunjausya mmikungulu ni kumputanga mmajumba ga kupopelela Wayahudi. Chaachinjausya paujo pa wakulamula ni mamwenye ligongo lyangu kuti nkombole kuuŵalanjila umboni wa ngani syangu. 10 Nambo mbesi jikanaŵe kwika, Ngani Jambone jikusachilwa jilalichilwe kaje kwa wandu wose. 11 Nombewo pachachinkamula ni kunjausya pankungulu, nkaganisya kaje ichimmechete. Mmecheteje chachili chose chachimpegwe katema ko, pakuŵa ngaŵa wanyamwe uchimmechete nambo Mbumu jwa Akunnungu. 12 Nlongo changalauche nlongo njakwe aulajikwe, nombe atati changalauche mwanagwe aulajikwe, nombe wanache chiŵakane ni kwaulaga achaŵelesi ŵao. 13 Wandu wose chaachinchima wanyamwe kwa ligongo lya liina lyangu. Nambo juchapililile mpaka kumbesi jo chakulupuswe mu kulamulikwa moŵa gose pangali mbesi. 14 "Nambo pachinchione, 'Chindu cha uchimwa chachikwikanawo uwonasi,' chijimi pangaŵa pakwe." Jwakusyoma amanyiile malumbo gakwe. "Wandu ŵaali kuchilambo cha ku Yudea autuchile kumatumbi. 15 Mundu jwali paasa nyuumba jao, akalikaŵisya kwinjila nkati kukujigala chindu, nambo agambe kuuŵuka! 16 Ni mundu jwali kumigunda, akauja sooni kumusi kukujigala mwinjilo wakwe. 17 Ngwakolela chanasa achakongwe wachakole itumbo ni wachajonjesye pa moŵa go, pakuŵa chalaje kwannope! 18 Mpopole kuti indu yo ikakopochela pa moŵa ga mbepo. 19 Pakuŵa pa moŵa go wandu chalaje ulaje wanganiutyochele chitandile kundanda, Akunnungu pawagumbile chilambo mpaka lelo, ni ngautyochela sooni. 20 Nambo ikaliji Ambuje ngakapungusye moŵa go, ngapagwa mundu jwakakulupwiche. Nambo kwa ligongo lya wandu ŵao ŵaŵasagwile, apungwisye moŵa go. 21 "Nipele, pa moŵa go ansalilaga munda, 'Nnole, Kilisito ali apano,' pane 'Ali apala,' ngasimwakulupilila. 22 Pakuŵa chachikopochela wanya Kilisito ŵa unami ni wakulondola ŵa unami. Chachitenda imanyisyo ni yakusimosya, yakombolekaga, walyungasye wandu ŵasagulikwe ni Akunnungu. 23 Nambo wanyamwe niliolechese. Une masile kunsalila chile gose gakanawŵe

kukopochela. 24 "Nambo gamalaga moŵa ga malagasyo go, lyuŵa chilipilile ni lwesi ngalulanguchisya. 25 Ndongwa sisipatuche kutyochela kwini ni indu yose yaili ni machili kumaunde chiitinganyikwe. 26 Pelepo chachimmona Mwana jwa Mundu, achiikaga mwiunde kwa machili gamakulungwa ni ukulu. 27 Chiŵatume achikatutume ŵao ŵa kwini kukwasonganya wandu ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo. Kutyochela kwakulikose pa chilambo. 28 "Nlijiganye yeleyi kutyochela mu chitagu cha chitela cha ntini. Pankusiona nyambi syakwe sitepetele ni kusipuka masamba, nkumanyiilila kuti katema ka ula kawandichile. 29 Iyoyo peyo, wanyamwe pachinchiona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti, Mwana jwa Mundu aŵandichile nnope kwika. 30 Isyene ngunsalila, uŵelesi wu ngaumala gakanawŵe kukopochela gele gose. 31 Kwini ni chilambo chiimale, nambo maloŵe gangu chigakopochele isyene mpela indite pa kusala. 32 "Nambo, pachanya lyuŵa lya mbesi namose saa jakwe, ngapagwa munda jwakumanyiilila, atamuno achikatutume ŵa kwini ngakumanyiilila, namose Mwana jwa Akunnungu ngakumanyiilila. Ikaŵe Atati Akunnungu pe ni wakumanyiilila. 33 Niliolechese ni kuliwika chile, pakuŵa ngankumanyiilila katema ko chikaiche chakachi. 34 Chiichiŵa mpela munda jwakwaula ulendo, kujileka nyuumba jakwe ni kwalechela ulamusu achikapolo ŵao, jwalijose ni masengo gakwe, nipele wannajisye jwakulindilila pannango kuti aŵeje meeso pe. 35 Nipele niŵiche chile, pakuŵa ngankumanyiilila nsyene nyuumba chauje katema chi. Pane chauje ligulo, pane pasikati chilo, pane kuninkucha ni pane kundaŵi. 36 Niŵiche chile, aujaga chisisimuchile, ansimane ndi meeso pe. 37 Ingunsalila wanyamwe ni ingwasalila wose, niŵiche chile!"

14 Gasigalile moŵa gaŵili likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka ni chindimba cha mikate jangataga amila. Achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ŵaliji nkusosa itajile pakwakamula Che Yesu, mwangumanyiilila jwalijose ni kumulagala. 2 Watite, "Tukatenda yeleyo katema ka chindimba cha Pasaka, kuti wandu akatindinganya." 3 Che Yesu ŵaliji ku Besania, kumisi ku che Simoni juŵaliji jwamatana. Pawalyaga, ŵaiche jwankongwe jumo juŵaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lyalikuŵilanjikwa alabasta, chachili ni mauta ga kununjila nnope ga ntengo wekulungwa gagakuŵilanjikwa nado. Wakasile chuupa cho, ni kwajitila mauta Che Yesu mu ntwe. 4 Wandu wampepe ŵaŵaliji pamo ni Che Yesu yachimile achitiji, "Kwachichi akugajonanga mauta ga ntengo ga? 5 Ngati akamusisye mauta ga ni kupata mbiya syasinjini ni kwapa wandu wakulaga!" Nipele wankalipile kwannope jwankongwe jo. 6 Nambo Che Yesu waasalile, "Munneche! Nkunsauchisya ichichi? Jweleju ambanganyichisye chindu chambone. 7 Wandu wakulaga chaŵe ni wanyamwe moŵa gose, iŵaga nkusaka kwakamuchisya nkukombola. Nambo une nguŵa ni wanyamwe moŵa gose. 8 Jweleju atesile yakombwele. Alongolele kuchijitilila mauta chiilu changu, kuchiŵika chile, gakanawŵe masiiko gangu. 9 Isyene ngunsalila, kwakulikose pachilambo pachijilalichikwe Ngani Jambone ni achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwakwakumbuchila." 10 Nipele,

che Yuda Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili wala, wajawile kwa achakulu wambopesi kuti akombole kwagalauka Che Yesu. **11** Achakulu wambopesi wasangalele pakupikana ngani jo, ni wannanjile kuti chiwaaape mbiya. Nipele che Yuda wasosile lipesa lyambone lya kungalauka Che Yesu. **12** Pa lyuwa lya kutanda lya chindimba cha mikate jangataga Amila, katema pawasikitaga mwanangondolo jwa Pasaka, wakulijiganya wao wausisye, "Ana kwapi nkusaka tukachikolochesye chakulya cha Pasaka?" **13** Nipele Che Yesu waatumile wawili mwa wakulijiganya wao ni waasalile, "Njauke mu musu, ni mweleko chinkasimane ni wjannume ali atwichele lulo lwa meesi. Nkankuye **14** mpaka nyumba jichakajinjile, nkansalile nsyene nyumba jo, 'Jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni wakulijiganya wangu?' **15** Nombejo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili chile ni kupambwa. Nkatukulumichisye mwelele." **16** Wakulijiganya wala watoyisile, ni kwaula mmusi, waisimene yose ili mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu. Nombewo wakulumisye chakulya cha Pasaka. **17** Kuli kuswele, Che Yesu waiche pamo ni wakulijiganya wao kumi na mbili. **18** PaWaliji aninkulya, Che Yesu watite, "Isyene ngunsalila, jumo mwa wanyamwe jwakulya pamo ni une, chang'alauche." **19** Pelepo wakulijiganya wao watandite kusupuka, ni watandite kummusya jumo jumo, "Ana ndili une?" **20** Che Yesu waasalile, "Jumo mwa wanyamwe kumi na mbili, jwakupamba nkate wakwe mu mbale pamo ni une. **21** Pakuwa Mwana jwa Mundu chawe mpela ilembekwe Mmalembelo Gamaswela nkati welewo. Nambo chalaje mundu jwakungalauka Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya mundu jo ngakapagwe!" **22** PaWaliyaga, Che Yesu wajigele nkate, watogolele Akunnungu, waugawenye ni kwapa wakulijiganya wao, achitiji, "Mpochele, nyanje, chelechi ni chilu changu." **23** Sooni wajigele chikombe cha divai, watogolele Akunnungu, ni kwapa, ni wose wang'welele divai mu chikombe cho. **24** Che Yesu waasalile, "Jejeji ni miasi jangu ja lilangano lya Akunnungu, jajikwitika kwa ligongo lya kwalechelesya wandu wajinji. **25** Isyene ngunsalila, ngung'wa sooni divai mpaka lyuwa paching'we divai jasambano mu Umwenye wa Akunnungu." **26** Pawamasile kwimba lujimbo lwa kwatogolela Akunnungu, watoyisile kwaula ku Chikwesya chachigumbele itela ya Mizeituni. **27** Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, "Wanyamwe wose chimmutuche ni kuuneka, pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, 'Chinambalaje jwakuchinga, ni ngondolo sisipwilingane.' **28** Nambo pachinjisyuka, chinjinnogolela kwaula ku Galilaya." **29** Che Petulo wansalile, "Atamuno annekaga wose, une nganguneka ng'oo!" **30** Che Yesu wansalile che Petulo, "Isyene ngunsalila, chilo cha lelo chino, tambala jikanawe kutongola kawili, chimungane katatu kuti ngankuumanyilila." **31** Nambo che Petulo wapundile kulimbila kuti, "Atamuno iwaga ngusachilwa kuwa pamo nomwe nganguneka ng'oo!" Ni wakulijiganya wane wala wawechele iyoyo peyo. **32** Waichenje pa ngunda wa mwana waukuwilanjikwa Getesemane, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, "Ntamanje apano katema pangwaula kukwapopela Akunnungu." **33** Nipele waajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, watandite kusupuka kwannope ni kupotekwa mu ntima. **34** Ni waasalile, "Ngupotekwa

kwannope mu ntima ni chipwetesi chachikukombola kumulaga. Ntamanje apano ni kuwa meeso pe." **35** Nipele wajawile mmbujo kanandi, ni wagwile manguuku, wapopetelele kuti, yakombolekaga anajinjile mu katema ka malagasyo ko. **36** Ni watite, "Atati wangu, yose ikukomboleka kukwenu. Mundyochesye chikombe cha malagasyo chi. Ngawa mpela ingusaka une, nambo mpela inkusaka mmwe." **37** Nipele, wausile kwa wakulijiganya watatu wala, ni waasimene agonile. Wammusisye che Petulo, "Che Simoni, uli ngonile? Ngeaninkombola kutama meeso pe namose saa jimo?" **38** Nipele waasalile, "Ntamanje meeso pe ni kupolela kuti nkajinjila nkulinjikwa. Pakuwa ntima ukusaka kupanganya yambone, nambo chilu chilepetele." **39** Wajawile sooni kukupopela achujilaga malowe gagogo pego. **40** Pawausile sooni, wasimene wakulijiganya wala ali agonile, ligongo watopelwe ni lugono. Nombewo nganachimanyilila chakwajanga Che Yesu. **41** Kaatatu pawachille waasalile, "Ana ndi chigonele ni kupumulila? Sambano njimuche! Nnole, saa jiiche Mwana jwa Mundu akutajikwa mmakono ga wandu waali ni sambu. **42** Njimuchanje, twende. Nnole mundu jwakung'alauka awandichile." **43** Che Yesu paWaliji nkuwecheta, che Yuda, jumo jwa achinduna kumi na mbili, waiche. Waiche ni mpingo wa wandu wawatumikwe ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ni achachekulu, ali ajigele mapanga ni imbonga. **44** Che Yuda jwakugalauka jula wapele wanyawo chimanyisyo chi, "Ajula juchingankomasye kwa kwanonyela ni jujojo junkunsaka. Munkamule ni kunlindilila." **45** Che Yuda pawaiche pe, papopo wajaulile Che Yesu ni kwasalila, "Jwakwiganya!" Nipele wankomasisye kwa unonyelo. **46** Nipele wandu wala wankamwile Che Yesu ni kutaawa. **47** Nambo jumo jwa wewala uwajimi pelepo pamo ni Che Yesu, wasolomwele lipanga lyakwe ni kumputila kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu, ni wankapile liwiwi. **48** Che Yesu waasalile, "Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ila une ndili jwachiswamba? **49** Mowa gose naliji pamo ni wanyamwe nijiganyaga pa Nyumba ja Akunnungu, nganimungamula. Nambo sambano ngaleche Malembelo ga Akunnungu gamalile." **50** Pelepo wakulijiganya wao wose wannesile ni kulukunula. **51** Jwapali jwanchanda jumo juwaliji nkakulya Che Yesu ali aliwagele shuka pe. Ni wanyawo wasachile kunkamula, **52** nambo jwanchanda jula wapelete, walesile shuka jila ni kutila matakope. **53** Nipele, wampeleche Che Yesu ku nyumba ja Jwambopesi Jwankulu, kuwasongangene achakulu wambopesi wose ni achachekulu ni wakwiganya Malajisyo. **54** Che Petulo wankuiye Che Yesu kwakutalichila, wajinjile mu lutenje lwa nyumba ja Jwambopesi Jwankulu. Pelepo watemi pamo ni wakulindilila achijotelaga mooto. **55** Nipele, achakulu wambopesi ni wandu wane wose pa Nkungulu pala wasosile umboni wa kummechetela Che Yesu kuti waulaje, nambo wasowile. **56** Wandu wajinji wawechelele Che Yesu umboni wa unami, nambo umboni wao nganiujilana. **57** Nipele wane wajimi ni kuwecheta umboni wa unami, achitiji, **58** "Twampilikene ali nkuwecheta, 'Une chinajigumule Nyumba ja Akunnungu ji, jajitawikwe ni wandu ni kutaawa kwa mowa gatatu jine jangatawikwa ni wandu.'" **59** Namose yeleyo, umboni wao nganiujilana. **60** Nipele Jwambopesi Jwankulu wajimi paujo pa wandu ni kwausya Che Yesu, "Uli, ngankwanga chachili

chose kwa wele umboni wākumbebetela wo?" 61 Nambo Che Yesu wāliji jji, nganaŵecheta chachili chose. Jwambopesi Jwankulu wāmmusisye sooni, "Ana mmweji ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu Wākulu?" 62 Che Yesu wājanjile, "Elo, ndili une. Sooni, chinchimona Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Akunnungu wā machili, ali nkwiika mmaunde ga kwini." 63 Jwambopesi Jwankulu paŵapilikene yeleyo wāpapwile mwinjilo wakwe achitiji, "Ngatukusaka sooni umboni wine nkati mundu ju! 64 Mumpilikene yatite pakwatukana Akunnungu! Wānyamwe nkuti uli?" Wose wānamwile aulajikwe. 65 Wāndu wāne wātandite kunsunila mata Che Yesu, ni wānsiŵilile mmeeso ni wāmputile ni kunsalila, "Nlondole, nduni jwāmputile!" Iyoyo peyo wākulindilila wānjigele ni kumputa majanda. 66 Che Petulo paŵaliji chiŵela mu lutenje, wāiche mwali jumo mwa achikatumetume wā Jwambopesi Jwankulu. 67 Paŵammweni che Petulo achijotelaga mooto, wānkolondolele ni kunsalila, "Nombwe mmwejo iyoyo mwāliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti." 68 Nambo che Petulo wākanile achitiji, "Ngangwamanya namose nganguchimanyilila chinkuŵecheta cho." Nipele wākopweche paasa, papopo tambala jatongwele. 69 Mwali jula wāmmweni sooni che Petulo, wātandite kwasalila wāndu uŵajimi pelepo, "Mundu ju ali jumo jwao." 70 Nambo che Petulo wākanile sooni. Pangakaŵa, wāndu uŵajimi pelepo wāasalile che Petulo, "Isyene mmwe ndi jumo jwao, pakuŵa mmwejo nombe ndi mundu jwa ku Galilaya." 71 Nambo che Petulo wātandite kusala, "Nweseche iwāga ngusala unami, ngulumbilila kuti, isyene ngangummanyilila mundu ju junkungamba." 72 Papopo pepo tambala jatongwele kaaŵili. Che Petulo wālikumbuchile lilōwe li Che Yesu liŵaasalile, "Tambala jikanaŵe kutongola kaŵili, chimungane katatu." Nipele wāligwisisye paasi ni kullila.

15 Kundaŵi pe, achakulu wāmbopesi ni achachekulu ni wākwiganya Malajisyo, pamo ni Nkungulu wose, wātemi, wājilene kunjausya Che Yesu ku che Pilato. Nipele wāntawile, ni kunjausya ku che Pilato. 2 Che Pilato wāmmusisye Che Yesu, "Ana mmweji ndi mwenye jwa Wāyahudi?" Che Yesu wājanjile, "Elo, mpela mmwejo intite pakuŵecheta." 3 Achakulu wāmbopesi wāwechetele Che Yesu malōwe gamajinjii. 4 Che Pilato wāmmusisye sooni Che Yesu, "Ana ngakwanga chachili chose? Mpilikane malōwe gose gakummechetela ga." 5 Nambo Che Yesu nganajanga lilōwe, mpaka che Pilato wāsimosile. 6 Pa katema ka chindimba cha Pasaka, che Pilato wāsyōwelele kwagopolele jwataŵikwe juŵansachile wāndu. 7 Kwāliji ni jwataŵikwe jumo, liina lyakwe che Balaba, juŵaliji ataŵikwe pamo ni wāndu wāne wāwātandisye utindigonyo ni kwaulaga wāndu wāne. 8 Mpingo wa wāndu wāchilile che Pilato, wātandite kwaŵenda wāpanganyichisye mpela iwātendaga. 9 Che Pilato wāusisye, "Ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Wāyahudi?" 10 Che Pilato wātite yeleyo pakuŵa waimanyilile kuti, achakulu wāmbopesi wānyichisye Che Yesu kukwao ligongo lya kwakolela wiu. 11 Nambo achakulu wāmbopesi wāla, wāchisisye wāndu wāwende che Pilato wāgopolele che Balaba pamalo pa Che Yesu. 12 Che Pilato wāusisye wāndu sooni, "Sambano, nkusaka naapanganyichisye ichichi aju mundu junkuti Mwenye jwa Wāyahudi?" 13 Wānyanyisye

sooni achitiji, "Mwaŵambe pa nsalaba!" 14 Nambo che Pilato wāusisye, "Atesile chakusakala chanti uli?" Nambo wānyawo wāpundile kunyanyisya achitiji, "Mwaŵambe pa nsalaba!" 15 Che Pilato wādachile kwanonyelesya wāndu, wāgopolele che Balaba. Nipele wālamwile Che Yesu aputikwe mbokola ni kwapa wāwambe pa nsalaba. 16 Wāngondo wānjawisye Che Yesu pa nsana wa likome li che Pilato, jwankulu jwa chilambo. Wāusimanisye mpingo wose wa wāngondo. 17 Wāmbwasisye mwinjilo wa sambalau nti mwenye, wākolosisye chindu mpela singwa ja miiŵa, wāmbwasisye mu ntwe. 18 Nipele wātandite kunkomasya achitiji, "Kutusiwana, Mwenye jwa Wāyahudi!" 19 Wāmputile pa ntwe ni lubokola lwa nnasi, wānsunile mata, wātindiŵalile ni kwakotamila. 20 Paŵamasile kwachembulunya, wāmmusile mwinjilo wa sambalau ni kwawasya iwalo yao. Nipele wānyosisye paasa ni kwaŵamba pa nsalaba. 21 Paŵaliji mwitala, wāsimene ni mundu liina lyao che Simoni, jwa ku Kulene jwaŵaliji atati wā che Alekisanda ni che Lufo. Jweleju wātyochelaga kunsinda kwinjila mmusi. Wāngondo wānkanganichisye atwichele nsalaba uŵajigele Che Yesu ula. 22 Nipele wānjigele Che Yesu mpaka peuto papaŵilanjikwe Goligota, malumbo gakwe, "Peuto papakuloleka nti, Chikalakasa cha Ntwe." 23 Pelepo, wāmpole divai jewanganye ni ntela waukuŵilanjikwa manemane, nambo Che Yesu wākanile kung'wa. 24 Wāmmabile pa nsalaba ni wāgaŵene iwalo yakwe kwa kuitendela gudugudu, pakuti alole wāani chapate chiwalo chi. 25 Jaliji saa tatu kundaŵi paŵammabile pa nsalaba. 26 Ni pachanya nsalaba, wāwisile chindu chachilembekwe magambo ga, "MWENYE JWA WĀYAHUDI." 27 Papopopepo wāwambikwe pa misalaba wāchiswamba wāŵili, jwine kundyo ku Che Yesu ni jwine kuchiji. 28 Yeleyi yamalichisye Malembelo ga Akunnungu gagakuti, "Jwaŵichikwe pamo ni wāndu wāngalumbana." 29 Wāndu wāwāpitaga pelepo wāpukunyaga mitwe jao ni kwatukana Che Yesu, alinkuti, "Ama! Mmwe ngati mwatiji chinchigumula Nyuumba ja Akunnungu, ni kujitaŵa kwa moŵa gatatu! 30 Sambano, ntuluche pa nsalaba, ndikulupusye mwasyene!" 31 Iyoyo peyo achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyo wala wānchembulwisye achisalilana, "Wākulupwisye wāndu wāne, nambo ngakukombola kulikulupusya nsyene! 32 Nneche twalole Kilisito, Mwenye jwa Isilaeli! Atuluche etu pa nsalaba po kuti tulole ni kwakulupilila." Iyoyo peyo wāndu uŵawambikwe pa misalaba chiŵandi ni Che Yesu, ni wānyawo nombe wāliji nkutukana. 33 Palyaiche lyuŵa pantwe, chilambo chose chaunichikwe ni chipi mpaka saa tisa ja muusi. 34 Saa tisa ja muusi Che Yesu wānyanyisye achitiji, "Eloi, Eloi, lama sabakitani?" Malumbo gakwe, "Akunnungu wāngu, Akunnungu wāngu, kwachichi munesile?" 35 Aŵala wāndu wāne wāwājimi pepala wāla, paŵapilikene malōwe go wātite, "Mpilikane! Akwaŵilanga che Elia!" 36 Jumo jwao wāutwiche kukunyoya chindu mpela lidodoki mu divai jakuŵipa, wākoleche pa nnasi, wāmbichile Che Yesu pakang'wa, achitiji, "Nneche tulole iwāga che Elia chaiche kukuntulusya pa nsalaba!" 37 Nipele Che Yesu wānyanyisye ni wājasiche. 38 Katema kakoko, nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela penani mpaka paasi. 39 Jwankulu jwa wāngondo juŵajimi mmbujo mwa nsalaba, paŵaweni Che Yesu ajasiche kwanti yeleyo,

watite, "Isyene mundu ju wāliji Mwana jwa Akunnungu!" **40** Achakongwe wampepe wāliji nkulolechesya kwakutalichila. Mwa wanyawo, wāpali che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulu wāo che Yakobo jwannandi ni che Yusufu. **41** Achakongwe wā ni awāla wāwāliji nkwakuya Che Yesu pa wāliji ku Galilaya ni kwatumichila. Iyoyo peyo wāpali achakongwe wāne pepala, wāwāiche ku Yelusalemu pamo nawo. **42** Lyaiche ligulo lya lyuwa lya kuliwika chile, likanaŵe Lyuwa lya Kupumulila. **43** Che Yusufu jwa musi wa ku Alimataya, juwāliji jumo jwa achakulu wā Nkungulu ni jwakuchimbichikwa nnope wāiche. Jwelejo wāliji nkulolela kwika kwa Umwenye wa Akunnungu. Nipele che Yusufu wānjaulile che Pilato pangajogopa ni kwa wenda wāape chiilu chi Che Yesu. **44** Che Pilato wāsimosile kupilikana kuti Che Yesu ajasiche. Nipele, wāmmilasile jwankulu jwa wāngondo, wāmbusisye iwaga Che Yesu wājasiche. **45** Nipele, che Pilato pa waimanyi kutyochela kwa jwankulu jwa wāngondo jula, wānechele che Yusufu ajigale chiilu chi Che Yesu. **46** Che Yusufu wāsumile saanda, ni wāchitulwisye paasi chiilu chi Che Yesu ni kuchiwīlilila saanda jila. Wāchiwīsile mwilembe lilyasepekwe pa lwala. Nipele wālipitikulile liganga lyalikulungwa pannango. **47** Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala pamo ni che Maliamu achikulugwe che Yusufu wāpaweni pelepo pa wāchiwīsile chiilu chi Che Yesu.

16 Palyapite Lyuwa lya Kupumulila, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo wāgasumile mauta gakununjila. Wājawile kukuchipakasya chiilu chi Che Yesu. **2** Kundaŵi pe, lyuwa lyaandanda lya chijuma, lyuwa lininkukopoka wāiche kumalemba. **3** Nombewo pa wāliji mwitala wāusyanaga, "Ana wāani juchakatugalambulile liganga pannango wa lilembe?" **4** Nambo pa wālolechesye, wāliwini liganga lyekulungwa nnope lila lili lyegalambulile pambali. **5** Pele wājinjile mwilembe, wāmmweni jwanchanda jwawete chiwalo cheswela ali atemi kundyo ni wāsimosile nnope. **6** Nambo jwanchanda jula wāasalile, "Kasinsimonga, nguimanyilila kuti nkunsosa Che Yesu jwa ku Nasaleti juwāmmambile pa nsalaba. Nganapagwa pelepa, asyuchile. Nnole peuto pa wāngoneche. **7** Nambo wānyamwe njauke nkasalile che Petulo ni wākulijiganya wāne kuti, 'Che Yesu alongolele kwaula ku Galilaya. Kweleko chinkaawone mpela iwātite pakunsalila.'" **8** Nipele, wātyosile kumalemba ali nkuutuka ni ali nkutetemela kwa lipamba ni kusimonga. Nganasala chindu chachili chose kwa mundu, pakuwa wāliji nkogopanga kwannope. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Che Yesu pa wāsyuchile, kundaŵi pe, lyuwa lyaandanda lya chijuma wānkopochele kaje che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ajula jwa wānkopwesye masoka nsano ni ga wīli. **10** Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, wājawile ni kwasalila awāla wākulijiganya wā Che Yesu, katema ko wānyawo wāliji nkulila ni kulila kwa malumbo. **11** Nambo pa wāpilikene kuti Che Yesu asyuchile ni kuti che Maliamu jwa musi wa Kumagidala ammmweni, ngani wākulupilila. **12** Kanyuma kakwe Che Yesu wākopochele wākulijiganya wāo wāwīli wāwāliji nkwaula mmisinda. Ni wākulijiganya wo, kundanda ngani wāamanyilila. **13** Nombewo wāusile kukwasalila wākulijiganya achinjao, ni

wānyawo nombe, ngani wākulupilila iyoyo. **14** Mbesi jakwe Che Yesu wāakopochele wākulijiganya wāo likumi ni jumo pa wāliji nkulya. Nipele, wāakalipile kwa ungakulupilila ni kukakatima kwa mitima jao, pakuwa ngani wākulupilila awāla wāwaweni wēlewo pakumala kusyuka. **15** Ni wāasalile, "Njaulanje pachilambo pose nkalalichile Ngani Jambone kwa wāndu wose. **16** Mundu jwalijose juchakulupilile ni kubatiswa, Akunnungu chankulupusye. Nambo mundu jwangakukulupilila, Akunnungu chanlamule. **17** Ni wose wāchakulupilile chaitendekanye imanyiso yanti, chagakomposye masoka kwa liina lyangu ni kuwēcheta chiwēcheto chasambano. **18** Akamulangaga majoka pane kung'wa chindu chachilichose chakuulaga, ngachaulaga. Chaachasajichila makono wākulwala, ni Akunnungu chiwāalamye." **19** Nipele, Ambuje Che Yesu pa wāmasile kuwēcheta nawo, wājigalikwe kwaula kwini, ni wātemi kunkono wa kundyo wa Akunnungu. **20** Nombe wākulijiganya wāla, wājawile kukulalichila Ngani Jambone palipose. Ambuje wāpangenyē masengo pamo nawo ni kutendekanya imanyiso yejinji, kulosya kuti utenga waukwagamba wēlewo, uli isyene.

Luka

1 Ambuje che Teofilo: Wāndu wājini watesile iwakombwele kulemba kwa ukotopasyo asila ngani syasikopochele pa uweji. **2** Walembile mpela yatite pakusalilwa ni wāndu wāwasiwini ngani syo kwa meeso gao chitandile kundanda ni kuwa achikatumetume wā Liloŵe Iya Akunnungu. **3** Kwapele ambuje che Teofilo, panamasile kuusosasa usyene wose chambone kwa moŵa gamajini, naiwini yambone kuti nannembele kwa uchenene mpela iyatite paakopochela, **4** kuti nomwe nkombole kuumanyilila usyene wa yeila yanjiganyikwe. **5** Katema che Helode paŵaliji mwenye jwa ku Yudea, pali ni jwambopesi jwa Akunnungu jumo liina Iyao che Sakalia jwa mpingo wa wambopesi waukwimililwa ni che Abiya. Wānkawo wāwilangagwa che Elisabeti, nombewo ŵaliji ŵa lukosyo Iwa jwambopesi che Haluni. **6** Wose ŵawili ŵaliji wambone paujo pa Akunnungu, achitamaga nkukamulisa makanyo ni malajisyo ga Ambuje pangali sambi. **7** Nganaakola wānache pakuŵa che Elisabeti ŵaliji ngakuŵeleka, nombe wose ŵawili ŵaliji achekulwiwe nnope. **8** Lyuŵa limo che Sakalia pajaliji samu jao jakupanganya masengo ga chimbopesi pa Nyuumba ja Akunnungu, **9** Mpela iyatite pakusyoŵeleka che Sakalia ŵasagulikwe ni Akunnungu kwagudugudu, kuti ajinjile pa Nyuumba ja Ambuje atutumye ubani. **10** Wāndu wose ŵawasangangene ŵaliji paasa aninkupopela katema kakututumya ubani. **11** Katumetume jwa kwini jwa Ambuje jwankopochele che Sakalia ni kwima kundyo kwa chilisa cha kututumichisya ubani. **12** Che Sakalia paŵammweni katumetume jwa kwini ŵasupwiche ni kukumulwa ni lipamba. **13** Nambo katumetume jwa kwini ŵansalile, “Che Sakalia nkajogopa pakuŵa Akunnungu akupikene kupopela kweni ni wānkweni che Elisabeti chammelechele mwanache jwannume, nomwe chimwāwīlanje a Yohana. **14** Chinsangalale nnope ni wāndu wājini chachine ligongo Iya kupagwa kwakwe. **15** Chachiŵa jwankulu paujo pa Ambuje. Ngaang’wa divai ng’o, chalongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu kutyochele nnutumbo mwa achikulugwe. **16** Che Yohana chiŵausye wāndu wājini ŵa ku Isilaeli kwa Ambuje Akunnungu ŵao. **17** Ŵelewo chiŵalongolele Ambuje akuno achilongoswaga ni machili ni mbumu mpela ji che Elia, kuti ŵalumbanye achatati ni achiŵana ŵao, chiŵatende wāngakwajitichisya Akunnungu aŵanje ni nganisyo syambone ni kwaŵika chile wāndu kwa Ambuje.” **18** Che Sakalia ŵammusisye katumetume jwa kwini jo kuti, “Chichi chachichimanyisye yeleyo? Pakuŵa uneji ni wānkawo tuchekulwiwe.” **19** Katumetume jwa kwini jo wāajanjile che Sakalia, “Une ni Gabuliel, katumetume jwa Akunnungu, ndumikwe kuŵecheta nomwe ni kunsalila ngani jambone ji. **20** Mpikane, chimme jwangaŵelecheta, ngankombola kuŵecheta mpaka Iyuŵa pachigakopochele gelego, pakuŵa nganingakulupilila maloŵe gangu, nombego chigatimile kwa katema kakwe.” **21** Kele katema ko wāndu wose ŵaliji aninkwalindilila che Sakalia akuno achisimongaga kukaŵa kwao mu Nyuumba ja Akunnungu. **22** Che Sakalia paŵakopweche paasa nganakombola kuŵecheta nawo. Nipele wāndu waimanyilile kuti aiwini yakwiwona mu Nyuumba ja

Akunnungu. Wājendelechele kuŵecheta nawo kwa makono pakuŵa ŵaliji ngakuŵecheta. **23** Paŵamalisisye moŵa gao ga kupanganya masengo ga umbopesi, che Sakalia ŵausile kumusi. **24** Kanyuma kanandi che Elisabeti wānkawo che Sakalia ŵaliji pachiiu. Nganatyoka mu nyuumba katema ka miesi nsano. **25** Achiwēchetaga kuti, “Yeleyi ni yambanganyichisye Ambuje, angamwisye ni kundyoŵesya soni syangu paujo pa wāndu.” **26** Pa mwesi wa sita wa chitumbo cha che Elisabeti, Akunnungu wāntumile Gabuliel, katumetume jwa kwini ajaule musi wa ku Nasaeli chilambo cha ku Galilaya. **27** Ajaule kwa mwalimwalipe liina Iyao che Maliamu juŵatomelwe ni jwannume, liina Iyao che Yusufu, jwa lukosyo Iwa che Daudi. **28** Katumetume jwa kwini wānjaulile ni kwasalila, “Ngunkomasya, mmwejo jundi ni upile! Ambuje aji pamo nomwe!” **29** Che Maliamu paŵagapilikene gele maloŵe go ŵasupwiche nnope ni kuganisya kuti chikomasyo chi malumbo gakwe chichi? **30** Katumetume jwa kwini ŵansalile, “Che Maliamu, nkajogopa pakuŵa Akunnungu anonyelwe nomwe. **31** Mpikane, chimme ŵa pachiiu, chimummeleche mwanache jwannume, nomwe chimummilanje Che Yesu. **32** Jwelejo chaŵe jwankulu ni chaŵilanjikwe Mwana jwa Akumanani. Ambuje Akunnungu chiŵape umwenye wa che Daudi, Ambuje ŵao. **33** Pelepo chachilulongosya lukosyo Iwa che Yakobo moŵa gose pangali mbesi, ni umwenye wakwe ngauika kumbesi.” **(aiōn g165)** **34** Che Maliamu wānanjile Katumetume jwa kwini, “Ana chikomboleche chinauli pakuŵa une ngangumanyilila jwannume?” **35** Katumetume jwa kwini wānanjile che Maliamu, “Mbumu jwa Akunnungu chantuluchile ni machili ga Akumanani chigamunichile mpela mmwili, kwaligongo Iyo, mwanache juchapagwe chaŵilanjikwe Jwanswela ni Mwana jwa Akunnungu. **36** Atamuno che Elisabeti, alongo ajenu nombe ŵana chiiu cha mwana jwannume atamuno achekulwiwe, awu mwesi wao wa sita kwa jwelejo juŵamanyiche ni wāndu kuti ngakuŵeleka. **37** Pakuŵa ngapagwa chindu changachikukomboleka kwa Akunnungu.” **38** Che Maliamu ŵatite, “Une ndili apano kapolo jwa Ambuje, ipanganyiche kwa une mpela intite pakusala.” Nipele katumetume jwa kwini jula ŵajawile. **39** Pangakaŵa, che Maliamu ŵalinganyisye ulendo ni ŵajawile kwa kwanguya mu musi umo wauli mu ikwesya ya ku Yuda. **40** Kweleko, che Maliamu wānjinjile mu nyuumba ji che Sakalia ni kwakomasya che Elisabeti. **41** Che Elisabeti paŵapilikene chikomasyo chi che Maliamu, papopo mwanache juŵaliji nnutumbo mu che Elisabeti jwatungunyiche kwa kusangalala. Nombe che Elisabeti ŵalongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu, **42** wānyanyisye, “Mpegwile upile kwapunda achakongwe wose ni jwele juchimumeleche jwana upile. **43** Une ni ŵaani atamuno achikulugwe Ambuje ŵangu aiche kukwangu? **44** Nnole pambilikene pe chikomasyo chenu, kanache kakali nnutumbo mwangu katungunyiche nkusangalala. **45** Ndi ni upile mmwejo unkulupilite kuti chigatyochele gantanjile Ambuje.” **46** Nombe che Maliamu ŵatite, “Ntima wangu ukwakusya Ambuje, **47** ni mbumu jangu jikusangalala ligongo Iya Akunnungu, Nkulupusyo jwangu. **48** Pakuŵa Akunnungu akulolite kwa chanasa kulituluya kwa kapolo jwao. Kwa yeleyo kutandilila sambano iwelesi yose chachimilanga jundi ni upile, **49** pakuŵa Akunnungu ŵaali ni Ukombole ambanganyichisye gamakulungwa, liina Iyao

lili lyeswela. 50 Chanasa chao ngachikumala kwa chiwelesi ni chiwelesi, kwa wāndu wākwachimbichisya. 51 Atesile yekulungwa kwa nkono wao, wāpwilingenye wākulikanganichila mu ng'anisyo sya mitima jao. 52 Wātulwisye mamwenye mu itengu yao ya umwenye, ni wākwesiseye wāndu wākulitulusya. 53 Wākulaga wājikutisye indu yambone, ni wāali ni ipanje wālesile ajaule makono pe. 54 Achikamwisyē chilambo cha ku Isilaeli katumetume jwao, achikumbuchilaga kwalosya chanasa chao, 55 kwa che Iblahimu ni uwelesi wao moŵa gose pangali mbesi mpela iwātite pakwalanga achambuje wētū.” (aiōn g165) 56 Che Maliamu wātemi ni che Elisabeti mpela miesi jitatu ni wāusile kumangwao. 57 Kaache katema kakuligopola che Elisabeti, wāligopwele mwanache jwannume. 58 Wāpachiwāndi pao ni achalongo achinjao pāwāpikene kuti Ambuje amnonele chanasa ni wāsangalele pamo nawo. 59 Pagaiche moŵa nane chitandile mwanache kupagwa wāiche kukummumbasya. Wāsachile kwapa liina lya che Sakalia, atatigwe. 60 Nambo achikulugwe wātite, “Ngaŵa, nambo chaŵālanjikwe a Yohana.” 61 Wānyawo wānsalile, “Nambo, ngapagwa mundu jwālijose jwāli ni lyele liina mulukosyo lwo.” 62 Pelepo wāmmusisye atatigwe kwa imanyisyo kuti asale liina chi lyaasachile wāŵālanjile mwanagwao. 63 Nombewo wāwālisiseye chibao pa kulembelela, ni wālembile yeleyi, “Liina lyakwe a Yohana.” Wose ni wāsimonjile. 64 Papopo pepo che Sakalia wātandite sooni kuwēcheta achalapaga Akunnungu. 65 Wāndu wose wāwātamaga pachiwāndi nawo wājinjilwe ni lipamba ni ngani syo syakunguluchilwe mbande syose mu chilambo cha ikwesya ya ku Yudea. 66 Wāndu wose wāwāpikene yeleyo, wāganisiseye mmitima jao achiliusyaga, “Ana mwanache ju chaaŵe jwantiuli?” Pakuŵa, isyene machili ga Ambuje galiji pamo nawo. 67 Che Sakalia, atatigwe jwele mwanache jo, wālongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu ni wālongdwele achitiji, 68 “Twakusyē Ambuje, Akunnungu ŵa ku Isilaeli, pakuŵa wāichilile ni kwawombola wāndu wākwe. 69 Atupele Nkulupusyo jwaali ni machili, jwa uwelesi u che Daudi katumetume jwao. 70 Mpela iwātite pakusala kalakala, kwa kang'wa sya wākulondola wāo wāswele, (aiōn g165) 71 kuti chachitukulupusya mmakono mwa wāmmagongo wētū, ni wāndu wākutuchima. 72 Wāwēchete kuti chalosye chanasa chao kwa achambuje wētū, ni kulikumbuchila lilangano lya lyeswela. 73 Wāaalumbilile ambuje wētū che Iblahimu, kuti chatupe uwe upile. 74 Chatukulupusye mmakono mwa wāmmagongo wētū, ni kwapopelela pangali lipamba, 75 mu uswela ni umbone, moŵa gose ga umi wētū. 76 Nomwe mwanangu chimmilanjikwe, jwakulondola jwa Akumanani, chimwalongolele Ambuje ni kwakolochesya litala lya, 77 ni kwamanyisya wāndu wāo kuti chiwākulupusye kwa kwalechelesya sambi syao. 78 Akunnungu wētū chatende yeleyo ligongo akwete ntima wa unonyelo ni wa chanasā, ni chiwombolo kutyochela kwānani chichituuchilile mpela lulanga lwa lyuŵa lya kundaŵi, 79 ni kwalanguchisya wose wākutama mu chipi chekulungwa cha chiwa, chatulongosye kutama mu utame wa chitendewele.” 80 Mwanache jwakusile ni kulimbichika mbumu mwakwe. Jwātemi mwipululu mpaka lyuŵa liwālisiseye kwa wāndu ŵa ku Isilaeli.

2 Gele moŵa go che Agosto juŵālijō jwankulu jwa mamwenye wa umwenye wa ku Loma wāljaisye kuti wāndu wose

pachilambo alembekwe meena gao mu chitabu. 2 Kuŵālanjikwa ko kwaliji kwaandanda, katema che Kulenio paŵālijō jwankulu jwa chilambo cha ku Silia. 3 Nipele, wāndu wose wājawile kukuŵālanjikwa, kila mundu ku musu wao. 4 Che Yusufu nombe wātysile ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya ni kwaula ku Beselehemu chilambo cha ku Yudea kuŵapagwile che Daudi, ligongo wālijō jwa lukosyo lu che Daudi. 5 Wājawile kukulembekwa pamo ni che Maliamu juŵantomele, juŵālijō pa chiilu. 6 Paŵālijō ku Beselehemu ko, lyuŵa lya kuligopola ku che Maliamu lyaiche. 7 Wāligopwele mwanache jwao jwa litiwo jwannume, wāmmilijile iwalō ya chanache ni wāngoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama, pakuŵa nganilipagwa lipesa kwa ŵelewo mu nyumba ja achalendo. 8 Nipele pachilambo pala paliji ni wākuchinga mwitini ŵāŵālandililaga kwakupisyangana mpingo wa ngondolo syao chilo. 9 Katumetume jwa kwānani jwa Akunnungu wākopochele chisisimuchile ni lulanga lwa ukulu wa Ambuje lwalanguchisye mbande syose. Nombewo wājogwepe kwannope. 10 Nambo katumetume jwa kwānani ju wāasalile, “Nkajogopa! Nnole, nanjigalile ngani jambone jakwasengwasya nnope wāndu wose ŵa ku Isilaeli. 11 Pakuŵa lelo jino mu musu u che Daudi, apagwile Nkulupusyo kwaligongo lyenu, ali Kilisito Ambuje. 12 Ni achichi chichiŵe chimanyisyo chenu, chimunsimane mwanache jwānandi wāŵilijile nguo sya chanache ni sooni wāgoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama.” 13 Chitema pe kwaoneche mpingo wekulungwa wa achikatumetume ŵa kwānani uli pamo ni katumetume jwa, wāakusiseye Akunnungu, achitiji, 14 “Ukulu kwa Akumanani, ni pachilambo pano chipagwe chitendewele kwa wāndu wākwānonyela.” 15 Achikatumetume ŵa kwānani wāla paŵajaulangene kwānani, wākuchinga wāsalilene, “Tujaulangane sambano jino ku Beselehemu, tukachilole chachikopochele chatumanyisiseye Ambuje.” 16 Nipele, wājawile kwa chitema ni wānsimene che Maliamu ni che Yusufu ni mwanache jwānandi ali angoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama. 17 Ŵele wākuchinga paŵammweni mwanache jo, wāmanyisiseye wāndu wose ngani jiŵājipikene kutyochela kwa achikatumetume nkati mwanache jo. 18 Wose wāwāpikene jele ngani jiŵasaililwe ni wākuchinga wāsimosile. 19 Nambo che Maliamu wāpundile kugaŵika malowē go mu ntima mwao achigaganisya. 20 Wākuchinga wāla wāusile mmangwao aninkwakusya ni kwalapa Akunnungu kwa yose iŵāpiikene ni kiwona, yose yaliji mpela iwātite pakusalilwa ni achikatumetume ŵa kwānani. 21 Lyuŵa lya nane kutyochela paŵapagwile wāmumbesye mwanache, wāmmilasile Che Yesu, liina lilyaliji apewilwe ni katumetume jwa kwānani katema che Maliamu akanawē kuŵa ni chiilu. 22 Pagamasile moŵa ga kutama munnuli lyaiche lyuŵa lya kuswejeswa mpela Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa igakuti kulajisya, che Yusufu ni che Maliamu ŵanjigele mwanache ni wājawile nawo ku Yelusalemu kukwaŵika paujo pa Ambuje. 23 Mpela itite pakulembekwa mu Malajisyo, “Jwālijose jwakupagwa jwannume jwa litiwo chaŵālanjikwe jwānswele ni kutyosyekwa kwa ligongo lya masengo ga Ambuje.” 24 Nipele wājawile kuti akatyosye sadaka, njūŵa siŵili pane makandi gaŵili ga ngunda mpela itite pakusachilwa ni Malajisyo ga Ambuje. 25 Kele katema ko kwaliji ni mundu jumo ku Yelusalemu, liina lyakwe che

Simeoni, wálíji nkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Jweleju jwalindillaga katema ka kutuswa mitima kwa wáundu wá ku Isilaeli. Mbumu jwa Akunnungu wálíji pamo nawo. 26 Mbumu jwa Akunnungu wámmunukulile jwelejo kuti ngaawa akanaŵe kwawona Kilisito Nkulupusyo, jwasagulikwe juwálíji chilanga cha Ambuje. 27 Nipele, che Simeoni wáiche pa Nyuumba ja Akunnungu ali alongweswe ni Mbumu Jwanswela. Kele katemako achawélesi wá Che Yesu wányichenawo mwanache jwao pa Nyuumba ja Akunnungu kuti wápanganyichisye mpela chisyoŵelo cha Malajisyo. 28 Che Simeoni wámpochele mwanache mmakono mwao aninkwatogolela Akunnungu, achitiji, 29 “Ambuje, sambano nkunchelela kapolo jwenu nyaule kwa chitendewe, mpela intite pakulanga. 30 Pakuŵa meeso gangu gauweni ukulupusyo wenu, 31 umuupanganyisye paujo pa wáundu wá ilambo yose, 32 alu ni lulanga lwalukugopola nganisyo sya wáundu wangaŵa Wáyahudi ni ukulu kwa wáundu wenu wá ku Isilaeli.” 33 Atatigwe Che Yesu ni achikulugwe wálíji nkugasimonga malowé gagaŵechetekwe nkati mwana. 34 Nipele che Simeoni wápele upile ni wáasalile che Maliamu achikulugwe Che Yesu, “Nnole, mwanache ju apagwile kwa ligongo lya kugwa kwa wáundu wájíni ni kwínamuka kwa wáundu wájíni wá ku Isilaeli. Nombe chaŵe chimanyisyo chachichikanikwe ni wáundu, 35 kuti nganisyo sya wáundu wájíni siwoneche pangali kuisika. Nomwe mwasyene chiimpoteche mu ntima mwenu mpela nkusomwa ni chipula.” 36 Sooni jwapali jwankongwe jumpepe, jwakulondola jwa Akunnungu juwáchekulwiwe nnope, liina lyaŵo lyalíji che Ana binti Fanueli jwa lukosyo lwa Asheli. Mu umwali wao wálobekwe ni kutama ni wánkwaŵe kwa yaka saba pe. 37 Nombewo wásigele wákuwililwa ni wánkwaŵe mpaka katema paŵalíji jwancheŵu jwa yaka semanani na nne. Katema kose ko wálonjelaga pa Nyuumba ja Akunnungu achitaŵaga ni kupopela muusi ni chilo. 38 Papopo pepo jwankongwe jo wálíkopwesye paujo ni kwatogolela Akunnungu ni kusala ngani sya mwanache jo kwa wáundu wose wáŵalíji nkulolela kuwombolwa ni kulecheleswa kwa Yelusalemu. 39 Achawélesi wá Che Yesu paŵamasile kupanganya yose iyalíji mu malajisyo ga Ambuje, wáusile kumangwao ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. 40 Jwele mwanache jwakusile ni jwalimbangene, jwagumbele lunda ni ntuka wa Akunnungu wálíji pamo nawo. 41 Achawélesi wá Che Yesu wálíji ni chisyoŵelo cha kwaula ku Yelusalemu chaka ni chaka katema ka chindimba cha Pasaka ja Wáyahudi. 42 Che Yesu paŵalíji ni yaka kumi na mbili, wápite pamo nawo ku chindimba cho mpela itite pakuŵa chisyoŵelo. 43 Pagamasile moŵa ga chindimba cho, wátandite ulendo wa kuuja mmangwao, nambo mwanache Che Yesu wásigele ku Yelusalemu pangaimanyilila achawélesi wá. 44 Wáganisise kuti wálíji pamo mumpingo wa wáundu wá ulendo, wájesile lyuŵa tetete, nipele wátandite kwasosa mwa achalongo achinjao ni achambusanga wá. 45 Paŵalepele kwaona wáusile ku Yelusalemu achasosaga. 46 Pagapite moŵa gatatu, wánsimene atemi pasikati wákwíganya Malajisyo pa Nyuumba ja Akunnungu, achapilikaniŵa ni kwausya mausyo. 47 Wose wáŵapikene malowé gao wáusimosile umanyilisi wakwe ni iwátíji pakwanga kwa lunda. 48 Achawélesi wá paŵammweni wásimosile. Che Maliamu achikulugwe, wámmusisye Che

Yesu, “Ana mmwe mwanangu, ligongo lyachi ntutesile yeleyi? Nnole, atati wenu noneji wálíji nkunsosa tuli ni lipamba.” 49 Nombejo wájanjile, “Nambo mwansosaga ligongo lyachi? Nganinnyimanyilila kuti ngusachilwa kuŵa pa nyuumba ja Atati wángu?” 50 Nambo achawélesi wá nganagamanya ilila malumbo ga malowé gaŵasalilaga. 51 Nipele wáusile nawo ku Nasaleti ni wálíji nkwapilikanichisya. Achikulugwe wápun dile kuiganisya indu yose mu ntima mwao. 52 Nombe Che Yesu wápun dile kula mu lunda ni lisusa ni wápun dile kunonyelwa ni Akunnungu ni wáundu.

3 Chaka cha kumi na tano cha ulamusu wa Kaisali, yaani mwenye jwankulu che Tibelio, Pontio Pilato wálíji jwankulu jwa musi wa ku Yudea. Che Helode wálíji jwankulu jwa ku Galilaya ni nkulugwe che Filipo wálíji jwankulu jwa ku Itulea ni ku Tilakoniti. Ni che Lisania wálíji jwankulu jwa ku Abilene. 2 Katema che Anasi ni che Kayafa paŵalíji achakuli wámbopesi, liloŵe lya Akunnungu lyaichilile che Yohana mwana ju che Sakalia kwipululu kula. 3 Nipele che Yohana wájawile mbande syose sisili mumpika mwa lusulo lwa Yolodani. Wálíji nkutangasya kuti wáundu aleche kwaleŵela Akunnungu ni kubatiswa kuti Akunnungu wálechelesye sambu syao. 4 Mpela itite pakulembekwa mu malembo ga jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya kuti, “Mundu akunyanyisya mwipululu, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyaŵo, ngolosey mwakusaka kupita. 5 Machemba gose gauchilwe, ikwesya ni itumbi iŵe yekolosey uchenene, papapindiche pagolochekwe, ni matala gagali ni tusimbo gakolochekwe uchenene. 6 Ni wáundu wose chauwone ukulupusyo kutyochela kwa Akunnungu.” 7 Che Yohana wáasalile wáundu wájíni wáiche achisakaga kubatiswa achitiji, “Wanyamwe uŵeleli wa lúka! Wáani wáasalile kuti chinkombole kuutila uchimwa wa Akunnungu wáuwandichile kwika? 8 Mpela ila itela ya isogosi yaiikusachilwa kusogola ni wanyamwe nsosye kwa isambo kuti nnesile sambu, nkatanda sambano kulisalila mmitima jenu kuti, ‘Tukwete ambuje wetu che lblahimu!’ Ngusalila kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe uŵeleli u che lblahimu. 9 Sambano jino liŵaga lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto.” 10 Mpingo wa wáundu ula wáusisye, “Sambano tupanganye ichichi?” 11 Che Yohana wájanjile, “Wáali ni minjilo jiwili wágaŵile wáanganakola mwinjilo ni wáali ni yakulya apanganye iyoyo peyo.” 12 Nombe wáakumbikanya nsongo wáiche achisakaga kubatiswa, wáusisye, “Jwakwiganya, noweji tupanganye ichichi?” 13 Nombe wáasalile, “Nkapochela nsongo kupunda iwannajisye.” 14 Nombe wángondo wáusisye, “Noweji tupanganye ichichi?” Nombe wájanjile, “Nkapokola mbiya kwa mundu jwalijose jula atamuno nkammetetela jwalijose jula ya unami. Njikute ni mbote syenu pesyo.” 15 Wáundu wose wálíji nkulolela kwika kwa Nkulupusyo, wáliusyaga mmitima jao i che Yohana achitiji panepa wélewo ni Kilisito Nkulupusyo jwaŵalanjile Akunnungu. 16 Che Yohana wájanjile wose, “Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo atakwika jwali ni machili kuumbunda une, none nganguŵajilwa kugopola migoji ja italawanda yao. Wélewo chachimbatisya kwa Mbumu jwa

Akunnungu ni kwa mooto. 17 Wēlewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano, chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisa pa mooto wangasimika.” 18 Kwa malōwe gane gamajinji che Yohana wāchisisye wāndu kuleka sambi kwa kwalalichila Ngani Jambone. 19 Nambo che Yohana wānjamwiche jwankulu che Helode ligongo Iya kwajigala che Helodia wānkawo nkulugwe ni kwatenda wānkawo ni yose yangalumbana iwāitesile. 20 Che Helode wāpundangenyē ungalimate kwa kwatawa che Yohana mu nyuumba jakutaŵilwa. 21 Wāndu wose paŵamasile kubatiswa, nombe Che Yesu wābatiswe. Paŵaliji nkupopela, kwiniani kwaugwiche, 22 ni Mbumu jwa Akunnungu wāntuluchile achiwāga mpela njuwa. Ni liloŵe Iyapikaniche kutyochela kwiniani litchitiji, “Mmwējo ni mwanangu nonyelwe nomwe.” 23 Che Yesu paŵatandite masengo gao wāwāndichile yaka selasini ni wāndu waganisisye kuti wēlewo wāliji mwanagwao che Yusufu mwana ju che Heli. 24 Che Heli wāliji mwana ju che Matati ni che Matati wāliji mwana ju che Lawi ni che Lawi wāliji mwana ju che Meliki ni che Meliki mwana ju che Yanai ni che Yanai wāliji mwana ju che Yusufu ni, 25 che Yusufu wāliji mwana ju che Matatia ni che Matatia wāliji mwana ju che Amosi ni che Amosi wāliji mwana ju che Nahumu ni che Nahumu wāliji mwana ju che Hesli ni che Hesli wāliji mwana ju che Nagai ni, 26 che Nagai wāliji mwana ju che Maati ni che Maati wāliji mwana ju che Matatia ni che Matatia wāliji mwana ju che Semeini ni che Semeini wāliji mwana ju che Yoseki ni che Yoseki wāliji mwana ju che Yuda ni, 27 che Yuda wāliji mwana ju che Yohana ni che Yohana wāliji mwana ju che Lesa ni che Lesa wāliji mwana ju che Selubabeli ni che Selubabeli wāliji mwana ju che Sealitili ni che Shelitili wāliji mwana ju che Neli ni, 28 che Neli wāliji mwana ju che Meliki ni che Meliki wāliji mwana ju che Adi ni che Adi wāliji mwana ju che Kosamu ni che Kosamu wāliji mwana ju che Elimadamu ni che Elimadamu wāliji mwana ju che Eli ni, 29 che Eli wāliji mwana ju che Yoshua ni che Yoshua wāliji mwana ju che Elieseli ni che Elieseli wāliji mwana ju che Yolimu ni che Yolimu wāliji mwana ju che Matati ni che Matati wāliji mwana ju che Lawi ni, 30 che Lawi wāliji mwana ju che Simoni ni che Simoni wāliji mwana ju che Yuda ni che Yuda wāliji mwana ju che Yusufu ni che Yusufu wāliji mwana ju che Yonamu ni che Yonamu wāliji mwana ju che Eliakimu ni, 31 che Eliakimu wāliji mwana ju che Melea ni che Melea wāliji mwana ju che Mena ni che Mena wāliji mwana ju che Matata ni che Matata wāliji mwana ju che Natani ni che Natani wāliji mwana ju che Daudi ni, 32 che Daudi wāliji mwana ju che Yese ni che Yese wāliji mwana ju che Obedi ni che Obedi wāliji mwana ju che Boasi ni che Boasi wāliji mwana ju che Salumoni ni che Salumoni wāliji mwana ju che Nashoni ni 33 che Nashoni wāliji mwana ju che Aminadabu ni che Aminadabu wāliji mwana ju che Adimini ni che Adimini wāliji mwana ju che Alini ni che Alini wāliji mwana ju che Esloni ni che Esloni wāliji mwana ju che Pelesi ni che Pelesi wāliji mwana ju che Yuda ni 34 che Yuda wāliji mwana ju che Yakobo ni che Yakobo wāliji mwana ju che Isaka ni che Isaka wāliji mwana ju che Iblahimu ni che Iblahimu wāliji mwana ju che Tela ni che Tela wāliji mwana ju che Naholi ni 35 che Naholi wāliji mwana ju che Selugi ni che Selugi wāliji mwana ju che

Leu ni che Leu wāliji mwana ju che Pelegi ni che Pelegi wāliji mwana ju che Ebeli ni che Ebeli wāliji mwana ju che Sala ni 36 che Sala wāliji mwana ju che Kainamu ni che Kainamu wāliji mwana ju che Alufakisadi ni che Alufakisadi wāliji mwana ju che Shemu ni che Shemu wāliji mwana ju che Nuhu ni che Nuhu wāliji mwana ju che Lameki ni 37 che Lameki wāliji mwana ju che Metusela ni che Metusela wāliji mwana ju che Enoki ni che Enoki wāliji mwana ju che Yaledi ni che Yeledi wāliji mwana ju che Mahalaleli ni che Mahalaleli wāliji mwana ju che Kainamu ni 38 che Kainamu wāliji mwana ju che Enoshi ni che Enoshi wāliji mwana ju che Seti ni che Seti wāliji mwana ju che Adamu ni che Adamu ni che Adamu wāliji jwa Akunnungu.

4 Che Yesu wātyosile mu lusulo Iwa Yolodani ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu ni wālongweswe ni Mbumu kwaula mwipululu. 2 Kweleko wālinjikwe ni Shetani kwa moŵa alobaini. Katema kose ko, nganayila chachili chose ni pagamasile moŵa go, jakwete sala. 3 Shetani wāasalile, “Iwāga mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu, nlisalile ali liganga li ligalauche liŵe nkate.” 4 Che Yesu wāajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Mundu ngakulama kwa kulya nkate pe.’” 5 Shetani wānkwesisye Che Yesu kwiniani ni kunlosya kwanakamo mwenye syose sya pa chilambo. 6 Shetani wānsalile Che Yesu kuti, “Chinampe ulamusi wa ipanje yose ni ukulu wakwe, pakuŵa yose yi ambele une, ngukombola kumpa mundu jwalijose jungunsaka. 7 Ni yose yi chinampe ni kuŵa yenu iwāga chimundindiŵalile ni kumbopolela.” 8 Che Yesu wāajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Chimwatindiŵalile Ambuje Akunnungu wenu ni kwapopelela wawowo pewo.’” 9 Shetani wānjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu ni wānjimiche penani pa lusonga Iwa Nyumba ja Akunnungu ni kwasalila kuti “Iwāga mmwejo nli Mwana jwa Akunnungu, nli patusyē paasi. 10 Pakuŵa ilembekwe, ‘Chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwiniani angose.’ 11 Ni sooni, ‘Channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu paliganga.’” 12 Nambo Che Yesu wāajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Kasimwalinga Ambuje Akunnungu wenu.’” 13 Shetani paŵamasile kwalinga wānsesile kwa katema. 14 Che Yesu ŵausile ku chilambo cha ku Galilaya achilongoswaga ni machili ga Mbumu jwa Akunnungu ni ngani syao syajenele mu Galilaya ni mu misi jose jajiŵandikene. 15 Nombe wāliji nkwaiganya wāndu mu majumba gao ga kupopelela ni wose wāliji nkwalapa wēlewo. 16 Che Yesu wājawile ku Nasaleti, musi wawakulile ni Lyuŵa Iya Kupumulila, wājinjile mu nyumba ja kupopelela mpela iyatite pakuŵa chisyoŵelo. Wajimi kuti agasyome Malembelo ga Akunnungu. 17 Wāpochele chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ni ŵaunukwile, ŵasosile ni kupasimana papalembekwe yati 18 “Mbumu jwa Ambuje ali pamo ni une, pakuŵa asagwile kuti nalichile Ngani Jambone kwa wāndu ŵakulaga. Andumile kukwatangachisya wātaŵikwe kugopolekwa kwao, ni wāngalola akombole kulola, ni kukwawombola ŵakukotochelwa. 19 Ni kwenesya chaka cha Ambuje chakulosya umbone kwa wāndu ŵakwe.” 20 Nipele ŵaunichile chitabu chila ni ŵampele katumetume, ŵatemi ni wāndu wose ŵawāliji mu nyumba ja kupopelela wānnolechesye kwa nnope. 21 Nombewo wāasalile, “Lelo Malembelo ga

Akunnungu ga gaŵele isyene pamumbilikene ndi ngusyoma.” 22 Wose wānonyelwe nawo ni wāgasimosile malowē gambone gaŵaŵechete. Wāusyanaga, “Ana, aju ngaŵa mwana ju che Yusuŵu?” 23 Che Yesu wāasaliile, “Ngumanyilila chimusalile chitagu chi, ‘Jwantela nllamye mwasyene.’ Ni sooni chinchiti, ‘Ituipilikene kuti mpanganyisye ku Kapelenaumu mpanganye nombe pamusi pano.” 24 Wapundile kuŵecheta, “Ngunsalila isyene, ngapagwa jwakulondola jwa Akunnungu jwakukundikwa mu chilambo chakwe. 25 Nambo mpilikane! Isyene ngunsalila wāpali achakongwe wakuwililwa ni achiwānkawo wājini mu chilambo cha Isilaeli katema ka che Elia. Kele katema ko nganjinyaga ula kwa yaka itatu ni miesi sita ni kwaliji ni sala jekulungwa pa chilambo chose. 26 Namose yeleyo che Elia nganalajiswa kwa jwalijose jwakuwililwa ni wānkwakwe ikaŵe kwa jwankongwe jwa kuwililwa jwa ku Salepita chilambo cha ku Sidoni. 27 Ni sooni paliji ni wāmatana wājini chilambo cha ku Isilaeli katema ka jwakulondola jwa Akunnungu che Elisha. Nipele, nganapagwa jwalijose juŵaswejele ikaŵe che Naamani pe jwa ku Silia.” 28 Wose wāŵaliji mu nyumba ja kupopelela jila paŵapikene yeleyo wātumbile nnope. 29 Wājini ni kwatoyosa paasa musi wao wautawikwe pachanya chitumbi ni wāmpelche mungulugulu chitumbi akombole kwatutula paasi. 30 Nambo Che Yesu wāpelete mbindikati jao ni kwaula. 31 Che Yesu wājawile ku Kapelenaumu chilambo cha ku Galilaya ni kwajiganya wāndu pa Lyuŵa Iya Kupumulila. 32 Wāsimosile majiganyo gao pakuŵa utenga wao waliji ni ulamusi. 33 Ni mu nyumba ja kupopelela jila mwaliji ni mundu juŵaliji ni lisoka, wānyanyisye achitiji, 34 “Okwe, Che Yesu jwa ku Nasaleti nkwele ichichi nowe? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanylilila kuti mmwe nli wāani, mmwejo ni Waswela ŵa Akunnungu!” 35 Che Yesu wālikalipile lisoka achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu ju!” Nipele lisoka Iyo Iyangwisisye mundu jo paujo pa wāndu ni kunkopoka pangampoteka. 36 Wāndu wose wāsimosile ni kuŵechetesana, “Gelega gali majiganyo chi? Mundu ju akwete ulamusi ni machili ga kugasalila masoka gakopoche nombego gakukopoka!” 37 Ngani si Che Yesu syajenele panapose pachilambo pala. 38 Che Yesu wākopweche mu nyumba ja kupopelela jila ni kwaula kumusi ku che Simoni. Wāwendile kuti wālamye akwegwao che Simoni pakuŵa ŵalwalaga chiboko. 39 Nipele Che Yesu ŵaiche ni kwajinamila, wāchikalipile chiboko nombecho channesile, papopo jwankongwe jo wājimwiche ni kwatelechela. 40 Palyaiche ligulo, wāndu wose wāŵalwalaga ilwele yakupisyangana ŵaichisye ku Che Yesu nombewo ŵasajiche makono gao pa kila jumo ni kwalamya. 41 Nombe masoka gaakopweche wāndu wājini, ganyanyisye gachitiji, “Alakwe nli Mwana jwa Akunnungu!” Nambo Che Yesu nganagalechelela gaŵechete, pakuŵa gaamanyilile kuti ŵelewo ali Kilisito Nkulupusyo. 42 Kundaŵi jakwe, Che Yesu wājawile pachisyepela. Wāndu ŵala ŵaliji nkwasosasosa. Paŵaichilille paŵaliji wālinjile kunsiwila kuti anatyochē. 43 Nambo ŵelewo ŵaasalile kuti, “Ngusachilwa kulalichila Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu mu misi jine nombe pakuŵa ndumigwe kwa ligongo Iyo.” 44 Wapundile kulalichila Ngani Jambone mmajumba ga kupopelela ga ku Yudea.

5 Lyuŵa limo Che Yesu wājini mungulugulu litanda Iya Genezaleti ni wāndu wājini wānsyungwile ni kwaŵijikanya ali nkupilikana liloŵe Iya Akunnungu. 2 Wāsiweni ngalaŵa siŵili mungulugulu litanda ni wākukoka somba ali akopweche, ali nkusaula nyau syao. 3 Che Yesu wājinjile mu ngalaŵa jimo jjaliji ji che Simoni, wāwēndile che Simoni ajisojochesye mmeesi, kwakutalichila kanandi kutyochela mungulugulu litanda. Wāujiganyisye mpingo wa wāndu ali atemi mu ngalaŵa. 4 Paŵamasile kwiganya ŵaasalile che Simoni, “Njitute ngalaŵa kwaula pa meesi ga kwendesya mu litanda, nsiponye nyau syenu ni kukoka somba.” 5 Che Simoni wājinjile kuti, “Ambuje, tulajilile kukoka somba chilo chose pangapata chindu, nambo pakuŵa nsaasile chinasiponye nyau.” 6 Paŵapanganyisye yeleyo wākokwele somba syesijini nnope ni nyau syao syatandite kukutuka. 7 Wāawilasilē achinjao ŵaŵaliji mu ngalaŵa jiine aichanje kukwakamusa. Ŵaiche ni wāgumbesye somba ngalaŵa siŵili ni ngalaŵa syo syatandite kutitimila. 8 Che Simoni Petulo paŵaiwēni yeleyo, wātindiŵele paujo pa Che Yesu achitiji, “Ambuje, ntyochē paujo pangu pakuŵa uneji ndili mundu jwa sambu!” 9 Che Simoni pamo ni achinjakwe ŵasimosile ligongo Iya winji wa somba syapatile sila. 10 Iyoyo peyo che Yakobo ni che Yohana wānache ŵa che Sebedayo, wākukoka achinjakwe che Simoni nombewo wāsimosile. Che Yesu ŵaasalile che Simoni, “Nkajogopa, kutandilila sambano chimme wākwaikanawo wāndu kwa Ambuje.” 11 Nipele paŵamasile kusiichisa ngalaŵa sila mungulugulu litanda, ŵalesile yose ni wākuiye Che Yesu. 12 Che Yesu paŵaliji musi umo mu misi ja kweleko, paliji ni jwannume juŵaliji ni matana chiulu chose, nombego paŵammweni Che Yesu wagonile manguku ni kwachondelela aninkuti, “Ambuje mwasakaga muswejesye.” 13 Che Yesu wājongwele nkono ni wānkwaiye ni kuti, “Ngusaka, nswejele!” Papopo mundu jo ŵalamile matana. 14 Nombe Che Yesu ŵansalile, “Munansalile mundu jwalijose nambo njaule nkalisosye kwa jwambopesi, nkatosye mbopesi kwa ligongo Iya kuswejela kwenu mpela iŵatite pakusala che Musa ŵwe umboni kuti nnamile.” 15 Nambo ngani syasikwagamba Che Yesu syapundile kwenela pana pose ni mipingo ja wāndu jasangangene kukwapikanila ni kulamiswa ilwele yao. 16 Nambo Che Yesu ŵalisapwile pajika pe ni kupopela. 17 Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkwiganya, Mafalisayo ni wākwiganya malajisyo kutyochela misi jose ja ku Yudea ni ku Galilaya ni ku Yelusalemu wātemi papopo. Nipele machili ga Ambuje galiji pamo ni Che Yesu ligongo Iya kwalamya wāndu ŵa kulwala. 18 Ŵaiche wāndu wāmpewe ali anjigele mundu jwakutatala ali agonile mu chitagala, wālinjile kwajinjisa nkati achisakaga kwaŵika paujo pa Che Yesu. 19 Nambo ŵalepele kwinjila nkati ligongo Iya winji wa wāndu. Nipele wākwesile pachanya nyumba, ŵapowele chipagala ni kwatulusya pamo ni chitagala mbindikati ja wāndu paujo pa Che Yesu. 20 Nombe Che Yesu paŵachiwēni chikulupi chao ŵansalile, “Ambusanga, nlecheleswe sambu syenu.” 21 Mafalisayo ni wākwiganya Malajisyo wātandite kuliusyanga achitiji, “Aŵa ni wāani wākwaŵatukana Akunnungu? Ngapagwa mundu jwakukombola kulechelesya sambu ikaŵe Akunnungu pe!” 22 Nambo Che Yesu ŵasimanyi ng’anisyo syao ni ŵausisye kuti “Kwachichi nkuliusya yeleyi mmitima

jenu? 23 Chaapi chili chakwepepala nnope, kusala, 'Sambi syenu silecheleswe,' pane kusala, 'Njimuche njiale?' 24 Nipele ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kwalechelesya wandu sambi syao pachilambo pano." Pelepo wansalile mundu jwakutatala jo, "Njimuche, njigale chitagala chenu, njiale kumangwenu." 25 Papopo mundu jula wajimwiche paujo pao ni kunyakula chitagala chao chiwagonele ni kwaula kumangwao achakusyaga Akunnungu. 26 Wanawose wasimosile ni kukamulwa ni lipamba, waakusisye Akunnungu achitiji "Lelo tuiweni yakusimonjeka." 27 Pa wamasile gelego, Che Yesu wakopweche paasa ni wammweni mundu jumpepe jwakukumbikanya nsongo liina lyakwe che Lawi ali atemi mu nyuumba ja kulipila nsongo ni Che Yesu wansalile, "Munguye une!" 28 Nombe che Lawi wajimi, walesile yose ni kwakuya. 29 Che Lawi waalaliche Che Yesu aiche kulya mu nyuumba jao. Mpingo wa wandu wakukumbikanya nsongo ni wandu wane watemi kulya pamo nawo. 30 Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo waali mu mpingo wao waalalamichile wakulijiganya wa Che Yesu aninkuti, "Kwachichi nkulya ni kung'wa pamo ni wakukumbikanya nsongo ni waali ni sambi?" 31 Che Yesu wajanjile, "Wangakulwala ngakwalajila wantela ikawe wakulwala. 32 Nganiika kukwa wilanga wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu nambo waali ni sambi kuti aleche sambi." 33 Wandu wane wa mumpingo ula waasalile Che Yesu, "Wakulijiganya wa che Yohana Wakubatisya akuta wa kawilikawili ni kupopela ni wakulijiganya wa Mafalisayo akupanganya iyoyo peyo. Nambo wakulijiganya wenu akulya ni kung'wa." 34 Che Yesu wajanjile, "Uli, ana nkuganisya kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga wa mlombela ata we akuno ali pamo nawo? 35 Nambo chikaiche katema pachajigalike mlombela jo pasikati jao, gele mo wa go chachita wa." 36 Che Yesu watanjile achi chitagu chi, "Ngapagwa mundu jwakupapula chigamba mu nguo jasambano ni kutotela mu nguo jewisale atamuno atendaga yeleyo chajijonanje nguo jasambano jo ni sooni, chele chigamba cha nguo jasambano cho ngachijilana ni jewisale jo. 37 Sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende pakuwa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijinasiche. 38 Nambo divai jasambano jikutajikwa mu misaku jasambano. 39 Ngapagwa jwakusaka kung'wa divai jasambano ali ang'wele jakalakala pakuwa akuti, 'Jele jakalakala jo ni jambone nnope.'"

6 Nambo Lyuwa lya Kupumulila, Che Yesu waliji nkupita mu migunda ja ngano ni wakulijiganya wao watandite kutema masache ga ngano, wagatikite ni kutauna. 2 Nambo Mafalisayo wane wausisye, "Uli, ligongo chi nkupanganya indu yangaikusachilwa kupanganyikwa pa Lyuwa lya Kupumulila?" 3 Che Yesu waajanjile, "Uli, ana nganinsyome iwatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pijakwete sala? 4 Jwelejo wajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni wajigele mikate jija wachikwe paali Akunnungu, walle ni kwapa achinjakwe. Sooni Malajisyo gakukanya mundu jwali jose kulya mikate jo ikawe wambopesi pe." 5 Nipele Che Yesu waasalile, "Mwana jwa Mundu ali Ambuje wa Lyuwa lya Kupumulila." 6 Lyuwa lya Kupumulila liine, Che Yesu wajinjile mu nyuumba ja kupopelela

ni kwiganya. Mmomo pemo, mwali ni mundu jwapombotele nkono wa kundyo. 7 Wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo walolechesyaga Che Yesu kuti alole pane channamye mundu pa Lyuwa lya Kupumulila ni wanyawo akole chakwa wechetela. 8 Nambo Che Yesu wasimanyiile ng'anisyo syao ni wansalile jwapombotele nkono jo kuti, "Njimuche, njime paujo pa wandu." Ni mundu jula wajawile ni kwima pepala. 9 Nipele Che Yesu waasalile, "Ngumbusya, Ana malajisyo getu gakuti uli kwambaga Lyuwa lya Kupumulila? Ana tukukombola kupanganya yambone pane yangalimate? Ana tukukombola kuukulupusya umi wa mundu pane kuujonanga?" 10 Waalolechesye wandu wose kosekose uwali pepala ni wansalile mundu jo, "Njongole nkono wenu." Nombejo waujongwele ni nkono wakwe wakwete machili. 11 Nambo wanyawo yachimile kwanno, nipele wa wechetesylene achinsyene pe ichi watende Che Yesu. 12 Pagapite mo wa kanandi Che Yesu wajawile kwitumbi kukupopela ni wachesisye chilo chose ali nkwapopela Akunnungu. 13 Pakwachele, waawilasile wakulijiganya wao, mwa wanyawo waasagwile wandu kumi na mbili ni kwa wilanga achinduna. 14 Che Simoni, sooni wawilanjikwe che Petulo liina lii wawilanjikwe ni Che Yesu ni che Andulea mpwao che Simoni ni che Yakobo ni che Yohana ni che Filipo ni che Batolomayo 15 ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo ni che Simoni, ju wawilanjikwe Selote, ligongo waliji jwakumenyanila chilambo chakwe 16 ni che Yuda mwana ju che Yakobo ni che Yuda Iskaliote ju wanganalawiche Che Yesu mmbujo. 17 Pa watulwiche pamo nawo, Che Yesu wajimi pa chiwata. Pelepo pali ni mpingo wekulungwa wa wakulijiganya wao ni mpingo wa wandu wawatyosile mosemose ku Yudea ni ku Yelusalemu ni mbwani ja ku Tilo ni ku Sidoni. 18 Wandu wo waiche kukwapikanila Che Yesu ni kulamwa ilwele yao, nombewo walamisye wawali njulagaswa ni masoka. 19 Wandu wose walinjile kwakwaya, pakuwa machili gakulama galiji ganinkwakopoka ni kwalamya wose. 20 Che Yesu wagalauchile wakulijiganya wao ni kuti, "Nkwete upile wanyamwe unkwakulupilila Akunnungu, pakuwa Umwenye wa Akunnungu uli wenu! 21 Nsangalale wanyamwe wajinkwete sala sambano, pakuwa chinjikute. Nsangalale wanyamwe wankulila sambano, pakuwa chinseche. 22 "Nsangalale wanyamwe iwaga chanchime wandu ni kulekangana nombe ni kuntukana ni kunsala mwanamwe kuti wanganalumba ligongo lya Mwana jwa Mundu. 23 Nsangalale ni kutyala katema pachigakopochele gelego pakuwa mbote jenu jili jekulungwa kwini. Pakuwa achambuje wao wapanganyichisye iyoyo peyo wakulondola wa Akunnungu. 24 Nambo ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wakusichila, pakuwa upoche wenu chiuwe wemale. 25 Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wankwikuta sambano, pakuwa chijinkole sala. Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wankuseka sambano, pakuwa chinchilla malilo ni kulila. 26 Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe iwaga wandu wose akunlaja, pakuwa achambuje wao waapanganyichisye iyoyo peyo wakulondola wa unami. 27 "Nambo ngunsalila wanyamwe wankumbikanila une kuti mwanonyele wammagongo wenu, mwapanganyichisye yambone waakunchima. 28 Mwasachile upile waakunlwesya ni mwapopelele waakumpanganyichisya wamba. 29 Mundu amputaga lijanda pa lijeje limo mwagalauchisye ni liine.

Ni mundu ansumulaga likoti lyenu munnechele ni mwinjilo wenu. **30** Mundu jwalijose jwakummenda mumpi ni mundu ansumulaga chipanje chenu munansalile ammuchisye. **31** Chinkusaka kuti wandu ampanganyichisye wanyamwe, iyoyo peyo mwapanganyichisye wanyawo. **32** "Iwaga nkwanonyela pe wakunnonnyela wanyamwe, ana chimpate mbote chi? Ngapagwa! Atamuno waali ni sambu nombewo akwanonyela wakwanonyela. **33** Ni iwaga chimwapanganyichisye yaali yambone wewala pe wakumpanganyichisya yambone, chimpate mbote chi? Nombwe waali ni sambu akupanganya iyoyo peyo. **34** Ni iwaga chimwakongosye wewala pe wankwalolela kuti chachimuchisya, ana chimpate mbote chi? Nombwe waali ni sambu akwakongosya waali ni sambu achinjao kuti wauchisye mpela chila chila. **35** Nambo wanyamwe mwanonyele wammagongo wenu ni mwapanganyichisye yaali yambone. Nkongosye pangalolela kummuchisya. Ni mbote syenu sisiwe syekulungwa ni wanyamwe chimme wanache wa Akunungu Wakulu. Pakuwa welewo ali wambone kwa wewala wachigongomalo wangakutogolela. **36** Mmeje ni chanasa mpela Atati wenu yatite pakuwa ni chanasa. **37** "Ngasimwalamula wane nombwe wanyamwe nganlamulikwa, ngasimwalalatala wane nombwe wanyamwe nganlalatala ni mwalechelesye wane ni wanyamwe chinnecheswe. **38** Mwapeje wane yakusaka ni Akunungu chachimpa wanyamwe. Elo, chinchipochela chipimo chambone chakugumbala, chechinyindile ni chekusangwisye ni kumwasika chichitajikwe mu misaku jenu. Pakuwa chitachila chimpimile kwa wane ni chichocho chinchipimilwa wanyamwe ni Akunungu." **39** Che Yesu waatanjile achi chitagu chi, "Ana wangalola akukombola kwalongosya wangalola ajao? Ngaikomboleka! Wose chagwiile mwisimbo. **40** Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya jwao, nambo jwalijose jwakulijiganya amalisyaga kulijiganya akuwa mpela jwakwiganya jwao. **41** "Ligongo chi nukulechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu nambo papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? **42** Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, 'Mpwanga, ninde kaje nantysye chiswani chachili mu liso lyenu,' ni akuno ngankulola chitela chachili mu liso lyenu mwasyene? Jwaulamba mmwejo! Ntysye kaje chitela chachili mu liso lyenu, nipele chinlole uchenene pakuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu. **43** "Iyoyo peyo ngapagwa chitela chambone chachikusogola isogosi yangalimate ni ngapagwa chitela changalimate chachikusogola isogosi yambone. **44** Chitela chachili chose chikumanyika kwa isogosi yakwe. Wandu ngakukombola kuka wa isogosi ya tini pa chisukutu cha miwa atamuno sabibu pa nkwanga. **45** Mundu jwambone akutyosya indu yambone yagosile mu ntima wakwe. Ni mundu jwangalumbana akutyosya yangalumbana yagosile mu ntima wakwe. Pakuwa mundu akuwecheta kutiyochela mu yaigumbele mu ntima wakwe." **46** "Kwachichi nkumilanga une, 'Ambuje, Ambuje,' nambo ngankupanganya ingusaka? **47** Chinannosye chitagu cha mundu jwalijose jwakwika kwangune ni kugapilikana malowe gangu ni kugapanganya, **48** jwelejo akulandana ni mundu jwatawile nyuumba, juwasolesye paasi nnope mpaka palwala ni kutanda kuta wa pepala. Pajanyele ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila nambo nganjitinganyika, pakuwa jaliji jeta we kwakulimbila.

49 Nambo mundu jwalijose jwakugapikanila malowe gangu nombwe anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwatawile nyuumba jakwe pa nsanga, pangasolesya paasi nnope. Pajanyele ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila ni jagwile ni kugumuka jose!"

7 Che Yesu pawamasile kuwecheta yeleyi kwa wandu wajawile ku Kapelenaumu. **2** Kweleko kwaliji ni chilongola jumo jwa wandu wangondo mia moja wa chiloma juwaliji ni kapolo juwankundile nnope. Jwele kapolo jo waliji nkulwala chiwandi ni kuwa. **3** Chilongola jula pawasipilikene ngani si Che Yesu, waatumile achachekulu wane wa Wayahudi ajaule akaachondelele kuti aiche kukunlanya kapolo jwao. **4** Pawaiche ku Che Yesu, wanchondelele nnope achitiji, "Mundu ju akuwajilwa kukamuchiswa, **5** pakuwa akwanonyela wandu wetu, sooni ni jwatutawile nyuumba ja kupopelela." **6** Nipele Che Yesu walongene nawo. Pawaliji nkuwandichila kwika pa nyuumba ja chilongola jula, chilongola jula waatumile achambusangagwe waasalile Che Yesu kuti, "Ambuje nnalisyaye nnope, pakuwa une nganguwajilwa mmwejo njinjile mu nyuumba jangu. **7** Ali ni ligongo naliwenu nganguwajilwa kwika kukwenu nansyene. Nambo mmechete ilowe pe ni jwakutumichila jwangu chalame. **8** Pakuwa noneji nombwe ndili mundu jundi paasi pa ulamusi, sooni ngwete wangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo 'Njaule!' Nombwe akwaula ni jwine, 'Njise!' Nombwe akwika ni kapolo jwangu, 'Ntende achi!' Nombwe akuchitenda." **9** Che Yesu pawapikene yeleyo, wansimosile, nombwe wagalauchile wandu wajinji wala wawaliji nkakuya ni waasalile, "Nganinachiwone chikulupi chachikulungwa mpela achi namuno mu wandu wa Isilaeli!" **10** Wandu wawatumikwe wala pawaiche kumusi kwa chilongola jula wansimene kapolo jwao jula ali alamile. **11** Kunda wi jakwe, Che Yesu wajawile mu musi umo waukwilanjikwa Naini, mpingo wa wandu ni wakulijiganya wao walongene nawo. **12** Nipele pawaliji aninkuwandichila pannango wa musi, wakopochele wandu ali ajigele malilo ga jwanchanda, mwana jwajikajika pe jwa jwankongwe jwawililwe ni wankwakwe. Ni wandu achajinji wa musi ula waliji pamo ni jwankongwe jula. **13** Ambuje Che Yesu pawammwenni jwankongwe jo wankolele chanasa, ni wansalile, "Nkalila." **14** Nipele wajawile ni kuchikwaya chitagala chila ni wawajigele wala wajimi. Nipele watite, "Mmwe nchanda! Ngunsalila, njimuche!" **15** Jwamwe jula wajimwiche ni kutama ni watandite kuwecheta. Ni Che Yesu wauchisye achikulugwe. **16** Wandu wose wakamwilwe ni lipamba ni waliji nkakusya Akunungu achitiji, "Jwakulondola jwankulu jwa Akunungu akopochele kukwetu. Akunungu aiiche kukwakamusya wandu wao." **17** Ngani jo jajenele mu chilambo chose cha ku Yudea ni mu ilambo ine iyasyungwile. **18** Wakulijiganya wa che Yohana wawalanjile che Yohana yankati syele ngani syose. Nombewo wawawililwe wakulijiganya wawili mwa wakulijiganya wao. **19** Walajichisye kwa Ambuje Che Yesu akasye kuti, "Mmwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele wane?" **20** Wandu wala pawaiche ku Che Yesu ni watite "Che Yohana Wakubatisya atalajisye kukwenu tummsye kuti, 'Ana alakwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele wane?'" **21** Katema kakoko Che Yesu waliji nkwalamya wandu wajinji wawaliji

nkulagaswa ni ilwele ni wākulwala ni kugatyosya masoka ni wāngalola achajinjī kwatenda akombole kulola. **22** Nipele Che Yesu wāajanjile, "Njaule nkaasalile che Yohana yose iniyweni mwachinsyene ni kupilikana. Wāngalola atakulola ni wāngajenda atakwenda ni wāali ni matana akuswejeswa ni wāngapilikana akupilikana ni wāwile akusyuswa ni wākulaga akulalichilwa Ngani Jambone. **23** Asangalale jwele mundu jwagakuchimwa ni une!" **24** Pelepo wākulijiganya wā che Yohana pawātyosile, Che Yesu wātandite kuusalila mpingo wa wāndu yankati che Yohana achitiji, "Pamwajawile kukunnola che Yohana mwipululu mula mwalolele kuti chinchione chichi? Ana mwaganisye kuti chinkamone mundu jwali mpela litete lili nkupungunyikwa ni mbungo? **25** Nipele mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawasile iwalo yakusalala? Ngwamba! Wākuwala iwalo yanti yeke ni kutama mu upoche ali mu majumba ga chimwenye! **26** Musalile, mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, sooni kupunda jwakulondola jwa Akunnungu. **27** Ngani sya jweleju ni syasilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, 'Nhole, nguntuma jwatumichila jwangu anngolele juchankolochesye litala lyenu.'" **28** Che Yesu wāpundile kuwecheta ngunsalila, "Mwa wāndu wāweleke ni jwankongwe ngapagwa jwankulu kumpunda che Yohana Wākubatiswa. Nambo jwali jwannandi mu Umwenye wa Akunnungu ni jwankulu kupunda jwelejo." **29** Wāndu wose pamo ni wākukumbikanya nsongo wāwābatiswe ni che Yohana pawāpilikene yeleyo wājitchisye kuti Akunnungu ali wā usyene. **30** Nambo Mafalisayo ni wākwiganya Malajisyo wānganabatiswa ni che Yohana wākanile chikotopasyo cha Akunnungu chachikwagamba wānyawo. **31** Che Yesu wāpundile kuwecheta, "Chinaalandanye ni chichi wāndu wā au uwelesi wu? Ana akulandana ni chichi? **32** Akulandana ni wānache wāwatemi peuto pakusumichisya malonda ni kuwīlangana mpingo ni mpingo, 'Twangombe ipeta, nambo nganintyala! Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!' **33** Pakuwa che Yohana Wākubatisya wāiche, nombe wāliji nkutawa ni nganang'waga divai ni wānyamwe mwatite 'Ali ni lisoka!' **34** Nombe Mwana jwa Mundu aiche, akulya ni kung'wa ni wānyamwe mwatite, 'Munnole aju jwakutolwa ju ni jwakolelwa ambusanga jwa wākukumbikanya nsongo ni wā sambu!' **35** Nambo lunda lwa Akunnungu lusalichikwe kuti luli lwambone ni wose wākwitichisya wāla." **36** Mfalisayo jumpepe wānaliche Che Yesu kukulya chakulya kumangwao. Wājinjile nkati mwa jwele Mfalisayo jo, wātemi ni kulya. **37** Pamusi pala paliji ni jwankongwe jumpepe jwali ni sambu. Pawāpilikene kuti Che Yesu ali nkulya mu nyumba ja Mfalisayo jula wājigele kachupa kakakolechekwe ni liganga lyalikuwīlanjikwa alabasta kakagumbele mauta gakununjila. **38** Wāiche ni kwima pachiwāndi makongolo ga Che Yesu, achililaga, ni misosi jakwe japatuchile pa makongolo ga Che Yesu. Jwele jwankongwe jo wāgatikite makongolo ga Che Yesu kwa umbo syakwe. Wāgakomasisye makongolo kwa ngomo syakwe ni wāgapachile mauta. **39** Jwele Mfalisayo juwānaliche Che Yesu pawāiweni yeleyo, wāganisise mu ntima mwakwe kuti, "Aju mundu ju akawe jwakulondola jwa Akunnungu, akaimanyi kuti jwankongwe jwakunkwaya ju ali jwanti uli, kuti ali ni sambu." **40** Che Yesu wānsalile jwele Mfalisayo jo kuti "Che Simoni, ngwete

chakusalila." Nombe che Simoni wājitchisye, "Elo jwakwiganya, mmechete." **41** Che Yesu wātandite kuwecheta, "Wāndu wāwili wākongwele mbiya mundu jumpepe, jumo wākongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga chaka chimo ni nusu ni jwine wākongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga mwesi umo ni nusu. **42** Pawālepele kummuchisya, jwele mundu jo wālechesye wose wāwili. Mwa wāndu wāwili wo jwapi juchannonye nnope jwakukongosya jula?" **43** Che Simoni wājanjile, "Isyene ni ajula juwānechesye ligambo lyekulungwa nnope ni juchannonye nnope Ambuje." Che Yesu ni wātite, "Njanjile uchenene." **44** Nipele wāngalauchile jwankongwe jo ni wāasalile che Simoni, "Ana ngati nkummona jwankongwe ju? Panajinjile mu nyumba jenu nganimumba meesi ga kulikunda pa makongolo gangu nambo jwankongwe ju wāmbatuchisye misosi jakwe pa makongolo gangu ni kundikita ni umbo syakwe. **45** Mmwejo nganimungomasya kwa kunonyela pejeje, nambo une chijinjilile mu nyumba ji jwankongwe ju nganaleka kungomasya kwa kunonyela pa makongolo gangu. **46** Mmwejo nganimumbakasya mauta muntwe, nambo ajuju ambachile mauta pa makongolo gangu. **47** Ngunsalila kuti unonyelo wekulungwa wāulosisye ukumanyisya kuti alecheswe sambu syakwe syasitupile. Nambo jwakulecheswa indu yaili kanandi, akunonyela kanandi." **48** Nipele Che Yesu wānsalile jwankongwe jo, "Sambu syenu silecheswe." **49** Wēwala wāwalyaga pamo ni Che Yesu wāusyene achinsyene achitiji, "Ana mundu ju ali wāani, jwakukombola atamuno kulechesya sambu?" **50** Nombe Che Yesu wānsalile jwankongwe jo, "Chikulupi chenu chinnamisye, njaule kwa chitendewele."

8 Pagamasile gelego, Che Yesu wāpite mu misi ni misinda achilalichilaga Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ni wākulijiganya kumi na mbili wāla wālongene nawo. **2** Nipele achakongwe wāne wāwāakopwesye masoka ni kwalama ilwele wālongene nawo. Wēlewo ni wānya che Maliamu jwa misi wa ku Magidala jwati Che Yesu wākopwesye masoka saba, **3** ni che Joana wānkawo che Kusa, che Kusa wāliji jwakulindilila nyumba ji che Helode ni che Susana ni wāne wājinjile. Wēle achakongwe wo wāliji nkwakamasya Che Yesu ni wākulijiganya wāo kwa ipanje yao achinsyene. **4** Mpingo wa wāndu wāliji uninkusongana ni wāndu kukopochela misi jina jose wāliji nkwaichilila Che Yesu. Nombewo wātanjile achi chitagu chi. **5** "Mundu jwakulima wājawile kukumisa mbeju syakwe. Pawāmisaga sine syapatuchile mwitala ni uwājesile mwitala mo wāsiliwete ni ijuni yailile. **6** Mbeju sine syapatuchile palitaka lyalili ni maganga ni pasyamasile syanyasile ligongo litaka nganilikola meesi. **7** Sine syapatuchile pasikati miiwa. Jele miiwa jo jamesile pamo nasyo ni kusiwijikanya. **8** Mbeju sine syapatuchile palitaka lyambone ni syamesile ni kusogola ni jili jose jasogwele pwela." Che Yesu pawāmalisise gelego, wānyanyisye, "Wāali ni mapikanilo, gakupilikana apilikane!" **9** Wākulijiganya wāo wāusisye Che Yesu malumbo ga chele chitagu cho. **10** Nombe wājanjile, "Wānyamwe mpegwile kumanyilila yantemela ya umwenye wa Akunnungu, nambo kwa wānewo ngwamba, wēlewo akusalitwa kwa itagu kuti pakulola anakombole kulola ni pakupilikana anamanyilile. **11** "Nipele, malumbo ga chitagu chi ni

aga, Mbeju lili lilowe lya Akunnungu. 12 Chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile mwitala sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakulipikana lilowe lya Akunnungu ni Shetani akwika ni kulityosya mu mitima jao kuti akakulupilila ni kukulupuswa. 13 Nombe chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile palwala sila, chikulandana ni chitagu cha wandu wakulipikana lilowe lya Akunnungu akulipochela kwa sangalala. Nambo mpela asila mbeju sila, wele wanduwo ngakukola michiga pakuwa akukulupilila katema kanandi ni pakulinjikwa akulekanga kulupilila. 14 Sooni chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile pa miwa sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakulipikana lilowe lya Akunnungu, nambo mbolebole akuwijiikanywa ni lipamba ni ipanje ni upoche wa pachilambo. Wele wandu wo isogosi yao ngaikukomala. 15 Ni chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile pa chaajila sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakulipikana lilowe lya Akunnungu ni kulikamulisya kwa ntima wambone ni wakukunda. Wandu wo akupililila ni kumbesi kusogola isogosi yambone. 16 "Wandu ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo pane kuluwika kuusi chindanda. Nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli kuti wakwinjila mwelele akombole kulola lulanga lwakwe. 17 "Chachilichose chachisisikwe, chichiwichikwe pakulanguka ni chachilichose cheunichile chichiwe cheunukulikwe ni kuwichikwa pakulanguka. 18 "Nipele nilolechesye ni upilikane wenu, pakuwa jwakwete chindu chajonjehkwe nambo jwanganakola chindu, chasumulwe atamuno kanandi chakuchiganisya kuti akwete." 19 Pelepo achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu wajawile kukwalola, nambo nganakombola kwa wandichila ligongo lya winji wa wandu. 20 Mundu jumo wansalile Che Yesu kuti, "Achikulu wenu ni achapwenu alinji paasa, akusaka kunnola." 21 Nambo Che Yesu waasalile wandu wose, "Achikulu wangu ni achapwanga ali wehala wakulipikana lilowe lya Akunnungu ni kulikamula." 22 Sooni lya lya limo Che Yesu wajinjile mu ngalawa ni wakulijiganya wao, waasalile, "Tujawile peesi litanda." Nipele, watandite ulendo. 23 Pa waliji mu ngalawa Che Yesu waliji ni lugono ni wagonile. Nipele jatandite kupuga mbungo jekulungwa ni gatandite kwinjila meesi mu ngalawa ni waliji mu chakogoya. 24 Wakulijiganya wala wajaule Che Yesu kukwajimwesya aчитiji, "Ambuje, Ambuje! Tulinkwasika!" Che Yesu wajimwiche ni kujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi, yose yamyalele ni kwaliji kutulele. 25 Ni sooni waasalile, "Chikulupi chenu chili kwapi?" Nambo wanyawo wasimosile ni kamulwa ni lipamba ni kusalilana jwine ni jwine, "Mundu ju ali jwanti uli? Pakuwa akujilamula namuno mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi ni yose ikwapilikanila." 26 Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao wajendelechele ni ulendo ni waiche ku mbwani ja chilambo cha Wagalasi chachili peesi litanda lyalivandikene ni ku Galilaya. 27 Che Yesu pawatulwiche mu ngalawa ni kuliwata mbwani, mundu jumo jwa musi ula ju waliji ni masoka wanyichilile. Nambo mundu jo kwa mowa gamajini nganatakulaga namose nganatomaga mu nyumba nambo watamaga mu mbugu sya kusichila wandu. 28 Pa wammweni Che Yesu walisile, waligwisisye paasi paujo pao ni kunyanyisya, "Mmwejo, Che Yesu Mwana jwa Akunnungu Wakulu, nkusaka ichichi kwangune?

Ngunchondelele ngasimulagasya!" 29 Wa wechete yeleyo pakuwa Che Yesu walikalipile lisoka linkopoche mundu jo. Lyele lisoka lya lya lili nkunkamula mundu jo kawilikawili, natamuno wandu wambisile nkati ni kwatawilisya makono ni makongolo ni unyolo ni magwedegwede, nambo wakutulaga nyolo syo ni magwedegwede ni lisoka lya lyanjausya mwipululu. 30 Che Yesu wammusisye, "Liina lyenu waani?" Wajanjile, "Liina lyanju lili 'Mpingo.'" Wajanjile yeleyo pakuwa waliji ni masoka gamajini. 31 Gele masoka go gaachondelele kuti ngasiwajausya mu lisimo lyangali mbesi. (Abyssos g12) 32 Pele pali ni mpingo wekulungwa wa maguluwe galiji ganinkulya mungulugulu chitumbi. Masoka gala gaachondelele Che Yesu gajule gakagajinjile maguluwe. Nombe Che Yesu wagaesile gajawile. 33 Masoka gankopweche mundu jo ni gajinjile mu maguluwe ni mpingo wose wa maguluwe waselelechele mu litanda lyalili chiwandi ni chitumbi ni kutiwila mu meesi. 34 Wakuchinga wala pawaiweni yose yaitendekwe yo wautwiche, wajawile kukwasalila wandu ngani syo mu migunda ni misi. 35 Wandu waiche kukulola iyakopochele. Ni wajaule Che Yesu, wansimene mundu jugantiyosile masoka jo ali atemi chiwandi ni makongolo ga Che Yesu, ali awasile nguo ni ali ni lunda lwambone, nombewo wajogwepenje. 36 Wandu uwalolite jele ngani jininkukopochela waasalile wanyawo iwatite pakulamwa mundu jwakamwilwe ni masoka jo. 37 Ni wandu wose wa chilambo cha ku Gelasi chila wakamwilwe ni lipamba lyekulungwa. Nipele waachondelele Che Yesu atyoche, nombe Che Yesu wakwesile sooni mu ngalawa ni kwaula. 38 Mundu jugankopweche masoka jula waachondelele Che Yesu kuti alongane nawo. Nambo Che Yesu wanlanjile, ni wansalile, 39 "Mmuje kumusi nkasale yose yatesile Akunnungu kukwenu." Nipele, mundu jula wajaule ni kwenesya mu musi wose indu yose iwapanganyichiswe ni Che Yesu. 40 Che Yesu pawajombweche litanda ni kwaula kwine, mpingo wa wandu wapochele, pakuwa wose waliji nkwalindilila. 41 Pelepo waiche mundu jumo liina lyakwe che Yailo, ju waliji chilongola jwa nyumba ja kupopelela, watindiwele pa makongolo ga Che Yesu ni waachondelele kuti ajaule kumangwao, 42 pakuwa mwali jwao wajaika pe jwa yaka mpela kumi na mbili waliji nkulwala chiwandika kuwa. Che Yesu pawaliji nkaula, wandu waliji nkwa wijiikanya kosekose. 43 Nipele pali ni jwankongwe jumo mumpingo wa wandu mula, ju walwalaga magono kwa yaka kumi na mbili, ju wamasile chipanje chakwe chose kwa wamitela ni ngapagwa ju wankombwele kunnama. 44 Jwankongwe jo wanyichilile Che Yesu kunyuma ni wakwaiye lujenje lwa mwinjilo wao. Papopo walamile magono. 45 Che Yesu wausisye aчитiji, "Ana waani wangwaiye?" Wose watite ngapagwa mundu jwankwaiye. Nombe che Petulo watite, "Ambuje, mpingo wa wandu unsyungwile ni kummijikanya!" 46 Nambo Che Yesu watite, "Apali mundu jwankwaiye, nguamanyilila pakuwa machili gangopweche." 47 Jwankongwe jula pawaiweni kuti ngakukombola kulisisa, walikopwesye aчитetemelaga kwa lipamba ni watindiwele paujo pa Che Yesu. Pelepo ni wasasile mmbujo mwa wose ligongo lya kwakwaya Che Yesu ni iwatite pakulamwa kwanakamo. 48 Che Yesu wansalile jwankongwe jula kuti, "Mwanangu, chikulupi chenu chinamisy. Njaule kwa chitendewe." 49 Che Yesu akana we kumalisya kuwecheta

jwaiche mundu jumo kutyochela ku nyumba ja chilongola jula kukwasalila che Yailo kuti, "Mwanagwenu awile, nkapunda kunsausya jwakwiganya." 50 Nambo Che Yesu paŵapilikene yeleyo ŵaasalile che Yailo, "Kasinjogopa, ngambe kukulupilila, nombewo chalame." 51 Paŵaiche pa nyumba po nganansalila mundu jwine kuti ajinjile pamo nawo, ikaŵe che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni achikulugwe ni atatigwe mwali jo. 52 Ŵandu wose ŵaliji nkulila ni kwalilila malilo. Nambo Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo, "Mmyalale, pakuŵa nganawa nambo agambile gona pe!" 53 Ni ŵanyawo ŵansechile pakuŵa waimanyililaga kuti awile. 54 Nambo Che Yesu ŵankamwile nkono mwali jula ni kummilanga "Mwanangu njimuche!" 55 Umi wao waujilile ni papopo ŵajimi. Ni Che Yesu ŵaasalile kuti ŵape chakulya. 56 Achaŵelesi ŵao ŵasimosile nnope nambo Che Yesu ŵaakanyisye kuti akansalila mundu jwalijose yaitendekweyo.

9 Che Yesu ŵaawilasile pamo ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili, ŵapele machili ni ulamusi wa kugakoposya masoka gose ni kulamya ilwele. 2 Ŵatumile ajaulangane kukwalalichila ŵandu Umwenye wa Akunnungu ni kwalamya ŵakulwala. 3 Ŵasalile, "Nkajigala chindu chachili chose mulendo atamuno ntindiso atamuno nsaku atamuno chakulya atamuno mbiya atamuno iwalo iwili. 4 Nyumba jajili jose jichinkajinjile ni kumpochela nlonjele pelepo, mpaka pachintyoche musu wo. 5 Ŵandu akanaga kumpochela, ntyochanje mu musu mo nombe ŵanyamwe pachintyoche nkung'unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti achinsyene asagwile kuukana utenga wa Akunnungu." 6 Nipele, ŵatandite ulendo, ŵapitaga msinda ni msinda ŵalalichilaga Ngani Jambone ni kwalamya ŵakulwala pali pose. 7 Ni chilongola che Helode ŵapilikene indu yose iyatendekwe ni ŵakanganiche pakuŵa ŵane ŵatiji, "Che Yohana Ŵakubatisya ŵala asyuchile!" 8 Nambo ŵane ŵatiji che Elia ŵala atyochele ni ŵane ŵatiji kuti jumo jwakwe jwa ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵakalakala asyuchile. 9 Nambo che Helode ŵatite, "Ŵele che Yohana wo ngati nakatile ntwe sambano ŵele ni ŵaani ungupilikana ngani syakwesi?" Nipele ŵansosaga kuti ŵawone. 10 Achinduna ŵala paŵausile, ŵaŵalanjile Che Yesu yose yaitesile. Che Yesu ŵaajigele ŵanyawo, ŵajawile pajika mu musu waukuŵilanjikwa Besesaida. 11 Nambo mpingo wa ŵandu ula paŵaimanyi kuŵajawile, ŵakuiye. Nombe Che Yesu ŵapochele ni ŵaŵechete nawo ya umwenye wa Akunnungu ni kwalamya ŵaŵasachile kulamwa. 12 Lyuŵa palyatandite kutiŵila, ŵakulijiganya kumi na mbili ŵala ŵanjaulile Che Yesu kukwasalila kuti, "Mwalanje ŵandu ajaulangane mu misi ni migunda jakuŵandichila akasose yakulya ni pagona, pakuŵa patuli pa pali pajika." 13 Nambo Che Yesu ŵaasalile, "Ŵanyamwe mwape ŵanyawo chindu chakulya." Nipele ŵajanjile, "Nganitukola yakupunda nambo tukwete mikate nsano ni somba siŵili pe. Panepa tujauke tukaasumile yakulya mpingo wose wu?" 14 Ŵandu uŵaliji pepala, ŵaliji achalume mpela elufu tano. Nipele Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti, "Mwatamiche paasi mipingo ja ŵandu mpela hansinhansini." 15 Ŵakulijiganya ŵao ŵatesile mpela iwatite pakusalilwa ni ŵatamiche wose. 16 Nipele Che Yesu ŵajigele mikate nsano jila ni somba siŵili sila ni ŵalolite kwinani ni kwatogolela Akunnungu ni kwipa upile

ni kugaŵanya, ŵapele ŵakulijiganya ŵao kuti ŵapeleganye ŵandu. 17 Ŵandu wose ŵalile ni kwikuta. Ŵalokotenye isigasi ya mbakatika ni kugumbasya itundu kumi na mbili. 18 Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkupopela jika pe ni ŵakulijiganya ŵao ŵaliji pachiwandi. Nipele ŵausisye ŵanyawo, "Ana ŵandu akuti une ndili ŵaani?" 19 Ŵajanjile, "Ŵane akuti mmwejo ni che Yohana Ŵakubatisya ni ŵane akuti che Elia ni ŵane akuti jumo jwao ŵakulondola ŵakalakala ŵa Akunnungu asyuchile." 20 Pelepo ŵausisye ŵanyawo, "Nombe ŵanyamwe nkutinji une ndili ŵaani?" Che Petulo ŵajanjile, "Mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo chilanga chiŵalanjile Akunnungu." 21 Che Yesu ŵalamwile ŵanyawo ni kwakanya kuti akasala kwa mundu jwalijose jele ngani jo. 22 Ŵapundile kuŵecheta kuti Mwana jwa Mundu akusachilwa kulaga nnope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni kuulajikwa nambo lyuŵa lyaatatu lya chiwa chao chachisyuka. 23 Nipele, ŵaasalile ŵandu wose kuti, "Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya akusachilwa alikane nsyene ni atwchile nsalaba wakwe moŵa gose ni kunguya. 24 Pakuŵa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe chaujase ni jwalijose juchaujase umi wakwe ligongo lyangune, jwelejo chaukulupusye. 25 Ana mundu chapate chichi, aŵaga ni ipanje yose ya pachilambo kwa kulijasa natamuno kulijonanga nsyene? 26 Pakuŵa mundu jwalijose jutachingolela soni une ni majiganyo gangu, Mwana jwa Mundu tachinkolela soni mundu jo pachachiika mu ukulu wakwe ni wa Atati ni wa achikatumetume ŵa kwinani ŵaswela. 27 Ngunsalila isyene kuti, apali ŵane mwa ŵanyaŵa ngaawa pangauwona Umwenye wa Akunnungu." 28 Galiji moŵa nane paŵamasile kuŵecheta gelego, Che Yesu ŵaajigele che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo, ŵakwesile nawo pa chitumbi kukupopela. 29 Paŵaliji nkupopela, kuloleka kwa ku meeso kwao kwagalawiche ni iwalo yao yaliji yeswela ni kung'alima nnope. 30 Papopo ŵandu ŵaŵili ŵaoneche aninkukunguluka nawo, nombe ŵandu wo ŵaliji che Elia ni che Musa, 31 ŵaŵakopochele ali ni ukulu, uŵaŵechetaga nawo Che Yesu yankati ichiyaakopochele ku Yelusalemu ko kuti agumbalichisye yailembekwe nkati ŵelewo. 32 Che Petulo ni achinjakwe ŵatopelwe ni lugono, nambo paŵajimwiche, ŵauweni ukulu wa Che Yesu ni ŵandu ŵaŵili ŵajimi nawo. 33 Ŵandu ŵaŵili wo paŵaliji aninkulekangana ni Che Yesu, che Petulo ŵaasalile Che Yesu, "Ambuje, ili yambone uwe kutama apano! Tutawe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni line li che Elia." Nganaimanyililaga chaŵaŵechetaga cho. 34 Che Petulo paŵaliji aninkuŵecheta yeleyo, liunde lyaichilile ni ŵakulijiganya ŵala ŵajogwepe pakuŵa liunde lyo lyaliji lininkwaichilila. 35 Lyakopochele liloŵe mwiunde mula, litchitiji, "Aju ni Mwanangu junansagwile, mumpilikanichisye." 36 Palyamasile kupilikana liloŵe lyo, Che Yesu ŵaoneche ali jika pe. Ŵakulijiganya ŵao ŵamyalele ni nganansalila mundu jwalijose gele moŵa go yankati yeleyo yeleyo iŵaiweni yo. 37 Malaŵi jakwe Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵatatu ŵala paŵaliji aninkutuluka mwiwumbi, mpingo wekulungwa wa ŵandu ŵaichilile. 38 Mundu jumo mu mpingo mwa ŵandu mula ŵanyanyisye achitiji, "Jwakwiganya, ngunchondelela munkolele chanaso mwanangu ju pakuŵa ali mwanangu jwa jika pe! 39 Nnole lisoka lyakwe likusomoka ni chitema pe likuntenda agumile

ni kuntaga njilinjili ni kunkopoka chiulo nkang'wa. Likupunda kunnagasya nnope ni ngalikunneka kwakwepepala. 40 Nipele, nachondelele wakulijiganya wenu kuti akalityosye, nambo nganakombolanga." 41 Che Yesu wajanjile, "Wanyamwe uwelesi wangali chikulupi, ni wakusochela, chindame ni wanyamwe ni kumpililila mpaka chaka chi?" Nipele, Che Yesu wansalile mundu jo kuti, "Munjise nawo apano mwanagwenu jo." 42 Katema jwele mwanache jo pawaliji aninkwaichilila Che Yesu, lisoka lila lyangwisisye paasi ni kuntaga njilinjili. Nambo Che Yesu walikalipile lisoka lila ni kunnamya mwanache ni kwauchisya atagitwe. 43 Wandu wose wasimosile nnope kugalola machili gamakulungwa ga Akunnungu. Wandu wala pawaliji nkusimonga yankati yose yaitesile, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, 44 "Ngasinliwaila chingusaka kuwecheta ni wanyamwe chi, Mwana jwa Mundu chatagwe mmakono ga wandu." 45 Nambo wanyawo nganagamanyilila malumbo ga malowe gawawechete. Lyele lyaliji lyakusisika kwa wanyawo kuti anamanyichisye, nombe wanyawo wajogwepe kwausya malumbo ga malowe go. 46 Gatyochele makani kwa wakulijiganya wala gati waani wala wakulungwa kupunda achinjakwe. 47 Nambo Che Yesu wasimanyilile nganisyo sisyaliji mmitima jao nipele wanjigele mwanache jwannandi ni wanjimiche chiwandika nawo, 48 waasalile, "Mundu jwalijose jwakumpochela aju mwanache jwannandi ju kwa liina lyangu, jwelejo akumbochela une ni jwalijose jwakumbochela une, akumpochela jwelejo jwandumile une. Pakuwa jwali jwannandi kupunda wose pasikati jenu, jwelejo ni jwali jwankulungwa." 49 Che Yohana wawechele kuti, "Ambuje, tummweni mundu jumo achikoposyaga masoka mu liina lyenu nombe uweji twalinjile kunnekasya ligongo jwelejo nganaŵa jumo jwetu." 50 Nambo Che Yesu waasalile wanyawo kuti, "Nkannekasya, pakuwa jwalijose jwangankanila wanyamwe, jwelejo ali pamo ni wanyamwe." 51 Nipele, pagawandichile moŵa ga Che Yesu kujigalikwa kwini wasachile kwaula ku Yelusalemu. 52 Watumile wantenga walongolele, nombewo wajawile ni kwinjila mu musi umo wa Wasamalia kukuwika chile indu yose kwa ligongo lyao. 53 Nambo wandu wa wele musi wo wakanile kumpochela ligongo waimanyilile kuti wasachile kwaula ku Yelusalemu. 54 Katema wakulijiganya wakwe pawaiwani yeleyo, che Yohana ni che Yakobo watite, "Ambuje, ana nkusaka tuwilasye mooto kutyochela kwini kuti wajonanje wanyaŵa?" 55 Nambo Che Yesu wagalauchile wanyawo ni kwakalipila. 56 Che Yesu ni wakulijiganya wao watyosile ni kwaula kunsinda wine. 57 Pawaliji mu ulendo, mundu jumpepe wansalile Che Yesu kuti, "Chinankuye kwakulikose kuchinjaule." 58 Che Yesu watite, "Macheto gakwete masomwa ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola pagona ni kupumulila." 59 Nipele, wansalile mundu jwine kuti, "Munguye." Nambo jwelejo watite, "Ambuje, muuneche kaje nyauale ngaasiche atati wangu." 60 Nambo Che Yesu wansalile jwelejo kuti, "Mwaleche wawe waasiche wawe wao, nambo mmwejo njaule nkalalichile ngani ja Umwenye wa Akunnungu." 61 Ni mundu jwine wansalile Che Yesu kuti, "Ambuje chinankuye, nambo muuneche kaje ngaalanje waali kumusi kwangu wala." 62 Nambo Che Yesu wajanjile, "Jwalijose jwakamwile lijela ni kotama kulima agalaukaga

ni kulola panyuma, jwelejo ngakuwajilwa mu Umwenye wa Akunnungu."

10 Pagamasile gelego, Ambuje waasagwile wakulijiganya sabini na mbili. Ni waatumile wakulijiganya wawili wawili walongolele paujo pao pa misinda jilijose ni kulikose kuwasachile nsyene kwaula. 2 Wasalile wanyawo kuti, "Magungulo gali gamajinji nambo wakugungula ali kanandi. Nipele mwaŵende asyene ngunda kuti watume wakugungula mu ngunda mwao. 3 Sambano njaulangane, mmanyilile kuti nguntuma wanyamwe mpela mwanangondolo pasikati masogo. 4 Ngasinjigala chilolo pane nsaku pane ilatu ine, nkankomasya mundu jwalijose mwitala. 5 Mwanjijilaga mu nyuumba jajili jose, mwakomasye yelei kaje, 'Chitendewele chipagwe mu nyuumba jil!' 6 Iwaga chapagwe jwakunonyelwa ni chitendewele mwelelo, chitendewele chenu chichitame najo, nambo iwaga ngapagwa jwachitendewele, chitendewele chichimbujile kukwenu sooni. 7 Nlonjele pa nyuumba jo nchilyaga ni kung'wa yakumpanga, pakuwa jwakupanganya masengo akuwajilwa mbote. Ngasinsama nyuumba ji kwaula nyuumba jo. 8 Mwaikaga mmusi wauli wose ni kumpochela, nlyanje yaili yose yakumpa. 9 Mwalamyé wandu wakulwala waali kweleko, mwasalile, 'Umwenye wa Akunnungu uwandichile kukwenu.' 10 Nambo mwanjijilaga mmusi wauli wose ni akanaga kumpochela, ntyoche, nomwe pankupita mmatala gao nkajileje, 11 'Atamuno luundu lwa pamusi wenu lwalunyambatile pa sajo syetu, tukumpatila wanyamwe kulosya kuti mwachinsyene nsagwile kuukana utenga wa Akunnungu. Nambo, mmanyilile kuti, umwenye wa Akunnungu uwandichile.' 12 Ngunsalila kuti, pa lyuwa lya malamulo magambo ga wandu wa musi wo chigaŵe gamakulungwa kupunda magambo ga wandu wa ku Sodom. 13 "Ulaje uwe kukwenu, ku Kolasini! Ulaje uwe kukwenu, ku Besesaida! Pakuwa, iwaga yakusimosya iyatendekwe kukwenu, ikatendekwe ku Tilo ni ku Sidoni kula, wandu wa kwele kalakala pe akatemi palii ali atakwile magunia ni kulitaga liu muntwe kulosya kuti alesile sambu syao. 14 Nambo pa lyuwa lya malamulo magambo genu chigaŵe gamakulungwa kupunda magambo ga ku Tilo ni ku Sidoni. 15 Ni mmwejo Kapelenaumu, ana nkuganisya kuti chinlikusye mpaka kwini? Ngwamba chinchituluswa mpaka kwiuto kwa wandu wawile." (Hadēs g86) 16 Nipele Che Yesu wapundile kwasalila wakulijiganya wao kuti, "Jwakumpilikana wanyamwe, akumbilikana une, jwakumpochela wanyamwe akumbochela une. Ni jwalijose jwakukana kumbochela une, akwakana wandumile une." 17 Kanyuma wakulijiganya sabini wausile achisengwaga, achitiji, "Ambuje, atamuno masoka gatujitichisye kwa liina lyenu." 18 Welewo waasalile wanyawo kuti, "Nambweni Shetani yatiteje pakugwa mpela njasi kutyochela kwini. 19 Elo, nampele ulamusi wa kuliwata majoka ni makoloto ni ulamusi wa pachanya machili gose ga jwammagongo ni ngapagwa chindu chachili chose chakummenga. 20 Nambo nkasechelelela ligongo lyakuti masoka ganjitchisye, nambo nsechelele ligongo lya meena genu galembike kwini." 21 Katema kakoko peko, Che Yesu wasangalele kwa ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu, watite, "Nguntogolele Atati, Ambuje

wa kwina ni chilambo, pakuwa mwasisile yeleyi wa lunda ni wa umanyilisi ni kwaunukulila wanache. Elo, Atati, pakuwa yeleyi ni yaitite pakunnonyela.” 22 Nipele watite, “Atati wangu ambele une indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila Mwana akaŵe Atati, ni Atati akaŵe Mwana, ni jwalijose jwakunsaka Mwana akumbunukulila.” 23 Nipele Che Yesu wagalauchile wakulijiganya wao ni kuwecheta nawo kwantemela kuti, “Nkwete upile wanyamwe kwakwiwona inkwiwona yi. 24 Ngunsalila kuti wakulondola wa Akunnungu ni mamwenye wasachile kwiwona inkwiwona wanyamwe nambo nganaiwona ni kupilikana inkwipilikana wanyamwe, nambo nganaipikana.” 25 Kanyuma, jwakwiganya Malajisyo jumo wajimi ni kwausya Che Yesu kwa kwalinga achitiji, “Jwakwiganya, ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali mbesi?” (aiōnios g166) 26 Che Yesu wambusisye kuti, “Ana ilembechekwe chichi mu Malajisyo che Musa? Ana nkusyoma chichi mwelemo?” 27 Wajanjile, “Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu ni ntima wenu wose ni uumi wenu wose ni machili genu gose ni umanyilisi wenu wose ni njenu mpela mwasylene.” 28 Che Yesu wansalile, “Njanjile uchenene! Ntende yeleyo, nomwe chinkole umi.” 29 Nambo welewo, wasachile kuliwalanjila kuti akuchimanyilila chakuusya cho, wausisye Che Yesu, “Ana njangu jo ni waani?” 30 Che Yesu wajanjile, “Jwapali mundu jumo jwaŵaamilaga ku Yelusalemu kutuluchila ku Yeliko. Paŵaliji mwitala, wasimene wachiswamba ni wambusile iwalo yakwe ni kumputa ni watyosile ni kunneka achiwandichilaga kuwa. 31 Pangalolela, jwambopesi jumo waliji nkupita mulamula mwitala mula, nambo paŵambweni ni wasepiche pambali ni kwaula. 32 Iyoyo peyo, Mlawi jumo paŵaiche pelepo wambweni, ni wasepiche pambali ni kwaula. 33 Nambo Msamalia jumo juŵaliji muulendo waiche pepala paŵaliji mundu jula, nombe paŵambweni wambonele chanaso. 34 Nipele, wanjaulile, wagajosisye maŵanga gao kwa mauta ni divai ni kugataŵa maŵanga, paŵamasile kutenda yeleyo wanjigele pa chinyama chakwe, ni wanjawisye kukwalwasya mu nyumba ja achalendo. 35 Malawi jakwe watyosisye lupia siŵili sya mbiya, wampele jwakujigosa nyumba jila ni wansalile kuti, ‘Munlwasye mundu ju ni chachili chose chachichipunde kwa jweleju, chinjilipila une pachimuje.’” 36 Che Yesu wausisye, “Mwa wele watatu wo, waani walosisye kuti ali njakwe mundu juŵaputikwe ni wachiswamba?” 37 Jwakwiganya Malajisyo jula wajanjile, “Jwejula juŵankolele chanaso jula.” Che Yesu wansalile, “Njaule nkatende iyoyo peyo.” 38 Che Yesu ni wakulijiganya wao paŵaliji muulendo, waiche kunsinda umo ni jwankongwe jumo liina lyao che Masa wampochele kumangwao. 39 Che Masa waliji ni mpwakwe liina lyao che Maliamu, jweleju watemi chiŵandi ni Ambuje Che Yesu achipikanilaga majiganyo gao. 40 Nambo che Masa waliji nkuchenjeuka ni masengo gamajini. Nipele wajanjile Che Yesu kukwasalila achitiji, “Ambuje, ana ngankulola kuti apwanga anesile une mbanganje masengo jika? Mwasalile aiche kukungamusya.” 41 Nambo Ambuje wajanjile kuti, “Che Masa, che Masa, nkuchenjeuka ni kulisausya ni yejinji. 42 Nambo chipali chindu chimo pe chachikusachikwa. Che Maliamu asagwile liunji lyambone ni sooni ngapagwa mundu juchachityosye kukwakwe.”

11 Lyuŵa limo, Che Yesu waliji nkupopela peuto pamo, paŵamasile, jumo jwa wakulijiganya wao watite, “Ambuje, ntujiganye kupopela, kwati mpela che Yohana Wakubatisya iwatite pakwajiganya wakulijiganya wao.” 2 Che Yesu waasalile, “Pankupopela, njileje yeleyi, ‘Atati, Liina lyenu lijnichilwe, Umwenye wenu uiche. 3 Ntupe chakulya chetu cha lyuŵa ni lyuŵa. 4 Ntulechelesye sambu syetu, pakuŵa uweji nombe tukwalechelesya wose wakutulewela. Ni sooni nkatujinjisa nkulinjikwa.’” 5 Ni Che Yesu waasalile kuti, “Tujile jumo jwenu akwete ambusanga ni anjaulilaga pasikati chilo ni kunsalila, ‘Ambusanga, mungongosye mikate jitatu none chinambuchisye, 6 pakuŵa ambusanga wangu ali mu ulendo, asepuhile kumusi none nganingola chakwapa.’ 7 Nganichisye kuti ambusanga wenu akanjanjile ali nkati, ‘Nkaasusya une! Pakuŵa masile kuugala nnango. Une ni achiwanangu tugonile ni ngangukombola kwimuka ni kumpa!’ 8 Isyene ngunsalila kuti, ngajimuka ni kwapa atamuno ali ambusanga gwao pe, nambo ligongo lya mundu jo ichajile pakupunda kwachondelela, chajimu che ni kwapa chachili chose chakuchisaka. 9 “Nipele none ngunsalila yakuti, mmende ni wanyamwe chimpegwe, nsose ni wanyamwe chinnyiwone, mpopose ni wanyamwe chachimbugulila nnango. 10 Pakuŵa jwalijose jwakuwenda akupegwa ni jwakusosa akupata ni jwakupoposya, nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. 11 Ana, atati chi mwa wanyamwe, mwanache aŵendaga somba, chachiapa lijoka kuleka kwapa somba? 12 Pane waŵendaga lindanda, ana chachapa likoloto? 13 Chisau wanyamwe wangalumana, nkumanyiila kwapa achiwana wenu indu yambone, isyene Atati wenu wa kwina chiwape Mbumu jwa Akunnungu aŵala wakwaŵenda.” 14 Lyuŵa limo Che Yesu waliji nkukoposya lisoka lilyantendenye mundu anaŵechete. Pilyakopweche lisoka lyo, jwangaŵecheta jo, wakombwele kuwecheta, ni mpingo wa wandu wasimosile. 15 Nambo wane mwa welewo watite, “Akugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli, jwankulu jwa masoka.” 16 Ni wane walinjile kwakwaŵenda walosye chimanyisyo chakuti ulamusi wao utyochele kwina. 17 Nambo Che Yesu, achimanyililaga ng’anisyo syao ni waasalile wanyawo, “Wandu wa umwenye wauliwose aputanaga achisyene pe wele umwenye wo chugwe ni wandu wa nyumba jajili jose waputanaga achisyene pe wandu wa nyumba jo chajonasiche. 18 Nipele iŵaga Shetani akulikana nsyene, umwenye wakwe chiulame? Nguti yeleyi pakuŵa wanyamwe nkuumecheta kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli. 19 Wakulijiganya wenu nombe akugakoposya masoka mpela inguti kupanganya une, iwele uli menema musalile kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli? Nipele wanyawo ni utachinnamula wanyamwe. 20 Nambo iŵaga ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Akunnungu, nipele nnyimanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu umasile kwika kukwenu. 21 “Mundu jwali ni machili pakulindilila nyumba jakwe ni yakumenyanila yakwe, ipanje yakwe yose chigosekwe. 22 Nambo aikaga jwapundile machili ni kumputa, jwelejo akunsumula yakumenyanila yose iyaikulupililaga yo ni kuigawanya iŵasumwile. 23 “Mundu jwalijose jwanganawa pamo ni une, akunganila ni mundu jwalijose jwanganakulila pamo ni une, jwelejo akupwilinganya. 24 “Lisoka lyankopokaga

mundu likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumilila. Palikulepela likuti, 'Chimujile ku nyumba jangu kungopochela kula.' 25 Palikuujila, akujisimana nyumba jila jili jepyajile ni mwekotopasye. 26 Nipele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda wewe, gose gakwaula kukunjinjila mundu jula. Kumbesi kwakwe mundu jo akuwa jwakusakala kupunda iwali kundanda." 27 Che Yesu pawaliji nkuwecheta gelego, jumo jwa achakongwe jwa mumpingo mwa wanda mula, wanyanyisye lilo we achiiji, "Jwana upile jwankongwe jwambeleche ni kunjonjesya jo!" 28 Nambo Che Yesu wa wechete, "Nambo wana upile wakupunda wakulipikanichisya lilo we lya Akunnungu ni kwitichisya." 29 Nipele, mpingo wa wanda pawaliji nkoonejcheka, Che Yesu watandite kusala, "Uwelesi wu uli uwelesi wa kusakala. Ukusaka chimanyisyo, nambo ngaupewa chimanyisyo chachili chose ika we chimanyisyo chi che Yona chila. 30 Mpela che Yona iwaliiji chimanyisyo cha wanda wa ku Ninawi ni iyo yo peyo Mwana jwa Mundu chachiwa chimanyisyo kwa uwelesi wu. 31 Iyo yo peyo pa lya wa lyakulamulila Mwenye jwankongwe jwa ku Sheba chakopchele pamo ni wanda wa uwelesi wu, nombewo chachisala kuti uwelesi wu wanamagambo. Pakuwa welewo waumile kwakutalichila, waiche kukugapikanila malo we gambone ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa apali jwankulu kupunda mwenye che Selemani. 32 Wanda wa ku Ninawi chakopchele pa lya wa lya malamulo lyo pamo ni wanda wa uwelesi wu, nombewo chachisala kuti uwelesi wu wanamagambo. Pakuwa wanda wa ku Ninawi walesile sambu ligongo lya kulalichilwa utenga wa Akunnungu ni che Yona, nambo pelepa kwana jwankulu kwapunda che Yona. 33 "Ngapagwa mundu jwakupamba lumuli ni kululisa pane kulunichila ni lulo nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli, kuti wakwinjila mwelewo akombole kulola lilanguka lyakwe. 34 Lumuli lwa chiilu chenu luli liso lyenu, lya waga lyansima, chiilu chenu chose chichi we mu lilanguka, nambo lya waga nga wa lyansima, nombwe chiilu chenu chichi we muchipi. 35 Nilolechesye yambone kuti lilanguka lyalili nkati mwenu likaika kugalauka kuwa chipi. 36 Nipele, i waga chiilu chenu chose chawaga ni lilanguka, pangali chiwalo chachichi we pa chipi, chiilu cho chiching'alime yambone mpela lumuli lwalukuti pakunlanguchisya ni lilanguka lyakwe." 37 Che Yesu pawamasile kusala yeleyo, Mfalisayo jumo waalaliche kumangwao kuti akalye nawo chakulya, nombewo wajinjile ni kutama kulya. 38 Nambo Mfalisayo jo wansimosile Che Yesu kwawona alinkutama pangana wa kaje chikana we chakulya. 39 Pele Ambuje wansalile, "Wanyamwe Mafalisayo, nkosya ngao ni mbale kwa paasa, nambo nkati mwenu ngumbele chigongomalo ni ungalimate. 40 Wakulowela wanyamwe! Ana, nga wa Akunnungu wawapanganyisye paasa ni wawapanganyisye nkati mo? 41 Nambo mwapeje wanda wakulaga indu yali nkati ngao ni mbale ni indu ine yose chii we yambone kukwenu. 42 "Nambo ulaje uwe kukwenu wanyamwe Mafalisayo, pakuwa nkwasya liunjili lya kumi namose pachanya masamba ga kununjila ga mimela gakunonyesya chakulya ni mchicha ni masamba gane gane ni kuleka kwapanganyichisya wanda yaikuwajilwa ni kwanonyela Akunnungu. Mwa wajilwe kukamulisa yaandanda

yo pangali walila yaa wili yo. 43 "Nambo ulaje uwe kukwenu, wanyamwe Mafalisayo, pakuwa ikunonyela kutama mmujio mu itengu ya achakulungwa mu mmajumba ga kupopelela ni kunkomasya kwa kuchimbichisya pawachingangene wanda. 44 Ulaje uwe kukwenu, pakuwa nkulandana ni malembe gangali chiloso, wanda akupita pachanya pakwe, pangaimanyilila." 45 Jumo jwa walamulo wajanjile, "Jwakwiganya, pankusala ye lei ngati nkutajalusya nowe wakwe." 46 Che Yesu wajanjile, "Ulaje uwe kukwenu wanyamwe wakwiganya Malajisyo, pakuwa nkwatwika wanda misigo jakutopela jangatwichilika ni mwachisylene ngakujongola namose chala kwakamasya. 47 Ulaje uwe kukwenu, pakuwa nkugumba malembe ga wakulondola wa Akunnungu, wa waulajikwe ni achambuje wenu. 48 Iyo yo peyo wanyamwe nkuwalanga ni kwitichisya masengo ga achambuje wenu pakuwa welewo wauleje wakulondola wa Akunnungu ni wanyamwe nkugumba malembe gao. 49 Ni kwaligongo lyo, lunda lwa Akunnungu lwatite, 'Chinampe wakulondola wa Akunnungu ni achinduna, nambo wane mwa wanyawo chachaulaga ni wane wao chachalagasya.' 50 Nipele uwelesi uu chiuchilagaswa kwaligongo lya chiwa cha wakulondola wa Akunnungu wana wose wa waulagwe chitandile kupagwa chilambo, 51 chitandile kuulagwa ku che Habili kwichila che Sakalia, juwaulagwe pasikati ja chilisa ni Nyumba ja Akunnungu. Eloo, ngunsalila kuti, au uwelesi uu chiuchilagaswa kwa ye le isambo yo. 52 "Ulaje uwe kukwenu wanyamwe wakwiganya Malajisyo pakuwa njigele chiugulilo cha nnango wa umanyilisi ni mwachisylene nganinjijila ni wa wajinjilaga mwelewo mwalekasisye kuti akajinjila." 53 Che Yesu watyosile mwelewo, chitandile pelepo wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo watandite kwachima kwannope ni kwasya mausyo gamajinji. 54 Wasakaga watanjisyeye kwa malo we gao.

12 Katema kakoko wasongangene wanda wajinjile mpaka kuliwatana, Che Yesu watandite kwasalila kaje wakulijiganya wao kuti, "Ni sepusye ni chilungo cha Mafalisayo, chachili cha ulamba. 2 Ngachipagwa chachiunichikwe chingachiunukukwa ni chachisisikwe chingachimanyika. 3 Lyele ligongo lyo chachili chose chimwa wechete pa chipi, wanda chapikane pa lilanguka ni chimwasongonaga pa chisyepela, muchumba cheugalikwe, chichijenele muchilambo chose. 4 "Ngunsalila wanyamwe achambusanga wangu kuti ngasimwajogopa welewo wakuchiulaga chiilu nambo ngapagwa chakupunda chakuchikombola kuchipanganya. 5 Nambo chinannosye wakusachilwa kwajogopa, mwajogope Akunnungu pakuwa amalaga kuulaga akwete ulamusi wakumponya ku jehanamu. Eloo, mwajogope welewo. (Geenna g1067) 6 "Ana ngati ikumanyika kuti ijolo nsano ikusumichikwa kwa ndalama jainandi nnope? Nambo ngapagwa chijuni chakuli walichikwa ni Akunnungu namuno chimo. 7 Atamuno umbo sya mitwe jenu Akunnungu akusimanyilila sili silingwa. Ngasinjogopa, wanyamwe ndi wakutopela kwannope kupunda ijolo yejinji! 8 "Ngunsalila isyene, jwalijose jwakunyitichisya une pa wanda kuti jwele ali jwangene, iyo yo peyo Mwana jwa Mundu chachinjilichisya jwelejo mmujio mwa achikatumetume wa kwinani wa Akunnungu. 9 Nambo, jwalijose jwakungana une pa

wandu, nombejo chakanikwe mmbujo mwa achikatemetume wa kwiniani wa Akunnungu. 10 "Mundu jwalijose jwakwaŵechetela yangalumbana Mwana jwa Mundu chalecheleswe, nambo juchannyelusye Mbumu jwa Akunnungu, ngalecheleswa ng'oo. 11 "Pachachinjigala kwa machili mmajumba ga kupopelela pane mmbujo mwa mamwenye ni wakulamula kuti nlamulikwe, nkapwelela kuti chinjanje chichi pane ichimmechete. 12 Pakuwa Mbumu jwa Akunnungu chanjiganye chakuwecheta katema kakoko." 13 Mundu jumo mumpingo wa wandu mula, wansalile Che Yesu kuti, "Jwakwiganya, mwasalile akulu wangu tusapulane ipanje yatulechele atati wetu." 14 Che Yesu wajanjile, "Ambusanga, ana waani wamisile une kuwa jwakulamula pasikati jenu pane jwakungawanyichisya ipanje yenu?" 15 Nipele waasalile wose kuti, "Nlisepusye ni tama ja indu yejinji pakuwa umi wa mundu nganiupagwa mu winji wa indu yakwete." 16 Nipele watanjile chitagu chantu, "Kwaliji ni jwachipanje jumo juwaliji ni ngunda uwasogwele nnope. 17 Jwachipanje jo waganisisye muntima mwakwe achitiji, 'Chindende uli pakuwa une nganingola pakugosela magowolo gangu?' 18 Watite 'Chindende yelei, chingagamule ngokwe syangu ni kutaŵa jajikulungwa nnope. Mwelemono chingawiche magowolo gangu gose ga ngano ni ipanje yangu.' 19 Pelepo chinalisalile nansyene, 'Sambano nkwele ipanje yejinji imwaligosele kwa yaka yejinji, mpumule, ndye ni kung'wa ni kusengwa!' 20 Nambo Akunnungu waasalile, 'Mmwejo jwakulowela, achi chilo chino umi wenu chijigalikwe ni yose indigosele ana chiiwe ya waani?' 21 Che Yesu wamalichisye kuwecheta, "Yele ni yaali kwa mundu jwakuligosele ipanje yejinji, nambo paujo pa Akunnungu ngakuwalanjikwa kuti akwete chindu." 22 Nipele Che Yesu waasalile wakulijiganya wa, "Kwaligongo lyo ngunsalila, ngasinilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindye chichi atamuno kwa ligongo lya iilu yenu kuti chimmwale chichi. 23 Pakuwa umi upundile kwa yakulya ni chilu chipundile kwa iwalo. 24 Ngalole makungulu, ngagakupanda namose kugungula, nganigakola ngokwe namose magulu nambo Akunnungu akugalisya. Ni wanyamwe ndi wakutopela kugapunda makungulu! 25 Nipele, waani mwa wanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjehesya namose lyaŵa limo mmoŵa ga umi wakwe? 26 Nipele, iwaga ngankukombola kuchitenda chachinandi mpela chelecho, ligongo chi nkuchenjeuchila ine yo? 27 Nnole uluwa umele wakwe. Ngaukupanganya masengo, atamuno ngaukuliluchila iwalo. Nambo ngunsalila kuti namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluwa wo. 28 Nipele iwaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitini lyalikumela lelo ni malaŵi likupatuka ni kwasikwa pa mooto, ana ngati chantakusye kwakupunda wanyamwe wandi ni chikulupi chamwana? 29 "Nipele, ngasinilajila ichinye atamuno iching'we namose ngasimba ni lipamba. 30 Pakuwa yose yo ikuchenjeuchilwa ni wandu wangakulupilila wa ilambo ine ya pachilambo pano. Nambo mwanya Atati wenu akumanyilila kuti nkulilajila yele indu. 31 Nipele nsoseje kaje Umwenye wa Akunnungu ni indu ine chijonjehckewe kukwenu. 32 "Ngasinjogopa, wanyamwe mpingo wenondi! Pakuwa Atati wenu yanonyele kumpa Umwenye wao. 33 Nsumisye inkwete nkaape wandu wakulaga mbiya syo. Nlipanganyichisye ilolo

yangawisala ni kuligosele mbiko jangapunguka ni jangamala kwiniani. Kwangaŵandichila wa wiyi atamuno konasika ni idudu. 34 Pakuwa pajili mbiko jenu, pele ntima wenu ni pachiuwe. 35 "Nliwiche chile kwakutumichila ni kuleka imulichilo yenu ininkukolela. 36 Mbe mpela achikapolo wakwalindilila ambuje wao kutyochela kuulumbela kuti pakupoposya waugulile nngano kwachitema. 37 Wana upile wele achikapolo wachachasimana ali meeso pachauje Ambuje wao! Isyene ngunsalila kuti ambuje wo chaawe chile kwatumichila, chiwatamiche pakulila ni kwatumichila. 38 Iwaga chauje pasikati chilo pane atamuno kuninkucha ni kwasimana ali meeso, wana upile achikapolo wo. 39 Nambo mmanyilileje kuti iwaga nsyene nyuumba akakamanyilile katema chi chaiche jwa wiyi, akaliji meeso, ngakajileche nyuumba jakwe jininkugumulikwa. 40 Wanyamwe nombe nliwiche chile, pakuwa Mwana jwa Mundu akwika katema kangankulolela." 41 Che Petulo wausisye Che Yesu kuti, "Ambuje, ana chitagu chi chikutugamba uweji pe pane wandu wose?" 42 Ambuje wajanjile, "Ana kapolo jwakwimilila chi jwali jwakukulupilichika ni jwalunda, jwaŵichikwe ni ambujegwe kwajimilila achikapolo wao kuti wagaŵanyichisye yakulya pa katema kakusachilwa? 43 Jwana upile kapolo juchasimanikwe ni ambujegwe ali nkupanganya yele katema pachauje. 44 Isyene ngunsalila kuti ambujegwe chambiche kapolojo kwimilila ipanje yakwe yose. 45 Nambo, jwakutumichila ajilaga muntima mwakwe kuti, ambuje wangu akukaŵa kuja ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe achalume pane achakongwe ni kulya ni kung'wa ni kukolelwa, 46 ambujegwe kapolo jula chauje pa lyaŵa lyangalilolela ni katema kangakukamanyilila chiŵakatanye ipande ipande ni kwaŵika liunjili limo ni wangakukulupilila. 47 "Ni kapolo jwakumanyilila chakuchisaka ambujegwe, nambo ngakuliŵika chile kwa kupanganya yakusachilwa kupanganya ni ambujegwe, chaputikwe kwa nnope. 48 Nambo jwangakuimanyilila indu yakuisaka ambujegwe nombe akupanganya indu yaikuŵajilwa kulagaswa chaputikwe kwakanandi. Pakuwa jwalijose juchapegwe yejinji chasachilwe kutyosya yejinji ni jwalijose jwapegwile kamulila yejinji chasachilwe kuusya yejinji nnope. 49 "Nyiche kukukolesya mooto pachilambo, none ngasachile nnope kuulola uli ukolele! 50 Nambo ngwete ubatiso wa masausyo gangusachilwa nagakole, nguŵijikanywa nnope mpaka masausyo ga ubatiso wo pachigamale. 51 Ana nkuganisya kuti nyiche nacho chitendewele pachilambo pano? Ngunsalila, ngwamba, nambo nyiche kukuntindanya. 52 Kutandila sambano, wandu nsano wa uwelesi umo chatindigane, wandu watatu chaputane ni wandu ŵawili ni wandu ŵawili chaputane ni wandu watatu. 53 Atati chatindane ni mwanagwao nombe mwanache chatindane ni atatigwe, achikulu chatindane ni mwanagwe mwali nombe mwali chatindane ni achikulugwe, jwankongwe chatindane ni akwegwao nombe welewo chatindane ni nkwegwao." 54 Che Yesu wajasalile sooni mipingo ja wandu kuti, "Pankagawona maunde ganinkutyochela kulikutiŵilila lyaŵa, papopo ni nkuti lelo chijinye ula ni jikunya. 55 Pajikupuga mbungo kutyochela kulujenda nkuti, 'Lyaŵa chililwale lelo' ni iyoyo peyo ikutyochela. 56 Wanyamwe wa ulamba, nkukombola kulondola iichiwe lelo kwakulola chilambo ni kwiniani kwachichi nipele nkulepela kugamanyilila malumbo gakatema?"

57 “Sooni kwachichi ngankulilamulila mwachimisyene chachili Chambone chakuchipanganya? 58 Pakuwa ikaliji yambone ntende yaili yose kwilana nawo jwammagongo ni mwitala. Iwaga ngaŵa yeleyo chanjausye kwa jwakulamula nombejo chanjausye kwa jwangondo nombejo champonye mu nyuumba jakutaŵilwa. 59 Ngunsaila isyene kuti ngantyoka mwelempaka pachimmalisyene kulipa mbiya ja mbesi.”

13 Katema kakoko ŵaiche ŵandu ŵampepe ni ŵaasalile Che Yesu ngani sya ŵandu ŵa ku Galilaya ŵaŵaulegwe ni che Pilato paŵaliji nkusikita inyama yao ya mbopesi ni miasi jao jawanganyiche ni mbopesi jao. 2 Che Yesu ŵajanjile kuti, “Pakuwa Ŵagalilaya ŵala ŵaulajikwe kwanti yele, nkuganisyana ŵaliji ŵakuleŵa kwapunda Ŵagalilaya ŵane wose? 3 Isyene ngunsaila kuti ngaŵa yele, nambo iwaga nnganneka sambi syenu ŵanyamwe nombe chinjonasiche. 4 Iyoyo peyo ana nkuganichisya kuti ŵandu kumi na nane ŵala, ŵaŵagwililwe ni nyuumba jeleu ku Siloamu kula ni kuwa ŵaliji ŵakuleŵa kupunda ŵane wose ŵakutama ku Yelusalemu? 5 Ngunsaila kuti ngaŵa, nambo ŵanyamwe nombe iwaga nnganneka sambi syenu, ŵanyamwe nombe chinjonasiche.” 6 Nipele, Che Yesu ŵatanjile chitagu chi, “Paliji ni mundu jumpepe juŵaliji ni chitela chachikuŵilanjikwa cha ntini chichapandikwe mu ngunda wa Misabibu. Mundu jo ŵajawile kukusosa isogosi yakwe nambo nganachisimana chindu. 7 Nipele, mundu jo ŵansalile jwakuwugosa ngunda wo kuti, ‘Mpilikane! Une iicheje yaka itatu yi kukusosa isogosi ya chitela cha ntini chi, nambo nachisimene changasogola. Nchigwisye! Pakuwa chikumala chajila pangali chindu?’ 8 Nambo ŵelewo ŵajanjile kuti, ‘Ambuje, tuchileche kaje namyaka chingachisyunguchisye lisimbo ni kutaga chajila. 9 Iwaga chichisogole isogosi chaka chachikwika chi, yambone, nambo iwaga ngachisogola chinchigwisye.” 10 Pa Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu ŵaliji nkwiganya mu nyuumba ja kupopelela. 11 Ni sooni paliji ni jwankongwe jwakulwala papopo pepo juŵakamwilwe ni lisoka kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ngongo wakwe wapindiche ni nganakombolaga kulijongola uchenene ng’oo. 12 Che Yesu paŵambweni jwankongwe jo ŵambilasile ni ŵansalile, “Jwankongwe, nlecheleswe, ulwele wenu ulamile!” 13 Ŵansajichile makono gao ni papopo ŵajongweche ni kutanda kwakusya Akunnungu. 14 Nambo jwankulungwa jwa nyuumba jakupopelela ŵatumbile ligongo Che Yesu ŵannamisyene jwankongwe jo pa Lyuŵa lya Kupumulila, nipele ŵausalile mpingo wa ŵandu ula kuti, “Gapali moŵa nsano ni limo gakwaŵajila ŵandu kupanganya masengo. Kwa gele moŵa njise kukulamwa ilwele yenu nambo ngaŵa Lyuŵa lya Kupumulila!” 15 Pelepo Ambuje ŵajanjile, “Ŵaulamba ŵanyamwe! Ana ŵaani pasikati jenu jwangakujugulila ng’ombe jakwe pane mbunda jakwe mulichinga ni kujilongosya kukung’wa meesi atamuno lili Lyuŵa lya Kupumulila? 16 Sambano, jwankongwe ju, uŵelesi u che Iblahimu, juŵataŵikwe ni Shetani kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ana ngaikusachilwa kunnamya jwankongwe ju namuno lili Lyuŵa lya Kupumulila?” 17 Paŵamasile kuŵecheta gelego, ŵamakani ŵao wose yatesile soni nambo ŵandu ŵane wose ŵasengwile kwaligongo lya indu yose yakusimosya iŵaipanganye. 18 Nipele Che Yesu

ŵausisye kuti, “Ana Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni chichi? Chinaulandanye ni chichi? 19 Ukulandana ni mbeju jamwana ja chitela chachikuŵilanjikwa haladali jiŵajigele mundu jumo ni kujipanda mungunda mwakwe. Jamesile ni chaliji chitela chachikulungwa ni ijuni yataŵile isusi mu nyambi syakwe.” 20 Che Yesu ŵausisye sooni, “Ana Umwenye wa Akunnungu chinaulandanye ni chichi? 21 Ukulandana ni chilungo chiŵachijigele jwankongwe jumo ni kuwanganya pamo ni utandi wejijji, nipele utandi wose waumwiche.” 22 Che Yesu ŵajandelechele ni ulendo wao wa ku Yelusalemu akuno achajiyanga ŵandu mmisi ni mmisinda. 23 Mundu jumo ŵambusisye Che Yesu kuti, “Ana Ambuje, nganatupa ŵandu ŵachakulupuswe?” Che Yesu ŵajanjile kuti, 24 “Nlimbile kwinjila kwa kupitila nnango wakunyilila pakuwa ngunsaila kuti, ŵanjiji chalinje kwinjila mwelempo, nambo chalepele. 25 Chikaiche katema ka nsyene nyuumba pachajimuche ni kuugala nnango. Ŵanyamwe chinjime pasa ni kutanda kupoposya nchitiji, ‘Ambuje, ntuugulile nnango.’ Nambo ŵelewo chachijanga kuti, ‘Ngangummanyilila namose ngangukumanyilila kuntyochele.’ 26 Pelepo chintande kwasalila, ‘Uwe ni ŵeŵala utwalile ni kung’wa pampepe nomwe, nomwe mwajiganisyene mmisi jetu.’ 27 Nambo ŵelewo chaachiti, ‘Ngangummanyilila namose kuntyochele, ntyoche mmbujo mwangu ŵanyamwe wose ŵankupanganya yaigongomalo.’ 28 Nipele kweleko chikupagwe ni kulila ni kuchilimya meeno, pachinchawona che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo ni ŵakulondola ŵa Akunnungu wose ali mu Umwenye wa Akunnungu nambo mwachinsyene nkanikwe kwinjila. 29 Ŵandu chaiche kutyochela mumbali mose mwa chilambo ni kutama kulya mu Umwenye wa Akunnungu. 30 Elo, kwana ŵane ŵaali ŵambesi chaŵe ŵandanda ni ŵane ŵaali ŵandanda chaŵe ŵambesi.” 31 Katema kakoko Mafalisayo ŵampepe ŵajaulile Che Yesu ni ŵaasalile kuti, “Ntyoche pelepa njauli kwine, pakuwa mwenye che Helode akusaka kumbulaga.” 32 Che Yesu ŵajanjile, “Njauli nkalisalile lyele licheto kuti, ‘Nnole, lelo ni malaŵi ngugakoposya masoka ni kwalama ŵakulwala ni ntongo chimalichisye masengo gangu.’ 33 Nambo ikuumajila kwaula ulendo wangu lelo ni malaŵi ni ntongo, pakuwa ngaikomboleka kuti jwakulondola jwa Akunnungu aulajikwe kwine ikawe ku Yelusalemu. 34 “Ugwe Yelusalemu! Yelusalemu! Nkwaulaga ŵakulondola ŵa Akunnungu ni kwaputa maganga ŵawatumikwe kukwenu ŵala. Ana kalingwa nasachile kwakumbikanya ŵanache ŵenu pamo, mpela nguku ijikuti pakwautamila ŵanache ŵakwe nambo mwanya nganinsaka. 35 Nnole! Mwanya chachinnechela musi wenu. Nipele ngunsaila kuti ngamumona une mpaka kele katema pachinchiti, ‘Akole upile ŵelewo ŵakwika mu liina lya Ambuje.”

14 Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu ŵajawile kukulya chakulya mu nyuumba ja jumo jwa achakulu ŵa Mafalisayo ni ŵandu ŵaŵaliji pelepo ŵaliji nkwalolechesya. 2 Ni mmbujo mwa Che Yesu paliji ni mundu jumo juŵaliji ni chilwele cha kuimbangana chiili. 3 Nipele Che Yesu ŵausisye ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni Mafalisayo kuti, “Ana Malajisyo gakutusaka kunnamya mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila pane ngwamba?” 4 Nambo ŵanyawo ŵamyalele. Che Yesu

wankamwile jwakulwala jo ni kunnamya ni wannesile ajaule. 5 Nipele waasalile wanyawo, "Ana jwapi jwa wanyamwe iwaga mwanagwe pane ng'ombe jakwe jagwililaga mu chisima ngakujityosya papopo atamuno liweje Lyuwa lya Kupumulila?" 6 Nambo wanyawo walepele kwanga. 7 Che Yesu waweni uwawilanjikwe wala yatiteje pakulisagulila pakutama pakuchimbichikwa, nipele waajigenye kwa chitagu chi, 8 "Iwaga chammilanje mundu kuchindimba cha ulombela, nkatama mmbujo pakuchimbichikwa, panepa apali jwa wlanjikwe jwine jwakuchimbichikwa kumpunda mmwe. 9 Jwambilasile mmwe ni njenu jo chaiche ni kunsalila, 'Mwalechele awa pele peuto pao.' Pelepo chinkole soni pa wandu ni kutanda kusejela ni kutama mu itengu yangachimbichikwa. 10 Nambo wannalikaga ku chindimba, njaule nkatame peuto pangachimbichikwa kuti pachaike jwambilasile jo ansalile, 'Ambusanga, nsejelele pambone nnope pa.' Pelepo chinchimbichikwe mmbujo mwa wose watemi pampepe nomwe. 11 Pakuwa jwalijose jwakulikulya, chatuluswe ni jwakulitulusya, chakuswe." 12 Nipele wansalile juwanwilasile jo, "Iwaga chimwakolochesye wandu chakulya cha muusi pane ligulo, ngasimwa wilanga achambusanga wenu atamuno achapwenu atamuno achalongo ajenu atamuno wapachiwandi penu atamuno wakusichila ajenu ngakawa nombewo chachimbilanga ni kumbuchisya mpela chimwaakolochesye chila. 13 Nambo pankukulumisya chakulya cha chindimba, mwa wlanjanje wandu wakulaga ni wakulemala ni wangajenda ni wangalola, 14 nomwe chinkole upile, pakuwa wanyawo ngaakola chakumbuchisya mmwejo. Akunungu champe ntulilo wenu katema pachachasyusya wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu." 15 Jumo jwao jwa wawatemu pamo ni Che Yesu watite, "Jwana upile jwele mundu juchaakalye mu Umwenye wa Akunungu." 16 Nipele Che Yesu wajanjile, "Jwapali mundu juwakulumisye chakulya cha chindimba chachikulungwa ni waawilasile wandu wajinji. 17 Pajaike ndawi ja chakulya wannajisye kapolo jwao kukawwilanga wandu wawawilanjikwe wo, 'Njisangane, pakuwa indu yose ili chile.' 18 Nambo wose watandite kuwalanga ligongo lya kulepela kwika. Jwandanda wansalile kapolo jo, 'Sumile ngunda, ngusachilwa nyaule kukuulola, ngunchondelela mulechelesye.' 19 Jwine ni watite, 'Sumile ng'ombe likumi sya kulima, sambano ndili mwitala ngwaula kukusilinjala, ngunchondelela mulechelesye.' 20 Ni jwine watite, 'Nombela mowa gagaga, nipele ngangukumbola kwika.' 21 "Jwele kapolojo wausile ni kwasalila ambujegwe yeleyo. Pelepo nsyene nyumba jo watumbile, ni kunsalila kapolo jwao kuti, 'Njaule chitema mmatala gamakulungwa ni matala gamanandi ga musi, nkaichenawo amuno wakulaga ni wangajenda ni wangalola ni waleleme.' 22 Kanyuma kakwe kapolo jo watite, 'Ambuje, chimwalajichisye chila chemale kutendekwe mpela imwatite kunaanichisya nambo lisigalile liuto.' 23 Nipele ambuje wala wansalile kapolo kuti, 'Njaule mmatala gamakulungwa ni mmatala gamanandi ga musi ni kwakanganyichisya wandu kwinjila kuti, nyumba jangu jigumbale. 24 Pakuwa, ngunsalila kuti ngapagwa jwalijose mwa wandu wawalalichikwe kundanda wala juchapasye chakulya changu cha chindimba.'" 25 Pelepo, mipingo jejinja ja wandu waliji nkulongana nawo Che Yesu.

Nipele Che Yesu wagalauchilile wandu ni kwasalila, 26 "Ya waga kwana mundu jwakwika kukwangu akusachilwa kaje kunonyela une kupunda yakuti kwanonyela atatigwe ni achikulugwe ni wankwawo ni achiwanagwe ni achapwakwe ni achalumbugwe, eloo ni yakuti kulinyela nsyene, naga ngakutenda yele ngakukumbola kuwa jwakulijiganya jwangu. 27 Ni jwalijose jwangakulijigalila nsalaba wakwe nsyene ni kunguya ngakukumbola kuwa jwakulijiganya jwangu. 28 "Pakuwa, ana waani mwa wanyamwe asakaga kuta wa nyumba jeleu, jwangatama kaje ni kuwalanga ndalama jakwe pakuti alole iwaga akwete ipanje yakombola kumalichisya? 29 Pakuwa amalaga kuta wa nsingi ni kulepela kumalichisya kuta wa nyumba jeleu jo, wandu wose wakwilola chatande kunseka 30 achitiji, 'Aju mundu ju watandite kuta wa nambo alepele kumalichisya.' 31 "Pane, mwenye chi jwakwaula kukumenyana ni mwenye jwine, jwangakutama kaje ni kuganisa kuti wandu wakwe wangondo mianda likumi chakombole kumenyana ni wandu wangondo mianda makumi gawili wa mwenye jwakwika? 32 Ni amanyililaga kuti ngakombola, chachalajisa wantanga wao kuti ajaule kukuusya yati pakwikana chitendewe, kele katema ko jwele mwenye jwine jo ali kwakutalichila. 33 Iyoyo peyo, ngapagwa jwalijose jwa wanyamwe juchawe jwakulijiganya jwangu iwaga ngaileka yose yakwete yo. 34 "Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga unonye wakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni? 35 Ngajikufai kulikose kwa litaka atamuno kwakutenda chajila, wandu chajasepe. Jwakwete mapikanilo gakupikanila, apikane!"

15 Lyuwa limo, wakukumbikanya nsongo wajinji ni wa sambu wajinji waiche ku Che Yesu kukwapikanila. 2 Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo ga che Musa watandite kunyinyita achitiji, "Munole mundu ju! Akwapochela waali ni sambu, sooni akulya nawo pamo." 3 Che Yesu waasalile chitagu chati, 4 "Ana jwapi mwa wanyamwe akolaga ngondolo mia moja, amanyililaga kuti jisowile jimo, ngakusileka asila tisini na tisa mwitinji ni kwaula kukujisosa jaisowile jila mpaka patajione? 5 Ni patajione chajijigale mmakoyo, achisangalalaga. 6 Pakwika kumangwao, chachawilanga achambusanga wao ni wapachiwandi pao kwasalila, 'Nsangalale pamo ni une, pakuwa ngondolo jangu jijasowile jila najipatile. 7 Ngunsalila kuti kwati iyoyo peyo ni kutichiwa sangalala kwina kwa ligongo lya mundu jwali ni sambu kuleka sambu, kupunda wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu tisini na tisa wangakusaka kuleka sambu. 8 "Atamuno tujile, jwankongwe jumpepe jwana mbiya likumi, asoyesyaga mbiya jimo, ngaapamba lumuli ni kupyajila nyumba achisosaga uchenene mpaka ajisimane? 9 Ajisimanaga, chachawilanga achambusanga wao ni wapachiwandi pao ni kuti, 'Nsangalale pamo ni une, pakuwa mbiya jangu jijasowile jila najiwani.' 10 Ngunsalila, kwati iyoyo peyo ni yakuti pakusangalala achikatumetume wa kwina wa Akunungu ligongo lya jumo jwalesile sambu." 11 Che Yesu wapundile kuwecheta kwa chitagu achitiji, "Jwapali mundu jumo juwakwete achachanda wawili. 12 Jwannung'una jula wansalile atatigwe kuti, 'Atati mumbela chigawungo cha ipanje chachikung'wilila une.' Nombewo

wagawanyichisye wose wawili ipanje iwakwete. **13** Pangakawa mo'wa, jwannung'una jula wajigele yakwe ila ni kwaula kuchilambo cha kutalika ni kweleko watumie ipanje yakwe yose kwa wamba. **14** Payamalile yose, kwatyochele sala jajikulungwa mchilambo mo ni watandite kuchenjeuka pakuwa nganakola chindu. **15** Wajawile kwa mundu jumo jwa mwele mchilambo kukuwenda masengo, nombewo wanjawisye kungunda wao kukugagosa maguluwe. **16** Walajile kulya chakulya cha maguluwe gala nambo ngapagwa mundu juwampele chindu. **17** Pawaimanyilile iwajiji wakulowela kundanda watite, 'Ana kwana wamasengo walingwa kwa atati wangu wakulyanga ni kusigasya, none ligongo chi nguwa sala?' **18** Chimujije kwa atati wangu ni kwasalila, Atati une nalewele Akunnungu ni nannewele nomwe wakwe. **19** Nganguwajilwa sooni kuwilanjikwa mwanagwenu. Mundende mpela jumo jwa wamasengo wenu.' **20** Watandite ulendo kuuja kwa atati wao. 'Pawaliji kwakutalichila kanandi, atatigwe wambweni ni kunkolela chanasa ni wammutuchile ni kwakomasya kwa unonyelo. **21** Mwanagwao jula wansalile, 'Atati, une nalewele Akunnungu ni nannewele nomwe wakwe. Nganguwajilwa sooni kuwilanjikwa mwanagwenu.' **22** Nambo atatigwe waasalile achikapolo wao kuti, 'Njanguye! Nkajigale chiwalo chambone mumwasye! Mumwasye pete ni italawanda! **23** Nkajijigale ng'ombe jamwana jakunakana jila njisikite, tulye ni kusangalala pamo! **24** Pakuwa mwanangu ju kwangu une waliji mpela jwamwe, nambo ali jwanjumi, waliji asowile nambo sambano awoneche.' Ni watandite kusangalala pamo. **25** "Kele katemako mwanagwao jwankulungwa jula waliji ku ngunda. Pawaujaga ni kuwandichila kumangwao, wakupikene kwimba ni kutyalala. **26** Wambilasile jwakutumichila jumo ni wambusisye kuti, 'Ana kwana chichi?' **27** Ni kapolo jula wanjanjile, 'Apwenu ausile pamusi ni atati wenu asikite ng'ombe jamwana jakunakana ligongo lya welewo pakuwa ampochele ali jwanjumi.' **28** "Nambo nchanda jwankulungwa jo watumbile ni wakanile kwinjila nkati. Nipele atatigwe wakopweche ni kunchondelela kuti ajinjile. **29** Nambo welewo wanjanjile atatigwe kuti, 'Nnole! Yaka yejinji i nantumichile mpela kapolo ni nganingane kunjitichisya makanyo genu. Mumbela chichi? Nganimumba atamuno kambusi kuti sangalale pamo ni achambusanga wangu! **30** Nambo pa'waiche aju mwanagwenu jwajonasile chipanje chenu kwa kulawala'wa, munsikitile jwelejo ng'ombe jamwana jakunakana jila.' **31** Atatigwe wanjanjile kuti, 'Mwanangu, mmwe nndi pamo none mo'wa gose ni yose ingwete ili yenu. **32** Kwa yele yatuwajile kutenda chindimba ni kusangalala, ligongo mpwenuju, kwanguune waliji mpela jwamwe nambo sambano ali jwanjumi ni waliji asowile nambo sambano awoneche."

16 Che Yesu waasalile wakulijiganya wao kuti, "Jwapali jwachipanje juwakwete jwakwimilila ipanje yakwe. Jwachipanje wasalilwe kuti jwakwimililajo akonanga ipanje yenu. **2** Nipele jwachipanje jo wambilasile ni kunsalila kuti, 'Ana achi ni chichi chinguchipikana chachikungamba mmwejo? Mmalanje imwatite pakwimilila ipanje yangu yose, ligongo ngamma jwakwimilila ipanje yangu sooni' **3** Jwakwimilila jula waganisise mu ntima mwakwe achitiji, 'Ambuje wangu akuuminga masengo ga kwimilila ipanje yao, sambano chindende chichi? Ngangombola kulima ni kuwa wakuwenda'wenda

ikundesya soni. **4** Elo, nachimanyi chakutenda, kuti patachiminga masengo ga kwimilila ipanje wandu akombole kumbochela mmajumba gao.' **5** "Nipele, waa'wilasile waali ni magambo wose wa ambujegwe jumo jumo, wambusisye jwaandanda, 'Mwakongwele ilingwa kwa ambuje wangu?' **6** Nombe wanjanjile 'Mapipa mia moja ga mauta ga seituni' Ni wansalile, 'Ntole chikalata cha ligambo lyenu, ntame kwachitema ni kulemba mapipa ansini.' **7** Nipele, wammusisye jwamagambo jwine kuti, 'Nomweji mwakongwele ilingwa?' Watite, 'Magunia mia tatu ga ngano.' Ni wansalile, 'Ntole chikalata cha ligambo lyenu ni kulemba kwachitema ngunia mia mbili ni alobaini.' **8** "Nambo mmbujegwe jula wannapile jwakwimilila ipanje yakwe jwangakukulupilichika jula ligongo watesile mwakalamuka. Pakuwa wandu wa pachilambo chi akalamwiche kwannope kwakupanganya indu yao ni achinjao kupunda wandu waali mu Umwenye wa Akunnungu." (aiōn g165) **9** Nombe Che Yesu wapundile kuwecheta, "None ngunsalila kuti ntende uganja ni wane kwa ipanje ya pachilambo kuti, ipanje pachiipele kunkamasya mpochelwe mu utame wa mo'wa gose pangali mbesi." (aiōnios g166) **10** Jwakukulupilichika mu yamwana nnope jwelejo akukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. Ni jwangakukulupilichika mu yamwana ngaakukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. **11** Nipele iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu ipanje ya pachilambo waani wachachimpa ipanje yaili isyene? **12** Iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu indu ya mundu jwine ana waani wachampe yaili yenu mwachinsyene? **13** "Ngapagwa kapolo jwakukombola kwatumichila achambuje wawili, pakuwa chanchime jumo ni kunnyelusya jwine pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu akuno nchitumichilaga mbiya kwanakamo." **14** Mafalisayo wakunonyelwa mbiya pawagapilikene gelego wanyelwisye Che Yesu. **15** Pelepo Che Yesu waasalile, "Mwanya kuliwalanjila nli wambone pa meeso pa wandu, nambo Akunnungu akujimanyilila mitima jenu. Pakuwa chindu chachikuoneka chili chambone kwannope pa meeso pa wandu paujo pa Akunnungu chikuoneka chili chindu cha uchimwa. **16** "Malajisyo ga che Musa ni malembelo ga wakulondola wa Akunnungu galiji ganinkulalichikwa mpaka pa'waiche che Yohana Wakubatisya. Chitandile kele katema Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu jikulalichikwa ni jwalijose akwinjila mwelewo kwa machili. **17** Nambo kwini ni chilambo ikukomboleka kumala, kupunda kalemba kamo ka Malajisyo ga che Musa kutyosyekwa. **18** "Mundu jwalijose jwakulekangana ni wankwawo ni kulombela jwine akutenda chikululu ni jwakunombela juwalekangene ni wankwawo, akutenda chikululu." **19** "Jwapali mundu jwachipanje juwawalaga iwalo ya ndalama jekulungwa ni kupoka mo'wa gose. **20** Paliji ni jwakulaga liina iyakwe che Lasalo juwagumbele ma'wanga pachiiilu chose nombe wandu wane wagonekaga welewo pannango wa nyuumba ja jwachipanje. **21** Che Lasalo walajile apegwe mbakatika sisygawaga pakulila pa jwachipanje jo ni kupunda yeleyo mbwa syaikaga kukulapita ma'wanga gakwego. **22** "Lyu'wa limo jwakulaga jo wawile ni achikatumetume wa kwini wanjigele ni kummika chiwandi ni che Iblahimu. Nombe

jwachipanje jula wawile ni kusikwa. **23** Jwachipanje jo wawasile nnope kwiuto kwa wandu wawile ni walolite kwini ni kwaona che Iblahimu ali atemi pachiwandi ni che Lasalo. (**Hadēs 986**) **24** Wanyanyisye achitiji, 'Atati che Iblahimu, mungolele chanasa, mwalajisye che Lasalo kuti anyoye kumbesi kwa chala chakwe mmeesi ni asisimisye lulimi lwangu, pakuwa ndili nkusauka nnope mu mooto wu.' **25** "Nambo che Iblahimu wajanjile, 'Mwanangu, nkumbuchile kuti mmwe pamwali ni umi pachilambo mwamasile kupochela yambone yose iyammajile nombe che Lasalo wawasile. Nambo sambano akuno che Lasalo ali nkutuswa ntima ni mmwe ndi mkusauka. **26** Kupunda yeleyi, pasikati jetu ni wanyamwe kwana lisimbo lyekulungwa pakuti wakusaka kutyoka akuno kwika kweleko anakombole ni anajomboche mundu jwakweleko kwika akuno.' **27** Pele jwachipanje jula watite, 'Ngunchondelela, atati che Iblahimu kuti munnajisye che Lasalo jo ajaule kwa achalongo wangu, **28** ligongo ngwete achapwanga nsano, ajaule akaajamuche kuti nombewo anaiche peuto pamasausyo pano. **29** "Nambo che Iblahimu wansalile, 'Achapwenu akwete malembelo ga che Musa ni wakulondola wa Akunnungu mwaleche wapilikanile wewe.' **30** Nambo jwachipanje jo watite sooni, 'Atati che Iblahimu ngaŵa yeleyo nambo iwaga mundu jumo chasyuche ni kwajaulila, chaleche sambi syao.' **31** Nombe che Iblahimu watite, 'Iwaga ngakugapilikanichisya ni kugakulupilila malembelo ga che Musa ni wakulondola wa Akunnungu atamuno asyuche jwalijose ni kwajaulila ngakombola kwanyenga.'"

17 Che Yesu wawasile wakulijiganya wao kuti, "Ngaikomboleka kuti ikatyochela yakunlewesya ni kukola sambi nambo ulaje uwe kwa jwakwikawo yakulewesya. **2** Ikaliji mbaya jwakwalewasya jo atawikwe lisyago pa lukosi ni kwaponya mu bahali kupunda kunsiwilila jumo jwa achanandi wa. **3** Nlilolechesye mwachinsyene! "Mpwenu alewaga, munjamuche, iwaga chaleche sambi, munnechesye. **4** Atamuno annewelaga mala saba pa lyuwa limo ni kuuja kukwenu mala saba achitiji, 'Lesile sambi,' nkusachilwa kunnechesya." **5** Achinduna wawasile Ambuje Che Yesu kuti, "Ntujonjehesye chikulupi." **6** Ambuje wajanjile, "Nkaakwete chikulupi atamuno chamwana chati mpela lusongolo lwamwana nnope mpela lwa haladali, nakombwele kuchisalila chitela cha nkuju chi kuti, 'Ntupuche nkaliwandichisye mu bahali,' nombecho chikajitichisye. **7** "Nambo jwapi mwa wanyamwe jwakwete kapolo jwakulima pane jwakuchinga ngondolo pakujya kutyochela kungunda, akunsalila katema kakoko peko 'Njise kwachitema, kundye chakulya?' **8** Ngaŵa chansalile kuti, 'Mungulumichisye chakulya, mmeje chile kwa kundumichila mpaka pachimalisye kulya ni kung'wa nomweji ni pachinlye ni kung'wa.' **9** Ana ngati ambuje chantogolele kapolo jo pakuwa amasile kupanganya iwalamulikwe yo? **10** Iyoyo peyo ni wanyamwe pachimale kupanganya yose iwanlamulile yo, nsaleje kuti, 'Uwe tuli achikapolo, tupanganyisye masengo agala pe gatuwajilwe nago.' **11** Che Yesu pawajaulaga ku Yelusalemu wajesile mumpika wa ku Samalia ni ku Galilaya. **12** Pawajinjilaga mu nsinda umo, wandu likumi wa matana waichile Che Yesu ni kwima kwakutalichila. **13** Wanyanyisye achitiji, "Che Yesu Ambuje, ntukolele chanasa!" **14** Che Yesu pawaweni

wawasile, "Njaulangane nkaliwosye kwa wambopesi." Nombe wanyawo pawajaulaga kweleko, waswejele. **15** Jumo jwa wanyawo pawaliweni kuti amasile kulamwa, wausile aninkwakusya Akunnungu achinyanyisyaga. **16** Wagwile manguku pa sajo si Che Yesu achatogolelaga. Mundu jo waliji Msamalia. **17** Nambo Che Yesu wausisye, "Ana ngati waliji wandu likumi wawaswejeswe? Ali kwapi tisa wala? **18** Ana ngapagwa wandu wane wausile kukwatogolela Akunnungu ikaŵe jwakwikape?" **19** Nombe Che Yesu wansalile mundu jo kuti, "Njimuche, njalele chikulupi chenu chinnamisye." **20** Katema kampepe Mafalisayo wausisye Che Yesu kuti, "Ana Umwenye wa Akunnungu ukwika chakachi?" Nombewo wajanjile, "Umwenye wa Akunnungu ngaukwika kwakulolecheka. **21** Atamuno menema ngapagwa juchakombole kusala, 'Nnole uli akuno,' pane 'Uli apala.' Pakuwa Umwenye wa Akunnungu uli pasikati jenu." **22** Sooni, wawasile wakulijiganya wao kuti, "Gakwika moŵa pachinnajile kulola lyuwa limo mwa moŵa ga Mwana jwa Mundu, nambo nganliona. **23** Ni wandu chachinsalila kuti, 'Nnole, ali ako!' Pane, 'Nnole, ali akuno!' Nambo wanyamwe nkatyoka atamuno kwakuya. **24** Pakuwa chiŵe mpela njasi pajikumeya ni kuloleka kwiunde kose, iyoyo peyo ni ichichiwa pa lyuwa lya kwika kwakwe Mwana jwa Mundu. **25** Nambo gakanawe gelego, akusachilwa asauche nnope ni kukanikwa ni wandu wa uwelesi u. **26** Mpela iyaliji pa moŵa ga che Nuhu ni iyoyopeyo ni ichichiwa pa moŵa ga kwika Mwana jwa Mundu. **27** Wandu walyaga ni kung'wa, walombelaga ni kulombwa mpaka lyuwa liwajinjilaga che Nuhu mu ngalawa jekulungwa lila. Nipele jaiche ula jekulungwa nnope ni kwajonanga wose. **28** Iyoyopeyo ni ichiŵe mpela iyaliji pakutyochela pa moŵa ga che Lutu. Wandu walyaga ni kung'wa, wasumisyaga ni kusuma, wapandaga mbeju ni kutaŵa majuumba. **29** Nambo lyuwa liwakopweche che Lutu Msodoma lila, mooto ni chibiliti yatulwiche kutyochela kwini nti ula ni kwalaga wose. **30** Ilaila peila ni ichichiwa pa lyuwa lya kwika Mwana jwa Mundu. **31** Wapundile kuwecheta, "Lyele lyuwa lya, jwalijose juchaŵe paasa nyuumba kasajinjila kukujigala chipanje chakwe chachili mu nyuumba. Iyoyopeyo juchaŵe ku ngunda kasauja kukutola yalilesile panyuma. **32** Nkumbuchile iyasimene wakawawo che Lutu. **33** Mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Ni mundu jwalijose juchaujase umi wakwe, chaugose. **34** Ngunsalila kuti, chilo cho wandu wawili chagone pachindanda chimo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. **35** Achakongwe wawili chachiwa aninkusyaga pampepe, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. **36** Wandu wawili chachiwa mu ngunda umo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa." **37** Wakulijiganya wausisye kuti, "Ana kwapi Ambuje?" Nombe Che Yesu wajanjile, "Kwauli ntembo kweleko ni kuchakasongangane achikapungu."

18 Che Yesu wawasile wakulijiganya wao chitagu chati, wandu akusachilwa apopeleje katema kose pangapela. **2** Watite kuti, "Pamusi umo, jwapali jwakulamula jumo, jwanganjogopa Akunnungu natamuno kwachimbichisya wandu. **3** Nipele, jwapali jwankongwe jwakuwililwa jumo pa musi wo juwajaulilaga kawili kawili jwakulamulajogochitiji, 'Munjenjele kuti ngole chigolochelo

changu kutyochela kwa jwammagongo jwangu.’ 4 Kwa moŵa gamajinjii jwakulamula jo nganasaka kwachenjela nambo kambesi kakwe wātite mu ntima mwakwe, ‘Atamuno ngangwajogopa Akunnungu namuno kwachimbichisya wāndu, 5 nambo kwaligongo lya jwakuwililwa ju akuusakalisya une, chinaachenjele kuti akole chigolochelo chakwe nambo iwāga ngambanganya yeleyo chambesye une pakwika kawili kawili!’ 6 Nipele, Ambuje wājendelechele, “Mpilikane yatite pakuwēcheta jwakulamula jwangelumbana jo. 7 Uli, Akunnungu ngawaachenjela wēle wāndu uwāsagwile, wākwaliila muusi ni chilo wāla? Ana pane chakawe kwapilikanila? 8 Ngunsalila kuti chachachenjela wanyawo chitema pe. Nambo uli pachaiche Mwana jwa Mundu chiwāsimate wāndu wākukulupilila pachilambo pano?” 9 Nombe Che Yesu wātanjile sooni chitagu kwa wākuliganisya kuti akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu ni kwanyelusya wane. 10 “Wāndu wāwili wājawile pa Nyuumba ja Akunnungu kukupopela, jumo wāliji Mfalisayo ni jwine wāliji jwakukumbikanya nsongo. 11 “Jwele Mfalisayo jo wājimi ni kupopela chikatikati achitiji, ‘Akunnungu, nguntogolela pakuwa uneji nganima chisau wāndu wane, wachiswamba ni wāchigongomalo ni wāchikululu. Natamuno chisau jwakukumbikanya nsongo ju. 12 Ngutaŵa kawili kwa chijuma ni ngutyosya liunjili lya kakumi lya indu yose ingupata.’ 13 “Nambo jwakukumbikanya nsongo jula, wājimi kwakutalichila, nombejo nganalinga kulola kwini nambo waliputile pa ntima pao kwa kulilasika achitiji, ‘Akunnungu, mungolele chanasa une jundi ni sambu!’ 14 Che Yesu wātite, “Ngunsalila mwanya, jwakukumbikanya nsongo jo wāsile kumangwao ali akundiwe ni Akunnungu kumpunda Mfalisayo ju. Pakuwa jwalijose jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chakweswe.” 15 Wāndu wampepe wannyichisye Che Yesu wānache achanandi kuti wāsajichile makono ni kwapa upile. Nambo wākulijiganya wāo paŵaiwani wākalipile. 16 Nambo Che Yesu wāawilasilile wānache achanandi achitiji, “Mwaleche wānache achanandi aichanje kukwangu, nkalekasya pakuwa Umwenye wa Akunnungu uli wa wāndu mpela aŵa. 17 Ngunsalila isyene kuti jwalijose jwangakuopochela Umwenye wa Akunnungu mpela mwanache jwannandi, ngajinjila mu Umwenye ng’oo.” 18 Chilongola jumo jwa Wayahudi wammusisye Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya jwambone ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali mbesi?” (aiōnios g166) 19 Che Yesu wānsalile, “Ligongo chi nkuumilanga une jwambone? Ngapagwa jwali jwambone akaŵe Akunnungu pe. 20 Nkugamanyilila makanyo ga Akunnungu, ‘Kasintenda chikululu atamuno kasimulaga ni kasinjwa atamuno kasinsala ya unami ni mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.” 21 Wēlewo wātite, “Yeleyo yose naikamulichisye chitandilile mu uchanda wangu.” 22 Che Yesu paŵapilikene gelego wānsalile kuti, “Chindu chimo chisowile kukwenu, nkamusisye yose inkwete ni mbiya syo nkaasapulile wākulaga, nomwe ni pachinchikola ipanje kwini, nipele njise munguye.” 23 Nambo mundu jo paŵapilikene yeleyo, wāsapwiche nnope pakuwa wāliji ni ipanje yejinji. 24 Che Yesu paŵammweni mundu jo anikusongoneka ni wātite “Yaikuti pakulepelecheka kwa wāndu wāali ni ipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu! 25 Elo, ili yangalemwa kwa chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia kwinjila pachipowo

cha sindano kupunda jwaali ni chipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu.” 26 Wāndu wāŵapilikene yeleyo wāsusisye, “Ana wāani uchakombole kulupuswa?” 27 Che Yesu wājanjile achitiji, “Indu yangaikukomboleka kwa wāndu, kwa Akunnungu ikukomboleka.” 28 Che Petulo wānsalile Che Yesu, “Nnole, uwe tulesile indu yetu yose ni kunkuya alakwe!” 29 Nipele, Che Yesu wānsalile, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwalijesile nyuumba pane wānkawo pane achapwakwe pane achawēlesi pane achiwāngwe ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, 30 chapochele yejinji nnope aka katemaka ni katema kakakwika chachipochela umi wa moŵa gose pangali mbesi.” (aiōnios g165, aiōnios g166) 31 Che Yesu wāajigele pajika wākulijiganya wāo kumi na mbili, wānsalile, “Mpilikane! Tukukwesya kwaula ku Yelusalemu ni kweleko indu yose iyalembekwe ni wākulondola wā Akunnungu yankati Mwana jwa Mundu chiiŵe isyene. 32 Pakuwa chachajausya kwa wāndu wāngosyo sine nombe wanyawo chachanyelusya ni kwatukana ni kunsunila mata. 33 Champute ibokola ni kummulaga nambo pa lyaŵa lyaatatu kutyochela pa chiwa chao chasyuche.” 34 Wākulijiganya wāla nganagamanyililaga malumbo ga malowe gaŵecheteje Che Yesu go pakuwa galiji gamasisikwe kukwao nombowo nganiamanyilila kuti Che Yesu akuwēcheta nkati chichi. 35 Katema Che Yesu paŵawāndichile ku Yeliko, jwipali mundu jumo jwangelola juŵatemi mungulugulu litala achiwēndaga. 36 Paŵapilikene wāndu wājini aninkupita wāsusisye “Ana kwana chichi?” 37 Wānsalile, “Che Yesu wā ku Nasaleti akupita.” 38 Nombewo wanyanyisye achitiji, “Che Yesu, Uwelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!” 39 Wāndu uŵalongolele wāla wānkalipile kuti amyalale, nambo wēlewo wāpundangenye kunyanyisya achitiji, “Uwelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!” 40 Che Yesu wājimi ni wālamwile kuti wapeleche paujo pao. Jwangelola jula paŵawāndichile Che Yesu wāmmusisye, 41 “Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?” Wājanjile, “Ambuje, ngusaka ngombole kulola sooni.” 42 Che Yesu wānsalile, “Nnole! Chikulupi chenu chinnamisye.” 43 Papopo pepo wākombwele kulola sooni ni wākuiye Che Yesu achakusyaga Akunnungu. Wāndu wose paŵaiwani yeleyo wālapile Akunnungu.

19 Che Yesu wājinjile ku Yeliko ni wāliji nkupita. 2 Jwipali mundu jumo liina lyakwe che Sakayo, juŵaliji jwankulu jwa wākukumbikanya nsongo, nombe jwaliji jwachipanje. 3 Wāsachile kwawona Che Yesu kuti wāliji wāani nambo wālepele ligongo lya winji wa wāndu ni pakuwa wāliji jwanjipi. 4 Nipele, wāutuchile mmbujo ni wākwesile chitela chachikulungwa cha nkuju kuti akombole kwawona pakuwa wāliji nkupita lyele litala lya. 5 Che Yesu paŵaiche peuto po wālolite mwinani ni wānsalile, “Che Sakayo, ntuluche chitema pakuwa lelo jino ikumajila kulonjela mu nyuumba jenu.” 6 Che Sakayo wājangwiye kutuluka ni wāpochele kwa kusengwa. 7 Wāndu wose paŵaiwani yeleyo, wātandite kunyinyita achitiji, “Ajinjile kulonjela kwa mundu jwa sambu.” 8 Nambo che Sakayo wājimi paujo ni wānsalile Che Yesu, “Ambuje mumbilikanichisye! Une ching’awanye ipanje yangu pambindikati ni chinape wāndu wākulaga ni iwāga najigele chindu cha mundu jwalijose kwa chigongomalo, chinauchisye kacheche.” 9 Che Yesu wānsalile kuti, “Lelo jino ukulupusyo uiche mu nyuumba ji pakuwa nombejo

ali jwauwelesi u che Iblahimu. 10 Pakuwa Mwana jwa Mundu aiche kukwasosa ni kukwakulupusya wasochele." 11 Wandu waliji nkwapilikanila Che Yesu. Ni pawaliji nkuwandichila ku Yelusalemu wandu waganisyaga kuti Umwenye wa Akunnungu uwandichile kuoneka. Kwa ligongo lya watanjile sooni chitagu. 12 Watite, "Jwapali mundu jwa lukosyo lwa umwenye juwajawile kuchilambo cha kutalika kuti akapegwe umwenye ni jwankulu jwa mamwenye ni kuuju. 13 Akanawe kwaula, waawilasile achikapolo wao likumi ni wapele kila mundu mbiya liunjili limo ni mbiya jimo malinga ni mbote ja miesi jitatu ni kwasalila, 'Nsumisye malonda mpaka pachiuje.' 14 Nambo achinsyene musu, wanchimile ni walajisye wantenga ajaule akajile 'Ngatukunsaka mundu ju atulongosye uwe.' 15 "Nambo, mundu jo wausile sooni kumusi ali amasile kupochela umwenye ni walamwile kuti akaawilanjile achikapolo uwapele mbiya wala kuti achimanyilile chachipundile chajinjisyene kila mundu. 16 Kapolo jwaandanda jwaiche paujo pao ni watite, 'Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyechi mbiya likumi.' 17 Nombewo wansalile, 'Ntesile yambone, mmwejo ndi kapolo jwambone. Pakuwa mwaliji jwakukulupilichika pa indu yendani, nkojeje ulamusi pachanya pa misi likumi!' 18 Kapolo jwaawili jwaiche nikuti, 'Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyechi mbiya sine nsano.' 19 Nombewo wansalile jwelejo kuti, 'Nomwe wakwe nkojeje ulamusi pachanya misi nsano.' 20 "Nipele, kapolo jwine jwaiche achitiji, 'Ambuje, aji ni mbiya jenu jimwambele jila, nagosile uchenene mu chiguo cha mwana chammakono. 21 Ligongo nanjogopaga, pakuwa mmwe ndi mundu jwakunonopa ntima. Mundu junkuigala yangawa yenu ni kugoola yanganimbande.' 22 Nombewo wansalile, 'Ngunnamula kwaligongo lya intite pakuwecheta mmwe kapolo jwangalumbana! Ngati mwaamanyilile kuti une ndili mundu jwakunonopa ntima, jungwigala yangawa yangu ni jungugowola yanganimbande. 23 Ligongo chi nganinjasya mbiya jangu kwa wakutyosya yakoonjecheka, kuti une pachiuje nyaule ngajigale ni yakupunda yakwe?' 24 "Pelepole wansalile uwajimi pepala wala, 'Munsumule mbiya jo, nkaape jwakwete mbiya likumi jula.' 25 Wanyawo wansalile, 'Ambuje, nambo jwelejo akwete chile mbiya likumi!' 26 Nombewo wajanjile kuti, 'Ngunsalila, kwa jwalijose jwakwete chindu chachipegwa ni chonjechekwa. Nambo kwa jwanganakola chindu atamuno chamwana chakwete cho chichijigalikwe. 27 Nambo, yankati awawa wammagongo wangu uwakanile kuti ninaalongosye, mwaichisye apano ni kwasikita paujo pangu.'" 28 Che Yesu pawawechele gelego, wajendelechele ni ulendo paujo pao wa ku Yelusalemu. 29 Pawawandichile ku Besefage ni ku Besania, chiwandi ni chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, walajisye wawili mwa wakulijiganya wao. 30 Wasalile kuti, "Njaule pa nsinda wauli mmbujo mwenu. Pachinkajinjile mu nsinda mo, chinkansimane mwanambunda jwatawikele jwanganakweleke ni mundu. Nkangopole ni kunnyikanawo apano. 31 Soonni iwaga chakammusyene mundu kuti, ligongo chi nkungopola? Nkajile, 'Ambuje akunsaka.'" 32 Nipele, uwalajisye wala wawawile ni waisimene mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu. 33 Pawaliji nkungopola mwanambunda jula, achinsyene ni wausisye, "Ana ligongo chi nkungopola mwanambunda ju?" 34 Wajanjile, "Ambuje akunsaka." 35 Wanjigele mwanambunda jula ni

kwapelechela Che Yesu. Watandiche iwalo yao pachanya pa mwanambunda jo ni wankwesisyene Che Yesu pachanya pakwe. 36 Pawajendelechelelaga ni ulendo wandu watandiche iwalo yao mwitala. 37 Pawawandichile ku Yelusalemu, palitala lyalikutuluchila kuchikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, mpingo wose wa wandu ni wakulijiganya wao watandite kuchina ni kwatogolela Akunnungu achinyanyisyaga ligongo lya yakusimonjeka yose iwaiweni 38 watite "Akole upile Mwenye jwakwika mu liina lya Ambuje. Chitendewele kwani ni ukulu kwa Akumanani." 39 Mafalisayo wampepe wawaliji mu mpingo wa wandu mula wansalile Che Yesu kuti, "Jwakwiganya, mwakalipile wakulijiganya wenu!" 40 Che Yesu wajanjile kuti, "Ngunsalila wanyamwe, naga chamyalale wanyaawa, maganga chigatande kunyokonya." 41 Pawawandichile ni kuulola musu wa ku Yelusalemu, Che Yesu walisile ligongo lya musu wo 42 achitiji, "Ikali mbiya nkaimanyilile lelo jino, indu yaikwikanawo chitendewele! Nambo sambano isisiche pa meeso genu. 43 Pakuwa mowa chigannyichile mmwe ni wammagongo wenu chansyunguchisye likumba ni chachinsyungula ni kummijikanya kosekose. 44 Chankasanye mmwe ni waali nkati likumba lya musu wose ngapaga liganga lichilisigale palijakwe, ligongo nganinkamanyilila katema pawannyichile Akunnungu kukukulupusya." 45 Nipele, Che Yesu wajanjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni watandite kwawinjila paasa wawasumisyaga malonda, 46 achitiji, "Ilembekwe yati, 'Nyuumba jangu chijiwe nyuumba ja kupopela', nambo wanyamwe njitesile peuto pakulisila wawiyi." 47 Che Yesu waliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu lya wala ni lya wala. Nambo achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ga che Musa ni ilongola wa wandu wasosile litala lya kwaulaga, 48 nambo nganamanyilila ichajile pakupanganya, pakuwa wandu wose waliji nkwapilikanichisya uchenene.

20 Lyuwa limo Che Yesu pawaliji nkwapiganya wandu pa Nyuumba ja Akunnungu ni kulalichila Ngani Jambone, waike achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ga che Musa ni achachekulu 2 wammusyene, "Ntusalile! Ana kwa ulamusi chi nkupanganya yeleyi? Soonni waani wampele mmwe ulamusi u?" 3 Che Yesu wajanjile, "Nomwe wakwe chinammusyene liusyo, musalile, 4 ana ulamusi u che Yohana wa kubatisya watyochele kwa Akunnungu pane kwa wandu?" 5 Nambo wanyawo wawechechesyene achitiji yeleyi, "Twasilaga watyochele kwa Akunnungu, chatuusyene, 'Ligongo chi nganimkulupilila jwelejo?' 6 Ni twasilaga watyochele kwa wandu, wandu wose wa chatuulaje ni maganga, pakuwa wandu wose akukulupilila kuti che Yohana waliji jwakulondola jwa Akunnungu." 7 Nipele wajanjile, "Ngatukumanyilila kwa watyochele ulamusi wo." 8 Che Yesu wansalile wanyawo, "None jwakwe ngangunsalila ngutenda yeleyi kwa ulamusi chi." 9 Che Yesu wapundile kwatanjila wandu chitagu chati, "Mundu jumo walimile ngunda wa misabibu ni wakodisise wakulima, nipele wawawile ku chilambo chine ni walonjele kweleko mowa gamajini. 10 Katema kamagungulo, mundu jo wantumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa wakulima wala, kukujigala liunjili lyakwe lya magungulo. Nambo wakulima wala wamputile kapolo jo ni kummusya makono pe. 11 Nsyene ngunda jula wantumile kapolo jwine, nambo jwelejo

nombe ni wamputile ni kuntendela ya chipongo ni kummusya makono pe. **12** Wantumile sooni jwaatatu, jwelejo nombe wammulesye ni kwajasila paasa ngunda. **13** Nipele nsyene ngunda wa misabibu jula waganisiseyechitiji, 'Chindende ichichi? Chinampeleche mwanangu jwajika jwakunonyelwa pane chakanchimbichisye jwelejo.' **14** Nambo wakulima wala pa wammweni, wawechetesylene jwine ni jwine, achitiji, 'Aju ni juchapochele iwagosele, twende tummulaje kuti indu iwagosele tujigale uwe.' **15** Nipele, wankopwesye paasa ngunda wa misabibu ula ni kummulaga. Nipele Che Yesu wausisye, "Ana nsyene ngunda wo, chachatanda ichichi wakulima wo?" **16** "Chaiche ni kwaulaga wakulima wo ni kwapa wakulima wane ngunda wa misabibu wo." Wandu pawagapilikene gele malowe ni watite, "Ngwamba! Gakatakopochela namose kanandi!" **17** Nambo Che Yesu walolite wanyawo ni kwausya, "Ana aga Malembelo ga Akunnungu ga gana malumbo chi? Gagakuti, 'Liganga lyalikaniile wakuta wa, sambano lilyoyo lili lyetendekwe liganga lyekulungwa lyakwimichila nyumba!' **18** Mundu jwalijose juchalikuwale pa liganga lyo, chakasiche ipande ni lyangwililaga mundu jwalijose chilinsyaeye." **19** Wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ni achakulu wambopesi wasakaga kumkamula Che Yesu ndawi jo, pakuwa waimanyilile kuti chitagu chi chaliji nkwegamba wanyawo nambo waajogwepe wandu. **20** Waliji nkwakuilichisya uchenene nipele, walajisye wakuuchilichisya wawalitendaga wambone. Watesile yele kuti watanjiseye Che Yesu kwa malowe gao ni kwajausya pa ulamusi wa jwankulu jwa chilambo. **21** Wakuuchilichisya wo, wammusisye Che Yesu achitiji, "Jwakwiganya, tukumanyilila kuti nkusala ni kwiganya malowe ga isyene ni tukumanyilila kuti nganinkola lusaga kwa mundu jwalijose nambo nkwiganya yakuti matame mpela ila Akunnungu yakutulajichisya. **22** Ntusallile, ana ili yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma pane ngwamba?" **23** Nambo Che Yesu wachimanyilile chitanji chao ni waasalile kuti, **24** "Muunosye mbiya. Ni wausisye kuti ana ku meeso ku ni liina li lyacheni?" Nombewo wajanjile, "Ja mwenye jwa ku Loma." **25** Che Yesu waasalile, "Nipele mwape Mwenye jwa ku Loma yayili yao ni Akunnungu yayili yao." **26** Nganakombola kwakamula atamuno kwa lilo we lilyoyose paujo pa wandu nambo wasimosile kwanga kwao ni wamyalele. **27** Masadukayo wampepe wakutinji, ngapagwa kusyuka kwa wandu wawile wanjaulile Che Yesu ni kwausya, **28** "Jwakwiganya, che Musa watulebele kuti iwaga chawe nkulugwe mundu jumo ni kunleka wankwakwe pangali wanache, mpwakwe ajinjile majumba kuti akombole kummelechela nkulugwe jo wanache. **29** Nipele, wapali achachanda saba u wawelekwe ni mundu jumo. Jwaandanda walombele jwankongwe ni wawile pangaleka mwanache. **30** Ni jwaawili wajinjile majumba nombejo wawile pangaleka mwanache, **31** ni jwaatatu wajinjile majumba, iyoyo peyo wose saba wamasile kuwa pangaleka wanache. **32** Kumbesi jwankongwe jula nombe wawile. **33** Sambano, ana pakumala kusyuka wawe jwankongwe jo chachiwa jwankongwe jwa waani? Pakuwa wose saba wala wanombele jwelejo." **34** Che Yesu waasalile, "Wandu wa mowa gano, mchilambo mu kulombela ni kulombekwa, (aiton g165) **35** nambo uchwalanjikwe kuti akuwajilwa kusyuswa

ni kutama mu katema kakakwika ngasalombela atamuno kulombwa. (aiton g165) **36** Usyene ukuti ngaikomboleka kuwa sooni, ligongo chachiwa mpela achikatumetume wa kwani wa Akunnungu nombewo chawe wanache wa Akunnungu, pakuwa asyuchile. **37** Namose che Musa walosisye pangasisa kuti wawile chachisuswa. Mmalembelo gakwe gagalembekwe nkati chisukutu chichakolelaga mooto, welewo akwatanga Ambuje kuti ali Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo. **38** Welewo ngana wa Akunnungu wa wawile nambo ali Akunnungu wa wajumi, pakuwa kwa welewo wose akukola umi." **39** Wakwiganya malajisyo wampepe wanjajile, "Jwakwiganya, elo njanjile isyene." **40** Wanyawo nganalinga kummusya sooni liusyo line. **41** Che Yesu wausisye kuti, "Kwa chichi wandu akuti Kilisito Nkulupusyo ali wa uwelesi u che Daudi? **42** Che Daudi asyene akuwecheta mmalembele ga Sabuli, 'Ambuje waasalile Ambuje wangu, Ntame kundyo kwangu **43** mpaka pachinaawiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.' **44** Nipele iwaga che Daudi akwa wilanga Kilisito Nkulupusyo 'Ambuje,' iwele uli sooni awe uwelesi u che Daudi?" **45** Wandu wose pawaliji aninkwapilikaniila Che Yesu, welewo waasalile wakulijiganya wao kuti, **46** "Nilolechesye ni wakwiganya malajisyo wakusaka kwendajenda ali awete minjilo jajileu. Wakunonyelwa akomasikwe kwakuchimbichikwa peuto pakuchingangana wandu achajinji ni wakutama mu itengu yakuchimbichika mmajumba ga kupopelela ni kutama mmauto gakuchimbichikwa pa chakulya. **47** Wakwasumula majumba achakongwe wawililwe ni achiwankwawo ni kupopela mapopelo gamaleu kuti aloleche wambone paujo pa wandu. Kwalyele ligongo lyo chalamulikwe kwachikali nnope kupunda wane!"

21 Che Yesu walolechesye kwa nnope, waaweni waipanje ali nkutaga sadaka syao mu lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyumba ja Akunnungu. **2** Wammweni jwakulaga jwawililwe ni wankwawo ali nkutaga senti siwili. **3** Nipele, watite, "Isyene ngunsallila kuti,aju jwakulaga jwawililwe ni wankwawo atasile yayinjini kwapunda wose. **4** Pakuwa wane wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya muipanje yao nambo jweleju nkulaga kwakwe atasile yose yakwete ya umi wakwe." **5** Wandu wampepe wa Che Yesu waliji nkukunguluchila yankati Nyumba ja Akunnungu ijatite pakoloswa ni maganga gambone pampepe ni sadaka sisyatyosikwe kwa Akunnungu. Nipele Che Yesu watite, **6** "Ye yose inkwiwona chigaiche mowa gaati ngalisigalila liganga paliganga line pakuwa yose yo chigumulikwe." **7** Nipele wakulijiganya wao wausisye, "Jwakwiganya, ana chigatyochele chakachi gele? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gawandichile kutendekwa gelego?" **8** Che Yesu waajanjile, "Nilolechesye, ngasinlambuchikwa. Wandu wajinji chachiika achilitendaga wanyawo ali une, achitiji 'Une ndili Kilisito Nkulupusyo!' Ni kuti, 'Katema kawandichile.' Nambo wanyamwe ngasimwakuya. **9** Pachinchipilikana yangondo ni utinda ngasinjogopa pakuwa ikusachilwa iwoneche kaje yeleyi nambo mbesi ngajityochela kwanakamo." **10** Sooni wachijendeleche kuwecheta, "Wandu wa chilambo chimo chachimenyana ni wandu wa chilambo chine ni umwenye chiuputane ni umwenye wine. **11** Chichityochele chindendemese chachikulungwa cha chilambo ni sala ni ilwele yakogoya panepane. Chiipagwe

indu yakogoya ni imanyisyo yaikulungwa kwini. **12** Nambo gakanawe kukopochela gelego, chinchikamulwa ni kunngasya ni kunjausya mmajumba ga kupopelela ni kwaŵechetelela ni chachinjausya mmajumba ga kutaŵilwa wāndu. Chanjigale paujo pa mamwenye ni pa wākulamula ligongo lya kungulupilila une, **13** melepe nkombole kuusala umboni wangu kukwao. **14** Nlapilile mmitima jenu kuti nganganisya kaje ichinjile pakulichenjela. **15** Pakuŵa une chinampe wanyamwe malowe gakuŵecheta pamo ni lunda nombe wammagongo wenu ngakombola kugakanila namose kugakana. **16** Achaŵelesi wenu ni achalongo achinjenu ni achapwenu ni achabwanga wenu changalauche wanyamwe. Ni wampepe mwa wanyamwe chimmulajikwe. **17** Wāndu wose chachinchima wanyamwe ligongo lya kungulupilila une. **18** Nambo namose luumbo lwa mmitwe jenu ngalusoŵa. **19** Nambo mpunde kupililila, pakuŵa kwa lyele litalalyo chimuukulupusye umi wenu. **20** “Pachinchiuwona musi wa ku Yelusalemu ali asyungwile mipingo ja wāngondo, pelepo mmayilile kuti kugumulikwa kwakwe kuwāndichile. **21** Pelepo, wāali ku Yudea autuchile mmatumbi ni wāali nkati Yelusalemu akopoche paasa ni wele wāali mmingunda akaujinjila wele musi wo. **22** Pakuŵa gele ni moŵa ga Akunnungu kwalamula wāndu wakwe wa ku Isilaeli, kuti gose gagalembekwe Mmalembelo Gamaswela gaŵe isyene. **23** Chalaje wāali ni iilu ni wākonjesya gele moŵago! Pakuŵa chikupagwe kulaga kwakukulungwa pachilambo ni uchimwa wa Akunnungu chiuŵe kwa wāndu wa chilambo chi. **24** Ni wāndu wampepe chaulagwe kwa lipanga ni wane chajigalikwe mateeka ni kwapwilinganya mu ilambo yose. Musi wa Yelusalemu chiulamulikwe ni wāndu wa ilambo ine mpaka pachiumalile ulamusi wao. **25** “Chiipagwe imanyisyo mu lyuŵa ni mu lwesi ni mu ndondwa. Wāndu wa pa chilambo chasupuche ni kukola lipamba ligongo lya kulindima kwa matumbela ga mu bahali. **26** Wāndu chapwe mitima ligongo lya lipamba achilolelaga indu ichityochele pachilambo pano, pakuŵa indu yose yaili ni machili kwiunde chisau lyuŵa ni lwesi ni ndondwa ni ine yose chiitinganyikwe. **27** Pelepo, chachimmona Mwana jwa Mundu achiikaga mwiunde ni machili gamakulungwa ni ukulu wakwe. **28** Pachigatande kopochele gelego, njime mwa kulimba nchijinamukula mitwe jenu ligongo chiwombolo chenu chiwāndichile.” **29** Nipele, Che Yesu watanjile wanyawo chitagu chati, “Nnolecheyese chitela cha ntini ni itela ine yose. **30** Nnyiwonaga itela inikusipuka nkuimanyilila kuti chuuku chiwāndichile. **31** Iyoyo peyo, nomwe wakwe pachinchiuwona yeleyo ichikopochelaga, mmayilile kuti Umwenye wa Akunnungu uŵandichile. **32** Isyene ngunsalila, au uŵelesi wu ngaumala mpaka indu yose pachiumalichikwe. **33** Kwinani ni chilambo chiimale nambo malowe gangu ngagamala ng’oo.” **34** “Nambo nilolechesye mwachimisiyene, kuti mitima jenu ngasijitopelwa ni upoche ni kukolelwa ni kusauchila umi u. Pakuŵa lyele lyuŵa lyo chilinyichilile chisisimuchile. **35** Pakuŵa chilyaichilile mpela chitanji wose wākutama mu chilambo chose. **36** Nipele nilolechesye ni kupopela katema kose kuti nkole machili mpakombole kuwambala yele yose ichityochele ni kwima paujo pa Mwana jwa Mundu.” **37** Che Yesu wāliji nkwaiganya wāndu pa Nyuumba ja Akunnungu katema kose ka muusi nambo katema ka chilo wājaulaga kukutama kuchikwesya cha

Miseituni. **38** Wāndu wose wājimukaga kundaŵi pe ni nkaula pa Nyuumba ja Akunnungu kukwapilikanila Che Yesu.

22 Lyawāndichile lyuŵa lyekulungwa lya mikate jangatajikwa chilungo lyailikuŵilanjikwa Pasaka. **2** Achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyo wāliji nkusosa itajile pakwaulaga Che Yesu nambo wāliji nkwaogopa wāndu. **3** Nipele Shetani wānjinjile che Yuda jwakuwilanjikwa Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili wāla. **4** Che Yuda wājawile ni kuŵechetesiyana ni achakulu wāmbopesi ni achakulungwa wa wākulindilila Nyuumba ja Akunnungu itajile pakwakamusya kwakamula Che Yesu. **5** Nombewo wasengwile ni kwilana nawo kuti chiŵape mbiya. **6** Che Yuda wājitichisye ni kutanda kusosa lipesa lyabone lyakwakamusya kwakamula Che Yesu pangali kumanyilila wāndu. **7** Nipele, lyaiche lyuŵa lya mikate jangatajikwa chilungo. Iyoyo peyo ni lyuŵa lyalikusachilwa kusikita mwanangondolo jwa Pasaka. **8** Che Yesu wātumile che Petulo ni che Yohana achitiji, “Njaulangane nkatukulumichisye chakulya cha Pasaka kuti tulye.” **9** Nombewo wāusisye Che Yesu, “Ana nkusaka tukachikolochesye kwapi?” **10** Ni wājanjile, “Mplikanile! Pachinkajinjile pa musi po, chinkasimane ni jwanume ali atwichile lulo lwa meesi. Nkaakuye ŵelewo mpaka mu nyumba jchakajinjile. **11** Mwasalile asyene nyuumba jo, ‘Jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni wākulijiganya wāngu?’ **12** Nombewo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili ni indu yose yaikusachilwa mu chuumba. Nkakulumisye mwelemo.” **13** Wājawile ni wāsimene indu yose ili mpela iŵatite pakusailwa ni Che Yesu, nombewo wākulumisye chakulya cha Pasaka. **14** Pakaiche katema, Che Yesu wātemi kulya pamo ni achinduna wakwe. **15** Wāsaliŵe, “Najile kwannope kulya chakulya cha Pasaka pamo ni wanyamwe nganime kulagaswa. **16** Pakuŵa ngunsalila kuti, nguulya sooni chakulya cha Pasaka mpaka pachiuŵe isyene mu Umwenye wa Akunnungu.” **17** Nipele Che Yesu wājigele chikombe ni paŵamasile kwatogolela Akunnungu wātite, “Mpochele ni mpelegane mwachimisiyene. **18** Pakuŵa ngunsalila kuti, chitandile sambano ngaang’wa sooni divai mpaka pachiuŵe Umwenye wa Akunnungu.” **19** Sooni wājigele nkate ni kwatogolela Akunnungu, wagaŵenye ni kwapa achitiji, “Chelechi ni chiilu changu chachikutyochekwa ligongo lyenu. Ntedeje yeleyi kwa kungumbuchila une.” **20** Iyoyo peyo paŵamasile kulya ni wājigele chikombe achitiji, “Achi chikombechi lili lilangano lya sambano lya Akunnungu lyalikutendekwa kwa miasi jangu jajikwitika kwa ligongo lyenu. **21** “Nambo, nnole! Jwejula jwakung’alauka ali papapa akulya pamo ni une. **22** Pakuŵa Mwana jwa Mundu chajaula kukuulagwa mpela iŵasachile Akunnungu, nambo ulaje uŵe kwa mundu jwakungalauka jo.” **23** Pelepo wātandite kuusyana achinsiyene pe, ana wāani ŵelewo uchatende chele chinducho! **24** Gatyochele makani pasikati ja wākulijiganya gankati wāani jwali jwankulungwa kupunda wāne. **25** Che Yesu wāasalile, “Mamwenye wa pachilambo akwalamula wāndu wao kwa machili, nombe wakwete ulamusi pachanya pao akuliŵilanga, ‘achabwanga wa wāndu’.” **26** Nambo inawe yeleyo kukwenu, jwali jwankulungwa aŵeje nti jwanandi mwa wose ni jwali chilongola aŵeje nti jwakutumichila. **27** Pakuŵa,

waaani jwali jwankulungwa, jwatemi kulya pane jwakutumichila? Isyene ni jwejula jwatemi paasi kulya! Nambo une ndili pasikati jenu mpela jwakutumichila. 28 "Wanyamwe ni untemiji pamo ni une katema kose kakulinjikwa kwangune. 29 Mpela ila Atati wangu iwatite pakuumba une ulamusi wa umwenye kulamula iyoyo peyo noneji ngumpa ulamusi wa kulamula. 30 Kuti ndye ni kung'wa pamo ni une mu Umwenye wangu. Chintame mu itengu ya Umwenye nchilamulaga ngosyo kumi na mbili sya Waisilaeli." 31 Che Yesu watite, "Che Simoni, che Simoni! Mpiilikane! Shetani awendile luusa kwa Akunnungu ja kunlinga wanyamwe mpela mundu yakuti kupeta ngano alose iwaga chimpunde kuwa wakulupitichika. 32 Nambo une nampopelele mmwe kuti chikulupi chenu chikapunguka. Nomwe pachimumujilile sooni, mwalimbisye mitima achinjenu." 33 Che Petulo wajanjile, "Ambuje, une ndili chile kutaŵikwa pamo nomwe ni kuwa pamo nomwejo." 34 Nambo Che Yesu wajanjile, "Ngunsalila mwe che Petulo, lelo jino jikanaŵe kutongola tambala chimungane katatu kuti ngankumanyilila une." 35 Nipele Che Yesu wausisye wakulijiganya wao, "Panantumile pangali chilolo ni nsaku ni ilatu ine pala ana mwasowikwe ni chichi?" Ni wajanjile, "Ngapagwa." 36 Nombe Che Yesu waasalile, "Nambo sambano, jwakwete chilolo ajigale ni nsaku iyoyo peyo. Ni jwanganakola lipanga, asumisye mwinjilo wao akasume limo. 37 Ilembechekwe Mmalembo ga Akunnungu, 'Waŵalanjikwe ali jumo jawo pasikati wandu wa sambani.' Ngunsalila yeleyi Malembelo gakusachilwa gaŵe isyene kwa une, pakuwa uumi wangu ukuichila kumbesi." 38 Wakulijiganya watite, "Ambuje, nnole, apano tukwete mapanga gaŵilipe." Nombewo wajanjile, "Ayaga!" 39 Che Yesu watyosile ni kwaula pa chitumbi cha Mizeituni mpela iwatite pakusyowelega ni wakulijiganya wao wakuiye. 40 Paŵaiche pelepo, waasalile wanyawo, "Mpopele kuti nkajinjila nkulinjikwa." 41 Nipele, walesile wanyawo ni wawajile kwati mundu nkukombola kuponya liganga ni watindiwele ni kupopela. 42 Ni watiji, "Atati, mwasakaga mundyochesye achi chikombe cha malagasyo, nambo gankugasaka mmwe gapanganyikwe ni ngaŵa kwa kusaka kwangu." 43 Pele katumetume jwa kwini jwakopochele ni kwataga machili. 44 Che Yesu waliji mchipwetesi chachikulungwa ni wapundile kupopela kwannope. Chitukuta chatyosile ni chaliji mpela mandondwa ga miasi gagaliji nkwilima pakya paasi. 45 Paŵamasile kupopela, wajimwiche ni kwajaulila wakulijiganya wao ni wasimene nnugono ligongo waliji nkusupuka. 46 Waasalile, "Ana ligongo chi nkugona? Njimuche ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa." 47 Che Yesu paŵaliji nkuwecheta, mpingo wa wandu waiche uchilongolelwaga ni che Yuda juŵaliji jumo jwa achinduna kumi na mbili. Che Yuda wawajile ni kwakomasya Che Yesu kwa kwanonyela. 48 Nambo Che Yesu wansalile, "Che Yuda! Ana nkungalauka Mwana jwa Mundu kwa chikomasyo cha ngomo mmajeje?" 49 Wele wakulijiganya wa Che Yesu paŵaimanyi ichityochele ni watite, "Ambuje, twakunule ni mapanga?" 50 Ni jumo jawo wankunwile kapolo jwa jwankulungwa jwambopesi ni kwakapa lipikanilo lya kundyo. 51 Pelepo Che Yesu wawechele, "Nneche! Ikwani." Ni walikwaye lipikanilo lya jwele mundu jo ni kunnama. 52 Nipele Che Yesu waasalile achakulu wambopesi ni achakulungwa wa wakulindiila nyuumba ja

Akunnungu ni achachekulu uŵaikangene kukwakamula, "Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ndili jwachiswamba?" 53 Panaliji pamo ni wanyamwe moŵa gose pa Nyuumba ja Akunnungu nganimungamula. Nambo aka ni katema kenu, katema ka jwaulamusi wa chipi." 54 Nipele wankamwile wanjigele ni kwajausya ku nyuumba ja Jwankulu Jwambopesi. Che Petulo wankuiye chakunyuma kwakutalichila. 55 Wakolesisye mooto pasikati lwani, watemi pamo nombe che Petulo waiche ni kutama pamo nawo. 56 Kapolo jumo jwankongwe, paŵammweni che Petulo ali atemi chiwandi ni mooto wo waalolechesye kwannope ni kuti, "Ni mundu ju nombe waliji pamo ni Che Yesu." 57 Nambo che Petulo wakanile achitiji, "Mmwe jwankongwe, ngangumanyilila jwelejo!" 58 Kanyuma kanandi, mundu jwine wammweni che Petulo ni watite, "Ni mmwe wakwe nndi jumo jawo." Nambo che Petulo wajanjile "Alakwe ngaŵa une!" 59 Mpela lisa limo mmbujo, mundu jwine wawechele achitiji, "Isyene nguti, aju mundu ju nombe waliji pamo nawo pakuwa jwelejo nombe ali Mgalilaya." 60 Nambo che Petulo watite, "Alakwe, nganguchimanyilila chinkuwecheta cho!" Papopo akanawe kumalisya kuwecheta, tambala jatongwele. 61 Ambuje wagalawiche ni kwalolechesya che Petulo, nombe che Petulo wagakumbuchile malowe ga Ambuje gaŵansalile, "Chilo cha lelo jino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu." 62 Pelepo wakopweche paasa ni walisile kwa nnope. 63 Wandu uŵankamwile Che Yesu wala, watandite kwatendela chanache ni kwagomba. 64 Wantawile chiguo ku meeso ni wammusisye, "Nsagamukule, Ana waani wangombile mmwe?" 65 Wammehetele malowe gamajinji ga kwatukana. 66 Pakwachele, nkungulu wa achachekulu ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo wasimene pamo, ni wanyichenawo Che Yesu pankungulu wao wekulungwa wa Chiyahudi. 67 Ni wausisye "Ntusalile! Ana mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo?" Che Yesu wajanjile, "Atamuno nansalilaga, ngamungulupilila ng'oo, 68 sooni, natamuno nammusyaga liusyo, ngamunyangwa. 69 Nambo chitandile sambano, Mwana jwa Mundu chatame kundyo kwa Akunnungu waali ni Machili." 70 Pelepo wose wammusisye, "Ni kuti mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu?" Wajanjile, "Wanyamwe nkutinjini ndili une." 71 Nombewo watite, "Ana umboni chi sooni utukusaka? Pakuwa tupilikene twachinsyene achiwecheta pakang'wa jakwe asyene!"

23 Nipele, wandu wose uŵachingangene pepala wajimi ni kwajausya Che Yesu mmbujo mwa che Pilato. 2 Watandite kwaŵechetela, achitiji, "Twansimene mundu ju ali nkwalungasya wandu wa chilambo chetu ali nkwakanya wandu kutyosya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma ni kulitenda kuti jwelejo ali Kilisito Nkulupusyo, Mwenye." 3 Che Pilato wammusisye Che Yesu, "Ana mmweji ni mwenye jwa Wayahudi?" Che Yesu wajanjile, "Mmwejo mwasyene ni ummechete." 4 Nipele, che Pilato waasalile achakulu wambopesi ni mpingo wa wandu, "Nganguchiwona chachili chose chakuti nannamule mundu ju." 5 Nambo wanyawo wachalile nnope achitiji, "Akwalungasya wandu kwa majiganyo gao mu chilambo chose cha ku Yudea. Watandite ku Galilaya ni sambano aiche apano." 6 Che

Pilato paŵapilikene yeleyo, w̄ausisye, “Ana mundu ju ali jwa ku Galilaya?” 7 Paŵaimanyilile kuti Che Yesu w̄aliji jwa chilambo chachili mu ulamusi u che Helode, w̄ampeleche ku che Helode, juŵaliji kukoko ku Yelusalemu gele moŵa go. 8 Che Helode paŵammweni Che Yesu w̄asangalele nnope. Chitandile kalakala w̄alajile kwawona pakuŵa w̄apilikene ngani syao, nombewo w̄alolelaga kwawona Che Yesu ali nkupanganya imanyisyo. 9 Nipele che Helode w̄ammusisye Che Yesu mausyo gamajinji nambo Che Yesu nganajanga lili lyose. 10 Achakulu w̄ambopesi ni kwakwiganya Malajisyo uŵaliji pelepo w̄awechelete Che Yesu kwa machili. 11 Nipele, che Helode ni w̄angondo w̄akwe, w̄anyelwisye ni kwatukana Che Yesu ni kwawasya iwalo yakusalala ni w̄ammuchisye ku che Pilato. 12 Lye lyuŵa lyo che Helode ni che Pilato w̄ajilene ni kuŵa uganja pakuŵa chitandilile kalakala w̄atindene lyasi. 13 Nipele, che Pilato w̄asimanisye achakulu w̄ambopesi ni ilongola ni w̄andu, 14 ni w̄asalile, “Mumbelechele mundu ju nchitiji w̄aliji nkwalungasya w̄andu. Sambano mpiilikane! Uneji sosilesosile ngani syao mmbujo mwenu nambo nganinansimana ni ligambo lili lyose lyankati indu imwammechelete. 15 Ngaw̄a uneji pe, atamuno che Helode ammuchisye kukwetu pakuŵa nganaliwona ligambo lili lyose. Usyene ukulosya kuti mundu ju nganatenda chachili chose changalumbana chakwaŵajila chiwa. 16 Nipele, chilamule kuti aputikwe mbokola nombe chinalechelele.” 17 Pakuŵa w̄asachilwe kwaugulila jwataŵikwe jumo katema ka Pasaka. 18 Nambo wose w̄atandite kunyanyisya kwanakamo achitiji, “Mummulaje mundu ju, ntugopolele che Balaba!” 19 Che Balaba w̄ataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa ligongo lya kukumulangana ni w̄andu w̄awatindigenye mu musa ni mu utinda wo w̄aulajikwe mundu jumo. 20 Che Pilato w̄asachile kwalechelela Che Yesu, w̄awechelele nawo kaaŵili kwakunyanyisya. 21 Nambo w̄anyawo w̄anyanyisye sooni, “Mwaŵambe pa nsalaba, Mwaŵambe pa nsalaba!” 22 Che Pilato w̄asalile kaatatu, “Ana changalumbana chi chatesile mundu ju? Nganguliwona ligambo lililyose nkati mundu ju lyati ikaŵajila chiwa. Nipele chilamule aputikwe mbokola ni kwalechelele.” 23 Nambo w̄anyawo w̄apundile kunyanyisya kwa machili nnope kuti Che Yesu akusachilwa kuŵambikwa pa nsalaba. Kumbesi kwakwe, malow̄e gao gapikaniche. 24 Che Pilato w̄alamwile kuti chasachilenje chipanganikwe. 25 W̄angopwele jwelejo juŵataŵikwe kwa ligongo lya kutindiganya ni kuulaga ni kwatyochesya Che Yesu kwa w̄angondo kuti w̄atende mpela iŵasakaga. 26 W̄angondo paŵalinji nkwaŵausya Che Yesu kukwaŵamba pa nsalaba w̄asimene ni mundu liina lyao che Simoni jwa ku Kulene, juŵatyochelaga mu nsinda kwinjila mu musi. W̄ankamwile ni kwatwika nsalaba ni kwakuya Che Yesu panyuma. 27 Mpingo wekulungwa wa w̄andu wankuiye, mwa wanyawo w̄apali achakongwe uŵaliji nkulila nnope ni kulila kwa malumbo. 28 Che Yesu w̄aagalachile w̄anyawo ni kwasalila, “Mwanya achakongwe ŵa ku Yelusalemu! Ngasimulilila une nambo nililile mwachinsyene ni w̄anache w̄enu. 29 Pakuŵa moŵa chigaiche pachachiti, ‘W̄ana upile w̄angakuŵeleka ni w̄anganaweleka ni konjesya!’ 30 Pelepo ni pachatande kuisalila ikwesya kuti ‘Ntugwilile!’ Ni matumbi, ‘Ntuunichile!’ 31 Pakuŵa, iŵaga w̄andu akutenda yeleyi kwa une jundi mpela chitela

chachiŵisi. Ana chatende chichi kukwenu w̄andi mpela chitela chejumu?” 32 Nombe w̄apali w̄andu w̄ane w̄awili, uŵatendaga yangalumbana, w̄ajigalikwe kukulajikwa pamo ni Che Yesu. 33 Paŵaiche kwiuto, liina lyakwe, “Chikalakasa cha Ntwe,” Nipele kweleko w̄aw̄ambile pa nsalaba Che Yesu pamo ni aŵala w̄awili uŵaitendekanyaga yangalumbana, jumo kundyo kwao ni jwine kunchiji. 34 Che Yesu w̄atite, “Atati, mwalechelesye pakuŵa ngakuimanyilila yakuitendayi.” Nipele, w̄agaŵene iwalo yao kwa kuitendela gudugudu. 35 W̄andu w̄ajimi achilolaga. Achakulu ŵa chiyahudi w̄anjalwisye Che Yesu achitiji, “Wakulupwisye w̄ane, sambano alikulupusye nsyene iŵaga jwelejo ni Kilisito Nkulupusyo jwasagulikwe ni Akunnungu!” 36 W̄angondo nombewo w̄anjalwisye Che Yesu ni kwapelechela divai ja kuipa, 37 ni w̄anyawo w̄ansalile, “Iŵaga isyene mmwejo ni Mwenye jwa W̄ayahudi, nilukulupusye mwasyene.” 38 Ni pachanya nsalaba w̄aw̄isile chindu chachilembekwe ye, “Aŵaŵa ALI MWENYE JWA W̄AYAHUDI.” 39 Jumo jwa aŵala uŵatendaga yangalumbana uŵawambikwe pepala w̄antukene Che Yesu achitiji, “Ana mmwejo ngati ni Kilisito Nkulupusyo? Nilukulupusye mwasyene nowegi iyoyo peyo.” 40 Nambo jwine jula w̄ankalipile achitiji, “Ana mmweji ngankwajogopa Akunnungu namose kanandi? Namuno mmwejo nnamulikwe chisau ni ŵele. 41 Mmwe ni une tukuŵajilwa, pakuŵa aji ni mbote ja sambi syatutesile. Nambo aju mundu ju nganapanganya chachili chose changalumbana.” 42 Nipele w̄awechele, “Choonde Che Yesu! Mungumbuchile pachinchiinjila mu umwenye wenu.” 43 Che Yesu w̄anjajile jwelejo, “Isyene ngunsalila, lelo jino chimme pampepe none kumbepo.” 44 Kaliji mpela katema ka lyuŵa pantwe, sooni kwajiji chipi pachilambo chose mpaka saa tisa, 45 ni lyuŵa lyalesile kuŵala ni nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati. 46 Che Yesu w̄anyanyisye achitiji, “Atati, ngujiŵika mbumu jangu mmakono mwenu.” Paŵamasile kuŵecheta gelejo, w̄awile. 47 Jwankulu jwaŵangondo paŵaiwani iyatendekweyo, w̄aakusisye Akunnungu achitiji, “Isyenepe, mundu ju jwaliji jwambone.” 48 Mpingo wa w̄andu wasongangene ligongo lyakulola iyatendekwe, paŵaiwani yeleyo, w̄aujjangene mmangwawo aninkuliputa pa ntima pao kwakulilasika. 49 Achambusanga ŵao wose ni achakongwe uŵalongene nawo kutyochela ku Galilaya, w̄ajimi kwakulalichila, aninkulola yaikutyochela. 50 Jwapali mundu liina lyao che Yusufu, jumo jwa w̄antenga ŵa nkungulu wekulungwa wa Chiyahudi. Mundu ju w̄aliji jwambone ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu, 51 ni nganjitichisyana nawo iŵaisachile ni kuipanganya. Jwelejo jwaliji mundu jwa nsinda umo wa Chiyahudi waukuŵilanjikwa Alimataya ni jwaliji nkulolela Umwenye wa Akunnungu. 52 Nipele, jwele mundu w̄ajawile ku che Pilato, w̄aw̄endile apegwe chiili chi Che Yesu. 53 Nipele, che Yusufu w̄achitilwisye chiili pa nsalaba ni kuchiŵilijila ni sanda ni w̄achiŵisile mwilembe lilyasepekke palwala, lilyaliji likanaŵe kuŵichikwa mundu. 54 Lyele lyuŵa lyo lyaliji lyuŵa lyakuliŵika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya Kupumulila. 55 Ni achakongwe uŵalongene nawo Che Yesu kutyochela ku Galilaya ŵala, w̄akuiye che Yusufu ni ŵaliwani lilembe lyo ni yachtite pakuŵichikwa chiili chi Che Yesu. 56 Nipele, w̄ausile kumusi ni kulinganya mauta ga malahamu ni mauta gakununjila

gakugapakasya chiilu chi Che Yesu. Lyuŵa Iya Kupumulila wāpumulile mpela igakuti kulamula Malajisyo.

24 Lyuŵa Iyaandanda Iya Chijuma kundaŵi pe, achakongwe ŵala wāpate ku lilembe ali ajigele mauta gakununjila gaŵalingenye. **2** Paŵaiche ŵalisimene liganga Iyekulungwa Ila lili Iyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. **3** Nambo paŵajinjile nkati mo nganachisimana chiilu cha Ambuje Che Yesu. **4** Paŵaliji nkusimonga kwa ligongo Iya yeleyo, kwanakamo ŵandu ŵawili uŵawete minijole jakung'alima nnope ŵajimi pachiŵandi. **5** Ŵele achakongwe wo ŵakamwilwe ni lipamba, ŵakoteme. Nambo ŵandu ŵala ŵaasalile, “Kwa chichi nkunsosa jwanjumi pasikati pa ŵandu ŵawe?” **6** Ŵelewo nganapagwa apano, asyuchile! Nkumbuchile iŵatite pakunsalila paŵaliji chiŵela ku Galilaya kula, **7** achitiji, ‘Mwana jwa Mundu akusachilwa kuŵichikwa mmakono mwa ŵandu ŵa sambi ni kwaŵamba pa nsalaba nambo pa Iyuŵa Iyaatatu pakumala chiwa chao chachisyuka.” **8** Pelepo achakongwe wo ŵagakumbuchile maloŵe ga Che Yesu. **9** Ŵausile kutyochela ku lilembe ni kwasalila achinduna kumi na moja pamo ni ŵakulijiganya ŵane ngani sya yeleyo yose yo. **10** Ŵele uŵaapelechele achinduna syele ngani ŵaliji che Maliamu kutyochela musi wa ku Magidala ni che Joana ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo pamo ni achakongwe ŵane uŵalolongene nawo. **11** Nambo achinduna ŵala nganagakulupililaga maloŵe ga Ŵele achakongwe wo ŵaganasisye galiji gangali malumbo. **12** Nambo che Petulo ŵajimwiche, ŵalukunwile mpaka ku lilembe ni ŵakoteme ni kulingulila nkati, ŵajiwene sanda pe. Nipele ŵatyosile achisimongaga ni kuliusya yeleyo iyakopochele. **13** Lyuŵa lilyolyo, ŵawili mwa ŵawankuyaga Che Yesu ŵajaulaga ku nsinda umo liina Iyakwe Emau, uŵaliji kwakutalikangana ni ku Yelusalemu mpela ulendo wa masaa gaŵili. **14** Ŵalinjiri nkukunguluchila yankati yose iyakopochele. **15** Paŵakunguluguka ni kuusyana, Che Yesu asyene ŵawandichile ni kulongana nawo. **16** Ŵaweni kwa meeso gao nambo gasiŵikwe kuti ngasiŵamanyilila. **17** Che Yesu ŵausisye, “Ana ngani chi asi sinkukunguluchila nli nkwennda?” Nombewo ŵajimi chimyalalile ni ku meeso kwao kwalilasisiche. **18** Jumo jwao, liina Iyakwe che Kileopa, ŵanjanjile, “Ana mmwemwe pe jwannendo mu Yelusalemu ni ngankuimanyilila indu yaikopochele kweleko agano moŵa ga?” **19** Che Yesu ŵausisye, “Ana ngani chi?” Ŵanyawo ŵanjanjile, “Ngani jankati Che Yesu jwa ku Nasaleti. Jwelejo ŵawoneche ni Akunnungu ni ŵandu wose kuti ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu jwali ni ukombole mu indu iŵapanganyaga ni kuŵecheta. **20** Achakulu ŵambopesi ni ilongola wetu ŵanyosisyemelepe alamulikwe chiwa, nombewo ŵawambile pa nsalaba. **21** Noweji twaliji ni chilolelo chakuti Ŵelewo ni ŵawatumikwe kwawombola ŵandu ŵa ku Isiraeli. Nambo lelo jino lili Iyuŵa Iyaatatu chitandilile kutendekwa yeleyo. **22** Sooni achakongwe ŵampepe mumpingo wetu ŵatutojime. Ŵajawile ku lilembe kundaŵi pe, **23** nambo nganachisimana chiilu chi Che Yesu. Ŵausile ni kutusalila kuti ŵakopochelwe ni achikatumetume ŵa kwani ŵaŵaasalile kuti Ŵelewo ali ŵajumi. **24** Ŵandu ŵampepe uŵaliji pamo ni uwe ŵajawile ku lilembe kukulola yeleyo yaŵecheteje achakongwe wo, nambo Che Yesu

nganiŵawona.” **25** Nipele, Che Yesu ŵaasalile, “Mwanyani ŵakulondola kwanti yeleyo ni mitima jenu jili jakutopela nkukulupilila maloŵe gose gaŵaŵechete ŵakulondola ŵa Akunnungu. **26** Ana nganiyaŵajila Kilisito Nkulupusyo akole masauko ga ni kwanti yeleyo ajinjile mu ukulu wao?” **27** Nipele, ŵaasagamulile gose gagaliji nkwegamba Mmalembelo ga Akunnungu kutandilila mmalembo ga che Musa mpaka mmalembo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu wose. **28** Paŵawandichile aula nsinda uŵajaulaga, Che Yesu ŵatesile mpela akwaula kumbuyo ni ulendo. **29** Nambo ŵanyawo ŵachondelele kwa kuchalila achitiji, “Ntame nowe pakuŵa sambano kuswele ni chilo chikwinjila.” Nipele ŵajinjile nkati ni kutama nawo. **30** Paŵatemi kulya chakulya pamo nawo ŵaujigele nkate ni kwatogolela Akunnungu ni ŵaugawenye ni kwapa. **31** Kwanakamo meeso gao gaunukwiche ni ŵaamanyilile, nambo Che Yesu ŵatyosile pasikati jao. **32** Nipele ŵaŵechetesylene, “Ana ngawā mitima jetu jasisimwiche paŵaŵechetaga nowe mwitala mula ni kutusagamukulila Malembelo ga Akunnungu.” **33** Papopo ŵajimi ni kuujila ku Yelusalemu, ŵaasimene achinduna kumi na moja ŵala pamo ni ŵandu ŵane ali asongangene pamo **34** achitiji, “Isyene Ambuje asyuchile ni ŵakopochele che Simoni.” **35** Ni uŵakuyaga Che Yesu ŵawili ŵala ŵamanyisye yose iyakopochele mwitala mula ni iŵatite pakwamanyilila Che Yesu paŵagawenye nkate. **36** Paŵaliji nkuŵecheta gelego, Che Yesu nsyene ŵajimi pasikati pao ni ŵaasalile, “Chitendewele chiŵe kukwenu.” **37** Ŵatojime ni kogopa kwannope achiganisya kati akuliwona lisoka. **38** Nambo Ŵelewo ŵaasalile, “Uli nkutenguka chichi ni kuŵa ni lipamba mmitima jenu?” **39** Nnolanje makono gangu ni makongolo gangu, mmanyililanje kuti ndili une. Mumbapasye mulole pakuŵa lisoka nganilikola chiilu namuno maupa mpela inkuti kunola une.” **40** Paŵamasile kuŵecheta gelego ŵalosisye makono ni makongolo gao. **41** Paŵaliji akanawe kulupilila kwa ligongo Iya kusengwa ni kusimonga Che Yesu ŵausisye, “Nkwete chakulya chachili chose pelepa?” **42** Ŵapele chipande cha somba jejoche. **43** Ŵachijigele ni kulya paujo pao. **44** Nipele ŵaasalile, “Gelega ni malumbo ga maloŵe ganansalile panaliji pamo ni ŵanyamwe kuti, gaŵajilwe gamalichikwe gose gagalembekwe gagang'ambaga une mu Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu ni mu Sabuli.” **45** Nipele ŵaaukukwile mu lunda lwao kuti akolanje kugamanyilila Malembelo ga Akunnungu, **46** ŵaasalile, “Ilembechekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti Kilisito Nkulupusyo chalagaswe ni chasyuche Iyuŵa Iyaatatu pakumala chiwa chao, **47** ni kuti ŵandu ŵa ilambo yose chitandile ku Yelusalemu alalichilwe kwa liina Iyangu kuti alechanje sambi, nombe Akunnungu chiŵalechelesye. **48** Ŵanyamwe ni uchimwasalile ŵandu umboni u. **49** None nsyene chinampelechele chilanga cha Atati ŵangu pachanya pensu, nambo niindilile kaje ku Yelusalemu kula mpaka pachimpegwe machili kutyochela kwani.” **50** Nipele Che Yesu ŵalongwesye kwaula mpaka ku nsinda wa Besania ni ŵanyakwile makono gakwe ni kwapa upile. **51** Paŵaliji nkwapu upile po ŵalisapwile ni ŵajigalikwe kwaula kwani. **52** Ŵanyawo ŵapopelele, nombewo ŵausile ku Yelusalemu achichinaga, **53** ŵalonjele pa Nyuumba ja Akunnungu moŵa gose achalapaga Akunnungu.

Yohana

1 Chikanaŵe gumbikwa chachilichose jwapali jumo jwaŵilanjikwe Lilowe, nombe jwele liloŵe jo ŵaliji pamo ni Akunnungu, nombejo ŵaliji Akunnungu. **2** Chitandilile kundanda Lilowe jo ŵaliji ni Akunnungu. **3** Indu yose yagumbichikwe ni ŵelewo ni pangali ŵelewo nganichipagwa chachili chose chichagumbichikwe. **4** Jwelejo ŵaliji ndande ja umi ni wele umi wo uichenawo lilanguka kwa ŵandu. **5** Ni lyele lilanguka lyo likulanguchisya mu chipi atamuno chipi cho ngachikukombola kulisima lilanguka. **6** Akunnungu ŵantumile mundu jumpepe liina lyakwe Yohana, **7** jwelejo ŵaiche kukwasalila ŵandu umboni nkati lilanguka lyo, kuti ŵandu wose apilikane ni kukulupilila. **8** Che Yohana nsyene nganaŵa lilanguka lyo nambo ŵaiche kukwasalila ŵandu pangasisa nkati lilanguka lyo. **9** Lyelelyo lili lilanguka lisyene, lilanguka lyalikwika pachilambo ni kwalanguchisya ŵandu wose. **10** Jwelejo jwapali pachilambo pano ni kwa jwelejo Akunnungu ŵachigumbile chilambo nambo ŵandu ŵa pachilambo nganiŵamanyilila. **11** Ŵaiche kwa ŵandu ŵakwe nsyene, nambo ŵandu ŵakwe nganiŵapochela. **12** Nambo ŵanawose ŵaŵaapochele ni kwakulupilila, ŵaatesile akombole kuŵa ŵanache ŵa Akunnungu, **13** aŵele ŵanache ŵa Akunnungu ngauŵa kwa kupagwa mpela ŵandu yakuti pa kupagwa ni ngauŵa kwa kusaka kwa mundu nambo apagwile kwa usache wakwe Akunnungu. **14** Nombe Lilowe jo ŵaliji mundu ni ŵatemi noweji. Ni uweji tuuweni ukulu wao, ukulu wao jwelejo jwajikape jwatyosile kwa Atati Akunnungu, agumbele umbone ni usyene. **15** Che Yohana nsyene paŵambweni ŵaasalile ŵandu ngani jankati jwelejo kwa kunyanisya achitiji, "Aju ni jwejula junangambaga katema panasasile kuti, 'Akwika mundu jumo kanyuma kangu jwali jwankulungwa kumbunda une, pakuŵa jwapali uneji ngunaŵe kupagwa.'" **16** Malinga ni winji wa umbone wao, uweji wose tupochele ntuka wejinji nnope. **17** Pakuŵa Akunnungu ŵagaichisye Malajisyo kwa litala li che Musa nambo umbone wa Akunnungu ni usyene ituichile kwa litala li Che Yesu Kilisito. **18** Ngapagwa mundu juŵambweni Akunnungu katema kakalikose. Mwana jwajikape, jwaali Akunnungu jwausyene, ni jwakunonyelwa ni Atati, jwelejo ni jwatumanyisye Akunnungu. **19** Au uli umboni wautyosisye che Yohana, katema ilongola ŵa Ŵayahudi kutyochela ku Yelusalemu paŵaatumile ŵambopesi ni Ŵalawi kukwasuya, "Ana mmwe ndi ŵaani?" **20** Che Yohana nganakaana kwanga, jwajitichisye pangasisa, "Uneji nguniŵa Kilisito Jwakuwombola." **21** Pelepo ŵambusisye, "Sambano mmwe ndi ŵaani? Ana mmwe ni che Elia?" Che Yohana ŵajanjile, "Une nguniŵa che Elia." Ni ŵambusisye sooni, "Ana mmwe ndi jwakulondola jwa Akunnungu jula juŵatite akwika?" Che Yohana ŵajanjile, "Ngwamba." **22** Ni ŵanyawo ŵambusisye, "Sambano mmwe ndi ŵaani? Nkuliŵalanga ichichi? Ntusallile tukaasalile aŵala ŵatutumile kukumbusya." **23** Che Yohana ŵajanjile, mpela ila che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu iŵang'ambaga, "Uneji ndili mundu jungunyanisya liloŵe mwipululu, 'Njongole litala lya Ambeje.'" **24** Ni aŵala ŵandu ŵaŵalajiswe ni Mafalisayo, **25** ŵambusisye che Yohana, "Iŵaga mmwe nganimma Kilisito

Jwakuwombola pane che Elia pane jwakulondola jwa Akunnungu jula, kwachichi nkubatisya?" **26** Che Yohana ŵajanjile, "Uneji ngubatisya ni meesi, nambo apali jumo mwa ŵanyamwe, jwangankumanyilila. **27** Ni jwejula jwakwika kanyuma, une nganguŵajilwa kuŵa katumetume jwakuugula migoji ja italawanda yao." **28** Yeleyi yatendekwe mmusi wa ku Besania peesi lusulo lwa Yolodani apala che Yohana paŵabatisyaga ŵandu. **29** Malaŵi jakwe, che Yohana ŵambweni Che Yesu aninkwaichilila ni ŵatite, "Nnole, jweleju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu jwakwigala sambu sya ŵandu ŵa pachilambo! **30** Ajuju ni jwejula junangambaga panatite, 'Kanyuma akwika mundu jumo jwali jwankulungwa kuumbunda une, pakuŵa jwapali uneji ngunaŵe kupagwa!'" **31** Uneji nganinaamanyilila, nambo nyiche kukubatisya ni meesi kuti ŵandu ŵa ku Isilaeli ŵaamanyilile." **32** Che Yohana ŵatusalile indu iyaiweni achitiji, "Nambweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga kutyochela kwini mpela nguunda ni kwatula pachanya pao. **33** Uneji nganinaamanyilila nambo jwelejo juŵandumile ngabatisye ni meesi ŵaasalile, 'Jwelejo juchimwaone ali nkutuluchilwa ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwatula pachanya pao, jwelejo ni juchabatisye ni Mbumu jwa Akunnungu.'" **34** Nipele che Yohana ŵatite, "Uneji naiweni yeleyi ni malasile umboni kuti ajuju ni Mwana jwa Akunnungu." **35** Malaŵi jakwe, che Yohana ŵaliji sooni ni ŵakulijiganya ŵao ŵawili. **36** Paŵaweni Che Yesu ali nkupita, ŵatite, "Munole, ajuju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu." **37** Ni aŵala ŵakulijiganya ŵawili paŵampilikene che Yohana achiŵechetaga maloŵe go, ŵaakuiye Che Yesu. **38** Nipele, Che Yesu ŵagalawiche, ŵaweni ŵakulijiganya ŵawili ŵa che Yohana achakuyaga ŵausisye, "Ana nkusosanga ichichi?" Ni ŵanyawo ŵajanjile, "Labi, ana nkutama kwapi?" Labi malumbo gakwe Jwakwiganya. **39** Che Yesu ŵajanjile, "Njisangane ni ŵanyamwe chimmone." Ŵakulijiganya wo ŵaakuiye, ŵapaweni paŵatamaga, jaliji mpela saa kumi ja ligulo ni ŵanyawo ŵatemi nawo lyuŵa lila. **40** Jumo jwa aŵala ŵakulijiganya ŵawili ŵaŵampilikene che Yohana achiŵechetaga maloŵe go ni kwakuya Che Yesu ŵaliji che Andulea, mpwao che Simoni Petulo. **41** Che Andulea ŵansimene kaje che Simoni mpwakwe, ni ŵansalile, "Tummweni Masiya," yaani "Kilisito Jwakuwombola". **42** Nipele, ŵanjawisye ku Che Yesu. Ni Che Yesu ŵannolite che Simoni ni ŵatite, "Mmwejo ni che Simoni mwanagwao che Yohana. Sano chimmilanjikwe che Kefa." Mchigiliki Petulo, malumbo gakwe, "Lwala." **43** Malaŵi jakwe Che Yesu ŵapite ku chilambo cha Galilaya. Nipele ŵansimene che Filipino ni kunsalila, "Munguye." **44** Che Filipino ŵaliji mundu jwa musi wa ku Besasida, musi uŵatamaga che Andulea ni che Petulo. **45** Nipele che Filipino ŵansosile che Nasanieli, ni paŵammweni ŵansalile, "Tummweni ajula juŵalembekwe mmalajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa ni mu itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu, Che Yesu kutyochela musi wa ku Nasaleti Mwana ju che Yusufu." **46** Nombe che Nasanieli ŵambusisye che Filipino, "Ana chindu chambone chikukomboleka kutyochela ku Nasaleti?" Che Filipino ŵansalile, "Njise kunnole." **47** Che Yesu paŵambweni che Nasanieli achaichililaga ŵatite, "Nnole! Jwele ali Mwisilaeli nsyenesyene, nkati mwakwe mwangali unami." **48** Che Nasanieli ŵausisye Che Yesu, "Ana mumanyilile

chinauli?” Che Yesu wajanjile, “Akanammlanje che Filipo, nambweni ndi ntemi paasi pa chitela cha ntini pala.” 49 Pelepo che Nasanieli watite, “Jwakwiganya, mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, mmwe ndi Mwenye jwa ku Isilaeli!” 50 Che Yesu wansalile, “Ana mungulupilile pakuwa nansalile kuti nammweni paasi pa chitela cha ntini pala? Chingawone gamakulungwa kupunda gelega.” 51 Che Yesu wajendelechele kusala, “Isyene ngunsalila, chinkuwone kwini kweugule ni achikatumetume wa kwini wa Akunnungu achikwelaga ni kutuluka pa Mwana jwa Muntu.”

2 Pagamasile mowa gawili wapali ulombela musi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya. Ni achikulugwe Che Yesu waliji kweleko, 2 Che Yesu ni wakulijiganya wao nombe walalichikwe ku ulombela wo. 3 Pajamasile divai jwalingenye kwa ligongo lya ulombela, achikulugwe Che Yesu wansalile, “Nganakola divai!” 4 Che Yesu wajanjile, “Nkaasalila chakupanganya, katema kangu kakana we kwika.” 5 Pelepo achikulugwe Che Yesu waasalile achikatumetume, “Chachilichose chichansalile, mpanganye.” 6 Pelepo syapali lulo syekulungwa nsano ni umo sya maganga, lwaluli lose lwakombwele kugumbala lulo sya mwana siwili pane situ sya meesi. Sya wachikwe pelepo mpela itite pakusyoweleka kwa Wayahudi kutaga meesi ga kuliswejesya kwalingongo lya kwapelela Akunnungu. 7 Che Yesu waasalile achikatumetume wala, “Ngumbasye meesi lulo syo.” Ni wanyawo wagumbesye ndendende. 8 Nipele waasalile, “Sano ntechanje munjauchisye jwankulu jwa chindimba.” Ni wanjauhisye. 9 Jwankulu jwa chindimba pawajapasisye divai jwaliji meesi kundanda, nombejo nganakumanyilila kujikopochele divai jo, nambo achikatumetume wala waimanyi. Jwankulu jwa chindimba jula wambilasile mlombela, 10 ni kunsalila, “Muntu jwalijose kundanda akwapa wandu divai jambone ni wamalaga kung’wa ni kukolelwa akwapa janganong’a nnope. Nambo mmwejo ntupele divai jambone mpaka sambano.” 11 Chelechi chili chimanyisyo chakusimosya chandanda chiwapanganyisye Che Yesu mmusi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya ni waulosisye ukulu wao nombe wakulijiganya wao waakulupilile. 12 Payamasile yeleyo, Che Yesu pamo ni achikulugwe ni achapwakwe ni wakulijiganya wao wala watuluchile ku Kapelenaumu. Watemi kweleko mowa kanandi. 13 Katema ka lyuwa lyekulungwa lya Pasaka ja Wayahudi kawandichile ni Che Yesu wakwesile ku Yelusalemu. 14 Pa Nyuumba ja Akunnungu waasimene wandu achisumisyaga ng’ombe ni ngondolo ni nguunda ni wakutindanya mbiya ali atemi. 15 Wapatile ngonji ni kuwa lubokola ni wawinjile wose paasa pa Nyuumba ja Akunnungu pamo ni ng’ombe ni ngondolo syao. Ni wapikulenye mesa sya wakutindanya mbiya wala ni kumwasya mbiya syao. 16 Ni wawaliji nkusumisyanya nguunda wala waasalile, “Ntyosyanje pelepa indu yi. Nkajipanganya nyuumba ja Atati wangu kuwa nyuumba jakusumichisya malonda!” 17 Wakulijiganya wao wakumbuchile kuti, malembelo gakusala, “Alakwe Akunnungu, unonyole wangu kwa nyuumba jenu ukundinisa mpela mooto mu nima.” 18 Ilongola wa Wayahudi wausisye Che Yesu, “Ana chimpanganye chimanyisyo chachi chakusimosya chakutulosya kuti nkwele lilamulo lya kupanganya yelei?” 19 Che Yesu

waasalile, “Ngumulanje Nyuumba ja Akunnungu ji, ni uneji chinda we kwa mowa gatatu pe.” 20 Pelepo Wayahudi wala watite, “Aji Nyuumba ja Akunnungu ji watawile kwa yaka makumi ncheche konjehesya nsano ni umo. Ana mmwejo chinkombole chinauli kujitawa kwa mowa gatatu?” 21 Nambo Nyuumba ja Akunnungu jwajigambaga Che Yesu jo jaliji chilu chakwe nsyene. 22 Nipele Che Yesu pawasyuchile, wakulijiganya wao wakumbuchile kuti wawechele gelega, ni wagakulupilile Malembelo ga Akunnungu ni malowe gawawechele Che Yesu gala. 23 Che Yesu pawaliji ku Yelusalemu mmowa ga chindimba cha Pasaka wandu wainji pawaweni imanyisyo iwajipanganyisye waakulupilile. 24 Nambo Che Yesu nganalichelelela kukwao pakuwa wajimanyilile mitima jao 25 ni pakuwa waimanyilile uchenene yali mmitima jao, nganasaka kusallilwa chachilichose nkati wandu wane.

3 Jwapali chilongola jwa Chiyahudi liina iyakwe che Nikodemu juwaliji mu mpingo wa Mafalisayo. 2 Chilo chimo che Nikodemu wanjaulile Che Yesu ni kunsalila, “Jwakwiganya, tukwimanyilila kuti mmwe ndi jwakwiganya jwalajiswe ni Akunnungu, pakuwa ngapagwa muntu jwakukombola kupanganya imanyisyo inkwitendekanya mmwe akawe Akunnungu ali pamo najo.” 3 Che Yesu wanjauhisye, “Isyene ngunsalila, iwaga muntu ngakupagwa kaa wili, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.” 4 Che Nikodemu wambusisye, “Ana muntu akukombola chinauli kupagwa kaa wili ali akusile? Akukombola chinauli kwinjila mu lutumbo lwa achikulugwe ni kupagwa kaa wili?” 5 Che Yesu wanjauhisye, “Isyene ngunsalila, iwaga muntu ngaapagwa kwa meesi ni kwa Mbumu jwa Akunnungu, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu. 6 Kwa chilu muntu akupagwa ni atati ni achikulugwe, nambo akupagwa kwa mbumu, akupagwa kwa Mbumu jwa Akunnungu. 7 Nkasimonga pakuwa ndite kuti nkusachilwa mpagwe kaa wili. 8 Mbungu jikupuga kujikusaka, nkujipikana pajikupuga, nambo ngankukumanyilila kujikukopochele atamuno kujikwaula. Ikuwa yelei kwa waljijose jwapagwilwe kwa Mbumu jwa Akunnungu.” 9 Che Nikodemu wausisye Che Yesu, “Ayi indu yi ana chikomboleche chinauli?” 10 Che Yesu wanjauhisye, “Mmwejo ndi jwakwiganya jwa Waisilaeli ana iwele uli ngankwimanyilila indu yi?” 11 Isyene ngunsalila, uweji tukuwecheta itukwimanyilila ni kuwalanga umboni wa itwieni, nambo wanyamwe ngankusaka kuujitichisya utenga wetu. 12 Iwaga nantanjile indu ya pachilambo ni wanyamwe nganjitichisya, ana nantanjilaga indu ya kwini chinjitichisye chinauli?” 13 Ngapagwa waljijose jwajawile kwini ika we Mwana jwa Muntu juwatulwiche kutyochela kwini.” 14 Mpela ila che Musa iwatele pakulikoleka penani pa luchanamila lijoka lilyakolochekwe ni shaba mwipululu mula, iyoyo peyo Mwana jwa Muntu ikusachilwa anyakulikwe kwini, 15 kuti waljijose juchankulupilile akole umi wa mowa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 16 Pakuwa Akunnungu waanonyele nnope wandu wa pachilambo, nipele wanyosisyeye Mwanagwe jwajikape, kuti waljijose jwakunkulupilila akajonasika, nambo akole umi wa mowa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 17 Pakuwa Akunnungu nganantuma Mwanagwe pachilambo kuti

aiche kukwalamula wāndu, nambo aiche kukwakulupusya. **18** Jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, jwelejo ngakulamulwa, nambo jwangankulupilila jwelejo amasile kulamulikwa, pakuwa nganankulupilila Mwana jwajikape jwa Akunnungu. **19** Lilamulo lili lyeleli, lilanguka liiche pachilambo nambo wāndu achinonyele nnope chipi kupunda lilanguka, pakuwa akupanganya ya chigongomalo. **20** Mundu jwalijose jwakupanganya ya chigongomalo akulichima lilanguka, ngakwika kulilanguka pakuwa ngakusaka iwoneche indu yao ya chigongomalo. **21** Nambo jwakuukamulisiya usyene akwika kulilanguka kuti yakupanganya iwoneche kuti ipanganyiche kwa kwajitichisiya Akunnungu. **22** Payamasile yeleyo Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao wajawile ku chilambo cha Wayahudi. Watemi pamo nawo kweleko, achibatisyaga wāndu. **23** Che Yohana nombe waliji ku Ainoni, pachiwāndi ku Salimu achibatisyaga wāndu, pakuwa kweleko kwaliji ni meesi gamajinji. Wandu wanjaulilaga, nombewo wabatisye. **24** Yeleyo yakopochele katema che Yohana nganatawike mu nyumba jakutawilwa. **25** Gakopochele makani pasikati ja Myahudi jumo ni wakulijiganya wampepe wa che Yohana nkati masyoŵelelo ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu. **26** Nipele, wakulijiganya wo wanjaulile che Yohana ni kunsalila, “Jwakwiganya, ajula mundu juwaliji pamo nomwe peesi Yolodani, jumwawalasile ngani syakwe, nombejo sambano akubatisya, ni wāndu wose akwajaulila.” **27** Che Yohana wajanjile, “Mundu ngakukombola kukola chachilichose ikaŵe apegwilwe ni Akunnungu wa kwini. **28** Ni wanyamwe mwachinskyene nkumanyilila kuti nasasile, ‘Uneji nguniwa Kilisito Jwakuwombola, nambo nalajiswe kuti naalongole!’ **29** Jwakulombekwa ali jwakwe nnombela, nambo nkamusi jwa nnombela akwima kuntumichila nnombela, nkamusi jo akusangalala nnope pakupilikana liloŵe lya nnombela ali nkukunguluka. Iyoyo peyo ni uneji ngusangalala nnope. **30** Che Yesu ikusachilwa aŵe jwankulu, ni uneji mme jwannondi. **31** “Jwakwika kutyochela kwini ali jwankulu kwapunda wose. Jwakutyochela pachilambo ali jwa pachilambo nombe akuwecheta mpela mundu jwa pachilambo. Nambo jwakwika kutyochela kwini akuilongosya indu yose. **32** Jwelejo akutyosya umboni wa indu yaiwani ni kuilipikana, nambo ngapagwa mundu jwakukunda indu yakuisala. **33** Nambo mundu jwalijose jwakukunda umboni wakuusala jwelejo, akwitichisiya kuti Akunnungu ali usyene. **34** Ajula jwatumikwe ni Akunnungu akusala malōŵe ga Akunnungu, pakuwa Akunnungu akwapa Mbumu jwa Akunnungu kwa winji. **35** Akunnungu akunnonyela Mwana ni indu yose aŵisile mu ulamusi wao. **36** Jwakunkulupilila Mwana akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, jwangankulupilila Mwana ngakola umi, ni uchimwa wa Akunnungu uli pa jwelejo.” (aiōnios g166)

4 Mafalisayo wapilikene kuti Che Yesu akupata wakulijiganya wajinji ni kwabatisya kwapunda che Yohana. **2** Nambo Che Yesu nsyene nganiwabatisya wāndu, wakulijiganya wao ni wawabatisyaga wāndu. **3** Nipele, Che Yesu pawapilikene yeleyo watyosile ku Yudea ni kuuja ku Galilaya. **4** Mu ulendo wao wasachilwe kupita ku Samalia. **5** Nipele, waiche ku Sikali musi umo wa ku Samalia, pachiwāndi ngunda u che Yusufu

wapegwilwe ni che Yakobo atatigwe. **6** Pelepo pali ni chisima chi che Yakobo, nombe Che Yesu pakuwa wapesile ni ulendo, wātemi mungulugulu chisima. Yaliji muusi lyuwa pantwe. **7** Nipele jwankongwe jumo Msamalia waiche kukuteka meesi. Ni Che Yesu wānsalile jwankongwe jo, “Nguwenda meesi gakang’wa.” **8** Katema ko wakulijiganya wakwe wajile mu mmusi kukusuma yakulya. **9** Nambo jwankongwe jo watite, “Mmwejo Myahudi, ana nkukombola chinauli kuumenda meesi gakang’wa uneji jwankongwe Msamalia?” Watite yele pakuwa Wayahudi ngakukamulangana ni Wasamalia. **10** Che Yesu wajanjile, “Nkachimanyi chichi chakusaka Akunnungu kumpa ni waani wakummenda meesi gakang’wa, nkammendile jwelejo, nombejo akampele meesi gagakwikanawo umi.” **11** Jwankongwe jo watite, “Ambuje, mmwe nganinkola ngao ni chisima chi chilewipe nnope. Ana mpatile kwapi meesi gagakwikanawo umi go? **12** Ambuje wetu che Yakobo ni watupele uweji chisima chi, nsyene ni wanagwe ni ilango yakwe wang’wele meesi ga chisima chi. Ana mmwejo nkulitenda jwankulu nnope kwapunda che Yakobo?” **13** Che Yesu wanjajile, “Jwalijose juchang’we meesi ga chisima chi chijakole njota sooni. **14** Nambo juchang’we meesi gachinaape une ngajakola njota ng’oo. Meesi gachinaape une chigaŵe nti meesi gagakuulika nkati mwakwe, gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi.” (aiōn g165, aiōnios g166) **15** Jwankongwe jo wānsalile, “Ambuje, nguwenda meesi go kuti jinangole njota sooni ni ninaiche sooni pelepa kukuteka meesi.” **16** Che Yesu wānsalile jwankongwe jo, “Njaule nkaawilanje wankwenu, nkaiche pamo nawo pelepa.” **17** Jwankongwe jo wajanjile, “Uneji nganingola wālume.” Che Yesu wānsalile, “Njanjile yambone kuti nganinkola wālume. **18** Pakuwa mwalombilwe kasanano, ni jwannume junkutama nawo sambano jo nganaŵa wankwenu. Pelepo chinsasile cho chili chisyene.” **19** Jwankongwe jo wānsalile, “Ambuje, nguwona kuti mmwejo ndi jwakulondola jwa Akunnungu. **20** Achambuje wetu wa Chisamalia wāpopelele Akunnungu mwinani mwa chitumbi chi, nambo wanyamwe Wayahudi nkuti, tukusachilwa kwapopelela Akunnungu ku Yelusalemu.” **21** Che Yesu wanjajile, “Amao, nkulupilile chinguchisala, chikaiche katema ngamwapopelela Atati mwinani mwa chitumbi chi atamuno ku Yelusalemu kula. **22** Wanyamwe Wasamalia nkwapopelela wāngankwamanyilila, nambo uweji Wayahudi tukwamanyilila watukwapopelela, pakuwa ukulupusyo wa Akunnungu chiutyochele kwa litala lya Wayahudi. **23** Nambo chikaiche katema, sooni kaiche, wakupopelela kwa usyene chiwāpopelele Atati achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni usyene. Pakuwa Atati akwasaka wāndu wakwapopelela chanti yeleyo. **24** Akunnungu ali Mbumu, ni wakwapopelela wēlewo wapopelele achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni kuumanyilila usyene.” **25** Jwankongwe jo wānsalile, “Ngumanyilila kuti chache Masiya jwakuwīlanjikwa Kilisito Jwakuwombola. Pachaiche chatumanyisye inayose.” **26** Che Yesu wānsalile, “Uneji junguwecheta nomwe ndili jwelejo.” **27** Papopo wakulijiganya wakwe wāusile, wāsimosile ligongo wāsimene Che Yesu alinkukunguluka ni jwankongwe. Nambo ngapagwa jwalijose juwambusisye Che Yesu, “Ana nkusaka chichi? Pane kwaligongo chi nkukunguluka ni jwankongwe?” **28** Jwankongwe jo wālesile lulo lwakwe palapala, wajawile

mmusi ni kwasalila wāndu aчитiji, **29** “Njisangane nkannole mundu jwasalile yanayose imbanganyisye! Ikuomboleka kuti jweleju ali Kilisito Jwakuwombola?” **30** Nipele wāndu wākopweche mmusi ula ni kwajaulila Che Yesu. **31** Katema kakoko wākulijiganya wākwe wāliji nkwachondelela Che Yesu aчитiji, “Chondechonde Jwakwiganya, ndye.” **32** Nambo Che Yesu wāasalile, “Uneji ngwete chakulya chingankuchimanyilila wānyamwe.” **33** Wākulijiganya wākwe wātandite kuusyana achinsyene pe, “Ana kwana mundu jwanjigalile chakulya?” **34** Che Yesu wāasalile, “Chakulya changu chili kutendekanya chakusaka aḥala wāndumile ni kugamalisa masengo gao.” **35** Wānyamwe ngankuti, ‘Jisigalile miesi ncheche, pakwika katema ka kugungula?’ Nambo uneji ngunsalila nnole migunda ji jili chile kwa kugungula. **36** Jwakugungula akupochela mbote ni akukumbikanya pamo magungulo kuti gakole umi wa moḥa gose pangali mbesi, nipele jwakupanda asengwe yalumo ni jwakugungula. (aitōnios g166) **37** Chiwecheto chi chili chisyene, ‘Jumo akupanda ni jwine akugungula.’ **38** Uneji nantumile nkagungule magowolo ganganimpande wānyamwe, wāne wāpanganyisye masengo gakulimba, nambo gelego ginkupata wānyamwe gali kwa ligongo lya masengo gao.” **39** Wāsamalia wājini wā musi ula wāakulupilile Che Yesu kwa ligongo lya umboni wa maloḥe gaḥawecheḥete jwankongwe jo gagakuti, “Asalile inayose imbanganyisye.” **40** Wāsamalia wājaulile Che Yesu ni kwachondelela atame pamo nawo, nombejo wātemi pepala moḥa gaḥili. **41** Nipele wāndu wājini nnope wāakulupilile Che Yesu ligongo lya maloḥe gao. **42** Wānsalile jwankongwe jo, “Sano tukukulupilila ngaḥa kwaligongo lya kuḥecheta kwenu pe, nambo pakuḥa tupilikene twachinsyene, ni tukumanyilila kuti isyene ajuu ni Nkulupusyo jwa wāndu wāpachilambo.” **43** Pagapite moḥa gaḥili Che Yesu wāusile sooni ku Galilaya. **44** Pakuḥa Che Yesu nsyene wāsasile pangasisa kuti, “Jwakulondola jwa Akunungu ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe nsyene.” **45** Paḥaiche ku Galilaya, wāndu wājini wākweleko wāpochele, pakuḥa wānyawo nombe wāliji ku Yelusalemu kuchindimba cha Pasaka, wāiwene yose yaiteḥileje Che Yesu pachindimba. **46** Nipele Che Yesu wājule sooni mmusi wa ku Kana, chilambo cha ku Galilaya, peuto paḥagatesile meesi gaḥe divai pala. Pepala paliji ni jwankulu jumo jwāliji ni mwanache jwakulwala ku Kapelenaumu ko. **47** Nipele jwankulu jo paḥapilikene kuti Che Yesu atyosile ku Yudea ni kwika ku Galilaya, wājaulile ni kwachondelela ajaule ku Kapelenaumu akannamyē mwanagwe juḥwalwala kuḥandichila kuwa. **48** Che Yesu wānsalile, “Wānyamwe ngankukulupilila Akunungu pangaiwona imanyisyo ni yakusimonjeka!” **49** Jwankulu jo wānanjile, “Ambuje, chondechonde tujaule mwanangu akanawe kuwa.” **50** Che Yesu wānsalile, “Njauleje, mwanagwenu chalame.” Mundu jo wālikulupilile liḥwe liḥwasalilwe ni Che Yesu ni wājawile. **51** Paḥaliji nkutuluka, wāsimene ni achikapolo wāo ni wānsalile kuti mwanache jwao alamile. **52** Nombejo wāusisye katema kaḥatandite mwanagwe kupata eja, ni wānyawo wājanjile, “Ulwele wannesile liiso saa saba ja musi.” **53** Nipele atati jo wājimanyilile kuti jaliji saa jilajila jḥwasalilwe ni Che Yesu kuti, “Mwanagwenu chalame.” Pelepo nsyene pamo ni achalongo wākwe wose wānkulupilile Che Yesu. **54** Chelechi chaliji

chimanyisyo cha kusimosya chaḥili chiḥwachipanganyisye Che Yesu paḥatysile ku Yudea kuuja ku Galilaya.

5 Payamasile yeleyo, Che Yesu wākwesile kwaula ku Yelusalemu ku chindimba cha Wāyahudi, **2** Ni ku Yelusalemu ko, pachiḥwandi nnango wekulungwa waukuḥilanjikwa nnango wa ngondolo, kwāliji ni litanda lyalikūḥilanjikwa Mchiebulania Betisasa lyalili ni mapenu nsano. **3** Wākulwala wājini wāgonaga mmapenu mo, kwāliji ni wāngalola ni wākulemala ni wākutatala. **4** Wālolelaga meesi gatinganyikwe, pakuḥa kapali katema katumetume jwa kwani jwa Ambuje wātuluchilaga mmeesi ni kugatinganya. Jwakulwala jwālijo juḥwaliji jwaandanda kwinjila mmeesi gagatinganyikwe, wālamile ulwele uliwose walinaḥo. **5** Pelepo paliji ni mundu jumo juḥwatatele yaka makumi gatatu kupambula nsano ni itatu. **6** Che Yesu paḥambweni mundu jula ali agonile pepala ni kwimanyilila kuti ali jwakulwala moḥa gamajini, wāmbusisye, “Ana nkusaka kulama?” **7** Jwakulwala jo wājanjile, “Ambuje, uneji nganingola jwakunyanjisa mu litanda katema meesi pagakutinganyikwa. Pingulinga kwinjila, mundu jwine akuunongoḥe kwinjila.” **8** Nipele Che Yesu wānsalile, “Njimuche, njigale ugono wenu njaule.” **9** Papopo pepo mundu jo wālamile, wājigele ugono wakwe ni kwaula. Yeleyo yatendekwe pa Lyuḥa lya Kupumulila. **10** Nipele achakulu wā Wāyahudi wānsalile mundu jwalamile jo, “Lelo jino lili Lyuḥa lya Kupumulila ni malajisyo ga Akunungu gaḥapele che Musa gakukanya kunyakula ugono wenu.” **11** Nambo mundu jo wāajanjile wānyawo, “Mundu jwanamisye jula andanjile, ‘Njigale ugono wenu, njaule.’” **12** Wānyawo wāmbusisye, “Ana wāani ansalile njigale ugono wenu njaule?” **13** Nambo mundu juḥwalamisye jula nganammanyilila Che Yesu kuti ali wāani, pakuḥa pepala paliji ni mpingo wekulungwa wa wāndu ni Che Yesu wātysile pepala. **14** Kanyuma Che Yesu wāsimene mundu juḥwānamisye jula pa Nyuumba ja Akunungu, ni wānsalile, “Mpilikane sambano nnamele, kasintenda sooni sambi, chinaiche kunsimana chindu chakusakala kupunda achichi.” **15** Mundu jula wājawile kukwasalila achakulu wā Wāyahudi kuti Che Yesu ni juḥwalamisye. **16** Pakuḥa Che Yesu wātendekenye yeleyo pa Lyuḥa lya Kupumulila, Wāyahudi wātandite kunchima. **17** Nambo Che Yesu wāasalile, “Atati wāngu akupanganya masengo moḥa gose ni uneji ngugapanganya iyoyo peyo.” **18** Kwa ligongo lya, achakulu wā Wāyahudi wāpundile kusosasosa litala lyakwaulaga Che Yesu ngaḥa ligongo lyakutema malajisyo ga Lyuḥa lya Kupumulila pe, nambo pakuḥa alitesile kuti Akunungu ali Atatigwe ni kulitenda chisau ni Akunungu. **19** Che Yesu wāasalile, “Ngunsalila isyene, Mwana ngakukombola kupanganya chachilichose jikape. Mwana akukombola kupanganya achilape chakuchiwona alinkupanganya Atati. Pakuḥa achila chaakuchipanganya Atati Mwana nombejo akupanganya ilaila peila. **20** Atati akunnonyela Mwana ni kunlosya indu yose yakupanganya nsyene. Sooni chiḥwalosye indu yekulungwa kupunda ayiyi, ni wānyamwe chinsimonje. **21** Mpela ila Atati iyakuti pakwasysya wāwile ni kwapa umi, iyoyo peyo ni Mwana akwapa umi aḥala wākwasaka. **22** Atati ngakunlamula mundu jwālijo, nambo ampele Mwanagwe ukombole wose

wakwalamula wāndu, 23 kuti wāndu wose anchimbichisye Mwana mpela yakuti pakwachimbichisya Atati. Mundu jwalijose jwangakunchimbichisya Mwana ngakunchimbichisya Atati juwāntumile.” 24 “Ngunsalila isyene, jwakulipikanila liloŵe lyangu ni kwakulupilila wāndumile une wāla, jwelejo akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi. Nombejo ngaalamulikwa ng’oo, pakuŵa amasile kukopoka muchiwa ni kwinjila mu umi. (aiōnios g166) 25 Ngunsalila isyene, chikaiche katema ni sambano kaiche chanti wāndu wāwile chalipilikane liloŵe Iya Mwana jwa Akunnungu nombe wāndu wāchalipilikane wo chakole u mi. 26 Mpela ila Atati yatite kuŵa ndande ja umi, iyoyo peyo ampele Mwana kuŵa ndande ja umi. 27 Sooni ampele Mwana ukombole wa kulamula ligongo jwelejo ali Mwana jwa Mundu. 28 Nkachisimonga achichi pakuŵa chikaiche katema chati wāndu wose wāali kumalembe chalipilikane liloŵe Iyao, 29 nombe chasyuche, aŵala wāwatendekenye yambone chasyuche ni kupata umi ni aŵala wāwatendekenye yangalumbana chasyuche ni kulamulikwa.” 30 “Uneji jikape ngangukombola kuchitendekanya chindu kwa ukombole wangu nansyene. Ngulamula mpela inguti pakupilikana kutyochela kwa Atati, ni kulamula kwangu kuli kwa usyene pakuŵa ngangupanganya ingusaka nansyene, nambo yambone paujo pao wāndumile une wāla. 31 “Naliŵalangaga nansyene umboni wangu uli wa unami. 32 Nambo apali jwine jwakusala umboni pa une, noneji ngumanyilila kuti yose yakusala nkati uneji ili isyene. 33 Wānyamwe mwalajisye wāntenga ku che Yohana Wākubatisya, ni umboni wasasile nkati une uli usyene. 34 Ngaŵa kuti uneji nguukulupilila umboni wa wāndu, nambo ngusala yelei kuti wānyamwe nkulupuswe. 35 Che Yohana ŵaliji mpela lumuli luhwakolelaga ni kulanguchisya, ni wānyamwe mwaliji chile kusengwa ni lilanguka lyakwe kwa katema pe. 36 Nambo uneji ngwete umboni kukwangu wauli wekulungwa kupunda u che Yohana. Pakuŵa masengo gingugapanganya gaambele Atati malichisye ni gagakulosya pangasisika kuti Atati ni wāndumile. 37 Atati uŵandumile, iyoyo akusala umboni nkati une. Wānyamwe nganimme kulipilikana liloŵe Iyao atamuno kukulola ku meeso kwao, 38 ni liloŵe Iyao ngalikutama nkati mwenu, pakuŵa nganimukulupilila ajula juwāntumile. 39 Nkugasosasosa Malembelo ga Akunnungu nchiganisyaaga kuti mu gelego chimpate umi wa moŵa gose pangali mbesi. Ni Malembelo ga Akunnungu go gakuŵalanga umboni nkati une! (aiōnios g166) 40 Ni wānyamwe ngankusaka kwika kukwangu kuti nkole umi wa moŵa gose pangali mbesi. 41 “Ngangusosa kuchimbichikwa ni wāndu. 42 Nambo ngumanyilila wānyamwe kuti nganinkola unonyelo wa Akunnungu mmitima jenu. 43 Uneji iiche kwa ulamusi wa Atati wāngu, ni wānyamwe nganimungulupilila. Aikaga mundu jwine kwa ulamusi wakwe nsyene, chimukulupilile. 44 Ana chinkombole chinauli kungulupilila iŵaga wānyamwe nkusaka kulapikwa kutyochela kwa achinjenu nambo nkukana kulapikwa kwakukutyochela kwa Akunnungu wāali jikape? 45 Nkaganisyaaga kuti uneji chinambechetele kwa Atati. Che Musa junkunlolela wānyamwe ni juchambechetele kwa Atati. 46 Nkankulupilile che Musa nkaangulupilile ni une wākwake pakuŵa che Musa wālembile ngani syangu. 47 Nambo iŵaga ngankugakulupilila

gaŵagalembile che Musa gala, sano chinkombole chinauli kugakulupilila ginguŵecheta?”

6 Payamasile yeleyo Che Yesu wājombweche litanda Iya Galilaya pane likuŵilanjikwa litanda Iya Tibelia. 2 Mpingo wekulungwa wa wāndu wakuiye ligongo wāndu wo waiwani imanyisyo iŵapanganyisye kwa kwalama yāndu. 3 Nipele Che Yesu pamo ni wākulijiganya ŵao wākwesile mwitumbi ni kutama. 4 Katema ka chindimba cha Pasaka ja Wāyahudi kaŵandichile. 5 Che Yesu paŵalolesyelolesye ŵauweni mpingo wekulungwa wa wāndu uchaichililaga, nipele ŵausisye che Filipino, “Ana chitsume kwapi chakulya kuti twape wāndu ŵa alye?” 6 Wāŵechete yeleyo kuti ŵalirje che Filipino, pakuŵa asyene waimanyi chichaapanganye. 7 Che Filipino ŵajanjile, “Ipande machila gaŵili ga madini ga feza ngaikukwana kusumila mikate kwa kila mundu!” 8 Jumo jwa wākulijiganya ŵa Che Yesu jwakuŵilanjikwa che Andulea, mpwao che Simoni Petulo, ŵaasalile Che Yesu, 9 “Kwana jwanchanda pelepa jwali ni ipande nsano ya mikate ja shayili ni somba siŵili. Nambo yakulya yi kanandi ngayajikutisya wāndu ŵajinji ŵanti nyi?” 10 Che Yesu ŵaasalile wākulijiganya ŵao, “Mwasalile wāndu atame paasi.” Pelepo paliji ni manyasi, nipele wāndu wose ŵatemi paasi, winji wa achalume pe waliji mpela elufu tano. 11 Nipele Che Yesu ŵajigele ipande ya mikate ila, ni wātogolele Akunnungu ni kwagaŵila wāndu ŵawātemi paasi ŵala. Wātesile iyoyo peyo ni somba sila ni kila mundu ŵapatile mpela iŵatite pakusaka. 12 Wāndu wo paŵajikwite Che Yesu ŵaasalile wākulijiganya ŵao, “Nkumbikanye mbakatika yaisigele yo kuti inapotele.” 13 Nipele, wākulijiganya ŵala wākumbikenye isigasi ya mikate nsano ja shayili iyasigesye wāndu ŵawāllile ŵala, ŵagumbesye itundu likumi ni iŵili. 14 Wāndu paŵachiwani chimanyisyo chiŵachipanganyisye Che Yesu cho, ŵatite, “Isyene ajuju ni jwakulondola jwa Akunnungu jwaŵechetekwe kuti chaiche pachilambo.” 15 Che Yesu waimanyi kuti wāndu ŵasachile kwakanganchisya aŵe mwenye jwao, ni ŵatoyosile sooni jikape ni kwaula ku chitumbi. 16 Pakwaswele wākulijiganya ŵa Che Yesu ŵatulwiche kwaula ku litanda. 17 Ŵajinjile mu ngalaŵa ŵatandite komboka kwaula ku Kapelenaumu. Chipi chajinjile ni Che Yesu ŵaliji akanaŵe kwaichilila. 18 Litanda Iyatandite matumbela kwa ligongo Iya chibungu chekulungwa chichaliji chininkupuga. 19 Wākulijiganya ŵao paŵajawile kwakutalichila uleu wa maili situ pane ncheche, ŵammweni Che Yesu alinkwenda pachanya meesi, ni kujiŵandichila ngalaŵa, ŵajogwepe nnope. 20 Che Yesu ŵaasalile, “Nkajogopa, ndili uneji!” 21 Nipele wākulijiganya ŵala kwakusangalala ŵammendile Che Yesu ajinjile mu ngalaŵa mula. Palapala ngalaŵa jaiche mungulugulu litanda kuŵajaulaga. 22 Malaŵi jakwe mpingo wa wāndu ŵwasigele peesi litanda ula waimanyi kuti apala paliji ni ngalaŵa jimo pe. Che Yesu nganajinjila mu ngalaŵa pamo ni wākulijiganya ŵao, nambo wākulijiganya ŵao wo ŵajawile achinsyene pe. 23 Syaiche ngalaŵa sine kutyochela ku Tibelia pepala mpingo wekulungwa wa wāndu paŵalile mikate, Ambuje ali amasile kwatogolela Akunnungu. 24 Nipele, wāndu wo paŵaimanyi kuti Che Yesu ni wākulijiganya ŵao nganapagwa pepala, ŵasikwesile ngalaŵa sila ni kwaula ku

Kapelenaumu achinsosaga. 25 Wandu wala pawasimene Che Yesu ali ajombweche wambusisye, “Ana, Jwakwiganya akuno nnyiche katema chi?” 26 Che Yesu waajanjile, “Ngunsalila isyene, nkusosasosa une ngaŵa kwaligongo mwaiweni imanyisyo imbanganyisye, nambo kwaligongo mwalile mikate jila ni kwikuta. 27 Kasinchenjeuchila chakulya chachikuwola, nambo nchenjeuchile chakulya chingachikuwola cha umi wa moŵa gose pangali mbesi. Mwana jwa Mundu champe chakulya chi pakuŵa Akunnungu Atati, alosisye kuti ansagwile ni kunkunda.” (aiōnios g166) 28 Nombewo wambusisye Che Yesu, “Tutende chichi kuti tukombe kugapanganya masengo gakugasakaga Akunnungu tugapanganye?” 29 Che Yesu waajanjile, “Chelechi ni chakuchisaka Akunnungu nchipanganye, munkulupilile jwantumile jula.” 30 Pelepo waasalile, “Ana chintende chimanyisyo chi tulole kuti tunkulupilile mmwe? Chintende chichi? 31 Achambuje wetu walile chakulya chachikuwilanjikwa mana mwipululu mula mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, ‘Walisisye mikate jajityochele kwinani.’” 32 Che Yesu waasalile, “Ngunsalila isyene, che Musa nganampanga nkate kutyochela kwinani, nambo Atati wangu ni wampele wanyamwe nkate usyene kutyochela kwinani. 33 Pakuŵa nkate wakutupa Akunnungu uli ajula jwatulwiche kutyochela kwinani ni kwapa umi wandu waali mchilambo.” 34 Nipele waasalile, “Ambuje, ntupeje nkate wu kila lyuŵa.” 35 Nambo Che Yesu waasalile, “Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. Jwakwika kukwangu ngasijinkola sala, jwakungulupilila une ngasijinkola njota ng’oo. 36 Nambo nansalile kuti namuno muuweni, nganimme kungulupilila. 37 Wose wakuumba Atati chaiche kukwangu, noneji jwalijose jwakwika kukwangu ngasinankana ng’oo. 38 Nganinduluka kutyochela kwinani kwaligongo lya kuitendekanya ingusaka uneji, nambo ndulwiche kuti ndendekanye yakusaka wandumile une wala. 39 Yakusaka wandumile une wala ni ayiyi, ninanjase jwalijose juŵambele, nambo naasyusye pa lyuŵa lya mbesi. 40 Pakuŵa chakusaka Atati wangu ni achichi, jwalijose jwakunlola Mwana ni kunkulupilila akole umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lya mbesi.” (aiōnios g166) 41 Nipele Wayahudi watandite kwasongonechela Che Yesu pakuŵa watite, “Uneji ndili nkate wautulwiche kutyochela kwinani.” 42 Ni watite, “Uli, ajuju ngaŵa Che Yesu mwana ju che Yusufu jula? Atatigwe ni achikulugwe twamanyi! Ana akukombola chinauli kuti atulwiche kutyochela kwinani?” 43 Che Yesu waasalile, “Nneche kusongonechelana jwine ni jwine. 44 Ngapagwa mundu juchakombole kwika kukwangu pangali Atati juwandumile une jo kwautila kukwangu, ni une chinansyusye mundu jo pa lyuŵa lyambesi. 45 Wakulondola wa Akunnungu walembele kuti, ‘Wandu wose chajiganyikwe ni Akunnungu.’ Mundu jwalijose jwakumpilikana Atati ni kulijiganya kutyochela kwa wewe, chaiche kukwangu. 46 Ngapagwa mundu jwambweni Atati, ikaŵe ajula pe jwatyosile kwa Akunnungu, jwelejo ni juwambweni Atati. 47 Ngunsalila isyene, jwakukulupilila akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 48 Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. 49 Achambuje wenu walile mana mwipululu mula, nambo wawile. 50 Nambo weleu ni nkate waukutuluka kutyochela kwinani kuti jwalijose jwakulya anajasiche. 51 Uneji

ndili nkate waukwikanawo umi wautulwiche kutyochela kwinani. Mundu jwalijose alyaga nkate wo chalame moŵa gose pangali mbesi. Ni nkate uchinaape wo uli chiilu changu chinguchityosya kuti wandu wose wapachilambo akole umi.” (aiōn g165) 52 Nipele Wayahudi watandite kwangangana achinsyene pe, “Anaaju akukombola chinauli kutupa uwe chiilu chakwe kuti tulye?” 53 Che Yesu waasalile, “Ngunsalila isyene, iŵaga ngankulya chiilu cha Mwana jwa Mundu ni kung’wa miasi jakwe, ngankola umi nkati mwenu. 54 Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kungwa miasi jangu akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lyambesi. (aiōnios g166) 55 Pakuŵa chiilu changu chili chakulya chisyensyene, ni miasi jangu jili chakung’wa chisyensyene. 56 Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kung’wa miasi jangu, jwelejo akutama nkati mwangu ni uneji ngutama mwa jwelejo. 57 Mpela ila Atati waali wajumi iwandumile, ni kwa ligongo lya Atati ndili wajumi, kwayele jwakundya une chaŵe wajumi kwa ligongo lyangu. 58 Nipele, weleu uli nkate wautulwiche kutyochela kwinani, ngaŵa mpela mana jwalile achambuje wenu ni kuwa. Nambo juchale nkate wu chakole umi wa moŵa gose pangali mbesi.” (aiōn g165) 59 Che Yesu waŵechete yeleyo paŵaliji nkwiganya mu nyuumba ja kusimanilana Wayahudi ku Kapelenaumu kula. 60 Nipele wakulijiganya ŵao wajinjii paŵapilikene yeleyo watite, “Aga majiganyo ga gali gakulimba! Ana nduni juchakombole kugakunda?” 61 Che Yesu waimanyi pangasaliŵa ni mundu kuti wakulijiganya ŵao waliji nkusongoneka yankati yeleyo, ni ŵausisye, “Ana majiganyo ga gakuntasya nneche kungulupilila? 62 Nambi chiiŵe uli pachimummone Mwana jwa Mundu alinkujigalikwa kwaula kwinani kuŵaliji kundanda? 63 Mbumu jwa Akunnungu ni jwakwichisya umi, machili ga mundu gangali chindu. Maloŵe ginansalile gali Mbumu nombe gali umi. 64 Natamuno yeleyo apali ŵane mwa wanyamwe wangakukulupilila.” Che Yesu waŵechete yeleyo pakuŵa waimanyi chitandile kundanda kuti ŵaani wangakulupilila ni nduni juchangalauche. 65 Nipele Che Yesu waŵechete sooni, “Kwa ligongo lya nansalile kuti ngapagwa juchakombole kwika kukwangu mpaka akamuchikwe ni Atati wangu.” 66 Kutyochela lyuŵa lya wakulijiganya ŵao wajinjii ŵalesile kulongana nawo kwaligongo lya maloŵe gala ni ŵaujile panyuma. 67 Nipele Che Yesu ŵausisye wakulijiganya likumi ni ŵawili wala, “Ana, ni wanyamwe nombe nkusaka kwaula?” 68 Che Simoni Petulo wajanjile, “Ambuje, tutujaule kwa acheni? Mmwejo nkwele maloŵe gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 69 Uweji tukukulupilila ni sooni tukwimanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela kutyochela kwa Akunnungu.” 70 Che Yesu waasalile, “Uli, nganinansagula wanyamwe likumi ni ŵawili? Nambo jumo jwenu ali Shetani.” 71 Nambo Che Yesu waliji nkwegamba cha Yuda mwana ju che Simoni Isakalote, pakuŵa jwelejo ni juchangalauche namuno ali jumo jwa wakulijiganya likumi ni ŵawili wala.

7 Payamasile yeleyo, Che Yesu waliji nkwendajenda ku Galilaya ko. Nganasaka kwendajenda ku Yudea ligongo achakulu wa Wayahudi wasachile kwaulaga. 2 Chindimba cha Wayahudi cha masakasa chaŵandichile. 3 Nipele achapwakwe Che Yesu waasalile, “Ntyoche pelepa njaule ku Yudea kuti wakunkuya

mmwe nombewo aiwone yakusimonjeka inkwipanganya. 4 Ngapagwa mundu jwakupanganya chindu kwakulisisa iwaga akusaka kumanyika ni wandu. Pakuwa nkupanganya yelei, nilosye mwasylene kwa wandu wa pachilambo." 5 Namose achapwakwe nganiwakulupilila. 6 Nipele, Che Yesu waasalile, "Katema kambone kukwangu kakanawe kwika, kukwenu wanyamwe katema kakalikose kali kambone. 7 Wandu wa pachilambo ngakombola kunchima wanyamwe, nambo uneji akunjima pakuwa naasalile kuti yakuitendekanya yo ili yangalumbana. 8 Wanyamwe njaule kuchindimba cho. Uneji ngnyaula kuchindimba cho pakuwa katema kambone kukwangu kakanawe kwika." 9 Wawechete yeleyo ni kusigala pa Galilaya palapala. 10 Achapwakwe pawamasile kwaula kuchindimba cha masakasa, Che Yesu nombe wajawile, nambo nganajaula kwakulilosa, wajawile kwakulisisa. 11 Kuchindimba cho achakulu wa Wayahudi waliji nkwasosasosa Che Yesu, ni wasyene, "Ana ali kwapi welewo?" 12 Mpingo wa wandu waliji nkusongona jwine ni jwine yankati Che Yesu. Wandu wane watite, "Ali mundu jwambone." Ni wane watite, "Ngawa! Akwalambusya wandu." 13 Atamuno yeleyo ngapagwa mundu jwalijose jwalinjile kuwecheta ngani syakwe pelanga kwa ligongo lya kwajogopa achakulu wa Wayahudi. 14 Chindimba cho pichawandichile kumala, Che Yesu wajawile pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya. 15 Nipele achakulu wa Wayahudi wasimosile ni kuti, "Ana mundu ju agapatile kwapi majiganyo ga, nombejo nganajaule kukulijiganya?" 16 Pelepo Che Yesu waajanjile, "Majiganyo gungwiganya nganigawa gangu, nambo gakutyochela kwa welewo wandumile une. 17 Mundu asakaga kupanganya yakusaka Akunnungu, chaimanyilile kuti majiganyo gungwiganya gatyosile kwa Akunnungu pane nguwecheta kwa ukombole wangu nansyene. 18 Jwelejo jwakuwecheta ngani syakwe nsyene akusosasosa ukulu wakwe nsyene, nambo jwakusosasosa ukulu wa jwannajisye jula, jwelejo ali jwasyene ni mwa jwelejo ngapagwa unami. 19 Ana che Musa nganampanga malajisyo? Atamuno yeleyo, ngapagwa jwalijose mwa wanyamwe jwakugatendekanya gagalembekwe mmalajisyo go. Ana ligongo chi nkusaka kumulaga?" 20 Papopo mpingo wekulungwa wa wandu wajanjile, "Ana mmwe nkwele masaka! Nduni jwakusaka kummulaga mmwe?" 21 Che Yesu waajanjile, "Mbanganisye chakusimonjeka chimo ni wanyamwe nkuchisimonga. 22 Che Musa wampele chisyowelo cha kwaumbasya achiwana wenu. Nambo chisyowelo cho nganichityochela ku che Musa nambo chatyochele kwa achambuje wenu. Sambano wanyamwe nkummumbasya mwanache pa Lyuwa lya Kupumulila. 23 Iwaga mundu akuumbala pa Lyuwa lya Kupumulila kuti ganatemeche malajisyo, sambano kwa chichi nkuundumbilila une ligongo nannamisye munda pa Lyuwa lya Kupumulila?" 24 Kasinlamula kwa meeso pe, nambo nlamule kwa goloka." 25 Wandu wane wa ku Yelusalemu watandite kuliusya, "Ana mundu ju ngawa ajula jwakusosekwa ni ilongola kuti ammulaje? 26 Nnole, sambano akuwecheta pelanga, nombe ngapagwa mundu jwakuntanjila chachilichose. Uli, ilongola akwimanyilila kuti aju ali Kilisito Jwakuwombola? 27 Pachaiche Kilisito ngapagwa mundu juchakumanye kwakopochele, nambo uweji tukumanyi kwakopochele mundu ju!" 28 Nipele Che Yesu pawaliji nkwiganya

pa Nyuumba ja Akunnungu wanyanyisye achitiji, "Ana wanyamwe nkumanyilila une ni sooni nkumanyi kungopochele? Une nguniika kwa ulamusi wangu nansyene, nambo wandumile une wo ali wasyenesyene, ni wanyamwe ngunkwamanyilila, 29 uneji ngwamanyilila pakuwa ngopochele kwa welewo, nombewo ni wandumile une." 30 Nipele wandu wasachile kwakamula, nambo nganapagwa mundu jwalijose jwalinjile kukwanya, ligongo katema kakwe kaliji kakanawe kwika. 31 Mumpingo wa wandu mula, wandu wajinji wakulupilile ni kuti, "Ana aikaga Kilisito Jwakuwombola chapanganye imanyisyo yekulungwa kupunda ayiyi yakuitendekanya awa?" 32 Mafalisayo wapilikene wandu achisonogaga jwine ni jwine yankati Che Yesu. Nipele achakulu wambopesi pamo ni Mafalisayo watumile wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu akaakamule Che Yesu. 33 Che Yesu waasalile, "Chindame ni wanyamwe kwa katema kakajipi, nipele chinyaule kwa wandumile wala. 34 Chimuusose nambo ngamuuwona, pakuwa pepala pachime wanyamwe ngankombolanga kwika." 35 Achakulu wa Wayahudi wasuyanaga achinsyene pe, "Ana mundu ju chajaule kwapi kwakuti ngatukombola kwawona? Ana chajaule kwa Wayahudi wapwilingene ni kutama mu misi ja Wagiliki ni kwajiganya Wagiliki? 36 Ana malumbo gakwe chichi pakuti, 'Chimuusose nambo ngamuuwona, ni pepala pachime wanyamwe ngankombola kwika?'" 37 Lyuwa lya mbesi lya chindimba cho lyaliji lyuwa lyekulungwa. Che Yesu wajimi ni kuwecheta kwa lilo we lyakunyanyisya, "Mundu jwalijose jwakwete njota aiche kung'wa kukwangu. 38 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, 'Jwakungulupilila uneji, sulo sya meesi gagakwikawanawo umi chigajilime kutyochela nkati mwao!'" 39 Wawechete yeleyo nkati Mbumu jwa Akunnungu juchapochelwe ni awala wakwakulupilila Che Yesu. Mpaka katema ko wandu waliji nganampochele Mbumu jwa Akunnungu pakuwa Akunnungu waliji akana we kunkusya Che Yesu. 40 Wandu wane mu mpingo ula wapilikene malowe go, ni watite, "Isyene mundu ju ali jwakulondola jula!" 41 Wandu wane watite, "Aju ali Kilisito Jwakuwombola!" Nambo wandu wane waliji nkuliusya, "Ana ikukomboleka Kilisito akopochele ku Galilaya? 42 Ana Malembelo ga Akunnungu ngagakuti, 'Kilisito Jwakuwombola chakopochele mu lukosyo lwa mwenye che Daudi, ni chapagwe ku Beselehemu, musi uwatemi mwenye che Daudi?'" 43 Nipele, wandu wa mumpingo walekangene kwa ligongo lya Che Yesu. 44 Wandu wane wasachile kwakamula nambo ngapagwa mundu jwalijose juwankwaiye. 45 Nipele wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pawausile, achakulu wambopesi ni Mafalisayo, wasisye, "Kwachichi nganimwaichisya Che Yesu?" 46 Wakulindilila wala wajanjile, "Nganapagwe mundu jwalijose jwakombwele kuwecheta mpela mundu ju!" 47 Nipele Mafalisayo wasisye, "Ana annambwisye ni wanyamwe wakwe? 48 Ana mpatile kumbona jumo jwa ilongola, pane jumo jwa Mafalisayo jwankulupilile jwelejo? 49 Ngwamba, nambo wandu wa ngakugamanyilila malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa, kwayele Akunnungu walwesisye!" 50 Jumo jwao waliji che Nikodemu jumo jwa Mafalisayo juwajaulile Che Yesu kundanda, wasalile achinjakwe, 51 "Malajisyo getu gakusala kuti, ngatukukombola kunlamula mundu jwalijose pangampilikanila kaje ni kwimanyilila chichi chakupanganya." 52

Ni wanyawo wanjanije, "Ni wanyamwe wakwe ntyochele ku Galilaya? Nsosesose Mmalembelo Gamaswela nomwe chinnole kuti ku Galilaya ngaakopochela jwakulondola jwa Akunnungu!" 53 Nipele kila mundu wausile kumangwakwe.

8 Pakumala yeleyo Che Yesu wajawile ku chikwesya cha Mizeituni. 2 Malaŵi jakwe kundaŵi pe, Che Yesu wajawile sooni pa Nyuumba ja Akunnungu. Wandu wose wansyungwile, nombewo watemi ni kutanda kwajiganya. 3 Nipele Wakwiganya malajisyo pamo ni Mafalisayo wannyichenawo jwankongwe juwakamwilwe ali nkutenda chikululu. Wanjimiche jwankongwe jo paujo pa wandu. 4 Nipele wambusisye Che Yesu, "Jwakwiganya, jwankongwe ju akamwilwe ali nkutenda chikululu. 5 Mmalajisyo getu che Musa watulajisye yele, jwankongwe mpelaaju aulajikwe kwa kuputikwa ni maganga. Nambi mmwejo nkuti uli?" 6 Watite yeleyo kuti walinje Che Yesu akole chakumbechetela. Nambo Che Yesu wakoteme ni kulemba paasi ni chala chakwe. 7 Paŵapundile kumbusya, Che Yesu wajinamukwiche ni kwasalila, "Naga kwana mundu jwalijose mwa wanyamwe jwanganakola sambi aŵe jwaandanda kumponya liganga." 8 Nipele wakoteme sooni ni kulemba paasi. 9 Paŵapilikene yeleyo watandite kutyoka jumo jumo achilongolelaga achachekulu. Che Yesu wasigele jikape ni jwankongwe jula ali ajimi palapala. 10 Ni Che Yesu paŵajinamukwiche wambusisye jwankongwe jula, "Amao, wandu wala alinji kwapi? Uli, ngapagwa jwanlamwile mmwejo?" 11 Jwankongwe jula wanjanije, "Ambuje, ngapagwa namose jumo jwanamwile!" Nombe Che Yesu wansalile, "Uneji nombe ngangunlamula. Njaule, nambo kutandila sambano nkatenda sambi sooni." 12 Che Yesu wakungulwiche sooni ni wandu achitiji, "Uneji ndili lilanguka lya pachilambo pano. Mundu jwalijose jwakunguya uneji ngajenda mu chipi ng'o, nambo chakole ni lilanguka lya umi." 13 Nipele Mafalisayo wansalile, "Nkusala umboni wenu mwasyene, sambano umboni wenu uli wa unami." 14 Che Yesu wajanjile, "Atamuno nasalaga umboni wangu nansyene, umboni wangu uli usyene ligongo uneji nakumanyi kungopochele ni kungwaula. Nambo mwanya ngankukumanyilila kungopochele ni kungwaula. 15 Wanyamwe nkulamula kwa ng'anisyo sya chiundu nambo uneji ngangunlamula mundu. 16 Naatamuno nalamulaga, ulamusu wangu uli usyene ligongo uneji ngangupanganya masengo jika, Atati wandumile une wo ali pamo ni une. 17 Ilembekwe mmalajisyo genu, umboni wa wandu wawili uli wa usyene. 18 Uneji ngusala umboni wangu nansyene, ni Atati wandumile nombe akusala umboni wangu." 19 Pelepo wambusisye, "Ana Atati wenu ali kwapi?" Che Yesu wajanjile, "Wanyamwe ngankukumanyilila uneji atamuno ngankukumanyilila Atati wangu. Nkaamanyilile uneji nkaamanyilile Atati wangu nombe." 20 Che Yesu wawechele malowe go mu chuumba cha mbiko, paŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni nganapagwa mundu juwankamwile pakuwa katema kakwe kaliji kakanawe kwika. 21 Che Yesu waasalile sooni, "Uneji ngwaula ni wanyamwe chimuuse, nambo chimmwe mu sambu syenu. Kungwaula uneji, wanyamwe ngankombola kwika." 22 Nipele, achakulu wa Wayahudi watite, "Ana chaliulaje? Ana kwa ligongo chi akuti, 'Kungwaula wanyamwe ngankombola kwika?'" 23 Che Yesu waasalile, "Wanyamwe nkopochele

papapa pachilambo cha paasi, nambo uneji ngopochele kwina. Wanyamwe nlinji wa pachilambo pano, nambo uneji nguniwa jwa pachilambo pano. 24 Kwaligongo lya nansalile kuti chimmwe mu sambu syenu. Pakuwa ngankukulupilila kuti, 'Uneji ndili jwelejo' chimmwe mu sambu syenu." 25 Nombe wanyawo wambusisye, "Ana mmwejo ni waani?" Che Yesu wajanjile, "Uneji ndili jwelejo, mpela inansalile chitandile kundanda! 26 Ngwete yejinji yakuwecheta ni kulamula nkati wanyamwe. Nambo wandumile une ali wausyene, none ngwasalila wandu wose wa pachilambo yeila pe imbilikene kutyochela kwa welewo." 27 Wanyawo nganaimanyilila kuti Che Yesu wawechetaga nawo yankati ngani sya Akunnungu, Atati wao. 28 Nipele Che Yesu waasalile, "Pachimunnyakule Mwana jwa Mundu, pelepo ni pachimmanyilile kuti, 'Uneji ndili jwelejo,' ni chimmanyilile kuti ngangupanganya chachili chose nansyene, nambo nguwecheta yeila pe inyiganyikwe ni Atati. 29 Wandumile wala ali pamo ni uneji, nganaaneke jika, pakuwa moŵa gose nguitendekanya aila yaikwanonyela." 30 Wandu wajinji wawampilikanile Che Yesu achiwechetaga malowe ga wankulupilile. 31 Nipele Che Yesu waasalile Wayahudi wawakulupilile wala kuti, "Mwaikumulichisyaga inanjinjyene, chimwe wakulijiganya wangu wa usyenesyene. 32 Chimumanyilile usyene, ni usyene wo chiutende walecheleswe." 33 Nombe wanyawo wanjanije, "Tuli uwelesi u che Iblahimu ni nganituwa achikapolo wa mundu jwalijose. Ana malumbo gakwe chichi pankuti, 'Chinchilecheleswa?'" 34 Che Yesu wajanjile, "Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakutendekanya sambu ali kapolo jwa sambu. 35 Kapolo ngakutama pamusi moŵa gose, nambo mwanache akutama pamusi moŵa gose. (aiŵn g165) 36 Nipele Mwana annechelesyaga wanyamwe nombe chimbe walecheleswe kusyenesyene. 37 Naimanyi kuti wanyamwe nlinji uwelesi u che Iblahimu. Nambo nkusaka kumulaga ligongo nkugakana majiganyo gangu. 38 Uneji nguwecheta aila pe yanosisye Atati wangu, nambo wanyamwe nkupanganya aila yansalile atati wenu." 39 Wanyawo wanjanije, "Uweji Atati wetu ali che Iblahimu!" Che Yesu waasalile, "Wanyamwe nkaŵe wanache wa che Iblahimu nkaitendekenyene aila iwaitendekenyene che Iblahimu. 40 Uneji nansalile usyene unapilikene kutyochela kwa Akunnungu, atamuno yeleyo wanyamwe nkusaka kumulaga. Che Iblahimu nganapanganya yeleyo! 41 Wanyamwe nkutendekanya ilaila yaitesile atati wenu." Wanyawo wansalile, "Uweji nganitupagwe kwa chikululu! Tukwete atati wamope, welewo ali Akunnungu." 42 Che Yesu waasalile, "Ikaŵe Akunnungu ali Atati wenu, nkaanonyele uneji pakuwa uneji natyosile kwa Akunnungu ni sambano ndili papapa pepa. Nguniika kwa malamulo gangu nansyene nambo kwa malamulo ga wandumile une wo. 43 Ana kwachichi ngankugapilikanichisya ginguwecheta ga? Ligongo ngankusaka kugapilikana malowe gangu. 44 Wanyamwe atati wenu jwakulinga ni wanyamwe nkusaka kutendekanya yaikwanonyelesya atati wenu. Chitandile kundanda jwelejo waliji jwakuulaga, ni nganawai kwima ku upande wa usyene, mwa jwelejo nganiupagwa usyene. Paakuwecheta ya unami, akuwecheta yatite kusyoŵelela, pakuwa jwelejo ali jwa unami ni atati jwa unami wose. 45 Pakuwa uneji ngunsalila usyene, wanyamwe ngankungulupilila.

46 Mwa wanyamwe nduni juchakombole kuwalinga umboni kuti uneji ngwete sambu? Ana iwaga nguwecheta usyene, kwachichi ngankungulupiliila? 47 Wandu wa Akunnungu akugapilikana malowe gakuwecheta Akunnungu, wanyamwe ngankupilikana pakuwa wanyamwe nganimma wandu wa Akunnungu." 48 Wayahudi wanjanjile Che Yesu, "Ana nganitusala uchenene kuti mmwejo ndi Msamalia ni sooni nkweite lisoka?" 49 Che Yesu wajanjile, "Uneji nganingola lisoka. Uneji ngwachimbichisa Atati wangu, kumwone wanyamwe ngankunjimbichisa une. 50 Uneji ngangulisosela ukulu wangu nansyene. Apali jumo jwakuusosela ukulu wo, nombejo ali jwakulamula. 51 Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakugakumulichisa majiganyo gangu ngaawa nambo chatame mowa gose pangali mbesi." (aiōn g165) 52 Wayahudi wansalile Che Yesu, "Sambano twimanyi uchenene kuti mmwejo nkweite lisoka! Che Iblahimu wawile, ni wakulondola wa Akunnungu wawile iyoyo peyo, nomwe nkuti, 'Mundu jwalijose agakumulichisya majiganyo gangu ngaawa!' (aiōn g165) 53 Ana mmwejo nkulitenda wakulungwa kwapunda atati wetu che Iblahimu juwawile jula? Natamuno wakulondola wa Akunnungu wawile nombewo. Sambano mmwejo nkulitenda waani?" 54 Che Yesu wajanjile, "Nalikusyaga une nansyene, ukulu wangu ngawa chindu. Atati wangu wankawilinga Akunnungu wenu, welewo ni wakungusya une. 55 Wanyamwe nganna we kwamanyilila, nambo uneji naamanyi. Nombe nasalaga kuti ngangwamanyilila, chime jwaunani mpela wanyamwe. Uneji ngwamanyilila ni ngulikumulichisya lilo we lyao. 56 Atati wenu che Iblahimu wasangalele aliwone lyuwa lya kwika kwangu, nombewo waliwene ni wasengwile." 57 Nipele Wayahudi waasalile, "Mmwejo nkuti uli kuti mwaneni che Iblahimu nomwe nganinyiche yaka makumi nsano?" 58 Che Yesu waasalile, "Ngunsalila isyene, akanawe kupagwa che Iblahimu uneji napali." 59 Pelepo walokwete maganga achisakaga kwaponya, nambo Che Yesu waalesile ni kutyoka pa Nyumba ja Akunnungu.

9 Che Yesu pawapitaga, wambweni mundu jwangelola chitandile kupagwa kwakwe. 2 Nipele wakulijiganya wao wausisye, "Jwakwiganya, Ana waani watesile sambu mpaka mundu ju apagwe ali ngakulola, mundu ju pane achawelesi wakwe?" 3 Che Yesu wajanjile, "Ngawa mundu ju atamuno achawelesi wakwe wawatesile sambu, nambo apagwile jwangelola kuti machili ga Akunnungu gawoneche gachipanganyaga masengo mu utame wakwe. 4 Tukusachilwa kupanganya masengo ga wandumile une wala muusi uli chiwela. Pakuwa chilo chikwika ni ngapagwa mundu jwakukumbola kupanganya masengo. 5 Ndili chiwela mchilambo, uneji ndili lulanga lwa wandu wa pachilambo." 6 Che Yesu pawamasile kuwecheta yeleyo, wasunile mata paasi wagumbile litaka ni mata ni kumpakasya pa meeso jwangelola jula. 7 Nipele wansalile jwangelola jula, "Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu." Siloamu malumbo gakwe "Wawalajiswe." Pelepo jwangelola jo wawawile ni kusukusula, nipele wausile kumusi ali nkulola. 8 Nipele, wapachiwandi wakwe ni awala wawambweni ali nkuwenda wenda kundanda waliusisye, "Ana ajuju ngana wa ajula mundu ju wawenda wenda?" 9 Wandu wane watite, "Ni jwelejo." Nambo wane watite, "Ajuju ngana wa jwelejo

agambile kulandana." Nambo nsyene watite, "Uneji ndili jujo juna wenda wenda?" 10 Nipele wambusisye, "Sambano iwele uli nkulola?" 11 Nombewo wajanjile, "Mundu jwakuwilinga Che Yesu jula wagumbile litaka, wambakesye pa meeso ni kuusalila, 'Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu.' Pelepo uneji najawile ni panasukusulaga natandite kulola." 12 Ni wambusisye, "Ana mundu jo alikwapi?" Nombejo wajanjile, "Kwaalini!" 13 Nipele wandu wanjawisye ajula juwaliji ngakulola kundanda kwa Mafalisayo. 14 Lyuwa lya Che Yesu pawagumbile litaka ni kumbugula meeso jwangelola jula lyaliji Lyuwa lya Kupumulila. 15 Nipele Mafalisayo wambusisye ajula mundu juwaliji ngakulola kundanda, "Ana nkombwele chinauli kulola?" Nombejo wajanjile, "Wambakesye litaka pa meeso, none nasukusule ni sambano ngulola." 16 Mafalisayo wane watite, "Mundu jwatesile yeleyi nganatyochela kwa Akunnungu pakuwa ngakugakamula malajisyo ga Lyuwa lya Kupumulila." Nambo wandu wane watite, "Ana mundu jwali ni sambu chakombole kutendekanya imanyisyo mpela ayiyi?" Nipele, kwaliji ni utinda mwa wandu wo. 17 Nipele Mafalisayo wambusisye sooni juwaliji ngakulola jula, "Nkuti ambugwile meeso genu, sambano mmwejo nkuwecheta ichichi nkati mundu jo?" Nombejo wajanjile, "Mundu jo ali jwakulondola jwa Akunnungu!" 18 Achakulu wa Wayahudi nganjitichisya kuti mundu jo waliji ngakulola chitandilile kundanda ni sambano akulola, mpaka pawawilasilile achawelesi wakwe. 19 Wausisye, "Ana aju ngati ni mwanagwenu junkuti wapagwile ngakulola? Ana sambano akombwele chinauli kulola?" 20 Achawelesi wakwe wajanjile, "Tukwimanyilila kuti ajuju ni mwanagwetu ni tukwimanyilila kuti wapagwile jwangelola. 21 Nambo akombwele chinauli kulola ngatukumanyilila, ni jwantesile akombole kulola nombejo ngatukumanyilila. Mumbusye nsyene, jwelejo ali jwankule, chaliwalanje." 22 Achawelesi wakwe wawechete yeleyo ligongo wajaogwepe achakulu wa Wayahudi, pakuwa welewo walangene chile kuti, mundu jwalijose ajitichisya kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola chawinjike mu nyumba ja kupopelela. 23 Lyelelyo ni ligongo achawelesi wakwe watite, "Jwelejo ali jwankule, mumbusye nsyene." 24 Nipele wambilasile kaawili juwapagwile ali ngakulola jula ni kunsalila, "Numbile kwa Akunnungu iwaga nkusala isyene! Uweji tukwimanyilila kuti mundu jwannamisyeme mmwe ali jwa sambu." 25 Nombejo wajanjile, "Iwaga mundu ju ali jwa sambu pane nganakola sambu une ngangwimanyilila. Nambo une nguchimanyilila chindu chimo, kuti naliji jwangelola ni sambano ngulola." 26 Nipele wambusisye sooni, "Ana antesile chichi? Ana agaugwile chinauli meeso genu?" 27 Mundu jo wajanjile, "Nansalile sampano, ni wanyamwe nganinsaka kupilikanichisya, kwachichi nkusaka kupilikanila sooni ngani ji? Uli, nombre wanyamwe nkusaka kuwa wakulijiganya wakwe?" 28 Nambo wanyawo wantukene achitiji, "Mmwe ndi jwakulijiganya jwa mundu jo, nambo uweji tuli wakulijiganya wa che Musa. 29 Uweji tuimanyi kuti Akunnungu wawechete ni che Musa, nambo mundu ju ngatukukumanyilila kwakopochele!" 30 Nombejo wajanjile, "Wanyamwe nkusimosya! Wanyamwe ngankukumanyilila kwakopochele mundu ju, nambo agaugwile meeso gangu!" 31 Tukumanyilila kuti Akunnungu ngakwapilikanila wandu

waali ni sambu, nambo Akunnungu akumpilikana mundu jwakunchimbichisya ni kupanganya yakusaka. **32** Chitandile gumbikwa chilambo ngapagwa mundu jwapilikene kuti mundu agaugwile meeso ga mundu jwapagwilwe ali ngakulola. (**aiñ g165**) **33** Iwaga mundu ju nganatyochela kwa Akunnungu, ngaakakombole kupanganya chachili chose!" **34** Wanyawo wajanjile, "Mmwejo mwapagwilwe ni kukula mu sambu ana nomwe nkusaka kutujiganya uweji?" Nipele Wayahudi wambinjile mundu jo mu nyuumba ja kupopelela. **35** Che Yesu wapilikene kuti mundu juwannamisye jula awinjikwe pa Nyuumba ja Kupopelela. Nipele pawansimene wambusisye, "Ana mmwejo nkunkulupilila Mwana jwa Mundu?" **36** Mundu jo wajanjile, "Ambuje, ana welewo ali waani, musalile kuti nakulupilile." **37** Che Yesu wansalile, "Sambano mummweni, nombe ni jwelejo jwakukunguluka nomwe." **38** Nipele mundu jo watite, "Ambuje, ngukulupilila!" Ni watindiwele ni kwakotamila. **39** Che Yesu watite, "Uneji nyiche pachilambo pano kukwasapulanya wandu, kuti wanggalola akombole kulola, ni wakulola aweje wanggalola." **40** Mafalisayo wane wawajiji pamo ni Che Yesu wagapilikene malowe go, ni wambusisye, "Uli, nowe wakwe tuli wanggalola?" **41** Che Yesu wajanjile, "Nkaliji wanggalola, ngankawe ni sambu, nambo sambano wanyamwe nkulitenda, 'Uweji tukulola,' yelei ikulosya kuti nli mu sambu."

10 Che Yesu waasalile, "Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga lya ngondolo pangajinjilila pa nnango, nambo akwinjilila kwine, jwelejo ali jawiwi ni jwakusumula. **2** Nambo jwakwinjilila pa nnango, jwelejo ali jwakuchinga ngondolo. **3** Jwakulindilila akumbugulila nnango mundu jo, ni ngondolo sikupilikana liloŵe lya jwakuchinga, nombejo akusiwilanga ngondolo syakwe jwalijose kwa liina lyakwe ni kusikoposya paasa. **4** Amalaga kusikoposya paasa akusilongolela, nombe ngondolo syo sikunkuya, pakuwa sikulimanyilila liloŵe lyakwe. **5** Ngondolo syo ngasikombola kunkuya jwannendo, nambo sisimmutuche pakuwa ngasikumanyilila liloŵe lyakwe." **6** Che Yesu waasalile chitagu cho, nambo wandu wo nganaimanyilila chasachile kwasalila. **7** Nipele Che Yesu wawechele sooni, "Ngunsalila isyene, uneji ndili nnango wa kwinjilila ngondolo. **8** Wane wose wawanongolele kwika waliji wawiyi ni wakusumula, nombe ngondolo syo nganisypilikana. **9** Uneji ndili nnango, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga kwa kwinjilila kukwangu chakulupuswe, chajinjile ni kukopoka, ni kupata yakulya. **10** Jawiwi akwika achisakaga kwiwa ni kuulaga ni kujonanga. Uneji iiche kuti akole umi wa usyene, wangaupungula." **11** "Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Jwakuchinga jwambone akuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya ngondolo syakwe. **12** Jwamasengo jwanganawa jwakuchinga, namose nganawa nsyene ngondolo. Pakugawona masogo gali kwika, akusileka ngondolo ni kuutuka. Nipele masogo gakusikumula ni kusipwilinganya. **13** Mundu jo akuutuka pakuwa ali mundu jwamasengo jwa malipilo ni ngondolo ngaŵa chindu kukwakwe. **14** Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Ngusimanyilila ngondolo syangu ni ngondolo syangu sikumanyilila une, **15** mpela lya Atati yakuti pakuumanyilila, ni uneji inguti pakwamanyilila Atati. Uneji nguutyosya umi wangu

kwa ligongo lya ngondolo. **16** Soonu ngwete ngondolo sine syangaŵa sya lichinga li. Nombesyo ngusachilwa kusichisya, nombesyo sisipilikane liloŵe lyangu ni chikuŵe mpingo umo ni jwakuchinga jumo." **17** "Atati akuunonyela une ligongo nguutyosya umi wangu kuti mbochele sooni. **18** Ngapagwa mundu jwakuusumula umi wangu, uneji nguutyosya nansyene. Ngwete ukombole wa kuutyosya ni ukombole wa kuutola. Yelei ni yatite pakulajisya Atati wangu mbanganye." **19** Kwa ligongo lya malowe ga Che Yesu, Wayahudi watidene sooni. **20** Wajinji mwa welewo watite, "Akwele lisoka, ni sooni jwampugwe! Kwachichi nkumpilikana?" **21** Wandu wane watite, "Mundu kwakamwilwe ni lisoka ngakukombola kuwecheta yelei. Ana lisoka likukombola kugaugula meeso ga wandu wanggalola?" **22** Ku Yelusalemu ko kwaliji ni chindimba chakukumbuchila kujiwika pajika Nyuumba kwa ligongo lya Ambuje. Ni katema ko kaliji katema ka mbepo. **23** Nombe Che Yesu waliji kwendajenda pa Nyuumba ja Akunnungu pansana pa mwenye Che Selemani. **24** Nipele Wayahudi waasyungwile, ni wambusisye, "Ana chintuleche tuli nkuganisya mpaka chakachi? Iwaga mmwe ndi Kilisito Jwakuwombola, ntusalile uchenene." **25** Che Yesu wajanjile, "Nansalile, nambo nganimungulupilila. Masengo gingugapanganya kwa ulamusi wa Atati wangu gakulosya kuti une ndili jwelejo. **26** Nambo wanyamwe ngankulupilila pakuwa wanyamwe nganimma ngondolo syangu. **27** Ngondolo syangu sikupilikana liloŵe lyangu. Uneji ngusimanyilila, nombesyo sikunguya. **28** Uneji ngusipa umi wa moŵa gose pangali mbesi, nombesyo ngasiwa ng'o. Ngapagwa mundu jwalijose juchakombole kuumbokonya. (**aiñ g165, aiñios g166**) **29** Atati wangu juwambele ngondolo syo ali jwankulu kupunda wose, nombe ngapagwa mundu jwalijose juchakombole kusipokonya mmakono mwa Atati wangu. **30** Uneji ni Atati wangu tuli wamo." **31** Nipele Wayahudi walokwete sooni maganga kuti waulaje Che Yesu. **32** Che Yesu waasalile, "Nannosisye masengo gambone gamajinji gaŵambele Atati wangu kuti nagapanganye. Ana masengo chi gambone mwa gelego gankusaka kumulajila?" **33** Wayahudi wajanjile, "Nगतुकुम्पुण्या maganga kwa ligongo lya masengo gambone, nambo kwa ligongo lya kwatukana Akunnungu! Pakuwa mmwejo ndi mundu pe, nambo nkulitenda Akunnungu." **34** Che Yesu wajanjile, "Ilembeke Mmalajisyo genu kuti, Akunnungu watite, 'Wanyamwe ndi achiminungu?' **35** Akunnungu wawailasile achiminungu awala wose wawasailwe liloŵe lyao, ni uweji tuimanyi kuti Malembelo ga Akunnungu gakuwecheta usyene moŵa gose. **36** Sambano Atati asagwile ni kunduma pachilambo pa. Kwachichi wanyamwe kuusalila, ngwatukana Akunnungu, panguti, uneji ndili Mwana jwa Akunnungu. **37** Iwaga ngangupanganya masengo gaasachile Atati wangu nagapanganye, nkangulupilila une. **38** Nambo iwaga ngugapanganya masengo gao, natamuno munaangulupilile uneji, ngakulupilile masengo gangu. Pelepo chimanyilile kusyene kuti Atati ali mwangu une ni uneji ndili mwa Atati." **39** Nipele walinjile sooni kwakamula Che Yesu, nambo walikulupwisye ni kutyoka. **40** Che Yesu wawajile sooni pesi lusulo lwa Yolodani, kwiuto kuwabatisyaga che Yohana wandu kula ni kutama kweleko. **41** Wandu wajinji wanjaulile ni kuti, "Che Yohana nganaapanganya chimanyisyo chachili chose. Nambo yose yaisasile che Yohana

nkati mundu ju ili isyene.” 42 Kweleko wāndu wājini wāakulupilile Che Yesu.

11 Mundu jumo jwakuwīlanjikwa che Lasalo juwātamaga nsinda wa ku Besania wāliji jwakulwala. Che Maliamu ni nlumbugwe che Masa wātamaga nsinda ulaula. 2 Che Maliamu ju ni jwejula juwampakesye mauta ga kununjila Ambuje Che Yesu mmakongolo ni kwasyula ni umbo syakwe. Che Lasalo mpwakwe che Maliamu ni juwālwalaga. 3 Nipele achalumbugwe wālajisye utenga ku Che Yesu achitiji, “Ambuje, mbusanga gwenu junkunnonyela akulwala!” 4 Che Yesu pawāpilikene yeleyo wātite, “Ulwele wo ngaumulaga che Lasalo, nambo ulwele wo ukopochele kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu, kuti Mwana jwa Akunnungu apochele ukulu kwa litala lya ulwele wo.” 5 Che Yesu wāanonyele che Masa ni che Maliamu pamo ni che Lasalo. 6 Che Yesu pawāpilikene kuti che Lasalo akulwala, wājonechesye moŵa gane gawili ga kutama pawālji pala. 7 Nipele wāasalile wākulijiganya wāo, “Tuujile sooni ku Yudea!” 8 Wākulijiganya wāo wāasalile, “Jwakwiganya, nganagapite moŵa gamajini Wāyahudi wāsachile kummulaga ni maganga, kwachichi nkusaka tuujile sooni kweleko?” 9 Che Yesu wājanjile, “Ana ngati gapali masaa likumi ni gawili ga muusi? Mundu ajendaga muusi ngaakombola kulikuwāla pakuwā akuliwona lilanguka lya pachilambo chi. 10 Nambo mundu ajendaga chilo chalikuwāle pakuwā lilanguka nganilipagwa.” 11 Che Yesu paŵamasile kuwecheta yeleyo wāasalile, “Mbusanga jwetu che Lasalo agonile, nambo uneji chinyaula kukunjimusa.” 12 Wākulijiganya wāo wāasalile, “Ambuje iwāga agonile chalame.” 13 Che Yesu wāwechetaga nkati chiwa chi che Lasalo, nambo wākulijiganya wāo wāganisayaga kuti che Lasalo agonile. 14 Nipele Che Yesu wāasalile pangasisa kuti, “Che Lasalo ajasiche, 15 nambo kwa ligongo lyenu ngusengwa, pakuwā nganima kweleko, kuti wānyamwe nkulupilile. Sambano tujaula kwa jwelejo.” 16 Che Tomasi jwakuwīlanjikwa Maŵila, wāasalile achinjakwe, “Ni uweji tujaula pamo ni Jwakwiganya kuti tukawe pamo nawo!” 17 Nipele, Che Yesu paŵaiche kweleko, wāchisimene chiulu chi che Lasalo chili mwilembe kwa moŵa ncheche. 18 Nsinda wa ku Besania wāwāndichile ku Yelusalemu mpela maili siŵili. 19 Wāyahudi wājini wāiche kukwatusya ntima che Masa ni che Maliamu kwa ligongo lya chiwa cha mpwao. 20 Nipele che Masa paŵapilikene kuti Che Yesu akwika, wājawile kukwachingamila, nambo che Maliamu wāsigele pamusi. 21 Che Masa wāasalile Che Yesu, “Ambuje, nkali papapa pepa mpwangu ngakajasiche. 22 Nambo, namuno sambano ngumanyilila kuti chachili chose chichimwawende Akunnungu champe.” 23 Che Yesu wāasalile, “Mpweni chasyuche.” 24 Che Masa wājanjile, “Ngumanyilila kuti chachisyuka pa lyuŵa lya mbesi Akunnungu pachiwāsuyuse wāndu.” 25 Che Yesu wāasalile, “Uneji ndili usyusyo ni jungwapa wāndu umi. Mundu jwakungulupilila uneji atamuno ajasikaga, chakole umi, 26 ni mundu jwalijose jwakutama ni kungulupilila une ngajasika sooni. Uli nkugakulupilila gelego?” (aiōn 9:165) 27 Che Masa wāasalile Che Yesu, “Elo Ambuje! Ngukulupilila kuti wālakwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu, wākwika pa chilambo pano.” 28 Che Masa paŵaŵechete yeleyo wājini nkati ni kwawilanga che Maliamu mlumbugwe ni kwasalila chipasipasi,

“Jwakwiganya aiche ni sooni akumbilanga.” 29 Nombe che Maliamu paŵapilikene yeleyo wājimwiche kwakwanguya ni kwajaulila Che Yesu. 30 Che Yesu wālji nganajinjile mu nsinda, nambo wālji kulakula kuwachingamilwe ni che Masa. 31 Nipele, Wāyahudi wāwālji nkati ali nkwatulasya ntima che Maliamu, paŵambweni che Maliamu ajimwiche ni pangakaŵa akopweche paasa, wākuiye. Wāganisiseye kuti akwaula kumalemba kukulila. 32 Nipele, che Maliamu paŵaiche paŵalji Che Yesu pala ni paŵambweni Che Yesu, wātindiwele ni kwasalila, “Ambuje, nkali papapa pepa mpwangu ngakajasiche!” 33 Che Yesu paŵambweni che Maliamu ali nkulila, ni Wāyahudi wāwālongene ni che Maliamu nombe akulila. Che Yesu wāsupwiche nnope ni kupwa ntima. 34 Nipele wāusisye, “Ana mummisile kwapi?” Ni wāasalile, “Ambuje, njise kunole.” 35 Che Yesu wāsilile. 36 Nipele Wāyahudi wātite, “Nnole yatite pakunnonyela.” 37 Nambo wāndu wane wātite, “Iwāga wāgalamisye meeso ga jwangelola jula, kwachichi nganakombola kuntenda che Lasalo anajasiche?” 38 Nipele Che Yesu akuno ali nkusupuka sooni mu ntima mwao, wāiche pa lilembe. Lilembe lyene lyaliji mbugu lyaliunchikwe ni liganga. 39 Che Yesu wāsilile, “Ngalambule liganga lyo!” Che Masa alumbugwe wājajasiche jo, wāasalile, “Ambuje, atandite kununga, pakuwā atemi mwilembe moŵa ncheche!” 40 Che Yesu wāasalile che Masa, “Ana nganinansalila kuti mwakulupilila chimuwone ukulu wa Akunnungu?” 41 Nipele wāgalambwile liganga lila. Che Yesu wālolite kwiani ni wātite, “Atati nguntogolela pakuwā mmwejo nkuumbilikanila. 42 None ngumanyilila kuti nkuumbilikanila moŵa gose. Nambo wēchete yelei ligongo lyao wāndu wāsongangene pelepa wā kuti akulupilile kuti mmwejo mundumile une!” 43 Paŵamasile kuwecheta yeleyo, wāwīlasile kwaliloŵe lyekulungwa, “Che Lasalo! Nkopoche paasa!” 44 Juwājasiche jo wākopweche paasa akuno ali ataŵikwe saanda mmakongolo ni makono ni ku meeso. Che Yesu wāasalile wāndu, “Mummugule, munneche ajaule.” 45 Nipele Wāyahudi wājini wāwāiche ku che Maliamu paŵaiveni yaitesile Che Yesu yo, wākulupilile. 46 Nambo wāndu wane mwa wēlewo wājawile kwa Mafalisayo ni kwasalila aila yaitesile Che Yesu. 47 Achakulu wāmbopesi ni Mafalisayo wāusanimisye Nkungulu wekuwa Wāyahudi, wāliisiseye, “Tutende chichi? Pakuŵa mundu ju akupanganya imanyisyo yejini. 48 Twannekaga ajendelechele, wāndu wose chankulupilile, ni achakulu wā Chiloma chaiche kukujjonanga Nyumba jetu ja Akunnungu ni wāndu wetu ni chilambo chetu.” 49 Pelepo jumo jwao jwakuwīlanjikwa che Kayafa, chele chaka cho wālji Jwambopesi Jwankulu, wāasalile, “Wānyamwe ngankumanyilila kose! 50 Ana ngankuganisya kuti ikuwājilwa mundu jumo wāwile wāndu wose, kupunda chijonanjikwe chilambo chose?” 51 Wēlewo nganawēcheta yeleyo kwa kusaka kwakwe nsyene, nambo ligongo wālji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho, wālondelele kuti Che Yesu chawe kwa ligongo lya wāndu wā chilambo cha Wāyahudi, 52 sooni ngaŵa kwa Wāyahudi pe nambo kuti wāsonganganye pamo wāndu wā Akunnungu wāwāpilingene mwinemwine kuti aŵe chindu chimo. 53 Nipele kutandilila lyuŵa lya achakulu wā Wāyahudi wājilene kwaulaga Che Yesu. 54 Kwa yele, Che Yesu nganajendajendaga sooni kwa kulilosya pasikati ja Wāyahudi,

nambo wатыosile pelepo, wаjawile kwiutu kwakuwandikene ni lipululu, musi waukuwilanjikwa Eflaimu. Watemi kweleko pamo ni wakulijiganya wao. 55 Lyuwa lyekulungwa Iya Pasaka ja Wayahudi Iyawandichile, ni wandu wajinji wakwesile kwaula ku Yelusalemu kuti aliswejesye kwaligongo Iya kwapopelela Akunnungu, likanawe Iyuwa lyekulungwa Iya Pasaka. 56 Nipele waliji nkwasosa Che Yesu. Nombewo pawasongangene pamo pa Nyuumba ja Akunnungu, wasusyene, "Ana nkuganisa uli? Nkuti ngaaika ku chindimba chi?" 57 Achakulu wambopesi ni Mafalisayo walajisye kuti iwaga kwana mundu jwakumanyi kwali Che Yesu, asale kuti waakamule.

12 Mowa nsano ni limo likanawe Iyuwa Iya chindimba cha Pasaka, Che Yesu waiche ku Besania, pawatamaga che Lasalo, mundu juwasuyichikwe ni Che Yesu jula. 2 Kweleko wankolochesye Che Yesu chakulya cha ligulo ni che Masa waliji nkwatumichila. Che Lasalo waliji jumo jwao jwa wewala wawatemani pa chakulya pamo ni Che Yesu. 3 Nipele, che Maliamu wajigele chuupa cha mauta gabone gakununjila ga ntengo wekulungwa gagakolochekwe ni chitela chachikuwilanjikwa nado, ni kwapakasya Che Yesu mmakongolo mwao ni wagasyusile makongolo ni umbo syakwe. Nyuumba jose janunjile chambone. 4 Nambo che Yuda Isikalote, jumo jwa wakulijiganya wao juchiwagalauche Che Yesu watite, 5 "Ana ligongo chi pangagasumisa mauta go kwa ipaande selasini ya feza, ni feza syo kwapa wakulaga?" 6 Waweche te yeleyo, ngawa kuti waakolelaga chanaso wakulaga, nambo waweche te yeleyo kwa ligongo waliji jwakugosa mbiko. Pakuwa waliji jwawiyi wajiwaga kutyochela mu mbiko jo. 7 Nambo Che Yesu watite, "Munansausye jwankongwe ju! Munneche, atesile yelei kwa ligongo Iya Iyuwa Iya masiko gangu. 8 Wakulaga chawe pamo ni wanyamwe mowa gose, nambo uneji nguwa ni wanyamwe mowa gose." 9 Wayahudi wajinji wapilikene kuti Che Yesu waliji ku Besania. Nipele, waiche kweleko ngawa kuti kwa ligongo Iya kwawona Che Yesu pe, nambo wasachile kwawona che Lasalo nombe, mundu juwasuyisikwe ni Che Yesu. 10 Nipele, achakulu wambopesi wajilene kwaulaga che Lasalo nombe, 11 ni kwaligongo Iya iyankopochele che Lasalo, Wayahudi wajinji waakanile ilongola wao, ni kunkulupilila Che Yesu. 12 Malawi jakwe, mpingo wekulungwa wa wandu uwaiche kuchindimba cha Pasaka wapilikene kuti Che Yesu ali mwitala kwika ku Yelusalemu. 13 Nipele, wajigele nyambi sya itela ya mitende ni wawawile kukwachingamila, wanyanyisye achitiji, "Alapikwe Akunnungu! Akole upile welewo wakwika mu liina Iya Ambuje. Akole upile mwenye jwa ku Isilaeli." 14 Che Yesu wampatile mwanambunda, wakwesile mpela Iyalebekwe Mmalembelo Gamaswela, 15 "Munajogope wandu wankutama ku Sayuni! Nnole, Mwenye jwenu akwika, akwesile mwanambunda!" 16 Kundanda wakulijiganya wao nganaimanyililaga indu iyatyochele, nambo pawasyuchile Che Yesu ni kukuswa, pelepo wakulijiganya wagakumbuchile Malembelo ga Akunnungu apala pagasasile yankati welewo, ni wandu iwatite pakumpanganyichisya. 17 Mpingo wa wandu wawaliji pamo ni Che Yesu pawambilasile che Lasalo kutyochela mwilembe ni kwasusyasa, wasalile wandu aila indu iyatendekwe. 18 Nipele, mpingo wa wandu ula

wawawile kukwachingamila, pakuwa wose wapilikene kuti Che Yesu apanganyisye chimanyisyo cho. 19 Nipele, Mafalisayo wawechetesylene jwine ni jwine achitiji, "Nnole! Ngatukukombola kupanganya chachili chose! Wandu wose wa pachilambo akunkuya." 20 Kwaliji ni Wagiliki wampepe mwa wandu wawaiche ku Yelusalemu kukupopela katema ka chindimba cha Pasaka chila. 21 Wanyawo wajaullie che Filipo, juwatyochele musi wa ku Besesaida chilambo cha ku Galilaya ni kwasalila, "Achimwene, tukusaka twawone Che Yesu." 22 Che Filipo wawawile kukwasalila che Andulea, ni wose wawawawili wawawile kukwasalila Che Yesu. 23 Nambo Che Yesu wajaanjile, "Saa jiiche ja Mwana jwa Mundu kukuswa! 24 Ngunasalila isyene lusongolo Iwa ngano chilusigalile kuwa lusongolo Iwa ngano pe, iwaga nganilugwa paasi ni kuwa. Nambo Iwawaga, lukumela ni kusogosya songolo sine syejinji. 25 Mundu jwakuunonyela umi wakwe, jwelejo chausoyasye, nambo jwakusaka kuutyosya umi wakwe kwa Kilisito mu chilambo chi, jwelejo chaugose mpaka pachapegwe umi wa mowa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 26 Mundu jwakusaka kuundumichila, anguye, kuti papalipose pachime une ni katumete jwangu ni pachaaawe. Mundu jwalijose jwakuundumichila uneji, Atati wangu chamchimbichisye. 27 "Sambano Mbumu jangu jikusupuka, none ana mechete chichi? Ana mechete kuti, 'Atati wangu mungulupusye ni ichtendekwe pa katema ka?' Ngwamba, chelecho ni chinaichile, mbite pa katema ka masausyo. 28 Atati, nlikusye liina Iyenu." Pelepo Iyapikaniche Ilowe kutyochela kwini ichtitiji, "Nalikusisye, ni chinalikusye sooni." 29 Mpingo wa wandu wawajimi pelepo wapilikene Ilowe Iyo ni wane mwa welewo watite kwaliji ni kulindima ni wane watite, "Katumete jwa kwini waweche te nawo!" 30 Nambo Che Yesu wasalile, "Lilowe Iimwalipikene nganiliwa kwa ligongo Iyangu une, nambo kwa ligongo Iyenu. 31 Keleka kali katema ka kwalamula wandu wa chilambo chi, sambano Shetani jwakutawala pa chilambo chi chawinjikwe. 32 Nambo une pachinyakulikwe pachilambo, wose chinatile kukwangu." 33 Kwa kuwecheta yeleyo walosilye chiwa chachi chichawe. 34 Mpingo wa wandu ula wajanjile, "Uweji tupilikene Mmalajisyo getu kuti Kilisito chatame mowa gose pangali mbesi. Mwme nkuti uli, Mwana jwa Mundu wawajilwe kunyakulwa? Anaaju Mwana jwa Mundu ju ali wani?" (aiōn g165) 35 Che Yesu wajaanjile, "Lilanguka lili pamo ni wanyamwe kwa mowa kanandi. Njendeje katema lilanguka Iyo lili lipali kuti chinansimane chipi, pakuwa jwakwenda mu chipi ngakukumanyilila kwakwaula. 36 Katema nli nkwele lilanguka Iyo nkulupilile lilanguka Iyo mmeje wandu wa lilanguka." Pawamasile kuwecheta yeleyo Che Yesu wатыosile ni kulisisa. 37 Namuno Che Yesu waitendekenye imanyisyo yo mmbujo mwao, nambo wanyawo nganiwakulupilila. 38 Nipele malowe gawaweche te jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya gamalile pawatite, "Ambuje, ana wani waukulupilile utenga wetu? Ni machili ga Ambuje gawoneche kwa wani?" 39 Nambo nganakombola kukulupilila, pakuwa che Isaya wasasile sooni kuti, 40 "Akunnungu waatesye meeso gao, kuti akalola ni meeso gao, sooni nalyungesye lunda lwao kuti akaimanyilila ni lunda lwao, akapitkwisye mitima jao kuti nalameye." 41 Che Isaya waweche te yeleyo pakuwa wawuveni ukulu u Che Yesu ni kunkunguluchila ngani syao. 42 Natamuno yeleyo, achakulu

wajinji wa Wayahudi waakulupilile Che Yesu. Nambo kwa ligongo lya kwajogopa Mafalisayo, nganjitichisya kwakulilosya kuti akaawinga mu nyumba jakupopelela. **43** Pakuwa yanonyele kulapikwa ni wandu kupunda kulapikwa ni Akunnungu. **44** Nipele, Che Yesu wanyanyisye achitiji, "Mundu jwakungulupilila une, ngakungulupilila une pe, nambo akwakulupilila iyoyo wewala wandumile une. **45** Jwakumona une akwawona iyoyo wewala wandumile une. **46** Uneji iiche pachilambo meje lilanguka kuti wanawose wakungulupilila une akatama mu chipi. **47** Mundu jwakugapilikana malowe gangu nambo ngakugakamulisya, uneji ngawa juchinanlamule. Nguniika kukwalamula wandu wa pachilambo nambo iiche kukwampopusya. **48** Jwakungana une ni kugakana malowe gangu jwelejo akwete jwakwalamula. Lilowe limechete lila chilyalamule pa lyuwa lya mbesi. **49** Nganiwecheta kwa malamulo gangu nansyene, nambo Atati wangu wandumile welewo ni wanajisye chakuwecheta ni chakwasalila wandu. **50** Ni uneji ngumanyilila kuti malamulo gakwe gawkikanawo umi wa mowa gose pangali mbesi. Nipele uneji nguwecheta agala pe gawanajisye Atati wangu kuti nagawechete." (aiōnios g166)

13 Lyaliji likanaŵe lyuwa lyekulungwa lya Pasaka. Che Yesu achimanyililaga kuti katema kao kakutyoka pachilambo chino ni kwaula kwa Atati wao kaiche. Moŵa gose wanonyele wandu wao waali pachilambo, elo, wanonyele kwa unonyelo wangali mbesi! **2** Nipele Che Yesu ni wakulijiganya wao watemi achilyaga chakulya cha ligulo. Jwakulinga wamasile kwajinjila che Yuda, mwana ju che Simoni Isikaliote ni kwapa nganisyo sya kwagalauka Che Yesu. **3** Che Yesu waimanyi kuti Atati wao awisile indu yose paasi pa ulamusi wakwe, ni kuti nsyene watyosile kwa Akunnungu ni akuuja kwa Akunnungu. **4** Nipele, watyosile pachakulya pala, wawusile likoti lyakwe ni kuwika pambali, wajigele chitambaa ni kulitawa mchiunu. **5** Nipele watechile meesi mu nkambo wa mwana ni kutanda kwakunda makongolo wakulijiganya wao ni kwasyula ni chitambaa chiwalitawile mchiunu chila. **6** Paŵaiche ku che Simoni Petulo, jwelejo wammusiyeye Che Yesu, "Ambuje, ana mmwe nkusaka kuungunda makongolo gangu?" **7** Che Yesu wajanjile, "Ngankuchimanya chingupanganya sambano, nambo chinchimanye kanyuma." **8** Che Petulo wansalile Che Yesu, "Mmwe ngamungunda makongolo gangu kose." Che Yesu wajanjile, "Iwaga ngangugakunda makongolo genu, mmwejo ngamma jwakulijiganya jwangu." (aiōn g165) **9** Che Simoni Petulo wajanjile, "Ambuje, mungunde, ngawa makongolo pe, nambo ni makono gangu ni ntwe wangu nombe nawo." **10** Che Yesu wansalile, "Jwanjoje amasile kusalala, akusachilwa kulikunda makongolo pe. Wanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe." **11** Che Yesu wammanyilile ajula juchiwagalauche, kwa ligongo lya watite, "Wanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe." **12** Paŵamalisisye kwakunda makongolo gao, wawasile likoti lyakwe, watemi sooni ni kwausya, "Ana nchimanyi chele chindesile kukwenu cho?" **13** Wanyamwe nkuumilanga une Jwakwiganya ni Ambuje, nkuwecheta uchenene, pakuwa yeleyo ni indite pakuwa. **14** Nipele iwaga uneji jundi Ambuje ni Jwakwiganya, nankundile makongolo genu ni wanyamwe nkuwajilwa nkundane makongolo jwine ni jwine. **15** Nampela chitagu chi, kuti ni wanyamwe

mpanganyeye iyoyo mpela inampanganyichisye wanyamwe. **16** Ngunsalila isyene, ngapagwa kapolo jwakumpunda mmbujegwe, atamuno ngapagwa jwakutumichila jwakumpunda jwantumile. **17** Nipele iwaga ngamanyi gelego, chinkole upile iwaga chingatende." **18** "Ginguwecheta ga ngawa kwa wanyamwe wanawose. Uneji ngwamanyilila yatite pakuwa wanawose unasagwile wala. Nambo gakusachilwa gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, 'Mundu jwakulya chakulya pamo ni uneji amujilile nkusa.' **19** Uneji nansalile gelega sambano gakanawe kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile kuti, 'Uneji ndili jwelejo.' **20** Ngunsalila isyene, mundu jwalijose juchampopochele junguntuma, jwelejo akumbochela ni une, ni mundu jwakumbochela uneji akumpochela jwele jwandumile une." **21** Che Yesu paŵamasile kuwecheta yeleyo wasupwiche nnope mmbumu jao, waweche pangasisa kuti, "Ngunsalila isyene, jumo jwenu chang'alauche!" **22** Wakulijiganya wao walolegene anakombole kwimanyilila kuti wagambaga waani. **23** Jumo jwa wakulijiganya wao juwanonyelwe nnope ni Che Yesu, watemi pachiwandi ni Che Yesu. **24** Nipele che Simoni Petulo wankupilile wakulijiganya jula kunsalila, "Mwasuye ana akwagamba waani?" **25** Wakulijiganya ju wammandichile nnope Che Yesu ni kwausya, "Ambuje ana waani nk wagamba?" **26** Che Yesu wajanjile, "Jwelejo ni ajula juchinampambile chipande cha nkate ni kwapa." Nipele wajigele chipande cha nkate, ni kupamba mu mbaale, wampele che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote. **27** Che Yuda napochelape chipande cho, wajinjilwe ni Shetani. Nipele Che Yesu wansalile, "Chinkusaka kuchipanganya, nchipanganye chitema pe!" **28** Nambo ngapagwa mundu jwalijose mwa awala wawatemile pachakulya pala juwaimanyilile ligongo lya kwasalila yeleyo. **29** Pakuwa che Yuda waliji jwakugosa mbiko, wakulijiganya wane waganisisye kuti Che Yesu waasalile che Yuda kuti ajaule akasume indu yaikusachilwa ku chindimba cha Pasaka, pane waasalile kuti akapeleganye chachili chose kwa wakulaga. **30** Nipele, che Yuda napochelape chipande cha nkate chila, wakopweche paasa. Ni kele katema ko kaliji chilo. **31** Che Yuda paŵakopweche, Che Yesu watite, "Sambano Mwana jwa Mundu apatile ukulu, ni Akunnungu nombe apatile ukulu mwa jwelejo. **32** Iwaga ukulu wa Akunnungu uwunukwiche kwa litala lya Mwana jwa Mundu, nipele Akunnungu asyene chauunukule ukulu wa Mwana jwa Mundu, nombewo chiwakusye chitema pe." **33** "Achiwanangu, ndili ni wanyamwe kwa moŵa kanandi pe. Chimuusose, nambo sambano ngunsalila aila inasalile achakulu wa Wayahudi kuti, 'Kungwaula wanyamwe ngankombolanga kwika!' **34** Malajisyo ga sambano ngumpanga gati nnonyelane jwine ni jwine. Mpela indite pakunnonyela wanyamwe, kwanti iyoyo peyo nnonyelane jwine ni jwine. **35** Mwanonyelanaga jwine ni jwine, wandu wanawose chachimanyilila kuti wanyamwe ndi wakulijiganya wangu." **36** Che Simoni Petulo wambusisye Che Yesu, "Ana Ambuje nkwenenda kwapi?" Ni Che Yesu wajanjile, "Kungwaula sambano ngankombola kuunguya, nambo chimuunguye kanyuma." **37** Che Petulo wansalile, "Ambuje, ligongo chi lichilepele kunkuya sambano? Ndili chile kuwa kwa ligongo lyenu!" **38** Che Yesu wajanjile, "Ana isyene ndi chile

kuwa kwa ligongo lyangu une? Isyene ngunsalila, jikanaŵe kutongola tambala chimuungane katatu!”

14 Che Yesu ŵaasalile, “Nkapotekwa mmitima jenu. Mwakulupilile Akunnungu ni mungulupilile une ŵakwe. 2 Ku nyumba ja Atati kwana yuumba yejinji, ngaikaŵe yeleyo, ngansalile. Sambano ngwaula kukunkolochesya liuto. 3 Najaulaga ni kunkolochesya liuto, chingauje ni kunjigala, kuti pandili une, ni ŵanyamwe mbe pelepo. 4 Kungwaula ko nkulimanyilila litala lyakwe.” 5 Che Tomasi ŵambusisye, “Ambuje, ngatukumanyilila kunkwaula ko, ana tutukombole chinauli kulimanyilila litala lyakwe?” 6 Che Yesu ŵanjanjile, “Uneji ndili litala ni usyene ni umi usyene. Ngapagwa mundu jwakwaula kwa Atati pangapitila kwa uneji. 7 Ŵwaga nkuumanyilila uneji, Atati ŵangu nombe mwamanyi. Chitandile sambano, mwamanyi, ni sooni mwaweni.” 8 Che Filipo ŵansalile, “Ambuje, ntulosye Atati, chelecho ni chitukuchisaka.” 9 Che Yesu ŵansalile, “Che Filipo, ndemi ni ŵanyamwe moŵa gose ga, ngunnaŵe kuumanyilila? Mundu jwalijose jwamweni une, ŵaweni Atati. Ana kwachichi nkuti, ‘Ntulosye Atati?’ 10 Ana ngankukulupilila kuti uneji ndili mwa Atati, nombe Atati ali mwa uneji? Gelega malowē gingunsalila ga nganguŵecheta kwa ulamusi wangu nansyene, nambo Atati ŵakutama mwangu une akupanganya masengo gao. 11 Nkusachilwa kukulupilila pinguti, uneji ndili mwa Atati nombe Atati ali mwa uneji. Naga ngaŵa yeleyo, nkulupilile kwa ligongo lya masengo gingugapanganya go. 12 Ngunsalila isyene, jwangukulupilila uneji chagapanganye masengo gingugapanganya une. Elo, chagapanganye namose masengo gamakulungwa kupunda agaga, ligongo uneji ngwaula kwa Atati. 13 Ni ŵanyamwe mwaŵendaga chachilichose mu liina lyangu chinampanganyichisye, kuti Atati apate ukulu kwa litala lya Mwana. 14 Mwamendaga chachilichose kwa ukombole wa liina lyangu, chinampanganyichisye. 15 “Mwanoyelaga uneji, chingajitichisye malajisyo gangu. 16 Uneji chinaachondelele Atati nombewo chachipanga Nkamusi jwine, jwelejo chatame ni ŵanyamwe moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165) 17 Jwelejo ni Mbumu jwa Akunnungu jwakutusallila ngani sya usyene nkati Akunnungu. Ŵandu ŵa pachilambo pano ngaakombola kumpochela jwelejo pakuŵa ngakukumbola kumbona atamuno kummanyilila. Nambo ŵanyamwe nkummanyilila ligongo akutama ni ŵanyamwe ni sooni ali nkati mwenu. 18 “Pachindyoche nginanneka jika mpela ŵandu ŵakulekwa, nambo chinjiika sooni kukwenu. 19 Gasigele moŵa kanandi ŵandu ŵa pachilambo pano ngaawona uneji sooni, nambo ŵanyamwe chimuuwone. Pakuŵa uneji ngwete umi, nombe ŵanyamwe chinkole umi. 20 Lyuŵa lyo pachiliche chinchimanyilila kuti uneji ndili mwa Atati ŵangu, nombe ŵanyamwe ndi mwangu une, ni uneji ndili mwa ŵanyamwe. 21 Jwapochele malajisyo gangu ni kugatendekanya, jwelejo ni jwakuunonyela une. Nombe jwakuunonyela une chanonyelwe ni Atati ŵangu ni uneji chinjinnonyela ni kulimanyukusya kwa jwelejo.” 22 Che Yuda, jwanganawā Isakaliote, ŵausisye, “Ambuje, ana chiikomboleche chinauli nlimanyisye kukwetu pe ni ngaŵa kwa ŵandu ŵa chilambo chose?” 23 Che Yesu ŵanjanjile, “Mundu jwalijose anonyelaga une chagakamulisye

majiganyo gangu, ni Atati ŵangu chanonyelwe ni mundu jo, une ni Atati ŵangu chituike kukuŵika ndamo kukwakwe. 24 Mundu jwangakuunonyela une ngakugajitichisya majiganyo gangu. Majiganyo ginkugapilikana go ngaŵa gangu, nambo gakutyochela kwa Atati ŵandumile. 25 “Ayiyi nansalile ndili chiŵela pamo ni ŵanyamwe, 26 nambo nkamusi jo, jwelejo Mbumu jwa Akunnungu juchalajiswe ni Atati ŵangu kwa liina lyangu, chachinjiganya indu yose ni kunkumbusya yose inansalile.” 27 “Ngunlechelanga chitendewe, chitendewe changu ngumpanga. Ngangumpanga ŵanyamwe mpela ila ŵandu ŵa pachilambo iyakuti pakupanganya. Nkapotekwa mmitima jenu, natamuno nkajogopa. 28 Ana ngati mwapilikene njinsalilaga kuti, ‘Ngwaula, nipele chinjimmujilila.’ Nkaanonyele nkasangalele ligongo ngwaula kwa Atati ŵangu, pakuŵa ŵelewo ali ŵakulungwa kumbunda une. 29 Nansalile gelega sambano gakanawē kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile. 30 Nguuŵecheta sooni malowē gamajinji ni ŵanyamwe, pakuŵa Shetani, chilongola jwa chilambo chi akwika. Nambo nganakola machili kukwangu, 31 nambo ŵandu ŵa pachilambo amanyilile kuti ngwanonyela Atati. Kwa ligongo lyo ngupanganya yayiliyose mpela Atati iŵatite pakualajisya. Njimanje tutyochele pepela!

15 “Uneji ndili chitela chisyenesyene cha msabibu, ni Atati ŵangu ali jwakuluma. 2 Lujambi lwaluli lose lwaluli mwangu une lwangalukusogola akulutyosya ni lujambi lwaluli lose lwalukusogola akulupogolela kuti lupunde kusogola. 3 Ŵanyamwe mmasile kuŵa ŵasalele kwa ligongo lya majiganyo gangu ginansalile. 4 Ntame nkati mwangu, ni uneji chindame nkati mwenu. Mpela ila lujambi ngalukombola kusogola isogosi iŵaga nganilusigala pa msabibu usyene, iyoyo peyo ni ŵanyamwe iŵaga ngankutama munkati mwangu chinnepele kusogola isogosi. 5 “Uneji ndili mpela chitela cha msabibu ni ŵanyamwe ndi nyambi. Jwakutama mwa uneji, ni uneji mwa jwelejo, jwelejo chasogole isogosi yejinji, pakuŵa ŵanyamwe jikape ngankukumbola kupanganya chachili chose. 6 Mundu jwalijose iŵaga ngakutama mwa uneji akulandana ni lujambi lwalujasikwe kwakutalichila ni kuumula. Syele nyambi sikukumbikwa ni kutinisa pa mooto ni kutinika. 7 Mwatamaga mwa uneji ni malowē gangu gatamaga nkati mwenu, mmende chachili chose chinkuchisaka ni ŵanyamwe chimpegwe. 8 Mwasogolaga isogosi yejinji, Atati ŵangu chakuswe ni ŵanyamwe chimme ŵakulijiganya ŵangu. 9 Uneji nannonyele ŵanyamwe mpela ila Atati ŵangu iŵanonyele une. Ntameje mu unonyelo wangu. 10 Mwakamulichisya malajisyo gangu chintame mu unonyelo wangu, mpela ila indite pakugakumulichisya malajisyo ga Atati ŵangu ni kutama mu unonyelo wao. 11 “Nansalile yeleyo yose kuti usangalale wangu utame nkati mwenu, ni usangalale wenu upunde. 12 Alili lili lilajisyo lyangu: Nnonyelane jwine ni jwine mpela indite pakunonyela ŵanyamwe. 13 Ngapangwa unonyelo wauli wekulungwa kuupunda unonyelo wa mundu jwakuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya achambusanga ŵao. 14 Ŵanyamwe ndi achambusanga ŵangu mwatendaga chele chingunnajisya. 15 Uneji ngangumilanga sooni ŵakutumichila, pakuŵa jwakutumichila ngakuchimanyilila chakupanganya mmbujegwe. Nambo uneji nammilasile ŵanyamwe achambusanga ŵangu, pakuŵa nammanyisye yose inaipilikene kutyochela kwa Atati

wangu. 16 Wanyamwe nganimuusagula uneji, nambo uneji nansagwile wanyamwe ni kuntuma njauke nkasogole isogosi yejinji yaani ipanganyo yambone, ichtame moŵa gose, nipele chachili chose chachimwaŵende Atati wangu kwa liina lyangu chimpegwe. 17 Nipele, lilajisyo lyangu kukwenu lili ali, nnonyelane jwine ni jwine. 18 "Iwaga wandu wa pachilambo pano akunchima wanyamwe, mmanyilile kuti akanawe kunchima wanyamwe, wanjimile uneji kaje. 19 Nkaliji wandu wa pachilambo, wandu akunnonyela wanyamwe mpela achinjao. Wanyamwe nganimma wandu wa pachilambo, nambo une nansagwile wanyamwe pasikati ja wandu wa pachilambo. Kwa ligongo lyo wandu wa pachilambo akunchima wanyamwe. 20 Nkumbuchile inansalile yo kuti, 'Jwakutumichila nganaŵa jwankulungwa kumpunda mmbujegwe.' Iwaga walagesye uneji, ni wanyamwe nombe chanlagasye, agakumulichisyaga majiganyo gangu, ni majiganyo genu chagakamulisyeye. 21 Nambo champanganyichisyeye wanyamwe yeleyo yose pakuŵa wanyamwe ndi wandu wangu, ligongo ngakwamanyilila welewo wandumile une. 22 Ngungaiche ni kuwecheta nawo, ngakaŵe ni sambu, nambo sambano ngakukombola kulichenjela kuti nganakola sambu. 23 Wakunjima une, akwachima Atati wangu nombe. 24 Ngangapanganye kukwao masengo ganganagapanganye jwine, ngaakakole sambu, nambo sambano aiweni yakusimonjeka indesile, ali chiwela kutuchima une ni Atati wangu. 25 Nambo itendekwe yeleyo kuti gamalile maloŵe gagalembekwe Mmalajisyo gao gagakuti, 'Wanjimile pangali ligongo.' 26 "Chinantume nkamusi kutyochela kwa Atati wangu, jwele ali Mbumu jwa Akunnungu, juchasale usyene nkati Akunnungu. Chinantume kukwenu kutyochela kwa Atati kuti ansalile usyene nkati uneji. 27 Ni wanyamwe nombe chimwasalile wandu nkati une pakuŵa ntemi pamo ni une chitandile kundanda.

16 "Nansalile yeleyo kuti nkaleka kukulupilila kwenu. 2 Wandu chamminje wanyamwe mmajumba gao gakupopelela. Sooni chikaiche katema kanti jwalijose juchambulajye pasikati ja wanyamwe chaganisye kuti akwatosyesya Akunnungu mbopesi. 3 Chantende yeleyo pakuŵa ngakwamanyilila Atati natamuno ngakuumanyilila uneji. 4 Nambo, nansalile yeleyo kuti pachikaiche katema ka kukopochela nkumbuchile kuti nansalile. "Nganinansalila yeleyo kutyochela kundanda pakuŵa naliji pamo ni wanyamwe. 5 Nambo sambano ngwaula kwa wandumile une wala, ni ngapagwa namuno jummo jwenu jwakumusya kuti, 'Nkwaula kwapi?' 6 Pakuŵa nansalile yeleyo nisupwiche mmitima jenu. 7 Nambo ngunsalila isyene, kwa liwamba lyenu mmbaya uneji nyauke, pakuŵa iwaga ngunyaula, nkamusi jo ngaika kukwenu. Nambo najaulaga, chingantume kukwenu. 8 Nombewo pachaike, chachamanyisya wandu wa pachilambo chi kuti ngakuumanyilila usyene nkati sambu ni nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni nkati wandu kulamulikwa ni Akunnungu. 9 Ngakuumanyilila usyene nkati sambu ligongo ngangulupilila une. 10 Ngakuumanyilila usyene nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ligongo ngwaula kwa Atati wangu ni wanyamwe ngamuuwona sooni. 11 Ngakuumanyilila usyene nkati wandu kulamulikwa ni Akunnungu, ligongo Shetani jwakutawala chilambo chi amasile kulamulikwa.

12 "Ngwete yejinji yakunsalila, nambo sambano chinnepele kwipililila. 13 Nambo pachaike Mbumu jwa Akunnungu juchansalile usyene nkati Akunnungu, chachinlongosya mu usyene wose. Ngaasala kwa ulamusi wakwe nsyene nambo chachisala ichaipilikane kutyochela kwa Atati ni kummanyisya ichiiche. 14 Welewo changusye une ligongo chachinsalila yeleyo ichinansalile une. 15 Yose yalinayo Atati wangu ili yangu une, kwa ligongo lyo sasile kuti Mbumu jo chachinsalila ichinaasalile une. 16 "Gasigele moŵa kanandi ni wanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni!" 17 Pelepo wakulijiganya wao wampepe wausyene, "Malumbo gakwe chichi pakutusalila, 'Gasigele moŵa kanandi ni wanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?' Ni sooni watite, 'Pakuŵa ngwaula kwa Atati wangu!'" 18 Nipele, wajendelechele kuusyana, "Ana malumbo gakwe chichi pakuwecheta, 'Gasigele moŵa kanandi?' Ngatukuchimanyilila chakuchigamba cho." 19 Che Yesu waimanyi kuti wakulijiganya wao wasachile kwausya yankati yeleyo, nipele waasalile, "Ana nkuusyana nkati yeleyo imechete kuti, 'Gasigele moŵa kanandi ni wanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?'" 20 Ngunsalila isyene, wanyamwe chinlile ni kulila kwa malumbo, nambo wandu wa pachilambo pano chasangalale. Wanyamwe chinsupuche nambo kusupuka kwenu chikugalauche kusangalala. 21 Katema ka kuligopola jwankongwe chikwasimana chilungusi ligongo katema kakwe ka kupeteka kaiche, nambo aligopolaga mwanache ngakukumbuchilila kupeteka kula, nambo akusangalala pakuŵa apagwile mwanache mchilambo. 22 Nombe wanyamwe sambano nkusupuka, nambo pachinambone sooni chinsangalale mmitima jenu ni sangalala jo ngapagwa jwalijose juchakombole kujityosya kukwenu. 23 "Lyela lyuŵa lyo ngamuusya chachili chose. Ngunsalila isyene, chachili chose chachimwaŵende Atati champe kwa liina lyangu. 24 Natamuno sambano nganimmende chachili chose kwa liina lyangu. Mmende ni wanyamwe chinchipata kuti sangalale jenu jimalle. 25 "Nansalile gelega kwa itagu. Nambo chijiiche ndawi jati ngamecheta ni wanyamwe sooni kwa itagu, nambo chinansalile pangasisa yankati Atati. 26 Lyuŵa lyo chinchiwenda kwa liina lyangu, ni ngangunsalila kuti chisachilwe kummendela kwa Atati, 27 pakuŵa Atati asyene akunnonyela wanyamwe. Akunnonyela wanyamwe ligongo wanyamwe muunonyele uneji, ni kukulupilila kuti uneji natyochele kwa Akunnungu. 28 Uneji natyochele kwa Atati, ni kwika pachilambo, ni sambano nguchileka chilambo ni kuuja kwa Atati." 29 Nipele wakulijiganya wao waasalile, "Nnole sambano nkuwecheta pangasisa, ngankuwecheta kwa itagu. 30 Sambano tuimanyi kuti mmwe nkumanyilila yose ni ngapagwa ligongo lya munda jwalijose kummusya, chelecho ni chachikututenda tukulupilile kuti nkopochele kwa Akunnungu." 31 Che Yesu wajanjile, "Ana sambano nkukulupilila? 32 Nnole lyuŵa likwika, sooni liiche lyati chimpwilingane jwalijose kumangwakwe, ni kuuneka jika. Nambo uneji nguuŵa jika, pakuŵa Atati ali pamo ni une. 33 Nansalile gelega kuti nlumbikane ni uneji ni kukola chitendewe. Mchilambo chinsauke, nambo muusimane ntima! Uneji nachipundile chilambo!"

17 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵalolite kwina ni kuti, "Atati, katema kaiche. Mwape ukulu Mwana gwenu kuti Mwana gwenu nombe ampe ukulu. **2** Pakuŵa mwapele Mwana gwenu ulamusi pa ŵandu wose kuti ŵandu wose umwapele ŵape umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **3** Ni umi wa moŵa gose pangali mbesi wo ni au, ŵandu ammanyilile mmwe ŵandi Akunnungu ŵamope ŵa usyene, ni kwamanya Che Yesu Kilisito umwatumile. (aiōnios g166) **4** Uneji jwammale kunkusya pachilambo kwa kumalisya masengo gamwambele kuti nagapanganye. **5** Atati ŵangu, sambano mumbwe ukulu paujo penu, ukulu ulaula unakwete pamo nomwe, chikanaŵe gumbikwa chilambo. **6** "Nantesile mmanyiche ni ŵandu umwambele pachilambo ŵala. Ŵanyawo ŵaliji ŵenu ni mwambele uneji kuti aŵe ŵangu, nombewo alijitichisye liloŵe lyenu. **7** Sambano ŵanyawo akuimanyilila kuti yose imwambele uneji ityosile kukwenu. **8** Pakuŵa malowē gamwambele uneji napele ŵanyawo, ni ŵanyawo akugakulupilila malowē go. Akumanyilila kwa isyene kuti natyochele kukwenu, ni sooni ajitichisye kuti mmwe ni jumwandumile une. **9** "Ngwapopelela ŵanyawo. Ngangwapopelela ŵandu wose ŵa pachilambo, nambo ŵele umwambele wo pakuŵa ali ŵenu. **10** Wose ungwete ali ŵenu, ni ŵenu ali ŵangu, ni ukulu wangu uwoneche kwa litala lya ŵele umwambele wo. **11** Ni sambano ngwika kukwenu, uneji nguuŵa sooni pachilambo, nambo aŵaŵa alinji pachilambo. Atati ŵangu Ŵaswela mwagose kwa machili ga liina lyenu limumbele, kuti aŵe ŵamo mpela une ni mmwe ituli ŵamo. **12** Panaliji pamo nawo, une naagosile kwa machili ga liina lyenu limumbele, naagosile ni ngapagwa mundu jwalijose jwasochele ikaŵe ajula juŵasagulikwe kujonasika, kuti Malembelo ga Akunnungu gamalile. **13** Nambo sambano ngwika kukwenu, nguŵecheta gelega pachilambo kuti ŵanyawo agumbale kusengwa kwangu mmitima jao. **14** Une napele liloŵe lyenu, ni ŵandu ŵa pachilambo ŵaachimile ŵanyawo pakuŵa ŵanyawo nganaŵa ŵa pachilambo, mpela ila uneji nganima jwa pachilambo. **15** Nganguŵenda kuti mmwe mwatyosye mchilambo, nambo ngupopela mwagose ni Shetani jwaali jwangelumbana. **16** Ŵanyawo nganaŵa ŵa pachilambo pano, uneji nombe nganiŵa jwa pachilambo. **17** Mwatende aŵe ŵandu wenu ŵaswela kwa litala lya usyene, liloŵe lyenu lili usyene. **18** Mpela ila imwatite pakunduma une mchilambo, ni une nombe natumile ŵelewo mchilambo. **19** Une ngulityosya nansyene kwaligongo lyao, kuti nombewo alityosye kusyene kukwenu. **20** "Ngangwapopelela ŵanyawo pe, nambo ngangwapopelela nombe ŵandu wose ŵachangulupilile kwaligongo lya majiganyo gao. **21** Ngupopela kuti wose aŵe chindu chimo. Atati, ngupopela kuti atame nkati mwetu mpela ila mmwe inkuti kutama nkati mwangu, noneji inguti kutama nkati mwenu. Ngupopela aŵe chindu chimo kuti ŵandu ŵa pachilambo akulupilile kuti mmwe ni jumundumile une. **22** Noneji naapele ukulu ulaula umwambele uneji, kuti aŵeje ŵamo mpela ila uweji ituli ŵamo. **23** Uneji ndame mwa ŵanyawo nombe mmwe mwa uneji. Atendeke kuŵa ŵamo, ni ŵandu wose ŵa pachilambo amanyilile kuti mmwe ni jumwandumile ni kuti nkwanonyela ŵelewo mpela inkuti pakunonyela uneji. **24** "Atati, wose umumbele ngusaka aŵeje pamo ni uneji pepala pandili une kuti aulole ukulu

wangu, ukulu umumbele ligongo mwanonyele uneji chilambo chikanigumbikwe. **25** Atati ŵambone, namuno ŵandu ŵa pachilambo ngakummanya nambo uneji nammanyi. Ŵelewo nombe akumanyilila kuti mmwe mwandumile une. **26** Nantesile mmanyiche kukwao, nombe chimbundisye kutenda yeleyo kuti unonyelo undi nawo kukwangu ŵwe mwa ŵanyawo, ni uneji meje mwa ŵanyawo."

18 Che Yesu paŵamasile kupopela, ŵajombweche kasulo ka Keduloni pamo ni ŵakulijiganya ŵao. Pelepo paliji ni ngunda wa mwana, nombe Che Yesu ŵajinjile mwelewo pamo ni ŵakulijiganya ŵao. **2** Che Yuda, ajula juŵangalawiche Che Yesu, ŵapamanyilile pelepo ligongo kaŵili kaŵili Che Yesu ŵasimene ni ŵakulijiganya ŵao kweleko. **3** Nipele che Yuda ŵajawile ku wele ngunda wo, ŵajawile pamo ni mpingo wa ŵangondo ŵa Chiloma ni ŵakulindilila Nyumba ja Akunnungu ŵaŵalajiswe ni achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo, ali ajigele ibatali ni mimuli ni yakumanyanila. **4** Che Yesu, akuno achimanyililaga ichiyasimane yose, ŵajaulile ni ŵausisye, "Ana nkwasosa ŵaani?" **5** Nombewo ŵajanjile, "Che Yesu jwa ku Nasaleti!" Che Yesu ŵaasalile, "Ndili une." Che Yuda juŵangalawiche jula ŵajimi pelepo pamo ni ŵanyawo. **6** Nipele Che Yesu paŵaasalile, "Ndili une," ŵanyawo ŵaujile panyuma ni kugwa. **7** Che Yesu ŵausisye sooni, "Ana nkwasosa ŵaani?" Ni ŵajanjile, "Che Yesu jwa ku Nasaleti!" **8** Che Yesu ŵaasalile, "Nansalile kuti ndili une. Iŵaga nkusosa une, mwaleche ŵanyaŵa ajaule." **9** Ŵaŵechete yeleyo kuti gamalile malowē gagatite, "Atati, nganinanjasa mundu jwalijose mwa ŵeŵala umwambele." **10** Che Simoni Petulo ŵakwete lipanga, nipele, ŵalisolomwele ni kwakata liwiwi lyao lya kundyo kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu. Kapolo jo liina lyakwe che Maliko. **11** Nipele Che Yesu ŵansalile che Petulo, "Mmuseye lipanga lyenu mwigonelo mwakwe. Ana nkuganisa kuti nganguŵajilwa kugapata masausyo gaasachile Atati ŵangu kuti nagapate?" **12** Wele mpingo wa ŵangondo ŵa Chiloma ni jwankulu jwao pamo ni ŵakulindilila ŵa Chiyahudi ŵankamwile Che Yesu ni kuntaŵa. **13** Ŵanjigele ni kunjausya kaje ku che Anasi. Che Anasi ŵaliji akwegwao che Kayafa juŵaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho. **14** Che Kayafa ju ni jwejula juŵaasalile achakulu ŵa Ŵayahudi kuti, ikuŵajilwa mundu jumo aweje kwaligongo lya ŵandu wose. **15** Che Simoni Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine ŵakuiye Che Yesu. Jwakulijiganya jwine jo ŵamanyiche ku Jwambopesi Jwankulu, nipele ŵajinjile pamo ni Che Yesu pansana pao Jwambopesi Jwankulu. **16** Nambo che Petulo ŵajimi paasa, kuŵandikana ni nngano. Nipele, jwakulijiganya jwine juŵamanyiche kwa Jwambopesi Jwankulu jula ŵakopweche ni kuŵecheta nawo mwali jwakulindilila pannango, ni ŵansalile che Petulo ajinjile nkati. **17** Mwali jwakulindilila pannango jula ŵambusisye che Petulo, "Ana mmwejo nganimma jumo jwa ŵakulijiganya ŵa mundu jo?" Che Petulo ŵajanjile, "Ngaŵa une!" **18** Pakuŵa kaliji katema ka mbepo, achikapolo ni ŵakulindilila ŵakolesisye mooto ni ŵaliji nkuotanga. Che Petulo nombewo ŵajimi pamo nawo achijotelaga mooto. **19** Nipele Jwambopesi Jwankulu ŵambusisye Che Yesu nkati ŵakulijiganya ŵao ni sooni nkati majiganyo gao. **20** Che Yesu ŵajanjile, "Mechete yose

pelanga ni wāndu wose. Moŵa gose najiganisye mmajumba ga kupolelela ni pa Nyuumba ja Akunnungu, mwakusimanilana Ŵayahudi wose, ni nganimecheta chachili chose kwakulisisa. 21 Ligongo chi nkumusya une? Mwausye wāndu wāwāpilikene indu inaasalile. Ŵelewo akwimanyilila inawēchete.” 22 Paŵamasile kuwēcheta yeleyo jumo jawo wākulindilila juwājimi pelepo wāmputile Che Yesu Ijanda achitiji, “Uli, ana yelei ni inkuti pakunjanga Jwambopesi Jwankulu?” 23 Che Yesu wāasalile, “Iwāga mechete yangalumbana, nlosye changalumbana cho nambo iwāga mechete yambone ana nkuumbutilla ichichi?” 24 Nipele che Anasi wānjigele Che Yesu ali ataŵikwe ni kunjausya ku che Kayafa Jwambopesi Jwankulu. 25 Nambo che Simoni Petulo wālji pelepo alinkujotela mooto. Nipele wāmbusisye, “Ana mmwejo nombe nganimma jumo jwa wākulijiganya ŵao?” Che Petulo wākanile ni kuti, “Ngāŵa une!” 26 Jumo jawo achikapolo ŵa Jwambopesi Jwankulu wālji pelepo. Jweleju ni nlongo njakwe mundu jula juwānkatile liwiwi ni che Petulo, wāmbusisye, “Ana uneji nganiammona mmwejo mungunda wa mwana pamo ni Che Yesu?” 27 Nambo che Petulo wākanile sooni, ni papopo tambala jatongwele. 28 Kundaŵi pe wākulindilila wānjigele Che Yesu kopoka mu nyuumba ji Che Kayafa, ni kunjausya mu nyuumba ja mwenye jwa Chiloma. Nambo achakulu ŵa Ŵayahudi nganajinjila nkati mwa nyuumba ja mwenye jwa Chiloma kuti aŵe ŵaswejele paujo pa Akunnungu kuti akombole kulya chakulya cha Pasaka. 29 Che Pilato wākopweche paasa ni kwausya, “Ana kwana magambo chi kwa mundu ju?” 30 Nombewo wājanjile, “Mundu ju ngakaŵe ni magambo ngatukanyichenawo kukwenu.” 31 Che Pilato wāasalile, “Ayaga, munijigale mwachinsyene, nkanlamule ni malajisyo genu.” Ŵayahudi wājanjile, “Uweji ngatukuwajilwa kunlamula mundu jwalijose chiwa.” 32 Yatendekwe yeleyo kuti gamalile malowē ga Che Yesu gaŵasasile achilosyaga chachiwa chiwa chanti uli. 33 Che Pilato wājanjile sooni mu nyuumba jakwe, wāmmilasile Che Yesu ni kwausya, “Ana mmwejo ni Mwenye jwa Ŵayahudi?” 34 Che Yesu wājanjile, “Ana gele malowē go genu, pane wāndu wane ansalile ngani jangu?” 35 Che Pilato wājanjile, “Ana nkuganisya uneji ndili Myahudi? Wāndu wenu ni achakulu wāmbopesi anyichisye mmwejo kukwangu. Ana ntesile ichichi?” 36 Che Yesu wājanjile, “Umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pano. Ikaŵe umwenye wangu uli wa pachilambo pano, wākunguya akatesile ngondo kuti achakulu ŵa Ŵayahudi anaangamule. Nambo sambano umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pa.” 37 Pelepo che Pilato wāmmusisye, “Ana mmwejo ndi Mwenye?” Che Yesu wājanjile, “Mmwe nkuti uneji ndili Mwenye. Kwa ligongo lyo uneji mbagwile ni kwika pachilambo kukwasalila wāndu usyene. Mundu jwalijose jwakuunonyela usyene akumbilikana.” 38 Che Pilato wāmbusisye, “Usyene ni chichi?” Nipele che Pilato wākopweche paasa ni kwasalila Ŵayahudi, “Ngangugawona magambo gagaligose ga kunlamula mundu ju. 39 Nambo nkwele chisyowelo chakuti uneji ngungopolela jwantawe jumo katema ka Pasaka. Nipele ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Ŵayahudi?” 40 Pelepo wānyanyisye, “Ngāŵa, ngāŵa ajuju! Tukwasaka che Balaba!” Nombe che Balaba wālji jwachiswamba.

19 Nipele, che Pilato wālamwile kuti Che Yesu ajigalikwe, aputikwe mbokola. 2 Wāngondo nombe wākolisiseye chindu mpele singwa ja miiŵa, wāmbwasisye Che Yesu mu ntwe wao ni kuntakusya mwinjilo wa chimwenye. 3 Wālji nkwaichilila ni kuti, “Tukunkomasya, Mwenye jwa Ŵayahudi!” Nipele wāmputile majanda. 4 Che Pilato wākopweche sooni paasa ni kwasalila Ŵayahudi, “Nnole, ngunyikanawo paasa, mmanyilile kuti uneji nganinansimana ni magambo gagaligose ga kunlamula mundu ju.” 5 Nipele Che Yesu wākopweche paasa ali awasile chindu mpele singwa ja miiŵa mu ntwe mwao ni mwinjilo wa chimwenye. Che Pilato wāsalile Ŵayahudi, “Nnole mundu nsyene ni aju.” 6 Achakulu wāmbopesi ni wākulindilila Nyuumba ja Akunnungu paŵambweni Che Yesu wānyanyisye, “Mwaŵambe pansalaba! Mwaŵambe pansalaba!” Che Pilato wāasalile, “Munijigale mwachinsyene nkaŵambe pansalaba, pakuŵa uneji ngangugawona magambo gagaligose gakunlamula mundu ju.” 7 Ŵayahudi wājanjile, “Uweji tukwete malajisyo ni kwa malajisyo go ikusachilwa aweje, ligongo alitesile kuŵa Mwana jwa Akunnungu.” 8 Che Pilato paŵagapilikene malowē go wāpundile kogopa. 9 Nipele wānjile sooni mu nyuumba jakwe, wāmbusisye Che Yesu, “Ana mmweji nkutyochela kwapi?” Nambo Che Yesu ngananjanga chachili chose. 10 Che Pilato wāsalile, “Ana ngankusaka kuwēcheta ni une? Ana ngankumanyilila kuti ngwete ulamusi wa kungopola pane kummamba pansalaba?” 11 Che Yesu wājanjile, “Ngankakole ulamusi wauli wose kwa uneji ngankapegwe ni Akunnungu. Kwa ligongo lyo mundu jwambeleche uneji kukwenu jwelejo apundile kuŵa ni sambi syejinji.” 12 Chitandile pelepo, che Pilato wāsosile litala lya kwalechelela Che Yesu. Nambo Ŵayahudi wānyanyisye, “Mwannechelelaga mundu ju, mmwejo nganimma mbusanga jwa mwenye jwa ku Loma, pakuŵa mundu jwalijose jwakulitenda mwenye akunkanila mwenye jwankulu jwa ku Loma!” 13 Nipele che Pilato paŵagapilikene malowē go wānyichenawo Che Yesu paasa, ni nsyene wātemi pa chitengu cha kulamula, pelepo pakuŵilanjikwa, “Luŵala lwa Maganga.” Mchiebulania, Gabata. 14 Lyuŵa lyaliji pamtwe, lyuŵa lyakuŵichila chile Pasaka. Che Pilato wāasalile Ŵayahudi, “Mwenye jwenu aju!” 15 Wānyawo wānyanyisye, “Mwaulaje! Mwaulaje! Mwaŵambe pansalaba!” Che Pilato wāusisye, “Uli, nammambe mwenye jwenu?” Achakulu wāmbopesi wājanjile, “Uweji nganitikola mwenye jwine ikaŵe mwenye jwa ku Loma pe!” 16 Pelepo che Pilato wāmpoleche Che Yesu mmakono mwa wāngondo kuti akawāambe pansalaba. Nipele, wāngondo wānjigele Che Yesu. 17 Che Yesu wākopweche ali ajigele nsalaba wakwe kwaula kwiuto kwakukuŵilanjikwa, “Chikalakasa cha Ntwe”, Mchiebulania pakuŵilanjikwa Goligota. 18 Pelepo ni paŵawāmbile Che Yesu, ni wāndu wane wāŵili pamo nawo, jwine kunchiji ni jwine kundyo kwao ni Che Yesu pambindikati. 19 Che Pilato wālembile chimanyisyo ni wāchiŵisile pachanya nsalaba. Ni chimanyisyo cho chalembeke yelei, “Che Yesu jwa ku Nasaleti, Mwenye jwa Ŵayahudi.” 20 Nipele Ŵayahudi wājinji wāchisyomile chimanyisyo cho pakuŵa paŵawāmbile Che Yesu pala paliji chiŵandi ni musi. Sooni chimanyisyo cho chalembeke Mchiebulania ni Chilatini ni Chigiliki. 21 Nipele achakulu wāmbopesi ŵa Ŵayahudi wāasalile che Pilato kuti,

"Nkalemba, 'Mwenye jwa Wayahudi,' nambo mundu ju watite, 'Uneji ndili Mwenye jwa Wayahudi.'" 22 Che Pilato waasalile, "Chilembile, nembile!" 23 Wangondo pawamasile kwa wamba Che Yesu pansalaba, wajigele iwalo yao ni wagaŵenye maunjili ncheche, jwangondo jwalijose liunjili limo. Sooni wajigele mwinjilo wakwe, wanganiukola papatotekwe, waliji chipande chimo chachiluchikwe kutyochela mwinani mpaka paasi. 24 Nipele wangondo wo wasalilene, "Tunapapulanye nambo tutende gudugudu kuti uwe wachenii." Yeleyo yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, "Wagawene iwalo yangu, ni mwinjilo wangu watendele gudugudu." Yeleyo ni yatite pakupanganya wangondo wo. 25 Pachiwandi ni nsalaba u Che Yesu wajimi achikulugwe Che Yesu ni apwao achikulugwe ni che Maliamu wankwawo che Kileopa ni che Maliamu jwa musi wa ku Magidala. 26 Che Yesu pawambweni achikulugwe ni jwakulijiganya juwanonyele nnope jula ajimi kuwandikana ni pepala, waasalile achikulugwe, "Amao, jwelejo ni mwanagwenu." 27 Sooni wansalile jwakulijiganya jula kuti, "Nnole, jwelejo ni achikulu wenu." Ni kutandila lyuwa lyo jwakulijiganya jo wajigele che Maliamu kuti akatame nawo kumangwakwe. 28 Che Yesu waimanyilile kuti yose yaliji imalile, ni Malembelo ga Akunnungu kuti gamalile, watite, "Jingwete njota." 29 Chapali kweleko chiwiga chigumbele divai jakuipa. Nipele, wajigele chindu mpela lidodoki ni watowele mu divai mo ni kutawilila pachitela chachikuwilanjikwa esopo ni kuchiwika pakang'wa pa Che Yesu. 30 Che Yesu pawamasile kupegwa divai jo, watite, "Yose imalile!" Ni wakotamisye ntwe wao ni kwasika. 31 Lyaliji lyuwa lya kuwichila chile kwa kupumulila likanaŵe Lyuwa lya Pasaka. Nipele achakulu wa Wayahudi nganasaka ilu itaame pa nsalaba pa Lyuwa lya Kupumulila ligongo Lyuwa lya Kupumulila lyaliji lyuwa lyajikape. Kwapele wawendile che Pilato apokosole makongolo ga wele wawawambikwe pa nsalaba ni kuitulusya ilu yao. 32 Nipele wangondo wajawile ni kugapokosola makongolo ga mundu jwaandanda ni jwaawili wawaliji awambikwe pansalaba pamo ni Che Yesu. 33 Nambo pawachilile Che Yesu, waiweni kuti awile, kwapele nganagapokosola makongolo gao. 34 Nambo jwangondo jumo wansomile Che Yesu mpaamba pa luwalati, ni papopo jakopweche miasi ni meesi. 35 Nombe juwaiweni yeleyo ilinkutendekwa awalasile umboni melepe ni wanyamwe nkombole kukulupilila. Ni umboni wasasile uli usyene, sooni jwelejo akumanyilila kuti akusala usyene. 36 Yeleyo yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, "Ngapagwa liupa lyao lichilipokoswe." 37 Nipele Malembelo ga Akunnungu gakasala sooni, "Chiwalele wewala wawansomile." 38 Payamasile yeleyo che Yusufu jwa ku Alimataya, wawendile che Pilato kuti achitulusye chiilu chi Che Yesu pa nsalaba. Che Yusufu waliji jwakulijiganya jwao Che Yesu, nambo nganailosyaga, pakuwa wajogopaga achakulu wa Wayahudi. Nipele che Pilato wajitichisye. Che Yusufu wajawile ni kuchijigala chiilu chi Che Yesu. 39 Che Yusufu walongene ni che Nikodemu, che Nikodemu ju ni jwejula juwajaulile Che Yesu chilo kundanda ko, waiche ali ajigele mauta gakununjila yambone ga manemane kuwanganya ni ubani, mpela mbiisi saba ni ibaba iwili. 40 Nipele wachijigele chiilu chi Che Yesu ni kuchiwijiilila mu nguo jeswela pamo ni yakununjila mpela chisyowelo cha

Wayahudi katema ka kusika. 41 Nambo peuto pawawambikwe Che Yesu pala wapali ngunda wa mwana, ni mu ngunda mo mwaliji mwana lilembe lya sambano mwakanawichikwa mundu jwalijose. 42 Nipele ligongo lyaliji lyuwa lya Wayahudi kuliwika chile kupumulila, ni sooni pakuwa lilembe lya lyaliji pachiwandi, wachiwisile chiilu chi Che Yesu mwelelo.

20 Kundaŵi pe kukanawe kucha, lyuwa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuwa lya kupumulila, che Maliamu jwa ku Magidala wajawile ku lilembe, ni waliweni liganga lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. 2 Nipele, wautuchile ku che Simoni Petulo ni ajula jwakulijiganya jwine juwanonyele nnope ni Che Yesu ni kwasalila, "Achikopwesye chiilu cha Ambuje mwilembe mula, ni sooni ngatukukumanyilila kwapi ambisile." 3 Che Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine jula wajawile ku lilembe. 4 Wose wanaawili wautwiche nambo jwakulijiganya jwine jula jwampundile che Petulo, jwaliji jwaandanda kwika ku lilembe. 5 Pawakoteme ni kulingulila, wasiweni nguo syeswela pe, nambo nganajinjila. 6 Nipele, che Simoni Petulo nombejo waiche achakuyaga, wajinjile mwilembe ni wasiweni nguo syeswela sisyawijilile chiilu chi Che Yesu, 7 ni chiguo chiwammijilile Che Yesu mu ntwe. Chiguo chila nganichiwa pamo ni nguo syeswela sila, nambo chaliji chepinde ni chaliji pajika. 8 Pelepo jwakulijiganya jwine juwalongolele kwika ku lilembe jula, nombejo wajinjile nkati, ni waiweni ni kukulupilila. 9 Waliji nganaŵe kugamanya Malembelo ga Akunnungu gagakuti Che Yesu akusachilwa asyuche. 10 Nipele wakulijiganya wo wasisile kumangwao. 11 Che Maliamu wajimi paasa lilembe, achililaga. Pawalilaga, wakoteme achilingulilaga mwilembe mula, 12 ni waweni achikatumetume wa kwini wawili wawawasile iwalo yeswela, atemi pawachigoneche chiilu chi Che Yesu pala jumo kuntwe ni jwine ku makongolo. 13 Ni achikatumetume wa kwini wo wambusisye, "Amao, nkulila ichichi?" Ni wajanjile, "Achikopwesye chiilu cha Ambuje wangu, ni sooni ngangukumanyilila kwapi achiwisile!" 14 Nipele che Maliamu pawamasile kuwecheta yeleyo, wagalawiche panyuma ni kwaona Che Yesu ali ajimi pelepo, nambo nganaimanyilila kuti jwelejo ali Che Yesu. 15 Che Yesu wambusisye, "Amao, ana nkulilila ichichi? Ana nkwasosa waani?" Che Maliamu akuno achiganisya kuti akukunguluka ni jwakuugosa ngunda wa mwana, wajanjile, "Achimwene, iwaga mmwejo nchijigele chiilu chi Che Yesu, musalile kunchiwisile ni uneji chingachijigale." 16 Che Yesu wansalile, "Che Maliamu!" Ni che Maliamu wagalawiche panyuma, ni kwasalila Mchiebulania, "Walonii!" Malumbo gakwe "Jwakwiganya." 17 Che Yesu wansalile, "Nkangamula, pakuwa nganaŵe kwaula kwa Atati. Nambo njaule kwa achalongo achinjangu nkaasalile kuti, ngwaula kwa Atati wangu waali Atati wenu, Akunnungu wangu waali Akunnungu wenu." 18 Nipele che Maliamu jwa ku Magidala wajawile kukwasalila wakulijiganya kuti, waweni Ambuje ni waasalile achila chiwasalilwe ni Che Yesu. 19 Lyaliji ligulo lya lyuwa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuwa lya Kupumulila. Wakulijiganya wao wasongangene pamo mu nyumba ni minango jaliji jeugale ligongo lya kwajogopa achakulu wa Wayahudi. Pelepo waiche Che Yesu ni kwima pasikati jao ni

kwasalila, "Chitendewele kukwenu!" 20 Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, Che Yesu ŵalosisye makono gao ni luŵalati lwao. Nipele ŵakulijiganya wo ŵasengwile nnope kwawona Ambuje. 21 Che Yesu ŵaasalile sooni, "Chitendewele kukwenu! Mpela ila Atati iŵandumile une, ni uneji nguntuma ŵanyamwe." 22 Paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵapepelele ni kwasalila, "Mumpochele Mbumu jwa Akunnungu. 23 Mwalechelesyaga ŵandu sambi syao, ŵele ŵandu chalecheleswe, ni aŵala ŵangankwalechelesya, ŵele ŵandu ngalecheleswa." 24 Che Tomasi jumo jwa ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili ŵala, jwakuŵilanjikwa maŵila, nganaŵa pamo ni achinjakwe paŵaiche Che Yesu. 25 Nipele ŵakulijiganya ŵane ŵala ŵansalile, "Tŵaweni Ambuje." Che Tomasi ŵaasalile, "Chingulupilile pachinagawone maŵasi ga misumali ni kuchiŵika chala changu pa maŵasi go ni kuuŵika nkono wangu pa luŵalati lwao." 26 Nipele pagapite moŵa nsano ni gatatu ŵakulijiganya wo ŵasongangene sooni nkati mula ni che Tomasi ŵaliji pamo nawo. Minango jaliji jeugale, ni Che Yesu ŵaiche ni kwima pasikati jao ni kuti, "Chitendewele kukwenu!" 27 Nipele Che Yesu ŵansalile che Tomasi, "Mbiche chala chenu pelepa nnole magasa gangu ni njisenawo nkono wenu mbiche pa luŵalati lwangu. Nkakola lipamba nambo nkulupilile!" 28 Che Tomasi ŵajanjile, "Mmwe ndi Ambuje ŵangu ni mmwe ndi Akunnungu ŵangu!" 29 Che Yesu ŵansalile, "Ana nkukulupilila ligongo muuweni? Akwete upile ŵelewo ŵakukulupilila pangamona." 30 Che Yesu ŵapanganyisye imanyisyo ine yejinji paŵaliji ni ŵakulijiganya ŵao yanganiilembekwe mchitabu chi. 31 Nambo ayiyi ilembekwe nkole kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu ni kwa kukulupilila nkole umi wausyene kwa machili ga liina lyao.

21 Payamasile yeleyo, Che Yesu ŵakopochele sooni ŵakulijiganya ŵao mungulugulu litanda lya Tibelia. Ni ŵalilosisye kwanti yelei, 2 Che Simoni Petulo ni che Tomasi jwakuŵilanjikwa maŵila ni che Nasanieli jwa ku Kana ja ku Galilaya ni ŵanache ŵa che Sebedayo ni ŵakulijiganya ŵao ŵane ŵaŵili, wose ŵaliji pamo. 3 Che Simoni Petulo ŵaasalile achinjakwe, "Ngwaula kukukoka somba." Ni ŵanyawo nombe ŵansalile, "Noweji tutulongane nomwe." Nipele ŵatysile ni ŵakwesile ngalaŵa nambo chilo chila chose nganapatanga chachili chose. 4 Kundaŵi pe, Che Yesu ŵajimi mungulugulu litanda nambo ŵakulijiganya nganamanyililaga kuti ŵaliji ŵelewo. 5 Nipele Che Yesu ŵausisye, "Achachanda, ana nganimpate somba syasilisoyose?" ŵanyawo ŵajanjile, "Elo, nganitupate somba." 6 Che Yesu ŵaasalile, "Mponye lwau kundyo kwa ngalaŵa chimpate somba." Nipele ŵaponyisye lwau ni sambano nganakombolanga kulukwekwelemya ligongo somba syaliji syesijinji nnope. 7 Pelepo jwakulijiganya juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu jula ŵansalile che Petulo, "Ambuje ŵelewo!" Palapala che Simoni Petulo paŵapilikene kuti Ambuje, ŵatakwiile mwinjilo wao ligongo ŵaliji ausile ni kuliponyela mmeesi. 8 Nambo ŵakulijiganya ŵane ŵala ŵaiche ku mbwani ni ngalaŵa ali nkulukwekwelemya lwau lwalugumbele somba pakuŵa nganatalichila kunsanga, mpela makongolo mia moja. 9 Paŵaiche kunsanga ŵauweni mooto wa makala ni pachanya pakwe paŵichikwe somba ni nkate. 10 Che Yesu ŵaasalile, "Muembe somba simpepe simpatile sampano." 11 Nipele che

Simoni Petulo ŵakwesile mu ngalaŵa, ŵaluwutite kunsanga lwau lwalugumbele somba syekulungwa mia moja na hansini na tatu. Namuno somba syo syaliji syesijinji kwanti yeleyo, lwau nganilupapuka. 12 Che Yesu ŵaasalile, "Njisangane kunlye." Nganapagwa namose jumo jwa ŵakulijiganya ŵao juŵalinjile kumbusya, "Ana mmwe ndi ŵaani," pakuŵa ŵamanyilile kuti ali Ambuje. 13 Che Yesu ŵaiche, ŵajigele nkate ni kwapa. Ŵatesile iyoyo peyo ni somba sila. 14 Keleka kaliji kaatatu Che Yesu kwakopochela ŵakulijiganya ŵao paŵamasile kusyuka. 15 Paŵamasile kulya, Che Yesu ŵambusisye che Simoni Petulo, "Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une kwapunda ŵane wa?" Nombejo ŵajanjile, "Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti uneji ngunnonnyela." Che Yesu ŵansalile, "Nsigose ngondolo syangu sya mwana." 16 Nipele ŵambusisye sooni kaaŵili, "Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?" Che Petulo wajanjile, "Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti ngunnonnyela." Che Yesu ŵansalile, "Nsigose ngondolo syangu." 17 Nipele ŵambusisye sooni kaatatu kuti, "Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?" Pelepo che Petulo ŵalilasiche muntima pakuŵa ŵausisye kaatatu, "Nkuunonyela?" Ni ŵajanjile, "Ambuje, mmwe nnyimanyi yose, mmwe nnyimanyi kuti uneji ngunnonnyela." Che Yesu ŵansalile, "Nsigose ngondolo syangu! 18 Ngunsalila isyene, pamwaliji jwanchanda, mwasyoŵelele kulitaŵa mpumbulu mwasylene ni kwaula kwakulikose kumwasachile kwaula. Nambo pachinchekulupe, chinchijongola makono genu ni mundu jwine chachintaŵa ni kunjausya kungankukusaka kwaula." 19 Kwakuŵecheta yeleyo, Che Yesu ŵalosisye chiwa chihawe che Petulo ni kwapa ukulu Akunnungu. Paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵansalile, "Munguye." 20 Pelepo che Petulo ŵagalawiche ni kumbona jwakulijiganya juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu achakuyaga. Jwakulijiganya ju ni jwejula juŵatemi kuŵandikana nnope ni Che Yesu katema ka chakulya cha Pasaka ni kwausya Che Yesu, "Ambuje ana nduni juchangalauche?" 21 Che Petulo paŵambweni jwelejo ŵambusisye Che Yesu, "Ambuje, nambi jwelejo chiyasimane ichichi?" 22 Che Yesu ŵajanjile, "Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi? Mmwejo munguye une." 23 Nipele ngani jo jajenele kwa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito kuti jwakulijiganya jo ngaawa. Nambo Che Yesu nganasala kuti ngaawa, nambo ŵatite, "Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi?" 24 Jwakulijiganya ju ni jwejula jwaŵalasilile umboni wa indu yi ni kulemba. Uweji tukumanyilila kuti yasalile ili isyene. 25 Ipalii indu ine yejinji iŵaitendenkenye Che Yesu. Yeleyo ikalembekwe yose chimo chimo nguganisya kuti namose chilambo chose ngachikajenele kuŵika itabu yaikalembekwe.

Masengo

1 Alakwe che Teofilo, mu chitabu chachilongolele nalembile yankati indu yanayose iwaitesile Che Yesu ni iwaijigenye chitandile kundanda kwa masengo gakwe, **2** mpaka lyuwa lila paWajigalikwe kwini. Nambo akanahe kwigalikwa kwini wapele malajisyo ga ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu achinduna waWasagwile wala. **3** Kwa moWa alobaini pakumala chiwa chao, Che Yesu waakopochele wanyawo sooni ni sooni achilosyaga kuti waliji wajumi. Wanyawo wammweni nombejo waWechete nawo yankati Umwenye wa Akunnungu. **4** Katema kampepe paWalyaga nawo wapele chilanga chi, “Nkasatyoka ku Yelusalemu, nambo ndindilile ntuuka walanjile Atati umwambilikene njisalaga ngani syakwe. **5** Pakuwa che Yohana wabatisye ni meesi, nambo pangakaWa moWa wanyamwe chinchibatiswa ni Mbumu jwa Akunnungu.” **6** Nipele, achinduna paWasongangene ni Che Yesu pamo wausisye, “Ambuje, ana katema kano ni pachimwachisye sooni Wasilaeli Umwenye?” **7** Nambo Che Yesu waasalile, “Katema ni lyuwa lya indu yo ili paasi pa ulamusi wa Atati wangu, ni ngaWa masengo genu kumanyilila chiiwe chakachi. **8** Nambo pachantuluchile Mbumu jwa Akunnungu chinchipochela machili ni sooni chinchiwa waumboni wangu musi wa Yelusalemu ni mu ilambo ya Yudea yose ni Samalia natamuno kumbesi kwa chilambo.” **9** PaWamasile kuWecheta yeleyo, Che Yesu wajigalikwe kwini akuno wanawose achinnolechesyaga, liunde lyaunichile ni wanyawo nganiwaona sooni. **10** Achinduna wala paWaliji nkulolechesya kwiunde Che Yesu ali nkwaula, papopo wandu wawili waWawasile iwalo yeswela, wajimi nkuwandikana nawo, **11** ni watite, “Wanyamwe wandu wa ku Galilaya, ana ligongo lyachi nkwiwa pelepa ndi nkulolechesya kwini? Wele Che Yesu wajigalikwe kwini kutyochele kukwenu chachiika sooni chisau intite pakawona ali nkwaula kwini.” **12** Nipele achinduna wala waujile ku Yelusalemu kutyochele ku chikwesya cha Mizeituni, chichaliji pachiwandi ni musi wo chisau ni lwendo lwa kilomita jimo. **13** PaWaiche mmusi wajinjile mu chuumba cha penani chiWamataga, nombewo waliji che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni che Andulea ni che Filipo ni che Tomasi ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Simoni jwakuwilanjikwa Selote, ligongo waliji jwakumenyanila chilambo chakwe ni che Yuda mwanagwao che Yakobo. **14** Wanawose wo pamo ni achakongwe wampepe pamo ni che Maliamu achikulugwe Che Yesu ni achapwakwe, waliji nkusongangana pamo kupopela kwa ntima umo. **15** Pa moWa go wajimi che Petulo pasikati ja wakukulupilila achinjakwe waWasongangene, waliji mpingo wa wandu mia moja ni ishilini. **16** Che Petulo watite, “Wakukulupilila achinjangu, yaWajilwe Malembelo ga Akunnungu gamalile. Kalakala Mbumu jwa Akunnungu waWechete kwa kang’wa ji che Daudi, che Daudi walondwele nkati che Yuda, juWaalongwesye aWala wandu waWankamwile Che Yesu. **17** Che Yuda waliji jumo jwetu pakuwa wasagulikwe ni Che Yesu tupanganye masengo pamo nawo.” **18** Ngunda wasumachikwe kwa mbiya siWasipatlie che Yuda kwa ligongo lya kusunonyela mbiya sya chigongomalo. Ni wagwile

mwelemo, waPapwiche ni matuumbo gakwe gose gakopweche. **19** Ni ngani ja chiwa chi che Yuda jamaniche kwa wanawose waWatemu ku Yelusalemu, nipele ngunda wo waWilanjikwe mchiwecheto chao Akelidama, malumbo gakwe, “Ngunda wa Miasi.” **20** Che Petulo watite, “Pakuwa ilembekwe mu chitabu cha Sabuli kuti, ‘Pakutama pakwe paWe masame ni anapagwe mundu juchatame mwelemo.’ Sooni ilembekwe kuti, ‘Masengo gakwe ga kwimilila atole jwine.’” **21** “Kwapele, ikuWajilwa asagulikwe mundu jumo mwa wandu waWajesile nowaji katema kose Ambuje Che Yesu paWajendagajendaga pamo nowaji, **22** kutandila katema che Yohana paWabatisyaga mpaka lyuwa lila paWajigalikwe Che Yesu kwini kutyochele kukwetu. Jwelejo aWe jwa umboni pamo ni uweji nkati kusyuka ku Che Yesu.” **23** Pelepo wakolasile meena ga wandu wawili, che Yusufu jwakuwilanjikwa che Balisaba pane akuwilanjikwa che Yusto ni jwine che Matia. **24** Nipele waPopesile achitiji, “Ambuje, alakwe wakujimanyilila mitima ja wandu wose, sambano ntulanjile jwapi mwa wawili wa jumunsagwile alakwe, **25** kuti ajigale lipesa lya masengo ga unduna uWaesile che Yuda ni kwala kuWajilwe.” **26** Ni watesile gudugudu ni gudugudu jila jangwilile che Matia, nipele che Matia waWalanjikwe pamo ni achinduna kumi na moja wala.

2 Palyaiche lyuwa lya Pentekosite wakukulupilila wose wasongangene peuto pamo. **2** Chisisimuchile, lyapikaniche liloWe mpela mbungo ja machili kutyochele kwini ni lyagumbele mu nyuumba mose muWatemu wandu. **3** Nipele, yakopochele indu iyaoneche mpela malamba ga mooto, yajenele ni yatusile pachanya pa kila jumo jwao. **4** Wose wagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni watandite kuWecheta iwecheto ineine mpela Mbumu iwatite pakwakombolesya. **5** Ku Yelusalemu kula kwaliji ni Wayahudi, wandu wakwajitichisya Akunnungu waWakopochele mu misi jinejine pa chilambo pano. **6** Wandu paWapilikene liloWe lya, wangu wekulungwa wa wandu wasongangene. Ni wose wasimosile nnope pakuwa mundu jwalijose waapikanaga wanyawo achiwecheta chiiwecheto chakwe nsyene. **7** Ni wose wasimosile akuno achitiji, “Ana wose utukwapilikana achiwecheta yelei nganaWa wandu wa ku Galilaya? **8** Ana iwele uli wanyaWa pakuwecheta uweji tukupilikana jwalijose mchiwecheto chetu twachinsyene? **9** Wampepe mwa uweji ali Wapalisi ni Wamedi ni Waelami, wane akutamanga ku Mesopotamia ni ku Yudea ni ku Kapadokia ni ku Ponto ni ku Asia ni **10** ku Filigia ni ku Pamfilia ni ku Misili ni ilambo ya ku Libia kuWandikana ni ku Kulene, wane mwa uweji ali achalendo kutyochele ku Loma. **11** Wayahudi ni wandu waWajinjile mu dini ja Chiyahudi, wane wakopochele ku Kilete ni ku Alabia. Uweji wose tukwapikana wandu wo ali nkuwecheta mu iwecheto yetu twachinsyene yankati masengo gamakulungwa ga Akunnungu.” **12** Wose wasimosile ni kukangana akuno achiusyanaga kuti, “Chelechi malumbo gakwe chichi?” **13** Nambo wane wanyelwisye achitiji, “Wandu wa akolelwe.” **14** Nambo che Petulo wajimi pamo ni achinduna likumi ni jumo wala ni watandite kwasalila wandu kwa kunyanisya, “Wanyamwe Wayahudi achinjangu ni wandu wose wankutama pa Yelusalemu pano ninde nansalile ni wanyamwe mumbilikanie chenene malowe gangu. **15** Wandu

wa nganakolelwa mpela inkuti pakuganisa, pakuwa sambano jino jili saa tatu ja kundaŵi. 16 Usyene uli awu, chachikopochele chi ni chechila chasasile che Yoeli jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite, 17 'Akunnungu akuti, pa gele moŵa ga mbesi, chinaape ŵandu wose Mbumu jwangu. Achiŵana ŵenu ŵachilume ni ŵachikongwe chaachilondola, ni achachanda ŵenu chaachilola yakulola, ni achachekulu ŵenu chachisagamila. 18 Elo, iyoyo achikapolo ŵangu achalume ni achakongwe, moŵa go chinaape Mbumu jwangu, nombowo chaachilondola. 19 Chinjitendekanya yakusimonjeka kwiwendo, ni imanyiso pa chilambo, kuchiwe ni miasi ni mooto ni lyosi lyakutopela, 20 Lyuŵa chilichigalauka kuŵa chipi, ni lwesi chiluwē lwechejeu mpela miasi, likaniiche lyelila lyuŵa lya Ambuje lyekulungwa ni lya ukulu. 21 Pelepo, jwaliŵose juchapopele kwa liina lya Ambuje chakuluswe.' 22 "Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, mpilikanchisye malowē ga! Akunnungu ŵammanyisye kukwenu Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa ilosyo ni yakusimonjeka ni imanyiso ŵaipanganyisye Akunnungu mwa ŵanyamwe kwa litala lyakwe mpela inkuti pakwimanyiila mwachinsyene. 23 Pakuŵa kutyochela kundanda Akunnungu asyene ŵasachile kuti ŵanyamwe mummulaŵe Che Yesu, ni ŵanyamwe mwammuleje kwa kwalechela ŵandu ŵangalumbana ŵawambe pansalaba. 24 Nambo Akunnungu ŵansyusisye, ni ŵankulupwisye mu ipwetesi ya chiwa pakuŵa nginikomboleka kuti chiwa chaugalile. 25 Pakuŵa che Daudi ŵankunguluchile Che Yesu yeleyi, 'Naaweni Ambuje mmbujo mwangu moŵa gose, pakuŵa ali kundyo kwangu ngandinganyika. 26 Kwa ligongo lyo ntima wangu wasangalele, sooni nagombile ilulu yakusengwa. Chiulu changu chichitame mu chilolelo, 27 pakuŵa, alakwe Akunnungu nganjileka mbumu jangu kwiuto kwa ŵandu ŵawile, natamuno kwitichisya Jwanswela jwenu asigale ali awile mwilembe. (Hadēs 986) 28 Muunosisye matala ga umi, chimung'umbasye kusengwa kwa upagwe wenu!' 29 "Achalongo achinjangu, ngusaka nansalile pangasisa yankati indu iyaasimene atati ŵetu che Daudi. Ŵelewo ŵajasiche ni kusichikwa, ni sooni lilembe lyakwe lili papapa pamangwetu mpaka lelo jino. 30 Nambo pakuŵa che Daudi ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu, ŵaimanyi kuti Akunnungu ŵaalumbilile ni chilumbilo kuti jumo jwa wisukulu wao chaachintenda mwenye mpela yatite kuŵa che Daudi. 31 Che Daudi ŵalongolele kwiwona indu ichaitendekanye Akunnungu, nipele ŵawechete yankati kusyuka kwa Kilisito Chiwombosyo paŵatite, 'Nganalekwa kwiuto kwa ŵandu ŵawile, atamuno chiulu chao nganichiola.' (Hadēs 986) 32 Nipele, Akunnungu ni ŵawansyusisye Che Yesu jo ni uweji wose tuli ŵa umboni wa indu yo. 33 Che Yesu paŵakwesiswe ni kuŵichikwa ni Akunnungu kundyo kwao, ŵampochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Atati ŵao mpela iŵatite pakulanga. Atupele mbumu jo, chelecho ni chinkuchiwona ni kuchipilikana sambano. 34 Pakuŵa che Daudi nsyene nganakwela mpaka kwianani, nambo ŵatite, 'Ambuje ŵaasalile Ambuje ŵangu, ntame apano kundyo kwangu, 35 mpaka pachinaatende ŵammagongo ŵenu kuŵa chitengu cha kuŵichila makongolo genu.'" 36 "Ŵandu wose ŵa ku Isilaeli akusachilwa amanyilile kwa isyene kuti jwejula Che Yesu jumwaŵambile pansalaba, Akunnungu antesile kuŵa Ambuje ni Kilisito Chiwombosyo." 37 Ni ŵandu paŵapiikene yeleyo,

yaapeteche mmitima ni ŵausisye Che Petulo ni achinduna ŵane ŵala kuti, "Achalongo achinjetu, ana tutende chichi?" 38 Che Petulo ŵaajanjile, "Mundu jwaliŵose aleche sambi syakwe ni kubatiswa kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito ni Akunnungu channechelesye sambi syenu ni kupochela chilanga cha Akunnungu chachili Mbumu jwa Akunnungu. 39 Pakuŵa chilanga chila chaliji kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya achiŵana ŵenu ni kwa ligongo lya ŵandu wose ŵakutama kwakutalika, ni mundu jwali jose juchaŵilanjikwe ni Ambuje Akunnungu ŵetu." 40 Kwa malowē gamajini che Petulo ŵaajamwiche ŵandu ni kwachondelela achitiji, "Nlikulupusye mwachinsyene mu ŵelesi wangalumbana wu." 41 Ŵandu ŵajinji ŵajitichisye malowē gakwe ni kubatiswa. Pa lyaŵa lya ŵandu elufu tatu ŵajonjesyeche. 42 Ŵelewo wose ŵapundile kujiganyikwa ni achinduna ŵa Che Yesu, ŵatemi pamo chilongo, ŵalile chakulya cha Ambuje pamo ni kupopela. 43 Yakusimonjeka ni imanyiso yejinji yatendekwe ni achinduna ŵala ni jwaliŵose ŵakamwilwe ni woga. 44 Ŵakukulupilila wose ŵatemi pamo ni iŵakwete yose ŵagaŵene. 45 Ni ŵasumisye indu ni ipanje yao ni kugaŵilana mbiya mundu jwaliŵose yakuti pakunsoŵa. 46 Lyuŵa ni lyaŵa ŵachinganganaga pa Nyuumba ja Akunnungu. 47 Ŵayaga chakulya pamo mmajumba gao kwa kusangalala ni kwa ntima weswela. 47 Ŵaalapile Akunnungu ni ŵandu wose ŵaanonyele ŵandu wo. Ni lyaŵa ni lyaŵa Ambuje ŵaajonjehesye ŵandu ŵaŵaliji nkukulupuswa.

3 Lyuŵa limo, che Petulo ni che Yohana ŵaliji nkwaula pa Nyuumba ja Akunnungu katema ka kupopela, saa tisa ja muusi. 2 Katema ko ŵandu ŵanjigalaga mundu jumo jwangajenda chipagwile. Ŵandu wo ŵambikaga mundu jo lyaŵa ni lyaŵa pannango wa Nyuumba ja Akunnungu waukuŵilanjikwa "Nnango Wakusalala," kuti aŵende chachilichose kwa ŵaŵajinjilaga pa Nyuumba ja Akunnungu. 3 Paŵaweni che Petulo ni che Yohana achisakaga kwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵawendile kuti ŵaape chachilichose. 4 Che Petulo ni che Yohana ŵankolondolele, nombe che Petulo wo ŵansalile, "Ntulolechesye uwe." 5 Nombejo ŵaalolechesye achilolelaga kuti chapochele chindu kutyochela kwa ŵanyawo. 6 Nambo che Petulo ŵansalile, "Nganingola mbiya namuno sahabu, nambo chingwete cho chinampe. Kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti, njime njende." 7 Nipele ŵankamwile nkono wa kundyo ni kunjimika. Papopo makongolo ni malungo gakwe galimbile. 8 Ŵagulwiche ni kwima ni kutanda kwenda. Ni ŵajinjile pamo nawo pa Nyuumba ja Akunnungu, achendaga ni gulukaguluka akuno achalapaga Akunnungu. 9 Ŵandu wose paŵammweni achendaga ni kwalapa Akunnungu, 10 ŵaamanyilile kuti ali jwejula juŵatamaga pa Nnango Wakusalala wa Nyuumba ja Akunnungu ni kuŵendaŵenda, ŵatojime ni kusimonga kwa chele chichasimene. 11 Jwejula mundu paŵaliji nkulongana ni che Petulo ni che Yohana, ŵandu wose ŵasimosile nnope ni kutanda kuuutuchila pa nsana wauli pa Nyuumba ja Akunnungu waukuŵilanjikwa, "Nsana u che Selemani." 12 Nipele, che Petulo paŵaiweni yeleyi ŵaasalile, "Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, ana ligongo lyachi nkuchisimonga chachikopochele chi? Ana ligongo chi nkutulolechesya mpela uweji ni utuntesile mundu ju ajende

kwa machili getu pane nkuganisa kuti uweji tuli wambone paujo pa Akunnungu? 13 Akunnungu wa achatai wetu che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo, waakusisye Che Yesu katumetume jwao. Nambo wanyamwe mwankamwile kuti aulajikwe ni wanyamwe mwankanile paujo pa che Pilato, nachiwamuno che Pilato wasachile kungopola. 14 Jwelejo waliji Jwanswela ni jwambone, nambo wanyamwe mwankanile, mwawendile che Pilato alechelelwe mundu jwine juwaliji jwakuulaga. 15 Nipele, mwambuleje jwelejo juwaliji ndandililo ja umi. Nambo Akunnungu wansyusisye ni uweji tuli wa umboni wa yeleyo iyakopochele. 16 Kwa litala lya kulikulupiliila liina li Che Yesu, liina li Che Yesu limpele machili mundu ju junkummona ni kummanyilila. Kwa kulikulupiliila liina li Che Yesu kutesile mundu ju alame mpela inkuti pakumbona. 17 "Sambano achalongo achinjangu, naimanyi kuti wanyamwe ni achakulu wenu mwatesile yelei kwaligongo lya ungamanyilila wenu. 18 Nambo kwanti yeleyo Akunnungu wamalichisye yeila yaisasile kalakala kwa kang'wa sya wakulondola wose kuti Kilisito chalagaswe. 19 Nipele, nleche sambi syenu, mwaujilile Akunnungu kuti annechelesye sambi syenu. 20 Mwatendaga yeleyo chinjijechekwe machili ga Mbumu kutyochela kwa Ambuje, nombewo chantume Che Yesu Kilisito awe Chiwombosyo kwa ligongo lyenu. 21 Ikusachilwa welewo asigale kwini ko mpaka pichikaiche katema ka Akunnungu patatende indu yose kuwa yasambano, mpela iwatite pakusala kalakala kwa kang'wa sya wakulondola wakwe waswela. (ai9n g165) 22 Pakuwa che Musa watite, 'Ambuje Akunnungu wenu channyichisye jwakulondola jwa Akunnungu mpela uneji, jwelejo chakopochele pasikati jenu ni wanyamwe nkusachilwa kumpilikanchisya yose ichansalile. 23 Ni mundu jwalijose jwangakumpikanila jwakulondola jo chawichikwe pajika kutyochela mu wandu wa Akunnungu ni kuulajikwa.' 24 Elo, wakulondola wa Akunnungu wose, chitandile che Samweli ni wehala wawakuiye, walalichile ngani sya yelei yaikukupochela mmo'wa gano. 25 Chilanga cha Akunnungu chatesile kwa litala lya wakulondola chili kwa ligongo lyenu ni wanyamwe ndi mu gele malangano gaatesile Akunnungu ni achambuje wenu, mpela iwatite pakwasalila che Iblahimu kuti, 'Kwa litala lya uwelesi wenu wandu wose wa pachilambo chapegwe upile.' 26 Nipele, Akunnungu wansyusisye katumetume jwao ni kundanda, wantumile kukwenu kuti ampe upile wanyamwe kwa kuntenda jwalijose alekangane ni yangalumbana yakwe."

4 Che Petulo ni che Yohana pawaliji nkunguluka ni wandu, waiche wambopesi ni jwankulu jwa wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni Masadukayo. 2 Watumbile nnope pakuwa achinduna wala waajiganyaga wandu kuti Che Yesu wasyuchile, chindu chachikulosya pangasisa kuti wandu wawile chachisyuka. 3 Nipele wakamwile che Petulo ni che Yohana, wawisile mu nyumba jakuta'wilwa mpaka mala'wi jakwe, pakuwa chawandichile chilo. 4 Nambo wajinji mwa welewo wawapilikanile utenga u che Petulo ni che Yohana wakulupilile, ni wandu wawakulupilile wajonjesyeche waliji mpela achalume elufu tano. 5 Mala'wi jakwe, achakulu wa Wayahudi ni achachekulu ni wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga'wapele che Musa wasongangene pamo ku Yelusalemu. 6 Wachingangene nawo

che Anasi Jwambopesi Jwankulu ni che Kayafa ni che Yohana ni che Alekisanda ni wane'wane wawaliji wa lukosyo lwao Jwambopesi Jwankulu. 7 Waajimiche che Petulo ni che Yohana paujo pao, waausisye, "Ana wanyamwe ntesile chelechi kwa machili chi ni kwa ulamusu wa acheni?" 8 Pelepo che Petulo ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, wajanjile, "Mwanya llongola wa wandu ni achachekulu! 9 Iwaga lelo jino nkutuusya yankati chindu chambone chachitendekwe kwa mundu juwaliji ngakwenda ni iyatite pakulama, 10 nipele, wanyamwe ni wandu wose wa ku Isilaeli nkusachilwa kumanyilila kuti mundu ju akwima paujo peno lelo jino, alamiswe kwa machili ga liina li Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti jumwawambile pansalaba, nambo Akunnungu wansyusisye. 11 Che Yesu ni jwakangamba Mmalembelo Gamaswela gagakuti, 'Liganga limwalikanile wanyamwe wakuta'wa, sambano lilyolyo litendekwe kuwa liganga lyekulungwa lya nsingi wa nyuumba.' 12 Jwelejo jikape ni jwakukombola kwakulupusya wandu, pakuwa pachilambo pose ngapagwa liina litupegwilwe lyalitukukombola kukulupuswa nalyo." 13 Achakulu wa Nkungulu wo waimanyilile kuti che Petulo ni che Yohana waliji wandu'wandupe ni wandu wangsanyoma, nipele wasimosile nnope kuwona iwatite pakwanga pangali lipamba, waimanyilile kuti waliji pamo ni Che Yesu. 14 Nambo pawambweni mundu juwalamiswe jula ali ajimi pamo nawo, nganakola chakuwecheta. 15 Nipele, walamwile che Petulo ni che Yohana ajaulangane paasa pa Nkungulu ni achakulu wa Nkungulu wasigalile nkati achiusyanaga achinsyene pe. 16 Ni wasyene, "Twatende ichichi wandu wa? Pakuwa wose wakutama mu Yelusalemu akumanyilila chenene kuti atesile chimanyisyo chachikulungwa ni uweji ngatukukombola kukanila. 17 Nambo pakuti tusiwile ikajenela nnope kwa wandu twajamuche kuti akawechecha ni mundu jwalijose kwa liina li Che Yesu." 18 Nipele ilongola waa'wilasile sooni nkati ni kwakanya kuti ana'wechete sooni pelanga, atamuno kwiganya mu liina li Che Yesu. 19 Nambo che Petulo ni che Yohana wajanjile wanyawo, "Iwaga ili yambone paujo pa Akunnungu kunchimbichisya wanyamwe kupunda Akunnungu, nlamule mwachinsyene. 20 Pakuwa ngatukombola kuleka kusala yeila itwiwini ni kuipilikana." 21 Nipele achakulu wa Nkungulu wo waa'yanisye sooni che Petulo ni che Yohana kwa kalipa nnope ni kwagopola. Nganakombolanga kwajamuka pakuwa wandu wose waliji nkwakusya Akunnungu kwaligongo lya chichatendekwe cho. 22 Ni ajula mundu juwalamiswe kwa litala lya chimanyisyo chi, waliji jwampunde yaka alobaini. 23 Papopo che Petulo ni che Yohana pawagopwele waiche kwa achinjao ni kwa'wanjila yose iwasalilwe ni wambopesi ni achachekulu. 24 Wanyawo pawajipilikene ngani jo, kwa ntima umo waa'popelele Akunnungu achitiji, 'Ambuje, alakwe ni jumwagumbile kwini ni chilambo ni bahali ni indu yose yaali mwelemo! 25 Mwa'wechete kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu kwa kang'wa ja katumetume jwenu che Daudi atati wetu, 'Ana kwachichi wandu wa ilambo ine atumbile? Ana kwachichi wandu akuganisa yangalimate? 26 Mamwenye wa ilambo aliwichile chile, ni achakulu asongangene pamo, kuti wakanile Ambuje, ni Kilisito jwao ju'wansagwile.' 27 "Pakuwa, kusyene che Helode ni che Pontio Pilato ni wandu wa ku Isilaeli pamo ni

wandu wangaŵa Wayahudi, wasongangene papapa pa musi, kunkania Che Yesu katumetume jwenu jwanswela jumunsagwile aŵe Kilisito. **28** Elo, wasongangene kukutendekanya yeila imwaisachile chitandile kundanda ikopochele kwa ulamusi wenu. **29** Nambo, alakwe Ambuje, nnole sambano kutujogoya kwao. Ntukombolechesye uweji achikapolo wenu kulalichila lilowe lyenu pangajogopa. **30** Ngolosye nkono wenu mwalamye wandu ni kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka kwa ulamusi u Che Yesu Katumetume jwenu Jwanswela." **31** Paŵamalisisye kupopela, peuto paŵasongangene pala patenganiche, ni wose wagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni wajendelechele kulalichila lilowe Iya Akunnungu pangali lipamba. **32** Ni mpingo wa welewo wakukulupilila waliji ni ntima umo ni nningwa umo. Ni nganapagwa mundu juwatite kuti iwakwete yo yakwe nsyene, nambo wagaŵene yose iwakwete. **33** Kwa machili gamajinji achinduna wala waŵalasilile umboni wa kusyuka kwa Ambuje Che Yesu, nombe Akunnungu wapela upile weujinji. **34** Nganapagwa mundu jwalijose juwasowilwe ni chachilichose, pakuwa juwakwete ngunda atamuno majumba wasumisyaga ni kwikanasyo mbiya, **35** ni kwapa achinduna, nombewo wagaŵenye kwa jwalijose mpela yaikuti pakunsoŵa. **36** Ni kwaliji ni Mlawi, juwapagwile ku Kupulo, liina lyakwe che Yusufu, ni achinduna wala wammilasilile che Banaba, malumbo gakwe, "Mundu jwakwatulasya wandu mitima." **37** Nombejo wakwete ngunda wakwe, ni wasumisyeye, wajigele mbiya syo ni kwapa achinduna.

5 Jwapali mundu jumo jwakuwilanjikwa che Anania pamo ni wankwakwe che Safila, nombewo iyoyo peyo wasumisyeye ngunda wao. **2** Nambo che Anania wasapwile mbiya siwapatile ni kusisa akuno wankwakwe ali nkumanyilila yeleyo ni sine wapelechele achinduna wala. **3** Nipele che Petulo wammusisye, "Che Anania, kwaligongo chi nkuneka Shetani ajinjile mu ntima mwenu ni kuntenda munnambusye Mbumu jwa Akunnungu kwa kusisa mbiya simwapatile pamwasumisyeye ngunda ula? **4** Pamwaliji ngannasumisyeye, ngunda wo waliji wenu ni pamwasumisyeye ngunda wo, mbiya simwapatile syo syaliji syenu, nakombwele kupanganyichisya kwa yaili yose imwaisachile. Ana kwachichi mwasachile mu ntima mwenu kuchitendekanya chelechi? Nganimunlambusya mundu nambo mwalambwisye Akunnungu!" **5** Che Anania nkupilikana pe yeleyo, wagwile paasi ni kuwa. Wandu wose waŵapilikene ngani jo wakamwilwe ni lipamba kwannope. **6** Achachanda wajimi ni kuchiŵilijila saanda chilu chakwe, wankopwesye paasa ni kawala kukunsika. **7** Nti masaa gatatu wankwakwe wajinjile nkati pangaimanyilila indu iyatyochele. **8** Nipele che Petulo wambusisye, "Musalile! Ana syelesi ni mbiya syose simwapatile kwa kusumisyaya ngunda wenu mmwe ni wankwenu?" Che Safila wajanjile, "Elo, kwa syele mbiya syo." **9** Che Petulo wansalile, "Ligongo chi mmwe ni wankwenu mwajilene kunlinga Mbumu jwa Ambuje? Nnole! Aŵala wandu waŵajawile kukunsika wankwenu, sambano ali pannango, ni sooni chanjigale nomweji wakwe." **10** Papopo che Safila wagwile paasi, mmbujo mwa che Petulo ni kuwa. Achachanda wala paŵajinjile wansimene ali awile, nipele wankopwesye paasa ni kunsika chiwandika ni wankwakwe. **11** Mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wose ni wandu wose waŵapilikene ngani

jo wakamwilwe ni lipamba lyelikulungwa. **12** Achinduna wala wapanganyisye imanyisyo yejinji ni yakusimonjeka pasikati ja wandu wala. Wakukulupilila wala wachinganganaga pamo pansana u che Selemani wauli pa Nyuumba ja Akunnungu. **13** Ni nganapagwa mundu jwalijose mwa wangakukulupilila Kilisito juŵalinjile kuwanganyikana nawo. Nambo wandu wane mwa wangakukulupilila Kilisito wo walapile wakukulupilila wala. **14** Winji wa wandu waŵakukulupilile Ambuje wapundaga konjecheka nnope achalume ni achakongwe, **15** namose wandu wajausyaga wakulwala mwitala ni kwagoneka mu indanda ni mu igono kuti apitaga che Petulo atamuno chiwilili chao chaichilile wampepe wao. **16** Wandu wajinji kutyochela mmisi ja muumbali mwa Yelusalemu waiche achajigalaga wakulwala ni waali ni masoka, ni wose walamiswe. **17** Nipele Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe waŵaliji wampingo wa Masadukayo waŵatemi pelepo, waakolele wiu achinduna wala. **18** Nipele, wakamwile achinduna ni kwaŵika mu nyuumba jakutaŵilwa ja wandu achajinji. **19** Nambo chilo katumetume jwa kwina jwa Ambuje wajugwile minango ja nyuumba jakutaŵilwa ni wakopwesye paasa ni kwasalila, **20** "Njaulanje nkajime pa Nyuumba ja Akunnungu nkaasalile wandu maloŵe gose ga umi wa sambano wu." **21** Achinduna wala wajitichisye, kundaŵi pe wajinjilenje pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya. Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe paŵaiche, waŵalasilile achachekulu wa Waisilaeli ni kutama nawo Nkungulu wekulungwa. Ni walajisye wandu ku nyuumba jakutaŵilwa kuti akaajigale achinduna wala. **22** Nambo wakulindilila wala paŵaiche mu nyuumba jakutaŵilwa, nganiwasimana achinduna wala. Nipele wasusile pa Nkungulu ni kwasalila ngani jo **23** achitiji, "Tujisimene nyuumba jakutaŵilwa jajuigale mbande syose ni wakulindilila achilindililaga mminango. Nambo patwaugwile nganitunsimana mundu jwalijose nkati." **24** Jwankulu jwa wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ni Achakulu Wambopesi paŵapilikene ngani jo wajinjilwe ni lipamba, nganaimanyilila iyasimene achinduna wa Che Yesu. **25** Nipele waiche mundu ni kwasalila, "Wandu umwaŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa wala, sambano ali pa Nyuumba ja Akunnungu achajiganyaga wandu." **26** Nipele jwankulu jwa wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni achinjakwe wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ni kwajigala achinduna ni kwaikanawo pa Nkungulu. Nambo nganiwakamula kwa machili pakuwa wajogopaga kuti wandu chachaponya maganga. **27** Nipele waajigele achinduna ni kwajimika paujo pa Nkungulu. Jwambopesi Jwankulu wasalile wanyawo, **28** "Twanekasisye kwamachili kuti nkajiganya sooni kwa liina Iya mundu ju, ni sambano nnole chintesile, njenesye majiganyo genu mu Yelusalemu mose ni sooni nkusaka kutulalalita nkati chiwa cha mundu ju." **29** Pelepo che Petulo pamo ni achinduna achinjakwe wajanjile, "Ikutuŵajila kwapilikanichisya Akunnungu, ngaŵa wandu. **30** Akunnungu wa achambuje wetu wansyusisye Che Yesu ajula jumwammuleje kwa kwaŵamba pansalaba. **31** Jweleju ni jwejula jwakwesiswe ni Akunnungu mpaka kundyo kwao aŵe Cholongola ni Nkulupusyo kuti wakamuchisye Waisilaeli aleche sambi syao nombejo walechelesye sambi syao. **32** Noweji tuli waumboni wa yeleyo pamo ni Mbumu jwa Akunnungu waŵapele aŵala wakwajitichisya Akunnungu." **33**

Mpingo wose wa Nkungulu paŵapilikene yeleyo, yachimile nnope ni wasachile kwaulaga achinduna wala. **34** Nambo Mfalisayo jumo jwakuwilanjikwa che Gamalieli juwaliji jwakwiganya jwa Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa juwachimbichikwe nnope ni wanda wose, wajimi paujo pa Nkungulu wa Wayahudi ni kulamula kwakoposya paasa achinduna wala kwa katema kakajipi. **35** Ni kuusalila mpingo wa Nkungulu ula, "Wanyamwe Waisilaeli achinjangu, nilolechesye mwachinsyene nkanaŵe kupanganya inkwisaka kwapanganyichisya wanda wa! **36** Kalakala kanandi kwakopochele mundu jumo liina lyakwe che Seuda, achilitendaga jwankulu ni wanda mpela mia nne wankuiye. Nambo jwelejo ŵaulajikwe ni ŵawankulupililaga wose ŵapwilingene ni ngani jakwe jamalile. **37** Ni sooni kanyuma mundu jo, pa moŵa ga kuŵalanga wanda gala ŵatyochele che Yuda jwa ku Galilaya. Nombe ju ŵaachisise wanda wajinji ni wankuiye, nambo jwelejo nombe ŵaulajikwe ni ŵanawose ŵawankulupililaga ŵapwilingene. **38** Ni sambano ngunsalila ŵanyamwe, nkaatenda chachili chose wanda wa, mwaleche! Pakuŵa iŵaga liloŵe li atamuno masengo ga gali ga wanda, chigaweseche. **39** Nambo iŵaga masengo ga gakutyochela kwa Akunnungu nsyene, ngaŵa kuti chinnepele pe, nambo chimoneche nti nkwanila Akunnungu." Nipele wanda wose wa Nkungulu wanjitchisye jwelejo. **40** Nipele ŵaawilasile achinduna wala munkati, ŵalamwile kuti aputikwe mbokola ni kwajamuka kuti ngasaŵecheta sooni kwa liina li Che Yesu, ni ŵaalesile ajaulangane. **41** Nipele achinduna wala ŵakopweche paasa Nkungulu ula ali nkusangalala nnope, pakuŵa Akunnungu ŵaiweni kuti aŵajilwe kujaluswa ligongo li Che Yesu. **42** Ni moŵa gose ŵapundile kwiganya ni kulalichila Ngani Jambone pa Nyuumba ja Akunnungu ni mmajumba ga wanda kuti Che Yesu ali Kilisito.

6 Kanyuma, winji wa ŵakulijiganya pawaliji nkonjecheka, kwatyochele kunyinyita mwa ŵakukulupilila ŵaŵaŵechetaga Chigiliki ni aŵala ŵaŵaŵechetaga Chiebulania. Aŵala ŵaŵaŵechetaga Chigiliki ŵanyinyitaga kuti achakongwe wa Chigiliki ŵaŵawillwe ni achiwankwawo, ŵaliŵalikwe kwagaŵila yakulya moŵa gose. **2** Nipele, achinduna likumi ni ŵawili wala ŵaŵawilasile mpingo wose wa ŵakulijiganya nikuti, "Ngaikuwajilwa kuti tuleche kulalichila liloŵe lya Akunnungu kuti tuŵeje ŵagaŵanya yakulya. **3** Nipele achalongo achinjetu, mwasagule wanda nsano ni ŵawili ŵakumanyika kuti ali ni umboni ŵambone, ŵaagumbale Mbumu jwa Akunnungu ni lunda ni uweji chitwape masengo go. **4** Nambo uweji tutulimbichile nkupopela ni kulalichila Lilowe lya Akunnungu." **5** Ngani jo jaanonyelesye mpingo wose wa ŵakukulupilila wala. Ni ŵaasagwile che Stefano jwagumbele chikulupi ni Mbumu jwa Akunnungu ni che Filipo ni che Plokolo ni che Nikanoli ni che Timona ni che Pamena ni che Nikolau jwa ku Antiokia juŵajinjile dini ja Chiyahudi. **6** Waajimiche mmbujo pa achinduna, nombewo ŵapopele ni kwasajichila makono gao. **7** Ni liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela, ni ku Yelusalemu ko winji wa ŵakukulupilila wajonjesyeche nnope, ni mpingo wekulungwa wa wambopesi ŵaakulupilile Che Yesu. **8** Akunnungu ŵapele che Stefano upile weujinji ni ukombole ni ŵapanganyaga imanyisyo ni yakusimonjeka yejinji

pasikati ja wanda. **9** Nambo ŵakopochele wanda achisakaga kutenda makani ni che Stefano. Wampepe mwa wanda wo ŵaliji ŵa nyuumba jimo ja kupopelela jajikuŵilanjikwa, "Nyuumba ja kupopelela wanda Hulu," ni wanda wo ŵatyochelaga ku Kulene ni ku Aleksandilia ni ŵane kutyochela ku Kilikia ni ku Asia. **10** Nambo Mbumu jwa Akunnungu ŵampele che Stefano lunda, kwa yele nganakombolanga kumpunda paŵaŵechetaga. **11** Nipele ŵaonjile wanda ŵampepe aŵechete kuti, "Twampilikene che Stefano achiŵechetaga maloŵe ga kwatukana che Musa ni Akunnungu." **12** Kwanti yeleyi, ŵaachisise wanda ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. Nipele, wankamwile che Stefano ni kunnyikanawo paujo pa Nkungulu wekulu. **13** Ni wajimiche ŵaumboni wa unami ŵaŵatite, "Mundu ju ngaakuleka ng'o kujichembulunya Nyuumba ja Akunnungu jajiswela ji ni kugachembulunya Malajisyo. **14** Pakuŵa twampilikene achiŵechetaga kuti jwele Che Yesu jwa ku Nasaleti chajijonanje Nyuumba ja Akunnungu ji ni kuchigalausya chisyowelo chiŵatupele che Musa." **15** Wose ŵaŵaliji pa Nkungulu wankolondolele che Stefano, wambweni ku meeso kwakwe kuli mpela ku meeso kwa katumetume jwa kwiani.

7 Nipele, Jwambopesi Jwankulu ŵambusise che Stefano, "Ana yelei ni iyoyo?" **2** Che Stefano nombe ŵaajanjile, "Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile! Akunnungu Ŵakulu ŵakopochele atati ŵetu che Iblahimu paŵaliji ku Mesopotamia akanaŵe kwaula kukutama ku Halani. **3** Akunnungu ŵansalile che Iblahimu, 'Ntyoche mchilambo chenu, mwaleche wanda wa lukosyo lwenu, njaule kuchilambo chatinganlanjile cho.' **4** Nipele, che Iblahimu ŵasamile chilambo cha Ŵakalidayo, wajawile kukutama ku Halani. Paŵawile atatigwe, Akunnungu ŵansamisye sooni ku Halani ni kwika kukutama ku chilambo chino munkutamanga ŵanyamwe sambano jino. **5** Akunnungu nganiŵapa che Iblahimu namose chipande cha chilambo chi kuti chiŵe chao, nambo ŵannanjile kwapa chilambo chi chiŵe chakwe nsyene ni cha uwelesi wakwe, namuno katema ko ŵaliji akanaŵe kola mwanache. **6** Akunnungu ŵansalile yeleyi, 'Uwelesi wenu chiutame mu chilambo cha chilendo, ni kweleko chachatenda achikapolo ni kwasausya yaka mia nne. **7** Nambo Akunnungu akuti, neji chinjalamura wanda wa chilambo uchachatenda achikapolo. Nipele chinjakoposya mchilambo cho ni kwaikanawo apano kuti ambopole.' **8** Ni Akunnungu ŵatesile malangano ni che Iblahimu ga kuumbala gaŵe chimanyisyo cha kugakunda malangano gao. Nipele che Iblahimu ŵambumbesye che Isaka mwanagwe pa lyuŵa lya ncheche ni ncheche pakumala kupagwa. Ni che Isaka nombe ŵambumbesye che Yakobo mwanagwe, ni che Yakobo nombe ŵaatesile iyoyo peyo achambuje ŵetu likumi ni ŵawili wala. **9** "Aŵala achambuje ŵetu ŵankolele wiu che Yusufu, ni ŵansyumisye aŵe kapolo ku chilambo cha Misili. Nambo Akunnungu ŵaliji pamo nawo, **10** ni kunkulupusya mmasausyo gakwe gose. Akunnungu ŵampele che Yusufu upile ni lunda paujo pa Falao, mwenye jwa ku Misili, ni mwenye Falao ŵammisile che Yusufu kuŵa jwankulu jwa chilambo ni jwa wose ŵaali mu nyuumba jao ja chimwenye. **11** Nipele kwatyochele sala jajikulungwa pa chilambo cha ku Misili ni ku Kanaani, ni

wandu wālasile kwannope ligongo lya sala. Achambuje wetu nganakombola kuchipata chakulya chachiichose. 12 Nipele, che Yakobo paŵapiliikene kuti kwana yakulya ku Misili ko, wāalajisye achiwānagwe, yaani achatati wetu, ajaulangane kaandanda ku Misili ko. 13 Ni pa ulendo wao wawili, che Yusufu wālikolasile kwa achapwakwe, ni mwenye jwa ku Misili wālumanyilile lukosyo lu che Yusufu. 14 Ni che Yusufu wāalajisye wāndu kukawāwilanga che Yakobo atatiwige ni achalongo achinjakwe wose, wāndu sabini pa mbili aichanje ku Misili. 15 Che Yakobo wājawile ku Misili, kweleko ni kuwāwilile pamo ni achambuje wetu. 16 Ni malilo gao gajigalikwe mpaka ku Shekemu, ni kusikwa mwilembe liwāsūmle che Iblahimu kutyochela ku lukosyo lwa Hamoli kwa mbiya simpepe.” 17 “Nambo pikaiche katema ka chilanga chiwālumbile Akunnungu ku che Iblahimu, wāndu wāla wātipule ni konjecheka kwa nnope ku Misili kula. 18 Nipele wājimwiche mwenye jwine ku Misili jwanganamanyilila che Yusufu. 19 Mwenye jo wāatesile yangalumbana ni kwaonela achambuje wetu kwa kwakanganichisya akaajase achiwāna wāo achanandi kuti nganasaka akole umi. 20 Katema ko che Musa wāpagwile, nombejo wāliji jwambone paujo pa Akunnungu. Wāelitwe pa musi pa atatiwige kwa miesi jitatu, 21 ni paŵalepele kungosa mwakupunda mu nyuumba wānkopwesye paasa, mwali jwa mwenye jwa ku Misili wānjigele ni kunlela mpela mwanagwe nsyene. 22 Che Musa wājigenywe indu ya lunda lwa Wāmisili nombejo wāliji jwakulimbangana kwa maloŵe ni masengo. 23 “Paŵaliji ni yaka alobaini, ntima wakwe wasachile kwajimajimila achinjakwe Wāisilaeli kukulola indu iwāpanganyichiswaga. 24 Kweleko wāmbweni Mmisili jumo achimpanganyichiswaga yangalumbana jumo jwa achalongo achinjakwe, wāpokasisye, ni che Musa kwakwachisya wāmbuleje Mmisili jula. 25 Wāganisise kuti achalongo achinjakwe Wāisilaeli akaimanyilile kuti Akunnungu akuntuma jwelejo kwakulupusya, nambo nganaimanyilila. 26 Malaŵi jakwe, wāweni Wāisilaeli wāwili ali nkuputana achinsyene pe, ni wālinjile kwajilanya achitiji; ‘Wānyamwe ndi wā lukosyo lumo, ligongo chi nkusaka kuulasyana achinsyene pe?’ 27 Nambo jwejula juŵamputaga njakwe jula wāntutile pambali che Musa ni kunsalila, ‘Ana wāani wāmbisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ 28 Ana nkusaka kumulaga mpela imwatite pakummulaga Mmisili jula liiso?’ 29 Che Musa paŵagapilikene maloŵe go wātisile, wātemi ku chilambo cha ku Midiani nti jwannendo, ni kweleko wāŵelechele wānache wāwili wāchilume. 30 “Payaichile yaka alobaini, katumetume jwa kwini jwa Ambuje jwankopochele che Musa pa chisukutu chichakolelaga mooto kwipululu kula pachiwāndi ni Litumbi lya Sinai. 31 Che Musa wāchisimonjile nnope chichaoneche cho, wāsejelele pachiwāndi kukulolechesya uchenene, nambo wāpilikene liloŵe lya Ambuje lilinkuti, 32 ‘Unej ni ndili Akunnungu wā achambuje wenu, Akunnungu wā che Iblahimu ni wā che Isaka ni wā che Yakobo!’ Che Musa wātetemele kwa lipamba ni nganapunda kulolechesya sooni. 33 Ambuje wānsalile, ‘Mmuule italawanda yenu pakuŵa pelepo panjimi pali papaswela. 34 Naiweni yangalumbana yakwapanganyichisya wāndu wāngū wākutama ku Misili. Mbiilikene kulilasika kwao none ndulwiche kwakulupusya, ni sambano chinantume ku

Misili.’ 35 “Che Musa aju ni jwejula juŵankanile Wāisilaeli paŵansalile, ‘Ana wāani wāmbisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ Kwa litala lya Julajula katumetume jwa kwini jwa wāmbisile che Musa mu chisukutu chichakolelaga mooto, Akunnungu wāntumile che Musa wo aŵe chilongola ni nkulupusyo. 36 Jwelejo ni juŵaalongwesye wāndu akopoche ku Misili kwa kupanganya imanyisyo ni yakusimonjeka mu chilambo cha ku Misili ni mu bahali ja Shamu ni mwipululu, kwa yaka alobaini. 37 Che Musa ni juŵaasalile Wāisilaeli, ‘Akunnungu chanjimuchisye jwakulondola mpela unej kutyochela mwa achalongo achinjenu mwachinsyene.’ 38 Wāisilaeli paŵasongangene mwipululu mula, che Musa wāliji kweleko pamo ni achambuje wetu ni katumetume jwa kwini jwaŵecheche najo mu Litumbi lya Sinai. Jwelejo ni juŵagapochele maloŵe gagakwikanawo umi kutupa uweji. 39 “Nambo achambuje wetu nganasakanga kumpilikani che Musa, wāntutile pambali ni wāsachile mmitima jao kuujila ku Misili. 40 Wānsalile che Haluni, ‘Ntupanganyichisye achiminungu jati tujipopelele ni jitulongsye mwitala, pakuŵa che Musa juŵatulongsye kopoka ku Misili ngatukuchimanyilila chichasimene!’ 41 Katema ko wāpanganyisye chinyago cha ng’ombe ja mwana, ni wātasile mbopesi kwa chinyago ni kuchijangaila chindu chichaliji masengo ga makono gao achinsyene. 42 Nambo Akunnungu wātyosile pa wānyawo, wāalesile asipopele ndondwa sya kwiunde, mpela yaitite pakulembekwa mchitabu cha wākulondola wā Akunnungu, ‘Wānyamwe wāndu wā chilambo cha ku Isilaeli! Ana wānyamwe mwambelechele inyama yesinje ni sadaka kwa yaka alobaini mwipululu mula?’ 43 Wānyamwe mwālijigele lisakasa lya nnungu jwenu Moleki, ni chinyago cha ndondwa ja nnungu jwenu Lefani. Inyago imwāpanganyisye ni iyoyo imwāpopele. Kwa ligongo lya chinansamichisye ku ukapolo kwakutalika kupita ku Babeli! 44 Achambuje wenu wākwete lisakasa lya umboni lyalikulosya kuti Akunnungu ali mwele mwipululu. Lisakasa lila lyakolochekwe mpela Akunnungu iwātite pakwasalila che Musa akolosye, chisau ni achila chiwāchiwani. 45 Nipele achambuje wetu wāpochelagene achinsyene pe mpaka katema ka che Yoshua, paŵachipatile chilambo chi kutyochela kwa wāndu wāŵawinjikwe ni Akunnungu paujo pao. Lyatemile pelepo mpaka katema ka che Daudi. 46 Che Daudi wānonyelwe ni Akunnungu nombe che Daudi wāwendile Akunnungu wāatawile nyuumba ŵele wāali Akunnungu wā che Yakobo. 47 Nambo che Selemani ni juŵantaŵile Akunnungu nyuumba.” 48 “Natamuno yeleyo, Akumanani ngakutama mmajumba gagataŵikwe ni wāndu, mpela yakuti jwakulondola jwa Akunnungu, 49 Ambuje akuti, ‘Kwini kuli chitengu changu cha umwenye ni chilambo chili pakuŵichila makongolo gangu. Nyuumba jati uli jichimundaŵile une, ni liuto chi pachimbumulile? 50 Ana ngaŵa unej jumbanganyisye yeley yose?’” 51 Che Stefano wāpundile kuŵecheta, “Wākukanila achakulungwa wānyamwe! Mitima ni mawiwi genu gali mpela ga wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu. Wānyamwe nli mpela achambuje wenu, moŵa gose nkukanilana ni Mbumu jwa Akunnungu. 52 Ana jwapi mwa wākulondola jwanganlagasya achambuje wenu? Wāauleje ŵelewo wāwāljiswe kalakala ni Akunnungu asale kwika kwa ajula jwakupanganya yaili yambone. Ni sambano wānyamwe

mungalawiche ni kumbulaga. 53 Wanyamwe mwapochele Malajisyo ga Akunnungu gagaiche kukwenu ni achikatumetume wa kwini, nambo nganingakumulichisya." 54 Achakulu wa Nkungulu pawagapilikene malowe go, yachimile nnope ni kuchilimya meeno. 55 Nambo che Stefano ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, walolite kwini, wauweni ukulu wa Akunnungu ni Che Yesu ali ajimi kundyo kwa Akunnungu. 56 Ni watite, "Nnole! Ngukuwona kwini kwakuugule ni Mwana jwa Mundu ajimi kundyo kwa Akunnungu." 57 Pelepo wandu wose wawaliji pa Nkungulu ula wagumisile kwa lilowe lyekulungwa ni kusiwila mawivi ni makono gao. Nipele wangeluchile wanawose kwana kamo, 58 Ni wanopwesye mmusi ni kumponya maganga. Wamboni wala wawisile yakuwala yao kwa jwanchanda jumo liina lyakwe che Sauli kuti aigose. 59 Pawapundile kwaponya maganga, che Stefano wapopele achitiji, "Alakwe Ambuje Che Yesu, mpochele mbumu jangu!" 60 Watindiwele ni wanyanyisye achitiji, "Ambuje nkaawalanjila sambi si." Pawawechete yeleyo wajasiche. Ni che Sauli wakundile kuti che Stefano akuwajilwa kuulajikwa.

8 Lyuwa lilyolyo gatandite malagasyo gannope kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Yelusalemu. Wandu wakukulupilila Kilisito wose wapwilingene mu ilambo ya ku Yudea ni ku Samalia, akawe achinduna pe. 2 Wandu wakwajogopa Akunnungu wansichile che Stefano ni kwalilila kwa malumbo gamakulungwa. 3 Nambo che Sauli walinjile kuwesesya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. Wajawile mu nyumba jajili jose ni kwakoposya paasa wandu wakukulupilila Che Yesu wose achalume ni achakongwe ni kwa wika mu nyumba jakutawilwa. 4 Awala wandu wakukulupilila Che Yesu wawapwilingene wajasilejesile mosemose achilalichilaga Ngani Jambone. 5 Che Filipino nomba wajinjile mu mmusi wauli ku chilambo cha ku Samalia achilalichilaga ngani ja Kilisito ni Akunnungu kwa wandu wakutama pelepo. 6 Mpingo wa wandu pawagapilikene malowe gawawechete che Filipino ni kwiwona imanyisyo iwaitesile, wose waapilikanichisye kwa uchenene. 7 Pakuwa wandu wajinji wawakwete masoka, gakopweche gachigumilaga kwa lilowe lyekulungwa. Ni sooni wandu wajinji wawatatele iwalo ni wawalemele walamiswe. 8 Nipele kwaliji ni kusengwa kwakukulungwa mmusi wo. 9 Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Simoni juwatendaga usa wi mmusi mo kwa mo wa gamajinji ni kwasimosya wandu wa ku Samalia, achilitendaga kuti jwelejo ali jwankulu. 10 Wandu wose chitandile jwannandi kwichila jwankulungwa wapwilingene jwelejo ni kuti, "Mundu ju akwete ukombole wa Akunnungu waukwilanjikwa 'Ukombole Weukulungwa.'" 11 Wampilikanichisye jwelejo pakuwa wasimosisye kwa mo wa gamajinji kwa usa wi wakwe. 12 Nambo pawaukulupilile utenga u che Filipino nkati Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni ngani ji Che Yesu Kilisito, wabatiswe achalume ni achakongwe. 13 Che Simoni nomba waukulupilile, ni pawabatiswe, wajasile ni che Filipino, wasimosile pawaiweni imanyisyo ni yakusimonjeka iyatendekwe. 14 Achinduna wawaliji ku Yelusalemu pawapilikene kuti wandu wa ku Samalia nombewo ajitichisye Lilowe Iya Akunnungu, waatumile che Petulo ni

che Yohana kukwao. 15 Che Petulo ni che Yohana pawaiwe kweleko wapopelele wakukulupilila wala kuti ampochele Mbumu jwa Akunnungu, 16 pakuwa Mbumu jwa Akunnungu waliji akanantuluchile mundu jwalijose mwa wanyawo, nambo wagambile kubatiswa pe kwa liina Iya Ambuje Che Yesu. 17 Nipele, che Petulo ni che Yohana wasajichile makono gao wakukulupilila wala, ni wapochele Mbumu jwa Akunnungu. 18 Pelepo che Simoni pawaimanyi kuti wandu akupegwa Mbumu jwa Akunnungu kwa kusajichilwa makono ga achinduna, wasachile kwapa mbiya che Petulo ni che Yohana 19 achitiji, "Mumbeje none jwakwe ukombole wo kuti mundu jwalijose juchingansajichile makono ampochele Mbumu jwa Akunnungu." 20 Nambo che Petulo wansalile, "Njonasiche mwasyene pamo ni mbiya syenu, pakuwa nkuganisya kuti nkukombola kusuma ukombole wa Akunnungu kwa mbiya! 21 Nganinkola chachili chose atamuno lipesa pamasengo go pakuwa ntima wenu nganiuwa wambone paujo pa Akunnungu. 22 Kwapele nleche ungalumbana wenu wu, ni kwapopela Ambuje nombewo panepa channechelesye sambi sya kuganisya yeleyo. 23 Pakuwa ngummona mgumbeke ligogo ni sooni ntwikwe ni sambili!" 24 Che Simoni wajanjile, "Ngummenda mwanya mumbopolele kwa Ambuje ganaiche kuumbata gagaligose mwa gelego gansasile go." 25 Che Petulo ni che Yohana pawamalisisye kuwalanga umboni ni kulalichila Lilowe Iya Ambuje, waujile ku Yelusalemu. Pawaujaga waalalichile wandu Ngani Jambone mmisinda jejini ja ku Samalia. 26 Katumetume jwa kwini jwa Ambuje wansalile che Filipino, "Nliwiche chile njaule kulujenda ku litala lyalikupitila mwipululu lyalikutuluchila ku Yelusalemu kwala ku Gaza." 27 Nipele, che Filipino walwisile chile ni kutanda ulendo. Katema ko kwaliji ni mundu jwa ku Esiopia jwakugosa mbiya mu umwenye wa Kandake mwenye jwankongwe jwa ku Esiopia, mundu jo watamaga liuli. Jwelejo wajawile ku Yelusalemu kukwapopela Akunnungu, ni katema ko waliji nkuuja ali akwesile mutuka ja kukwekwelemya. 28 Pawaujaga, watemi mmutuka akuno ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. 29 Nipele, Mbumu jwa Akunnungu wansalile che Filipino, "Mmandichile mutuka jo ni kulugana najo." 30 Che Filipino wautwiche ni kujiwandichila mutuka jila, wapwilingene mundu jula ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. Pelepo che Filipino wammusisye, "Ana nkumanyilila uchenene inkusyoma yo?" 31 Mundu jo wanjajile, "Ana chingombole uli kuimanyilila pangali mundu jwakundaguila?" Pelepo wanchondelele che Filipino kuti akwele mu mutuka ni kutama pamo nawo. 32 Ni liunjili Iya Malembelo ga Akunnungu liwaliji nkusyoma ni ali, "Waliji mpela ngondolo jiwajijausyaga kukujisinga, wamyalele mpela mwanangondolo pakunkata manyunya, Nombewo nganawecheta chachili chose. 33 Wachambulwisye ni kwaonela. Ngapagwa juchakombole kuwecheta yankati uwelesi wakwe, pakuwa umi wakwe ujigalikwe kutyochela pachilambo." 34 Mundu jwa ku Esiopia jo wansalile che Filipino, "Choonde musalile, jwakulondola jwa Akunnungu ju akuwecheta yankati waani? Ana akuwecheta yankati nsyene pane mundu jwine?" 35 Nipele, che Filipino watandilile pelepo pa Malembelo ga Akunnungu wansalile Ngani Jambone ji Che Yesu. 36 Pawaliji chiwela ni ulendo wo, waiwe pagali

meesi, ni juwatamaga liuli jula wātite, “Peuto pa kwana meesi, ana kwana chachili chose chakuunekasya une ninabatiswe?” 37 Che Filipino wātite, “Mwakulupililaga ni ntima wenu wose nkukombola kubatiswa.” Nombejo wātite, “Elo ngukulupililla kuti Che Yesu Kilisito ali Mwana jwa Akunnungu.” 38 Mundu jula walamwile mutuka jijime, ni wanawose wawili watulwiche ni kwinjila mmeesi, che Filipino wambatisye mundu jula. 39 Pawakopweche mmeesi papopo Mbumu jwa Ambuje wanjigele che Filipino ni mundu jwa ku Esiopia jula nganambona sooni che Filipino, nambo wajendelechele ni ulendo achisengwaga. 40 Nambo che Filipino walisimene aiche mmusi wa ku Azoto, ni pawapitaga waalalichile wāndu Ngani Jambone mmisi jose mpaka waiche ku Kaisalia.

9 Katema ko che Sauli wapundile kwajogoya nopo wakwakuya Ambuje kuti chiwaulaje. Wajawile kwa Jwambopesi Jwankulu, 2 kukuwenda waape chikalata chakwamanyisa mmajumba ga kupopelela ga ku Damesiki kula kuti, waasimanaga kweleko wāndu wakulikuya Litala Iya Ambuje, achalume atamuno achakongwe wakamule ni kwaikanawo ku Yelusalemu. 3 Nambo che Sauli paWaliji mwitala pachiwandi ni kwika ku Damesiki, chisisimuchile lulanga kutyochela kwini Iwalanguchisye mbande syose. 4 Wagwile paasi ni kupilikana lilowe lichasalilaga, “Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuunagasya?” 5 Che Sauli nomba wansisye, “Ambuje, ana waani alakwe?” Ni lilowe Iyo Iyajanjile, “Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya. 6 Nambo sambano njime, njinjile mmusi ni kweleko chansalile chachikumajila kuchipanganya.” 7 Ni wāndu wawaliji pamo nawo mu ulendo wala, wajimi ali jji, wapilikanaga lilowe Iyo nambo nganammona mundu. 8 Che Sauli wajimi, nambo pawatatanukwile meeso gakwe nganakombola kuchiwona chachili chose, nipele wāndu wawalongene nawo wala wankamwile nkono ni kunnongosya mpaka ku Damesiki. 9 Che Sauli watemi mowa gatatu pangalola, ni nganala natamuno kung’wa chachili chose. 10 Ku Damesiki ko jwapali jwakulijiganya ju Che Yesu liina iyakwe che Anania. Ambuje wammilasilile mu yakwiwona, “Che Anania!” Che Anania wajitiche, “Une ndili pelepa Ambuje.” 11 Ambuje wansalile, “Njimuche njiale ku litala Iyalikuwilanjikwa Litala Lyagoloka, nkauchilichisye mu nyumba ji che Yuda mundu liina iyakwe che Sauli jwa ku Taso. Ni sambano ali nkupopela, 12 nombewo mu yakwiwona ambweni mundu liina iyakwe che Anania achijinjilaga nkati ni kunsajichila makono gakwe kuti akombole kulola sooni.” 13 Nambo che Anania wajanjile, “Ambuje, mbilikene ngani sya mundu ju kutyochela kwa wāndu wajanji, mbilikene yangalumbana iwaapanganyichisye waswela wenu ku Yelusalemu kula. 14 Ni apano aiche ali ni ulamusi kutyochela kwa achakulu wambopesi, wakamule wāndu wose wakukulupililla mmwe Che Yesu.” 15 Nambo Ambuje wansalile che Anania, “Njauleje pe, pakuwa naasagwile kuti andumichile, ajenesye ngani syangu kwa wāndu wangaŵa Wayahudi ni kwa mamwenye ni kwa Waisilaeli nombe. 16 Uneji nansyene chinaalosye indu yekulungwa ichawajilwe kulagaswa nayo kwaligongo Iyangu.” 17 Nipele, che Anania wajawile ni kwinjila mu nyumba jo. Waaajichile makono che Sauli ni kuti, “Nlongo njangu che Sauli, Ambuje Che Yesu juwakukopochele pamwaliji mwitala kwika apano, andumile kuti nkombole kulola

sooni ni kugumbaswa Mbumu jwa Akunnungu.” 18 Papopo yagwile mmeeso mwakwe che Sauli indu mpela ikalawesya ni wakombwele kulola sooni. Ni wajimwiche ni kubatiswa. 19 Nipele walile chakulya ni kukola machili sooni. Che Sauli watemi pamo ni wakulijiganya wa Che Yesu kwa moŵa kanandi ku Damesiki kula. 20 Papopo wātandite kulalichila mmajumba ga kupopelela ga Wayahudi kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu. 21 Wāndu wose wawampilikene wasimosile ni kuti, “Ana jweleju ngaŵa julajula jwaŵauleje aŵala wawankulupililaga Che Yesu ku Yelusalemu kula? Ni sooni waiche akuno kuti wakamule wanyawo ni kwajausya kwa achakulu wambopesi!” 22 Che Sauli wapundile kukola machili, ni kwasimosya Wayahudi wākutama ku Damesiki iwatite pakulosya pangasisa kuti, Che Yesu ali Kilisito. 23 Pagapite moŵa gamajinjil, Wayahudi wajilene ni kusosa itajile pakwaulaga che Sauli. 24 Nambo che Sauli wapilikene ngani jo. Nipele wāndu wāliji nkwaŵulilla mminango ja kwinjilila mmusi wo muusi ni chilo, kuti waulaje. 25 Nambo chilo chimo wakulijiganya wakwe wanjigele mu chitundu ni kumpelesya pepowo pa likumba Iya musi ni kunsalelesya mpaka paasi. 26 Che Sauli paŵaiche ku Yelusalemu wasachile kuliwanganya ni wakulijiganya wane wala. Nambo wose wanjogwepe, nganakulupililla kuti che Sauli wāliji jwakulijiganya njao. 27 Nipele che Banaba wanjigele che Sauli ni kunjausya kwa achinduna, ni kwasalila yankati che Sauli iwatite pakwawona Ambuje Che Yesu mwitala ni kukunguluka nawo, ni iwatite pakwalalichila wāndu ngani si Che Yesu pangali lipamba ku Damesiki kula. 28 Nipele che Sauli watemi pamo nawo, ni wajesile mu Yelusalemu mose achilalichilaga wāndu Lilowe Iya Ambuje pangali lipamba. 29 Ni sooni wakungulwiche ni kukanilana ni Wayahudi wakuwecheta Chigiliki, nambo wanyawo wasachile kummulaga. 30 Wakukulupililla wala paŵamanyilile yeleyo, wanjigele che Sauli ni kunjausya ku Kaisalia, ni wannesile kweleko kuti ajaule ku Taso. 31 Katema ko mpingo wa wāndu wakukulupililla Kilisito wala wakwete chitendeweke ku Yudea kose ni ku Galilaya kose ni ku Samalia kose. Mbumu jwa Akunnungu wapele machili ni wajonjiesyeche ni watemi kwa kwajogopa Ambuje. 32 Che Petulo paŵaliji nkwendajenda pali pose, waiche sooni kwa wakukulupililla wākutama ku Luda. 33 Wansimene kweleko mundu jwakuwilanjikwa che Ainea, juŵagonile pa chindanda kwa yaka nsano ni itatu pakuŵa watatele. 34 Nipele, che Petulo wansalile, “Che Ainea, Che Yesu Kilisito akunnamisyā. Njimuche, ntandiche chindanda chenu.” Papopo che Ainea wajimwiche. 35 Wāndu wose wawatemi ku Luda ni ku Shaloni wambweni che Ainea, ni wose wankulupilille Ambuje. 36 Ku Yopa ko jwapali jwakulijiganya jwankongwe liina iyakwe che Tabisa, mu Chigiliki che Doka, malumbo gakwe, ngolombwe. Jweleju wapanganyaga yambone ni kwakamuchisya wakulaga moŵa gose. 37 Moŵa gala walwasile ni wajasiche. Wāndu wajaŵojese malilo gakwe ni wagaŵisile mu chuumba cha mwani. 38 Ku Yopa nganikulalikangana ni ku Luda, nipele wakulijiganya paŵapilikene kuti che Petulo ali ku Luda, wājaisye wāndu wawili kukwao ni kwachondelela kuti, “Nnyiche chitema pe kukwetu.” 39 Nipele, che Petulo walongene nawo. Paŵaiche, wanlongwesye ku chuumba cha mwani. Kweleko wawililwe ni achiwankwawo wose wansyungwile che Petulo achililaga ni kwalosya minjilo ni yakuwala ine iwaipanganyisye che Doka

akanaŵe kwasika. 40 Che Petulo ŵaakopwesye paasa wose, ŵatindiŵele ni kupopela. Nipele, ŵagagalauchile malilo gala ni kuti, “Che Tabisa njimuŵe.” Nombejo ŵatatanukwile meeso gao, ni paŵaweni che Petulo ŵajimwiche ni kutama. 41 Che Petulo ŵankamwile nkono ni kunjimika, ni ŵaawilasilile ŵandu ŵakukulupilila ni ŵawililwe ni achiŵankawo ŵala, ŵapele ali jwanjumi. 42 Ngani jo jajenele papali pose ku Yopa ko, ni ŵandu ŵajinji ŵaakulupilile Ambuje. 43 Che Petulo ŵalonjele ku Yopa kula moŵa gampepe, achitamaga mu nyumba ja mundu jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakukolosya mapende.

10 Ni jwapali mundu ku Kaisalia liina lyakwe che Konolio, chilongola jwa mpingo wa ŵangondo mia moja waukuŵilanjikwa “Mpingo wa Italia.” 2 Jweleju pamo ni ŵaali mu nyumba jao wose ŵajogopaga Akunnungu, nombejo ŵakamwisye ŵakulaga ni kupopela moŵa gose. 3 Mpela saa tisa ja muusi ŵammweni pangasisika katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu mu yakwiwona achaichilaga ni kwasaila, “Che Konolio!” 4 Che Konolio ŵankolondolele katumetume jo ali ni lipamba, ni kummusya, “Kwana chichi Ambuje?” Katumetume jo ŵanjanjile che Konolio, “Akunnungu apochele mapopelo ni sadaka syenu kwa ŵakulaga, ni sooni ngasanliŵalila kose. 5 Sambano, mwalajisye ŵandu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo. 6 Jweleju akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyumba jakwe jili mungulugulu mbwani.” 7 Ajula katumetume jwa kwinani jwaŵechete maloŵe go paŵatysile, che Konolio ŵaawilasilile ŵakutumichila ŵakwe ŵawili pamo ni jumo jwa ŵangondo ŵakwe juŵantumichilaga, juŵaliji jwakwajogopa Akunnungu, 8 Ŵaasalile yose iyakopochele, ni kwalajisya ku Yopa. 9 Malaŵi jakwe lyuŵa lili pa ntwе, ŵandu ŵatatu wo ali chiŵela mu ulendo, achiŵandichilaga ku Yopa che Petulo ŵakwesile penani pa nyumba kukupopela. 10 Ni jakwete sala, ŵasachile chakulya. Paŵankulumichisya chakulya, ŵaiweni yakwiwona. 11 Ni ŵakuweni kwinani kweugule ni chindu chisau shaka jejikulungwa jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chili nkutuluswa. 12 Mwelemo mwaliji mwana inyama inayose yana makongolo gancheche ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni ya kwiunde. 13 Nipele, ŵalipilikene liloŵe lichasalilaga, “Che Petulo njimuŵe, nsikite nlye.” 14 Nambo che Petulo ŵajanjile, “Ngwamba, Ambuje, uneji nganilye chindu chachili chose chekanye kuligwa atamuno chakusakala.” 15 Liloŵe lila lyapikaniche sooni lichasalilaga, “Indu yaiswejesye Akunnungu nkaiŵilanga yakusakala!” 16 Chelechi chakwasaila che Petulo nsikite nlye ŵasalilwe katatu, ni papopo shuka jila janyakulikwe kwinani. 17 Che Petulo paŵaliji nkusimonga nkati malumbo ga yakwiwona yaiweni yo, ŵandu ŵaŵalajiswe ni che Konolio ŵala, ali amasile kuuchilichisya, ŵaiche pa nyumba ji che Simoni jwakukolosya mapende, ni kwima pannango, 18 ni ŵapoposile ni kuusya, “Ana mwelemu kwana jwannendo jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo?” 19 Ni che Petulo paŵaliji nkuganisa yankati yakwiwona ila. Papopo Mbumu jwa Akunnungu ŵasalile, “Che Simoni, Kwana ŵandu ŵatatu pelepa akunsosa. 20 Ntuluche chitema pe ni sooni nkaliusyausya kulongana pamo nawo pakuŵa une ni junaatumile.” 21 Nipele, che Petulo ŵatulwiche

ni kwasaila ŵandu wo, “Uneji ndili jwelejo junkunsosa. Ana nkusosa chichi pelepa?” 22 Ŵanyawo ŵanjanjile, “Atutumile che Konolio jwankulu jwa ŵangondo, mundu jwakuŵalanjikwa umboni wambone, jwakwajogopa Akunnungu ni kuchimbichikwa ni Ŵayahudi wose. Ŵasalilwe ni katumetume jwa kwinani kuti ambilanje alakwe kumangwakwe kuti apilikanile chinkusaka kuŵecheta.” 23 Che Petulo ŵaawilasilile ajinjanje nkati, ŵapele pagona. Malaŵi jakwe, che Petulo ŵatandite ulendo pamo ni ŵanyawo, ni ŵandu ŵane ŵakukulupilila Che Yesu ŵa ku Yopa ŵalongene nawo. 24 Lyuŵa lyaawili lyakwe ŵaiche ku Kaisalia, kweleko che Konolio ŵaaliche achalongo achinjakwe ni achambusangagwe, ni ŵaliji nkwalindilila ŵanyawo. 25 Nipele che Petulo paŵajinjilaga nkati, che Konolio ŵakopweche paasa kukwachangamila, ŵatindiŵele paujo pa che Petulo ni kwakotamila. 26 Nambo che Petulo ŵanjimiche ni kunsalila, “Njime pakuŵa none jwakwe ndili mundu mpela alakwe.” 27 Che Petulo ŵapundile kukunguluka ni che Konolio ali nkwinjila nkati ni ŵasimene ŵandu ŵajinji asongangene. 28 Che Petulo ŵaasalile, “Ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti malajisyo ga dini jetu ja Chiyahudi gakatukanya kukumulangana atamuno kwajimajimila ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Nambo Akunnungu aamanyisye uneji kuti ninanganichisye mundu jwalijose kuti ali jwangaswejeswa atamuno jwakusakala. 29 Kwa ligongo lyo pamumilasilile nganiingana kwika. Nipele, ngummusya kwaligongo chi mumilasilile?” 30 Che Konolio ŵajanjile, “Gapite moŵa gatatu mpela saa jijiji ja saa tisa, naliji nkupopela mu nyumba jangu. Chisimuchile nammweni mundu jwawasile iwalo yeswela mbee ajimi paujo pangu, 31 ni ŵatite, ‘Che Konolio! Akunnungu akupilikene kupopela kwenu ni akusikumbuchila sadaka simwapele ŵakulaga. 32 Nipele muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo, jweleju akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyumba jakwe jili mungulugulu mbwani.’ 33 Nipele, chitema pe naatumile ŵandu kukwenu, nomwe ntesile yambone pa kwika. Sambano uweji wose tuli paujo pa Akunnungu, kupilikanila chachili chose chantumile Ambuje kusala.” 34 Pelepo che Petulo ŵatandite kuŵecheta achitiji, “Sambano ngumanyilila kuti isyene Akunnungu nganakola lusagu. 35 Nambo mundu jwa chilambo chachili chose, jwakwajogopa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pao, akukundikwa nawo. 36 Ŵanyamwe nkuumanyilila utenga uŵaapeleche Akunnungu kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli, achijenesyaga Ngani Jambone jajikwikanawo chitendeweke kwa litala li Che Yesu Kilisito, ŵaali Ambuje ŵa wose. 37 Ŵanyamwe nkulimanyilila alifa lilyatyochele mchilambo chose cha Ŵayahudi, chitandite ku Galilaya, che Yohana paŵamasile kulalichila utenga wa ubatiso. 38 Nkumanyilila iŵatite Akunnungu pakunsagula Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa kwatuluchisya Mbumu jwa Akunnungu ni machili. Pakuŵa Akunnungu ŵaliji pamo nawo, nipele ŵaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno achitendaga yambone ni kwalamya wose ŵaŵakamwilwe ni Ibilisi. 39 Noweji tuli ŵaumboni wa yose iŵatesile mmusi wa Ŵayahudi ni mu Yelusalemu. Ŵambuleje kwa kwaŵamba pansalaba, 40 nambo Akunnungu ŵansyusisye pa lyuŵa lyaatatu ni kwatenda awoneche pangasisika. 41 Nganawoneka kwa ŵandu wose,

nambo kwa aŵala ŵaumboni ŵaŵasagwile Akunnungu, yaani uweji utwalile ni kung'wa pamo nawo, paŵamasile kusyuka. 42 Ni ŵatulajisye tulalichile Ngani Jambone kwa ŵandu wose ni kuŵalanga umboni kuti Che Yesu ni ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu kuti ŵaalamule ŵajumi ni ŵawe. 43 Ŵakulondola ŵa Akunnungu wose ŵasasile umboni nkati ŵelewo kuti mu liina lyao, jwalijose jwakwakulupilila chalecheleswe sambu syakwe syose." 44 Che Petulo paŵaŵechetaga malowe go, Mbumu jwa Akunnungu ŵatuluchile ŵanawose ŵaŵaupilikanilaga utenga kwa. 45 Ni Ŵayahudi ŵaŵakulupilile ŵaŵapechesye che Petulo kutyochela ku Yopa ŵala ŵasimosile kuwona kuti Akunnungu ŵatuluchisye ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. 46 Pakuŵa ŵaupilikene achiŵechetaga iŵecheto yakusimosya paŵakusyaga Akunnungu. Pelepo che Petulo ŵatite, 47 "Ŵandu ŵa apochele Mbumu jwa Akunnungu mpela uweji itutite pakupochela. Ana kwana mundu jwalijose juchakombole kwakanya kuti anabatiswe ni meesi?" 48 Nipele, ŵalamwile kuti abatiswe kwa liina li Che Yesu Kilisito. Nipele ŵandu ŵala ŵaachondelele che Petulo kuti atame nawo moŵa gampepe.

11 Achinduna ni ŵandu ŵane ŵakunkulupilila Che Yesu ŵawatemi ku Yudea ŵapilikene kuti ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nombe apochele Liloŵe Iya Akunnungu. 2 Nipele, che Petulo paŵausile ku Yelusalemu, aŵala Ŵayahudi ŵaŵakulupilile Che Yesu ŵaŵaumbale, ŵaalatilile, 3 achitiji, "Mmwejo mwajawile kukutama ni ŵandu ŵangaumbala ni kulya nawo!" 4 Pelepo che Petulo ŵatandite kwagopolela yeleyo chimo chimo kuti. 5 "Lyuŵa limo naliji nkupopela musi wa ku Yopa, pelepo naiweni yakwiwona, nachiweni chindu mpela shuka jajikulungwa jili jewambe mmalombo gakwe gancheche chilinkutululwa kutyochela kwinani, ni kwika panaliji une. 6 Nalingulile uchenene nkati, naiweni inyama ya kulungwa yana makongolo ncheche ni inyama ya mwikonde ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni. 7 Nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, 'Che Petulo njime, nsikite ndye.' 8 Ni uneji najanjile, 'Ngwamba, Ambuje, pakuŵa chindu chachili chose changaswejeswa atamuno chakusakala nganichijinjile ng'o pakang'wa pangu.' 9 Nambo liloŵe lila lyapikaniche kaaŵili kutyochela kwinani litchitiji, 'Yaiswejesye Akunnungu, alakwe nkaiŵilanga yakusakala.' 10 Chelechi chatendekwe katatu, ni mbesi jakwe indu yose yanyakulikwe sooni kwinani. 11 Pangakaŵa, ŵandu ŵatatu ŵaŵalajiswe kukwangu kutyochela ku Kaisalia ŵaiche pa nyumba jinatamaga. 12 Mbumu Jwanswela wasalile longane nawo pangali lipamba. Ni ŵanyaŵa sita nalongene nawo ku Kaisalia ni kwelokwe twajinjile mu nyumba ji che Konolio. 13 Che Konolio ŵatusalile iŵatite pakummona katumetume jwa kwinani juŵajimi mu nyumba jakwe ni kunsalila, 'Muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akuŵilanjikwa che Petulo. 14 Ŵelewo chaachinsalila malowe, ganti chigankulupusye mmwejo ni ŵandu ŵaali mu nyumba jenu wose.' 15 Panatandite kuŵecheta, Mbumu jwa Akunnungu ŵatuluchile mpela yatite pakututuluchila uweji kundanda. 16 Pelepo nagakumbuchile malowe ga Ambuje paŵatite, 'Che Yohana ŵabatiswe kwa meesi, nambo ŵanyamwe chimbatiswe kwa Mbumu jwa Akunnungu.'

17 Nipele iŵaga Akunnungu ŵapele ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ntuka ulaula watupele uweji utukwakulupilila Ambuje Che Yesu Kilisito, ana uneji ŵaani naakanile Akunnungu?" 18 Paŵapilikene yeleyo, ŵalesile makani ni kwakusya Akunnungu achitiji, "Akunnungu ŵapele ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi lipesa Iya kuleka sambu, akole umi wa moŵa gose pangali mbesi!" 19 Ligongo Iya kulagaswa kukwatandite paŵauleje che Stefano, ŵandu ŵaŵakulupilile Che Yesu ŵala ŵapwilingene. Ŵane ŵajawile mpaka ku Foinike ni ku Kupulo ni ku Antiokia achilalichilaga Liloŵe Iya Akunnungu kwa Ŵayahudi pe. 20 Nambo ŵapali ŵane ŵa ŵanyawo ŵawatyochele ku Kupulo ni ku Kulene, ŵajawile ku Antiokia ni kwenesya ngani jo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, achilalichilaga Ngani Jambone ja Ambuje Che Yesu. 21 Ambuje ŵaalongwesye kwa ukombole wao, ni ŵandu ŵajinji ŵakulupilile ni kwajijilila Ambuje. 22 Ni ngani syo syapikaniche kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ku Yelusalemu. Nipele ŵantumile che Banaba ajaule ku Antiokia. 23 Nombejo paŵaiche kweleko ni kwiwona iŵatite Akunnungu pakwapa upile ŵandu ŵala, ŵasengwile ni kwachisya ŵandu apunde kwakulupilila Ambuje kwa mitima jao jose. 24 Che Banaba ŵaliji mundu jwambone ni jwagumbe Mbumu jwa Akunnungu ni chikulupi. Kwa ligongo li che Banaba, mpingo wekulungwa wa ŵandu wajonjesyeche kwa Ambuje. 25 Nipele che Banaba ŵajawile ku Taso kukwasosa che Sauli. 26 Paŵasimene, ŵalongene nawo ku Antiokia. Ni wose ŵanaŵawili ŵatemi ni mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito chaka chansima, achijuganyaga mpingo wekulungwa wa ŵandu. Ku Antiokia ko ni kukwaliji kwaandanda ŵakulijiganya kuŵilanjikwa Ŵakilisito. 27 Ni katema kakoko, ku Antiokia ko ŵaiche ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵampepe kutyochela ku Yelusalemu. 28 Nipele, jumo jwa ŵanyawo liina lyakwe che Agabo ŵajimi ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu ŵalondwele kuti, chijityochele sala jajikulungwa mchilambo chose. Sala jo jatyochele katema ka mwenye che Kilaudio. 29 Ŵakulijiganya ŵala, jwalijose malinga ni ukombole wakwe ŵaakamuchisye achinjao ŵaŵakulupilile Che Yesu ŵawatamaga ku Yudea. 30 Nipele, ŵatesile yeleyo ni kwatuma che Banaba ni che Sauli kuti apeleche kwa achakulu ŵa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

12 Katema kakoko mwenye che Helode, ŵatandite kwalagasya ŵandu ŵampepe wa mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. 2 Ni ŵambuleje che Yakobo mpwakwe che Yohana ni lipanga. 3 Paŵaiweni kuti chitendo cho chanonyelesye Ŵayahudi, ŵapundisye, ŵaakamwile che Petulo nombe nawo. Yeleyo yatendekwe katema ka chindimba cha mikate jangatajikwa amila. 4 Paŵankamwile che Petulo, ŵammisile mu nyumba jakutaŵilwa ni kwaŵika paasi pa mipingo ncheche ja ŵangondo ncheche ncheche kuti ŵalindilile. Che Helode ŵasachile kwakoposya che Petulo kwa ŵandu pakumala chindimba cha Ŵayahudi cha mikate jangatajikwa amila chachikuŵilanjikwa Pasaka. 5 Nipele, che Petulo paŵaliji mu nyumba jakutaŵilwa jila, katema kakoko mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵalimbile kwapopelela kwa Akunnungu kwa mitima jao jose. 6 Chilo, likanaŵe kwika lyuŵa lilyatiji che Helode ankoposye che Petulo pa ŵandu,

che Petulo wāgonile pasikati ja wāngondo wāwīli, ali atawīkwe ni minyolo jīwīli ni wākulindīlila wālijji nkulindīlila pannango wa nyuumba jakutawīlwa jīla. 7 Chisisimuchile, katumetume jwa kwīnani jwa Ambuje wājīmīlile ni lilanguka lyalanguchisye mu chuumba mo. Ni katumetume jo wāntingenye che Petulo mu mbalati ni kwajimusya aчитijji, “Njimuche chitema pe!” Papopo unyolo wawantawīle mmakono wakutwiche ni kugwa paasi. 8 Katumetume jwa kwīnani wānsalīle, “Nlitaŵe nkaanda wenu, mmwale ni italawanda yenu.” Che Petulo wātesile yeleyo ni katumetume jo wānsalīle, “Mmwale likoti lyenu munguye.” 9 Che Petulo wānkuyiye mpaka paasa pa nyuumba jakutawīlwa, nambo nganamanyīlilaga kuti yeleye iyatendekwaga ni katumetume jwa kwīnani jo yalijji isyene, wāganisīsyē kuti akwiwona yakwiwona. 10 Wāpate liuto lyaandanda ni lyaawīli lya wākulindīlila, wāiche pannango wa chisiano wakwīnjīlila mmusi. Nnango wo waugwiche usyene, nombewo wākopweche paasa. Ni wālijji nkwenda litala limo ni papopo katumetume jwa kwīnani jo wānsalīle che Petulo jikape. 11 Pelepo che Petulo wāimanyi iyakopochele ni wātite, “Sambano ngumanyīlila kusyene kuti, Ambuje antumile katumetume jwao jwa kwīnani kukungulupusya mu ulamusi u che Helode ni kungoposya mu iwāilolelaga Wāyahudi kuti ikopochele.” 12 Paŵaimanyīlile yeleyo wājawile ku nyuumba ji che Maliamu achikulugwe che Yohana jwakuwīlanjīkwa che Maliko. Mwelele wāsongangene wāndu wājīnī kupopela. 13 Che Petulo wāpoposile pannango wa paasa ni wāiche katumetume mwali liina lyakwe che Loda kukupīlīkanila. 14 Mwali jo paŵalimanyīlile liloŵe li che Petulo, nganaugula nnango kwa ligongo lya kusengwa, nambo wautuchile nkati ni kwasalīla kuti che Petulo ali pannango. 15 Ni wānyawo wānsalīle mwali jo, “Ntekupungwana!” Nombejo wālimbīle kuti isyene ali wāwowo. Ni wānyawo wānsalīle, “Jwelejo ali katumetume jwao jwa kwīnani.” 16 Ni katema kakoko che Petulo wāpundile kupoposya pannango. Nipele paŵaugwile nnango wāmbweni, ni kusimonga. 17 Che Petulo wāgolwesye nkono kuti amyalale, ni kwasalīla iwātite Ambuje pakwakoposya mu nyuumba jakutawīlwa. Nipele wāsalīle akaalanjile yeleye che Yakobo ni achalongo wāne wākukulupīlila Kilisito, nombejo wātīyosile ni kwaula kwine. 18 Pakwachele, wāngondo wāla wāpundile kola lipamba lyelīkulungwa yankati chichasimene che Petulo. 19 Nipele che Helode wātite asokeke nambo nganiwāona. Nipele wālamwile kuti wāausye wāngondo wāla, ni wātīyosīsyē līlamulo kuti aulajīkwe. Nipele che Helode wātīyosile ku Yudea, wājawile ku Kaisalīa ni kutama kukoko kwa moŵa gampepe. 20 Che Helode wāatumbīlile nnope wāndu wā ku Tilo ni ku Sidoni. Nambo wānyawo kwa pamo wāajaulīle che Helode. Wākombwele kusyowēkana ni che Blasto juŵalijji jwakučimbīchīkwa ni jwakuindīlila nyuumba ja mwenye, kuti awē pamo ni wānyawo. Che Blasto wāajaulīle che Helode ni kwachondelela kuti kuŵe ni chitendewele, pakuŵa chilambo chao chakulupīlilaga chakulya kutyochela ku chilambo cha mwenye. 21 Pa lyuŵa lilyasagulikwe, che Helode wāwete iwalo ya umwenye ni kutama pa chitengu chao cha umwenye, ni kukunguluka ni wāndu. 22 Ni wāndu wāla wānyanyisye aчитijji, “Ali lili liloŵe lya nnungu, nganilīŵa lya mundu.” 23 Papopo katumetume jwa kwīnani jwa Ambuje wāngwisīsyē che Helode

paasi, pakuŵa nganiwāpa Akunnungu ukulu wo. Ni jakamwile mbango ni kuwa. 24 Nambo Liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela. 25 Che Banaba ni che Sauli paŵamalisīsyē masengo ga Akunnungu, wānjigele che Yohana jwakuwīlanjīkwa che Maliko ni kuujja kutyochela ku Yelusalemu.

13 Mu mpingo wa wāndu wākukulupīlila Kilisito wā ku Antiokia, wāpali wāne wāwālijji wākulondola wā Akunnungu ni wākwīganya. Mwa wēlewo, wāpali che Banaba ni che Simeoni jwakuwīlanjīkwa jwampiliu ni che Lukio jwa ku Kulene ni che Sauli ni che Manaeni wāŵalelitwe pamo ni mwenye che Helode. 2 Nipele, paŵalijji nkupopela kwa Ambuje ni kutawā, Mbumu jwa Akunnungu wātite, “Mumichile pajika che Banaba ni che Sauli, kwa ligongo lya masengo ganaŵilasile.” 3 Nipele, paŵamasile kutawā ni kupopela, wāasajichile makono gao ni kwaleka ajaulangane. 4 Nipele, che Banaba ni che Sauli ali alajiswe ni Mbumu jwa Akunnungu wātulwiche mpaka ku Seleukia, kutyochela kweleko wākwesile ngalaŵa mpaka ku chilumba cha Kupulo. 5 Paŵaiche ku Salami, wāalichile wāndu Liloŵe lya Akunnungu mmajumba ga kupopela Wāyahudi, che Yohana Maliko wālijji pamo nawo nti jwaktumichila. 6 Paŵajēsīlēsīle mchilumba chose mpaka ku Pafo, wāsimene nsaŵi jumo Myahudi, jwakuḥondola jwa unami liina lyakwe Baliyēsu. 7 Jweleju wālijji pamo ni che Selujio Paolo jwankulu jwa chilumba, muntu juŵalijji ni lunda nnope. Che Selujio Paolo wāŵilasile che Banaba ni che Sauli kuti apilikane Liloŵe lya Akunnungu. 8 Nambo Elima nsaŵi jo, Elima Mchigīlīki malumbo gakwe Jwakuḥondola, wāsachile kunsīwīla jwankulu jwa chilumba anaukulupīlile Ukilīsito. 9 Nipele che Sauli jwakuwīlanjīkwa che Paolo, ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, wānkolondolele Elima, 10 ni kuti, “Mmwē nli mwanache jwa Shetani! Mmwē nli jwammagongo jwa ya usyene yose! Mmwē nli jwaunami jwankulu ni jwaulamba! Moŵa gose ngankuleka kugalyungasya matala ga goloka ga Ambuje. 11 Sambano, ulamusi wa Ambuje chiunlamule, chimme jwangelola ni nganliwona lyuŵa kwa katema.” Papopo pepo lyannyichilile lipundugulu ni chipi, ni wājendajendaga achinsosaga muntu jwakuḥondola nkono kuti wāalongsyē. 12 Jwankulu jwa chilumba jula paŵaiwēni iyatendekwe yo, wānkulupīlile Che Yesu, ni wāgasimosile nnope majiganyo gaŵagapīlīkēne gankati Ambuje. 13 Nipele, che Paolo ni mpingo wakwe wākwesile ngalaŵa kutyochela ku Pafo ni wāichenje ku Pega mmusi wa Pamfilīa, nambo che Yohana Maliko wāalesile ni kuujjila ku Yelusalemu. 14 Nambo wānyawo wāpelengenyē kutyochela ku Pega mpaka ku Pisidia mmusi wa ku Antiokia. Nipele wājīnjile mu nyuumba ja kupopela pa Lyuŵa lya Kupumulila ni kutama. 15 Paŵamasile kusyoma mchitabu cha Malajīsyō ni mu itabu ya Wākulondola, ilongola wā nyuumba ja kupopela jila wāljīsyē utenga kukwao kuti, “Achalongo achinjetu, iwāga nkwele malowē gagali gose gakwalimbīsyā mitima wāndu wā, mmechete.” 16 Nipele, che Paolo wājimi, wājongwele nkono ni kutanda kuŵecheta, “Wānyamwe Wāisīlaeli achinjangu ni wose unkwalamba Akunnungu, mpīlīkanichīsyē! 17 Akunnungu wā wāndu Wāisīlaeli wāasagwile achambuje wētū, ni kwakusya paŵatamaga kuchilendo ku Misīli kula. Ni kwa ukombole wao wekulungwa wāakopwesye kweleko. 18 Ni wāpīlīlile mwipululu mula kwa yaka alobaini. 19 Nipele,

wasijonasile ngosyo nsano ni siwili sya mchilambo cha Kanaani ni wapele wanyawo chilambo cho kuti ajinjilanje majumba. 20 Yeleyo yatendekwe kwa yaka mia nne na hansini. "Payamasile yele Akunnungu wapele wakulamula kuti waalongosye mpaka katema ka che Samweli jwakulondola jwa Akunnungu. 21 Ni pelepo wasachile kuwa ni mwenye, ni Akunnungu wapele che Sauli mwanagwao che Kishi jwa lukosyo lu che Benyamini awe mwenye jwao kwa yaka makumi ncheche. 22 Akunnungu pawantoyosise che Sauli, wansagwile che Daudi kuwa mwenye jwao. Walosisye kwakunda pawasasile umboni nkati jwelejo pawatite, 'Nammwene che Daudi mwanagwao che Yese, mundu jwakuunonyelesya ntima wangu, juchagatendekanye gose gingusaka kugatendekanya.' 23 Kutyochela mu lukosyo lu che Daudi Akunnungu wapele Wasilaeli Nkulupusyo, jwelejo ali Che Yesu mpela iwatite pakulanga. 24 Che Yesu akanaawe kugatanda masengo, walongolele che Yohana achaalalichilaga wandu wose wa ku Isilaeli aleche sambi ni kubatiswa. 25 Nkumalisya masengo gakwe, che Yohana waausisye wandu, 'Ana nkuganisa kuti uneji ndili Chiwombosyo? Uneji nganima welewo wankwalindilila. Welewo akwika panyuma pangu, ni uneji nganguwajilwa kugopola migoji ja italawanda yao.' 26 "Achalongo achinjangu wanli wanache wa che Iblahimu, ni wanyamwe wanganimma Wayahudi wankwalamba Akunnungu! Au utenga wa ukulupusyo wu uiche kukwetu. 27 Pakuwa wanyawo wakutama ku Yelusalemu pamo ni achakulu wao nganiwamanyilila Che Yesu kuti ali Nkulupusyo, iyoyo nganagamanyilila malembelo ga wakulondola wa Akunnungu gagakusyomekwa pa Lyuwa lya Kupumulila lyalili lyose. Kwa ligongo lyo wagamalichisye malowe ga wakulondola wa Akunnungu pakwalamula Che Yesu kuwambikwa pa nsalaba. 28 Atamuno nganalisimana liwamba lyakuulaga, nambo wawendile che Pilato aulajikwe. 29 Pawamalisisye kupanganya yanayose iyalembekwe mmalembelo yankati welewo, nipele waatulwisye pa nsalaba ni kwasika mu lilembe lya mbugu. 30 Nambo Akunnungu wansyusisye. 31 Kwa mowa gamajinji waonekanaga kwa awala wawakwesile nawo kutyochela ku Galilaya kwaula ku Yelusalemu. Nombewo sambano ali waumboni wakwe kwa wandu wa ku Isilaeli. 32 Ni uweji tuiche pelepa kukwalalichila Ngani Jambone ja chilanga chiwachiwisile Akunnungu kwa achambuje wetu. 33 Akunnungu achimalisisye chilanga cho sambano kwa ligongo lyetu uweji watuli isukulu yao pakwasysya Che Yesu. Mpela yaitite pakulembekwa mu Sabuli ja kawili, 'Mmweji ni Mwanangu, uneji lelo jino mele Atati wenu.' 34 Yankati kusyuka ku Che Yesu, kuti ngasawa sooni, Akunnungu watite yelei, 'Chinampe upile weswela wausyene unalanjile che Daudi.' 35 Elo, ni mwine mwine mu Sabuli akuti, 'Ngamunneka Jwanswela jwenu aweje.' 36 Nambo nginiwa yele ku che Daudi, pakuwa che Daudi nsyene watendekenye malinga ni iwaisachile Akunnungu kutendekanya katema kao, nipele wawile ni waasichile mu lilembe lya mbugu pachiwandi ni achatati wao, ni chiilu chao chaosile. 37 Nambo, jwele juwasyusikwe ni Akunnungu ngasawola. 38 Nipele, achalongo achinjangu Wasilaeli, mmanyilile kuti kwa litala li Che Yesu, utenga wa kulecheleswa sambi ukulalichilwa kukwenu, nikuti jwalijose jwakunkulupilila Kilisito akulecheleswa sambi syose, chindu changachikukomboleka kukundikwa kwa litala

lya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa. 39 Jwalijose juchankulupilile Jwelejo chawalanjikwe wambone paujo pa Akunnungu chindu chati Malajisyo ga che Musa ngagakukombola kuchipanganya. 40 Nipele, niliolechese chikansimana chechila chiwachisasile wakulondola wa Akunnungu, 41 'Mpilikanichisye wanyamwe wakulikanganichila, nsimonje nkawe! Pakuwa chindu chinguchipanganya, mmowa ga, chindu cho ngankajitichisye atamuno mundu akansalile.'" 42 Che Paolo ni che Banaba pawakopokaga mu nyuumba ja kupopelela jila, wandu wala waachondelele aichanje sooni kukwasalila malowe go, Lyuwa lya Kupumulila lyalikwika. 43 Pawapwilingene mu nyuumba ja kupopelela mula, Wayahudi wajinji ni wandu wanga wa Wayahudi wawajitichisye dini ja Chiyahudi waakuyiye che Paolo ni che Banaba. Wanyawo wawechele nawo, ni kwalimbisya mitima kuti atamanje achikulupililaga upile wa Akunnungu. 44 Ni Lyuwa lya Kupumulila liine, wandu wajinji, chiwandi kwichila musi wose wasongangene kukupilikanila Lilo we lya Ambuje. 45 Nambo Wayahudi pawauweni mpingo wa wandu wo wagumbele wiu, nipele wachikanile chichasalaga che Paolo ni kwatukana. 46 Atamuno yeleyo, che Paolo ni che Banaba wawechele pangali lipamba, "Yawajilwe kuti Lilo we lya Akunnungu litande kusalikwa kaje kwa wanyamwe. Nambo pakuwa niikanile ni kuganisa mwachinsyene kuti, ngankuwajilwa kukola umi wa mowa gose pangali mbesi, nipele tukunneka ni kwagalauchila wandu wanga wa Wayahudi. (aiōnios g166) 47 Pakuwa Ambuje atulajisye yelei, 'Nambisile mmweji kuwa lilanguka kwa wandu wanga wa Wayahudi, kuti wandu wose wa pachilambo akulupuswe.'" 48 Wandu wanga wa Wayahudi pawapilikene yele wasengwile, ni kuulapa utenga wa Ambuje, ni wandu wose wawasagulikwe kukola umi wa mowa gose pangali mbesi, waakulupilile Che Yesu. (aiōnios g166) 49 Lilo we lya Ambuje lyajenele mchilambo chila chose. 50 Nambo Wayahudi waachisisye achakongwe wakusichila, wakwapopela Akunnungu ni achalume wakumanyika wa mmusi wo. Ni watandite kwalagasya che Paolo ni che Banaba, ni kwa winga mchilambo chao. 51 Nipele, achinduna wala wakung'undile luundu mmakongolo gao kulosya kuti akanikwe, ni wawajile ku Ikonio. 52 Nambo wakulijiganya wa Che Yesu ku Antiokia kula wasengwile ni kugumbala Mbumu jwa Akunnungu.

14 Nipele, ku Ikonio ko che Paolo ni che Banaba wawajile mu nyuumba ja kupopelela Wayahudi mpela iwatite pakusyo welela ni kuwecheta pangali lipamba, mpaka Wayahudi wajinji ni Wagiliiki wakulupilile. 2 Nambo Wayahudi wangakwaulupilila Che Yesu waachisisye wandu wanga wa Wayahudi kuti waachime che Paolo ni che Banaba. 3 Che Paolo ni che Banaba watemi kweleko mowa gamajinji. Wawechele pangali lipamba yankati Ambuje, ni Ambuje wo walosisye pangasisa usyene wa utenga waujenesye nkati upile wao, kwa kwakombolechesya kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka. 4 Nambo wandu wose wa musi wo wasapulene, wane walumbikene ni Wayahudi ni wane walumbikene ni achinduna wala. 5 Nipele, wampepe mwa wandu wanga wa Wayahudi ni Wayahudi pamo ni ilongola wao, walamwile kwapanganyichisya yangalumbana achinduna wala ni kwaulaga kwa kwaputa

maganga. 6 Achinduna nkumanyiilila yeleyo ni wautuchile kuchilambo cha ku Likanoio mmisi ja ku Lisita ni ku Debe, ni ilambo yaili mumbali mwakwe, 7 ni wājendelechele kwalalichila wāndu Ngani Jambone mmisi jo. 8 Ku Lisita ko jwapali mundu juwāliji jwakulemala, ni jwanganajenda kose chitandile kupagwa kwakwe. 9 Mundu jo wāmpilikanichisye che Paolo paŵalalichilaga. Nipele che Paolo wānlochesesye uchenene, ni paŵaimanyilile kuti akwete chikulupi chakombola kulamwa, 10 wāwechete kwa kunyanyisa kuti, "Njime uchenene ni makongolo genu!" Papopo mundu jo wāsumbile ni kutanda kwenda. 11 Mpingo wa wāndu ula paŵachiweni chiwāchipanganyisye che Paolo, wātandite kunyanyisa Mchilikaonia achitiji, "Achiminungu atutuluchile chisau wāndu!" 12 Che Banaba wāwīlanjikwe Seu ni pakuwa che Paolo wāliji jwakuwecheta jwankulu, wāwīlanjikwe Helime. 13 Ni jwāmbopesi jwa nyumba ja nnungu Seu jijaliji paasa pa musi, wājigele ng'ombe ni uluwa paujo pa nnungo wekulungwa wa musi, nsyene pamo ni mpingo wa wāndu ula wāsachile wātajile mbopesi che Paolo ni che Banaba. 14 Nambo che Banaba ni che Paolo paŵajipiikene ngani jo wāpapwile iwalo yao ni wautuchile kwali mpingo wa wāndu kula achinyanyisyaga, 15 alinkuti, "Mwana, ana ligongo chi nkutendekanya yelei? Noweji tuli wāndu pe mpela wānyamwe. Ni sooni tuiche pelepa kukunlalichila Ngani Jambone kuti nneche inyago pe ni kwagalauchila Akunnungu wāali wājumi, wāwagumbile kwini ni chilambo ni mbwani ni yose yaili mwelemo. 16 Kalakala ko Akunnungu wāalesile wāndu wose wā pachilambo atendekanye iwāsachile. 17 Natamuno yeleyo Akunnungu nganaleka kulilosya kwakwapanganyichisya yambone, achanyesyesyaga ula kutyochela kwini ni kwapa masika gambone kwa katema kakwe, akumpa yakulya ni kungumbasya kusengwa mmitima jenu." 18 Namuno achinduna wāla wātite yeleyo, yalemile kwalekasya wāndu wāla akasawātajila mbopesi. 19 Nambo wāiche Wayahudi wāmpewe kutyochela ku Antiokia ni ku Ikonio, ni wānyenjile wāndu wāpanganyichisye yangalimate che Paolo ni che Banaba. Ni wāmponyile che Paolo maganga ni kwaŵila paasa musi achiganisyaga kuti awile. 20 Nambo wāndu wākwakulupilila Che Yesu paŵansyungwile, wājimwiche ni kwinjila mmusi. Malaŵi jakwe wātyosile pamo ni che Banaba kwaula ku Debe. 21 Che Paolo ni che Banaba wāalalichile wāndu Ngani Jambone ku Debe ko ni kwapata wākulijiganya wājini, nipele wāujile ku Antiokia achipitilaga ku Lisita ni ku Ikonio. 22 Ni wāalimbisye wāndu wākwakulupilila Che Yesu wā misi jo ni kwatulasya ntima kuti atame mchikulupi nkulimbangana. Ni wāasalile, "Tukusachilwa kugapitila masausyo gamajini kuti tujinjile mu Umwenye wa Akunnungu." 23 Che Paolo ni che Banaba paŵamasile kwasagula achakulu mu kila mpingo wa wāndu wākwakulupilila Kilisito, wāpopele ni kutaŵa nipele wāapopelele kwa Ambuje wāwākulupilile kuti chiwāagose. 24 Che Paolo ni che Banaba paŵapitaga ku Pisidia wāiche ku chilambo cha Pamfilia. 25 Paŵamasile kulalichila Ngani Jambone kwa wāndu wā ku Pega, wātuluchile ku Atalia. 26 Kutyochela ku Atalia wājendelechele ni ulendo kwa ngalaŵa jajikulungwa ni kuuja ku Antiokia kuwāwīsilwe mmakono ga Akunnungu ni kupegwa upile kwa ligongo lya masengo gagali gamamale. 27 Che Paolo ni che Banaba paŵaiche ku Antiokia

ko, wāsongangeny mpingo wa wāndu wākwakulupilila Kilisito wā pelepo, nipele wāasalile yanayose iwāitesile Akunnungu pamo nawo, ni iwātite pakwaugulila litala wāndu wāngawa Wāyahudi wākulupilile Che Yesu. 28 Nipele wātemi kweleko moŵa gamajini pamo ni wāndu wākwakulupilila Che Yesu.

15 Wāiche wāndu wāne ku Antiokia kutyochela ku Yudea ni kutanda kwajiganya achalongo wāla achitiji, "Iwaga ngammumbala malinga ni chisyoŵelo chiwālamwile che Musa, ngankombola kukulupuka." 2 Che Paolo ni che Banaba wākanilanaga nawo yankati ngani jo, nipele wāasagwile che Paolo ni che Banaba pamo ni mpingo wa wāndu wākwakulupilila Kilisito wāmpewe wā ku Antiokia ko ajaulangane kwa achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kukukunguluchila ngani jo. 3 Nipele mpingo wa wāndu wākwakulupilila Kilisito wāla wāalanjile, ni wānyayo wāpite ku Foinike ni ku Samalia achisalaga yankati wāndu wāngawa Wāyahudi iwātite pakwagalauchila Akunnungu. Ni ngani jo jaasengwasisye nnope wāndu wākwakulupilila Kilisito. 4 Paŵaiche ku Yelusalemu, mpingo wa wāndu wākwakulupilila Kilisito ni achinduna ni achachekulu wāapochele wānyayo, nombewo wāasalile yanayose iwāitesile Akunnungu pamo nawo. 5 Ni wāndu wākwakulupilila Kilisito wāne wā mpingo wa Mafalisayo wājimi ni kuti, "Iwājilwe wāndu wāngawa Wāyahudi kwaumbasya ni kwajiganya kugakumulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa." 6 Nipele achinduna ni achachekulu wāsongangene kuti asosesose yankati liŵoŵe lyo. 7 Paŵapundaga kuusyausyana, che Petulo wājimi ni kuti, "Achalongo achinjangu, mwachinsyene nkumanyiilila kuti moŵa gagapite Akunnungu yanonyele kuusagula une pasikati jenu nalichile Ngani Jambone kwa wāndu wāngawa Wāyahudi, kuti apilikane ni kukulupilila. 8 Nombe Akunnungu wākwajimanyilila mitima ja wāndu wose, wālosisye pangasisa kuti wāpochele pakwapa Mbumu jwa Akunnungu mpela iwātite pakutupa uweji. 9 Nganatenda lusagu pasikati jetu ni wānyayo, wājiswejesye mitima jao ligongo wākulupilile. 10 Sambano, ana ligongo chi nkwalinga Akunnungu? Ana kwa chichi nkulinga kwatwika wākulijiganya wāla misigo jakutopa janganakombola kutwichila achambuje wētū natamuno uweji? 11 Ikaŵaga yeleyo, nambo tukukulupilila kuti tutukulupuswe ni upile wa Ambuje Che Yesu, mpela wānyayo yakuti pakukulupilila." 12 Mpingo wose wamyalele ni kwapilikanila che Banaba ni che Paolo wāwāliji nkwananjila imanyisyo ni yakusimonjeka yose yayitesile Akunnungu ni makono gao mwa wāndu wāngawa Wāyahudi. 13 Paŵamyalele, wātandite kuwecheta che Yakobo kuti, "Achalongo achinjangu, mumbilikanile, 14 Che Simoni jwakuwīlanjikwa che Petulo atusalile iwātite Akunnungu kundanda pakwalola wāndu wāngawa Wāyahudi ni kwasagula wāmpewe mwa wēlewo kuti aŵeje wao. 15 Chelechi chikwilana ni malōŵe ga wākulondola wā Akunnungu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, 16 Akunnungu akuti 'Pakumala yelei chinjuja, ni kutaŵa sooni lisakasa li che Daudi lilyagwile, chinjikolosya masame gakwe ni kutaŵa sooni. 17 Pelepo wāndu wāŵasigele wose, wāndu wāngawa Wāyahudi wose unawīlasile aŵeje wāndu wāngu chiŵasose Ambuje. 18 Ambuje ni iyakuti pakusala, wēlewo ni wāwātesile yelei imanyiche chitandile kalakala ko.'" (aiōn g165) 19 Che Yakobo wāpundiile kuwecheta, "Une ngulamula kuti,

tukaasalisa wandu wangaŵa Wayahudi wakwagalaulichila Akunnungu. 20 Nambo twalembele chikalata ni kwasalila kuti analye yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago, aleche chikululu ni akalya inyama yakupopotola ni kuleka kulya miasi. 21 Pakuŵa chitandile kalakala Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa galiji nkusyomekwa moŵa gose mmajumba ga kupopelela pa Lyuŵa Iya Kupumulila Iyalili Iyose ni kulalichilwa mmisi jajili jose.” 22 Nipele, achinduna ni achachekulu pamo ni mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wose ŵa ku Yelusalemu ŵalamwile kwasagula wandu ŵampepe mwa achinsyene pe ni kwalajisya ku Antiokia pamo ni che Paolo ni che Banaba. Nipele ŵasagwile che Yuda pane akummilanga che Balisaba ni che Sila, ŵanyawo ŵaliji ilongola mwa ŵa wandu ŵawankulupilile Kilisito. 23 Nipele ŵapele chikalata chichalembekwe ye, “Uweji achinduna ni achachekulu, achalongo achinjenu, tukunkomasya mwanya achalongo achinjetu wandu wangaŵa Wayahudi ŵa Ku Antiokia ni ku Silia ni ku Kilikia. 24 Tupilikene kuti wandu ŵane ŵawatyosile kukwetu uwe ŵansakalisye ŵanyamwe ni kuntaga lipamba mitima jenu kwa malowe gao. Nambo ŵanyawo nganitwatuma kose. 25 Nipele, tujilene kwa pamo kwasagula wandu ŵampepe ni kwatuma kukwenu pamo ni wakunonyelwa wetu che Banaba ni che Paolo, 26 wandu ŵautyosisyeye umi wao kwaligongo Iya masengo ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. 27 Nipele, twatumile che Yuda ni che Sila kukwenu, wele ŵanyawo chansalile itulembile yo kwa kang’wa syao. 28 Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu pamo ni uweji tujitichisyeye kuti tukaatwika nsigo wine wakutopela kupunda ayi inkusachilwa kuimanyilila. 29 Nkalya yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago ni nkalya miasi ni nkalya nyama ja inyama yakupopotola ni nneche chikululu. Chintende yambone naga chintende yeleyo, ntime kwa chitendewe.” 30 Paŵalanjile, ŵanyawo ŵatyosile ku Yelusalemu ni kutuluchila ku Antiokia, kwele ŵauwilasile pamo mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wose, ni kwapa chikalata chila. 31 Ni paŵachisyomile chikalata chila, ŵasangalele kwannope ligongo malowe gakwe gaatulesye mitima. 32 Che Yuda ni che Sila ŵawaliji wakulondola ŵa Akunnungu, ŵajamwiche achalongo kwa malowe gamajini ni kwalimbisya wandu wakunkulupilila. 33 Paŵatemi moŵa gampepe ku Antiokia, wandu wakunkulupilila Kilisito ŵaalanjile ajaulangane kwa chitendewe, kuja kwa ŵawatumile ŵala. 34 Nambo che Sila ŵasachile kusigala. 35 Che Paolo ni che Banaba ŵasigele ku Antiokia kwa moŵa, achijiganyaga ni kulalichila Lilowe Iya Ambuje pamo ni wandu ŵane. 36 Pagapite moŵa gampepe, che Paolo ŵansalile che Banaba, “Twende tuje, tukaalole achinjetu wakunkulupilila Che Yesu ŵala ku misi jajili jose kutwalalichile Lilowe Iya Ambuje ni kulola yakuti pakwendelechela.” 37 Nipele, che Banaba ŵasachile kwajigala che Yohana Maliko kuti alongane nawo. 38 Nambo che Paolo nganasaka kulungana ni che Maliko, ligongo ŵanlesile ku Pamfilia kundanda ni nganasaka kukamulangana pa masengo gao. 39 Nipele, wakaniene kwannope ni kulekangana matala. Che Banaba ŵalongene ni che Maliko, wakwesile ngalaŵa ni kwaula ku Kupulo. 40 Nombe che Paolo ŵansagwile che Sila, ni wandu wakwakulupilila Che Yesu ŵa pelepo ŵampopelele apegwe upile wa Ambuje ni kwaula. 41 Ni mu ulendo wo ŵajesile

mu ilambo ya ku Silia ni ku Kilikia achalimbisya mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito mu ilambo yo.

16 Che Paolo ŵaiche ku Debe ni ku Lisita, kweleko ŵatemi mundu jwakunkuya Che Yesu liina Iyakwe che Timoseo. Achikulugwe che Timoseo ŵaliji Myahudi nombejo ŵaliji mundu jwakwakulupilila Che Yesu, nambo atatigwe ŵaliji Mgiliki. 2 Che Timoseo ŵakunguluchilwaga umboni wambone ni wandu wakunkulupilila Kilisito ŵa ku Lisita ni ku Ikonio. 3 Che Paolo ŵasachile kunjigala che Timoseo mu ulendo wao, nipele ŵambumbesye. Watesile yeleyo ligongo Iya Wayahudi ŵawaliji mu ilambo mo pakuŵa wose ŵamanyilile kuti atatigwe che Timoseo ŵaliji Mgiliki. 4 Paŵapitaga mmisi jila ŵapele wandu malajisyo gaŵakopwesye achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kula ni kwasalila kuti agakumulichisyeye. 5 Nipele, mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito japundile kulibangana mu chikulupi, ni winji wa wandu wakunkulupilila Che Yesu wajonjesyecheye Iyuŵa ni Iyuŵa. 6 Che Paolo ni achinjakwe ŵapite mu ilambo ya ku Filigia ni ku Galatia ligongo Mbumu jwa Akunnungu wakanyisye akaalalichila wandu utenga wo mu chilambo cha ku Asia. 7 Paŵaiche mmipika ja ku Misia, ŵasachile kwaula ku Bisinia, nambo Mbumu ju Che Yesu wakanyisye. 8 Nipele ŵapelengenyeye Misia ni kutuluchila ku Tuloa. 9 Chilo chichocho pecho, che Paolo ŵaiwani yakuwona yati, mundu jwa ku Makedonia ŵajimi achachondelelaga achitiji, “Njomboche, nnyiche ku Makedonia kutukamusyeye.” 10 Che Paolo paŵagaweni gelego mu yakuwona, papopo twaliwichile chile kwaula ku Makedonia pakuŵa twaiwani kuti Akunnungu atuwilasile tukaalalichile wandu Ngani Jambone. 11 Kutyochele ku Tuloa twajesile ni ngalaŵa mpaka ku Samotalaki, malaŵi jakwe twaiche ku Neapoli. 12 Kutyochele kweleko, twajawile mpaka ku Filipi musi wekulungwa wa chilambo cha ku Makedonia ni sooni musi wo waliji musi wautawikwe ni ŵaloma. Twatemi mmusi mo kwa moŵa gampepe. 13 Pa Iyuŵa Iya Kupumulila twakopweche paasa musi ni twajawile kungulugulu lusulo kutwaganisya kuti kwana kwakupopelela. Twatemi ni kukunguluka ni achakongwe ŵawasangangene pelepo. 14 Mwa ŵawatupikanilaga ŵala jwapali jwankongwe jwakwapopela Akunnungu liina Iyao che Lidia jwa musi wa ku Siatila, juŵasumisyaga iwalo ya ntengo. Ambuje ŵaugwile ntime wakwe kuti akamulisyeye ŵawahechetaga che Paolo yo. 15 Che Lidia paŵabatiswe pamo ni ŵaali mu nyumba jakwe, ŵatuchondelele achitiji, “Iwaga nkulola kuti ngwakulupilila Ambuje, ninjilanje mu nyumba jangu ni kutama mwelemo.” Ni watuchisisyeye tujale. 16 Iyuŵa limo patwajaulaga kwiuto kwa mapopelelo kula, twasimene ni kapolo mwali jwana lisoka Iya kulondola. Mwali jo ŵaliji nkwapo achambujegwe mbiya syesijini kwa ulondole wakwe. 17 Nipele mwali jo ŵankuiye che Paolo nowaji achinyokonyaga kuti, “Wandu ŵa ali achikapolo ŵa Akunnungu Wakulu. Akunsalila ichinjile pakukulupuswa.” 18 Yeleyo ŵatendaga moŵa gamajini, mbesi Iyuŵa limo che Paolo yachimile ni ŵangalaulichile ni kulisalila lisoka Iyo, “Ngunlamula kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito nkopoche mwa mwali ju!” Papopo lisoka Iyo Iyakopweche. 19 Nambo achambujegwe mwali jo paŵaiwani kuti chilelo chao chakupata ipanje chimasile, ŵakamwile che Paolo ni

che Sila ni kwakwekwelemya mpaka pakusumichisya malonda, mmbujo mwa achakulu wa musi. 20 Nipele waapeleche kwa wamalamulo achitiji, “Wandu wa ali Wayahudi wakutindiganya musi wetu. 21 Akwiganya masyowelo gangawajilwa mmalajisyo getu uweji watuli Waloma ngatukukombola kwajitichisya atamuno kuipanganya.” 22 Mpingo wa wandu walumbikene ni kwaputa che Paolo ni che Sila, nipele wamalamulo wala wausile che Paolo ni che Sila iwalo yao ni kwalamula apatikwe mbokola. 23 Pawamasile kwaputa kwannope waawisile mu nyumba jakutawilwa ni kunlajisya jwakulindilila nyumba jakutawilwa kuti waagose uchenene. 24 Nombe pawagapochele malajisyo gala, waawisile che Paolo ni che Sila mu chuumba cha munkati nnope mu nyumba jakutawilwa jila ni waatawilile makongolo gao pa likongwa. 25 Nambo pasikati chilo che Paolo ni che Sila waliji nkwapopela Akunnungu ni kwajimbila nyimbo sya kwalapa wawatawikwe wane wala waliji nkwapikanila. 26 Chisimichile chakopochele chindendemesi chekulungwa cha lisi chati misingi ja nyumba jakutawilwa jatinganyiche. Papopo minango jose jaugwiche ni minyolo jijaatawile wawatawikwe wala jakutwiche. 27 Jwakulindilila nyumba jakutawilwa jula pawajimwiche ni kujiwona minango ja nyumba jeugule waganisisye kuti wawatawikwe wose watisile. Nipele wasolomwele upanga wakwe, watiji alilujaje. 28 Nambo che Paolo wambilasile kwa liloŵe lyekulungwa, “Nkaliulaga pakuwa wose tuli mmumu.” 29 Jwakulindilila nyumba jakutawilwa jula pawawendile apegwe lumuli, waguluchile nkati ni kugwa mmbujo pa makongolo ga che Paolo ni che Sila achitetemelaga kwa lipamba. 30 Nipele waajigele che Paolo ni che Sila ni kwakoposya paasa ni kwasuya, “Achambeje, ana ikuumajila kupanganya chichi pakuti ngulupuche?” 31 Che Paolo ni che Sila wajanjile, “Mwakulupilile Ambuje Che Yesu, ni pachinchikulupuswa mmwejo ni waali mu nyumba jenu.” 32 Nipele che Paolo ni che Sila wanlalichile Liloŵe lya Ambuje jwakulindilila jo pamo ni wose waali mu nyumba jakwe. 33 Katema kakoko ka chilo jwakulindilila jwa nyumba jakutawilwa jo waajigele che Paolo ni che Sila ni kugajosya maŵanga gao. Nipele wabatiswe jwakulindilila pamo ni wose waali mu nyumba jakwe. 34 Nipele jwakulindilila jwa nyumba jakutawilwa jo waajigele che Paolo ni che Sila ni kwajausya ku nyumba jakwe ni wapele chakulya. Ni nsyene pamo ni waali mu nyumba jakwe wasangalele kwannope pakuwa sano akwakulupilila Akunnungu. 35 Pakwachele wamalamulo wa Chiloma walajisye achakulu wa wakulindilila nyumba jakutawilwa achitiji, “Mwalechele wandu wala ajaulangane.” 36 Jwakulindilila nyumba jakutawilwa jula wansalile che Paolo ngani jo achitiji, “Wamalamulo alajisye utenga kuti alakwe ni che Sila nlecheleswe. Sambano njaule kwa chitendewele.” 37 Nambo che Paolo wansalile jwankulu jwa wakulindilila jo, “Nkuti uli? Nachiwamuno nganitikola magambo, atuputile mbokola pelanga akuno uweji tuli Waloma. Sooni watuwisile mu nyumba jakutawilwa ni sambano ana akutukoposya kwachisyepela? Ngwamba! Akusachilwa aichanje achinsyene kukutukoposya.” 38 Achakulu wa wakulindilila wala wajawile kukwasalila wamalamulo yankati ngani jo, ni wamalamulo wala pawapilikene kuti che Paolo ni che Sila waliji Waloma, wajogwepe. 39 Nipele, waiche ni kwachondelele

wanyawo kuti walechelesye ni pawakopwesye wachondelele kuti akopoche pa musi wo. 40 Che Paolo ni che Sila wakopweche mu nyumba jakutawilwa ni kwaula ku nyumba ji che Lidia. Kweleko wasimene ni wandu wakunkulupilila Che Yesu wakamulisye mitima ni watyosile.

17 Nipele che Paolo ni che Sila wapelengeny ku Amfipoli ni ku Apolonia, ni waiche ku Sesalonike kujaliji nyumba ja kupopelela ja Wayahudi. 2 Ni che Paolo malinga ni masyowelo gakwe walumbikene nawo ni kuusyausyana nawo nkati Malembelo ga Akunnungu kwa moŵa gatatu ga Lyuŵa lya Kupumulila. 3 Waagopolele ni kwasalila pangasisika kuti yawajilwe Kilisito asauche ni kusyuka. Waasalile, “Awa Che Yesu wangwajenesya kukwenu, welewo ali Kilisito.” 4 Wane mwa wanyawo wakulupilile ni walumbikene ni che Paolo ni che Sila. Ni sooni, mpingo wekulungwa wa Wagiliki wawaliji nkwapopela Akunnungu ni achakongwe wakuchimbichikwa wajinji waakulupilile Akunnungu. 5 Nambo Wayahudi wagumbele wiu ni waajigele wandu wangalumbana wa pakusumichisya malonda ni walumbikene pamo ni kutanda kutindiganya pamusi pose. Wajijimichile nyumba ji che Yasoni achiganisya kuti chiwasimane che Paolo ni che Sila mwelemo kuti wakoposye kwa wandu. 6 Nambo nganiwasimana, nipele waajigele che Yasoni pamo ni wandu wane wakunkulupilila Che Yesu ni kwakwekwelemya mpaka kwa achakulu wa musi achinyanyisya kuti, “Wandu wa akutindiganya chilambo chose ni sano alinji pamusi pano. 7 Che Yasoni waapochele mu nyumba jao. Wose akukananga kugakuya malajisyo ga Mwenye jwa ku Loma achitiji, eti, ‘Apali mwenye jwine jwakuwilanjikwa Che Yesu.’” 8 Achakulu wa musi pamo ni mpingo wa wandu ula pawagapilikene malowe go yatindigeny mu ntwe. 9 Nipele waatesile che Yasoni ni achinjakwe atyosye chikole ni walesile ajaulangane. 10 Chilo, wandu wakunkulupilila Che Yesu wa ku Sesalonike wala wachisisye che Paolo ni njakwe che Sila ajaulangane ku Belea. Ni wanyawo pawaike kweleko wajinjile mu nyumba ja kupopelela ja Wayahudi. 11 Nambo, wandu wa ku Belea waliji wakupilikanchisya nnope kupunda wa ku Sesalonike. Walipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lungwanu lwekulungwa ni moŵa gose waliji nkugalolechesya tolechesya Malembelo ga Akunnungu kanga yawaiwechetaga che Paolo yo yaliji isyenesyene. 12 Wayahudi wajinji wakulupilile pamo ni achakongwe ni achalume wa Chigiliki wakuchimbichikwa. 13 Nambo Wayahudi wa ku Sesalonike pawaimanyi kuti che Paolo waliji nkulalichila Liloŵe lya Akunnungu ku Belea ko, wajawile kweleko nombe ni kutanda kutindiganya ni kujichisya mipingo ja wandu. 14 Papopo wandu wakunkulupilila Che Yesu wapechesye che Paolo ku mbwani nambo che Sila ni che Timoseo wasigele ku Belea. 15 Wandu wawampechesye che Paolo wala wampechesye mpaka ku Asene. Nombewo wasile ku Belea ali ni malajisyo kutyochela ku che Paolo gagakuti che Sila ni che Timoseo wakuye chitema pe. 16 Che Paolo pawaliji ku Asene nkwalindilila wanya che Sila ni che Timoseo, yachimile nnope muntima mwaopakuwa wauweni musi wo ugumbele inyago ya achiminungu. 17 Nipele wasyenesyene ni Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi wawaliji nkwalamba Akunnungu mu nyumba ja kupopelela, lyuŵa ni lyuŵa wasyenesyene

ni wāndu wāwasimanaga nawa pakusumichisya malonda. **18** Wāndu wāwālijigenye lunda lwa Chiepi kulo ni Chisitoiki watesile makani ni che Paolo. Wane wātite, “Ana ujinga chi wakuusala mundu ju?” Wane wātite, “Akwoneka mpela akulalichila ngani ja achiminungu achalendo.” Wātite yeleyo pakuwa che Paolo wālijiji nkulalichila ngani ji Che Yesu ni yatite kusyuka, **19** Nipele wānjigele che Paolo ku Aleopago achitiji, “Tukusaka tukombole kugamanyilila gele majiganyo gasambano ginkusala ga. **20** Indu ine itwipilikene mmawiji getu ikuwoneka kuwa ya chilendo kukwetu. Nipele tukusaka kugamanyilila malumbo ga yeleyo indu yo.” **21** Wāndu wā ku Asene ni achalendo wose wākulonjela kweleko wājigele katema kakajinji kutagula ni kupilikanila ngani ja sambano. **22** Nipele che Paolo wājimi paujo pa nkungulu wa Aleopago ni kuti, “Wanyamwe wāndu wā ku Asene, nguwona kuti wanyamwe nli wāndu wā dini nnope, **23** pakuwa panaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno napaweni peuto pankutyochesya mbopesi, ni sooni nachisimene chilisa chimo chilembekwe, ‘Kwa Akunnungu wāngamanyika.’ Nipele ngunlalichila wanyamwe chele chindu chinkuchipopelela pangachimanyilila. **24** Akunnungu wāwachigumbile chilambo ni yose yaili mwelimo, wēlewo ni Ambuje wā kwianani ni chilambo chino, wēlewo ngakutama mmajumba ga Akunnungu getawē ni wāndu. **25** Soonni ngakutumichilwa ni makono ga wāndu ni ngakuchisaka chachili chose, pakuwa asyene akwapa wāndu wose umi ni kwakombolechesya kupumula ni kwapa indu yose. **26** Kutyochele mwa mundu jumo wāpanganyisye wāndu wose wā pachilambo pano ni kwakombolechesya kutama palipose pachilambo pano. Wālamwile kutyochele kundanda katema chi ni papi pachatame wāndu wo. **27** Watesile yeleyo kuti wāndu wā ilambo yo wāsoseje Akunnungu namuno kwakwapapasya wāsimate. Natamuno yeleyo Akunnungu ngakutalikangana ni wājijose. **28** Mpela ila mundu jumo iwātite pakusala, ‘Mwa wēlewo uweji tukwete umi, tukwenda ni kutama!’ Mpela ila wākwimba wenu wane, wātite, ‘Uweji wose tuli wānache wao.’ **29** Nipele pakuwa tuli wānache wao Akunnungu, ngaikwājilwa kuganisisya kuti Akunnungu akulandana ni sahabu ni madini ga mbiya atamuno liganga lyesepe uchenene kwa lunda lwa wāndu. **30** Ndema sya ungamanyilila wao, Akunnungu wālatesile nti ngakulola. Nambo sambano akulajisya kuti wāndu wose wā palipose aleche sambi. **31** Pakuwa awisile lyuwa lichiwālamule wāndu wā pachilambo kwa goloka, kwa litala lya mundu jumo jwansagwile. Nombwe Akunnungu wāalosisye pangasisa wāndu wose ngani ji, pakunsyusya mundu jo!” **32** Nipele paḥampilikene che Paolo achiwēchetaga yankati kusyuka kwa wawe, wane mwa wanyawo watesile chanache, nambo wane wātite, “Tukusaka tumpikanile sooni nkati yeleyo.” **33** Che Paolo wātyosile pankungulu ni kwalekanga. **34** Nambo wāndu wāmpewe walongene nawo ni kwakulupilila Che Yesu. Mwa wāndu wo wāpali che Dionisio jumo jwa mpingo waukwālanjikwa Aleopago ni jwankongwe liina lyakwe che Damali ni wāndu wane.

18 Payamasile yeleyo, che Paolo wātyosile ku Asene ni kwaula ku Kolinto. **2** Ku Kolinto ko wānsimene Myahudi jumo jwa ku Ponto liina lyakwe che Akila. Che Akila wālijiji

pamo ni wānkawo jwakuwālanjikwa che Pilisila, ni mmoḥwa gagogo pego wāusile kutyochele ku Italia pakuwa mwenye che Kilaudio wālamwile kuti Wāyahudi wose atyoche ku Loma. Che Paolo ni wājawile kukwalola, **3** ni pakuwa masengo gao galiji gamo, masengo gakutota mahema, che Paolo wātemi nawo ni kupanganya masengo. **4** Lyuwa lya Kupumulila lili lyose che Paolo wāwēchetesylene ni wāndu mu nyuumba ja kupopelela achilingaga kwachisya Wāyahudi ni Wāgiliki. **5** Che Sila ni che Timoseo paḥaiche kutyochele ku Makedonia, che Paolo wālyosiyise kwa katema kakajinji kulalichila Lilowe achalosisyaga pangasisa Wāyahudi kuti Che Yesu ali Chiwombosyo. **6** Nambo paḥankanile ni kuntukana, che Paolo wākung’undile luundu mu iwalo yao paujo pao ni kuti, “Mwajonasikaga, chinnyimanyilile mwachinsyene, uneji nganingola magambo. Ni kutandila sambano chinaajaulile wāndu wāngawā Wāyahudi.” **7** Nipele che Paolo wātyosile kweleko ni kwaula kutama mu nyuumba ja mundu jumo jwāngawā Myahudi, juḥaajogopaga Akunnungu, mundu jo liina lyakwe che Tito Yusto, nyuumba jao jwāndikene ni nyuumba ja kupopelela. **8** Che Kilisipo, juḥaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila pamo ni wāali mu nyuumba jao wose wāakulupilile Ambuje. Wākolinto wājini wāupilikanile utenga wo nipele wākulupilile ni kubatiswa. **9** Chilo chimo Ambuje wānsalile che Paolo mu yakwiwona, “Kasinjogopa, nlimbile kulalichila pe ni nkaleka kupanganya chinkuchipanganya cho, **10** pakuwa uneji nansyene ndili pamo nomwe. Ngapagwa jwālijose juchalinje kumpoteka pakuwa pamusi wu ngwete wāndu wājini.” **11** Nipele, che Paolo wātemi kweleko chaka ni miesi nsano ni umo achajiganyaga wāndu Lilowe lya Akunnungu. **12** Nambo katema che Galio paḥaliji jwankulu jwa chilambo cha Akaya, Wāyahudi wāsimate, wānkamwile che Paolo ni kunjausya ku nkungulu. **13** Ni wātite, “Mundu ju akwachisya wāndu wāpopelele Akunnungu pangagakuya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa.” **14** Che Paolo akanawe kuwēcheta, che Galio wāsalile Wāyahudi, “Mpilikanile wanyamwe Wāyahudi! Ikaliji isyene mundu ju alewile pane atesile yangalumbana ngampilikanichisye. **15** Nambo iwāga makani ga gali gankati malowe ni meena ni malajisyo genu, nlamule mwachinsyene. Uneji ngangusaka kuwa jwakulamula jwa indu yo!” **16** Nipele wāwānjile wanyawo akopoche pa nkungulu. **17** Ni wāndu wose wānkamwile che Sositene juḥaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila ni wāmputile palapala paujo pa nkungulu ula. Nambo che Galio nganaikosya yeleyo. **18** Che Paolo wātemi ni wāndu wākungulupilila Che Yesu wāla ku Kolinto ko moḥwa gamajini. Nipele wāalanjile, wākwesile ngalawa pamo ni che Pilisila ni che Akila ni kwaula ku Silia. Paḥaiche ku Kenkelea, che Paolo wāmysile umbo syao mu ntwē ligongo wātawile nasili. **19** Ni wāiche ku Efeso, kweleko che Paolo wālesile che Pilisila ni che Akila, wājini mu nyuumba ja kupopelela ni kutanda kuusyasyana ni Wāyahudi. **20** Wāndu wā pelepo wāchondelele che Paolo atame pamo ni wāndu wo moḥwa gamajini gane, nambo che Paolo nganasaka. **21** Nambo paḥalangaga wātite, “Chimuje sooni kukwenu Akunnungu asakaga.” Ni wākwesile mu ngalawa jekulungwa ni kutyoka mu Efeso mula. **22** Che Paolo paḥaiche ku Kaisalia, wājawile ku Yelusalemu kukuukomasya

mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wā kweleko, nipele wātuluchile ku Antiokia. 23 Che Paolo wātemi kweleko moŵa kanandipe ni wātandite ulendo achipitilaga ku Galatia ni ku Filigia achalimbisya mitima wāndu wose wākukwuya Che Yesu. 24 Nipele Myahudi jumo liina iyakwe che Apolo mundu jwa ku Aleksandilia, wāiche ku Efeso. Mundu ju wālijji wākuwēcheta uchenene ni juwagamanyililaga Malembelo ga Akunnungu. 25 Mundu ju wājiganyikwe litala Iya Ambuje ni mu mbumu wāchalilaga kusala ngani si Che Yesu, wājiganyisye chenene ngani si Che Yesu namuno wāumanyilile ubatiso u che Yohana pe. 26 Che Pilisila ni che Akila paŵampilikene mundu jo ali nkuwēcheta mu nyumba ja kupopelela pangajogopa, wānjigele kumangwao ni kunjiganya Litala Iya Akunnungu kwa uchenene nnope. 27 Che Apolo paŵasachile kwaula ku Akaya, wāndu wākunkulupilila Che Yesu wā ku Efeso wānlimbisye ntima ni kwalembela wākulijiganya wā ku Akaya kuti ampochele. Che Apolo paŵaiche kweleko, Akunnungu wānkamuchisye mu upile wao, ni wākombwele kwakamusya nnope wāndu wākunkulupilila Che Yesu, 28 kwa ukombwele wao wa kuwēcheta wāpundile Wayahudi paujo pa wāndu achalasyaga Mmalembelo ga Akunnungu kuti Che Yesu ali Kilisito.

19 Nipele, yaliji che Apolo paŵaliji ku Kolinto, che Paolo wāpate kuchilambo cha ikwesya ni wāiche ku Efeso. Kweleko wāasimene wākulijiganya wāne wā Che Yesu, 2 ni wāusisye, “Ana pamwakulupilile Che Yesu mwampochele Mbumu jwa Akunnungu?” Ni wānyawo wājanjile, “Ngwamba! Natamuno kupilikana kose nganitupilikane kuti apali Mbumu jwa Akunnungu.” 3 Ni che Paolo wāusisye, “Nambi mwabatiswe ubatiso chi?” Ni wānyawo wājanjile, “Ubatiso u che Yohana.” 4 Che Paolo wātite, “Ubatiso u che Yohana waliji wakulosya kuti wāndu alesile sambi. Che Yohana wāasalile wāndu wāakulupilile wātachiika panyuma pao, wēlewo ali Che Yesu.” 5 Paŵapilikene yeleyo wābatiswe kwa liina Iya Ambuje Che Yesu. 6 Nipele, che Paolo wāwisile makono gao pa wānyawo, ni Mbumu jwa Akunnungu wāatuluchile ni wātandite kuwēchetanga iŵecheto ineine, iyoyo wātandite kulalichila utenga wa Akunnungu. 7 Wāndu wose wo wālijji mpela wāndu likumi ni wāwili. 8 Che Paolo wājijilaga mu nyumba ja kupopelela jila kwa miesi jitatu ni wāachisyaga kuti akulupilile Umwenye wa Akunnungu. 9 Nambo wāndu wāne wālijji wākukakatima mitima ni wākanile kukulupilila, wātandite kuwēchetanga yangalumbana nkati wāndu wākulikuya Litala Iya Ambuje pasikati ja wāndu. Pelepo che Paolo wāalesile, wājigele wākulijiganya wā Ambuje ni wālijji nkukunguluka nawo moŵa gose mu chuumba chakulijiganyila chi che Tulona. 10 Yeleyo yatendekwe yaka iwili mpaka wāndu wose wāwātamaga ku Asia ni Wayahudi pamo ni Wāgiliki, wāpilikene Lilowe Iya Ambuje. 11 Akunnungu wāpanganyisye yakusimonjeka yejinji kwa makono ga che Paolo. 12 Wāndu wājagalaga namose iguo ya mwana ni iwalo ine iŵaikwaiye che Paolo, wājajawisye kwa wākulwala ni wākulwala wo wālamiswe ilwele yao, ni aŵala wāwakwete masoka gaakopweche. 13 Wayahudi wāmpewe wākugawinga masoka mwa wāndu, wājesilejesile akuno ni akunokuno achilingaga kulikolanga liina Iya Ambuje Che Yesu, kwa wēle wāwakwete masoka achitiji, “Ngunsalila kwa liina Iya Ambuje Che Yesu jwakulalichilwa ni che Paolo, ntyoche.”

14 Wāwātendaga yeleyo, wālijji wānache nsano ni wāwili wa che Sikewa Jwāmbopesi Jwankulu jwa Chiyahudi. 15 Nambo lisoka lila Iyaajanjile wānyawo, “Che Yesu ngwamanyilila ni che Paolo nombejo ngummanyilila, nambo wānyamwe ndi wāani?” 16 Nipele jwamasoka jo wāsumbile ni kwagalagasya mpaka wānache wā che Sikewa wo wātutiche mu nyumba jo ali matakope ni maŵanga gakwe. 17 Ngani ji jamanyiche kwa jwalijose juwātamaga ku Efeso, kutandila Myahudi kwichila Wāgiliki. Wose wākamwilwe ni lipamba, ni wālikusisye liina Iya Ambuje Che Yesu. 18 Wājinji mwa wēle wāwākulupilile Che Yesu wāiche ni wājitchisye paujo pa wāndu yangalimate iŵaitesile. 19 Wāne wāwātendaga usaŵi ndanda jo, wājigele itabu yao iŵaitendelaga usaŵi yo ni kwijocha paujo pa wāndu. Wāwālasile ntengo wa itabu yo ni kusimana mbiya syesijinji. 20 Kwanti yeleyo, Lilowe Iya Ambuje Iyapundile ni kwenela ni kola machili nnope. 21 Payamasile yeleyo, che Paolo wāsachile kwaula ku Yelusalemu achipitilaga ku Makedonia ni ku Akaya. Wātite, “Pachiiche kweleko, ikuumajila kwaula ku Loma nombe.” 22 Ni wāljajisye wāwili mwa wākukamuchisya wāo, che Timoseo ni che Elasto, kuti wālongolele ku Makedonia ni nsyene wāsigalile mu Asia kwa katema. 23 Katema ko ni katema kakatyochele utinda wekulungwa ku Efeso ko ligongo Iya Litala Iya Ambuje. 24 Jwapali mundu liina iyakwe che Demetilio jwakusyana madini ga feza. Jweleju wālijji ni masengo ga kolosya inyago ya nyumba sya mwana sisyaliji mpela nyumba ja nnungu jwankongwe jwakuwīlanjika Atemi. Masengo go gaapokasisye kwannope wāmasengo wāo. 25 Che Demetilio wāsongangenyē wāmasengo wāo pamo ni wāndu wāne wāwālijji wāmasengo mpela gagogo pego ni kwasalila, “Wāndumwe, nkumanyililanga kuti ipanje yetu itukupata yi ikukopoka mmalonda gagaga pega. 26 Sano nkulola ni kulipikanila mwachinsyene che Paolo yakuti pakupanganya, nombe ngaŵa pa Efeso pe nambo pa Asia pose. Che Paolo ju wāachisiseye ni kwagalasya wāndu ajitchisye kuti achiminungu wāpanganyiswe ni makono ga wāndu ngaŵa achiminungu wā usyene. 27 Nipele kupikaniche kuti malonda getu ga chigajaluche. Ni ngaŵa malonda getu pega, nambo ni nyumba ja nnungu jwankongwe Atemi ngajichimbichikwa kose. Ni mbesi jakwe lumbili Iwa wēlewo wākunlamba wā Asia wose ni wāndu wose wā mchilambo chiuhimala.” 28 Wāndu wāla paŵapilikene yeleyo yaachimile kwannope ni kutanda gumilanga achitiji, “Jwankulu ali Atemi jwa Wāefeso!” 29 Musi wose wagumbele utindiganyo. Ni wākamwile che Gayo ni che Alisitako, wāwātamaga ku Makedonia wāwālijji mu ulendo umo ni che Paolo, ni wājajawisye kwa kwanguya kuluwāla Iwa micheso. 30 Che Paolo nsyene wāsachile kwinjila mu mpingo wa wāndu mula nambo wākukwuya wāla wānkanyisye. 31 Achakulu wāne wā chilambo cha ku Asia wālijji achambusanga wāo che Paolo, wāpelechele utenga wakwāchondelela kuti akalijausya nsyene ku luwāla Iwa micheso ko. 32 Katema ko kila mundu jwagumisile, wāne achi ni wāne achila, pakuwā nkungulu ula waliji jugulijuguli, wājinji nganaimanyililanga ligongo Iya kusongangana kwao. 33 Pakuwā Wayahudi wāntesile che Aleksanda akopoche mmbujo mwa wāndu, wāndu wāmpewe mu mpingo mula wāganisiseye kuti ali jwelejo. Nipele che Aleksanda wājongwele nkono ni kwamyalasya achisakaga kuliwālanga paujo pa mpingo wa

wandu. **34** Nambo paŵammanyilile kuti ŵaliji Myahudi, wose ŵagumisile kwana kamo kwa masaa gaŵili, "Jwankulu ali Atemi jwa Ŵaefeso!" **35** Mbesi, jwakulemba jwa pamusi po ŵakombwele kwamyalasya, ŵaasalile, "Ŵanyamwe ŵandu ŵa ku Efeso, kila mundu pelepa akumanyilila kuti ŵandu ŵa musu wa Efeso wu, ni ŵakujilindilila nyuumba ja nnungu Atemi, ni ŵakuligosa liganga lyeswela lilyagwile kutyochela kwina lila. **36** Ngapagwa jwalijose jwakukombola kukanila yeleyo. Nipele mmyalalanje, nkatenda chachili chose kwakwanguya. **37** Mwaŵilasile ŵandu ŵa pelepa namuno nganajinyelusya nyuumba ja nnungu pane kuntukana nnungu jwetu jwankongwe. **38** Nipele, iwaga che Demetilio ni ŵamasengo ŵao akwete magambo gao nkati ŵandu ŵa, mikungulu jipali ni achakulu ŵa ilambo nombe nawo apali, akukombola kuŵechetelana kweleko. **39** Nambo iwaga kwana magambo gane njausye ku nkungulu waukukundikwa. **40** Pakuŵa akakombwele kutuŵechetela ligongo lya kutindiganya kwatukutesile lelo jino. Kutindiganya ku nganilipagwa ligongo ni sooni ngatukombola kusala ligongo lya kutenda nkungulu wu." **41** Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵamwasisye ŵandu ŵaŵasongangene wo.

20 Pawamasile utinda ku Efeso, che Paolo ŵaawilasile ŵakwakuya ŵala pamo, ni kwalimbisya ntima. Ni ŵalanjile ni kutanda ulendo wa ku Makedonia. **2** Ni ŵapite mu ilambo ila ni kwalimbisya ntima kwa maloŵe gamajnji ŵakukulupilila ŵa misi jo. Nipele ŵaiche ku Ugiliki, **3** kweleko ŵatemi miesi jitatu. Paŵaliji nkuliwika chile kwa ulendo wa ku Silia kwa litala lya mmeesi, ŵaimanyi kuti Ŵayahudi ŵatamilile ntemela wangalimate, nipele ŵaamwiwe kuuja achipitilaga ku Makedonia. **4** Che Sopatula mwana ju che Piho mundu jwa ku Belea ŵalongene ni che Paolo pamo ni che Alisitako ni che Sekundo jwa ku Sesalonike, che Gayo jwa ku Debe ni che Timoseo, che Tukiko ni che Tilofimo jwa ku Asia. **5** Ŵandu wo ŵatulongolele ni ŵaliji nkutulolela ku Tuloa kula. **6** Pagapite moŵa ga mikate jangatajikwa amila, uweji twakwesile ngalaŵa kutyochela ku Filipi ni pagamasile moŵa nsano, twaiche ku Tuloa kula. Ni kweleko twatemi chijuma chimo. **7** Lyuŵa lyaandanda lya chijuma twachingangene kuti tulye pamo. Ni che Paolo pakuŵa ŵasachile kuti atyoche malaŵi jakwe, ŵakungulwiche ni ŵandu, ni sooni ŵajendelechele kukunguluka ni ŵandu wo mpaka chilo nnope. **8** Mu chuumba cha mwinani kutwasongangene ko kwaliji ni ibatali yejinji ichikolelaga. **9** Ni jwapali nchanda liina lyakwe che Eutiko juŵatemi pedilisha. Che Paolo paŵajendelechelaga kukunguluka, che Eutiko ŵatandite kugwesela kanandikanandi. Kumbesi wagonile ni ŵagwile paasi kutyochela chuumba chaatatu cha mwinani. Ni paŵannyakwile ŵaliji ŵamale kuwa. **10** Nambo che Paolo ŵatulwiche paasi ni ŵatindiŵele ni kwakumbata ni kuti, "Kasinililanga pakuŵa ali jwanjumi." **11** Ni ŵakwesile sooni ku chuumba cha mwinani kula ŵagawenye nkate ni ŵalile. Ŵajendelechele kulalichila mpaka kundawi pe nipele ŵatyosile. **12** Ŵandu ŵala ŵanjigele nchanda jula kumangwao ali jwanjumi, nipele mitima jao jatulele. **13** Uweji twalongolele ku Aso ni ngalaŵa jekulungwa, kweleko twatiji twajigale che Paolo. Yeleyo ni yatite pakulajisya nngwa wao kuti aiche kweleko wapasu. **14** Nipele che Paolo ŵatusimene ku

Aso kula, ni twakwesile mu ngalaŵa ni twajawile ku Mitulene. **15** Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo ni malaŵi jakwe twaiche ku Kio. Pa lyuŵa lyaawili twapelengenyeye ku Samo ni malaŵi jakwe twaiche ku Mileto. **16** Pakuŵa che Paolo ŵasachile kwendelechele ni ulendo wao ni ngalaŵa pangasepuchila ku Efeso kuti akasakaŵa nnope ku Asia ko. Wachelengaga nningwa wao kuti yakombolekaga aiche ku Yelusalemu kwaligongo lya lyuŵa lya Pentekosite. **17** Che Paolo paŵaliji ku Mileto ŵalajisye utenga wa kwaŵilanga achachekulu ŵa mpingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ja ku Efeso kuti achingangane. **18** Achachekulu ŵala paŵaiche, che Paolo ŵaasalile, "Mwachinsyene nkumanyililanga indite pakutama ni ŵanyamwe moŵa gose chitandile lyuŵa lyaandanda lila panaiche pachilambo cha ku Asia. **19** Nkumanyililanga indite pakwatumichila Ambuje nkulitulusya kose ni misosi ni masausyo gagambatile kwaligongo lya malindi ga Ŵayahudi ŵampepe. **20** Nkumanyililanga kuti uneji nganinyogopa namose kanandi kunlalichila pelanga ni mmajumba genu ni kunjiganya chakunkamuchisya chachili chose. **21** Naajamwiche kwakalipa nnope Ŵayahudi ni Ŵagiliki aleche sambu syao ni kwaŵilila Akunnungu ni kunkulupilila Ambuje ŵetu Che Yesu. **22** Sano, uneji ngumpilikanichisya Mbumu jwa Akunnungu, ngwaula ku Yelusalemu pangaimanyilila chachili chose chachichiisimane kweleko. **23** Nguchimanyilila chindu chimo kuti mmusi wauliwose Mbumu jwa Akunnungu akusalila kuti kutawikwa ni masausyo gakunindilila. **24** Nambo nganguŵalanjila umi wangu kuti wana chindu nnope kwa uneji nningwa wangu malichisye unduna wangu ni masengo gaŵambeke Ambuje Che Yesu nagapanganyo, yaani naalalichile ŵandu Ngani Jambone ja upile wa Akunnungu. **25** "Mbite mwa ŵanyamwe wose njilalichilaga Umwenye wa Akunnungu. Nambo sambano ngumanyilila kuti ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe juchachimona une sooni. **26** Nipele lelo jino ngunsalila kuti yakopochelaga jumo jwenu kujonasika, uneji nganingola magambo. **27** Pakuŵa nganileka kunlalichila yanayose yakusaka kuipanganya Akunnungu. **28** Nilolechesye mwachinsyene, mwagose ŵandu wose ŵampele Mbumu jwa Akunnungu kuti mwalele ŵanyawo. Nkaachunje ŵandu ŵa Akunnungu ŵawapatile kwa miasi ja Mwanagwe. **29** Ngumanyilila uchenene kuti pingutyoka masogo gawalipa chiganjimuchile ni ngagakola chanasa kwa mpingo wa. **30** Ni sooni mwa mwachinsyene chakopochele ŵandu ŵachaŵechete ya unami kwasoyasya ŵakulijiganya ni kwatenda ŵaakuye ŵanyawo. **31** Nipele, nilolechesye nchikumbuchilaga kuti kwa moŵa ga yaka itatu chilo ni muusi, nganileka kunjamuka kila jumo mwa ŵanyamwe kwa misosi. **32** "Nipele sambano, ŵanyamwe ngummikanga mmakono ga Akunnungu ni pa utenga wa upile wao, waukukombola kunkolosya ni kumpa ntuuka pamo ni ŵandu ŵao ŵaŵaswejeswe. **33** Uneji nganisaka madini ga feza pane sahabu pane iwalo wa mundu jwalijose. **34** Mwachinsyene nkumanyililanga kuti napanganisye masengo ni makono gangu nansyene kuti mbate yaikunsoŵa ni yaikwasoŵa achinjangu nombewo. **35** Moŵa gose mbanganisye masengo nti itagu kukwenu, kunnosya kuti tukusachilwa kwakamuchisya ŵakulaga, tuchikumbuchilaga maloŵe ga Ambuje Che Yesu nsyene gagakuti, 'Mbaya kutyosya kupunda kupochela.'" **36**

Che Paolo paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵatindiŵele pamo ni ŵanyawo wose ni kwapopela Akunnungu. 37 Wose ŵaliji nkulilanga ni ŵaalanjile che Paolo kwakwakumbata ni kwalosya unonyelo wekulungwa. 38 Chindu chichatesile asupuche nnope chaliji lilowē liŵaŵechete che Paolo paŵatite, “Ngamuuwona sooni.” Nipele ŵaapechesye mpaka mu ngalaŵa jekulungwa.

21 Pitwalangene nawo, twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni twajawile mpaka ku Kosi. Malaŵi jakwe twaiche musi wa ku Lode ni kutyochela kweleko twajawile ku Patala. 2 Ni kweleko twajisimene ngalaŵa jekulungwa jijajombokaga kwaula ku Foinike, twakwesile ni kwendelechela ni ulendo. 3 Pitwaiche pakumbola kujiwona Kupulo, twapite upande wa kunchiji ni kwaula ku Silia. Twajimi musi wa ku Tilo ni kujitulusa misigo kutyochela mu ngalaŵa jekulungwa. 4 Kweleko twaasimene ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu, ni twatemi pamo ni ŵanyawo chijuma chimo. Kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu ŵanchondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. 5 Nambo pikamasile katema ka kutama ni ŵanyawo, twajendelechele ni ulendo wetu. Ŵandu wose pamo ni achiŵankawo ni achiŵana ŵao ŵatupechesye mpaka paasa musi. Pitwaiche ku mbwani twatindiŵele ŵanawose ni kwapopela Akunnungu. 6 Nipele twalangene, nowaji twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni ŵanyawo ŵausile mmangwao. 7 Kutyochela ku Tilo twajendelechele ni ulendo wetu mpaka twaiche ku Tolemasi, ni kweleko twajawile kukwakomasya ŵakukulupilila achinjetu, twatemi nawo kwa Iyuŵa limo. 8 Malaŵi jakwe twajendelechele ni ulendo ni kwika ku Kaisalia. Ni kweleko twajawile ku nyumba ji che Filipo jwakulalichila Ngani Jambone. Jwelejo ŵaliji jumo jwa aŵala saba ŵaŵasagulikwe ku Yelusalemu kula. 9 Mundu jo ŵakwete achiŵaliŵalipe ncheche ŵaŵalondolaga utenga wa Akunnungu. 10 Pitwatemi kweleko moŵa gampepe ŵaiche jwakulondola jwa Akunnungu jumo kutyochela ku Yudea liina iyakwe che Agabo. 11 Ni ŵaiche pitwaliji, ŵaujigele nkaanda u che Paolo ni ŵalitaŵile mmakono ni makongolo ni kuti, “Mbumu jwa Akunnungu akuti, ‘Ŵayahudi ŵa ku Yelusalemu kula chantawē nsyene nkaanda wu kwanti nnyi ni kunjausya mmakono ga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.’” 12 Patwapiikene yeleyo, uweji ni ŵandu ŵane ŵaŵaliji pepala twachondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. 13 Nambo che Paolo nsyene ŵajanjile, “Ana nkusaka kupanganya chichi? Nkusaka kuusupusya ntima wangu ni misosi jenu? Ndili chile ngaŵa kutawikwa pe ku Yelusalemu kula, nambo atamono kuwa kwa ligongo Iya Ambuje Che Yesu.” 14 Paŵakanile kutupilikanila wannesile nikuti, “Chakusaka Ambuje chitendekwe!” 15 Pitwatemi pepala moŵa gampepe, twataŵile misigo jetu ni twajendelechele ni ulendo wa ku Yelusalemu. 16 Ŵakulijiganya ŵampepe ŵa ku Kaisalia kula ŵalongene ni uweji, ni ŵatupechesye ku nyumba ji che Mnasoni kutwajile kukutama ni jwelejo moŵa gampepe. Che Mnasoni ŵaliji mundu jwa ku Kupulo ni juŵaliji jwakukulupilila jwa kalakala. 17 Patwaiche ku Yelusalemu, ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu achinjetu ŵa kweleko ŵatupochele uchenene nnope. 18 Malaŵi jakwe che Paolo ŵalongene ni uweji kukwakomasya che Yakobo, achachekulu wose ŵa ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu ŵa

kweleko ŵaliji palapala. 19 Patwamasile kukomasya, che Paolo watandite kwasalila yanayose nkati iŵaitesile Akunnungu kwa masengo ga che Paolo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. 20 Ŵandu ŵala paŵapiikene yeleyo ŵaakusisye Akunnungu. Nipele ŵansalile che Paolo, “Nlongo njetu, nkukumbola kuwona kuti kwana mianda ja Ŵayahudi aŵele ŵakukulupilila sambano ni wose akulimbila kugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. 21 Apilikene kuti alakwe nkwaiganya Ŵayahudi ŵakutama pasikati ja ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi anagakamulise Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, ni mwasalile akaumbasya ŵanache ŵao namose kugakamulichisya masoywelo ga Ŵayahudi. 22 Nambi chiŵwe uli? Isyene ŵandu chapilikane kuti nnyiche. 23 Mbaya ntendekanye chitukunsalila uwe. Tukwete achalume ncheche pelepa ŵaŵataŵile nasili paujo pa Akunnungu. 24 Nliwanganye ni ŵanyawo mu kupopela kwa kuliswejesya, nlipe ntengo waukusachilwa kwa ŵanyamwe wose, nipele ŵandu wo amylekwe umbo. Kwakutenda yeleyo ŵandu wose chamanyilile kuti ngani siŵasipiikene syo nkati alakwe nganisiŵa sisylene nomwe mwasyene nkugakamulisa Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. 25 Yankati ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵaŵakulupilile Che Yesu, uweji twalembele chikalata ni kwasalila itwilamwile ni kwapelechela, chachikuti, akalya chachili chose chetaje mbopesi sya minungu ja unami, ni akalya miasi, ni akalya nyama ja chinyama chepopotolwe ni aleche chikululu.” 26 Nipele malaŵi jakwe che Paolo ŵaajigele ŵandu ŵala ni kupopela kwa kuliswejesya pamo nawo. Nipele ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu kukusala mbesi ja moŵa gakuliswejesya ni yankati mbopesi ja malipilo jichijityosyekwe kwaligongo Iya jwaliŵose mwa ŵanyawo. 27 Moŵa nsano ni gaŵili gala gachiŵandichilaga kumala, Ŵayahudi ŵaŵakopochele ku Asia ŵambweni che Paolo ali pa Nyuumba ja Akunnungu. Nipele ŵaatesile ŵandu wose ŵaachime che Paolo ni ŵankamwile, 28 achinyanyisyaga, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, kuntukamusyē! Mundu ju ni jwejula jwakwaiganya achalume wose indu yakukanilana ni Ŵaisilaeli pamo ni Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni Nyuumba ja Akunnungu ji. Ni sooni ŵajinjisyē Ŵagiiki pa Nyuumba ja Akunnungu ni kupasakasya peuto papaswela pa.” 29 Ŵatite yeleyo ligongo ŵambweni che Tilofimo mundu jwa ku Efeso, mu musi, ali pamo ni che Paolo ni ŵaganisisye kuti che Paolo ŵanjinjisyē pa Nyuumba ja Akunnungu. 30 Nipele musi wose wagumbele utindiganyo ni ŵaiche ŵandu kutyochela mbande syose kuti ŵaakamule che Paolo, ŵakwekweleme ni kwakoposya pa Nyuumba ja Akunnungu, ni papopo ŵaugele minango ja Nyuumba ja Akunnungu. 31 Ŵaliŵisile chile kuti ŵaulaje, nambo ngani jo japikaniche kwa jwankulu jwa ŵangondo lichila ŵa Chiloma kuti Yelusalemu jise jili tametame. 32 Pangakaŵa jwankulu jwa ŵangondo mia moŵa jula ŵaajigele ŵangondo ŵakwe ni achakulu ŵao ni ŵautuchile ku mpingo wa ŵandu kula. Ni ŵanyawo paŵammweni jwankulu jo ni ŵangondo ŵakwe ŵalesile kumputa che Paolo. 33 Nipele jwankulu jwa ŵangondo jula ŵanjaulile che Paolo, ŵankamwile ni kulamula kuti ataŵikwe minyolo jiŵili. Ni ŵausisye achitiji, “Ana ncheni jweleju, nombe atesile chichi?” 34 Ŵane ŵaali mu mpingo wa ŵandu mula ŵagumilangaga, ŵane achi ni ŵane acho. Ligongo Iya wele utinda wo, jwankulu

jwa wāngondo jula nganakombola kugamanyilila magambo gasyenesyene. Nipele wālamwile wāngondo wāla kuti wājigale che Paolo ni kunjausya mu likome. **35** Che Paolo paŵaiche pakukwelela kwinjilila nkati, wāngondo wānyakwile ligongo lya utindiganyo wa wāndu. **36** Mpingo wekulungwa wa wāndu wākuiye achinyanyisyaga, "Mwaulaje!" **37** Paŵanjinijsyaga mu likome, che Paolo wānchondelele jwankulu jwa wāngondo mia moja jula achitiji, "Ana ngukombola kuwēcheta chindu nomwe?" Jwankulu jula wājanjile, "Ana nkumanyilila kuwēcheta Chigiliki? **38** Ana mwejeji ngati Mmisili jumwachisisye wāndu atindiganyo ni kwalongosya wākuulaga elufu nne wāla mpaka mwipululu?" **39** Che Paolo wājanjile, "Ngwamba! Uneji ndili Myahudi, jumbagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia, uneji jwa musi waumanyiche nnope. Choonde, munyitichisye mechete ni wāndu wā." **40** Jwankulu jula wājitichisye, nipele che Paolo wājimi pakukwelela pala, wāgolwesye nkono kwamyalasya wāndu wāla, ni wāndu wāla wāmyalele ni wātandite kuwēcheta nawo Mchiebulania.

22 "Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile uchenene inguti kulichenjela paujo penul" **2** Wāndu wāla paŵampiikene che Paolo achikungulukaga nawo Mchiebulania wāmyalele jii. Ni che Paolo wājendelechele kuwēcheta, **3** "Uneji ndili Myahudi, napagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia. Nambo ngulile papapa pa Yelusalemu, naliji jwakulijiganya ju che Gamalieli. Nalijiganyisye uchenene kukamula malajisyo ga achambuje wētū. Nalitiesisye ni ntima wose kwa Akunnungu mpela intite wānyamwe lelo jino. **4** Naalagesye wāndu Wākakuya Che Yesu mpaka kwaulaga. Naakamwile achalume ni achakongwe wakwe ni kwatawā mu nyuumba jakutawilwa. **5** Jwambopesi jwankulu pamo ni nkungulu wa achachekulu akukombola kutyosya umboni wa yeleyo. Wānyawo ni wāwambeke chikalata chakwapelechela Wāyahudi wātutama ku Damesiki. Najawile ku Damesiki kuti ngaakamule wāndu wo ni kwajigala kuja nawo ku Yelusalemu ali atawikwe kuti ajamukwe." **6** "Nipele, panaliji mwitala kuwāndichila ku Damesiki, muusi mpela lyuŵa pa ntwē chisisimuchile kwini kwakopochele lulanga lwekulungwa ni lwalanguchisye une mbande syose. **7** Pelepo nagwile paasi, nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, 'Che Sauli, che Sauli! Ana ligongo chi nkuunagasya une?' **8** Noneji nausisye, 'Ana wāani alakwe, Ambuje?' Nombewo wājanjile, 'Uneji ndili Che Yesu jwa ku Nasaleti junkunagasya.' **9** Achinjangu wānaliji nawo mu ulendo wāla wāliwene lilanguka lila nambo nganalipikana liloŵe lya ajula jwaŵawēchetaga ni une. **10** Nipele uneji nausisye, 'Ana ndende chichi Ambuje?' Nombewo wānyanjile, 'Njime, njaula ku Damesiki ni kweleko chansalile yose yaikummajila kuipanganya.' **11** Kwa ligongo lya kung'alima kwa lilanguka lila nalepele kulola nipele achinjangu unalongene nawo mu ulendo wāla wāngamwile nkono ni kunongosya mpaka naiche ku Damesiki. **12** "Ni ku Damesiki ku jwapali mundu jumo liina lyakwe che Anania, mundu jwakwalamba Akunnungu ni jwakugakumulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni juŵawālanjikwe umboni kuti ali jwambone ni Wāyahudi wātutama ku Damesiki. **13** Jwelejo ŵaiche kukuunola, ni wājimi pachiwāndi ni uneji ni kuti, 'Mpwanga che Sauli! Nkombole kulola sooni.' Papopo nakombwele kulola

soonni ni namwene. **14** Nipele che Anania wātite, 'Akunnungu wā achambuje wētū ansagwile mmwe kuti mmanyilile yakusaka, ni kummona jwelejo Jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni kumpilikana nsyene achiwēchetaga. **15** Pakuŵa chimme jwaumboni jwakwe kwa wāndu wose nchasalilaga aila yose inyiwene ni kwipilikana. **16** Nipele sano nkulindilila ichichi, njime mbatiswe ni kutyosyeka sambu syenu, kwakutenda yelei nkulilwila liina lya Ambuje.' **17** "Nipele, nausile ku Yelusalemu ni panapopelaga pa Nyuumba ja Akunnungu pala naiwene yakwiwona. **18** Namwene Ambuje achiisalilaga, 'Njanguye! Ntyoche chitema mu Yelusalemu pakuŵa wāndu wā pelepa ŵa ngaapochela umboni wenu nkati une.' **19** Noneji najanjile, 'Ambuje, wānyawo akumanyilila kuti uneji ni jwejula junajendagajendaga mmajumba gao ga kupolelela ni kwatawā mu nyuumba jakutawilwa aŵala wāwankulupilile mmweji ni kwaputa. **20** Ni katema paŵammuleje che Stefano jwa umboni jwenu, uneji nansyene naliji palapala ni sooni najitichisye kuti wāulaje ni nalindilile nguo sya wāwāmbuleje wāla.' **21** Ambuje wāasalile, 'Njaula, chinantume kwakutalika, kwa wāndu wāngawā Wāyahudi.'" **22** Wāndu wāla wāpilikanilaga mpaka paŵawēchete malōwe go, nipele, wātandite kunyanyisya achitiji, "Mbulajale! Mundu jwati yelei ngaakuŵajilwa kulama." **23** Ni wājendelechele kunyanyisya akuno achiulaga iwalo yao ni kututuma luundu mwini. **24** Jwankulu jwa wāngondo lichila jula wāalamwile wāngondo wāo anjigale che Paolo ni kunjinijsya mu likome, ni wāalajisye wāapute mbokola ali nkumbusya kuti wāmanyisye ligongo lya Wāyahudi kunyanyisya. **25** Nambo paŵantawile ngonji kuti wāpute, che Paolo wāmbusisye jwankulu jumo juŵajimi pepala, "Ana malajisyo gakutusaka kumputa mbokola Mloma akanawe kulumulikwa?" **26** Jwankulu jula paŵapilikene yeleyo, wājawile ku jwankulu jwa wāngondo jula ni kwasalila, "Ana nkusaka kutenda chichi? Pakuŵa mundu ju ali Mloma!" **27** Nipele jwankulu jwa wāngondo jula wānjaulile che Paolo ni kummusya, "Musalile, ana mmwe Mloma?" Che Paolo wājanjile, "Elo." **28** Jwankulu jwa wāngondo jula wātite, "Uneji none ndili Mloma kwa kusuma ni ntengo wekulungwa." Che Paolo wātite, "Nambo uneji ndili Mloma jwakupagwa." **29** Nipele wāndu wāŵasachile kumbusya ali nkumputa che Paolo wāla papopo wātiosile. Ni jwankulu jwa wāngondo jula paŵaimanyilile kuti che Paolo wāliji Mloma wājogwepe pakuŵa wāntawile ni minyolo. **30** Malaŵi jakwe, jwankulu jwa wāngondo mia moja jula wāsachile kugamanyilila magambo gasyenesyene gakuwēchetelwa che Paolo ni Wāyahudi. Nipele wāngopwele minyolo jila ni wāalamwile achakulu wāmbopesi ni achakulu wā nkungulu asimane. Nipele wānjigele che Paolo ni kuntulusya paasi ni kunjimika paujo pa nkungulu.

23 Che Paolo wālolechesye kwannope wānkungulu wāla ni wātandite kuwēcheta achitiji, "Achalongo achinjangu, naatumichile Akunnungu kwa ntima wambone mpaka lelo jino." **2** Pelepo che Anania Jwambopesi Jwankulu wālamwile kuti aŵala wāwāliji kuwāndikana ni che Paolo wāpute lijanda pakang'wa jao. **3** Nipele, che Paolo wānsalile che Anania, "Akunnungu nsyene champute alakwe jwaulamba! Ana nomwejo nteemi pelepo kuti mulamule malinga ni malajisyo nomweji

mwasylene ngankugakuya malajisyo kwa kwasalila wāndu aambute?” 4 Wāndu wāwājimi pepala wāla wānsalile che Paolo “Mmwejo, nkuntukana Jwambopesi Jwankulu jwa Akunnungu?” 5 Ni che Paolo wātite, “Achalongo achinjangu nganinamanyililaga kuti wēlewo ali Jwambopesi Jwankulu. Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Ngasimmecheta yangalimate nkati jwankulu jwa wāndu wēnu.’” 6 Nipele che Paolo waimanyilile kuti mpingo umo wa wānkungulu wāla waliji Masadukayo ni wine waliji Mafalisayo. Nipele wānyanyisye kwannope paujo pa nkungulu ula achitiji, “Achalongo achinjangu, uneji ndili Mfalisayo mwanache jwa Mfalisayo. Uneji ndili pa nkungulu pa kulamulikwa ligongo ngulolela kuti wawe chasyuche.” 7 Palapala pa wawechele yeleyo, gakopochele makani gamakulungwa pasikati ja Mafalisayo ni Masadukayo ni nkungulu ula wasapulene. 8 Pakuwa Masadukayo akuti nganikupagwa kusyuka atamuno achikatumetume wa kwini, ni mbumu nombe nasyo nganisipagwa. Nambo Mafalisayo akwitichisya yanayose itatu. 9 Ngomo sila syapundile ni wampepe mwa wākwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga wapele che Musa wa mpingo wa Mafalisayo wājimi ni koposya malowe gao kwamachili achitiji, “Ngatukugawona magambo gagaligose kwa mundu ju, ikukomboleka mbumu pane katumetume jwa kwini awechete ni jwelejo.” 10 Makani gala gapundile kuwa gamakulungwa nnope, nipele jwankulu jwa wāngondo jula wājogopaga kuti wāndu wāla chankatanye che Paolo iwāloiwālo. Nipele, wāalamwile wāngondo wākwē atuluchile kwauli mpingo wa wāndu kula ni kunjigala che Paolo kwa machili ni kunjausya nkati. 11 Chilo cho, Ambuje wājimi chiwāndi ni che Paolo ni kuti, “Nkamulisye ntima! Mumasalile umboni pa Yelusalemu pano, chintende iyoyo peyo ni ku Loma.” 12 Pikwachele, Wāyahudi watesile ntemela. Ni wālitawilile kuti, “Ngatulya pane kung’wa chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo.” 13 Wāndu wāwatesile yeleyo wo wāliji wāndu mpela alobaini. 14 Nipele, wāndu wo wājawile kwa achakulu wāmbopesi ni achachekulu ni kuti, “Tulitawilile twachinsyene kuti ngatupasya chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo. 15 Nipele sano, wānyamwe pamo ni wānkungulu nnajisye utenga kwa jwankulu jwa wāngondo mia moja kuti antulusye kukwenu nchinamanilaga kuti nkusakanga kumanyilila uchenene magambo gakwe. Noweji akana wāndichile tuliwichele chile kummulaga.” 16 Nambo mwipwagwe che Paolo wāpilikene ngani jo, nipele wāiche ni kwinjila mu likome mula ni kwasalila che Paolo nkati ngani jo. 17 Che Paolo wāmmilasile jumo jwa wāngondo ni kunsalila, “Munjaisye nchanda ju kwa jwankulu jwa wāngondo mia moja pakuwa akwete chindu chakwasalila.” 18 Jwāngondo jula wānjigele nchanda jula ni kulongana nawo mpaka kwa jwankulu jwa wāngondo ni kuti, “Che Paolo wāntawe jula wāmilasile ni kuumenda kuti nanyichenawo jwānchanda ju kukwenu pakuwa akwete indu yakwasalila.” 19 Jwānkulu jwa wāngondo jula wānkamwile nchanda jula nkono, wānjigele pachisyepela ni kummusya, “Ana nkusaka kuusalila chichi?” 20 Nchanda jula wātite, “Wāyahudi alangene kummenda alakwe mala wāni munjaisye che Paolo pa Nkungulu, achinamanilaga kuti akusaka amanyilile uchenene ngani syakwe. 21 Nambo alakwe ngasimwajitichisya pakuwa kwana wāndu kupunda alobaini

wākwajuwilila kwaulaga. Alitawilile kuti ngalya natamuno kung’wa chachili chose mpaka waulaje che Paolo ni sambano akulolela ichinjile pakulamula.” 22 Nipele jwankulu jwa wāngondo jula wānsalile nchanda jula ajaule ni kunjamuka kuti, “Nkasala kwa mundu jwalijose kuti mumanisye yeleyo.” 23 Nipele jwankulu jwa wāngondo mia moja jula wāwālasile achakulu wāwili mwa wāngondo wākwē ni kwalajisya, “Mwawiche chile wāngondo mia mbili ni wāngondo wākwela mu falasi sabini ni wāngondo wa mipamba mia mbili ajaulangane ku Kaisalia saa tatu ja chilo cha lelo. 24 Mwawiche chile falasi wampepe kuti wākwesye che Paolo aiche uchenene ku che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea.” 25 Jwankulu jwa wāngondo mia moja jula wālembile chikalata chanti nyi. 26 “Ngunnamuchila alakwe che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea, uneji che Kilaudio Lusya ngunlembela. 27 Wāyahudi wānkamwile Mundu ju ni wātiji ammulaje. Nambo panaimanyi kuti ali Mloma nipele najawile ni mpingo wa wāngondo kukunkulupusya. 28 Nanjaisye ku Nkungulu wao wekulu njisakaga kuti manyilile magambo ga wāwechetelaga. 29 Naimanyi kuti wāwechetelaga nkati malajisyo gao, nambo uneji naiwini kuti nganakola magambo gagaligose gakuwajilwa kuulajikwa atamuno kwatawa mu nyuumba jakutawilwa. 30 Wāndu pa wāmanyisye une kuti Wāyahudi akusosa itajile pakumbulaga mundu ju, pangaka wā nalamwile kwaikanawo kukwenu, ni naasalile wāwāwechetelaga wo kuti awechete magambo gao kukwenu.” 31 Nipele wāngondo wānjigele che Paolo mpela iwātite pakusalilwa ni chilo chichocho wānjaisye ku Antipatili. 32 Mala wāni jakwe wāngondo mia mbili wāwāndaga wamakongolo wāujile ku likome, wāalesile wāngondo wāwākwesile falasi wāla ajendechele ni ulendo wa kwapechisya che Paolo. 33 Wāngondo wāwākwesile falasi pa wāiche ku Kaisalia, wampele che Felikisi jwankulu jwa chilambo jo chikalata chila ni kwa wāka che Paolo mu ulamusi wao. 34 Jwankulu jwa chilambo pa wāchisyomile chikalata chila wāusisye kuti che Paolo wa musi chi. Pa wāpilikene kuti jwa ku Kilikia, 35 wātite, “Chinagapilikanile magambo genu pataiche wāndu wākwēbetelaga.” Nipele wālamwile kuti wāagose che Paolo mu nyuumba ja chimwenye ji che Helode.

24 Pagapite mowa nsano, che Anania Jwāmbopesi Jwankulu pamo ni achachekulu wampepe ni mundu jwa malajisyo ga Chiloma liina iyakwe che Telitulo wātuluchile ku Kaisalia. Ni wājawile kwa che Felikisi jula ni wānsalile yanayose iwāmmechetelaga che Paolo. 2 Che Felikisi wāmmilasile che Paolo ni che Telitulo wātandite kwa wechetela achitiji. “Alakwe ambuje che Felikisi, ntulongwesye yambone ni uweji tukutama kwa chitendewele katema kose ni kulinganya kwa indu kukupanganyikwa kwa upoche wa wāndu wētū. 3 Tukwitichisya yelei mu kusengwa mowa gose ni kungolela kwannope alakwe papalipose. 4 Nambo pangansakalisya nnope, ngunchondelela ntipuilile ni kutupilikanila itukuwēcheta. 5 Tukumanyilila kuti mundu ju ali jwakogoya nnope. Atandisye utidiganyo mwa Wāyahudi papalipose pachilambo pose ni sooni ali jwankulu jwa mpingo wa chidini wa Wānasaleti. 6 Ni sooni wālingaga kujisakasya Nyuumba ja Akunnungu, noweji twānkamwile. Twasachile kwalamula ni malajisyo getu twachinsyene. 7 Nambo che Lusya jwankulu jwa wāngondo

mia moja, wache ni kunjigala mmakono mwetu kwa machili. 8 Ni walamwile kuti wakwaŵechetela wo aichanje kukwenu, nomwe mwasyene chinkombole kwaŵichichisya ni kwimanyilila uchenene indu itukwaŵechetela.” 9 Wwayahudi wose nomba wajitichisye chiwawechete che Telitulo kuti chili chisyene. 10 Nipele jwankulu jwa chilambo jula wangochesye nkono che Paolo kuti aŵechete. Che Paolo ni watite, “Ngusangalala nnope kulichenjela paujo penu pakuwa ngumanyilila kuti alakwe ndi jwakulamula jwa wandu wetu kwa yaka yejinji. 11 Pakuwa alakwe mwasyene nkumanyilila kuti nganigapunde moŵa kumi na mbili chitandile panajawile kukopopela ku Yelusalemu. 12 Wwayahudi nganasimana une njanganaganaga ni mundu jwalijose. Nganasimana une njitindiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu pane mmajumba gao ga kupopelela atamuno palipose mmusi mo. 13 Sooni wanyawa ngaakombola kunsalila alakwe usyene wa yakumechetela une sambano yo. 14 Chingwitchisya paujo penu chili chimo, uneji ngwapopelela Akunnungu wa achambuje wetu, nijilikuyaga alila litala lyaakuliwilanga wanyawo kuti lili lya unami. Ngukulupilila yanayose yailembekwe mu itabu ya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa ni itabu ya wakulondola wa Akunnungu. 15 Uneji ngwete chilolelo kwa Akunnungu mpela wanyawo yakuti pakulolela, kuti chikupagwe kusyuka kwa wandu wambone ni wangelumbana. 16 Nipele moŵa gose ngulinga nningwa wangu uwe wambone paujo pa Akunnungu ni kwa wandu. 17 Panatemi yaka yejinji kwakutalika ko, nausile ku Yelusalemu kuti naaichisye wandu wa chilambo changu yakwakamuchisya kwa ligongo lya wakulaga ni kukutaga mbopesi. 18 Panaliji nkutenda yeleyo ni paŵasimene une pa Nyuumba ja Akunnungu ndili masile kuliswejesya. Nganiupagwa mpingo wa wandu natamuno utindiganyo. 19 Nambo wapali Wwayahudi wane wawatyochele ku Asia, wanyawo ni wawawajilwe kuwa paujo penu ni kuumechetela une iwaga akwete chakuumechetela. 20 Pane achinsyene wa asale chilewo chiwachisimene kukwangu panaliji pa Nkungulu wao weku, 21 ikawe yankati ilowe limo peli linaŵechete panajimi paujo pao kuti, ‘Ngulamulikwa lelo jino pakuwa ngukulupilila kuti wawile chasyuswe.’” 22 Nambo che Felikisi nsyene waliji nkulimanyilila uchenene litala lya, waunichile ligambo lila ni kwasalila, ‘Pataiche che Lusya jwankulu jwa wangondo mia moja jo, chilamule magambo genu.’” 23 Ni jwankulu jula walamwile anjigale che Paolo ni kwalindilila, nambo aŵe ni uhulu kanandi ni akasaalekasya achambusangagwe kwapa yaikwasoŵa. 24 Pagapite moŵa gampepe, wache che Felikisi pamo ni che Dulusila wankwawo juwaliji Myahudi. Walamwile kuti awilanjikwe che Paolo ni wampilikanihaga achiwetchetaga yankati kwakulupilila Che Yesu Kilisito. 25 Nambo pawatandite che Paolo kuwetcheta yankati indu yaikwatenda wandu aŵe wambone ni wogapundanganya ni lyaŵa Akunnungu lichiwalamule wandu wose, che Felikisi wajogwepe ni watite, “Sano njauleje, chinammilanje sooni napataga lipesa.” 26 Katema ko che Felikisi walolelaga kuti chapegwe mbiya ni che Paolo. Ligongo lya wapundile kwaŵilanga sooni ni sooni kunguluka nawo. 27 Payapite yaka iwili, che Polikio Festo waliji chiongola pamalo pa che Felikisi juwaliji jwankulu jwa chilambo. Pakuwa che Felikisi

wasachile kwanonyelesya Wwayahudi walesile che Paolo mu nyumba jakutaŵilwa mula.

25 Moŵa gatatu pakumala che Festo kwinjila ku Kaisalia kugatanda masengo gakwe, wakwesile kwaula ku Yelusalemu. 2 Kweleko achakulu wambopesi pamo ni ilongola wa Wwayahudi wansalile che Festo magambo ga che Paolo. 3 Wachondelele che Festo kuti wasalalisye ntima kwa kwaikanawo che Paolo ku Yelusalemu kuti wajuwille petala ni kwaulaga. 4 Nambo che Festo waajanile, “Che Paolo ali mu nyumba jakutaŵilwa ku Kaisalia ni nansyene chinyale kukoko pangakaŵa. 5 Mwaleche ilongola wenu ajulangane pamo ni une kweleko akaŵechetele naga atesile yangalumbana.” 6 Che Festo watemi nawo kwa moŵa nane pane likumi, nipele wajuile ku Kaisalia. Malaŵi jakwe wajawile ni kutama pa chitengu cha ulamusi, walamwile kuti wachenawo che Paolo. 7 Paŵaiche che Paolo, Wwayahudi wawakopochele ku Yelusalemu wansyungwile ni kutanda kwaŵechetela yejinji yakutopa ni nganakombolanga kuisalichisya. 8 Nkulichenjela, che Paolo watite, “Uneji nganibanganya magambo gagaligose gankati malajisyo ga Wwayahudi pane nkati Nyuumba ja Akunnungu natamuno kwa Mwenye jwa ku Loma.” 9 Nambo che Festo wasachile kulinonyelesya kwa Wwayahudi ni wambusisye che Paolo, “Ana nkusaka kwaula ku Yelusalemu nkalamulikwe kweleko yankati magambo ga paujo pangu?” 10 Nambo che Paolo watite, “Ngwima paujo pa nkungulu wa Mwenye jwa ku Loma, pelepa ni panguwajilwa kulamulikwa. Alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene, uneji nganinaapanganichisya Wwayahudi changalumbana chachili chose. 11 Nipele iwaga ngwete magambo pane ndesile yangalumbana yakuwajilwa kuulajikwa, ngangkana kuwa. Nambo iwaga ngapagwa usyene wa magambo gakumechetela une wandu wa, ngapagwa mundu juchakombole kuundaga mmakono mwa wanyawo. Ngusaka mumbleche kwa Mwenye jwa ku Loma.” 12 Nipele che Festo paŵamasile kuwetcheta ni wandu wa nkungulu wansalile che Paolo, “Nkusaka kunjausya kwa Mwenye jwa ku Loma, ayaga, chinjale kwa Mwenye jwa ku Loma.” 13 Gali gapite moŵa gampepe, mwenye che Agilipa ni che Belinike nlumbugwe, wache ku Kaisalia kukwakomasya che Festo. 14 Ni watemi kweleko moŵa gampepe ni che Festo nomba wansalile mwenye ngani ja magambo ga che Paolo achitiji, “Kwana mundu jumo pelepa juwannesile che Felikisi ali mu nyumba jakutaŵilwa. 15 Panajawile ku Yelusalemu achakulu wambopesi pamo ni achachekulu wa Wwayahudi wambechetele mundu jo ni kuunjondelela kuti naalamule ni kwajamuka. 16 Nambo uneji naasalile kuti Waloma nganakola masyowelo go ga kuntyosya mundu alamulikwe akanawe kuchingangana ni wandu wakumbetchetela meeso ni meeso, ni kwapa lipesa lya kulichenjela kwa iwambechetele yo. 17 Nipele, paŵasongangene apano, nganingaŵa, malaŵi jakwe natemi pachitengu changu cha ulamusi ni kulajisya anyichenawo mundu jo. 18 Wakumbetchetela wakwe pawajimi, nganakoposya magambo ga yangalumbana mpela inaganisyaga. 19 Nambo wakanilanaga ine pe yankati dini jao ni yankati mundu jumo jwakuwilanjikwa Che Yesu jwawawile nambo che Paolo

akulimbila kuti ali wājumi. 20 Nganinamanyilila chakutenda nkati magambo ga. Nipele, nambusisye che Paolo iwaga chasache kwaula ku Yelusalemu kukulamulikwa kweleko magambo ga. 21 Nambo che Paolo wasachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nalamwile kuti angose mu nyuumba jakutawilwa mpaka pachinaapeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.” 22 Che Agilipa wane juwaliji mwenye jwa liuto liine wansalile che Festo, “None ngusaka kumpilikanila nansyene mundu jo.” Che Festo watite, “Chimumpikanile malaŵi.” 23 Malaŵi jakwe che Agilipa ni che Belinike waiche ali nkusangalala pa nkungulu ali alongene ni achakulu wa wāngondo ni achakulu wa musi. Che Festo walamwile kuti waichenawo che Paolo. 24 Che Festo watite, “Mwenye che Agilipa ni wanawose wantemi apano pamo ni uweji! Wayahudi wose wa pelepa ni wa ku Yelusalemu akummechetela mundu ju kukwangu ni akusaka aulajikwe. 25 Nambo uneji nganinagawona magambo gagaligose gakwaŵajila kuulajikwa. Ni pakuwa che Paolo nsyene wasachile alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma, noneji najitichisye kunjausya ku Loma. 26 Kwa uneji nganingola usyene wankati wēlewo wakunlembela Mwenye jwa ku Loma. Kwa ligongo lyo nanyichenawo paujo penu nnoopenope kukwenu achimwene mwenye che Agilipa, mwamalaga kumbusyausya mbate chakulemba. 27 Pakuwa nguwona chiiwe yakusekasya kwajachisya jwantawe pangasala uchenene yakwaŵechetela yo.”

26 Nipele che Agilipa wansalile che Paolo, “Nkukombola kulichenjela.” Pelepo che Paolo wāgolwesye nkono wao ni kulichenjela, achitiji. 2 “Mwenye che Agilipa, nguliwona ngwete upile lelo jino kwima paujo penu ni kulichenjela yankati yanayose yakummechetela une Wayahudi. 3 Nnoopenope pakuwa alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene masyowelo ga Wayahudi ni umenyani wao, ngunchondelela mumbilikanile mu upiliili. 4 “Wayahudi wose akumanyilila une uchenene chitandile uchanda wangu. Akumanyilila inatite pakutama ni wanyawo mu chilambo changu ni ku Yelusalemu nombeko chitandile ndanda jo. 5 Akumanyilila une chitandile kalakala ni asakaga akukombola kuwālanga umboni kuti chitandile ndanda jo naliji jumo jwa mpingo wa Mafalisayo wakwapopelela Akunnungu kupunda wāndu wane wose. 6 Ni sambano nyimi pelepa kulamulikwa ligongo nguchilolela chilanga chiwālanjile Akunnungu kwa achambuje wētū chila. 7 Chilanga cho ni chichocho chaakuchilolela ngosyo kumi ni mbili sya wāndu wētū kuti chimalile, achatumichilaga Akunnungu nkulimbangana muusi ni chilo. Ni kwāligongo lya alakwe mwenye, Wayahudi wa akuumechetela une. 8 Wanyamwe wose wāndi apano kwa chichi nkuganisyā kuti Akunnungu ngakukombola kwasusyā wawe? 9 Isyene uneji nansyene naliwēni kuti ngusachilwa kutendekanya yejini yakunkanila Che Yesu jwa ku Nasaleti. 10 Yelei ni inaitesile ku Yelusalemu kula. Napochele lilamulo kutyochela kwa achakulu wāmbopesi, naakamwile wāndu wājinji mwa wāndu wa Akunnungu ni kwatawa mu nyuumba jakutawilwa. Ni wanyawo paŵalamulikwe kuulajikwa, uneji nakundile aulajikwe. 11 Naalagesye mmajumba gao ga kupopelela ni kwakanganichisya atukane. Naatumbiile kwannope namose najawile kukwasosasa mmissi ja ilambo yakutalichila kuti naalagasye. 12 “Ligongo lya masengo gagogo pego

najawile ku Damesiki ndili ni ulamusi ni malajisyo ga achakulu wāmbopesi. 13 Alakwe mwenye, panaliji mwitala muusi, lyaŵa lili pa ntwe naliwēni lilanguka lyekulungwa kupunda lilanguka lya lyaŵa lichilanguchisyaga kutyochela kwani. Ni lyatusyungwile uneji pamo ni achinjangu wānaliji nawo mu ulendo mo. 14 Wose twagwile, none napilikene liloŵe lichisalilaga mchiebulania, ‘Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuulagasya? Nkuliulasya mwasyene pangali ligongo mpela ng’ombe jajikuchiputa chiboko cha mmbujegwe.’ 15 Noneji nausisye, ‘Ana wāani alakwe, Ambuje?’ Ni Ambuje wo wājanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya mmwejo. 16 Nambo Sambano njime, nankopochele kuti nambiche mme nkamusi jwangu. Mmwejo chimmalanje ya uneji, chimwasalile wāndu yanyiwēni lelo jino ni ichinanosye kanyuma. 17 Chinankulupusye kutyoka mwa wāndu wa ku Isilaeli pamo ni wāndu wāngawa Wayahudi kuchinantume une ko. 18 Mwatatanukule meeso gao kuti akombole kopoka mu chipi ni kwinjila mu lūlanga nombe akopoche mu ulamusi wa Shetani ni kwagalaulichila Akunnungu kuti kwa kungulupiliila une alecheleswe sambi syao ni kwinjila majumba pamo ni wāndu wasagulikwe ni Akunnungu.’ 19 “Kwapele, alakwe mwenye che Agilipa, uneji nganileka kwitichisya yakwiwona yaikopochele kwani. 20 Nipele natandite kulalichila malowe ga Akunnungu kwa wākutama ku Damesiki ni ku Yelusalemu ni chilambo chose cha ku Yudea pamo ni wāndu wāngawa Wayahudi. Naalalichile aleche sambi ni kwajilila Akunnungu ni kulosya kwa isambo yao kuti alesile sambi. 21 Kwa ligongo lya malowe go Wayahudi wāngamwile une ndili pa Nyuumba ja Akunnungu ni kusaka kumulaga. 22 Nambo Akunnungu aang’osile, mpaka lelo jino ndili jwansima. Noneji nguwālanga kwa achanandi ni achakulungwa. Ngangusala ine ikaŵe yeila yasasile wākulondola wa Akunnungu ni che Musa kuti chiikopochele, 23 yakuti yaŵajilwe Kilisito alaje ni kuwa mundu jwaandanda kusyuka mwa wose wawile. Nombejo chakombole kwaichisya lilanguka Wayahudi ni wāndu wāngawa Wayahudi.” 24 Che Paolo paŵalichenjele mpaka pelepo, che Festo waŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mmwe che Paolo ntekupungwana! Kulijiganya kose kuntesile mpungwane.” 25 Che Paolo wājanjile, “Nganimbungwana, alakwe ambuje che Festo. Chinguwēcheta cho chili chisyene ni cha lunda. 26 Alakwe mwenye che Agilipa nkumanyilila uchenene yose yaikopochele yo. Noneji ngukombola kuwēcheta pangali lipamba paujo penu pakuwa nguimanyilila isyene kuti ngapagwa chichatendekwe pachisyepela. 27 Mwenye che Agilipa, ana nkugakulupiliila malowe gaŵaŵechete wākulondola wa Akunnungu, wa kalakala? Ngumanyilila kuti nkugakulupiliila!” 28 Ni che Agilipa wansalile che Paolo, “Ana nkuganisyā kuti kwa katema kakajipi peka chinkombole kundendekasya meje Mkilisito?” 29 Che Paolo wājanjile, “Iwaga kwa katema kakajipi pane kakajinji, ngwapopelela Akunnungu, ngaŵa alakwe pe nambo ni wanawose wakumbikanila lelo jino wa aŵanje mpela indite pakuwa une, nambo anaichile kutawikwa minyolo mpela une.” 30 Pelepo mwenye che Agilipa ni jwankulu che Festo ni che Belinike pamo ni wane wose wawajiji pamo nawo wājimi. 31 Ni paŵakopokaga wasalilene, “Mundu ju nganapanganya chachili chose chakusachilwa kuulajikwa natamuno kwatawa.”

32 Che Agilipa wansalile che Festo, “Ikakomboleche kungopola mundu ju ngaakawende kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma.”

27 Paŵalamwile kuti tujale ku Italia ni ngalaŵa wammisile che Paolo pamo ni watawe wane mmakono ga che Juliasi, juŵaliji jwankulu jwa wngondo mumpingo waukuwilanjikwa “Mpingo wa Agosto.” 2 Twakwesile ngalaŵa jekulungwa jijatyochelega ku Adiliamiti, jijaliji chile kutanda ulendo kupitila mbwani ja chilambo cha ku Asia ni twatandite ulendo. Che Alisitako mundu jwa ku Makedonia kutyochela ku Sesalonike walongene noweji. 3 Lyuŵa lyaawili twaiche ku Sidoni ni ngalaŵa. Nipele che Juliasi waapanganichisye yambone che Paolo, walesile ajaule kwa achambusangawe kuti apegwe yaikwasoŵa. 4 Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo, ni twapite mungulugulu chilumba cha Kupulo tuchilisepussyaga ni mbungo jijaliji jininukupaga nnope kutyochela paujo petu. 5 Twajombweche bahali ja Kilikia ni Pamfilia ni twaiche mmusi wa Mila chilambo cha ku Likia. 6 Ni kweleko jwankulu jwa wngondo jula wajisimene ngalaŵa jekulungwa jichikopochelaga ku Aleksandilia kwaula ku Italia, nombejo watujinjisy mwelelo. 7 Twajesile mbolebole moŵa gamajinji ni twaiche pachiwandi ni Nido nkulaga. Pakuŵa mbungo jatusiŵilile kuendelechela ni twapite kusini kwa chilumba cha Kilete kuwandikana ni Salomone. 8 Twapite mumbwani kwa kulaga ni twaiche peuto papakuwilanjikwa “Bandari jambone,” pachiwandi musu wa Lasea. 9 Gaapite moŵa gamajinji ni moŵa gakutaŵa gaapite, ni twaliji mmoŵa ga kogoya kuendelechela ni ulendo wa mu ngalaŵa. Nipele che Paolo waajamwiche achitiji, 10 “Achalongo achinjangu, nguwona kuti ulendo wu chiuŵe wa kogoya ni kusoyesya indu, ngaŵa kwa ndundu ni ngalaŵa pe, nambo kwa umi wetu nombe.” 11 Nambo jwankulu jwa wngondo jula wagapikanile nnope malowe ga juwalongosyaga ngalaŵa ni nsyene ngalaŵa kupunda malowe gaŵawechete che Paolo gala. 12 Pakuŵa bandari jo nganjijwa jambone kutama moŵa ga mbepo, wandu wawatupile wajitichisye kuendelechela ni ulendo yakombolekaga aichanje ku Finikisi ni kutama kweleko katema ka mbepo ko. Finikisi jili bandari ja Kilete jajilolite kwiwanda ni kwichela. 13 Mbungo ja kusi jatandite kupuga ni waganisisye kuti chakombole kutendekanya wasachile yo. Nipele wanyakwile nanga ni kuwika mu ngalaŵa, wajendelechele ni ulendo wapite mbwani kwa mbwani ni kwika ku mbwani ja Kilete. 14 Nambo pangakaŵa, mbungo jekulungwa jati mpela chimbunga jajikuwilanjikwa “Mbungo ja kaskazi” japujile kutyochela ku chilumba. 15 Ngalaŵa jila jagombilwe ni mbungo, nombejo nganjikombola kujipunda mbungo, nipele twajilesile jiseleleche ni mbungo. 16 Nkwenda mo twapite upande wa kusini mwa chilumba chachinandi liina lyakwe Kauda, twakombwele kwakulimba nnope kugopola ntumbwi wa kwakulupuchisya wandu mu ngalaŵa jekulungwa jila. 17 Achikatemetume waali mu ngalaŵa wala paŵanyakulile ntumbwi ula nkati, wautawilile mu ngalaŵa jila ni ngonji kuulimbisya kuti unajonasiche ni mbungo. Ni pakuŵa wajogopaga kutitimila munsanga wejinji mu mbwani ja Libia, kwa yele wagatulwisye matanga ni wagambaga kwenda pe ni mbungo. 18 Mbungo jekulungwa jila jajendelechele kupuga ni malawi jakwe watandite kwasila ndundu mu bahali.

19 Ni lyuŵa lyaatatu wajasile ni makono gao achinsyene yoombo ya mu ngalaŵa jekulungwa. 20 Moŵa gamajinji nganitukombola kuliwona lyuŵa atamuno ndondwa ni mbungo jekulungwa jila japundile nnope. Chilolelo chose chati tutulame chamasile. 21 Paŵatemi pangalya moŵa gamajinji, wajimi che Paolo pasikati pao ni kuti, “Achambusanga wangu nkambikanichisye une kuti kasintyoka ku Kilete ngankalaje kwantinyi ni kupotesya indu yi. 22 Sambano ngunchondelela, nkamulichisye ntima pakuŵa ngapagwa jwalijose mwa wanyamwe juchawe nambo ngalaŵa pe ni jichijjonasiche. 23 Pakuŵa chilo katemetume jwa kwini jwa Akunnungu, Akunnungu jwandesile une kuŵa jwao ni jungwapopelela wangopochele, 24 ni kuusalila, ‘Kasinjogopa che Paolo! Ikuwajilwa mmwejo kwima paujo pa Mwenye jwa ku Loma. Kwaligongo lyenu mwe Akunnungu chiŵakulupusye wose waali mu ulendo pamo nomwe.’ 25 Nipele nkamulichisye ntima, pakuŵa ngwakulupila Akunnungu kuti chitendekwe mpela indite pakusalilwa. 26 Nambo chituponyekwe pa chilumba chimo.” 27 Chilo cha lyuŵa lya kumi na nne twaliji tuninkukwekwelemya akuno ni akunokuno ni meesi mu bahali ja Mediteleniani. Chilo nnope achikatemetume waali mu ngalaŵa waganisisye kuti twandichile munsanga. 28 Nipele watulwisye ngoji wawataŵilile chindu chakutopela achisakaga kupima amanyilile ipatite kwendesya ni wapatite makono alobaini. Kanyuma kanandi wapimile sooni ni wapatite makono selasini. 29 Ni pakuŵa wajogopaga kukwama papali ni lwalu, watulwisye nanga ncheche sya kunyuma kwa ngalaŵa ni kupopela kuti kucheje. 30 Ni wawalongosyaga ngalaŵa wala wasachile kutila kutyochela mu ngalaŵa ni wautulwisye ntumbwi ula achinamanilaga akutulunya nanga sya paujo. 31 Nambo che Paolo wansalile jwankulu jwa wngondo jula pamo ni wngondo wane, “Iwaga wanyawa ngaatama mu ngalaŵa ngankulupuswa.” 32 Papopo wngondo wala wakatile migoji jijakumulile ntumbwi ni walesile ujigalikwe ni meesi. 33 Kukanawe kucha che Paolo wachondelele wose kuti alye chakulya achitiji, “Lelo jino lyuŵa lya kumi na nne ntemi ni sala nli nkulolela, pangalya chindu chachili chose. 34 Nipele ngunchondelela nlye, pakuŵa chichinkulupusye kuti nkawa. Pakuŵa ngalujasika namuno luumbo lumo lwa pa mitwe jenu.” 35 Che Paolo paŵamasile kuwecheta yeleyo wajigele nkate, nipele watogolele Akunnungu paujo pa wose, wagaŵaŵe ni kutanda kulya. 36 Nipele wose wakumulisye ntima, nombewo walile. 37 Watwaliji mu ngalaŵa twaliji wandu mia mbili ni sabini na sita. 38 Patwalile wose ni kwikuta, wajijalwisye ngalaŵa jekulungwa kwakwasila ngano mu bahali. 39 Pakwachele wawalongosyaga ngalaŵa wala nganachimanyilila chilambo chila, nambo wauweni nsanga ku mbwani. Nipele wasachile kujijimika ngalaŵa kweleko naga chakombole. 40 Wakatile ngonji sya nanga ni kusileka mu bahali ni wagopwele ngonji sisyataŵikwe pa usukani ni kwina mukula tanga ja paujo pa ngalaŵa kuti jikamule mbungo ni kwajausya ku mbwani. 41 Nambo waiche pamalekano pagachingangene matala gaŵili ga meesi ga bahali ni ngalaŵa jatanjile palapala. Upaande wa paujo pa ngalaŵa watitimile munsanga pangali kutinganyika, nambo upaande wa panyuma watandite kutemeka kwa ligongo lya machili ga matumbela. 42 Wngondo wasachile waulaje wataŵikwe wose atakojelela wane ni kutila. 43 Nambo jwankulu jwa wngondo achisakaga

kwakulupusya che Paolo, waaalekasisye wángondo akatenda yeleyo. Walamwile waaakumbola kojelela alichechelele mmeesi ni kwika kunsanga. 44 Ni waaakusigaila wo, wane akamulile mbao ni wane ipitingwa iyatemeche mu ngalawa. Iyoyo wáandu wose waiche kwa chitendeweke ku nsanga.

28 Patwaiche kwa chitendeweke ku nsanga, twaimanyi kuti chilumba chila chikuwílanjikwa Melita. 2 Ni wáandu wángali lunda wátutendele yambone nnope. Ula jatandite kunya ni kwaliji ni mbepo, wátukolechesye mooto tujootele ni kutukalibisya. 3 Che Paolo wálokwele litenje lya sasu ni wásiwísile pa mooto. Paŵawíkaga, lijoka lyakopweche ligongo lya ntukuta wa mooto ula lyaliwílijile pankono wakwe. 4 Wáandu wa kweleko wo paŵaliweni lijoka lili nkuliwílijila pankono wakwe wásalilene, "Kusyene mundu ju ali jwakuulaga, namuno akulupwiche mmeesi nambo chisasi cha nnungu jwetu jwankongwe jwakuwílanjikwa Haki ngachikunneka alame." 5 Nambo che Paolo wálikung'undile lijoka lya pa mooto ni nganilimpeteka namose kanandi. 6 Wáandu wála wálijji nkulolela kuti pane tuimbe nkono, pane chagwe ni kuwa papopo. Nambo paŵalolele nnope ni nganachiwona chindu chakwawénga chichapatile, ni wágalawisye ng'anisyo syao ni kuti ali jumo jwa achiminungu. 7 Pachiwandi ni pepala kwaliji ni migunda ja jwankulu jwa chilumba chila jwakuwílanjikwa che Pabulio. Mundu ju wátupochele yambone ni twatemi mu nyuumba jao ja achalendo kwa moŵa gatatu. 8 Atati wao che Pabulio wálijji agonile ali nkulwala chiluu ni mmatumbo mwa miasi. Che Paolo wájawile kukwalola ni paŵamasile kupopela, wásajichile makono gao ni kunlanya. 9 Payakopochele yeleyo, iyoyo peyo wákulwala wájinji wáŵatamaga mu chilumba chila waiche, nombewo wálamiswe. 10 Wáandu wála wátuchimbichisye nnope, ni katema patwatyokaga wátupele yose iyatusowile mu ulendo wetu. 11 Pajapite miesi jitatu, twatandite sooni ulendo wetu kwa ngalawa jekulungwa jimo jijasigele mu chilumba mula, jichilindililaga gapite kaje moŵa ga mbepo. Ngalawa jila jakopochele ku Aleksandilia ni jawílanjikwe "Achiminungu Maŵila." 12 Twaiche ku Silakusa ni twatemi pelepo moŵa gatatu. 13 Kutyochela pelepo twasyungwile mumbali ni twaiche ku Legio. Malaŵi jakwe jatandite kupuga mbungo kutyochela kulujenda ni pagapite moŵa gaŵili twaiche ku Puteoli. 14 Kweleko twasimene wáandu wákunkulupilila Che Yesu achinjetu ni wátuchondelele tutame pamo nawo chijuma chimo. Kwanti nyi ni itwatite pakwika ku Loma. 15 Wáandu wákunkulupilila Che Yesu wa ku Loma paŵapilikene ngani syetu waiche mpaka Pakusumichisya Malonda che Apio ni wane ku Majumba Gatatu ga Achalendo kukutuchingamila. Che Paolo paŵaweni welewo wáatogolele Akunnungu ni wálimbiswe ntima. 16 Patwaiche ku Loma wákundile kuti che Paolo atame pajikape pamo ni jwangondo juwanlindililaga. 17 Pagapite moŵa gatatu che Paolo wáawílasile achakulu wa Wayahudi wáŵatamaga kweleko. Paŵasongangene pamo ni wáasalile, "Achalongo achinjangu, uneji natawíkwe ku Yelusalemu kula ni kutagwa mmakono ga Wálama namuno nganindende magambo gagaligose kwa wáandu wangu pane kugapwanya masyowelo ga achambuje wetu. 18 Paŵamasile kuusyausya, Wálama wásakaga kung'opola pakuwa kwangu une nganagasimana magambo gakuwájilwa kuulajikwa. 19 Nambo Wayahudi paŵakanile yeleyo, nasachile

kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nachiwámuno nganingola chakwawéchetela wáandu wa musu wangu. 20 Kwaligongo lya nanchondelele wanyamwe kuti tuonegane ni kuwécheta nomwe pakuwa ndawíkwe kwa nyolo si ligongo lya chilolelo cha Wásisilaeli chiwálanjile Akunnungu." 21 Ni wányayo wátite "Uweji nganitupochele chikalata kutyochela ku Yudea nkati alakwe atamuno achinjetu wáwaiche akuno kukutusallila pane kuwécheta chindu chakusakala nkati alakwe. 22 Nambo tukusaka kupilikana pakang'wa penu inkuti paaganisya pakuwa tukumanyilila kuti palipose akusala kuti mpingo wo uli wangelumbana." 23 Nipele wásagwile lyuwa lya kuchingangana ni che Paolo ni waiche wáandu wájinji nnope ku nyuumba kuŵatamaga. Kutandila kundaŵi mpaka ligolo che Paolo wálijji nkwasalila yejinji ya Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya ngani sya Che Yesu kutyochela mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya wákulondola wa Akunnungu achisakaga kwanyenga kuti waaakulupilile Che Yesu. 24 Wáne wájitichisye iwásalilaga yo nambo wane wakanile. 25 Nipele nganjilana achinsyene pe, ni wátosile pelepo pakuwa che Paolo wáasalile, "Mbumu jwa Akunnungu wásasile usyene kwa achambuje wenu kwa kang'wa ja jwákulondola jwa Akunnungu che Isaya, 26 achitiji, 'Njaule kwa wáandu wa nkaasalile, kupilikana chimpanikane, nambo ngasammanyilila, Kulola chinole nambo ngasambona. 27 Pakuwa mitima ja wáandu wa jilimbile, asiwíliile mawwi gao ni meeso gao gasisine. Melepe akasaona kwa meeso gao, akasapilikana kwa mawwi gao, akasamanyilila kwa mitima jao, akasapitikuchila kwa une, noneji ngalamisye.'" 28 Nombe che Paolo wátite sooni, "Mmanyilile wanyamwe kuti, ukulupusyo wa Akunnungu wu weausye kwa wáandu wángaŵa Wayahudi, nombewo chaupilikane!" 29 Che Paolo paŵamasile kuwécheta yeleyo Wayahudi wákopweche ali nkukanilana nnope achinsyene pe. 30 Nipele che Paolo wátemi yaka iwíli mu nyuumba jwáwalipilaga jila. Ni wáapochele wáandu wose wáwaikaga kukwalola. 31 Wálalichilaga wáandu ngani ja Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya wáandu nkati Ambuje Che Yesu Kilisito pangajogopa ni nganapagwa jwannekasisye.

W̄aloma

1 Une che Paolo, jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito, nguchilemba chikalata chi. Akunnungu amilasilile me nduna ni asagwile naalalichile w̄andu Ngani jao Jambone. **2** Kalakala ko, Akunnungu w̄aasalile w̄andu ajii Ngani Jambone kwa litala lya w̄akulondola w̄ao mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu. **3** Ngani Jambone ji jikungamba Mwana jwa Akunnungu, Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. Jwati nkati undu wakwe w̄apagwile mu lukosyo lwa mwenye che Daudi. **4** Nambo nkati umi wao wa chibumu, Mbumu jwa Akunnungu w̄alosisye kwa litala lya ukombole wakwe kuti Mwana jwa Akunnungu kwa kusyuka kwakwe yaani Kilisito Ambuje w̄etu. **5** Kwa litala lyakwe mbegwile upile wa kuw̄a nduna kuti kwa ligongo lya Kilisito nalongosye w̄andu wa ngosyo syose, akupilile ni kuitichisya. **6** W̄anyamwe nli pasikati ja w̄andu wo, w̄ankutama ku Loma mmilanjikwe ni Akunnungu mme w̄andu w̄akwe Che Yesu Kilisito. **7** Nipele, une che Paolo ngunlembela w̄anyamwe wose w̄ankunonyelwa ni Akunnungu w̄ankutamanga ku Loma, ummilanjikwe mme w̄andu wakwe. Ngunsachila upile ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati w̄etu ni Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. **8** Ikanawe yaali yose, ngwatogolela Akunnungu w̄angu kwa litala li Che Yesu Kilisito kwa ligongo lya w̄anyamwe wose, pakuw̄a chikulupi chenu chikupikanika ku chilambo kose. **9** Akunnungu ungwatumichila ni nima wangu wose, nkulalichila Ngani Jambone ja Mwanagwao, ali jwaumboni jwangu kuti ngunkumbuchila w̄anyamwe, **10** mow̄a gose pangupopela. Ngwapopela Akunnungu yanonyelaga ambe lipesa lyambone lya kunjimajimila. **11** Pakuw̄a sachile kwannope kummona w̄anyamwe, kuti ngamulangane ni w̄anyamwe mu ntuuka ungupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu, kuti mme w̄alimbangene. **12** Chingusala, w̄anawose tutusyaneje mitima, w̄anyamwe mulimbisye une mu chikulupi changu ni onaji nanlimbisye w̄anyamwe mu chikulupi chenu. **13** Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyilile kuti kakajinji nasakaga iche kukwenu, nambo nekasiswe mpaka sambano. Nasachile kwika kuti ngombole kunkamuchisya mwanya nlimbangane mu chikulupi, mpela indite pakwakamuchisya w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi kulimbangana mu chikulupi. **14** Pakuw̄a ngusachilwa kwalalichila w̄andu wose W̄agiliki ni w̄angaw̄a W̄agiliki, ni kwalalichila w̄aali ni lunda ni w̄akulow̄ela. **15** Kwalingongo lyo ngulajila kwannope kunnalichila Ngani Jambone w̄anyamwe nombe w̄ankutama ku Loma. **16** Ngangujikoleta soni Ngani Jambone, pakuw̄a jikwete machili ga Akunnungu gakunkulupusya kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa W̄ayahudi ni sooni kwa w̄angaw̄a W̄ayahudi. **17** Pakuw̄a Ngani Jambone jikulosya yatite Akunnungu pakwatenda w̄andu kuw̄a w̄ambone paujo pao. Kwa litala lya chikulupi, chitandile kundanda mpaka kumbesi. Mpela yatite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, "Mundu jwatendekwe jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi." **18** Kutyochela kwianani Akunnungu alosisye uchimwa wao kwa litala lya sambi syose ni kwa litala lya ugongomalo wose wa aw̄ala w̄andu w̄akuuliw̄atila usyene ukamanyika kwa litala lya ugongomalo wao. **19** Pakuw̄a yose

yaikutesya Akunnungu amanyiche kukwao, imanyichikwe, ligongo Akunnungu nsyene ailosise kwa w̄anyawo. **20** Chitandile Akunnungu pawagumbile chilambo, ukombole wao wa mow̄a gose pangali mbesi ni Unungu wao, ikuwoneka pangasisika namuno ngaikuoneka ni meeso. W̄andu akukumbola kuumanyilila kwa indu yagumbile. Kwapele w̄andu ngakumbola kulichenjela kwa yaali yose. (aidios g126) **21** Namuno akumanyililanga kuti Akunnungu apali, nambo ngakunkusya atamuno kuntogolela yakuti pakuw̄ajilwa, nambo ng'anisyo syao sili syangalimate ni mitima jao jitajikwe chipi. **22** Akulitendanga w̄a lunda, nambo aali w̄akulow̄ela. **23** Alesile kwapopelela Akunnungu w̄angakuwa, nambo akwipopela inyago yaikulandana ni mundu jwakwasika, chisau inyama pane ijuni pane inyama yaikukw̄awa. **24** Kwa ligongo lya yeleyo, Akunnungu w̄aaesile mu tama jangalumbana ja mitima jao ni kupanganyichisya indu ya soni mu ilu yao. **25** Akuutindanya usyene wa Akunnungu kwa unami, akuipopelala ni kuitumichila indu yepanganyikwe ni Akunnungu ni kwaleka Akunnungu w̄aapanganyisye, w̄akusachilwa kulapikwa mow̄a gose pangali mbesi! Eloo. (aiōn g165) **26** Kwa ligongo lya Akunnungu w̄aaesile akuyanje tama syao sya soni. Namose achakongwe w̄alesile kugonana ni achalume yaikuti pakusachilwa, w̄agonanaga ni achakongwe achinjao. **27** Achalume nombe iyoyo peyo akulekanga kugonana ni achakongwe yaikuti pakusachilwa, w̄akolelene mchesele jwannume ni jwannume. Akupanganyichisya ipanganyo ya soni achalume kwa achalume, kwayele akulichisya kwamukwa kwa ugongomalo wao wautesile. **28** Pakuw̄a w̄andu wo w̄akanile kuuw̄ika mu ng'anisyo usyene wa kwamanyilila Akunnungu, nombe Akunnungu w̄aaesile akuyanje ng'anisyo syao syangalumbana, w̄aupanganyisye aila yekanye kuipanganya. **29** W̄andu w̄a aguambele ugongomalo wose, ungalumbana ni lipamo ni wiu ni uulasi ni unami ni ngomo ni kulambusya. Ni kunong'ona, **30** ni kunamanilana, w̄akwachima Akunnungu, w̄akutukana ni w̄akulilapa ni w̄akulifuna, w̄akwilana kuitendekanya yangalimate ni w̄angaajitichisya achawelesi w̄ao. **31** W̄akulow̄ela, w̄angakukamula chilanga, w̄angali ononyelo ni nganakola chanasa kwa w̄ane. **32** W̄akumanyilila kuti malajisyo ga Akunnungu gakuti w̄akugapanganya gelego akuw̄ajilwa kuwa. Natamuno yeleyo akwendelechela ngaw̄a kugapanganya pe nambo akwilana ni aw̄ala w̄akugapanganya gelego.

2 Kwayele, mme mwajangu, iw̄aga nkwalamula w̄ane ngankumbola kulichenjela natamuno mme w̄aani. Pakuw̄a, pankwalamula w̄ane akuno nomwe nkwendelechela kuipanganya iyoyo, nkulilamula mwasyene. **2** Nowe tukumanyilila kuti ulamule wa Akunnungu uli wa usyene kwa aw̄ala w̄akuitendekanya indu yanti yeleyo. **3** Nambo alakwe junkwalamula w̄akuitendekanya yeleyo ni mwasyene nkuitendekanya iyoyo peyo. Ana nkuganisya chinchiw̄ambala ulamule wa Akunnungu? **4** Pane nkuunyelusya umbone wekulu wa Akunnungu ni utulale ni upilili wao, uli ngankuimanyilila kuti umbone wa Akunnungu ukunnongosya kuti nneche sambi? **5** Nambo mme nkakatime nima ni nkweite nima wanasaka kuleka sambi, kwa ligongo lya nkuligosela mwasyene magambo pa lya lya Akunnungu lya lutumbilo lwao ni kulamula kwao kwa chigolochelo pachikulolechele. **6** Pakuw̄a Akunnungu chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gakwe. **7** W̄andu

wakuitendekanya yambone pangali kupela akuno achisosaga ukulu ni kusichila ni umi wangaukujonasika, Akunnungu chachapa wandu wa, umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aionios 9:166) 8 Nambo aŵala wālipamo, aŵala wākuukanila usyene, ni kuikuya yangalumbana, isyene Akunnungu chachalamula kwa lutumbilo ni uchimwa wakwe wekulu. 9 Chigapagwe masauko ni kulaga kwa jwalijose jwakuitendekanya yangalumbana, kutandila kwa Wāyahudi ni sooni kwa wāndu wāngawā Wāyahudi. 10 Nambo jwalijose jwakuitendekanya yambone, Akunnungu chachimpa ukulu ni luchimbichimbi ni chitendewele, kutandila kwa Wāyahudi ni sooni kwa wāndu wāngawā Wāyahudi. 11 Pakuŵa Akunnungu wāngali lusagu. 12 Wāndu wāngawā Wāyahudi wāngakugamanyilila Malajisyo ga che Musa chasochele pangagamanyilila Malajisyo go. Ni Wāyahudi wākugamanyilila Malajisyo ali nkutenda sambi chalamulikwe ni Malajisyo go. 13 Pakuŵa, wākugapilikana Malajisyo ngaŵa wākuwālanjikwa wāmbone paujo pa Akunnungu, nambo aŵala wākugajitichisya Malajisyo ni wākuwālanjikwa wāmbone paujo pa Akunnungu. 14 Pakuŵa wāndu wāngawā Wāyahudi wāngakugamanyilila Malajisyo, nambo pakutenda indu kwa lwendo lwapagwile nawo chisau ni yayite pakulamulikwa mmalajisyo, achinsyene wo akulosya kuti akumanyilila chakusachilwa kupanganya namuno nganagamanyilila Malajisyo go. 15 Pakuŵa lwendo lwao lukulosya kuti Malajisyo galembeke mu mitima jao. Miningwa jao jikulosya kuti au uli usyene, pakuŵa ng'anisyo syao sikwaŵechetela kuti atesile yangalumbana pane sikwachenjela kuti atesile yambone. 16 Yeleyo ni ichikopochele pa lyuŵa litachilamula Akunnungu yantemela ya wāndu, kwa litala li Che Yesu Kilisito mpela Ngani Jambone jinanlalichile ijikuti pakusala. 17 Ni mmwe junkuliŵilanga Myahudi, nkugakulupilila Malajisyo ni kulifunila ndi mundu jwa Akunnungu, 18 nkulitenda kuti nkumanyilila yaikwanonyela Akunnungu ni kwitichisya indu yao yambone pakuŵa nyiganichikwe ni Malajisyo. 19 Nkuliganichisya mwasyene kuti ndi chilongola jwa wāngalola ni lilanguka lyao ŵaali mu chipi, 20 junkwaunda wākulowela ni njiganyo jwa wānache achanandi. Pakuŵa nkuganisisya mu Malajisyo nkweite umanyilisi ni usyene. 21 Nipele mmweji junkwajiganya wāne, ana kwa chichi ngankulijiganya mwasyene? Mmweji junkwalalichila wāne nkajīwā kwachichi mwasyene nkwiŵa? 22 Mmweji junkusala, "Nkatenda chikululu," kwachichi mwasyene nkutenda chikululu? Nkuichima inyago ya achiminungu, kwachichi mwasyene nkwinjila ni kwiŵa indu mu majumba ga achiminungu? 23 Nkulilapa kuti nkugamanyilila Malajisyo ga Akunnungu nambo nkunjalusya Akunnungu pankuleka kugakamulisya Malajisyo go! 24 Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Wāndu wāngawā Wāyahudi akulitukana liina Iya Akunnungu kwa ligongo Iya agala gankugatenda wānyamwe Wāyahudi." 25 Kuumbala kwenu chikuŵa ni malumbo iwāga chingajitichisye Malajisyo. Nambo iwāga nkugapwanyā Malajisyo, mbaya ngankaumbale. 26 Ni iwāga wāndu wāngawā Wāyahudi wānganaumbale akugakamulichisya Malajisyo, uli ungaumbala wao ngauwālanjikwa uumbale? 27 Wāndu wāngawā Wāyahudi wānganaumbale mu chiilu, nambo akugakamulichisya Malajisyo, chanlamule wānyamwe Wāyahudi pakuŵa ngankugajitichisya Malajisyo namose nkugamanyilila Malajisyo gamalembeke ni

ndi wāumbale. 28 Myahudi jwa usyene ngaŵa ajula jwakuloleka kwa meeso, atamuno mundu ngakuŵa Myahudi jwa usyene pakuŵa aumbele mu chiilu. 29 Nambo Myahudi jwa usyene ni ajula jwali jwati iyoyo nkati, malumbo gakwe ajula jwaumbele mu ntima. Kuumbala kusyene kuli, Mbumu jwa Akunnungu akukupanganya mu ntima mwa mundu, ni ngaŵa kwa malembo ga Malajisyo. Nambo mundu jwati yeleyi ngaakulapikwa ni wāndu nambo akulapikwa ni Akunnungu.

3 Ana Myahudi akwete chichi cha kwapunda wāndu wāne? Pane kuumbala kukumpokasya ichichi? 2 Elo, kwana upoche wekulungwa mose mose. Kundanda, Akunnungu wāpele Wāyahudi Liloŵe lyao kuti alikamule. 3 Nambo chiiŵe uli iwāga wampepe mwa ŵelewo nganakulupilila? Ana ngakulupilila wao chiuchityose chikulupichiko cha Akunnungu? 4 Ngaŵa! Akunnungu aŵe jwausyene namuno kila mundu aŵele jwaunami. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Kila pankuŵelecheta maloŵe genu gaŵalanjikwe kuti gali ga usyene ni pachachimmetetela nchipunde." 5 Nambo iwāga chigongomalo chetu chikulosya kuti Akunnungu akupanganya yambone, ana tujileje uli? Uli, tutujile Akunnungu ali ŵa chigongomalo pakutujamuka? Pelepa nguŵecheta ni ng'anisyo sya chiundu. 6 Ngaŵa! Ikaliji yeleyo, Akunnungu akakombele chinauli kwalamula wāndu ŵa pachilambo? 7 Nambo, iwāga unami wangu chiukamusye kuulosya kwannope usyene wa Akunnungu ni konjechesya ukulu wakwe, ana kwa chichi noneji ngulamulikwa kuti jwa sambi? 8 Iwāga yeleyo, tusaleje, "Tutende yangalumbana kuti iiche yambone?" Kusyene kwana wāndu wāne wāakundukana une achitiji mechete yeleyo. Wāndu ŵa chachilamulikwa yaikuti kuŵajilwa. 9 Sambano tujileje uli? Tujileje uweji Wāyahudi twapundile wāndu wāne? Ngaŵa! Pakuŵa masile kulosya kuti Wāyahudi ni wāndu wāngawā Wāyahudi wose akulongoswa ni sambi. 10 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Ngapagwa namuno jumo jwali jwambone paujo pa Akunnungu, 11 ngapagwa namuno jumo jwali ni umanyilisi, ngapagwa namuno jumo jwakulajila kwamanyilila Akunnungu. 12 Wose ŵalesile Akunnungu, wose wāngalimate. Ngapagwa jwakutendekanya yambone, nachiwāmunjo jumo. 13 Maloŵe gao gakununga nti lilembe lyangasiŵilwa ni ndimi syao sigumbele ulamba. Mu ngomo syao mukukupoka maloŵe gagali ni sumu chisau ni sumu ja majoka. 14 Kang'wa syao sigumbele malweso ni maloŵe gakuŵaŵa. 15 Ali wāndu wākuutuchila kukwaulaga wāndu, 16 mwakupita mose akwikanago masauko ni malagasyo. 17 Ngakukumanyilila kutama kwa chitendewele, 18 Ngakwajogopa Akunnungu namose kanandi." 19 Nipele tukumanyilila kuti maloŵe gose gagakuŵechetekwa ni Malajisyo ga che Musa gawkagamba ŵelewo ŵaali paasi pa Malajisyo go kuti kila mundu akakombola kulichenjela, ni wāndu wose ŵa pachilambo alamulikwe ni Akunnungu. 20 Kwayele ngapagwa mundu juchawālanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, pakuŵa Malajisyo go gakunkamuchisya mundu kumanyilila kuti atesile sambi. 21 Nambo sambano, litala Iya Akunnungu Iya kwaŵalanjila wāndu kuti ali wāmbone paujo pao liwoneche pangagakulupilila malajisyo. Malajisyo gagalembeke ni che Musa ni wākulondola ŵa Akunnungu gakusala umboni nkati

chindu chi. **22** Akunnungu akawaŵalanjila wāndu ali wāmbone paujo pao kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Akunnungu akutenda yeleyo kwa wānawose wākunkulupilila Kilisito, pakuwa nganikupagwa kulekangana pasikati ja Wayahudi ni wāndu wāngaŵa Wayahudi. **23** Pakuwa wāndu wose atesile sambu ni atalichile ni ukulu wa Akunnungu. **24** Nambo kwa ntuuka wa bule wa Akunnungu, wāndu wose akuwālanjikwa wāmbone paujo pa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito jwakwawombola. **25** Akunnungu wāntyosiyise Che Yesu aŵe mbopesi, kuti kwa miasi jakwe akombole kwalechelesya wāndu sambu syao kwa kunkulupilila Che Yesu. Akunnungu watesile yeleyo kuti alosye umbone wao. Akanaŵe Kilisito kuwa Akunnungu wāgambaga kwalola pe pangaalamula kwa ligongo lya sambu syao, **26** nambo sambano wātyosiyise Che Yesu alosye kuti ali wāmbone. Kwa kutenda yele Akunnungu asyene akulosya kuti ali wāmbone ni akukombola kuntenda mundu jwaliŵose jwakunkulupilila Che Yesu aŵalanjikwe jwambone paujo pao. **27** Sambano chitulifunile chichi? Ngapagwa! Kwachichil Pakuwa akugajitchisya malajisyo? Ngwamba! Nambo kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu. **28** Kwayele tukulola kuti mundu akuwālanjikwa kuwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni ngaŵa kwa litala lya kugajitchisya Malajisyo. **29** Ana Akunnungu ali Akunnungu wā Wayahudi pe? Ana nganaŵa Akunnungu jwa wāndu wāngaŵa Wayahudi nombe nawo? Elo, ali Akunnungu jwa wāndu wāngaŵa Wayahudi nombe nawo. **30** Akunnungu ali wāmo pewo. Ni wāwowo wachachaŵalanjila umbone Wayahudi ni wāndu wāngaŵa Wayahudi kwa chikulupi chichocho. **31** Ana ni kuti tukugajasa malajisyo kwa ligongo lya chikulupi? Ngwamba! Nambo tukulosya kuti tukugachimbichisya Malajisyo.

4 Ana tujileje uli yankati atati wētū wā chiundu che Iblahimu? Wāchimanyilile chindu chi? **2** Wāga che Iblahimu jwaŵalanjikwe kuwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ligongo lya ipanganyo yao, akwete chakulifunila, nambo ngaŵa paujo pa Akunnungu. **3** Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Che Iblahimu waakulupilile Akunnungu, ni kwa ligongo lya chikulupi chao jwaŵalanjikwe kuwa jwambone paujo pa Akunnungu.” **4** Jwakupanganya masengo, mbote jakwe ngajikuwālanjilwa nti ntulilo, nambo gali malipilo gakwe gakuwājilwa. **5** Nambo mundu jwangakuiikulupilila ipanganyo yakwe nsyene, nambo akwakulupilila Akunnungu wākwatenda wāndu wāali ni sambu kuwa wāndu wāngali ni sambu. Nipele Akunnungu akuchiŵalanjila chikulupi cha mundu jo ni kuntenda mundu jo kuwa jwambone paujo pao. **6** Ni che Daudi wātite iyiyi pāwatite mmbaya kwa mundu jwakuwālanjikwa jwambone ni Akunnungu paujo pakwe pangailolechesya ipanganyo yakwe. **7** “Mmbaya kwa wāndu wālecheleswe ileŵo yao, ni sambu syao syepukute. **8** Mmbaya kwa mundu jwati Ambuje ngaakukumbuchila sambu syakwe.” **9** Ana mmbaya ji jili kwa wāumbale pe, pane ni wāngaumbala nombe nawo? Ni kwa wāngaumbala nombe nawo. Pakuwa tusalile kuti, “Che Iblahimu wākulupilile nombe Akunnungu wāmmalanjile kuwa jwambone paujo pao.” **10** Ana che Iblahimu wāŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu katema chi? Akanaŵe kuumbala pane ali aumbele?

Wāŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu akanaŵe kuumbala ni ngaŵa ali aumbele. **11** Che Iblahimu wāumbele kanyuma, ni kuumbala ko kwaliji chimanyisyo chichalosisye kuti Akunnungu wāmmalanjile kuwa jwambone paujo pao kwa ligongo lya chikulupi chiŵakwete akanaumbale. Kwapele che Iblahimu aŵele atati wā wāndu wose wākwakulupilila Akunnungu namuno nganaumbala kuti Akunnungu wāŵalanjile kuwa wāmbone paujo pao. **12** Iyoyo peyo che Iblahimu ali atati wā wāumbale, nambo ngaŵa pakuwa aumbele pe, nambo akukuya litala lilalila lya chikulupi cha atati wētū che Iblahimu chiŵakwete akanaŵe kuumbala. **13** Akunnungu wapele chilanga che Iblahimu ni uŵeleli ŵakwe kuti chachapa chilambo chose. Chachapa chilambo cho ngaŵa kuti che Iblahimu wāgajitchisye Malajisyo nambo ligongo wāakulupilile Akunnungu ni Akunnungu wāmmalanjile kuwa jwambone paujo pao. **14** Pakuwa wāga wākugapilkanichisya Malajisyo ni wāchapochele chilanga cha Akunnungu, kwayele chikulupi changalimate, iyoyo peyo chilanga cha Akunnungu changali chindu. **15** Pakuwa Malajisyo ni gawkikanago lutumbilo lwa Akunnungu, nambo ngakagapagwe Malajisyo, ngakukapagwe kuleŵa. **16** Kwa ligongo lya chilanga chikukuyana ni chikulupi, kuti chilanga cho chili ntuuka wa Akunnungu ni kuti chili chimanyisyo chachikulosya kuti isyene chilanga chili kwa uŵeleli wose u che Iblahimu, ngaŵa kwa aŵala pe wākugapilkanichisya Malajisyo nambo kwa aŵala ŵakwete chikulupi mpela che Iblahimu, jwali atati wētū uweji wose. **17** Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nammisile mme atati jwa wāndu wā ilambo yejinji.” Chilanga cho chili chisyene paujo pa Akunnungu juwākulupililwe ni che Iblahimu. Akunnungu wākwasyusya wawe, ni kwa malajisyo gakwe indu yanganiipagwe ikupagwa. **18** Nachiŵamuno nganichipagwa chindu chichantesile che Iblahimu akulupilile chilanga. Che Iblahimu wāakulupilile Akunnungu ni kuchilolela chilanga ni wātendekwe “Atati jwa wāndu wā ilambo yejinji.” Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Uŵeleli wētū chiuŵe wejinji nti ndondwa.” **19** Che Iblahimu wāwāndichile yaka mia moja, nambo chikulupi chao nganichiweseka, namuno wāimanyilile kuti ngakukombola kuŵeleka, pakuwa chiiulu chao chaliji nti mundu jwammwe, ni che Sala wānkwakwe nganakombola kuŵeleka. **20** Che Iblahimu nganaleka kukulupilila pane kuchikolela lipamba chilanga chapegwilwe ni Akunnungu, nambo wapatile machili kwa chikulupi chakwe, kwa yele wāakusiyise Akunnungu. **21** Waimanyi kwa usyene kuti Akunnungu akukombola kuitendekanya aila yalanjile. **22** Kwa ligongo lya chikulupi chao, Akunnungu wāmmalanjile che Iblahimu kuwa jwambone paujo pao. **23** Ni malowē ga, “Akunnungu wāmmalanjile che Iblahimu kuwa jwambone paujo pao,” nganigalebekwa kwa ligongo lyakwe nsyene pe, **24** nambo galebekwe ni kwa ligongo lya uweji utuŵalanjikwe kuwa wāmbone paujo pao, uweji wātukwakulupilila Akunnungu wāwasyusiyise Che Yesu Ambuje wētū. **25** Che Yesu wātysyekwe kuwa kwa ligongo lya sambu syetu ni wāsyuchile kuti tuŵalanjikwe kuwa wāmbone paujo pa Akunnungu.

5 Sambano pakuwa tuŵalanjikwe wāmbone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi, kwapele tukutama kwa

chitendewele pasikati jetu ni Akunnungu kwa litala Iya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. 2 Kwa litala Iya chikulupi chetu, Che Yesu atutesile tuumanye umbone wa Akunnungu mwatukutama mu, nowaji tukusangalala kwa chilolelo cha kukamulangana mu ukulu wa Akunnungu. 3 Ni ngaŵa yeleyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo Iya malagasyo gatukugapata, pakuŵa tukumanyilila kuti malagasyo gakuichisya upilili, 4 ni upilili ukuichisya kulimbangana ni kulimbangana kukuichisya chilolelo. 5 Ni chilolelo cho ngachikunsupusya ntima mundu, ligongo Akunnungu aŵisile unoyelo wao mu mitima jetu kwa litala Iya Mbumu jwakwe jwatupele. 6 Pakuŵa patwaliji tukanaŵe kola ni machili, pakaichile katema kaŵakasagwile Akunnungu, Kilisito ŵawile kwa ligongo Iyetu uweji ŵachigongomalo. 7 Ili ya kulimba kwa mundu jwalijose kuwa kwaligongo Iya mundu jwambone paujo pa Akunnungu, nambo ikomboleka mundu kuwa kwaligongo Iya mundu jwambone. 8 Nambo Akunnungu akutulosya kuti akutunonyela, pakuŵa patwaliji chiwela ŵandu ŵa sambi, Kilisito ŵawile kwaligongo Iyetu. 9 Pakuŵa sambano tuŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala Iya miasi ja Kilisito, isyene chitukulupuswe ni ŵelewo kutyochela mu lutumbilo Iwa Akunnungu. 10 Pakuŵa patwaliji ŵammagongo ŵa Akunnungu, Akunnungu ŵatujilenye ni nsyene kwa chiwa cha Mwanagwe. Ni sambano pakuŵa tujilanikwe nawo, isyene tutukulupuswe kwa litala Iya umi wa Kilisito. 11 Ni ngaŵa iyoyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo Iya aila yaitesile Akunnungu kwa litala Iya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito jwatujilenye ni Akunnungu. 12 Kwa litala Iya mundu jumo sambi syajinjile mu chilambo muno ni kuichisya chiwa. Kwayele chiwa chaichilile ŵandu wose, ligongo wose atesile sambi. 13 Akunnungu akanaŵe kwapa che Musa Malajisyo, sambi syajinjile mu chilambo. Nambo sambi ngasikuŵalanjikwa kuti sili sambi pangali Malajisyo. 14 Nambo chitandile katema ka che Adamu kwichila katema ka che Musa, chiwa chaatawele ŵandu wose namose aŵala ŵanganatenda sambi chisau sambi siŵasitesile che Adamu. Che Adamu ali mpela Kilisito juchaiche. 15 Nambo chileŵo chi che Adamu ngachikomboleka kulandanywa ni ntuuka wa Akunnungu. Pakuŵa iŵaga sambi sya mundu jumo syaichisye chiwa kwa wose, ikulosya kuti ntuuka wa Akunnungu upundile nnope ni ntulilo wao uli kwa ŵandu ŵajinji, nombewo ukukupoka kwa mundu jumo, jwele mundu ali Che Yesu Kilisito. 16 Ntuuka wa Akunnungu ngaukulandana ni sambi sya mundu jumo. Akunnungu ŵanlamwile jwaleŵile kwa ligongo Iya mundu jumo, nambo ŵandu ŵajinji paŵatesile sambi, Akunnungu ŵaichisye ntulilo wa kwaŵalanjila aŵe ŵandu ŵambone paujo pao. 17 Ili isyene kuti kwa litala Iya chileŵo cha mundu jumo, chiwa chatawele. Nambo achila chiŵachitesile mundu jumo, yaani Che Yesu Kilisito chili chambone mwakupunda. Ŵandu wose chapochele umbone wekuwa wa Akunnungu ni ntulilo wekuwa wakutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu, chatawale mu umi kwa litala Iya mundu jumo, mundu jo ali Che Yesu Kilisito. 18 Nipele iŵaga kwa chileŵo cha mundu jumo ŵandu wose ŵalamulikwe kwamukwa, iyoyo peyo kwa chipanganyo chambone cha mundu jumo, chikwawombola ŵandu wose ni kwapa umi. 19 Pakuŵa kwa litala Iya ungajitichisya wa mundu jumo, ŵandu ŵajinji ŵatendekwe ali ni sambi, iyoyo

peyo kwitichisya kwa mundu jumo, kukwatenda ŵandu ŵajinji aŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu. 20 Malajisyo gaiche kuti ŵandu alimanyiile yatite kukola sambi, nambo ŵandu paŵapundile kutenda sambi, ntuuka wa umbone wa Akunnungu wapundile nnope. 21 Mpela Ila sambi syasitite pakutawala ni kwichisya chiwa, iyoyo peyo ntuuka wa umbone wa Akunnungu chitawale kwa kwatenda ŵandu aŵe ŵambone paujo pao ni kwalongosya akole umi wa moŵa gose pangali mbesi kwa litala Ili Che Yesu Kilisito Ambuje wetu. (aiōnios g16)

6 Nipele, sambano tujileje uli? Ana tujendelechele kusigala mu sambi kuti umbone wa Akunnungu upunde? 2 Ngwamba! Patukusala nkati machili ga sambi syasili mwetuwe, uweji tuli mpela ŵatuwile, ana tutukombole uli kutama sooni mu sambi? 3 Pakuŵa nkumanyilila kuti twabatiswe nkulumbikana ni Kilisito Che Yesu, ni kwa litala Iya ubatiso twalumbikene nawo mu chiwa chao. 4 Patwabatisilwe twalumbikene ni chiwa chao ni kusikwa pamo nawo, kuti mpela iŵatite pakusuyuswa Kilisito mu ŵawe kwa litala Iya ukulu wa Atati, iyoyo peyo nowaji tukombole kutama mu umi wa sambano. 5 Pakuŵa iŵaga uweji twalumbikene ni Kilisito kwa chiwa chao, iyoyo peyo tutulumbikane nawo kwa kusuyuswa mpela ŵelewo. 6 Tukumanyilila kuti wende wetu wa kalakala waŵambikwe pa nsalaba pamo ni Kilisito kuti chiilu cha sambi chijonasiche, tukasitumichila sooni sambi. 7 Pakuŵa mundu jwawile ngakuŵa sooni paasi pa machili ga sambi syasikupanganya masengo nkati mwao. 8 Nambo iŵaga tuwile pamo ni Kilisito, tukukulupilila kuti chitutame pamo nawo. 9 Pakuŵa tukumanyilila kuti Kilisito asyuchile, nombewo ngaawa sooni, pakuŵa chiwa ngachatawala sooni. 10 Pakuŵa ŵawile kamo pe kwa ligongo Iya sambi, ngaawa sooni, nambo kwakutama kwakwe, sambano akutama nkulumbikana ni Akunnungu. 11 Iyoyo peyo ni ŵanyamwe nombe nliŵalanje ŵawe nkati ngani ja machili ga sambi ni kutama pamo ni Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu. 12 Nipele, nkasileka sooni sambi sitawale mu iilu yenu ya kuwa, kuti nkasijitichisya tama sya pachilili. 13 Kasinyikoposya iŵalo yenu nachiwamuno chimo kwa ligongo Iya kutenda sambi. Nambo nliyosye mwachisylene kwa Akunnungu nti ŵandu ŵasyuswe, ni nnyityosye iŵalo yenu itumiche kwa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. 14 Sambani sinantawale sooni, ligongo nganimma paasi pa malajisyo nambo nkulongoswa ni ntuuka wa Akunnungu. 15 Nipele, tujileje uli? Ana tujendelechele kutenda sambi pakuŵa nganituŵa paasi pa malajisyo, nambo tukulongoswa ni ntuuka wa umbone wa Akunnungu? Ngwamba! 16 Nkumanyililanga kuti mwalityosyaga mwachisylene mpela achikapolo kwa kunjitichisya mundu jwine, isyene nkuŵa achikapolo ŵa mundu jo. Mwaŵaga achikapolo ŵa sambi, mbesi jakwe chiwa ni mwaŵaga achikapolo ŵa kwajitichisya Akunnungu, mbesi jakwe nkutendekwa kuŵa ŵambone paujo pao. 17 Nambo ngwatogolela Akunnungu, namose mwali achikapolo ŵa sambi kalakala ko, nambo sambano mpochele kwa ntima wose usyene wauli mmajiganyo gimpochele. 18 Mmombochekwe kutyochela mu ukapolo wa sambi, ni sambano mmele achikapolo ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. 19 Nguŵecheta kwa maloŵe ga moŵa gose pakuŵa ngankukombola kumanyilila. Pakuŵa

kalakala ko mwalitoyisise iilu yenu mme achikapolo wa usakwa ni ugongomalo. Iyoyo peyo sambano nilityosye mwachinsyene mme achikapolo wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu kuti nkombole kuswejeswa. 20 Pamwalinjiri achikapolo wa sambani, nganintaŵikwa kupanganya indu yambone paujo pa Akunnungu. 21 Ana mwapochile chichi pa moŵa go pamwapangenyi indu yankuiwona kuti ili indu ya soni sambano jino? Pakuŵa kumbesi kwa indu yo kuli chiwa. 22 Nambo sambano mmasile kuwombolwa mu ukapolo wa sambani ni kutendekwa achikapolo wa Akunnungu. Chinkupoka sambano chili kutama ni kuswejeswa kwakuwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) 23 Pakuŵa mbote ja sambani jili chiwa nambo ntuka waakukoposya Akunnungu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu Ambuje wetu. (aiōnios g166)

7 Achalongo achinjangu, sambano ngukunguluka ni wandu wakugamanyilila Malajisyo. Ngankumanyilila kuti lilajisyo likuntawala munda aŵaga jwanjumi? 2 Tujile jwankongwe jwalombekwe ataŵikwe ni lilajisyo mu utame wakwe ni wankwakwe, wankwakwe aŵaga jwanjumi. Nambo ajasikaga wankwakwe, jwankongwe jo chaaŵe jwangataŵikwa ni lilajisyo lya ulombela. 3 Nipele, iwaga chalombekwe ni jwanume jwine wankwakwe ali jwanjumi, jwankongwe jo chawilanjikwe jwa chikululu. Nambo ajasikaga wankwakwe, jwankongwe jo nganataŵikwa ni malajisyo, ni iwaga akulombekwa ni jwanume jwine, jwelejo nganaŵa jwa chikululu. 4 Achalongo achinjangu, iyoyo peyo wanyamwe nganima paasi pa Malajisyo, pakuŵa mwalumbikene ni chiilu cha Kilisito ni malumbo gakwe gali yele, Kilisito paŵawile ni wanyamwe mwawile pamo nawo. Sambano nli wakwe welewo waŵasyuchile kuti mwatumichile chambone Akunnungu. 5 Pakuŵa patwatemi nkulongoswa ni tama syangalumbana sitwapagwile nasyo, tama sisyaliji nkuchiswa ni malajisyo, syapanganyisye masengo mu iilu yetu ni yose itwatendaga yamalile mu chiwa. 6 Nambo sambano tulechelelwe kutyochela mu Malajisyo gagatutaŵile nti wakutaŵikwa, pakuŵa twawile pamo ni Kilisito. Sambano tukwatumichila Akunnungu mu umi wa sambano wa Mbumu, ngaŵa nti kalakala kwa Malajisyo gagalembekwe. 7 Nipele, ana tujileje uli? Malajisyo gali sambani? Ngwamba! Nambo pangali Malajisyo ngangasimanyilile sambani sili chichi. Pakuŵa ngangaimanye kuti kulajila kuli kuleŵa, iwaga Malajisyo ngagakasale, "Kasinlajila." 8 Nambo kutyochela ni makanyo go, sambani syapatile lipesa lya kwimunya tama jangalumbana jajili mwa uneji. Pakuŵa pangali Malajisyo sambani sili chindu chewe. 9 Kundanda ko naliji jwanjumi pangagamanyilila Malajisyo, nambo pagaiche makanyo, nambo syajenele mu utame wangu, noneji naliji mpela jwammwe. 10 Ni naiweni kuti makanyo gagasachilwe kunyigalila umi, kwaune ganyigalile chiwa. 11 Pakuŵa sambani syapatile lipesa kwa litala lya makanyo galagala, syanambwisye ni kumulaga. 12 Nipele Malajisyo gali gamaswela ni makanyo nombe nago gali gamaswela ni gakanonyelesya Akunnungu ni gali gambone. 13 Ana ni kuti chelecho chichaliji chambone chinyichisye chiwa? Ngwamba. Nambo sambani, pakuti siwoneche kuti sili sambani sisylene, sitesile achila chambone chinyichisye chiwa. Kwayele sambani kwa litala lya Makanyo syalosisye

pangasisika sambani syasitite kuŵa syangalumbana kwanno. 14 Tukumanyilila kuti Malajisyo gali nkati indu ya chimbumu ni une nganiŵa mundu jwachimbumu, jusumichikwe nti kapolo mu sambani. 15 Pakuŵa nganguchimanyilila chinguchitenda, ligongo achila chinguchisaka nganguchitenda nambo achila chinganguchisaka kuchitenda chelecho ni chinguchitenda. 16 Nipele, iwaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, ngwitichisya kuti Malajisyo gala gali gambone. 17 Nipele nganima une nansyene junguchitenda chelecho, nambo asila sambani syasikutama mwangu une. 18 Ngumanyilila kuti nkati mwangu une, malumbo gakwe mu chiilu changu cha sambani ngachikutaama chindu chambone. Ligongo namuno ngusaka kuchitenda chambone ngangukombola. 19 Pakuŵa chambone chinguchisaka nganguchitenda, nambo changalumbana chinganguchisaka kuchitenda, chelecho ni chinguchitenda. 20 Nipele, iwaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, nganima une junguchitenda, nambo asila sambani syasikutama nkati mwangu ni syasikuchitenda chelecho. 21 Nipele, nachiweni chindu chi chikupanganya masengo nkati mwangu, pakuŵa pangusaka kuchitendekanya chambone, kutenda ungalumbana ni unguusagula. 22 Pakuŵa mu ntima mwangu ngugasengwela Malajisyo ga Akunnungu. 23 Nambo ngugaona malajisyo gane mu chiilu changu gachimenyana ni ng'anisyo syangu. Ni gelego gakundendekasya meje jwantaŵikwe ni malajisyo ga sambani syasikupanganya masengo mu chiilu mwangu. 24 Kulaga kwangu une! Ana ŵaani wachangulupusye ndyoche mu chiilu chachikunongosya mu chiwa? 25 Ngwatogolela Akunnungu wakuitendekanya yeleyo kwa litala lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni yandi une, kwa lunda lwangu ngugatumichila malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa tama syangu syangalumbana sya chiilu simbagwile nasyo, ngugatumichila malajisyo ga sambani.

8 Kwa yeleyo, sambano nganikupagwa kulumulikwa kwa kwamukwa kwa aŵala wakutama mu kulumbikana ni Kilisito. 2 Pakuŵa malajisyo ga Mbumu jwa Akunnungu jwakwichisya umi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu gaamombwele une kutyochela mu lilajisyo lya sambani ni chiwa. 3 Akunnungu achitesile achila changanichikomboleka kutendekwa ni malajisyo ga che Musa pakuŵa tama syetu syangalumbana syatupagwile nasyo syatesile Malajisyo go gawe gakulepetala. Akunnungu wantumile Mwanagwe jwa jika juŵaliji ni chiilu chisau ni iilu yetu uweji watuli ni sambani, kuti asilamule sambani mu iilu yetu, ni kwa chiilu chakwe cho wasuleje sambani. 4 Akunnungu watesile yeleyo kuti aila yaikusachilwa mu Malajisyo ga che Musa gatendekwe kwa uchenene nkati mwetu uwe watukutama ngaŵa kwa machili ga tama syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo, nambo kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. 5 Pakuŵa welewo wakutama kwa kusikuya tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo, nganisyo syao sikulongoswa ni tama syao syangalumbana. Nambo welewo wakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, akuiganisya indu ya mu Mbumu. 6 Kuipanganya indu yaikusachilwa ni tama syangalumbana sya chiilu kukuichisya chiwa. Nambo, kuipanganya indu yaikusachilwa ni Mbumu kukuichisya umi ni chitendewe. 7 Pakuŵa mundu jwakulongoswa ni tama

syangalumbana syapagwile nasyo pe ali jwammagongo jwa Akunnungu, ngakugapilikanichisya malajisyo ga Akunnungu, namose ngakupakombola kugapilikanichisya. **8** Ni wewelo wakulongoswa ni tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo ngakupakombola kwanonyelesya Akunnungu. **9** Nambo iwaga Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu, wanyamwe ngankulongoswa ni tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo nkulongoswa ni Mbumu. Mundu jwalijose jwanganakola Mbumu jwa Kilisito nganaŵa mundu jwa Kilisito. **10** Nambo iwaga Kilisito akutama nkati mwenu, Mbumu jwa Akunnungu akumpanga umi pakuŵa mmalanjikwe kuŵa wambone paujo pa Akunnungu, namuno ilu yenu chiwe kwa ligongo lya sambi. **11** Ni iwaga Mbumu jwa Akunnungu juŵansyusisye Kilisito Yesu akutama nkati mwenu, jwelejo juŵansyusisye Kilisito Yesu, iyoyo chachiipa umi ilu yenu yaikuwa. Chatende yeleyo kwa litala lya Mbumu jwao jwakutama nkati mwenu. **12** Nipele, achalongo achinjangu, tukwete ligambo, nambo ngaŵa lya kusikuya tama syetu syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo syasikuti pakutusaka. **13** Pakuŵa mwatamaga kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, isyene chinjasiche. Nambo kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu chinyiulaje isambo yangalumbana iyatendekwe ni chiilu nipele chinchilama. **14** Wandu wose wakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu wewelo ali wanache wa Akunnungu. **15** Pakuŵa nganimpochele Mbumu jwakutenda wanyamwe achikapolo ni kwichisya lipamba, nambo mumpochele Mbumu jwakutenda wanyamwe wanache wa Akunnungu, ni kwa Mbumu jo, uweji tukawailanga Akunnungu, “Aba” malumbo gakwe Atati. **16** Ni Mbumu jwa Akunnungu nsyene akuŵalanga umboni pamo ni mbumu syetu, yakuti uweji tuli wanache wa Akunnungu. **17** Pakuŵa uweji tuli wanache wa Akunnungu, tutupochele aila yatugosele Akunnungu tutupochele pamo ni Kilisito, pakuŵa iwaga tulageswe pamo ni wewelo, iyoyo chitutame pamo ni wewelo mu ukulu wao. **18** Pakuŵa nguŵalanga kuti masausyo ga moŵa gano ngaŵa chindu ni ngagakuŵajilwa kulinganichikwa ni ukulu utichimanyiswa kukwetu. **19** Nombe yepanganyikwe yose ikulindilila kwa lung'wanu lwekulungwa kuunukulikwa kwa wanache wa Akunnungu. **20** Pakuŵa yepanganyikwe yose yagalauchikwe ni kuŵa yangalimate, ngaŵa kwa kusaka yepanganyikwe isyene, nambo yatendekwe yeleyo kwa kusaka kwakwe Akunnungu nsyene. Namose kwana chilolelo, **21** pakuŵa yepanganyikwe yo nombe chiilecheleswe kutyochela mu ukapolo wa konanga ni kwinjila mu kulechelelwa kwekulu kwa wanache wa Akunnungu. **22** Pakuŵa tukumanyilila kuti mpaka sambano yepanganyikwe yose ikuwuwula mpela ila jwankongwe yakuti pakupikana chilungusi katema ka kuligopola. **23** Ngaŵa yepanganyikwe yo pe ni ichiwuwule, nambo nowe wakwe watukwete mbumu, nti ntuka wandanda wa Akunnungu, iyoyo tukuwuwula mu mitima jetu, tuchilindililaga kwa lung'wanu lyuŵa lyati Akunnungu litachituunukule kuti tuli wanache wao wa usyene ni kuigalausya ilu yetu kuŵa ya sambano. **24** Pakuŵa twakulupwiswe, nombe tuli mu chilolelo. Nambo mundu achionaga chindu chakuchilolela, chelecho ngaŵa chilolelo sooni. Pakuŵa ana waani wakukombola kuendelechela kuchilolela chindu chakuchiona? **25** Nambo twachilolelaga

chindu chingatukuchiona tukuchilindilila mu upilili. **26** Iyoyo peyo, ni Mbumu jwa Akunnungu akutukamuchisya mu kulepetala kwetu. Pakuŵa ngatukumanyilila itukuŵajilwa kupopela, nambo Mbumu nsyene akutupochelele kwa Akunnungu nkuuwuwula kwangatukukombola kukuŵalanga. **27** Ni Akunnungu wakwiwona yaili mu mitima jetu, iyoyo akuimanyilila chakuchiganisya Mbumu jo, pakuŵa Mbumu akwapopelela wandu wa Akunnungu mpela yaikuti kwanonyela Akunnungu. **28** Tukwimanyilila kuti mu indu yose, Akunnungu akupanganya masengo kwa upoche wa aŵala wakwanonyela, yaani wewala wawilanjikwe kutenda malinga ni lisosa lya. **29** Pakuŵa aŵala Akunnungu wawamanyilile chitandile kundanda ni wawasagwile kuti alandane ni Mwanagwe, kuti Mwanagwe jo aŵe jwandanda kupagwa pasikati ja achapwakwe wajinji. **30** Ni aŵala wawasagulikwe chitandile kundanda, ni wawowo wawawilasilile, ni wele wawawilasilile, wewelo wawalanjile kuŵa wambone paujo pao, ni wele wawawalanjile kuŵa wambone paujo pao, wewelo ni wawakusisye. **31** Kwapele, Ana tujileje uli nkati yeleyi yose? Iwaga Akunnungu ali upaande wetu, waani wachakombole kutukanila uwe? **32** Akunnungu nganankolela chanaswa Mwanagwe jwa jikape, nambo wantyosisye kwa ligongo lya uweji wose. Iwaga atesile yeleyo, ana chalepele chinauli kutupa indu yose pangalipila pamo ni Mwanagwe? **33** Ana waani wachakombole kwaŵechetela magambo wandu wasagulikwe ni Akunnungu? Akunnungu nsyene wawalanjile kuŵa wangali ileŵo. **34** Ana waani wachachitulamula? Ngaŵa Kilisito Yesu! Pakuŵa Kilisito Yesu ni juŵawile, ni kupunda yeleyo wasyuchile, ni sambano akutama kundyo kwa Akunnungu, ni wewelo ni wakutupochele. **35** Ana waani wakukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Kilisito? Ana kulaga pane kusauka pane ipwetesi pane sala pane usauchi pane kogoya pane chiwa? **36** Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Kwa ligongo lyenu tukutama mu chakogoya cha chiwa moŵa gose, tuŵalanjikwe nti ngondolo sya kusinga.” **37** Nambo mwa yele yose uweji tukupunda, elo kupunda mwakupunda mwa wele wakutunonyela. **38** Pakuŵa ngumanyilila isyene kuti, ngapagwa chindu chachikukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, atamuno chiwa, atamuno umi, atamuno achikatumetume wa kwini, atamuno machili gane ga kwini, atamuno indu yaikukopochela sambano yi, atamuno ichikopochele yo, atamuno wakutawala, **39** atamuno yaili mwinani, atamuno yaili paasi, atamuno yepanganyikwe yaili yose ngaikombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, wauli mwa Kilisito Yesu Ambuje wetu.

9 Nguwecheta isyene kuti une ndili jwa Kilisito, ngangusala unami. Nningwa wangu ukuumalanjila umboni kwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, isyene ngangulambusya. **2** Ngusupuka kwannope ni ndili ni ipwetesi yangamala mu ntima mwangu, **3** pakuŵa ngakombwele kupopelela nweseche ni kulekanganywa ni Kilisito kwa ligongo lya achinjangu Waisilaeli, waali lukosyo lumo ni une kwa chiilu. **4** Wewelo ali Waisilaeli wawasagulikwe ni Akunnungu aŵe wanache wao wawalosisye ukulu wao. WAlanenge nawo ni kwapa Malajisyo, wawalosisye yakuti pakwapopelela ni kwapa

ilanga yakwe. 5 Wanyawo ali isukulu ya achambuje wetu, ni kutyochele ma uwelesi wao, Kilisito wapagwile kwa chiulu. Wewelewo Ali Akunnungu wakutawala yose, alapikwe moŵa gose pangali mbesi. Eloo. (aion g165) 6 Nanguwecheta kuti chilanga cha Akunnungu nganichimalila. Pakuŵa nganaŵa Waisilaeli wose ŵaali wāndu ŵa Akunnungu. 7 Atamuno nganaŵa uwelesi wose u che Iblahimu ŵaali wānache ŵa Akunnungu, nambo Akunnungu ŵapele chilanga che Iblahimu achitiji, “Uwelesi wenu chiutyochele ni che Isaka.” 8 Malumbo gakwe gali, ngaŵa wānache ŵawapagwile kwa chiulu ni ŵaali wānache ŵa Akunnungu, nambo aŵala wānache ŵawapagwile kwa chilanga cha Akunnungu ni ŵachawilanjikwe uwelesi u che Iblahimu. 9 Pakuŵa chilanga chiŵachilanjile Akunnungu ni chelechi, “Katema kakasagulikwe chingaiche, ni che Sala chaligopole mwanache jwanume.” 10 Ni ngaŵa yeleyo pe, nambo che Lebeka wakwete wānache ŵawili wachilume ŵawāweleke ni atati wāmo, ŵaali che Isaka ambuje wetu. 11 Pakuŵa akanapagwe maŵila, namose akanatende indu yambone pane yangalumbana, pakuti nningwa wa Akunnungu wa kusagula uwoneche. 12 Akunnungu wānsalile che Lebeka, “Jwankulungwa chachintumichila mpwakwe.” Lusagu lwa Akunnungu lukutendekwa malinga ni uŵilanje wakwe ni ngaŵa kwa ipanganyo ya wāndu. 13 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Naanonyele a Yakobo nambo a Esau naachimile.” 14 Nipele, ana tujileje uli? Ana Akunnungu ngakulamula yakuti pakusachiŵa? Namuno kanandi! 15 Pakuŵa ŵaasalile che Musa, “Chinjintendela wema jungunsaka kuntendela wema, ni chinjimpililila ajula jungunsaka kumpililila.” 16 Nipele, yele yose ikukulupilila chanaso cha Akunnungu ni ngaŵa kwa kuchalila kwa mundu atamuno kwa usache wa mundu. 17 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi kwa mwenye jwa ku Misili, “Nanjimiche mme mwenye melepe, kwa litala lya mmwejo nosye machili gangu ni kuti liina lyangu limanyiche pachilambo pose.” 18 Kwayele, Akunnungu akunkolela chanaso ajula jwakunsaka nsyene, nombe jwakusaka aŵe jwa kulimba ntima, akunlimbisa. 19 Pane chimusye, “Iŵaga ili yele, ana ligongo lyachi Akunnungu akuti wāndu aleŵile? Pakuŵa ŵaani wakukombola kukanilana ni aila yakusaka Akunnungu?” 20 Nambo mmwe mundu, ana mmwe nduni jwankwajanga Akunnungu? Ana chiŵiga chikukombola kummusya juŵachigumbile, “Kwachichi mung'umbile yeleyi?” 21 Jwakugumba akukombola kugumba iŵiga iŵili kwa lilongo limo yakuti pakusaka, chiŵiga chimo kwa ligongo lya masengo gachimbichikwa ni chine kwa ligongo lya masengo gangachimbichikwa. 22 Yeleyo ni iyajiji kwa Akunnungu. Wāsachile kulosya lutumbilo lwao ni kugamanyisya machili gao. Nambo ŵapililile nnope aŵala wāndu ŵawāŵajilwe kulumulikwa ni lutumbilo lwao, ŵewelewo ni ŵakuŵajilwa konangwa. 23 Sooni ŵasachile aumanyisye winji wa ukulu wa uŵapele aŵala ŵawāŵajilwe kupochela chanaso chao, aŵala ŵawāŵachikwe chile kalakala apochele ukulu wakwe. 24 Uweji ni wātuŵilanjikwe ni jwelejo, ngaŵa kutyochele kwa Ŵayahudi pe nambo kwa wāndu wāngawā Ŵayahudi nombe nawo. 25 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala mu chitabu chi che Hosea jwakulondola jwa Akunnungu, “Aŵala wāngawā wāndu wāngu, chinaŵilanje,

‘Wāndu wāngu.’ Ni aŵala wāngangwanonyela, ‘Chinanonyele.’ 26 Ni pamalo paŵawilanjikwe, ‘Wānyamwe nganima wāndu wāngu,’ chawilanjikwe ‘Wānache ŵa Akunnungu wājumi.” 27 Nombe che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu akwakalipila Waisilaeli kuti, “Namose winji wa uwelesi wa Waisilaeli uli mpela nsanga wa kumbwani, nambo nganatupa wachachikulupuswa. 28 Pakuŵa, Ambuje ngaakaŵa kwalamula wāndu ŵa pachilambo pa.” 29 Mpela che Isaya iŵalongolele kusala, “Ambuje ŵa ukombole ngakatulchele uwelesi wa Waisilaeli, wose tukaawile mpela wāndu ŵa ku Sodoma, tukalandene ni wāndu ŵa ku Gomola.” 30 Nipele, ana tujileje uli? Wāndu wāngawā Ŵayahudi wānganatenda chindu chachili chose kuti aloleche ŵambone paujo pa Akunnungu, ŵaloleche ali ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. 31 Nambo Waisilaeli ŵasosile malajisyo gakatesile aloleche ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya malajisyo, nganalolecheka ŵambone paujo pa Akunnungu. 32 Ligongo lyachi nganalolecheka ŵambone paujo pa Akunnungu? Pakuŵa ŵasosile kutendekwa ŵambone kwa ipanganyo yao, ngaŵa kwa litala lya chikulupi. Ŵalikuŵele pa “Liganga lya kulikuŵalila.” 33 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nnole chimiche liganga ku Sayuni, lichilyatende wāndu agwanje, misile lwala luchilwagwisye wāndu. Nambo juchankulupilile jwelejo, jwelejo ngajaluswa kose.”

10 Achalongo achinjangu, chingulajila kwannope mu ntima mwangu, ni ngwapopelela Akunnungu kwaligongo lya Ŵaisilaeli, kuti akulupuswe. 2 Pakuŵa isyene ngunsalila umboni kuti akuchalila kwatumichila Akunnungu, nambo ngaŵa mu umanyilisi wambone. 3 Pakuŵa nganaimanyilila yakuti Akunnungu pakwawalanjila wāndu kuŵa ŵambone paujo pao, nombewo atandisye litala lyao achinsyene. Ngakulikuya litala lya kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu. 4 Pakuŵa kwa kwika kwakwe Kilisito, malajisyo gaichile kumbesi kwakwe, pakuŵa mundu jwalijose jwakukulupilila Kilisito aŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu. 5 Nkati ngani ja kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kukamula Malajisyo, che Musa walembile yele, “Mundu jwakugakumulichisya Malajisyo chatame kwa litala lya Malajisyo go.” 6 Nambo nkati ngani ja kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi, ikuŵechetekwa yele: “Kasinliusya mu ntima mwenu kuti, ana ŵaani ŵachakwele kwini kuti annyichisye Kilisito paasi kukwetu?” 7 Atamuno kasinliusya kuti, “Ŵaani juchatuluche mu lisimo lyangali mbesi kuti annyichisye Kilisito pachanya?” (Abyssos g12) 8 Nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi: “Liloŵe lya Akunnungu liŵandikene nomwe, lili mu kang'wa jenu ni mu ntima wenu.” Liloŵe lya lili utenga wa chikulupi chachitukwalalichila wāndu. 9 Mwjitichisya ni kuŵecheta kwa kang'wa jenu kuti Che Yesu ali Ambuje ni kukulupilila mu ntima mwenu kuti Akunnungu ŵasyusisye mu ŵawe, chinchikulupuswa. 10 Pakuŵa kwa ntima mundu akukulupilila ni kuŵalanjikwa kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu, sooni kwa kang'wa jakwe pakwitichisya ni kuŵecheta, akukulupuswa. 11 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose jwakukulupilila jwelejo ngajakola soni.” 12 Chindu chi chili kwa wāndu wose, nganikupagwa kulekangana

pasikati ja Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi, pakuŵa Akunnungu ali Ambuje wa wandu wose, ni sooni ali wambone kwa wandu wakwapopela. **13** Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Mundu jwalijose juchawilanje kwa liina Iya Ambuje chakulupuswe." **14** Nipele, ana champopele chinauli jwelejo jwanganankulupililla? Ana chankulupilile uli iwaga nganapilikana utenga wakwe? Sooni chapilikanile chinauli utenga wakwe pangali wandu wakwalalichila? **15** Ana chalachiliche chinauli Ngani Jambone pangaalajisa? Mpela Malembelo gamaswela yagakuti pakusala, "Niole yaukutu kusengwasya kwika kwa awala wakulalichila Ngani Jambone!" **16** Nambo ngaŵa wandu wose wawakulupilile Ngani Jambone. Pakuŵa che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu watite, "Ambuje, ana nduni jwakulupilile utenga wetu?" **17** Kwayele, chikulupi chikuika kwa kupilikana utenga, ni utenga wo ukwika kwa kulalichilwa Lilowe Iya Kilisito. **18** Nambo nguusya, ana nganaupilikana utenga wo? Elo, kupilikana wapilikene! Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti, "Lilowe Iya Iyapikaniche mu chilambo mose ni malowe gao gaichile mpaka kumbesi kwa chilambo chose." **19** Nguusya sooni, ana Waisilaeli nganaimanyililla? Akunnungu watandite kuwecheta kwa litala li che Musa, "Chinantende nkote wiu kwa litala Iya wandu wangaŵa chilambo, chinantesye ntumbile kwa litala Iya wandu wakulowela." **20** Che Isaya jwakulondola wawechete pangali woga malowe ga, Akunnungu watite, "Mbatikene kwa wandu wanganasosasosa une, naliunukwile kwa wandu wanganausya nkati ngani jangu." **21** Nambo nkati Waisilaeli, che Isaya akutusalila kuti, "Akunnungu watite yeleyi, 'Lyuŵa tetete najongwele makono gangu kwa wandu kwaŵilanga wandu wangakunyitichisya ni wamakani.'"

11 Nipele, nguusya, ana Akunnungu wakanile wandu wakwe? Ngwamba! Uneji nansyene ndili Mwisilaeli jwa uwelesi u che Iblahimu ni jwa lukosyo lu che Benyamini. **2** Akunnungu nganiwakana wandu wakwe wawasagwile chitandile kundanda. Nkukumbuchila yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu nkati che Elia, katema pawalalatile Waisilaeli paujo pa Akunnungu? **3** Watite, "Ambuje, wauleje wakulondola wenu ni kugumula ilisa yenu, noneji sigalile jika. Ni wanyawo akuusosa amulaje." **4** Nambo Akunnungu wanjanjile uli? Wansalile, "Nalisigachisye wandu elufu saba wawakanile kuntindiwalila Baali nnungu jwa unami." **5** Ni iyoyo peyo katema ka sambano kano, apali wandu kanandi wasigalile wasagulikwe ni Akunnungu ligongo Iya umbone wao. **6** Lusago Iya Akunnungu lukukulupilila umbone wakwe, ni ngiiwa kwa ipanganyo ya wandu, iwaga Akunnungu akwasagula wandu kwa litala Iya ipanganyo yao, nipele umbone wakwe ngaukawe umbone wa usyene. **7** Nipele, itite uli? Chindu chiwachisosaga Waisilaeli nganachisimana, nambo awala wawasagulikwe wachisimene, ni wane wawasagalile wo Akunnungu watesile awe wakukakatima ntima. **8** Mpela yaitite kulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, "Akunnungu waapele lunda lwangamanyilila, waapele meeso nambo ngakulola ni waapele mawii nambo ngakupilikana mpaka lelo jino." **9** Ni che Daudi akuti, "Chindimba chao chiwe chitanje chakwatanjisa, agwanje ni kulagaswa. **10** Meeso gao gatajikwe chipi kuti akalola ni migongo jao jipindiche moŵa gose." **11** Nipele, nguusya sooni, ana Wayahudi alikuwele

kwichila kugwa kusyene? Ngwamba! Nambo kwa chilewo cha Wayahudi, wandu wangaŵa Wayahudi waichilile ukulupusyo, kuti Wayahudi wakolele wiu. **12** Kulewa kwa Wayahudi kuichisye upile weujinji pachilambo, ni kupunguchilwa kwao kwa chikulupi kuichisye upile weujinji kwa wandu wangaŵa Wayahudi. Ana ngakukuichisya upile wakupunda nnope katema Wayahudi wose pachiwaujilile Akunnungu? **13** Sambano, nguwecheta ni mwanya wandu wangaŵa Wayahudi. Pakuŵa uneji ndili nduna kwa wandu wangaŵa Wayahudi, ngulilapila masengo gangu. **14** Pane chingombole kwatenda Wayahudi akole wiu kuti ngombole kwakulupusya wampepe mwa welewo. **15** Pakuŵa iwaga kukanikwa kwao ni Akunnungu kuichisye kwilana pasikati ja Akunnungu ni wandu wose wa pachilambo, isyene pachakundikwe ni Akunnungu chikuwe mpela kuichisya umi kwa wandu wawile. **16** Naga chipande chandanda cha nkate chityochekwe ligongo Iya Akunnungu, nkate chiuwe wakwe iyoyo peyo, ni nchiga watyochekwaga ligongo Iya Akunnungu, nipele nyambi syakwe chisiwe syakwe iyoyo peyo. **17** Nyambi simpepe sya mseituni wepande syekate ni Iujambi Iwa mseituni wa mwitini upandichikwe pachanya chitela cha mseituni wepande. Wanyamwe wangaŵa Wayahudi nkulandana ni mseituni wa mwitini, sambano nkupoka umi wa chibumbu wa Wayahudi. **18** Kwayele kasimwajalusya awala wakatikwe mpela nyambi. Wanyamwe nganinkola chakulifunila, pakuwa nganimma wanyamwe wankujikamulila michiga, nambo michiga jo ni jajikunkamulila wanyamwe. **19** Panepa chinjile, "Nyambi syakatikwe melepe kuti une ngapandichikwe pachanya pakwe." **20** Mwambone! Syakatikwe kwaligongo Iya ungakulupilila wao ni mmwejo ntemi pamalo pao kwaligongo Iya kukulupilila. Sambano nkalfuna nambo njogope. **21** Pakuŵa iwaga Akunnungu nganiwalechelele Wayahudi wakulandana ni nyambi sisyene, ana Akunnungu channechelele mmwe? **22** Nipele, nganichisye yankati umbone wa Akunnungu ni chikali chao nombe nacho. Welewo ali wachikaliki kwa awala wagwile nambo welewo ali wambone kwa awala wakutama mu umbone wao. Naga ngaŵa yele, nomwe wakwe tachintyosya. **23** Ni Wayahudi nombe nawo alekaga ungakulupilila wao chapandichikwe peuto pawaliji kundanda, pakuŵa Akunnungu akupakombola kwapandichisya sooni. **24** Wanyamwe wandu wangaŵa Wayahudi nkulandana ni Iujambi Iwa mseituni wa mwitini lwekate ni kupandichikwa pa mseituni waupandikwe. Nambo chelechi nganichiwa chindu chachipago. Wayahudi akulandana ni mseituni wepande ni chiwe yangasakalisya kwa Akunnungu kupandichisya sooni nyambi sisyakatikwe pa chitela chao cha chipago. **25** Achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile usyene wausisiche, nambo ngusaka mmanyilile kuti nkaliapa nkweite lunda nnope. Makani ga Waisilaeli galiji ga katema pe mpaka wandu wangaŵa Wayahudi wose wakusachilwa pachiwaujilile Akunnungu. **26** Pelepo Waisilaeli wose chakulupuswe mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, "Mu Sayuni chachityochela nkulupusyo chachichityosya chigongomalo pasikati ja uwelesi u che Yakobo. **27** Lyeleli lili lilangano lyangu lichindende ni welewo katema pachinaalechelesye sambu syao." **28** Pakuŵa akujikana Ngani Jambone, Wayahudi awele wammagongo wa Akunnungu nambo kwa kupoka kwenu

wanyamwe wangaŵa Wayahudi. Nambo pakuŵa Akunnungu waasagwile, chiwela Akunnungu akwanonyela kwa ligongo lya achambuje wao. **29** Pakuŵa Akunnungu ngakugalauya nganiso syao kwa aŵala waŵasagwile ni kwapa upile. **30** Kalakala ko wanyamwe nganimwajitichisa Akunnungu nambo sambano ankolele chanasa wanyamwe ligongo lya ungapilkanichisa wa Wayahudi. **31** Iyoyo peyo mpela wanyamwe yantite pakukolelwa chanasa, Wayahudi nombewo ngakwajitichisa Akunnungu melepe kuti nombewo akolelwe chanasa. **32** Pakuŵa Akunnungu waatesile wandu wose aŵe wangajitichisa kuti wakolele chanasa wanawose. (eleēsē g1653) **33** Ipanje ya Akunnungu ni lunda ni umanyilisi wao ili yekulungwa kupunda! Ngapagwa jwakupakombola kusosasa ulamusi wao natamuno kugamanyilila matala gao. **34** Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Ana waani wakusimanyilila ng’aniso sya Ambuje? Ana waani uchiŵasalile chakupanganya? **35** Ana waani walongolele kwapa Akunnungu chindu kuti ni ŵelewo ŵauchisye?” **36** Pakuŵa indu yose ipanganyikwe ni ŵelewo, ni ili kwa ukombole wao ni kwa liwamba lyao. Akunnungu akuswe moŵa gose pangali mbesi! Eloo. (aiōn g165)

12 Kwayele, achalongo achinjangu, pakuŵa Akunnungu annosisye chanasa chao, ngunchondelela ntyosye iilu yenu mpela mbopesi jejumi ni jeswela ni jajikwanonyelesya Akunnungu. Lyele lili litala lya usyene lya kwapopelela Akunnungu. **2** Nkansyasya indu ya pachilambo pano nambo Akunnungu ajigalause miningwa jenu kuti mmanyilile unonyelo wa Akunnungu. Nipele chinkombole kulimanyilila lisosa lya Akunnungu lyalili lyambone ni yakuti pakusaka wanyamwe mme. (aiōn g165) **3** Pakuŵa kwa umbone waambele Akunnungu, ngunsalila wanyamwe wose, mundu akasaliganichisa kuti ali jwankulu kupunda yakuti kwaŵajila. Nambo mmeje ŵa lunda pankuganisa, ni kulilamula mwachisye malinga ni chikulupi chimpegwile ni Akunnungu. **4** Mu chilu chimo mwana iŵalo yejinji, ni kila chiŵalo chikupanganya masengo gakwe. **5** Uweji ŵatuli ŵajinjili tuli chilu chimo mu kulumbikana ni Kilisito, nowaji wose tulumbikenye jumo kwa jwine nti iŵalo ya kupisyangana ya pachilambo. **6** Nipele, pakuŵa tuli ni mitulilo jakupisyangana, malinga ni ntuuka watupele Akunnungu. Jwapegwilwe ntulilo wa kuwecheta utenga kutyochela kwa Akunnungu, aŵechete malinga ni chikulupi chakwe. **7** Iŵaga mundu apegwilwe ntulilo wa kutumichila, nneche atumichile. Jwapegwilwe ntulilo wa kwiganya, nneche ajiganye. **8** Jwapegwilwe ntulilo wa kutusya ntima, atendeje yeleyo. Ni jwapegwilwe ntulilo wa kutusya kwa ŵane, atyosye kwa lulele. Jwakwimilila, ajimilile kwa kuchalila ni jwa chanasa, atendekanye yeleyo kwa kusangalala. **9** Unonyelo wenu uŵe wangali ulamba. Nchichime changalumbana chilichose, mnyambatilane ni yambone. **10** Nnonyelane jwine ni jwine mpela achalongo ni kuchimbichisya jwine ni jwine. **11** Npanganye masengo kwa kuchalila, nkaŵa ŵa ulesi. Mwatumichile Ambuje, kwa ntima wenu wose. **12** Nsengwanje nli ni chilolelo. Mpiilile mu kulagaswa, ni kupopela katema kose. **13** Mwakamuchisye wandu ŵa Akunnungu mu yaikwasoŵa yao ni kwapochela achalendo kwa unonyelo. **14** Mwape upile ŵakunnagasya, mwape upile

ngasimwalwesya. **15** Nsengwanje pamo ni wakusengwa, nlipe pamo ni wakulila. **16** Ntame yambone jwine ni jwine. Kasinlifuna nambo nkunde kutama kwa kulitulusya. Kasinliganichisya kuti nkwele lunda nnope. **17** Ngasimwauchisya yangalumbana mundu jwampanganyichisye yangalumbana. Mpanganye yambone kwa wandu wose. **18** Yaikuti pakukomboleka kukwenu nchalile kutama mu chitendewele ni wandu wose. **19** Achalongo achinjangu, kasimmuchisya yangalumbana jwine ni jwine, nambo mwalechele Akunnungu atende chindu cho kwa lutumbilo lwakwe, pakuŵa ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, Ambuje akuti, “Kuuchisya chisasi kuli kukwangu, uneji chimuchisye.” **20** Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti, “Jwammagongo jwenu jakolaga sala mwape chakulya ni jankamulaga njota mwape meesi ang’weje. Pakuŵa kwakutenda yeleyo chimwatende akole soni jajikulungwa nti mwaŵichile makala ga mooto pantwe pakwe.” **21** Nkakunda ungalumbana umpunde, nambo nkaupunde ungalumbana kwa kuitendekanya yambone.

13 Kila mundu wajitichisye ŵaali ni ulamusi ŵa pachilambo, pakuŵa ngapagwa mundu jwakupakombola kulongosya iŵaga nganawichikwa ni Akunnungu kuti alongosye, Akunnungu jika pe ni wakwapa wandu machili ga kulongosya. **2** Jwakukanilana ni wakwete ulamusi, akugakana malajisyo ga Akunnungu, ni wakuitendekanya yeleyo akulichisya kulamulikwa nsyene. **3** Pakuŵa wakutawala ngakogopeka ni wandu wakwitendekanya yambone, nambo akogopeka ni wandu wakwitendekanya yangalumbana. Ana ngankusaka kunjogopa jwali ni ulamusi? Ntendeje yali yambone nombejo chanlape, **4** pakuŵa jwelejo ali katumetume jwa Akunnungu jwakupanganya masengo kwa kupoka kwenu. Nambo iŵaga nkuitenda yangalumbana munjogope, pakuŵa isyene akwete ulamusi wa kunnagasya. Jwelejo ali jwakwatumichila Akunnungu, akulosya lutumbilo lya Akunnungu wandu wakwitendekanya yangalumbana. **5** Kwa ligongo lya ikuŵajilwa kwajitichisya wakwete ulamusi, ngaŵa kwa ligongo lya kogopa kulamulikwa ni Akunnungu, nambo kwa ligongo lya nningwa wenu nkumanyilila chinkusachilwa kuchitenda. **6** Kwa ligongo li, wanyamwe nkupeleka nsongo, pakuŵa wakulongosya wo ali achikatumetume ŵa Akunnungu pakuŵa pakupanganya masengo go akuntumichila Akunnungu. **7** Mwape wandu wose indu iyaŵajile, jwakupochela nsongo mwape nsongo ni jwakupochela ushulu mwape ushulu ni luchimbichimbi kwa jwakuŵajilwa kuchimbichikwa. **8** Nkakola ligamba kwa mundu wjalijose, ikaŵe kunonyelana. Pakuŵa jwakunnonyela njakwe amalisise Malajisyo ga che Musa. **9** Pakuŵa malajisyo gakuti, “Kasintenda chikululu, ni kasimmulaga ni kasinjilwa ni kasinnajila,” ni malajisyo ga ni malajisyo gane gose gataŵikwe mu lilajisyo limo lyalikuti, “Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.” **10** Jwakunnonyela njakwe ngaakombola kumpanganyichisya yangalumbana. Nipele, unonyelo uli utindimiso wa Malajisyo gose. **11** Ntende ye, nchimanyililaga katema, yakuti ndaŵi ja kwimuka mu lugono jiche, pakuŵa sambano ukulupusyo wetu uli pachiwandi ni uweji kupunda iyali jipatwatandite kukulupilila. **12** Chilo chiwandichile kumala ni muusi uŵandichile. Nipele tuleche ipanganyo ya

muchipi ni kuwala yakumenyanilana ya lilanguka. **13** Tujende yambone nti wāndu wātukutama muusi. Tuleche chindimba chachili ni ipanganyo yangalumbana, kukolelwa ni chigwagwa ni usakwa ni umenyani ni wiu. **14** Mwatende wāndu ammone Ambuje Che Yesu Kilisito mu utame wenu, kasinganisa tama syangalumbana syampagwile nasyo ni kusikuya.

14 Mumpochele jwelejo jwakulepetala mu chikulupi nkakanilana nawo nkati ng'anisyo syao. **2** Mundu jumo akwete chikulupi, akulya indu yose, nambo jwine jwalepetele mu chikulupi, akulya maponda pe. **3** Mundu jwakulya indu yose, akasanjalusya jwelejo jwangakulya indu yose. Ni mundu jwakulya maponda pe, akasanlamula jwelejo jwakulya indu yose, pakuwa Akunnungu ankundile jwelejo. **4** Ana mmwejo nduni junkunlamula jwakutumichila jwa jwine? Ajimaga uchenene pa masengo gao pane agwaga, lyele lili pachanya pa mmbujegwe. Nombejo chajime mwakulimbila, pakuwa Ambuje chakombole kunjimika. **5** Mundu jumo akukombola kuganisa kuty lyuwa limo lili lyambone kupunda mowa gane nambo jwine akukombola kuganisa kuty mowa gose gali yalumo. Kwapele mundu jwalijose ajitichisye yakuti pakuganisa nsyene. **6** Mundu jwalijose jwakuliwona lyuwa lili lyambone, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje. Ni jwakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, pakuwa akwatogolela Akunnungu kwaligongo lya chakulya chiwapele. Iyoyo ni jwangakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, ni jwelejo nombe akwatogolela Akunnungu. **7** Pakuwa ngapagwa namose jumo pasikati jetu jwakutama kwa liwamba lyakwe nsyene atamuno ngapagwa jwakwasika kwa liwamba lyakwe nsyene. **8** Pakuwa iwaga tukutama, tukutama kwa liwamba lya Ambuje ni iwaga tukwasika, tukwasika kwa liwamba lya Ambuje. Nipele, iwaga tukutama pane tukwasika, uwe tuli wāndu wa Ambuje. **9** Pakuwa Kilisito wajasiche ni kusyuka kwa ligongo lyo, melepe aweje Ambuje wao wajasiche ni wajumi nombe nawo. **10** Kwachichi mmwe nkunlamula mpwenu jo? Pane uli alakwe kunjalusya mpwenu jo? Pakuwa uweji wose tutujime paujo pa chitungu cha ulamusi cha Akunnungu. **11** Pakuwa mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, Ambuje akuti, "Isyene indite kuwa Akunnungu jwanjumi, kila mundu chachitindiwala paujo pangu ni kila mundu chachijitichisya kuwecheta nsyene kuty Une ndili Akunnungu jwanjumi." **12** Kwayele, kila jwalijose pasikati jetu chaliwalanje nsyene kwa aila iyaitesile paujo pa Akunnungu. **13** Nipele, tukasalumulana twachinsyene nambo tulilolechesye, mundu akasammichila njakwe chakukuwasya pane kuntenda agwilile mu sambu. **14** Une jwanumbikene ni Ambuje Che Yesu, ngumanyilila kuty ngapagwa chakulya chachili chakusakala paujo pa Akunnungu. Nambo mundu aganisya kuty chakulya chine chili chakusakala paujo pa Akunnungu, chele chakulya cho chili chakusakala kwa jwelejo. **15** Nambo mwansupusyaga mpwenu kwa ligongo lya yakulya inkulya, nlesile kutenda mu unonyelo. Chakulya chinkulya chikawa ligongo lya kunsosyaga mpwenu juwawilile ni Kilisito. **16** Iyoyo kasinjitichisya kuty chindu chinkuchiwona wanyamwe chambone chijaluswe. **17** Pakuwa, Umwenye wa Akunnungu nganiwa kulya ni kug'wa, nambo kuli kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni chitendeweke ni

sangalala jajikwika ni Mbumu jwa Akunnungu. **18** Pakuwa mundu jwalijose jwakutumichila Kilisito kwanti yeleyo, akwanonyelesya Akunnungu, sooni akukundikwa ni wāndu. **19** Nipele, iwaga yeleyo, tulimbile nnope kutendekanya indu yaikwikanawo chitendeweke ni yaikutukamuchisya kulimbisya mitima mu chikulupi. **20** Kasingajonanga masengo ga Akunnungu kwa ligongo lya yakulya. Isyene yakulya yose yeswejeswe, nambo nga wa yambone kulya chakulya chachikuntendekasya jwine agwilile mu sambu. **21** Ili yambone kuleka kulya nyama ni kung'wa divai, pane kuleka ineine yaikukombola kuntendekasya mpwenu agwilile mu sambu. **22** Chikulupi chinkwete cho chigwalile kukwenu ni Akunnungu. Jwana upile jwelejo jwangakulilamula nsyene, pakuwa akukulupilila kuty aila yaitesile ikwanonyelesya Akunnungu. **23** Nambo mundu jwakwete lipamba ni indu yakulya, Akunnungu akunlamula pakulya pakuwa chakuchitenda akutenda pangali chikulupi. Ni chindu chachili chose chakupanganya mundu iwaga akuchipanganya pangali chikulupi, chelecho chili sambu.

15 Uweji watuli ni chikulupi chakulimbangana tukuwajilwa kwakamasya waali ni chikulupi chakulepetala, nga wa kutenda indu yakulinonyelesya twachinsyene pe. **2** Mundu jwalijose pasikati jetu akusachilwa annonyelesye njakwe, kwa kwapanganyichisya yambone kuty anlimbisye mu chikulupi. **3** Pakuwa, namose Kilisito nganalinonyelesya nsyene, nambo mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala, "Kutukana kose kuwantukene mmwe, kumujilile une." **4** Pakuwa yose iyalembekwe kalakala mu Malembelo ga Akunnungu, yalembekwe kuty itujiganye uwe, kuty kwa upiliu ni kutuswa ntima kwatupatile ni malembelo go, tukole chilolelo. **5** Akunnungu wakwapa wāndu machili gakupilila ni kutulasika antende nkole nningwa umo, nchikuyaga chitagu cha Kilisito Yesu. **6** Kuty kwa ntima umo ni lilowe limo nkombole kwakusya Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **7** Nipele, mpochelane jwine ni jwine mpela Kilisito iwaitite pakutupochela kwa ligongo lya ukulu wa Akunnungu. **8** Pakuwa, isyene ngunsalila, Kilisito atendekwe katumetume jwa waumbale kuty alosye usyene wa Akunnungu, kuty amalichisye ilanga iwapagwilwe achambuje wetu. **9** Soonni kuty wāndu wanga wa Wayahudi wakusye Akunnungu ligongo lya chanaso chao. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Kwayele chinamlape pasikati ja wāndu wanga wa Wayahudi, chinyimbe kunlapa mmwe." **10** Ni soonni Malembelo gakuti, "Nsengwanje wanyamwe wāndu wanga wa Wayahudi pamo ni wāndu wakwe Akunnungu." **11** Malembelo ga Akunnungu gakuti soonni, "Mwalape Ambuje, wanyamwe wāndu wanga wa Wayahudi, ngosyo syose mwalape!" **12** Ni che Isaya nombe akuti, "Mu uwelesi u che Yese chakopochele mundu, juchiwalongosye wāndu wanga wa Wayahudi, nombewo chankulupile." **13** Nipele, Akunnungu jwali ndande ja chilolelo angumbalichisye wanyamwe lukondwa lusyene ni chitendeweke nkukulupilila kwenu namose chilolelo chenu chipunde kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. **14** Achalongo achinjangu, uneji nansyene ngumanyilila kuty wanyamwe mgumbele umbone, ni umanyilisi wose ni soonni nkukombola kujiganyana yambone. **15** Nambo mu chikalata chi, nanlembelwe mwakulimbila nkati indu impepe kuty nankumbusye

sooni indu yo. Ndesile yeleyo kwa ligongo lya umbone wambele Akunnungu, 16 kuti meje katumetume jwa Kilisito Yesu pasikati ja wāndu wāngawā Wāyahudi. Nagapanganye masengo ga chimbopesi ga kulalichila Ngani Jambone ja Akunnungu kuti wāndu wāngawā Wāyahudi aŵe mbopesi jajikundikwe ni Akunnungu, ni mbopesi jajiswejeswe ni Mbumu jwa Akunnungu. 17 Kwayele, nkulumbikana kwangu ni Kilisito Yesu, ngwete chakulilapa pa masengo gakwatumichila Akunnungu. 18 Pakuŵa ngangulinga kuŵecheta chindu chine, ikaŵe yele yatesile Kilisito kwa litala lyangu une kwakwalongosya wāndu wāngawā Wāyahudi wājitchisye Akunnungu. Watesile yeleyo kwa malōwe ni ipanganyo, 19 kwa machili ga imanyiso ni yakusimonjeka ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. Kwayele mu ulendo wangu kutyochela ku Yelusalemu ni mwingulugulu mwakwe mpaka kwichila ku Iluliko naalalichile wāndu Ngani Jambone ja Kilisito kwa utindimiso. 20 Katema kose nningwa wangu uli umo pe kuti nalichile Ngani Jambone palipose panganiipikaniche liina lya Kilisito, melepe ninaiche kutaŵa pachanya pa nsingi wauŵichikwe ni mundu jwine. 21 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Aŵala wānganasalilwa nkati jwelejo chachilola ni aŵala wānganapikane ngani syakwe chachimanyilila.” 22 Lyelelyo liili ligongo lilyanekasisye kakajinji kwika kukwenu. 23 Nambo sambano malisisye masengo gangu mu ilambo yi, ni sooni chitandile kalakala nasachile nnope kwika kukwenu, 24 ngukulupilila kutenda yele sambano. Patinyaula ku Hispania, ngulolela kupitila kwele ni kuonegana ni wānyamwe ni kusangalala kanandi pamo ni wānyamwe, ni ngulolela ukamuchisyo wenu mu ulendo wangu. 25 Nambo sambano ngwaula kaje ku Yelusalemu kwatumichila wāndu ŵa Akunnungu kweleko. 26 Pakuŵa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito ŵa ku Makedonia ni ku Akaya, yanonyele kusonganya indu yakwakamuchisya wākulaga ŵaali mumpingo wa wāndu ŵa Akunnungu wākutama ku Yelusalemu. 27 Elo, yanonyele kuitenda yeleyo, nambo kusyene akuŵajilwa kwakamuchisya mu yeleyo. Pakuŵa ŵaga wāndu wāngawā Wāyahudi akamulene ni Wāyahudi mu upile wa chibumbu ni wāndu wāngawā Wāyahudi, akuŵajilwa kwakamuchisya Wāyahudi mu indu yaikwasoŵa ya pachilambo. 28 Pachimalisye masengo go ni kwapa Wāyahudi ukamuchisyo wo, chisepuchile kukwenu ndi mu ulendo wa ku Hispania. 29 Ngumanyilila kuti patiiche kukwenu tiiche ni upile weujinji nnope wa Kilisito. 30 Achalongo achinjangu, ngunchondelela kwa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ni kwa unonyelo waukwika ni Mbumu jwa Akunnungu, mungamuchisye une kwa kumbopelela kwannope kwa Akunnungu. 31 Mumbopelele ngulupuche kutyoka mu makono ga wāndu wāngakunkulupilila Kilisito wākutama ku Yudea, nombe kutumichila kwangu ku Yelusalemu ko kukundikwe ni wāndu ŵa Akunnungu ŵaali kweleko. 32 Kwayele, Akunnungu asakaga chiiche kukwenu kwa kusengwa, none sisimiswe ntima pamo ni wānyamwe. 33 Akunnungu wākwanacho chitendewele aŵe pamo ni wānyamwe wose. Eloo!

16 Ngusaka kummanyisa kukwenu che Foibe mlumbu gwetu, jwali katumetume jwa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito waali ku Kenkelea. 2 Mumpochele kwa ligongo lya Ambuje

mpela yakuti kuŵajilwa wāndu ŵa Akunnungu kupochelela. Munkamuchisye mu yose yaikwasoŵa, pakuŵa nsyene jo nombe ŵaakamuchisye wājinji, ni une jwakwe. 3 Mungomachisye che Piisila ni che Akila achikatumetume achinjangu mu masengo ga Kilisito Yesu. 4 Wānyawo wāutyosiyeye umi wao kwa ligongo lyangu. Ngwatogolela, ngaŵa une jika pe nambo ni mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito jose ja wāndu wāngawā Wāyahudi, nombewo akwatogolela. 5 Soonni mungomachisye mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wakusongangana mu nyumba jao. Mungomachisye mmbusanga jwangu jungunonyela che Epaineto juŵaliji jwandanda kwakulupilila Kilisito ku chilambo cha Asia. 6 Mungomachisye che Maliamu jwapanganye masengo kwannope ligongo lya wānyamwe. 7 Mungomachisye che Andiloniko ni che Yunia, Wāyahudi achinjangu ŵaŵataŵikwe mu nyumba jakutaŵilwa pamo ni une. Wānyawo akumanyika nnope pasikati ja achinduna, nombewo wānongolele une kuŵa Wākilisito. 8 Mungomachisye che Ampuliato, mmbusanga jwangu jungunonyela nkulumbikana ni Ambuje. 9 Mungomachisye che Ulubano katumetume njetu pa masengo ga Kilisito ni che Sitakisi mmbusanga jwangu jungunonyela. 10 Mungomachisye che Apele pakuŵa alosisye chikulupichiko chakwe kwa Kilisito. Mungomachisye wāndu wose wākutama mu nyumba ji che Alisitabulo. 11 Mungomachisye che Helodiana, myahudi njangu. Mungomachisye mpingo wa wāndu wose wākunkulupilila Ambuje wākutama mu nyumba ji che Nalikisi. 12 Mungomachisye che Tilifena ni che Tilifosa achakongwe wākupanganya masengo ga Ambuje ni che Pelisi mmbusanga jwangu jungunonyela, jwalimbichile kupanganya masengo ga Ambuje. 13 Mungomachisye che Lufo mundu juŵasagulikwe kwatumichila Ambuje ni achikulugwe jwaali nti achikulu wāndu none. 14 Mungomachisye che Asinkilito ni che Fulego ni che Helime ni che Patuloba ni che Helima ni achinjetu wose wākunkulupilila Kilisito wākutama nawo. 15 Mungomachisye che Filologo ni che Yulia ni che Neleo ni nlumbugwe ni che Olimpa ni wāndu wose ŵa Akunnungu wākutama nawo. 16 Nkomasyane jwine ni jwine kwa unonyelo wa chikililito. Mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito jose jikunkomasya wānyamwe. 17 Ngunchondelela, achalongo achinjangu, mwalosye pangasisika wākwanawo utinda ni kwatendekasya wāndu wāne aleche kugakamula majiganyo gaŵapochele. Nlisepusye nawo. 18 Pakuŵa wāndu wānti yeleyo ngakutumichila Kilisito Ambuje ŵetu, nambo akugatumichila matumbo gao achinsyene. Soonni kwa malōwe gao gakoŵoŵa ni gagakunyenga, akwalambusya wāndu wāmbone. 19 Wāndu wose akumanyilila inkuti pakumpilikanichisya Ambuje, ni kwa ligongo li ngusengwa liŵamba lyenu. Nambo ngusaka wānyamwe mme ŵa lunda kwa kupanganya yambone, ni mme wāngali ileŵo mu indu yangalumbana. 20 Akunnungu wākwanawo chitendewele ngaakaŵa kunliŵatila Shetani paasi pa makongolo genu. Umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni wānyamwe. 21 Che Timoseo katumetume njangu akunkomasya. Iyoyo peyo che Lukio ni che Yasoni ni che Sosipateli ŵaali Wāyahudi achinjangu akunkomasya. 22 None che Telitio, jungulemba chikalata chi che Paolo chi, ngunkomasya mu liina lya Ambuje. 23 Che Gayo, juŵambochele une ni juŵaupochele

mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄akusongangana kukwakwe akunkomasya. Che Elasto jwakugosa mbiya sya musi wu pamo ni nlongo njetu che Kwalito akunkomasya. **24** Umbone wa Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito ūwe pamo ni w̄anyamwe wose. Eloo! **25** Sambano Akunnungu akuswe! W̄elewo akukombola kunlimbisa mu chikulupi malinga ni Ngani Jambone jingulalichila ji yankati Che Yesu Kilisito, ni malinga ni uunukuko wa usyene uwaliji usisikwe chitandile kalakala. (aiōnios g166) **26** Nambo sambano usyene wo uunukulikwe kwa litala lya malembelo ga w̄akulondola w̄a Akunnungu. Ni kwa makanyo ga Akunnungu wa mōwa gose pangali mbesi umanyiche kwa ngosyo syose kuti w̄andu akombole kwakulupilila ni kwajitichisa. (aiōnios g166) **27** Nipele, kwa Akunnungu jika pe, w̄akwete lunda lose, upagwe ukulu kukwakwe kwa litala lya Che Yesu Kilisito, mōwa gose pangali mbesi ni mōwa gose pangali mbesi. Eloo! (aiōn g165)

1 W̄akolinto

1 Une che Paolo jumilanjikwe kuti meje nduna jwa Kilisito Che Yesu kwa kusaka kwakwe Akunnungu ni alongo ajetu che Sositene 2 tukunnembela mwanya w̄anli w̄andu w̄a Akunnungu w̄a ku Kolinto, w̄anyamwe mmilanjikwe mme w̄andu w̄a Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito Che Yesu, pamo ni w̄andu wose w̄aali papalipose w̄akwapopelela Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito jwali chilongola jwao ni jwetu. 3 Tukunsachila umbone ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati w̄etu ni Ambuje Che Yesu Kilisito. 4 Ngwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu moŵa gose kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu umpatile kwa litala li Che Yesu Kilisito. 5 Pakuŵa mu kulumbikana ni Kilisito mmele w̄akusichila mu indu yose, mpatile umanyilisi wose ni ukombele wose wa kulalichila. 6 Pakuŵa umboni nkati Kilisito ulimbichikwe mwa w̄anyamwe, 7 kwayele nganimma w̄akusoŵekwa ni ntuuka wauliwise kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, mpela inkuti kulolela kuunukulikwa kwa Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. 8 W̄elewo chanlimbise mpaka kumbesi kuti mme w̄angali chileŵo pa lyuŵa lichauje Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. 9 Akunnungu ali w̄akukulupilichika, w̄elewo w̄ammilasilile kuti ntame mu kukumulangana ni Che Yesu Kilisito mwanagwawo w̄aali Ambuje w̄etu. 10 Achalongo achinjangu, ngunchondelela mlina lya Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito, njilane wose mu inkuŵecheta kuti kukapagwa kulekangana pasikati jenu, nopenope nkole nganiso simo ni nningwa umo. 11 Achalongo achinjangu, w̄andu w̄ane w̄aali mu mpingo u che Kiloe asalile kuti w̄anyamwe nkulekangana kwa malow̄e. 12 Ngusaka sale chimbilikene kukwenu, mundu jwine akuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya che Apolo,” jwine akuti, “Une ngwakuya che Kefa,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya Kilisito.” 13 Ana nkuganisa kuti Kilisito agaŵaniche? Ana che Paolo ni juŵawambikwe pa nsalaba kwaligongo lyenu? Pane ana mwabatiswe kuti mme w̄akulijiganya w̄a che Paolo? 14 Ngwatogolela Akunnungu pakuŵa nganinambatisya jwalijose pasikati jenu ikaŵe che Kilisito ni che Gayo pe. 15 Kwayele ngapagwa mundu jwakukombola kusala kuti abatiswe aŵe jwakulijiganya jwangu. 16 Ngukumbuchila, iyoyo nambatisye che Sitefano ni w̄aali mu nyumba jao, nambo ngangukumbuchila kuti nambatisye mundu jwine. 17 Pakuŵa Kilisito ngananajichisya kwabatisya w̄andu, nambo naalalichile w̄andu Ngani Jambone, ni ngaŵa kwa malow̄e gakwanonyesya w̄andu, kuti chiwa cha Kilisito pa nsalaba chinaŵe cha bule. 18 Pakuŵa utenga nkati chiwa cha Kilisito pa nsalaba ukuwoneka ulow̄elo kwa w̄akusochela, nambo kwetuwe w̄atukukulupuswa, tukugaona machili ga Akunnungu. 19 Malembelo ga Akunnungu gakusala, “Chinalujonanje lunda lwa w̄andu w̄aali ni lunda, ni umanyilisi wa w̄andu w̄aali ni umanyilisi chinaukane.” 20 Alikwapi jwakwete lunda? Alikwapi jwakwiganya malajisyo? Alikwapi jwakumanyilila kutagula indu ya pachilambo? Akunnungu alutesile lunda lwa chilambo chino luŵe ulow̄elo. (aiōn g165) 21 Nti yalutite lunda lwa Akunnungu, w̄andu w̄a pachilambo ngakukombola kwamanyilila Akunnungu kwa lunda lwao achinsyene. Nambo Akunnungu w̄asachile

kwakulupusya w̄andu w̄akwakulupilila kwa litala lya utenga utukwalichila, aula waukoneka uli ulow̄elo kwa aŵala w̄aali ni lunda lwa chiundu. 22 Wayahudi akusaka imanyisyo ni W̄agiliki akusosa lunda. 23 Nambo uweji tukunlalichila ngani ja Kilisito juŵawambikwe pa nsalaba. Ngani jajikuloleka chakukuŵasya kwa Wayahudi ni ulow̄elo kwa w̄andu w̄angaŵa Wayahudi. 24 Nambo kwa ŵele uŵawilanjikwe ni Akunnungu, Wayahudi pane w̄andu w̄angaŵa Wayahudi, Kilisito ali machili ga Akunnungu ni lunda lwa Akunnungu. 25 Pakuŵa chachikuloleka uli ulow̄elo wa Akunnungu chikwete lunda kupunda lunda lwa w̄andu, nombe chachikuloleka uli ulepetelo wa Akunnungu chikwete machili kugapunda machili ga w̄andu. 26 Nipele achalongo achinjangu, nkumbuchile imwaliji paŵammilasilile Akunnungu. Kwa chipimo cha w̄andu nganimma w̄ajinji w̄awakwete lunda, iyoyo nganimma w̄ajinji w̄amwaliji ni machili, nombe nganimma w̄ajinji umwamanyiche nnope. 27 Nambo Akunnungu w̄aisagwile indu yaikuwoneka ili yakulow̄ela pachilambo kuti w̄ataje soni w̄andu w̄aali ni lunda, sooni Akunnungu aisagwile yakulepetala ya pachilambo kuti w̄ataje soni w̄andu w̄aali ni machili. 28 Akunnungu aisagwile indu ya pachilambo yakunyeluswa ni kukanikwa ni yaikuwoneka yangalimate, kuti aijonanje aila yaikuwoneka ni w̄andu kuti yanamate mu nganiso sya w̄andu. 29 Akunnungu w̄atesile yeleyo kuti akapagwa mundu w̄akulilapa paujo pao. 30 Akunnungu nsyene anlumbikenye mwanya ni Che Yesu Kilisito. Nombe Akunnungu antesile Kilisito aŵe lunda lwetu. Tukuŵalanjikwa w̄ambone paujo pa Akunnungu, ni kuŵa w̄andu w̄atuŵichikwe pa jika kwa ligongo lya Akunnungu ni w̄awombweche. 31 Mpela itite kulembekwa Mmalembelo Gamaswela, “Jwalijose jwakulilapa alilape kwa achila chatesile Ambuje.”

2 Achalongo achinjangu, uneji panaiche kukwenu kukunlalichila ngani ja ntemela wa Akunnungu, nganimecheta malow̄e ga kunonopa namose lunda lwa chiundu. 2 Pakuŵa panaliji kukwenu nawamwiwe ninamanyilile chindu chachili chose nambo kwamanyilila Che Yesu Kilisito pe, ajula juŵawambikwe pa nsalaba. 3 Panaiche kukwenu naliji jwakulepetala, ni natemele kwa lipamba. 4 Majiganyo gangu ni kulalichila kwangu nganikuŵa kwa lunda lwa kwanyenga w̄andu, nambo yaliji kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. 5 Natesile yeke kuti chikulupi chenu chikakulupilila lunda lwa w̄andu, nambo chikulupililo cha machili ga Akunnungu. 6 Tukulalichila utenga wa lunda kwa aŵala w̄akusile mu chikulupi nambo ngaŵa lunda lwa chilambo chino, namose ngaŵa lunda lwa aŵala achakulu w̄a chilambo chi w̄aali mumpingo wakupotela. (aiōn g165) 7 Tukunlalichila lunda lwa Akunnungu lwalusisiche, alula lunda luŵalusagwile Akunnungu kwaligongo lya kulumbikana mu ukulu wao chikanaŵe gumbikwa chilambo. (aiōn g165) 8 Nganijupagwa namose jwankulu jumo mwa w̄akutawala chilambo chi jwalumanyilile lunda lu. Akalumanyilile ngakammambe pa nsalaba Ambuje w̄a ukulu. (aiōn g165) 9 Nambo mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela, “Indu yanganiiwoneche atamuno kupikanika indu yanti ngapagwa mundu jwawayiye kuganisa yeke ni indu iŵawichile chile Akunnungu aŵala w̄akwanonyela.” 10 Nambo Akunnungu

atuunukulile uweji yantemela yakwe kwalitala lya Mbumu jwakwe. Pakuwa Mbumu jo akulolesyalolesya kila chindu natamuno indu yantemela yaikwagamba Akunnungu. 11 Ngapagwa mundu jwakwimanyilila nganiso sya mundu ikaŵe mundu nsyenepe. Iyoyo ni indu ya Akunnungu ngapagwa jwakwimanyilila ikaŵe Mbumu jwa Akunnungu. 12 Uwe nganitupochele mbumu jwa pachilambo pano, nambo twampochele Mbumu jwatyochele kwa Akunnungu, kuti tumanyilile indu yose yatupele Akunnungu. 13 Kwapele ngatukusala malowe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni wandu ngatukusala malowe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni Mbumu jwa Akunnungu. Tukutagala indu ya Mbumu jwa usyene kwa awala waali ni Mbumu jwa Akunnungu. 14 Nambo mundu jwanganakola Mbumu jwa Akunnungu ngakukombola kuipochela indu yaikutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu. Pakuwa kukwakwe akuiwona ili ulowelo ni ngakukombola kuimanyilila pakuwa ikumanyika kwa ukamusyo wa Mbumu jwa Akunnungu. 15 Mundu jwali ni Mbumu jwa Akunnungu akukombola kuipima indu yose nambo ngapagwa mundu jwakukombola kunlamula. 16 Mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela "Nduni jwaumanyi umanyilisi wa Ambuje? Nduni jwakukombola kwajiganya?" Nambo uweji tukwete umanyilisi wa Kilisito.

3 Achalongo achinjangu, uneji nganiwecheta nomwe mpela wandu wakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu nambo naŵechete ni wanyamwe mpela wandu wa pachilambo pa nti twanache mu kwakulupilila Kilisito. 2 Nang'wesisy mawe, ngaŵa yakulya yakulimba, pakuwa nganinkombola kulya, namose sambano ngankupakombola kulya. 3 Pakuwa wanyamwe chiwela nkutama mpela wandu wa pa chilambo yakuti pakutama. Uli pasikati jenu nganiupagwa wiu ni utinda? Yele yose ikulosya kuti wanyamwe chiwela ni wandu wa chilambo chino, ni wanyamwe nkutama mpela chilambo ichikuti pakusaka. 4 Jumo jwenu pakuti, "Une ngwakuya che Paolo," ni jwine asalaga, "Une ngwakuya che Apolo," uli ngankutenda mpela wandu wa pa chilambo yakuti pakutenda? 5 Ana che Apolo ali waani? Ni che Paolo ali waani? Uweji tuli achikatemetume wa Akunnungu utukunnyichisya chikulupi. Jwalijose apanganyisye masengo gapegilwe ni Ambuje. 6 Une napandile mbeju ni che Apolo wajitilile meesi nambo Akunnungu ni uwajimelesye. 7 Nambo wapandile ngaŵa chindu sooni wajitilile meesi ngaŵa chindu nambo Akunnungu pe wawajimelesye mbeju ali jwankulu. 8 Mundu juwapandile ni juwajitilile meesi wose ali yalumo ni Akunnungu chachimpa jwalijose mbote jakwe malinga ni masengo gakwe gapangeny. 9 Pakuwa uwe wose tuli achikatemetume wa Akunnungu, wanyamwe nli ngunda wa Akunnungu, iyoyo nli nyumba ja Akunnungu. 10 Kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu ambele masengo, misile nsingi mpela jwakutaŵa jwambone yakuti kukolosya, ni mundu jwine akutaŵa pachanya pakwe. Nambo jwalijose jwakutaŵa alilolechesye yakuti pakutaŵa pachanya pakwe. 11 Pakuwa ngapagwa mundu jwakupakombola kuwika nsingi wine kupunda aula wemale kuwichikwa, yaani Che Yesu Kilisito. 12 Pachanya nsingi wo mundu akukombola kutaŵa kwa sahabu pane kwa feza pane

kwa maganga ga ntengo wekulungwa pane kwa itela pane kwa manyasi pane kwa masamba. 13 Usalale wa masengo ga mundu jwalijose chiuwoneche ni kuwichikwa pangasisika, pa lyaŵa litaiche Kilisito kukwalamula wandu. Pakuwa pa lyaŵa lya, mooto chiuunukule masengo ga kila mundu ni wele mooto chiulinje umbone wa masengo ga mundu jwalijose ni kulosya iwaga gali gakusalala. 14 Iwaga chatawile mundu pachanya pa nsingi wo ngachipya kwa mooto wo, mundu jo chapochele ntulilo. 15 Iwaga chatawile cho chichipy, nipele mundu jo ngaapata ntulilo wao, nambo nsyene jo chakulupuswe mpela ila apokweche pa mooto. 16 Ana ngankumanyilila kuti wanyamwe nli Nyumba ja Akunnungu ni kuti Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu? 17 Nipele naga mundu akujijonanga Nyumba ja Akunnungu, nombe Akunnungu chanjonanje mundu jo. Pakuwa Nyumba ja Akunnungu jili jeswela, ni wanyamwe nli Nyumba jo. 18 Mundu jwalijose akallambusya nsyene, iwaga mundu mwa wanyamwe akuliganisya kuti ali ni lunda lwa chilambo chino, mbaya aŵeje jwakulowela kuti akole ni lunda lusyene. (aiōn g165) 19 Pakuwa lunda lwa chilambo chino luli ulowelo paujo pa Akunnungu pakuwa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, "Akunnungu akwatanjisa wandu waali ni lunda mu ukalamuche wao." 20 Ni sooni ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, "Ambuje akusimanyilila nganiso sya wandu waali ni lunda lwa pachilambo kuti syangali chindu." 21 Pele mundu jwalijose ngasallapila wandu. Pakuwa indu yose ili yenu wanyamwe. 22 Aŵaga che Paolo pane che Apolo pane che Kefa pane chilambo pane umi pane chiwa pane katema ka sambano pane katema kakakwika, yoseyo ili yenu wanyamwe, 23 ni wanyamwe nli wandu wa Kilisito ni Kilisito ali wa Akunnungu.

4 Mundu atuwalanje kuti tuli achikatemetume wa Kilisito watupegilwe masengo ga kwalalichila wandu mitemela ja Akunnungu. 2 Pelepo kwa jwalijose jwapegilwe masengo go ikusachilwa aŵeje jwakukulupichika. 3 Nambo kwa une ngaŵa chindu, nalamulikwaga ni wanyamwe pane ni mundu jwalijose, ni une nganguilamula nansyene. 4 Mu ntima mwangu ngangulamulika ni chindu chachilichose, nambo chindu cho ngachikulosya kuti nganingola chilewo, Ambuje ni wakunamula une. 5 Nombe mwanya ngasinlamula liloŵe kakanaŵe kwika katema kakwe, nneche mpaka pachaiche Ambuje. Welewo chiuunukule indu yesisiche mu chipi ni kuwika palulanga nganiso sya mitima ja wandu. Nipele kila mundu chapochele ulape wakwe kutyochela kwa Akunnungu. 6 Achalongo achinjangu, mechete yankati che Apolo ni une, kuti kwalitala lya uweji nlijiganye chiwecheto chi, "Nkamulichisye malowe ga." Kutu mwa wanyamwe akapagwa mundu jwalijose jwakulilapila mundu ju ni kunnyelusya mundu jwine. 7 Waani wansagwile mmwe mme jwakwapunda wane? Ana ngaŵa Akunnungu wampele indu yose inkwete? Iwaga mpegilwe kwachichi nkulifuna mpela ila ngaŵa yakupegwa? 8 Sambano mmasile kupata yose yaikunsoŵa! Sambano nsichile. Mmele mamwenye pangali uweji! Mbaya nkali mamwenye kuti nowe wakwe tuŵe mamwenye pamo nomwe. 9 Ikuloleka kuwangu kuti Akunnungu atuwisile uweji achinduna nti wambesi wa wosepe, mpela wandu walamulikwe

kuulagwa paujo pa wāndu, tuwele chindu chakusekasya paujo pa chilambo ni mmbujo mwa achikatemetume wā kwini ni mmbujo mwa wāndu. **10** Tuli wākuloŵela kwa liwamba lya kwatumichila Kilisito, nambo wānyamwe ni wā lunda mu kulumbikana ni Kilisito! Uwe tuli wākulepetala nambo wānyamwe nkwele machili, wānyamwe nkuchimbichikwa nambo uwe tukwaluka. **11** Namuno sambano tukwete sala ni njota ni usauchi, tukuputikwa nnope ni nganitukola pakutama. **12** Tukulaga kupanganya masengo ni makono getu twachinsyene. Paakutulwesya uweji tukwapa upile, pakutusausya tukupililila, **13** paakutulutkana uweji tukwajanga kwa kwachimbichisya. Namuno sambano tukuoneka mpela usakwa wa pachilambo, ni kila mundu akutulola mpela wāpugwe. **14** Ngangulemba yelei kuti nantesye soni nambo ngunjiganya mpela achiwānangu wākunonyelwa. **15** Namose nkwele wākunnela achajinji nkulumbikana ni Kilisito nambo nganinkola achataŵi wajinji. Pakuŵa mu kulumbikana ni Kilisito une mele atati wēnu kwakunlalichila Ngani Jambone. **16** Nipele ngunchondelela ntende mpela ingutendaga une. **17** Kwaligongo li nguntuma che Timoseo kukwenu, mwanangu wākunonyelwa ni wākukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje. Welewo chankumbusye litala lyangukuya une nkulumbikana ni Kilisito. Litala lingwiganya papali pose mmipingo ja wāndu wose wākukulupilila Kilisito. **18** Wane mwa wānyamwe atandite kulifuna achiganisyaga kuti nganyika sooni kukwenu. **19** Nambo chiiche kukwenu chitema pe Ambuje asakaga, nipele chinaiwone nansyene ngaŵa malōwe gao gakulifuna pe nambo ni machili galinago wele wākulifuna. **20** Pakuŵa umwenye wa Akunnungu ngaŵa kwa kusala pe nambo mu machili. **21** Chichi chachikunnonyela? Iche kukwenu ndili ni lubokola, pane iche ni ntima wa unonyelo ni wakulitimalika?

5 Ipikaniche isyene kuti pasikati jenu chipali chikululu, sooni chikululu cho chili chakogoya, ni nganichipagwe namose kwa wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu. Mundu akugona ni jwankongwe jwa atatiŵe. **2** Ni wānyamwe nkukumbola chinauli kulilapa? Ikaliji mbaya kukwenu kunkolela chanasu mundu jo ni mundu jwatesile chindu cho awinjikwe pasikati jenu. **3** Uneji ndili kwakulalichila ni wānyamwe mchiilu, nambo ntima wangu uli pamo ni wānyamwe. Jwampagwe mmbumu nansyene masile kunlamulila jwelejo jwatesile chindu cha soni mpela ila ndili papopo. **4** Pankusongangana kwa lina lya Ambuje wetu Che Yesu, noneji ndili pamo ni wānyamwe kwa mbumu, ni machili ga Ambuje Che Yesu gali papopo, **5** muntyosye mundu jo kwa Shetani kuti chiilu chao chijonasiche ni mbumu jao jikulupuswe pa lyaŵa lya kwika kwa Ambuje Che Yesu kukwalamula wāndu. **6** Kulilapa kwenu ngaŵa kwambone. Ana ngankumanyilila kuti amila kanandi jikuchesula utandi wejini? **7** Nipele, ntyosye amila ja kalakala kuti nswejele mbee. Nipele chinlandane ni utandi wasambano wa nkate wangataga amila, mpela yaikusachilwa kuŵa. Pakuŵa Kilisito wāali Mwanangondolo jwa Pasaka atyosyewe kuti aŵe mbopesi jetu. **8** Nipele tutende chindimba cha Pasaka, ngaŵa kwa amila ja kalakala, ajila amila ja sambu ni ugongomalo. Nambo kwa nkate wangataga amila, wauli ntima weswela ni wasyene. **9** Nannembele mu chikalata changu chiine kuti nkasyoŵekana

ni wāndu wā chikululu. **10** Ngangusala kuti nkasyoŵekana ni wāndu wose pachilambo, aŵala wāchikululu, pane wākunyela, ni wākusumula ni wākuipepelela inyago. Pakuŵa kuliwambasya ni wāndu wo ikambajile kutyoka pachilambo. **11** Nambo sambano ngunlembela wānyamwe kuti ngasinsyoŵekana ni mundu jwalijose jwakuti akunkulupilila Kilisito akuno ali jwa chikululu pane jwakunyela pane jwakuipepelela inyago pane jwakwatindanya wāndu pane jwakolelwa pane jwakusumula. Mundu jwanti yeŵe ngasinkunda namose kulya nawo. **12** Nganigaŵa masengo gangu kwalamula wāndu wānganaŵa mu mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito. Wānyamwe nkusachilwa kwalamula wāali mu mpingo wo. **13** Nambo Akunnungu nsyene chiwālamule wānganaŵa mu mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito. Pakuŵa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Mumminje mundu jwāngalumbana jwali pasikati jenu.”

6 Mundu pasikati jenu amenyanaga ni njakwe iwele uli akunjausya kukummechetela pa nkungulu wa wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu badala ja kunjausya paujo pa wāndu wā Akunnungu? **2** Ana ngankwimanyilila kuti wāndu wā Akunnungu chachichilamula chilambo? Iwaga wānyamwe chinchalamula wāndu wose wā pachilambo kwachichi ngankukumbola kugalamula magambo gamwana ga? **3** Ana ngankumanyilila kuti chinchalamula achikatemetume wā kwini? Ana gelego ngaŵa gamakulungwa kupunda gelega ga pachilambo? **4** Pankuŵa ni umenyani wa pakang'wa, kwachichi nkwaŵilanga wāndu wāngachimbichikwa mu mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito anlamule? **5** Nguŵecheta yeŵe kuti nanjalusye. Ana nganapagwa mundu mu mpingo wenu jwali ni lunda lwa kukumbola kwajilanya wākukulupilila achinjakwe? **6** Nambo isyoŵeleche, jwakukulupilila akunjausya jwakukulupilila njakwe paujo pa nkungulu ni kwaleka wāndu wāngakukulupilila Kilisito anlamule. **7** Kujausyana mwachinsyene kunkungulu kukulosya kuti ntesile chileŵo. Ana ngaikaŵe mbaya kukwenu kuleŵelwa? Ngaikaŵe mbaya kukwenu kusumulwa ipanje yenu? **8** Nambo wānyamwe mwachinsyene nkwatendela wāndu ya yangalumbana ni kwasumula ipanje yao, nkwatendela gagogo namuno wākukulupilila achinjenu. **9** Ana ngakwimanyilila kuti wāchigongomalo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu? Ngasinlilambusya, ngaŵa wāchigwagwa namose wākuipepelela inyago, namose wāchikululu atamuno wākugonana jwannume ni jwannume, nome jwankongwe ni jwankongwe, **10** atamuno wā wiyi atamuno wākunyela atamuno wākolelwa atamuno wākunong'ona atamuno wākusumula, wānawose wo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu. **11** Wane mwa wānyamwe wāliji wānti iyoyo, nambo sambu syenu silecheleswe, ni mmichikwe pajika kwa ligongo lya Akunnungu ni mmonche wāmbone paujo pao kwa litala lya Ambuje Che Yesu Kilisito ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu wētū. **12** Mundu akukumbola kuti nyi, “Kukwangu nechelelewe kuipanganya indu yose.” Nambo ngaŵa kila chindu chachikufai. Ngukunda kuti ngukumbola kupanganya kila chindu nambo nganguchileka chindu chachilichose chindawale. **13** Nkukumbola kusala, “Yakulya kwa ligongo lya lutumbo ni lutumbo kwa ligongo lya yakulya.” Nambo Akunnungu chajonanje yose. Chiilu ngaŵa

kwa chikululu nambo chili kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje nombe Ambuje akuchigosa chiilu. 14 Kwa machili gao Akunnungu waasusisye Ambuje, nombe chatususye nowaji kwa machili gakwe. 15 Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu wanyamwe ili iwalo ya Kilisito? Ana nyigale iwalo ya Kilisito kuilumbikanya ni chiilu cha jwachigwagwa? Ngwamba! 16 Ngankwimanyilila kuti jwalumbikene ni jwachigwagwa ali chiilu chimo ni jwele? Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Wele wawili wo chaŵe chiilu chimo.” 17 Nambo jwelejo jwalumbikene ni Ambuje ali pamo najo mu mbumu. 18 Ntame kwatalichila ni chikululu. Sambu sine syose syasikutendekwa ni wandu ngasikutendekwa mu iilu yao, nambo jwachigwagwa akuchitendela sambu chiilu chakwe nsyene. 19 Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu ili nyumba ja Mbumu jwa Akunnungu, jwali munkati mwenu, jumwampochele kutyochela Akunnungu? Kwapele, wanyamwe umi wenu ngaŵa umi wenu mwachinsyene nambo nli wandu wa Akunnungu. 20 Nsumikwe kwa ntengo wekulungwa. Nipele, sambano mwalape Akunnungu kwa iilu yenu.

7 Sambano tulole imwanembele ila, kwambone walume atame pangalombela. 2 Nambo kwaligongo lya chikululu, kila jwannume akole wankwakwe nsyene, nombe kila jwankongwe akole wankwakwe nsyene. 3 Ikusachilwa jwannume wapeje wankwakwe yaikuwajilwa, iyoyopeyo ikusachilwa ni jwankongwe wapeje wankwakwe yaikuwajilwa. 4 Jwankongwe nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene nambo wankwakwe, iyoyopeyo jwannume nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene ikaŵe wankwakwe. 5 Nkajimana, nambo njitichisyane kwa moŵa kanandi kuti nkole katema kambone ka kupopela. Nkakaŵa kwonegana sooni, Shetani ngasaika kunlinga kwakulepela kupililila. 6 Maloŵe ganansalile nganigaŵa malajisyo, nambo nkukombola kusagula. 7 Ngulajila wandu wose aŵeje mpela indite pakuwa une, nambo jwali jose akwete ntulilo wakwe nsyene kutyochela kwa Akunnungu, jwine akwete ntulilo wu ni jwine akwete ntulilo aula. 8 Nipele aŵala wangelombela ni kulombwa ni wawililwe ni achiwankwawe, ngwasalila nyi, mbaya atame mpela mungutamila une. 9 Nambo iwaga mundu ngakukombola kulisiwila, alombele. Ili mbaya kulombela ngaŵa kukolelwa ni msese. 10 Kwa aŵala wamasile kulombana ngumpa malajisyo ga, ngaŵa gangu une nambo ga Ambuje, jwankongwe ngasalekana ni wankwakwe. 11 Nambo iwaga alekengene atameje pangalombekwa, pane ajilane ni wankwakwe, iyoyo peyo ni jwannume ngasiwaleka wankwakwe. 12 Nombe kwa wane uneji nguti nyi, gelega ngaŵa malajisyo ga Ambuje, iwaga jwannume akwete jwankongwe jwangankulupilila Kilisito ni jwankongwe jo akundile kutama ni wankwakwe, jwannume jo akasanleka wankwakwe. 13 Jwankongwe jwakwete wankwakwe wangankulupilila Kilisito ni jwannume jo akundile kutama ni wankwakwe, jwankongwe jo akasanleka wankwakwe. 14 Pakuwa jwele jwannume jwangankulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya wankwakwe. Ni jwankongwe jwangankulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya wankwakwe. Ikaŵaga yeleyo wanache wao akaliji mpela wanache wa wandu wangakwamanyilila Akunnungu nambo sambano akundikwe ni Akunnungu. 15 Iwaga jwangankulupilila Kilisito jula akusaka kunneka njakwe jwali jwakulupilila,

munneche atende yeleyo, pelepo jwankongwe pane jwannume jwakulupilila Kilisito ngaakutawikwa. Akunnungu atuwilasile uwe tutame mu chitendewe. 16 Pakuwa nkwiwanyilila uli mwe jwankongwe jwankulupilila Kilisito panjipa chinkombole kwakulupusya wankwenu? Pane nkwiwanyilila uli mwe jwannume jwankulupilila Kilisito panjipa chimpakombole kwakulupusya wankwenu? 17 Mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame wapegwilwe ni Ambuje, atame mpela yatite kutama paŵawilanjikwe ni Akunnungu. Gelega ni gangwasalila wandu wose mu mipingo jose ja wandu wakulupilila Kilisito. 18 Iwaga mundu wawilanjikwe ni Akunnungu ali aumbele, ngasalitesya mpela nganaumbala. Ni iwaga mundu wawilanjikwe ni Akunnungu akanaŵe kuumbala, ngasaumbala. 19 Kuumbala ngaŵa chindu ni ungaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikusachilwa chili kugakamulisya makanyo ga Akunnungu. 20 Jwalijose asigalile iyoyo mpela iwaliŵi paŵawilanjikwe ni Akunnungu. 21 Ana mawilanjikwe nli kapolo? Nkaikosya, nachiwamuno kwete lipesa lya kuwa mundu jwanganintaŵikwa nambo ntumiye lye lipesa kupanganya yambone. 22 Pakuwa jwele jwawilanjikwe ni Ambuje ali kapolo, jwelejo chaŵe jwalechelelwe ni Ambuje. Iyoyo peyo jwelejo jwawilanjikwe ali alechelelwe, jwelejo akuwa kapolo jwa Kilisito. 23 Akunnungu ansumile kwa ntengo wekulungwa, ngasimma achikapolo wa wandu. 24 Achalongo achinjangu, mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame ulaula mpela iwaliŵi paŵawilanjikwe, pakuwa Akunnungu ali pamo ni wanyamwe. 25 Sambano, nkati aila innembile kukwangu nkati waliwali pe ni wangelombela, une nganingola malajisyo kutyochela kwa Ambuje nambo nguŵecheta yeleyo mpela mundu jwakulupilichika ni jumbochele chanas cha Ambuje. 26 Kwaligongo lya kulaga kunkulaga, une nguganisya kuti, ili yambone mundu atameje iyoyo yaali. 27 Ana nnombele? Nkasaka kulekangana ni wankwenu. Ana nganinnombele? Nkasaka kulombela. 28 Nambo iwaga chinnombele, ngankola sambu, ni mwali walombwagwa, ngakola sambu, wandu wanti yele talaje mu umi wa pachilambo pa, nambo une ngusaka ganansimane gelego. 29 Achalongo achinjangu, ngusaka sale nyi: Katema kakasigalile kali kakajipi, kutandilila sambano aŵala walombele aŵeje mpela ila nganalombela. 30 Aŵala wakulila aŵeje mpela ngakulila. Aŵala wakusengwa aŵeje mpela ngakusengwa. Aŵala wakusuma aŵeje mpela wanganali chindu. 31 Wakulichenjeusya ni indu ya pa chilambo pano aŵeje mpela ngaakulichenjeusya ni indu yo. Pakuwa indu ya pa chilambo pano ikuwandichila kupita. 32 Ngusaka wanyamwe nkaŵa ni lipamba. Mundu jwangelombela akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje, pakuwa akusosa itajile pakwanonyesya Ambuje. 33 Nambo jwannume jwalombele akulichenjeusya ni masengo ga pachilambo chi, pakuwa akusosa itajile pakwanonyesya wankwakwe, 34 nombejo asigalile pamalekano. Jwankongwe jwangelombekwa pane mwali akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje kuti aliwiche pa jika kwa chiilu ni mbumu kwa ligongo lya Ambuje. Nambo jwankongwe jwalombekwe akulichenjeusya ni indu ya pachilambo chi, pakuwa akusosa itajile pakwanonyesya wankwakwe. 35 Ngusala yele kuti nankamusye, ngangusaka kummichila chakusiwila, nambo ngusaka ntendekanye yaikusachilwa kuti nkombole kwatumichila Ambuje, kwa ntima umo ni nningwa

umo. **36** Nambo mundu jwaliyose iwaga akuganisa kuti ngakumpanganyichisya yambone mwali jwantomeme kwa kuleka kwalombela, ni aiwonaga kuti yaka ikupita, ni misese jakwe jikwatesya alepele kulisiwila, atende yakuti pakusaka, alombane. Kwa kutenda yeleyo ngakutenda sambi. **37** Nambo jwannume jo asakaga nsyene pangakanganyichiswa kuti ngaalombela, ni iwaga ngaakwakolela misese achakongwe, jwelejo akutenda yambone pangannombela mwali jwantomeme jo. **38** Nipele jwele jwakulombela akupanganya yambone ni jwele jwangakulombela akupanganya yambone nnope. **39** Jwankongwe jwalombekwe akutaŵikwa ni wankwakwe kwa katema kose wankwakwe ali wajumi. Nambo wankwakwe ajasikaga, akukombola kulombwa sooni ni mundu jwakunsaka, nambo jwannume jo aŵeje jwakunkulupiliila Kilisito. **40** Nambo inguti pakuganisa une, jwankongwe jo chasangalale kwannope iwaga chatame iyoyo pangalombekwa. Syele sili nganiso syangu, none nguganisa yakuti ngwete Mbumu jwa Akunnungu.

8 Sambano kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukumanyilila kuti wose tukwete umanyilisi. Umanyilisi ukututendekasya tulilape twachinsyene nambo unonyelo ukutugumba. **2** Mundu aganisyaga kuti akuchimanyilila chindu, nganaŵe kuchimanyilila chachili chose mpela yakuti pakusachilwa kwimanyilila. **3** Nambo iwaga mundu akunnonyela Akunnungu, akumanyika ni Akunnungu. **4** Nipele, kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukwimanyilila kuti inyago ngaŵa chindu pachilambo, ni kuti ngapagwa Akunnungu ŵane ikaŵe Akunnungu ŵamo pe. **5** Namuno ipali indu yejinji yati ŵandu akuiŵilanga minnungu, pachilambo pano ni kwini, namuno kwana minnungu ni achambuje wajinji, **6** nambo kukwetuwe Akunnungu ali ŵamo pe ŵaali Atati jwagumbile yose, ni uweji tukutama kwa ligongo lya ŵelewo. Soonni tukwete Ambuje ŵamo pe ŵelewo ali Che Yesu Kilisito, kwalitala lya ŵelewo indu yose yagumbikwe, nowaji tukutama kwalitala lya ŵelewo. **7** Nambo ngaŵa kila mundu jwakwimanyilila yose yi, ŵandu ŵane wasyowelele kutaga mbopesi kwa inyago, mpaka sambano alyaga chakulya cho akuganisa chili cha inyago. Pakuwa mingwa jao jili jakulepetala akuliganisa kuti akulisakasya kwakulya chakulya cho. **8** Chakulya ngachikukombola kutujausya chiŵandi ni Akunnungu, twalekaga kulya ngapagwa chachikutusoŵa, ni twalyaga ngapagwa chachikonjecheka kukwetu. **9** Nambo nilolechesye ni kulechelelwa kwenu, nkaika kwatendekasya ŵaali ni chikulupi cha kulepetala kwinjila mu sambi. **10** Pakuŵa mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala, ammonaga mwwe junkwimanyilila nkulya mu nyumba ja inyago, ana ngasanyengeka nombejo kulya yakulya yetaje mbopesi kwa inyago? **11** Kwayele, mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala chasocheye kwa ligongo lya umanyilisi wenu, ni Kilisito ŵawile kwa liwamba lya jwelejo! **12** Iwaga nkwasoyasya achinjenu ŵakunkulupiliila Kilisito kwanti yeleyo, ni kujiulasya mingwa jao jakulepetala, nkwalawela Kilisito. **13** Nipele chakulya chankuŵasyaga njangu jwakunkulupiliila Kilisito ajinjile mu sambi, ngangulya nyama ng'o, pakuŵa nalyaga chinanneŵesye njangu jwakunkulupiliila Kilisito ajinjile mu sambi. (aion g165)

9 Ana une ngaŵa mundu junechelelwe? Ana une ngaŵa nduna? Ana une nganinawona Ambuje ŵetu Che Yesu? Ana ŵanyamwe nganinyochela ni masengo gangu ga kwatumichila Ambuje? **2** Natamuno une nganiŵa nduna kwa ŵandu ŵane nambo isyene ndili nduna kukwenu mwanyamwe. Ŵanyamwe nli ŵaumboni ŵa unduna ŵangu pakuŵa nlumbikene ni Ambuje. **3** Yele ni inguti pakulichenjela kwa ŵandu ŵakuusya une. **4** Ana ngatukusachilwa kulya ni kung'wa kwaligongo lya masengo getu? **5** Ana ngatukusachilwa kulongana nawo ulendo umo achiŵankwetu ŵakunkulupiliila Kilisito mpela yakuti kupanganya achinduna ŵane ni achapwakwite Ambuje ni che Kefa? **6** Pane uweji jakape, uneji ni che Banaba ni ŵatukusachilwa kupanganya masengo kuti tukole yatukuisaka? **7** Ana jwangondo chi jwakwaula ku ngondo ni kulilipila nsyene? Ana jwakulima chi jwa ngunda wa misabibu jwangalya isogosi ya itela yakwe? Ana jwakuchinga chi jwangakug'wa maŵele ga ilango yakwe? **8** Ana nguŵecheta gelego chiundu? Ana Malajisyo ga Che Musa ngagakusala maloŵe gagogo pego? **9** Pakuŵa ilembekwe Mmalajisyo ga che Musa, "Ngasimwataŵa ng'ombe kang'wa pakujiliŵata ngano." Ana pele Akunnungu akukunguluchila nkati ng'ombe? **10** Ana paŵaŵechete yeleyo nganatugambaga uwe? Eloo, yele yalembekwe kwa liwamba lyetu kuti jwakulima ni jwakugowola wose akusachilwa apanganye masengo go kwa kulolela kukola mmagowolo. **11** Uweji twapandile mbeju ja mbumu mwa ŵanyamwe. Ana ngaŵa chindu chachikulungwa uweji kupata yaikutusoŵa kutyochela kukwenu? **12** Iwaga ŵandu ŵane akusachilwa kupata indu kutyochela kukwenu, ana uwe ngatukusachilwa kwannope kupata kwapunda ŵelewo? Nambo uweji nganitungia lipesa lya, nambo twapililile kila chindu kuti tukajisiŵila Ngani Jambone ja Kilisito kulalichilwa kwa ŵandu. **13** Ngankwimanyilila kuti ŵakupanganya masengo pa Nyumba ja Akunnungu, akupata chakulya chao pa Nyumba ja Akunnungu, ni aŵala ŵakutumichila pakutyochesya mbopesi akupata liunjili mu mbopesi jo? **14** Ambuje iyoyopeyo ŵalajisye kuti aŵala ŵakwalalichilwa ŵandu Ngani Jambone apate yaikwasoŵa kila lyuŵa kutyochela mmasengo go. **15** Nambo une nganindumia namose lipesa limo mwa gelego. Namose ngangulemba geleka kuti iŵeje yeleyo kukwangu, mmbaya une nyasiche kupunda kuilechelele yeleyi inguipanganya, ni mundu amone kuti ngulilapa pangali chindu. **16** Naga une ngwalalichilwa ŵandu Ngani Jambone, chelecho ngaŵa chindu chakulilapila, gele gali masengo gangu gambegwilwe ni Ambuje kugapanganya, ulaje kukwangu naga ngangwalalichilwa ŵandu Ngani Jambone! **17** Ikaliji ngwalalichilwa ŵandu Ngani Jambone kwa lisosa lyangu, ngalolele mbote, nambo pakuŵa ngusachilwa mbandanye masengo go, yeleyo ikulosya kuti Akunnungu angulupilile kuti mbandanye. **18** Sambano ngupochela mbote chi? Mbote jangu jili lipesa lindinalyo lya kwalalichilwa ŵandu Ngani Jambone pangali malipilo, pangawenda indu yaikusachilwa kupegwa kwaligongo lya masengo ga kulalichilwa Ngani Jambone. **19** Uneji nechelelwe kwa ŵandu wose, nambo nalitesile kapolo jwa wose kuti naichisye Kilisito ŵandu achajinji. **20** Panaliji nkupanganya masengo ni Wayahudi naliji mpela Myahudi, kuti napate Ŵayahudi ŵakulupilile Kilisito. Namose une nansyene nganima paasi pa Malajisyo ga che Musa, nambo naliji mpela

ndili paasi pa Malajisyo go kuti napate aŵala ŵaali paasi pa Malajisyo ga che Musa. 21 Panaliji nkupanganya masengo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, natamaga mpela ŵanyawo, kuti napate ŵelewo ŵakulupilile Kilisito. Pakusala yeleyo ngawa kuti une ngangugakamula malajisyo paujo pa Akunnungu, kusyene une ngugajitichisya malajisyo ga Kilisito. 22 Panaliji nkutama ni ŵandu ŵakulepetala, natemi mpela jwakulepetala kuti napate ŵele ŵaali ŵakulepetala. Nalitesile yayiyoese kwa ŵandu wose kuti natesye akulupuswe kwa litala lyalili iyose. 23 Noneji ngutenda yeleyo yose kwaligongo lya Ngani Jambone kuti mbate ntuka wakwe. 24 Ana ngankwimanyilila kuti aŵala ŵakuutuka luwilo, akuutuka wosepe, nambo jwakwalongolela achinjakwe ni jwakupochela ntulilo? Mbutuche iyoyopeyo kuti ni ŵanyamwe mpochele ntulilo. 25 Mundu jwalijose jwakusaka kwapunda achinjakwe mu ung'asi wa kuutuka, akulekaga yose kaje, akutenda yeleyo kuti apochele chindu chachili mpela singwa chakwonasika nambo uweji tutupochele chindu mpela singwa changajonasika. 26 Noneji ngutuka iyoyopeyo mpela mundu jungusaka kupunda. Nganguputana mpela mundu jwakujiputa mbungo lingumi. 27 Nambo nguchilagasya chiilu changu kuti ngombole kuchitawala, ngutenda yeleyo kuti pangumalisya kwalalichila ŵandu ŵane, une nansyene ngasaika kukanikwa.

10 Achinjangu ngusaka mmanyilile yakuti, achatati ŵetu ŵaliji wose paasi liunde, ni wose ŵajombweche salama Bahali ja Shamu. 2 Wose ŵabatisewe mu liunde ni mu bahali, kuti alumbikane ni che Musa. 3 Wose ŵalile chakulya chilachila cha mbumu. 4 Iyoyo wose ŵang'wele chakung'wa chilachila cha mbumu, pakuŵa ŵang'wele meesi gagatyochele mu lwala lwa mbumu luŵalukuiye, lwala lula lwaliji Kilisito nsyene. 5 Nambo achajinji nnope mu wele mpingo wo, Akunnungu ngananonyelwa nawo, kwapele ŵawile ni ilu yao yajenele mwipululu. 6 Kwapele indu yo yose yatyochele kutujamuka uwe tukaŵa ŵandu ŵakulajila yangalumbana mpela ŵanyawo iŵatite pakulajila. 7 Ngasinnyipopelela inyago mpela ŵane iŵatite kutenda, mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu, "Ŵandu ŵatemi kulya ni kung'wa, nipele ŵajimi ni kutyala kwa kupunilana." 8 Tukatenda chigwagwa mpela ŵane mwa ŵanyawo iŵatite pakupanganya, pa lyuŵa limo ŵajasiche ŵandu elufu ishilini na tatu. 9 Tukaalinga Kilisito mpela ŵane mwa ŵanyawo iŵalinjile, wose ŵajasiche kwa kulumikwa ni majoka. 10 Ngasinnyinyita mpela ŵane mwa ŵanyawo iŵatite kunyinyita, ŵaulajikwe ni katumetume jwa kwini jwakuichisya chiwa. 11 Yeleyo yose yaagwilile ŵanyawo kuti uŵe tujiganyikwe, yalebekwe kutujamuka uweji ŵatuli mmoŵa gaambesi. (aion 9:165) 12 Kwapele mundu jwakuliginisya kuti ajimi kwakulimbila alilolechesye anaiche kugwa. 13 Kulinjikwa kunkulinjikwa kuli kwa kawaida kwapata ŵandu. Akunnungu ali ŵakukulupilichika, nombewo ngasaneka nlinjikwe kupunda ukombole wenu. Nambo pankulinjikwa, ŵelewo champe machili ga kupililila ni litala lya kukopochela. 14 Kwaligongo lya achalongo achinjangu ŵakunonyelwa ngame kwakutalichila kuipopelala inyago. 15 Nguŵecheta ni ŵanyamwe ŵandu ŵaali ni umanyilisi, muiganisyeje ingunsalila yi. 16 Chikombe chitukuchitumia pa chakulya cha Ambuje ni chitukwatogolela Ambuje, tukulumbikana

ni miasi ja Kilisito. Patukulya nkate, tukulumbikana ni chiilu cha Kilisito. 17 Pakuŵa nkate uli umo, namuno tuli ŵajinji, tuli chiilu chimo, pakutipala wose tukugaŵana nkate umo pewo. 18 Nchilole achila chakuchipanganya ŵandu ŵa ku Isilaeli, ŵelewo ŵakulya mbopesi sya pa chilisa, akukumulangana pamo kutyosya mbopesi syo kwa Akunnungu. 19 Ana nyile uli? Chakulya chachitajikwe mbopesi kwa inyago, chikwete malumbo? Pane chinyago chikwete malumbo? 20 Ngwamba! Chingusaka kusala chili chelechi: Mbopesi sya ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu akusityosya kwa masoka ni ngaŵa kwa Akunnungu. Noneji ngangusaka ŵanyamwe nlumbikane ni masoka. 21 Ngankombola kushing'welela chikombe cha Ambuje akuno nkung'welela chikombe cha masoka. Ngankombola kulya chakulya cha Ambuje ni papopo nkulya chakulya cha masoka. 22 Ana tukusaka kwatendekasya Ambuje akole wiu? Ana tukuganisya tukwete machili nnope kwapunda ŵelewo? 23 Ŵandu ŵane akuti, "Indu yose ngaikukanywa," nambo une nguti, ngaŵa yose pe yaikuŵajila. Ni ŵandu ŵane akuti, "Indu yose ngaikukanywa," nambo une nguti, ngaŵa yose pe yaikukamuchisya. 24 Mundu jwalijose mwa ŵanyamwe akalisosela kupoka kwakwe nsyene pe, nambo asoseje ni kupoka kwa achinjakwe. 25 Yose yaikusumikwa pakusumichisya malonda nlyeje pangausya, kwa liwamba lya miningwa jenu. 26 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Chilambo chili chao Ambuje ni yose yalili mwelelo ili yakwe." 27 Naga mundu jwangakukulupilila Kilisito annaliche pa chakulya, ni ŵanyamwe nkusaka kwaula, nlyeje yalili yose ichammichile pangausausya kwa liwamba lya miningwa jenu. 28 Nambo ansalilaga mundu, "Chakulya chi chetaje mbopesi kwa inyago," nkalya, kwaligongo lya mundu jwammanyisye ni kwa liwamba lya miningwa, 29 nguti, kwa liwamba lya miningwa, nambo ngaŵa miningwa jenu nambo nningwa wa ajula jwammanyisye. "Kwa chichi kulechelelwa kwangu une kulamulikwe ni nningwa wa mundu jwine?" 30 Iŵaga une ngwatogolela Akunnungu kwa chakulya chingulya, kwa chichi mundu alalatile une kwa ligongo lya chakulya chinaatogolele Akunnungu?" 31 Nipele, pankutenda chachilichose iŵeje kulya namuno kung'wa mmitendekanye yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu. 32 Nkasamwakuŵasya Ŵayahudi atamuno Ŵagiliki atamuno mpingo wa Akunnungu, wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito. 33 Mmeje mpela une, ngusaka kwanonyelesya ŵandu wose mu indu yose inguipanganya. Pakuŵa ngangulisosela kupoka kwangu nansyene, nambo ngwasosela ŵandu kupoka kuti akulupuswe.

11 Muusyasye une mpela une inguti pakwasasya Kilisito. 2 Ngunlapa ŵanyamwe pakuŵa nkungumbuchila mu indu yose, mwanja nkamulisye majiganyo ilaila mpela inatite pakumpa. 3 Nambo ngusaka mmanyilile kuti Kilisito ali ntwe wa jwannume jwalijose, ni jwannume ali ntwe wa ŵankwakwe, ni Akunnungu ali ntwe wa Kilisito. 4 Jwannume jwali jose jwakuunichila ntwe katema pakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu, akuujalusya ntwe wakwe ŵali Kilisito. 5 Nambo jwankongwe jwalijose jwakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu jwangaunichila ntwe akunjalusya ŵankwakwe jwali ntwe wakwe, jwankongwe jo ali chisau ni

jwankongwe jwammyole umbo sya ntwe wakwe. **6** Iwaga jwankongwe ngakuliunichila ntwe wakwe mbaya amyole umbo syakwe, nambo iwaga ili soni jwankongwe kuutula umbo syakwe pane kumyola mbaya aunichile ntwe wakwe. **7** Jwannume ngakusachilwa kuunichila ntwe wakwe pakuwa welewo ali chisau ni Akunnungu ni ukulu wa Akunnungu. Nambo jwankongwe ali ukulu wa jwannume. **8** Pakuwa jwannume nganagumbikwa kutyochela kwa jwankongwe nambo jwankongwe ni juwagumbikwe kutyochele kwa jwannume. **9** Sooni jwannume nganagumbikwa kwaligongo lya jwankongwe nambo jwankongwe ni juwagumbikwe kwaligongo lya jwannume. **10** Kwa ligongo li ni kwa ligongo lya achikatumetume wa Kwinani, jwankongwe aunichile ntwe wakwe, kuti chiwe chimanyisyo cha ulamusi wauli pachanya pao. **11** Natamuno yeleyo, nkulumbikana ni Ambuje, jwankongwe pangali jwannume nga wa chindu, ni jwannume pangali jwankongwe nga wa chindu, wose akukulupililana. **12** Pakuwa, iwaga jwankongwe wagumbikwe kutyochela kwa jwannume, iyoyo jwannume nombe akupagwa ni jwankongwe, ni indu yose yo ikutyochela kwa Akunnungu. **13** Nlamule mwachisyene. Ana ikuwajilwa jwankongwe wapopele Akunnungu pangauichila ntwe? **14** Ana upagwe usyene ngaukujiganya kuti jwannume awaga ni umbo syasileu akulitesya soni nsyene? **15** Nambo jwankongwe akolaga umbo syasileu, chili chindu chakuchimbichikwa kukwakwe, pakuwa atekupegwa umbo syasileu kuti syaunichile. **16** Iwaga mundu akukola makani kwa yeleyo, kukwetu uwe atamuno mu mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito, uweji nganitikola masyowelo ga makani. **17** Nambo mmalajisyo ga gangumpa ngangunlapa, pakuwa pankusimana kwapopela Akunnungu, nkutendekanya indu yangalumbana kwipunda indu yambone. **18** Kundanda napilikene kuti, pankusimana pamo nti mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, kukutyochela kulekangana, ni une ngukulupilila kanandi kuti pane ili isyene. **19** Pakuwa iwele yambone kupagwe kulekangana pasikati jenu kuti awala wakukundikwa ni Akunnungu amanyiche pangasisika. **20** Nipele pankusimana, nkuganisa kuti nkulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje nambo nga wa, **21** pakuwa pankulya, kila mundu akulya chakulya pangalindilila achinjakwe, ni kwatenda wane asigalile ni sala ni wane akolewe. **22** Ana ngankukombola kulya ni kung'wa mmajumba kene? Pane ana nkuunyelusya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ni kwachembulusya wandu wangali ni chindu? Ana sambano nansalile ichichi? Ana nanlape kwa yeleyo? Ngwamba, ngangunlapa kwaligongo lya chindu cho. **23** Pakuwa une napochele kutyochela kwa Ambuje majiganyo ganampele wanyamwe, yakuti, Ambuje Che Yesu, chilo chila pawangalawiche, waujigele nkate, **24** ni pawatogolele Akunnungu wauwagwenye nkate ni kuti, "Achi ni chiilu changu chachityochekwe kwaliwamba lyenu. Ntendeje nyi kwakungumbuchila une." **25** Iyoyo pawamasile kulya wachinyakwile chikombe ni kuti, "Achi chikombe chi chili lilangano lya sambano lyalikulimbichikwa kwa miasi jangu. Ntendeje nyi kila pankung'wa, kwakungumbuchila une." **26** Pakuwa kila pankulya nkate wu, ni kuching'welela chikombe chi, nkwenesya chiwa cha Ambuje mpaka pachaiche sooni. **27** Kwapele kila mundu juchalye nkate wu ni kuching'welela chikombe chi kwa litala

lyangasachilwa, jwelejo chakole magambo mchiilu ni mmiasi ja Ambuje. **28** Kwapele kila mundu alilolechesye kaje nsyene nipele akukombola kulya nkate wo ni kuching'welela chikombe cho. **29** Pakuwa jwalijose jwakulya ni kung'wa pangaimanyilila malumbo ga chiilu cha Ambuje, jwelejo akulilamula nsyene. **30** Kwa ligongo lyo, wandu achajinji mwa wanyamwe ali wakulepetala ni wakulwala, ni wane wakwe ajasiche. **31** Nambo tukalilolechesye yambone twachinsyene, ngatukalamulikwe ni Akunnungu. **32** Nambo patukulumulikwa ni Ambuje akutujamuka kuti tukasalamulwa pamo ni wandu wa pachilambo. **33** Kwayele achalongo achinjangu pankusimana pamo kulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje ndindililane. **34** Naga mundu jakwete sala alye kaje kumusi, melepe pankusimana pamo Akunnungu akasanlamula. Indu ine yo chinjinjiganya pachiihe.

12 Sambano achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile yambone yankati mituuka jajikutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu. **2** Nkumanyilila kuti panwaliji ngankwamanyilila Akunnungu, mwatawalikwe ni kulungoswa mpopelele minungu jangali ni umi yaani inyago. **3** Kwaligongo lyo ngusaka mmanyilile kuti, ngapagwa mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu jwakukombola kuwecheta, "Che Yesu alweseche." Ni sooni ngapagwa mundu jwakukombola kuwecheta kuti, "Che Yesu ali Ambuje," pangalongsoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. **4** Jipali mituuka jakupisyangana, nambo Mbumu jwakupeleganya ali jumope. **5** Sooni kutumichila kuli kwa kupisyangana nambo Ambuje wakutumichilwa ali wamope. **6** Ni sooni kupali kupisyangana kwa masengo, nambo Akunnungu ali wala wala wakupanganya masengo gose kwa wandu wose. **7** Mbumu jwa Akunnungu akuliu nukula kwa kila mundu kwa uwele wakupisyangana kwaligongo lya upoche wa wandu wose. **8** Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine lilowe lya lunda, ni Mbumu jwa Akunnungu jujojo akumpa mundu jwine lilowe lya umanyilisi yakuti pakusaka. **9** Mbumu jujojo akumpa mundu jwine chikulupi, Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kwalama wandu. **10** Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine ntuuka wa kupanganya yakusimonjeka. Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kulondola, ni Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kujimanyilila mbumu ja unami ni Mbumu ja usyene. Ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kuwecheta iwecheto ineine ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kugopolela. **11** Nambo masengo gose go akugapanganya Mbumu jwa Akunnungu jumo pejo, achingawilaga kila mundu ntuuka wakupisyangana mpela yakuti pakusaka nsyene. **12** Mpela ila chiilu yachitite kuwa chimo chachili ni iwalo yejinji, ni iwalo yo namuno ili yejinji, ikuchigumba chiilu chimo, ni yaitite kuwa kwa Kilisito. **13** Pakuwa uweji wose twabatiswe kwa Mbumu jumo tuwe chiilu chimo, iwaga tuli Wayahudi pane wandu wanga wa Wayahudi, iwaga tuli achikapolo pane wandu walechelelewe, wose twang'wechekwe Mbumu julajula jumo. **14** Pakuwa chiilu nganichigumbikwa kwa chiwalo chimo pe, nambo kwa iwalo yejinji. **15** Lukongolo lwatiji, "Une nganima nkono, kwapele une nga wa wa chiilu," Ana lukongolo ngaluwa lwa chiilu kwa ligongo lyo? **16** Ni liwivi lyatiji, "Pakuwa une nga wa liso, une nga wa lya chiilu," Ana liwivi ngaliwa lya chiilu kwa

liligongo lyo? 17 Naga chiilu chose chikaliji liso kupikana kukaliji kwapi? Ni chiilu chose chikaliji liwivu, mundu akakombwele chinauli kunusya? 18 Nambo Akunnungu aiwisile iwalo yose mu chiilu cha kila mundu mpela iwatite pakusaka. 19 Nambo iwalo yose ikaliji chiwalo chimo, chiilu chikaliji kwapi? 20 Mpela yachitite kuwa, chikwete iwalo yejinji nambo chiilu chili chimo pe. 21 Liso ngalikukombola kuusalila nkono, "Ngangunsaka!" Namose ntwe nawo ngaukukombola kugasalila makongolo kuti, "Ngangunsaka!" 22 Kupunda pele chiiwoneche kuti iwalo ya chiilu yaili yakulepetala ni yaili yakusachilwa nnope. 23 Sooni aila iwalo yatakwiganisya kuti yagali uchimbichisyo ni yatukuichimbichisya, ni iwalo ya chiilu yaikuwoneka ili ya soni ni itukuiniuchila nnope. 24 Nambo iwalo yaikuwoneka pa meeso pa wandu, ngaikusaka kuunichikwa. Akunnungu nsyene achiwisile chiilu mu chikotopasyo chanti yele ni kuipa uchimbichisyo aila iwalo yaili yakulepetala. 25 Kwapele kukaŵa ni kulekangana muchiilu, nambo iwalo inayose igosane. 26 Chiwalo chimo chapotekaga iwalo ine ikupoteka pamo nacho. Chiwalo chimo chalapikwaga iwalo ine ikusengwa pamo nacho. 27 Nipele wanyamwe wose ndi chiilu cha Kilisito, kila jumo jwenu ali chiwalo cha chiilu cho. 28 Mu mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, Akunnungu wawisile wandanda achinduna ni wawili wakulondola wa Akunnungu ni watatu wakwiganya, sooni wakupanganya yakusimonjeka ni sooni waali ni mituuka jakulama wakulwala, ni wakukombola kwakamunya wandu, ni wakukombola kwimilila masengo ni wakukombola kuwecheta iwecheto ineine. 29 Ana wose ali achinduna? Ana wose ali wakulondola? Ana wose ali wakwiganya? Ana wose ali wakupanganya yakusimonjeka? 30 Ana wose akwete mituuka jakulama wakulwala? Ana wose akuwecheta iwecheto ineine? Ana wose akwete ntuuka wa kugopolela iwecheto ineine? 31 Nipele nlajile kwannope kupata mituuka jajili jekulungwa. Nambo sambano chinannosye litala lyambone kupunda matala gose.

13 Namose ngaŵechete iwecheto ya wandu ni iwecheto ya achikatumetume wa kwinani, naga nganingola unonyelo, ngulandana ni chikungu chachikusona pane njuga. 2 Namose nakolaga ntuuka wa kulalichila utenga wa Akunnungu ni kwimanyilila yantemela yose ni kumanyilila kila chindu, namose ngakwete chikulupi chakomboleka kuchityosya chitumbi, naga nganingola unonyelo, une ngaŵa chindu. 3 Namose natyosyaga ipanje yangu yose ni kwalisya wakulaga, namuno nachityosyaga chiilu changu chitiniche pa mooto, naga nganingola unonyelo ngamboka kwakulikose. 4 Mundu jwaali ni unonyelo akupililila, ni akusalala ntima, ni ngakukola wiu, ni ngakulifuna, ni ngakulikwesya. 5 Mundu jwaali ni unonyelo akwachimbichisya wandu wane, ni ngakulisosela kupoka kwakwe nsyene, ni ngakutumbila kwachitema, ni ngakukumbuchila yangalumbana. 6 Mundu jwaali ni unonyelo ngakuchinilila chigongomalo nambo akuuchinilila usyene. 7 Mundu jwaali ni unonyelo moŵa gose ngakupwa ntima, ni moŵa gose akukupilila, ni moŵa gose akulolela pangali kupela ni akupililila indu yose. 8 Unonyelo wangali mbesi. Iwaga kwana ntuuka wa kulondola tiuiche mbesi, iwaga kwana ntuuka wa iwecheto ineine, yeleyo chiimale, pane iwaga kwana kulijiganya ni kumanyilila indu chikupite. 9 Pakuŵa

kulijiganya kwetu ni kwimanyilila indu kuli kwangamalilwa, iyoyo kulalichila kwetu utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwangamalilwa. 10 Nambo Akunnungu chaitende yose iŵe yemalilwe, ni indu yangamalilwa yose chiityochekwe. 11 Panaliji mwanache jwannandi, naŵechete chiwanache, naimanyi chiwanache, ni naganisise chiwanache, nambo pangusile indu yachanache yose nesile. 12 Pakuŵa sambano tukulola mpela usyo wangaloleka yambone mlindala, nambo katema ko chitulolegane usyo kwa usyo. Sambano nguimanyilila panondi, nambo katema ko tinaimanye yose kwauchenene mpela Akunnungu yakuti pakumanyilila une kwauchenene. 13 Nipele, sambano indu itatu yi ni ichitame, chikulupi ni chilolelo ni unonyelo, nambo chindu chachili chechikulungwa kupunda yose, uli unonyelo.

14 Nlimbile kukola unonyelo, iyoyo ni kusaka kwannope mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu, nambo nnoopenope, mpate ntuuka wa kwalalichila wandu utenga kutyochela kwa Akunnungu. 2 Mundu jwakuwecheta chiwecheto changamanyika jwelejo ngakuwecheta ni wandu nambo akuwecheta ni Akunnungu, pakuŵa ngapagwa mundu jwakumanyilila, jwelejo akuwecheta kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu indu yesisiche. 3 Nambo mundu jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akuwecheta ni wandu malowe ga kwalimbisya mu chikulupi ni kwakumulisa ntima ni kwatulasya ntima. 4 Jwakuwecheta chiwecheto changamanyika akulimbisya nsyene, nambo ajula jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akulimbisya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. 5 Uneji ngusaka wanyamwe wose mmechete iwecheto yangamanyika, nambo nnoopenope ngusaka wanyamwe nlalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu. Pakuŵa mundu jwaali ni ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu akutenda yambone kumpunda jwakuwecheta iwecheto yangamanyika, iwaga apali mundu jwine jwakukombola wagopolela wandu wane chaŵechete cho, kuti mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ukombole kugumbikwa. 6 Sambano achalongo achinjangu, iwaga ngwika kukwenu ni kuwecheta iwecheto yangamanyika, ana chinkole ichichi? Kusyene ngampoka ikawe nguntagulila kwalitala lya chiunukuko kutyochela kwa Akunnungu pane kwa umanyilisi pane kwa liloŵe lya Akunnungu pane kwa majiganyo? 7 Namose indu yangali umi ikwete liloŵe iyakwe, chindu mpela chitolito pane chityatya, iwaga ngaikutyosya liloŵe lya kulekangana, mundu chalumanyilile chinauli lujimbo lwalukung'andikwa? 8 Lipenga lyasonaga pangamanyika usone wakwe, waani wachaliŵiche chile kwala kungondo? 9 Wanyamwe iyoyo, mwaŵechetaga chiwecheto changamanyika, wandu chaimanye chinauli inkuwecheta yo? Pelepo nkuŵa mpela wandu wakuwecheta ni mbungo. 10 Ipali iwecheto yejinji pachilambo pano nombe iwecheto yose ikwete mate. 11 Iwaga ngangombola kugamanyilila mate gakwe chiwecheto chakuwecheta mundu, chime jwannendo kwa mundu jwakuwecheta, ni jwelejo kukwangu chaŵe jwannendo. 12 Iyoyo peyo ni wanyamwe, pakuŵa nkulajila kwannope kupochela mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu, nlimbile kwannope kukola mituuka jajikukamunya kuugumba mpingo wa wandu

wakunkulupilila Kilisito. **13** Nipele wakuwecheta chiwecheto changamanyika, apopele kuti akombole kwagopolela wandu chawechete cho. **14** Pakuwa pangupopela mchiwecheto changamanyika, mbumu jangu ni jajikupopela, nambo lunda lwangu ngalukupanganya chachili chose. **15** Ana sambano ndende uli? Chimbopele kwa mbumu jangu, nombe chimbopele kwa umanyilisi wangu, chinyimbe kwa mbumu jangu, nombe chinyimbe kwa umanyilisi wangu. **16** Mwalapaga Akunnungu kwa mbumu jenu pe, lwaga kwana mundu jwine jwangamanyilila chinkuwecheta cho, chajitichisye chinauli "Eloo," kwa kwatogolela Akunnungu iwaga ngaimana chinkuwecheta? **17** Namuno nkukombola kwatogolela Akunnungu kwa usyene, nambo ngaikwakamuchisya mundu jwine. **18** Ngwatogolela Akunnungu kuti uneji nguwecheta iwecheto yangamanyika kumpunda wanyamwe wose. **19** Nambo nawaga pasikati ja mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, mbaya mechete malowe nsano gagakumanyika kuti najiganye wane kupunda kuwecheta malowe gamajinji nnope kwa iwecheto yangamanyika. **20** Achalongo achinjangu, nkaganisya mpela wanache achanandi, nambo mme mpela wanache achanandi mu igongomalo. Pankuganisya mmeje mpela wandu wakule. **21** Malajisyo ga Akunnungu gakuti: "Ambuje akuti, 'Chimechete ni wandu wa kwa chiwecheto cha chilendo. Ni chimechete ni wandu wa kwa ngomo sya achalendo, namose yeleyo wandu wa ngasambilikana.'" **22** Nipele kuwecheta iwecheto yangamanyika kuli chimanyisyo kwa wandu wangakukulupilila, ni nga wa kwa wandu wakukulupilila. Nambo kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwa ligongo lya wandu wakukulupilila ni nga wa kwa wandu wangakukulupilila. **23** Nipele iwaga mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ukuchingangana namo, ni kila mundu kuwecheta chiwecheto changamanyika, ni awala wandu wangamanyilila ni wangakulupila ajinjilaga mwelemo ngasasala kuti wanyamwe nli wampugwe? **24** Nambo iwaga wandu wose nkulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu, ajinjilaga mundu jwangamanyilila pane jwangakulupilila yose ichapilikane chiyalosye ungalumbana wakwe nsyene ni aila yaipilikene chiyalamule. **25** Yaisisiche mu ntima wakwe chiwe yeunukukwe, nombejo chatindiwale ni kwalamba Akunnungu achitiji, "Isyene Akunnungu ali pasikati jenu mwanya pelepa!" **26** Ana tujile uli achalongo achinjangu? Pankuchingangana pamo kwapopelela Akunnungu, jwine ajimbe lujimbo ni jwine ajiganyisye, ni jwine akole unukuko waukutyochela kwa Akunnungu ni jwine awechete kwa chiwecheto changamanyika ni jwine wagopolele wandu chachiwechetekwe cho. Indu yose itendekwe kwa kwagumba wandu wakunkulupilila Che Yesu. **27** Iwaga wandu akuwecheta iwecheto yangamanyika, awecheteje wawili pane watatu, ngasapunda, nambo awecheteje jumujumo ni kuweje ni mundu jwakugopolela. **28** Nambo iwaga ngapagwa mundu jwakwagopolela wandu chachiwechetekwe cho, jwele jwakuwecheta chiwecheto changamanyika atame jii mu mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, awechete ni nganisyo syakwe nsyene ni Akunnungu. **29** Wandu wakusala utenga kutyochela kwa Akunnungu, asaleje wawili pane watatu ni wane agapime agala gakuwasala. **30** Nambo iwaga apali mundu panchingangene po apochele utenga kutyochela kwa

Akunnungu, juwatandite kuwecheta jula amyalale. **31** Pakuwa wanyamwe wose nkukombola kulalichila jumo jumo utenga umpegwilwe ni Akunnungu kuti kila mundu alijiganye ni kutulaswa ntima. **32** Ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu ukusachilwa kulongoswa ni ajula jwaali ni ntuuka wo, **33** pakuwa Akunnungu nga wa Akunnungu wakuwatanganya nambo ali Akunnungu wa chitendewe. Mpela yaikuti pakuwa kwa mipingo jose ja wandu wakunkulupilila Kilisito waali wandu wa Akunnungu, **34** achakongwe amyalale mpingo jose ja wandu wakunkulupilila Kilisito pakusongangana. Welewo ngakusachilwa kuwecheta. Nambo akusachilwa ajitichisye, mpela igakuti kusala Malajisyo ga Wayahudi. **35** Iwaga akwete mausyo ga kuusya, akaausye achiwankawo kumusi, pakuwa jili soni kwa achakongwe kuwecheta chachilichose pa nsongangano wa wandu wakunkulupilila Kilisito. **36** Ana lilowe lya Akunnungu lyatyosile kukwenu? Pane ana lyannyichilile mwanya pe? **37** Mundu jwalijose aliganisya ga kuti akwete ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu pane akwete Mbumu jwa Akunnungu, aimanyilile kuti ingulemba yi, ngulemba makanyo ga Ambuje. **38** Nambo mundu agajalusyaga agaga, nombejo ajaluswe. **39** Kwaye, achalongo achinjangu, njajile kwannope kwalalichila wandu utenga kutyochela kwa Akunnungu ni ngasimwakanya wandu kuwecheta chiwecheto changamanyika. **40** Nambo indu yose ipanganyikwe mwambone ni mwakutopasyo.

15 Sambano achalongo achinjangu, ngusaka nankumbusye yankati Ngani Jambone jinanlalichile, jimwajipochele jajili nsingi wa chikulupi chenu. Ni wanyamwe nkwiwa chilimbile pa wele nsingi wo. **2** Utenga unanalichile wo uli Ngani Jambone, wanyamwe nkukulupuswa mwaikamulisya ga yambone yeila inanalichile, ikawaga yeleyo chikulupi chenu nga wa chindu. **3** Pakuwa kundanda nampele wanyamwe indu yaili ni mate nnope inapochele une nansyene: Kuti Kilisito wawilile sambi syetu mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, **4** ni wawichikwe mwilembe ni kusyuka pa lya wala lyaatatu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, **5** kundanda waakopochele che Petulo, ni kanyuma waakopochele awala likumi ni wawili. **6** Sooni waakopochele achalongo achinjetu kupunda mia tano kwa pamo ni wane mwa wanyawo ali chiwela ni umi ni wane ajasiche. **7** Kanyuma wakopochele che Yakobo ni sooni waakopochele achinduna wose. **8** Mbesi wangopochele une jundi mpela jumbagwile nga wa katema kao. **9** Pakuwa une ndili nduna jwamwana kupunda achinduna wose, nganguwajilwa kuwilanjikwa nduna, ligongo nalagasisye mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito waali wandu wa Akunnungu. **10** Nambo, kwa upile wa Akunnungu mele yele indi, ni upile wambele, nganamba kwa iyiji peyi. Nga wa kuti napanganyisye masengo kwakuchalila kwapunda achinduna wose, nganiwa une, nambo umbone wa Akunnungu waliji pamo none. **11** Nipele yawaga une ni jungulalichila pane welewo, chelecho ni chatukulalichila, ni chelecho ni chinkuchikulupilila. **12** Iwaga yalalichikwe kuti Kilisito wasyuchile, wampepe mwa wanyamwe akukombola chinauli kusala, ngapagwa kusyuka? **13** Nambo iwaga kwangali kusyuka, nipele Kilisito nganasyuka. **14** Iwaga

Kilisito nganasyuka, kulichila kwetu kuli kwangali chindu, ni kukulupilila kwenu kuli kwangali chindu. 15 Kupunda yeleyo, tukuloleka kuwa wamboni wa unami paujo pa Akunnungu, pakuwa kwasasile kuti Akunnungu wasyusisye Kilisito, nambo nganiwasyusya, iwaga ili isyene, wawile ngaasyuka. 16 Pakuwa naga wawile ngakusyuswa nipele Kilisito nombe nganasyuka. 17 Iwaga Kilisito nganasyuka, chikulupi chenu changali chindu ni wanyamwe ndi chiwela mu sambi. 18 Sooni wakukulupilila wose wawawile achakulupililaga Kilisito asoiye. 19 Ni iwaga tukwalolela Kilisito mu umi awuwupewu, uweji tukusachilwa tukolelwe chanaswa kwapunda wandu wose. 20 Nambo isyene, Kilisito asyuchile, Jwelejo ali jwaandanda ni chimanyisyo chisyene kwa awala wandu wawawile kuti chasyuchikwe. 21 Pakuwa mpela ila chiwa chaichiswe ni mundu jumo, iyoyopeyo, kusyuka kwaichiswe ni mundu jumo. 22 Mpela ila wandu wose iyakuti pakuwa kwaligongo lya kulumbikana ni che Adamu, iyoyopeyo wandu wose akutendekwa wajumi kwaligongo lya kulumbikana ni Kilisito. 23 Nambo kila mundu chasyuche kwa katema kakwe, Kilisito wasyuchile kundanda nipele awala waali wandu wakwe Kilisito chasyukwe, apala Kilisito pachaike. 24 Pele mbesi chijiiche katema Kilisito pachachapa Akunnungu Atati umwenye, pachamale kwonanga mbumu sya ulamusi ni mbumu sya ukulu ni mbumu sya machili. 25 Pakuwa Kilisito tachitawala mpaka Akunnungu pachachawika wammagongo wao paasi pa makongolo gao. 26 Jwammagongo jwambesi kwonasa ali chiwa. 27 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Akunnungu awisile yose paasi pa makongolo gakwe." Nambo Malembelo pagakusala, "Indu yose iwichikwe paasi pa makongolo gakwe aitawale," ikuwoneka pangasisika yakuti Akunnungu nganapagwa mu indu yo, pakuwa welewo ni waiwisile indu yose paasi pa makongolo ga Kilisito. 28 Indu yose yawichikwaga paasi pa ulamusi wa Kilisito nombe Mwana chaliwiche nsyene paasi pa Akunnungu, kuti Akunnungu aitawale indu yose ni papali pose. 29 Sambano, iwaga nganikupagwa kusyuka, chatendeuli awala wawabatiswe kwaligongo lya wawe? Iwaga wawe ngaasyusikwa, kwachichi wandu akubatiswa kwaligongo lyao? 30 Ni kwetu uwe, kwachichi tukulitaga mu yakogoya katema kose? 31 Achalongo achinjangu, une nguutyosya umi wangu mowa gose! Isyene ngusala! Ngulilaga kwaligongo lyenu kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito Ambuje wetu. 32 Kumenyana kwangu ni wandu wawaliji mpela inyama yakalipa ku Efeso kula, namenyene kwa usache wa wandu, ana napatile ichichi? Iwaga wawe ngaasyusikwa sambano nneche, "Tulye ni kung'wa, pakuwa malawi chituwe." 33 Ngasinlambuchikwa: "Umbusanga wakusakala ukonanga wende wambone." 34 Mpitikusye ng'anisyo syenu, mpanganye yambone, pakuwa wampepe mwa wanyamwe ngakwamanyilila Akunnungu ng'oo. Nguwwecheta yeleyi kuti nantesye soni. 35 Nambo mundu akukombola kuusya, "Ana wawe akusyuswa chinauli? Ana chachiwa ni iilu yantiuli?" 36 Wakulowela mmwe! Chinkuchipanda ngachimela mpaka chiwe kaje. 37 Pankupanda, nkupanda lusongolo pe, lwawaga lusongolo lwa ngano pane mbeju jine, ngawa mmela wansima waukutyochela kanyuma. 38 Nambo Akunnungu akujipa mbeju jo uloleche mpela yakuti kusaka nsyene, ni kila lusongolo lukwete uloleche wakwe. 39 Ilu

ya yepanganyikwe yose ngaikulandana. Wandu akwete iilu yao ni inyama ikwete iilu yao, ijuni ikwete iilu yao ni somba sikwete iilu yao. 40 Sooni ipali iilu ya kwinani ni iilu ya pachilambo, nambo usalale wa iilu ya kwinani ngaikulandana ni usalale wa iilu ya pachilambo. 41 Lyuwa likwete usalale wakwe ni lwesi lukwete usalale wakwe, ni ndondwa sikwete usalale wakwe. Namose ndondwa nasyo silekangene kwa usalale. 42 Ni ichiwe katema ka kusyuswa kwa wawe. Mpela ila mbeju, chiilu chikusikwa akuno chili chiosile nambo chikusyuka akuno chili chejumi. 43 Chiilu chikusikwa mwa kwaluka chikusyuka mu lumbili, chiilu chikusikwa mwakulepetala chikusyuka mu machili. 44 Chiilu pachikusikwa, chikusikwa kwa chiilu chatupagwile nacho, nambo pachikusyuswa, chikusyuswa kwa chimbumu, iwaga kwana chiilu chatupagwile nacho nipele chipali nombe chiilu cha chimbumu. 45 Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, "Mundu jwaandanda, che Adamu, waliji mundu jwanjumi," nambo Adamu jwambesi ali Mbumu jwakwapa wandu umi. 46 Ngawa chiilu cha chimbumu chichalongolele, nambo chiilu chitupagwile nacho, ni mbesi achila chiilu cha chimbumu. 47 Che Adamu jwaandanda wagumbikwe kutyochela mu litaka, nambo che Adamu jwaawili jwatyochele kwinani. 48 Wose wali pachilambo ali mpela ajula juwagumbikwe mu litaka, nambo awala waa kwinani ali mpela ajula juwatyochele kwinani. 49 Ni mpela itutite kulandana ni mundu juwagumbikwe kwa litaka, iyoyo chitulandane ni mundu juwatyochele kwinani. 50 Ngunsalila achinjangu, chiilu cha mundu ngachikombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu, atamuno chiilu chachikuwola ngachikukombola kwinjila peuto paikwinjila iilu yangaikuwola. 51 Mpilikani, ngunsalila yantemela, ngatuwa wose, nambo wose chitugalauswe, 52 indu yi chiikopochele katema lipenga lya mbesi pachilisoni, chisisimuchile. Pakuwa lipenga pachilisoni, wawe chachisyuswa akawa sooni, nowaji chitugalauswe. 53 Pakuwa chiilu chakonasika chikusachilwa chigalauswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa chikusachilwa chigalauswe chiwe changawa. 54 Nipele chiilu chakonasika cho pachichigalauswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa pachichigalauswe kuwa changawa, nipele alila lilowe lyalilembekwe patilwe isyene, "Chiwa chijonasikwe ni kupunda kumalile!" 55 "Ana ugwe chiwa, kupunda kwenu kuli kwapi? Ana ugwe chiwa machili genu gagakwika nako kupoteka galikwapi?" (Hadēs 886) 56 Chiwa chikukola machili gakuulasya kutyochela mu sambi, ni sambi sikukola machili kutyochela mmalajisyo ga che Musa. 57 Nambo twatogolele Akunnungu, welewo akututenda tupunde kwa litala lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. 58 Nipele achalongo achinjangu, njimanje kwakulimbila, nkatinganyika. Mowa gose mpunde kulityosya mmasengo ga Ambuje pakuwa nkuimanyilila kuti masengo gankugapanganya kwa ligongo lya Ambuje nganigawa ga iyiyi peyi.

16 Sambano ngusala yankati mbiya kwa ligongo lya kwakamuchisya wandu wa Akunnungu: Mpanganye achila chinalajisye mmpingo ja wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Galatia. 2 Kila chijuma, kila mundu mwa wanyamwe asapule mbiya syasikutyochele mu yakupata yakwe, nipele agose kuti pachiiiche ngasindenda nanjenunanjenu sooni. 3 Namalaga

kwika kukwenu, aŵala wāndu uchimwasagule pasikati jenu, chinaatume ni chikalata chakwamanyisya, ni ajausye mbote syenu ku Yelusalemu. 4 Wāga chiiwoneche ili yambone noneji nyaule, nipele ŵele wānduwo chalongane none. 5 Chiiche kweleko namalaga kupita ku Makedonia, pakuŵa ngusaka kwaula ku Makedonia. 6 Panjipa chindame ni ŵanyamwe kwa moŵa kanandi pane chindame katema kose kambepo kuti mpakombole kungamusya mu ulendo wangu kulikose kuchinyaule. 7 Pakuŵa ngangusaka kuonegana ni ŵanyamwe ni kupelenganya. Ngulolela kutama ni ŵanyamwe kwa katema kakajinji Ambuje asakaga. 8 Chindame ku Efeso mpaka lyuŵa Iya Pentekosite, 9 pakuŵa Ambuje amuguliile nnango kupanganya masengo gamakulungwa, namuno kweleko kwana wāndu achajinji ŵakunganila. 10 Che Timoseo aikaga kukwenu, nkantendekasya akole lipamba pachatame ni ŵanyamwe, pakuŵa ŵelewo akugapanganya masengo ga Ambuje mpela une. 11 Nipele mundu jwalijose akasannyelusya jwelejo, nambo munkamusye ajendelechele ni ulendo kwa chitendeweke kuti apakombole kumujila. Pakuŵa ngwalolela auje pamo ni achalongo ŵane. 12 Sambano ngusala yankati ngani ja nlongo njetu che Apolo: Nachondelele kwannope aiche kukwenu pamo ni achalongo ŵane. Nambo ngakusaka kwika kweleko katema kano, nambo chaiche pachachikola lipesa. 13 Nchesye, njime uchenene mu chikulupi, mmeje ŵakulimbila ni mmeje ŵamachili. 14 Kila chindu chinkupanganya mpanganyeje kwa unonyelo. 15 Sambano achalongo achinjangu, nkwananyilila che Sitefano ni wāndu ŵaali mu nyuumba jakwe, ŵelewo ŵalongolele kuŵa Ŵakilisito ku Akaya ko, nipele ŵalityosisye achinsyene kwatumichila wāndu ŵa Akunnungu. Kwapele achalongo achinjangu ngunchondelela, 16 mwajitichisye wāndu mpela ŵelewo ni kila mundu jwakupanganya masengo ni kutumichila pamo nawo. 17 Ngusengwa nnope paikangene che Sitefano ni che Futunata ni che Akaiko, pakuŵa ŵelewo ŵangamuchisye kupanganya masengo agala gamwapanganyaga ŵanyamwe katema kanganimpagwa. 18 Ŵelewo angonjile ntima wangu mpela iŵatite pakujikonga mitima jenu, wāndu mpela ŵelewo ili yambone kwakumbuchila. 19 Mipingo jose ja wāndu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Asia jikunkomasya. Che Akila ni che Pilisila pamo ni mpingo wa wāndu ŵakunkulupilila Kilisito waukusongangana mu nyuumba jao, akunkomasya kwa lina Iya Ambuje. 20 Ni achalongo wose ŵaali pelepa akunkomasya. Nkomasyane kwakulosya unonyelo wa Kilisito. 21 Uneji, che Paolo ngunkomasya, ngulemba kwa nkono wangu nansyene. 22 Mundu jwalijose jwangasaka kwanonyela Ambuje, jwelejo alwesechekwe! Maranatha malumbo gakwe njise Ambuje ŵetu. 23 Ngunsachila umbone kutyochela kwa Ambuje Che Yesu. 24 Unonyelo wangune uŵe pamo ni mwanyamwe wose wānlumbikene ni Kilisito Che Yesu.

2 W̄akolinto

1 Uneji che Paolo nduna ju Che Yesu Kilisito kwa usache wa Akunnungu, ndili pamo ni nlongo njetu che Timoseo. Ngunnembela w̄anyamwe w̄andu w̄a Akunnungu unkwakupilila Kilisito w̄anli ku Kolinto pamo ni w̄andu wose w̄a Akunnungu w̄aali ku Akaya kose. **2** Tukwa w̄enda Akunnungu Atati w̄etu ni Ambuje Che Yesu Kilisito ampe ntuuka ni chitendewe. **3** Alapikwe Akunnungu w̄aali Atati w̄a Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito ni Atati w̄aali ni chanasa ni Akunnungu w̄a utulasyo wose. **4** Akunnungu akututulasya mitima mmalagasyo gose kuti noweji tukombole kwatulasya mitima a w̄ala w̄aali mmalagasyo gagaligose. Tukwatulasya mitima mpela w̄elewo iw̄atite pakututulasya uwe. **5** Mpela ila igakuti kupunda kukwetu malagasyo kwalingongo lya kwatumichila Kilisito, iyoyopeyo ni itukuti kutulaswa kwannope ni Kilisito. **6** Iw̄aga uwe tukulagaswa, tukulagaswa kuti w̄anyamwe ntulaswe mitima ni kukulupuswa. Pane iw̄aga tukutulaswa mitima, w̄anyamwe nkutulaswa mitima iyoyopeyo ni kupata machili gakunkombole kugapililila malagasyo galagala gatukugapililila. **7** Kwayele chilolelo chatulinacho kukwenu chili chakulimba, pakuw̄a tukuimanyilila kuti mwa w̄aga noweji mmalagasyo chinchiw̄a pamo noweji mu kutulaswa kwetu. **8** Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya kulaga kwatwalasile ku chilambo cha Asia, pakuw̄a kulaga ko kwagapundile machili getu ni kwichila mwakupwa mitima ja kupunda kukola umi. **9** Isyene mmitima jetu twaganisise kuti tuli mpela w̄alamulikwe kuulagwa. Yakopochele yeleyo kuti tukagakupilila machili getu twachinsyene nambo twakupilile Akunnungu w̄akwasusyasa w̄andu w̄awile. **10** W̄elewo w̄atukulupwisye mmalagasyo gala gagasachile kutulaga ni chapunde kutukulupusya. Noweji tukwalolela w̄elewo kuti chatukulupusye sooni. **11** W̄anyamwe nkutukamusa uwe kwakutupelele. Nipele Akunnungu chagajanje mapopole genu ni chatupe upile, ni w̄andu achajinji chw̄atogolele Akunnungu kwalingongo lyetu. **12** Uweji tukulifunila chindu chimo, mingwa jetu jikutu w̄alanjila kuti utame wetu pachilambo pano nnoopenope ni w̄anyamwe kutama kwa swela ni ntima wambone utupegwilwe ni Akunnungu. Nganitutenda yeleyo kwa lunda lwa chiundu nambo kwa ntuuka wa Akunnungu. **13** Tukunnembela w̄anyamwe indu yankukombola kusyoma ni kuimanyilila. Ngulolela chinnyimanyilile yambone, **14** nachiw̄amuno sambano nkutumanyilila kanandi, nipele pa lyu w̄a lichauje Ambuje chinlifune kwalingongo lyetu ni uweji yachtujile pa kulifuna kwalingongo lyenu. **15** Isyene naliji ni che chilolelo, nasachile kaje kwika kukwenu kuti nkole upile kwa kumona une kaa w̄ili. **16** Ngulapilila kupitila kukwenu ndili ngwaula kuchilambo cha ku Makedonia ni pakuuja, kuti mungamusye mu ulendo wangu wa kwaula ku Yudea. **17** Ana panasachile kutenda yeleyo nkuganisya naliji jwagalaukagalauka? Pane inguganisya nguganisya kwa nganisyo sya chiundu pinguti, “Elo,” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo? **18** Akunnungu ali w̄akukulupilichila, utenga wetu kukwenu ngaw̄a lilo w̄e lyakuti “Elo,” ni “Ngwamba” kwakatema kamo. **19** Paku w̄a Mwana jwa Akunnungu, Che Yesu Kilisito, jutwanlalichilaga kukwenu une ni che Siluwano ni che Timoseo, ngana w̄a mundu jwa “Elo” ni

“Ngwamba,” kwakatema kamo, nambo mo w̄a gose ali “Elo” ja Akunnungu. **20** Paku w̄a ilanga yose ya Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito iku w̄a “Elo”. Kwa ligongo lyo tukuti “Elo” kwa litala lya w̄elewo kwa kwakusya Akunnungu. **21** Akunnungu nsyene ni w̄akutulimbisya uwe ni w̄anyamwe mkulumbikana ni Kilisito. Ni uw̄atusagwile, **22** atupele Mbumu jwakwe mmitima jetu a w̄e chimanyisyo chachikusya kuti tuli w̄andu w̄akwe, nombewo a w̄elele poni kwa indu yose yaatugosele. **23** Akunnungu ali jwaumboni jwangu, w̄elewo akuumanyilila mtima wangu. Uneji naamwiwe ninaiche sooni ku Kolinto kukunsupusya kwakusalila malowe gakalipa. **24** Ngatukusaka kunkanganichisya nkati aila inkuikulupilila, paku w̄a tukwimanyilila kuti nli w̄akulimba mu chikulupi chenu, nambo tukupanganya masengo pamo ni w̄anyamwe ligongo lya kusengwa kwenu.

2 Nambo, nalilapilile kuti nganyika sooni kukwenu kukunsupusya. **2** Paku w̄a nansupusyaga w̄anyamwe, ana w̄aani chachisengwasya une? Ali w̄andu w̄ala w̄ala unaasupwisye. **3** Noneji nanlebele lyele lilo w̄e kuti naikaga kukwenu ninasupuswe ni a w̄ala w̄akusachilwa kundenda sangalale. Nguimanyilila isyene, nasangalaga une ni w̄anyamwe wose nkusangalala. **4** Pananlebelelaga ndili ngusongoneka akuno ndili ngullasika ni misosi, ngaw̄a kuti nansupusye w̄anyamwe nambo kuntenda mmanyilile kuti ngunnonyela kwannope. **5** Ni sambano apali mundu jwansupwisye, mundu jo nganasupusya une nambo ni w̄anyamwe wose ni ngangusaka meje jwakalipa nnope. **6** Kwamukwa kwajamwikwe mundu jo ni w̄andu achajinji kwakwanile. **7** Ikusachilwa kunnechelesya mundu jo ni kuntulasya ntima kuti akapunda kusupuka nnope ni kupwa ntima. **8** Nipele ngunchondelele mwalosye kuti nkwanyela kwannope. **9** Paku w̄a nalembile chikalata chila kuti naimanyilile iw̄aga nkukombola kwitichisya mu yosepe. **10** Mwannechelesyaga mundu jwalijose chile w̄o chakwe noneji ngunnechelesya chile w̄o chakwe. Paku w̄a pangulechelesya, ni iw̄aga isyene ngwete chakulechelesya, ngulechelesya paujo pa Kilisito kwalingongo lyenu, **11** kuti Shetani ngasatulambusya paku w̄a tukuumanyilila ukalamuche wakwe. **12** Panaiche ku Tuloa kukulalichila Ngani Jambone ja Kilisito, nakusimene kuli kuw̄ichikwe chile ni Ambuje kwalingongo lya masengo gao. **13** Nambo nganingombola kutulala muntima paku w̄a nganinasimana nlongo njangu che Tito kweleko. Nipele nalangene nawo w̄andu w̄a kweleko ni kwaula ku Makedonia. **14** Nambo tukwatogolela Akunnungu paku w̄a mo w̄a gose akutulongosya tuli mu mpingo wa kulosya kupunda mu kulumbikana pamo ni Kilisito. Nombewo akututenda une tujenesye umanyilisi wa kwamanyilila w̄elewo, papali pose patukumpanganyichisya masengo mpela nnunji wambone. **15** Paku w̄a kwa Akunnungu uweji tuli mpela nnunji wambone wa Kilisito utupegwilwe ni Akunnungu, waukwenela pasikati ja w̄akukulupuswa ni w̄akusochela. **16** Kwa a w̄ala w̄akusochela nnunji wo uli chiwa nambo kwa w̄akukulupuswa nnunji wo ukwikanawo umi. Ana w̄aani w̄akukombola kuipanganya yeleyo? **17** Uweji nganitu w̄a mpela w̄ane w̄akulisumisya lilo w̄e lya Akunnungu, nambo w̄akulumbikana ni Kilisito tukulalichila

mu usyene paujo pa Akunnungu mpela wāndu wātumikwe ni Akunnungu.

3 Uli, tukutanda sooni kulilapa twachinsyene? Pane tukusaka chikalata cha kutumanyisya kukwenu pane chikalata kutyochela kukwenu kutumanyisya uwe mpela wāndu wāne yakuti pakupanganya? **2** Wanyamwe nli chikalata chetu, chikalata chachilembekwe mmitima jetu chikumanyika ni kusyomekwa ni jwalijose. **3** Isyene kuti wanyamwe nli chikalata chachilembekwe ni Kilisito, chachikulosya isogosi ya masengo getu pasikati jenu. Chele chikalata cho nganichilembekwa ni wino, nambo kwa Mbumu jwa Akunnungu wājumi ni nganichilembekwa pachanya chipande cha liganga chachisepekwe nambo mmitima ja wāndu. **4** Tukukumbola kusala yeleyo pangali woga kwaligongo lya chikulupi chatulinacho paujo pa Akunnungu kwa aila yatesile Kilisito. **5** Ngaŵa kuti uweji tukukumbola kuchipanganya chachili chose mu ukombole wetu twachinsyene nambo ukombole wetu ukutyochela kwa Akunnungu. **6** Nombewo ni wākututenda uwe tukombole kulitumichila Lilangano lya Sambano, ni ngaŵa lilangano lya malajisyo gagalembekwe, nambo kwa lilangano lya Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa malajisyo gagalembekwe gawkikanawo chiwa, nambo Mbumu jwa Akunnungu akwikanawo umi. **7** Malajisyo gagalembekwe mu ipande ya maganga gagasepekwe, ni ukulu wa Akunnungu wakopochele pajatyosyekwe. Namuno ukulu wa ku meeso ku Che Musa waliji wa katema pe, waliji ni machili gati Waisilaeli nganakumbola kukulolechesya ku meeso ku Che Musa ligongo lya kung'alima kwakwe. Iŵaga malajisyo gagakwikanawo chiwa pagakupanganya masengo gaiche ni ukulu wo, **8** uli ana utumichile wa Mbumu ngaupunda kuŵa ni ukulu wakupunda nnope? **9** Iŵaga kwaliji ni ukulu mu aula utumichile uwaichenawo ulamusu, isyene utumichile waukwatenda wāndu aŵe wāmbone paujo pa Akunnungu chiupunde kukola ukulu nnope. **10** Kwapele, achila chichaliji ni ukulu kalakala chisoyesye ukulu wakwe, pakuŵa chiiche chachili ni ukulu nnope. **11** Pakuŵa, iŵaga achila chichaliji cha kupita chaliji ni ukulu nipele achila chakulama chichikole ni ukulu wakupunda nnope. **12** Nipele pakuŵa tukwete chilolelo chati nyi tukuŵecheta pangali lipamba. **13** Uweji ngatukutenda mpela Che Musa juŵaunichile ku meeso kwao ni chiguo cha mwana kuti Waisilaeli akakulola kumbesi kwa kung'alima kwakukusisina. **14** Nambo nganisyo syao syalepele kumanyilila, pakuŵa mpaka lelo jino, palikusyomekwa lilangano lya kalakala chitambaa cho chipali, chiunichile nganisyo syao. Chitambaa cho chichityochekwe apala pe mundu pakulumbikana ni Kilisito. **15** Nambo mpaka lelo jino pagakusyomekwa malajisyo ga Akunnungu gaŵapele Che Musa chitambaa cho chikuunichila nganisyo syao. **16** Nambo chitambaa cho chikutyocheke apala pe mundu pachiwāgalauchile Ambuje Che Yesu. **17** Nipele, Ambuje ali Mbumu jwa Akunnungu, ni paali Mbumu jwa Ambuje pelepo pali ni kulechelelwa. **18** Nipele noweji wose wanganituunichilwa ku meeso kwetu, tukuulosya ukulu wa Ambuje mpela kung'alima kwakutyochela mu lindala. Noweji tukugalauswa tulandane nawo kutyochela mu ukulu kwaula mu ukulu wine mpela ukulu waukutyochela kwa Ambuje, ŵaali Mbumu jwa Ambuje.

4 Nipele kwa chanaso cha Akunnungu atupele masengo ga, kwaligongo lyo ngatukupwa ntima. **2** Tuilesile indu yose ya mitemela ni ya soni, ngatukunlambusya mundu jwalijose namuno kulilyungasya liŵowe lya Akunnungu, nambo kwakusala usyene pelanga chikwatende wāndu amanyilile mmitima jao yatutite kuŵa paujo pa Akunnungu. **3** Nambo iwaga Ngani Jambone jitukujilalichila uwe jjunichikwe, jele jjunichikwe kwa wāndu wākonasika pe. **4** Ni ŵelewo ngakukulupilila pakuŵa nganisyo syao syetaje chipi ni achisoka, ŵaali nnungu ŵa pachilambo pano, kuti akakumbola kuliwona lilanguka lya Ngani Jambone ja ukulu wa Kilisito, ŵaali chisau ni Akunnungu yatite kuŵa. **(aiōn g165)** **5** Pakuŵa ngatukulalichila ngani syetu twachinsyene nambo tukunlalichila Che Yesu Kilisito ŵaali Ambuje, noweji tuli achikapolo wenu kwaligongo li Che Yesu Kilisito. **6** Akunnungu wālaŵala uŵasasile kuti, “Lilanguka lilanguchisye mu chipi,” wawowo ni wālanguchisye mitima jetu, atupele lilanguka lya umanyilisi wa ukulu wa Akunnungu waukung'alima ku meeso kwa Kilisito. **7** Nambo uwe wātukwete mbiko ji tuli mpela yombo ya litaka yaiŵichikwe indu ya mbumu nkati mwakwe, pakuti gawoneche machili gamakulungwa go, gakutyochela kwa Akunnungu ngaŵa kutyochela kukwetu twachinsyene. **8** Uweji tukupata masausyo gakupisyangana nambo ngatukulepela. Tukukola lipamba nambo ngatukupwa mitima. **9** Tukulagaswa nambo ngatukulekwa pangali ukamuchisyo. Namuno tugwisiswe nambo ngatukujonasika. **10** Moŵa gose tukwenda ni chiwa chi Che Yesu pa iilu yetu, kuti umi u Che Yesu uwoneche iyoyo mu iilu yetu. **11** Pakuŵa uweji ŵatuli wājumi tukuulajikwa moŵa gose kwaligongo lyakwatumichila Che Yesu, kuti umi wao uwoneche mu iilu yetu yaikuwa. **12** Kwapele uwe tuli chile namose kuwa kwaligongo lyakunlalichila wanyamwe kuti wanyamwe mpate umi wa moŵa gose pangali mbesi. **13** Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nakulupilile ni kwa ligongo lyo naŵechete.” Uwe nowe tukwete ntima uwowo wa chikulupi, tukukulupilila kwayele tukuŵecheta, **14** pakuŵa tukuimanyilila kwaisyene kuti Akunnungu ni uŵansyusisye Ambuje Che Yesu, chatususye noweji pamo ni Ambuje Che Yesu ni kutuŵika paujo pao pamo ni wanyamwe. **15** Yele yose itendekwe kwa liwamba lyenu kuti ntuka wa Akunnungu paukwaichilila wāndu achajinji, chiŵatende ŵatogolele kwanno Akunnungu, ni kwakusya Akunnungu. **16** Kwapele ngatukupwa mitima, namuno iilu yetu ikuwisala nambo mbumu syetu munkati mwetu sikutendekwa syasambano moŵa gose. **17** Kulaga kwetu kuli kwamwana sooni kuli kwa katema kakajipi nambo kukutupa ukulu waukupunda nnope, ukulu wa moŵa gose pangali mbesi ŵaali wāmbone kupunda kulaga kwatuli nako. **(aiōnios g166)** **18** Tukailolela yaikuwoneka nambo tuilolele yangaikuwoneka. Pakuŵa aila yaikuwoneka ili ya katema kakajipi nambo yangaikuwoneka ili ya moŵa gose pangali mbesi. **(aiōnios g166)**

5 Pakuŵa tuimanyi yakuti chiilu chetu cha paasi pano chili mpela lisakasa lyalikukomboleka konasikwa, ni chajonasikwaga, Akunnungu chachitupa chiilu chachili mpela nyuumba kwini, nyuumba jangataŵikwa ni makono ga wāndu nambo jitaŵikwe ni Akunnungu nsyene ni jichijitame moŵa gose pangali mbesi. **(aiōnios g166)** **2** Ni sambano mutukutama mu tukuwuwula

akuno tuchilolelaga kwakulajila kwannope kupata chiilu chetu cha kwini. 3 Pakuwa twamalaga kupegwa chiilu cha kwini ngatulechela sooni nganitukola chiilu. 4 Twaŵaga chiwela mu chiilu chi chachili mpela lisakasa lya pachilambo tukuwuwula ni kutopelwa pakuwa ngatukusaka kuchileka chiilu chi chachikuwa, nambo tukusaka kupegwa chiilu cha kwini kuti chiilu chachikuwa chigalauwe ni umi wa moŵa gose pangali mbesi. 5 Akunnungu nsyene ni watukolochesye indu yi, nombewo ni watupele Mbumu jwakwe aŵeje poni ja indu yose yatugosele. 6 Nipele katema kose tukulimbiswa mitima, sooni tukumanyilila kuti katema katukuwa mchiilu kwi, tukutama kwakutalika ni Ambuje. 7 Pakuwa tukutama kwa chikulupi ngaŵa kwa yatukuwona pe. 8 Nambo tukulimba mitima ni ikaliji mbaya tuchileche chiilu chi ni kwaula kukutama pamo ni Ambuje. 9 Nambo chindu chachili chambone kupunda yose, chili kwanonyelesya Ambuje tuli mu ilu ya pachilambo pano pane tuli mu ilu ya kwini. 10 Kwayele uweji wose tukusachilwa tujime paujo pa Kilisito ni kulamulika kuti mundu jwalijose apochele nti iwatite pa kupanganya paŵaliji pachilambo, iwaga yambone pane yangali mate. 11 Nipele, tukugamanyilila malumbo ga kwajogopa Ambuje kwayele tuchaliala kwachisya wandu. Akunnungu akutumanyilila uchenene, noneji ngwete chilolelo chakuti ni wanyamwe wakwe nkutumanyilila uchenene. 12 Uweji ngatukulilapa sooni twachinsyene paujo penu nambo tukusaka kumpa wanyamwe ligongo lya kulilapa kwaligongo lyetuwe kuti mpakombole kwajanga wakulilapa kwa indu yaikuwoneka ni ngaŵa kwa indu ya muntima. 13 Iwaga tukulolechela waapugwe, tuli waapugwe kwaligongo lya kwanonyelesya Akunnungu, ni iwaga tukwete umanyilisi wambone, yeleyo ili kwa liwamba lyenu. 14 Pakuwa unonyelo wa Kilisito ukutulongsya, sambano tukumanyilila kuti mundu jumo pe ni juwawile ligongo lya wandu wose, nipele wandu wose tuwile pamo nawo. 15 Nombewo wawile ligongo lya wandu wose, kuti wandu waali wajumi anaŵe wajumi sooni kwa kulinonyelesya achinsyene, nambo kwakwanonyelesya welewo uŵawile ni kusyuka kwa liwamba lya wanyawo. 16 Kwayele chitandilile sambano ni kwendelechela ngatukumpima mundu jwalijose kwa lunda lwa chiundu. Namuno twampimile Kilisito kwa lunda lwa chiundu, nambo sambano ngatukutenda yeleyo sooni. 17 Iwele kuti mundu aŵaga munkati mwa Kilisito apanganikwe mundu jwasambano ni yakalakala ipiite, nnole, itendekwe yasambano. 18 Ayiji yose ikutyochela kwa Akunnungu watujilenye ni nsyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito, ni watupele masengo ga kwajilanya wandu wane ni Akunnungu. 19 Welewu uli utenga wetu, Akunnungu wajaajilenye wandu wa chilambo chino ni asyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito pangawalanjila sambi syao. Nombe atupele uweji utenga wa kwilanya. 20 Nipele, uwe tukuwetcheta pamalo pakwe Kilisito, mpela ila Akunnungu asyene akunchondelela wanyamwe kwa kang'wa syetu. Tukunchondelela wanyamwe pamalo pakwe Kilisito nijlanikwe ni Akunnungu. 21 Kilisito nganakola sambi nambo kwa liwamba lyetu Akunnungu wantesile ajigale sambi syetu kuti kwakulumbikana ni welewo tukombole kuwa wambone paujo pa Akunnungu.

6 Nipele uweji watukupanganya masengo pamo ni Akunnungu, tukunchondelela nkautenda ntuuka wa Akunnungu mpela

nganiukola masengo kukwenu. 2 Pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, "Pa katema kangu ka chanasa nampikene, ni pa lyuwa lya ukulupusyo nankamuchisye." Nnole, sambano kali katema ka chanasa cha Akunnungu ni lelo lili lyuwa lya ukulupusyo! 3 Uweji ngatukusaka kuwa chakukuwasya chakwatenda wandu akasankulupilila Kilisito, kuti masengo getu ganalalatiwe. 4 Nambo mu indu yose itukupanganya tukulosya kuti, uweji tuli achikatumetume wa Akunnungu, kwa upilili katema ka masausyo ni katema ka kusoŵekwa ni indu ni katema ka kulaga. 5 Twaputikwe ni wataŵikwe ni twasokolekwe pa wandu ni twapangenyem masengo gakuimba, ni katema kakajinji twachesisye ni twatemi pangalya. 6 Tukulosya kuti uweji tuli achikatumetume wa Akunnungu kwa kutama chambone ni kwa umanyilisi ni kwa upilili ni kwa umbone. Tukukulupilila Mbumu jwa Akunnungu ni tukwanonyela wandu kwausyene. 7 Twalalichile utenga wa usyene kwa machili ga Akunnungu. Yakuputilana yetu yakulichenjela ni yakwaputila ili kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. 8 Tuli chile kuchimbilichikwa ni kujaluswa, tukutanwa ni kulapikwa. Tukuwoneka nti waunani nambo tukuwetcheta usyene. 9 Tukuwoneka mpela wangatukumanyika nambo tukumanyika nnope, twaputikwe nambo nganituwa, mpela inkuti pakulola uweji tuli wajumi. 10 Nachiŵamuno tukuwoneka mpela wakusupuka nambo tukusengwa moŵa gose. Nachiŵamuno tukuwoneka mpela wakulaga nambo tukwasichisya wajinji. Nachiŵamuno tukuwoneka mpela wangali chindu nambo tukwete indu yose. 11 Achalongo achinjangu wa ku Kolinto, tukungulwiche ni wanyamwe pangasisika, ni tukunnonyela wanyamwe kwa mitima jetu jose. 12 Nganitulisiŵila kunnonyela wanyamwe, nambo wanyamwe mpungusye kutunonyela. 13 Sambano nguŵecheta ni wanyamwe mpela achiŵanangu nipele wanyamwe ntunonyele uweji mpela itutesile. 14 Nkakumulana ni wandu wangakwukulupilila Kilisito pakuwa kwana uganja chi pasikati ja umbone ni ungalumbana? Ana lulanga ni chipi komboleka kutama pamo? 15 Ana kwana kwilana pasikati ja Kilisito ni Shetani? Ana wandu wakukulupilila ni wangakukulupilila akukombola kutama pamo ni kwilana? 16 Sooni ana kwana kwilana pasikati ja Nyuumba ja Akunnungu ni kuipopelela inyago? Pakuwa uweji tuli Nyuumba ja Akunnungu, Akunnungu waali wajumi mpela iwatite asyene, "Chindame mwa welewo, ni chinjienda pasikati jao. Chinjiwa Akunnungu wao, nombewo chaŵe wandu wangu." 17 Kwapele Ambuje akuti, "Ntyoche pasikati jao, nkaisepusye nawo. Nkakwaya chachili cha usakwa, noneji chinampochele. 18 Ambuje jwali ni ukombole akuti yele, Chinjiwa Atati wenu, wanyamwe chinchiwa achiŵanangu."

7 Nipele, achambusanga wangu pakuti tukwete ilanga yose yi menema tuliswejesye ilu ni mbumu ni tuweje waswela mbee tuchitamaga nkwalamba Akunnungu. 2 Ntupochele mmitima jenu. Nganitunnewela jwalijose atamuno kummulasya mundu jwalijose atamuno kunlambusya mundu jwalijose. 3 Ngangusala yeleyi kwakunlamulila wanyamwe. Mpela inatite pakusala katasi kuti wanyamwe ni mmitima jetu, iwaga mchiwa pane mkulama, tuli pamo. 4 Uneji ngukulupilila wanyamwe kwannope ni kulifuna kwaligongo lyenu. Nkulaga kwetu une nansyene ndusiswe ntima, ni lukondwa lwangu lwangali chiwani.

5 Pakuwa namose patwaiche ku Makedonia nganitukombola kupumilila mu ilu yetu. Twalasile mosemose, kwa paasa kwaliji kwana umenyani ni muntima mwaliji ni lipamba. 6 Nambo Akunnungu wakwatulasya mitima wakupwa ntima watutulasise mitima jetu pakwika Che Tito. 7 Ni ngaŵa kwa kwika Che Tito pe nambo tupilikene imwatite pakuntulasya ntima. Atusalile inkuti pakulajila kumona ni inkuti pakusupuka kwa aila iyangopochele ni inkuti pakusaka kunjenjela une, chelecho chikusengwasya kwannope une. 8 Nipele, namose nansupwisye kwa chikalata chila une ngangulilasika. Namuno nailasiche kwa katema pe, ngangulilasika sooni, pakuwa naimanyi kuti chikalata changu chansupwisye kwakatema pe. 9 Sambano ngusengwa, ngaŵa ligongo mwasupwiche, nambo ligongo kusupuka kwenu kwantesile ngalauche ni kuleka sambi. Pakuwa mwasupwiswe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, kwapele nganitumpanganyichisya chachili chose changalumbana. 10 Pakuwa kusupuka kwakukuichisya ni Akunnungu kwawapitikusya wandu mitima jao ni kuuleka sambi, ni kupochela ukulupusyo wangali kulilasika, nambo pachilambo kusupuka kwa chiundu kukunnychisya mundu chiwa. 11 Sambano nnole yaikopochele nkati mwenu kwaligongo lya kusupuka kwenu mpela Akunnungu yakuti pakusaka. Kuntesele mme wakuchalila kwannope kwakulosya kuti nganimpanganye chilewo chachili chose. Mwapotekwe muntima ni kutojima, nkwele lung'wanu lwa kumona, ni nkunonyelana ni nkunlechela Akunnungu alamule. Kwa yaaliyose ntilosise kuti nganinkola chilewo mu yeleyose. 12 Kwapele namose nanlebele, nganinanlembela ligongo lya jwalewile atamuno jwalewelwe. Nambo nasachile iloleche paujo pa Akunnungu inkuti pakutukamusya uweji. 13 Kwapele twatusiswe mitima jetu. Ngaŵa kutuswa ntima pe nambo Che Tito watusengwasise kwannope kwaligongo lyakusangalala kwakwe pakuwa mwaukonjise ntima wao. 14 Uneji nalilapile paujo pa Che Tito kwaligongo lyenu ni wanyamwe nganimundaga soni. Nambo kila chindu chitunsalile chaliji usyene ni kunlapa wanyamwe paujo pa Che Tito chaliji chindu cha usyene. 15 Unonyelo wakwe kukwenu ukupunda nnope paakukumbuchila wanyamwe wose imwatite pakwitichisya ni imwatite pakumpochela kwa ntima ni kwa kunchimbichisya. 16 Ngusangalala pakuwa ngukombola kunkulupilila wanyamwe mu indu yose.

8 Achalongo achinjetu tukusaka kumanyisya yatite Akunnungu kwapa ntuuka mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito ja chilambo cha ku Makedonia. 2 Wakukulupilila wa kweleko walinjikwe nnope kwa kulagaswa nambo kusangalala kwao kwaliji kwakukulungwa mpaka wapundile kupeleganya mwakupunda kwa ntima wa unonyelo namuno waliji wakulaga nnope. 3 Isyene ngunsalila umboni, wapelegenye kwa ukombole wao ni wapundile kupeleganya kupunda ukombole wao ni nganapagwa mundu juwaakanganyichisye nambo kwa kusaka kwao achinsyene. 4 Watuchondelele kwannope tukamulangane nawo kwatumichila wandu wa Akunnungu waali ku Yudea. 5 Nganapanganya mpela itutite kulolela, nambo walityosise achinsyene kaje kwa Ambuje ni kwetuwe, malinga ni yakuti pakwanonyela Akunnungu. 6 Ni twanchondelele che Tito jwagatandite masengo go ankamusye wanyamwe mmalichisye

masengo go gakupeleganya kwa ntima wa unonyelo. 7 Wanyamwe nkupanganya yambone mu yaali yose, mchikulupi ni ukombole wa kuwecheta ni umanyilisi ni kuchalila kose ni unonyelo wenu kukwetu. Kwayele tukunchondelele nkole unonyelo wakupunda mmasengo gakupeleganya ga. 8 Nganguwecheta kwa kunkanganyichisya nambo ngusaka kuulola unonyelo wenu iwaga uli wausyene kwa kuulandanya ni unonyelo wa wandu wane. 9 Pakuwa wanyamwe muumanyi ntuuka wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, namuno waliji wakusichila nambo walitesile wakulaga kwa liwamba lyenu kuti kwa kulaga kwao wanyamwe ntendekwe wakusichila. 10 None pa liowe li ngunshauli yeleyi, ili yambone kukwenu kumalichisya aila imwaitandisye mwacheso. Wanyamwe mwaliji wandanda kupeleganya ni mwaliji wandanda kuwa ni lung'wanu lwakutenda yeleyo. 11 Sambano mmalichisye masengo gakupeleganya go mpela ila imwatite pakuwa ni lung'wanu lwa kukamusya. Ni kwa lung'wanu lulalula lumwakwete lwakukamusya, iyoyo peyo mmalichisye masengo go kwa kupeleganya malinga ni ukombole wenu. 12 Iwaga mundu akwete ntima wa kupeleganya, Akunnungu akupochela chindu chakutyosya cho kwakuchilola achila chakwete, ngaŵa kwakuchilola achila changanakola. 13 Nningwa wangu ngaŵa kuti wanyamwe nlajeje kuti wane apocheje ngwamba nambo iweje imo. 14 Aka katemaka wanyamwe nkwele indu yaajinji nnope, nipele mwakamuchisye awala waikwasowa. Ni wanyawo patachipata indu yejinji akombole kunkamuchisya wanyamwe yaikunsoŵa. Ni pelepochiwe imo. 15 Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, "Juwakumbikenye yejinji nganakola yakupunda, ni ajula juwakumbikenye kanondi nganakola litika." 16 Ngwatogolela Akunnungu wawapele che Tito ntima wa kunkamusya wanyamwe mpela indite kunkamusya une. 17 Ngaŵa kuti ajiitichisye itwawendile pe nambo waliji ni lung'wanu lwalukulungwa lwa kunkamusya mpaka wasachile nsyene kwika kukwenu. 18 Pamo nawo tukunlajisya njetu, jwakulapikwa ni mipingo jose ja wandu wakunkulupilila Kilisito kwa kulalichila Ngani Jambone. 19 Kupunda gelego asagulikwe ni mipingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito kuti alongane ni uweji patukuijausya indu yetyosekwe, masengo gatukugapanganya kwa ligongo lya ukulu wa Ambuje ni kulosya kuti tukusaka kwakamusya wandu. 20 Tutchilisepusyaga ni liowe li kuti mundu jwalijose ngasakola ni chachili chose chakutulalila yankati itukuti kuutumichila ntuuka wu. 21 Tukusaka kupanganya yambone ngaŵa kwa Ambuje pe nambo ni kwa wandu nombe. 22 Kwayele tukunnajisya nlongo njetu jwine pamo ni wanyawo jwatunlinjile ni kunkulupilila, nombejo akusaka kwannope kunkamusya, ni sambano akulajila kwannope pakuwa akwete chikulupi chachikulungwa ni wanyamwe. 23 Che Tito jwele ali njangu, jwatumichila nambo kwaligongo lyenu. Nambo kwagamba achalongo achinjetu wane wawili wakulongana nawo wewelew ali wantenga kutyochela mu mipingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito nombewo akunchimbichisya Kilisito. 24 Sambano mwalosye wandu wo unonyelo wenu kuti mipingo jao ja wandu wakunkulupilila Kilisito jwatumile amanyilile kuti patukulilapa kwaligongo lyenu kuli kwakusyene.

9 Kwa ngani jankati kwajauhisya indu yetyosekwe kwa wāndu wa Akunnungu wātutama ku Yudea, nganingola ligongo lya kunnembela sooni. **2** Pakuwa ngumanyilila intite pakukola ntima wa kupeleganya, noneji ngulilapa nkati ngani jo kwa wāndu wa ku Makedonia, njasalilaga kuti wāndu wa ku Akaya aliwīsilile chile kupeleganya chitandilile mwacheso. Nipele ntima wenu wakupeleganya wachisisye wāndu achajinji, akole ntima wakupeleganya. **3** Nambo sambano ngwatuma achalongo achinjetu wa kuti kulilapa kwetu nkati wānyamwe kunaŵe kwa iyiyipeyi, mpela indite pakusala nliwiche chile kwakamuya. **4** Iwaga akwika wa ku Makedonia pamo ni une ni kunsimana nganinliwiche chile, tutujaluhe pakuwa twalilapile kwaligongo lyenu, ni wānyamwe wakwe chinchikola soni. **5** Kwayele, naiweni yambone naŵende achalongo wa alongolele kwiwa kweleko kuti aŵiche chile mitulilo jimwalanjile kupeleganya. Mitulilo jo chijilosye kuti nkupeleganya kwa usache wenu ni ngaŵa kwa kukanganichiswa. **6** Nkumbuchile yakuti, jwakupanda kanondi chagungule kanondi, nomba jwakupanda yejinji chagungule yejinji. **7** Muntu jwaliJose apeleganye chasachile muntima mwakwe kupeleganya, ngaŵa kwa kukanganichiswa namose kwakusupuka, pakuwa Akunnungu akunnonyela jwakupeleganya kwa kusangalala. **8** Ni Akunnungu akukombola kumpa wānyamwe kupunda aila yaikunsoŵa kuti katema kose nkole indu yejinji yakupanganyichisya masengo gagali gambone. **9** Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, "Jwele jwakwapa wākulaga kwa kusangalala. Umbone wakwe ukutama moŵa gose pangali mbesi." (aion g165) **10** Akunnungu ni wākwapu jwakupanda mbeju ni chakulya. Iyoyo champe wānyamwe mbeju syasikusonŵa ni kusimelesya nombewo chachinjochesya magungulo kwa upeleganyo wenu wambone. **11** Wānyamwe chimme wākusichila kuti mme wākupeleganya kwa kusangalala moŵa gose ni wāndu chiwātogolele Akunnungu kwa ligongo lya mitulilo japochele kwa litala lyetu uwe. **12** Pakuwa masengo gakupeleganya gankugapanganya ga, ngaŵa kwakwakamuchisya wāndu wa Akunnungu indu yaikwasoŵa pe, nambo chigakamusye wāndu achajinji kwatogolele Akunnungu. **13** Malinga ni kupeleganya kwenu kwaunonyelo, wāndu chiwākusye Akunnungu kwaligongo lya kwitichisya kwenu ni kujikamulisya Ngani Jambone ja Kilisito pamo ni ntima wa kupeleganya kunkwapa ŵele ni wāndu wose. **14** Nombewo chachimpopelela wānyamwe kwa ntima wa unonyelo, kwaligongo lya indu yekulungwa yampanganyichisye Akunnungu. **15** Twatogolele Akunnungu kwa ntulilo wao wejinji wangaukwalanjika.

10 Nipele une che Paolo nansyene junguwoneka jwakulitimalika pinguwa ni wānyamwe nambo natalichilaga ni wānyamwe nguwa jwachikali mpela wane yakuti kusala. Ngunchondelela kwa chanasa ni umbone wakwe Kilisito. **2** Ngunchondelela ngasimundendekasya meje jwakalipa pachinjika kukwenu pakuwa ikomboleka chinjiwa jwa chikali kwa wāndu wātuganichisya kuti tukutama mpela wāndu wa pachilambo chi. **3** Isyene tukutama pachilambo, nambo ngatukumenyana mpela wāndu wa pachilambo yakuti pakumenyana. **4** Pakuwa, yakumenyanilana yetuwe ngaŵa ya

pachilambo, nambo gali machili ga Akunnungu gagakukombola kugumula maboma gose ga wammagongo, tukusijonanga nganisyo syosye sya unami, **5** ni kugwisya nganisyo ni indu yose yaikulitutumula kuukanila umanyilisi wa Akunnungu, ni kusikamula nganisyo syose kuti sinjitchisye Kilisito. **6** Mwaŵaga wa utindimiso mu kwitichisya pelepo ni pachituŵe chile kunjamuka mundu jwaliJose jwakukana kwitichisya. **7** Wānyamwe nkulesya indu chapasa pe. Ana kwana mundu jwakuliganichisya kuti jwelejo ali jwa Kilisito? Ili yambone, nambo aganichisye iyoyo kuti nowaji tuli wa Kilisito mpela jwelejo yatite kuŵa jwa Kilisito. **8** Namose iwaga mbundile kulilapa ligongo lya ukombole watupele Ambuje nganingola soni pakuwa ukombole wo uli kwaligongo lya kunlimbisya mchikulupi ni ngaŵa kungwisya wānyamwe. **9** Ngangusaka nganisye kuti ngusaka kunjogoya ni ikalata yangu. **10** Pakuwa wāndu wane akuti, "Ikalata i che Paolo ili yachikali yayili ni malowe gakatopela, nambo nsyene jo pakuwaga nowaji akuwa mundu jwakulepetala, ni pakukunguluka, malowe gao gakuwa gangali chindu." **11** Muntu jwakuŵecheta yeleyo aimanyilileje kuti, pangali utinda wa yayili mu ikalata tuli tutalichile ni yachituitendekanye twaŵaga pamo ni wānyamwe. **12** Ngatukuliwika mu mpingo umo namuno kuliilandanya ni ŵele wākulilapa achinsyene. Wēlewo ali wākuloŵela, akulipima malinga ni chipimo chao achinsyene ni kuliilandanya achinsyene kwa achinsyene. **13** Uweji ngatukulilapa mwakupelenganya, nambo kulilapa kwetu chikusigalile mu chipimo cha masengo gaatupele Akunnungu, masengo gatukugapanganya kukwenu nomba. **14** Kulilapa kwetu nganitupelenganya, pakuwa patwanyichisye Ngani Jambone ja Kilisito twaliji mmipika jetu. **15** Nipele ngatukulilapa masengo gapangenyē wāndu wane nambo tukulolela kuti, chikulupi chenu chichipunde konjecheka, masengo getu kukwenu chigapunde kwenela malinga ni mipika jatupele Akunnungu. **16** Pelepo chitukombole kulalichila Ngani Jambone mu ilambo ine, kwapele chitulilapilile masengo gatupangenyē twachinsyene ni ngaŵa masengo gapangenyē wāndu wane. **17** Nambo, mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, "Jwakulilapa alilape kwa achila chapangenyē Ambuje." **18** Pakuwa jwakukundiwa ngaŵa mundu jwakulilapa nsyene nambo ajula jwakulapikwa ni Ambuje.

11 Ikaliji mbaya nkaambililile kanondi mu kulowela kwangu, ngummenda, mumbililile kanondi. **2** Ngunkolela wiu mpela ila Akunnungu yakuti kunkolela wiu, pakuwa wānyamwe nli mpela mwalimwalipe junantomele kwaligongo lya jwannume jumo pe, jwele jwannume jo ali Kilisito. **3** Nambo ngogopa kuti, mpela ila lijoka ilyatite pakunlambusya che Hawa kwa ukalamuche wakwe, iyoyopeyo nganisyo syenu sikalyungaswa mpaka kuleka kulityosya kwenu kwa ntima wambone kwa Kilisito. **4** Pakuwa aikaga mundu jwaliJose kukunlalichila Che Yesu jwine jwanganitunlalichila uwe, ngunsimonga pakuwa wānyamwe nkupililila. Ni wānyamwe nkumpochela mbumu jwine jwangaŵa Mbumu jwa Akunnungu, ajula jumwampochele. Ni nkujipochela ngani jambone jiine ni ngaŵa Ngani Jambone jimwalalichilwe jila! **5** Nganguganisya kuti chiisowele chindu chalinalicho wākuliwīlaga, "Achinduna wākulu." **6** Nachiwamuno nganingola

umanyilisi wakuwecheta yambone nambo ngwete umanyilisi. Noweji tulosisye yelei paujo penu papali pose ni katema kose. 7 Uli, natesile sambu panalitulwisye nansyene ni kunkusya wanyamwe, pananlalichile Ngani Jambone ja Akunungu pangali malipilo? 8 Panatumikaga pasikati jenu, napochele ukamusi kutyochela kwa mipingo jine ja wandu wakunkulupilila Kilisito. Ni kwa yele naliji mpela ngwapokola welewo kuti ngombole kuntumichila wanyamwe. 9 Panaliji ni wanyamwe, nganinanlagasya jwalijose panasakaga chindu chachili chose. Pakuwa achinjetu wawaumile ku Makedonia wambelechela yose iyasoŵaga. Nganasika kummda wanyamwe chachili chose ni napundile kutenda yeleyo. 10 Mpela ila usyene wa Kilisito yautite kuwa nkati mwangu, ngapagwa mundu jwali jose mu chilambo chose cha ku Akaya juchakombole kusiwila une kulilapila chelecho. 11 Kwa chichi nguwecheta yele? Ana ligongo ngangunonyela wanyamwe? Ngwamba! Akunungu akuimanyilila kuti ngunonyela. 12 Nambo indu inguipanganya chimbunde kuipanganya, kuti naajime lipesa awala wakuliwila "Achinduna wakulu," awala wakusosa lipesa Iya kulilapa kuti akupanganya masengo mpela uwe. 13 Wandu wanti yeleyo ali achinduna wa unami, akupanganya masengo gao kwakulambusya achilitendaga kuti ali achinduna wa Kilisito. 14 Ngaŵa chindu chakusimonga, pakuwa namose Shetani nsyene akukombola kulitenda kuti, ali katumetume jwa kwini jwa lilanguka. 15 Kwapele ngaŵa chindu cha kuchisimonga, yaŵaga nombewo achikatumetume wa Shetani akulitenda ali wakutumichila wambone paujo pa Akunungu. Nambo mbesi jao chalamulikwe malinga ni ipanganyo yao. 16 Nguti sooni, mundu jwalijose ngasang'anichisya jwakulowela une, nambo mwang'anichisya yeleyo, mumalanjile mpela jwakulowela, kuti none nalilape kanandi. 17 Chinguwecheta sambano ngaŵa chanajisye Ambuje mechete, nambo yankati chindu chakulilapa chi, uneji nguwecheta mpela jwakulowela. 18 Wandu wajinji akulilapa mpela wandu wa pachilambo yakuti pakulilapa. Kwalingongo Iyo, noneji chinalilape iyoyo peyo. 19 Wanyamwe nkuliganichisya kuti nkwele lunda, kwayele nkwapililila wakulowela nkusengwa. 20 Pakuwa nkumpililila mundu jwakuntenda wanyamwe achikapolo, ni jwakunjiwila ipanje yenu ni jwakunjigala pangankusaka, achinnyelusyaga ni kumpata majanda ku meeso. 21 Ngwete soni pangwitichisya kuti twaliji wakulepetala mkupanganya yeleyo. Iweje yanti yose, iwaga kwana mundu jwalijose akukombola kulilapila chindu, none jwakwe ngulinga kulilapa, sambano nguwecheta mpela jwakulowela. 22 Ana welewo ali Waeubulania? None jwakwe ndili Mueblania. Ana welewo ali Waisilaeli? None jwakwe ndili mu Isilaeli. Ana welewo ali wa lukosyo lu che Iblahimu? None jwakwe ndili jwa lukosyo lu che Iblahimu. 23 Ana ali wakutumichila wa Kilisito? Une ndili jwakwapunda welewo, none nguwecheta mpela jwampugwe kuti uneji ndili jwakutumichila jwambone. Une nagapangenyene masengo gakulimba kwapunda welewo ni natawike kwapunda welewo ni naputikwe kwapunda welewo ni kakajinji nawandichile kuwa kwapunda welewo. 24 Kasano Wayahudi wambutile iboko selasini ni tisa. 25 Katatu Waloma wambutile iboko ni kamo naponyekwe maganga. Ni katatu jangasichile ngalaŵa jajikulungwa mu bahali ni

nalonjele mu bahali chilo ni musu. 26 Najesile kakajinji, naliji mchakogoya chakukumbwa ni meesi, naliji mchakogoya ni wachiswamba ni naliji mchakogoya ni Wayahudi achinjangu ni wandu wangaŵa Wayahudi. Naliji mchakogoya mu mmisi ni naliji mchakogoya mwipululu ni naliji mchakogoya mu bahali ni naliji mchakogoya kwa achambusanga wangu wa unami. 27 Ndesile masengo gakulimba ni kulaga ni njesisye kakajinji. Kakajinji jangwete sala ni njota ni kakajinji nganingola chakulya ni kakajinji naliji mu mbepo ni nganingola nguo. 28 Kupunda yeleyo yose, Iyuwa ni Iyuwa ngugjanisya mipingo jose ja wandu wakunkulupilila Kilisito. 29 Iwaga mundu jwalijose ali jwa kulepetala ni une nguwa jwakulepetala iyoyo, iwaga mundu akwatendekasya wandu atende sambu une ikumbeteka muntima. 30 Nalilapaga, chinalilape kwa indu yaikulosya kulepetala kwangu. 31 Akunungu, Atati wa Ambuje Che Yesu akuswe moŵa gose pangali mbesi. Welewo akuimanyilila kuti ngangulambusya. (aiōn g165) 32 Katema kanaliji ku Damesiki, nkamusi jwa mwenye che Aleta wawisile wakulindilila mminango ja musu wa ku Damesiki kuti angamule. 33 Nambo wamisile mu chitundu ni kundulusya kwakupitila palidilisha Iyalili pa lipupa Iya musu. Noneji nakombele kwapeleta mmakono mwa.

12 Chinalilape namose ngaikuwajilwa, nambo chisale yankati yakwiwona ni uunukulo umbatile kutyochela kwa Ambuje. 2 Ngummanyilila mundu jumo mwa Kilisito, ni sambano ipitile yaka ikumi ni ncheche, mundu jo wajigalikwe kwini. Ngangwimanyilila kanga mchilu pane mu mbumu nambo Akunungu akwimanyilila. 3 Une nguimanyilila yakuti mundu jo wajigalikwe kwini, nambo nganguimanyilila kanga watemi kweleko mchilu pane ngaŵa mchilu, Akunungu nsyene akwimanyilila. 4 Kweleko kumbepo ko, waipilikene indu yanti, indu yo ngaikusachilwa mundu kuiwalanga. 5 Nipele chinalilape kwalingongo Iya mundu jwanti yele nambo ngangulilapa nansyene, ikaŵe chinalilape kwalingongo Iya kulepetala kwangu. 6 Ngasachile kulilapa ngangaŵe jwakulowela, pakuwa ngasasile isyene pe. Nambo ngulisiwila, kuti jwalijose atakung'anichisya une mbundile nnope kwipunda yakwiwona njitendaga ni kwipilikana kutyochela kwangune. 7 Nambo kuti aasiwile une kulilapa kwannope kwa winji wa iunukuko, napotekwe mchilu changu mpela ila ngusomwa ni miwila, jwaliji mpela jwantenga jwa Shetani kwa kunagasya ni kusiwila kuti ngasililapa kwakupunda. 8 Nachondelele Ambuje katatu kuti kupeteka ko kundyoche. 9 Nombewo waasalile, "Ntuuka wangu ukunjenela, pakuwa ukombole wangu ukumalichika mu kulepetala." Kwayele chinalilape kwa kwangala mu kulepetala kwangu kuti machili ga Kilisito gatame pachanya pangu. 10 Kwa yele ngusengwa pangulepetala ni pangutukanwa ni pangusowekwa ni indu ni pangulagaswa ni pangusauka ligongo Iya Kilisito. Pakuwa naŵaga jwakulepetala, katema ko ni pingokola machili. 11 Ndili mpela jwakulowela, nambo wanyamwe ni mundesisye meje jwanti nyi. Wanyamwe mwaŵajilwe kunapa une, pakuwa naŵajilwe kulapikwa ni wanyamwe, ligongo atamuno nganima chindu nambo ngakunyichilila wele wakuliwila, "Achinduna achakulu." 12 Imanyisyo ni yakusimonjeka yaikumanyisya kuti une ndili nduna yapanganyikwe kukwenu kwa upililiu wose. 13 Ana

chindu chi changanibanganya kukwenu chinachipangene mu mipingo jine ja wāndu wākunkulupilila Kilisito? Nganinansausya kwakusaka mungamuchisye. Munechelesye chilewō chi. **14** Nnole, sambano naliwīchile chile kunjimajimila kaatatu ni ngasinantopela. Ngangusaka ipanje yenu nambo ngunsaka mwachinsyene. Pakuwa achawēlesi akwawīchila mbiko achiwana wao nambo wanache ngakwawīchila mbiko achawēlesi wao. **15** Chinjisengwa nnope kupeleganya yose ingwete ni namose kulityosya nansyene kwaligongo lya kunkamuya wanyamwe. Ana chimunonyele kanandi pakuwa nannonyele kwannope? **16** Nipele chinjitichisye kuti nganinantopela. Nambo wane akuganisa kuti, “Pakuwa che Paolo ali jwakalamuka, antanjisye kwakunlambusya.” **17** Ana panamtumile jwantenga kukwenu nampokwele chachili chose kwa litala lya jwantenga jula? **18** Nanchisisye che Tito ni kwatuma pamo ni nlongo njetu jwine. Uli che Tito wanjivile? Ana ngankuimanyilila kuti uwe twapanganyisye masengo kwa nningwa umo, ni tukupanganya chindu kwa litala lilalila? **19** Ana nkuganisa kuti mpaka sambano tukulichenjela twachinsyene kukwenu? Uweji tukuwēcheta paujo pa Akunnungu tuli tulumbikene ni Kilisito. Achambusanga wangu yeke yose tukwipanganya kwa kunlimbisa wanyamwe. **20** Ngogopa, apala pachinjika kukwenu ndakunsimana nganimma inguti pakusaka une, mbesi chimoneche kukwenu ingangusaka moneche. Ngogopa kunsimana nli ni umani ni wiu ni ugongomalo ni makani ni kulambuchisyana ni kunong'onana ni kulifuna ni utindiganyo pasikati jenu. **21** Ngogopa kuti pachiche sooni, Akunnungu wangu chanyalusye mmbujo mwenu, noneji chinjililasika kwaligongo lya awala wandu watesile sambi kalakala nambo nganaleka usakwa wao ni chigwagwa ni chikululu chiwatesile.

13 Au uli ulendo wangu waatatu uchiiche kukwenu. Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, “Magambo gose chigakaluche kwa kang'wa sya wandu wawili pane kupunda” **2** Natandite kunjamuka panaiche kukwenu pa ulendo wangu wawili, ni sambano ngunjamuka sooni pandi kwakutalichila, yakuti pachinjika ngaangola chanasa kwa awala wose walongolele kutenda sambi ni akwendelechela kutenda sambi, ni wane wose. **3** Chimuumanyilile usyene wose, kuti Kilisito akuwēcheta ni wanyamwe kwalitala lya kang'wa jangu. Kukwenu Kilisito nganawa wakulepetala paakulichenjeusya ni indu yenu, nambo akugalosya machili gao pasikati jenu. **4** Atamuno waliji wakulepetela pawawambikwe pansalaba, nambo sambano akutama kwa machili ga Akunnungu. Iyoyopeyo nowaji tuli wakulepetala kwakulumbikana nawo, nambo patukulilagasya kwa ligongo lyenu chitutame nawo kwa machili ga Akunnungu. **5** Nlipime mwachinsyene, nnyimanyilile kanga niimbilichile mu chikulupi. Ana, ngankwimanyilila kuti Che Yesu Kilisito akutama munkati mwenu? Naga ngakutama nkati mwenu, nlepele. **6** Nambo ngwete chilolelo chakuti wanyamwe nkuimanyilila kuti uweji nganitulepela. **7** Nowaji tukwapopelela Akunnungu, nkantenda chachili chose changalumbana, ni uwe ngatukusaka tulolechele ni wandu kuti wakombole. Nambo, nkombole kuipanganya yaili yambone, namose yalolechelaga mpela walepele. **8** Pakuwa ngatukukombola kupanganya

chachili chose chachikukanilana ni usyene. Nambo kuujimilila usyenepe. **9** Tukusengwa patukuwa wakulepetala, wanyamwe nli wakulimbangana. Kwayele tukwapopela Akunnungu kuti mmeje wamalile. **10** Kwaligongo lya, ngulemba aga ndili ndalichile ni wanyamwe, melepe kuti katema kachiiche kweleko, ngasima jwachikali malinga ni ukombole wambele Ambuje wa kunlimbisa wanyamwe ngaawa kunlepetesya. **11** Pambesi achalongo achinjangu nguti nne mwanja. Mmeje wamalilwe, mpembesyaneye jwine ni jwine, mmeje ni nningwa umo, ntame mu chitendewe. Nombe Akunnungu wa unonyelo ni chitendewele chachiwa ni wanyamwe. **12** Nkomasyane kwakulosyana unonyelo wa Kilisito. **13** Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito, ni unonyelo wa Akunnungu ni ukumulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni wanyamwe wose. **14** Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito ni unonyelo wa Akunnungu ni ukumulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

Wagalatia

1 Une che Paolo, jundi nduna ngaŵa kwa kusagulikwa ni wāndu atamuno ngaŵa kwa ukombole wa wāndu, nambo sagulikwe ni Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati, wāwānsyusisye Che Yesu, **2** ni achapwetu wose wāali pamo ni une tukunkomasya mwanya mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha ku Galatia. **3** Tukummendela upile ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wētū ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito. **4** Kilisito wālyosisye asyene kuŵa mbopesi kwa ligongo lya sambi syetu kuti atukulupusye pachilambo changalumbana cha sambano chi, kwa usache wa Akunnungu wētū ni Atati. (aion g165) **5** Twakusye Akunnungu moŵa gose pangali mbesi! Elo. (aion g165) **6** Nkusimosya inkuti pakwaleka chitemape Akunnungu wāmmilasile kwa upile wa Kilisito ni nkujikuya ngani jambone jine jine. **7** Isyene ngapagwa Ngani Jambone jine. Nambo apali wāndu wākuntindanya wānyamwe, wāndu wākusaka kujigalauya Ngani Jambone ja Kilisito. **8** Nambo, iwāga jumo jwetu pane achikatumetume wā kwini, channalichile ngani jine jine jangajikulandana ni ajila jitwannalichile uweji, alwesechekwe ni Akunnungu! **9** Twamasile kuŵecheta, ni sambano nguujila nguŵecheta, iwāga chachinnalichila mundu jwine Ngani Jambone jine, jangajikulandana ni jejila jimwamasile kupochela, alwesechekwe ni Akunnungu! **10** Sambano ngusaka nanonyelesye wāani! Nanonyelesye wāndu, pane Akunnungu? Ngasachile kwanonyelesya wāndu, ngangaŵe kose jwakutumichila jwa Kilisito. **11** Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyiile kuti Ngani Jambone jinanlalichile jila nganijiŵa ngani ja kutyochela kwa mundu. **12** Nipele une nganinajipochela kutyochela kwa mundu jwalijose atamuno nganapagwa mundu juŵanyigenye. Che Yesu Kilisito asyene ni jwamunukulile une. **13** Usyene mwamasile kupiikana indite pakutama kalakala kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu ni indite pakulagalasya kwa nnope mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito ni kusaka kwajonanga pangali chanasa. **14** Elo, une naapundile Wāyahudi achinjangu achanjini wā lisusa limo ni une kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu, ni nachalile kuchikamulisya chisyoŵelo cha achambuje wētū. **15** Nambo Akunnungu, kwa upile wao wāsagwile une namose ngunaŵe kupagwa, wāmilasile naatumichile. **16** Paŵasachile kuumunukulila Mwanagwe munkati mwangu kuti nalichile Ngani Jambone nkti Che Yesu Kilisito kwa wāndu wāngaŵa Wāyahudi, nganinyaula kwaukasya wāndu wāne yakuti kuganisya, **17** namose nganinyaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni aŵala wāwāliji achinduna kabula nganime nduna nambo najawile kaje ku Alabia, nipele nausile sooni ku Damesiki. **18** Payapite yaka itatu pe, nipele nakwesile kwaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni che Kefa jwakumanyika kwa liina lya che Petulo, nalonjele nawo kwa moŵa likumi ni nsano. **19** Nambo nganinaawona achinduna wāne ikaŵe che Yakobo, apwao Ambuje. **20** Gelega gingunnembela gali ga isyene, Akunnungu akumanyilila kuti nganguŵecheta ya unami. **21** Kanyuma najawile ku chilambo cha Silita ni Kilikia. **22** Nambo katema ko, mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito wā chilambo cha ku Yudea

wāliji nganamone une. **23** Chiŵwachimanyaga ni chechila pe chiŵwachipilikene, “Jwejula mundu juŵatusawisye uwe kalakala, sambano akulalichila chikulupi chilachila cha Ngani Jambone chiŵalingaga kuchijonanga kalakala chila.” **24** Nipele, wāakusisye Akunnungu kwa ligongo lyangu une.

2 Payamasile yaka likumi ni ncheche, une ni che Banaba twajawile sooni ku Yelusalemu, twalongene ni che Tito. **2** Najawile kweleko pakuŵa Akunnungu wāmunukulile kuti nyaule. Patwatemi nkungulu pamo ni achakulu pe, naasalile nkati Ngani Jambone jinalalichile wāndu wāngaŵa Wāyahudi. Natesile yele kuti masengo gangu ganatesile, ni gangugapanganya sambano, ganaŵe gangalimate. **3** Nambo, namose ajangu che Tito, jwali Mgiliki, nganakanganichiswa kuumbala, **4** atamuno kwaliji ni wāndu wāwālitendaga wākukulupilila achinjetu wāwāsachile aumbale. Wāndu wāwālijinjisyē kwa chisyepela ni kuuchilichisya kulecheleswa kwetu kutuli nako kwakulumbikana ni Kilisito Che Yesu, kuti atutende achikapolo. **5** Nambo nganitusaka kwajitichisya namose kanandi, kuti usyene wa Ngani Jambone usigale ni wānyamwe katema kose. **6** Nambo wāndu wākutinji ali ilongola, iwāga isyene wāliji ilongola pane ngaŵa ilongola, ngaŵa chindu kukwangu, pakuŵa Akunnungu ngakulamula kwa kulolechesya indu ya paasa, wāndu wo nganakola indu yasambano yakunyonjehesya une. **7** Kwayele, wāimanyilile kuti Akunnungu wāngulupilile kuti nalalichile Ngani Jambone kwa wāndu wāngaŵa Wāyahudi mpela iwātite pakwakulupilila che Petulo kwalalichila Wāyahudi. **8** Pakuŵa Akunnungu wāntesile che Petulo kuŵa nduna kwa Wāyahudi, ni jujo jwandesile une nombe kuŵa nduna kwa wāndu wāngaŵa Wāyahudi. **9** Nipele, che Yakobo, che Petulo ni che Yohana, wāwāliji ilongola achakulu, paŵaimanyilile kuti Akunnungu wāmbete upile wa masengo ga jikajikape ga, wātukamwile uwe makono, une ni che Banaba, chiŵwe chimanyisyo cha kuti tuli wāmo. Uwe twajawile kupanganya masengo kwa wāndu wāngaŵa Wāyahudi ni wānyawo kwa Wāyahudi. **10** Nambo wātūwendile chindu chimo kuti, tukaaliŵalila wākulaga wāali mu mpingo wa wāndu wākwalupilila Che Yesu, chelecho none nachikamulichisye kuchitendekanya. **11** Nambo che Petulo paŵaiche ku Antiokia naakanile paujo pa wāndu pakuŵa wāliji aleŵile. **12** Kundanda, akanaiche wāndu wāmpewe kutyochela ku che Yakobo, che Petulo wālyaga pamo ni wāndu wāngaŵa Wāyahudi. Nambo paŵaiche pe, wālesile kulya ni wāndu wāngaŵa Wāyahudi, ni kulisepuya nawo kwa ligongo lya kwajogopa wāndu wāwākanganichisye wāndu wāngaŵa Wāyahudi aumbale. **13** Nombe achinjangu Wāyahudi wāne wāliunjile pamo ni che Petulo kutendekanya ya ulamba, nombe che Banaba wājinjilwe ni ulamba wao. **14** Nipele, panaiweni kuti indu yakupanganya ngaikwilana ni usyene wa Ngani Jambone, nansalile che Petulo paujo pa wāndu wose kuti, “Namuno mmwe ni Myahudi, nkutama mpela wāndu wāngaŵa Wāyahudi ni ngaŵa mpela Myahudi! Nipele nkukumbola chinauli kulinga kwakanganichisya wāndu wāngaŵa Wāyahudi kutama mpela Wāyahudi?” **15** Isyene, uwe tuli Wāyahudi chipagwile, ni ngaŵa wāndu wāngaŵa Wāyahudi wāali ni samb! **16** Isyene tukwimanyilila kuti ngaikukomboleka mundu kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa kwakulupilila

Che Yesu Kilisito. Noweji wākwē tumasile kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Tutendekwe wāmbone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi chetu kwa Kilisito, ni ngawā kwa kugajitichisa Malajisyo. Pakuwa ngapagwa mundu jwakutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugakuya Malajisyo. 17 Sambano, iwāga tukusosa kutendekwa wāmbone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kulumbikana ni Kilisito, uweji tukuwalanjikwa kuti tuli wā sambu, uli, achi chitendo chikusosya kuti Kilisito akwatenda wāndu apanganye sambu? Ngwamba! 18 Nambo iwāga ngugumba sooni Malajisyo gunagagumwile, nipele nguti une ndili jwakulewā. 19 Malajisyo gandesile naimanyilile kuti ngusachilwa kuwa. Kwayele nawile kuti ndyoche mu ulamusi wa malajisyo go kuti ndame kwa ligongo lya kwatumichila Akunnungu. None wāmbikwe pamo ni Kilisito pansalaba. 20 Sambano ngawā une sooni jungutama, nambo Kilisito ni wākutama nkati mwangu. Umi ungewete sambano mu chiulu, ngwete pakuwā ngunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, juwanonyele une mpaka wautyosisye umi wao kwa ligongo lyangu. 21 Ngangusaka kuukana upile wa Akunnungu. Iwāga mundu akutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisa Malajisyo ga Akunnungu, nipele, chiwa cha Kilisito changalimate!

3 Wanyamwe Wagalatia wākulowela! Ana wāani annosile wanyamwe? Ntekusalilwa pangasisika nkati chiwa chi Che Yesu Kilisito, kuti wāwāmbikwe pansalaba mpela ila mwachinsyene intite pakulola kwa meeso genu. 2 Ngusaka kuchimanyilila chindu chimo kutyochela kukwenu, ana mwampochele Mbumu jwa Akunnungu kwa ligongo lya kutendekanya yaikusachilwa ni Malajisyo pane kwa ligongo lya kujipilikanila ni kujikulupilila Ngani Jambone? 3 Ana wanyamwe ndi wākulowela kwanti yelei? Wanyamwe mwatandite yose kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu, sambano nkusaka kumalichisya kwa machili genu mwachinsyene? 4 Ana, malagasyo gamwalasile wanyamwe galiji gangalimate? Ngaikomboleka! 5 Ana, Akunnungu akumpanga Mbumu jwakwe ni kupanganya yakusimonjeka kukwenu kwa ligongo nkupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo, pane kwa ligongo nkujipilikanila Ngani Jambone ni kujikulupilila? 6 Munnole che Iblahimu, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala "Che Iblahimu wāakulupilile Akunnungu, ni kwachikulupi cho wātendekwe kuwā wāmbone paujo pa Akunnungu." 7 Nipele sambano, mmanyilile kuti wāndu wose wākwakulupilila Akunnungu, wewelo ali wānache wā usyene wā che Iblahimu. 8 Malembelo ga Akunnungu galongolele kulosya kuti, Akunnungu chiwātende wāmbone paujo pao wāndu wāngawā Wāyahudi kwa litala lya chikulupi. Pakuwa Akunnungu wānsalile kaje che Iblahimu Ngani Jambone ji achitiji, "Kwalitala lyenu, ngosyo syose chisikole upile." 9 Nipele, wākwete chikulupi akukola upile pamo ni che Iblahimu wāwākulupilile. 10 Nambo wānwose wākulupilila pe kupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo alweseche. Pakuwa, Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Jwalijose jwangakumulisya ni kupanganya yose yailembekwe mchitabu cha Malajisyo, jwele jwanlweseche." 11 Sambano ikulosya kuti Malajisyo ngagakuntenda mundu awe jwambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Mundu jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi." 12

Nambo Malajisyo ngagakukulupilila chikulupi, nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Mundu jwakupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo chatame kwa Malajisyo go." 13 Kilisito wātuwombwele kutyochela pa malweso ga Malajisyo kwa kulijigalila malweso go kwa ligongo lyetu, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Alweseche mundu jwalijose jwāwīchikwe pa chitela." 14 Chiwombosyo cho chatendekwe kuti upile wapegwilwe che Iblahimu watuluchile wāndu wāngawā Wāyahudi kwa litala lya Kilisito Yesu, ni kuti kwa litala lya chikulupi tumpochele Mbumu juwātulanjile Akunnungu. 15 Achalongo achinjangu, chinampe chitagu kutyochela mu umi wetu wa lyuwa ni lyuwa. Iwāga wāndu wāwāli awīchilene malangano kwa kulumbilila, ni ngapagwa mundu jwakukombola kupungusya pane kujonjehesya chindu mu gele malangano. 16 Nipele, Akunnungu wāmpete che Iblahimu chilanga ni uwelesi wao. Malembelo ga Akunnungu ngagakusala, "Ni iwelesi yao" nambo gakuti, "Ni uwelesi wao," yaani jumo pe, ni jwelejo ali Kilisito. 17 Chingusaka kuwecheta ni achi, Akunnungu wātesile lilangano lyakwe, wāwechete isyene. Malajisyo gaiche payapite yaka machila ncheche ni makumi gatatu. Malajisyo go ngagakukombola kulityosya lilangano lya Akunnungu namose kuchitema chilanga. 18 Pakuwa, chilanga cha Akunnungu chikakulupilile kugajitichisa Malajisyo, nipele, ntuuka wo ngaukakombole kukulupilila chilanga cha Akunnungu. Nambo Akunnungu kwa ligongo lya wema wakwe, wapele ntuuka che Iblahimu, kwa ligongo lya lilangano lya. 19 Sambano Malajisyo gana masengo gachi? Malajisyo gajonjehesye pelepo ligongo lya kulosya sambu sili chindu chachi, mpaka pataiche ajula uwelesi u che Iblahimu juwapele chilanga chila. Malajisyo gaiche ni achikatemeteme wā kwina ni kwa litala lya che Musa juwāliji jwakwilanya. 20 Nambo jwakwilanya ngakusachilwa kwa ligongo lya chindu chachikungamba mundu jumo, ni Akunnungu ali wāmo pe. 21 Uli, Malajisyo gakukanilana ni chilanga cha Akunnungu? Ngwamba! Pakuwa, naga gakapweswe malajisyo gagakukombola kwapa wāndu umi, nipele, tukakombwele kutendekwa wāmbone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugajitichisa malajisyo. 22 Nambo, Malembelo ga Akunnungu gamasile kuwecheta kuti chilambo chose chili paasi pa ulamusi wa sambu, kwayele, awāla wāakukulupilila apegwe ntuuka waulanjile Akunnungu, kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito. 23 Nambo chikanaiche chikulupi, twatawīkwe ni Malajisyo nti watawīkwe, mpaka chikulupi cho pachichiunukulikwe. 24 Nipele, Malajisyo galiji ni ulamusi pachanya uwe mpaka pawaiche Kilisito, kuti kwa litala lya chikulupi tukundikwe kuwā wāmbone paujo pa Akunnungu. 25 Nambo pakuwa chikulupi chiiche, malajisyo nganigakola ulamusi pachanya petu. 26 Kwa litala lya chikulupi, wānwose ndi wānache wā Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito. 27 Pakuwa wanyamwe wose umwabatise ni kulumbikana ni Kilisito, ntame mpela yakuti pakusaka Kilisito. 28 Kwayele ngapagwa sooni kutindana pasikati ja Myahudi ni jwāngawā Myahudi, kapolo ni jwalechelelewe, jwankongwe ni jwanume. Wānwose ndi chindu chimo kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito. 29 Iwāga wanyamwe ndi wāndu wakwe Kilisito, sambano ndi uwelesi u che Iblahimu, chimpochele achila chalanjile Akunnungu.

4 Nambo une nguti yeleyi, juchajigale indu iwagosele, awaga mwanache akuwa mpela kapolo namuno ali nsyene ipanje. 2 Katema kose ko jwejejo ali paasi pa ulamusi wa wandu wakunlela ni wakwajimilila ipanje yakwe mpaka katema kakawichikwe ni atatigwe. 3 Iyoyo nowaji patwaliji ngatukuumanyilila usyene twaliji achikapolo wa masoka gagakutawala pachilambo. 4 Nambo pakaichile katema kakawichikwe, Akunnungu wannajisye Mwanagwe, wawapagwile ni jwankongwe ni kulungoswa ni Malajisyo, 5 kuti wawombole awala wakulongoswa ni Malajisyo kuti uwe tukombole kutendekwa wanache wa Akunnungu. 6 Ni pakuwa ndi achiwanagwe, Akunnungu wannajisye Mbumu jwa Mwanagwe mmitima jetu, Mbumu jwakuwilanga, "Aba", malumbo gakwe "Atati!" 7 Nipele mmwe nganimma kapolo sooni, nambo mwana ni pakuwa mmwe ndi mwana, Akunnungu champe indu yose yawisile chilanga kwa achiwanagwe. 8 Kalakala pamwaliji ngakwamanyilila Akunnungu, mwaliji achikapolo wa minungu jangalimate. 9 Nambo sambano nkwananyilila Akunnungu pane nkumanyika ni Akunnungu, kwa chichi nkugaujilila sooni majiganyo gandanda gagali gakulepetela ni gamapunguchilwe? Nkusaka kugatumichila sooni? 10 Kwa chichi nkuchenjuka ni kukamulisa masyojwelelo genu ga mowa ni miesi ni katema ni yaka? 11 Ngwete lipamba nkati wanyamwe, pakuwa ikukomboleka kuti nalisawisye pangali chindu kwa ligongo lyenu. 12 Achalongo achinjangu, ngunchondelela mmeje mpela une, pakuwa namose une naliji mpela wanyamwe. Nganimumbanganyichisya ungalimate wauli wose. 13 Nkumanyilila kuti ulwele uwasimene wambele lipesa lya kunlalichila Ngani Jambone kaandanda. 14 Namuno ulwele wangu waliji mpela malagasyo gamakulungwa kukwenu, nganimunyelusya namose kuungana, nambo mwambochele mpela katumetume jwa kwini jwa Akunnungu ni mwambochele mpela nkumpochela Kilisito Yesu nsyene. 15 Wanyamwe mwaliji wakusengwa! Sambano chinsimene chichi? Pakuwa ngunsalila umboni usyene kuti pa mowa gala ikakomboleche, nkatyosisye meeso genu ni kuumba une. 16 Ana, une mele jwammagongo jwenu ligongo ngunsalila yaili ya usyene? 17 Wele wandu akulosya kuti akunchenjeuchila wanyamwe, nambo nningwa wao nganiuwa wambone. Wanyawo akusaka wanyamwe ni une tutindane kuti nkombole kwachenjeuchila. 18 Ili yambone kukola lung'wanu kupanganya indu yambone mowa gose, nga wa katema pangutama ni wanyamwe pe. 19 Achiwanangu wangunnonyela, mpela jwankongwe yakuti pakukola chilungusi pakuligopola, none iyoyo, ngunkolela chilungusi sooni mpaka pachimme ni uwele wa Kilisito nkati mwenu. 20 Ngasachile kuwa nomwe sambano, kuti mechete ni wanyamwe kwa kulitimalika. Pakuwa ngwete lipamba kwa ligongo lyenu. 21 Musalile wanyamwe wankusaka kulungoswa ni Malajisyo, ana ngankumanyilila igakuti kusala Malajisyo? 22 Ilembekwe muitabu ya Malajisyo kuti che Iblahimu wakwete achiwanagwe wawili, jumo wapagwile ni jwankongwe kapolo ni jwine wapagwile ni wankwakwe juwalombele. 23 Juwapagwile ni jwankongwe kapolo jula wapagwile mpela yakuti pakupagwa wandu wane ni juwapagwile ni wankwakwe jula wapagwile kwa chilanga cha Akunnungu. 24 Malowe ga gali mpela chitagu, wele achakongwe wawili ali chitagu cha malangano gawili. Lilangano lyaandanda

lili lyelila lilyatendekwe pa chitumbi cha Sinai lyalikungamba che Hajili ni achiwanagwe wawapagwile mu ukapolo. 25 Che Hajili akulandanya ni chitumbi cha Sinai chachili mu chilambo cha Alabia, nomba chili chitagu cha musu wa Yelusalemu ja sambano, pakuwa weleu uli musu wauli mu ukapolo pamo ni wakutama mwelemo. 26 Nambo Yelusalemu ja kwini uli musu waulechelelwe, ni musu wo uli achikulu wetu. 27 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Nsengwe, mmwe wangankuweleka, nlolute mmwe wanganimmeleche mwanache, Pakuwa wanache wa jwankongwe jwalekangene ni wankwawo ali achinjini, kupunda wanache wa jwankongwe jwakwete walume." 28 Nipele achalongo achinjangu, ndi wanache wa Akunnungu wapagwile kutyochela mu chilanga chao mpela yaili ku che Isaka. 29 Nambo mpela ila mo wa gala, ajula mwanache juwapagwile mpela yakuti pakupagwa wandu wane wanlagesye ajula juwapagwile kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu, iyoyo ni yaili mpaka sambano. 30 Nambo ana Malembelo ga Akunnungu gakuti uli? Gakuti, "Mumminje jwankongwe kapolo jo ni mwanagwe, ligongo mwanagwe kapolo ngaapochela yaigosekwe pamo ni mwanache jwa jwankongwe jwalechelelwe." 31 Nipele achapwanga, uwe nganituwa wanache wa jwankongwe kapolo jula, nambo tuli wanache wa jwankongwe jwalechelelwe.

5 Pakuwa Kilisito atulechelele kutyochela mu ukapolo. Nipele njimanje mpela wandu walechelelwe, ni kasinjitchisya kuwa mu itawiko ya ukapolo sooni. 2 Mpilikane! Une che Paolo ngunsalila wanyamwe kuti mwajitichisya kuumbala, Kilisito chawoneche nga wa chindu kukwenu. 3 Uneji ngusala pangasisa, munda jwakwitichisya kuumbala akusachilwa akamulise Malajisyo gose ga Akunnungu gawapele che Musa. 4 Iwaga nkusosanga tuwalanjikwe wandu wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugakamulisa malajisyo, niisapwile kwakutalichila ni Kilisito ni nkanile wema wa Akunnungu. 5 Nambo uweji tukulolela kutendekwa wandu wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni kwa litala lya machili ga Mbumu jwa Akunnungu, tukulindilila chele chindu. 6 Pakuwa twalumbikanaga ni Che Yesu Kilisito, kuumbala pane ungaumbala ngakukutenda chindu. Nambo chachili chambone chili chikulupi chachikuloswa kwa kunonyelana. 7 Mwaliji nkupanganya yambone mu utame wenu! Ana waani anekasisye kuti nkaupilikanichisya usyene? 8 Jwatesile chelechi ngana wa Akunnungu wakumbilanga wanyamwe. 9 Majiganyo ga unami ga, gali mpela amila kanandi jajikutumusya utandi wantundu. 10 Nkulumbikana kwetu ni Ambuje ngukulupilila kuti chituwe ni ntima umo. Jwejejo jwakunsupusyanga chalamulikwe ni Akunnungu, namose awe ncheni. 11 Achalongo achinjangu, iwaga ngwendelechele kwalalichila wandu aumbale, ligongo chi ngusauswa? Ikaliji yeleyo, wandu ngakachimwe ni kulalichila kwangu yankati nsalaba wa Kilisito. 12 Mmbaya wele wakunsausya wanyamwe kwa kunkanganichisya mmumbale akalikatile iwalo yao ya uwelesi. 13 Wanyamwe achalongo achinjangu mwaflananjikwe ni Akunnungu nlechelelwe kutyochela mu ukapolo. Nambo kulecheleswa kwenu kunaawe ligongo lya kujikuya tama simpagwile nasyo, nambo ntumichilane

kwa unonyelo. **14** Pakuŵa Malajisyo gose gakumalila kwakukamula lilajisyo limo, nombelyo, “Munonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.” **15** Nambo mwalumanaga ni kulyangana mpela inyama ya chikali ya mwikonde, nilolechesye kuti ngasinjonangana. **16** Nipele nguti yelei: Utame wenu ulongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu, ni wanyamwe ngasankuya sooni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. **17** Pakuŵa tama simpagwilwe nasyo sikukanilana ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ikukanilana ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. Yeleyo indu iwili ikukanilana, kwa ligongo lyo ngankombolanga kupanganya inkusaka mwachinsyene. **18** Nambo iwaga nkulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nganimma sooni paasi pa ulamusi wa Malajisyo. **19** Nipele masengo gagakutyochelela ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni, chigwagwa ni chikululu ni lipamo, **20** kupopelela inyago ni usawi ni umagongo ni uwanga ni wiu ni lutumbilo ni chilema ni makani ni kujitindanya mipingo ja wandu, **21** kuchimwa ni kukolelwa ni chindimba changalumbana ni indu ine yaikulandana ni yeleyo, ngunjamuka mpela inatite pakulongolela kunjamuka, wandu wakupanganya yeleyo ngaajinjila mu Umwenye wa Akunnungu. **22** Nambo mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu akuŵa ni unonyelo ni lukondwa ni chitendewe ni upilili ni nima wa kutyosya ni umbone ni chikulupilichiko, **23** kulitimalika ni kulisiwila kutenda sambi. Ngapagwa malajisyo gagakukombola kuikanila indu yi. **24** Nombe wandu waali wakwe Kilisito Yesu, asiwambile tama syao syangalumbana syapagwile nasyo ni kuleka kuipanganya indu yangalumbana iwanonyelaga kuipanganya. **25** Twatamaga kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nipele tukuye yakuti kusaka Mbumu jwa Akunnungu. **26** Tukalilapa, ni tunatandane atamuno kukolelana wiu.

6 Achalongo achinjangu, iwaga mundu chapanganye sambi, wanyamwe wankulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu munjamuche mundu jo kwa kulitimalika. Nambo nilolechesye mwachinsyene kuti nkalinjikwa. **2** Njgalilane misigo, kwakupanganya yeleyo chingamalichisye malajisyo ga Kilisito. **3** Pakuŵa mundu aliganisyaaga kuti welewo ali chindu, namuno welewo nganaŵa chindu, akulilambusya asyene. **4** Nambo jwalijose alolechesye yakuti pakutama. Iwaga akutama yambone, chakombole kusangalalila nsyene pangalilandanya ni utame wa mundu jwine. **5** Pakuŵa jwalijose chalamulikwe kwa ipanganyo yakwe nsyene. **6** Mundu jwalijose jwakujiganywa Ngani Jambone akusachilwa angawile jwakunjiganya indu yambone yakwete. **7** Nkalambusyana, Akunnungu ngakutendelwa chipongwe, pakuŵa chachili chose chakupanda mundu, chelecho ni chaagungule. **8** Pakuŵa mundu jwakupanda kwakusikuya tama syangalumbana syapagwile nasyo, chaagungule uwonasi nambo jwakupanda kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, chagungule umi wa moŵa gose pangali mbesi. (**aiōnios g166**) **9** Soonni tukapela kutendekanya yambone, pakuŵa naga ngatukupwa nima chitugungule kwa katema kakwe. **10** Nipele, kila patukukola lipesa, twatendele wandu wose indu yambone, nnopennope kwa achinjetu wakunkulupilila Che Yesu. **11** Nlole inguti pakunnembela malembo gamakulungwa kwa nkono wangu

nansyene! **12** Aŵala wose wakusaka kuloleka wakusalala kwa indu ya mchiilu ni wakunkanganichisya wanyamwe mmumbale. Akupanganya yeleyo kuti anasauche kwa ligongo lya kujiganya pe nkati nsalaba wa Kilisito. **13** Pakuŵa namose waumbele ŵala ngakugapilikanichisya Malajisyo, nambo akusaka wanyamwe mmumbaswe akombole kulifuna kuti ntekawajitichisya ligongo lya kuumbala kwa iilu yenu. **14** Nambo une ngangulifuna kwa chachili chose, ikaŵe ngulifunila kuwambikwa pansalaba Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, pakuŵa kwa litala lya nsalaba wo, indu yose ya pachilambo ili yangalimate kukwangu ligongo ndili nti mundu juwile kwa indu yo. **15** Pakuŵa kuumbala atamuno ungaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikulungwa chili mundu kutendekwa jwasambano. **16** Ni wose wakukulupilila yeleyo, ngwasachila chitendewe ni chanasa, wandu ŵa ku Isilaeli, ni wandu wose ŵa Akunnungu. **17** Chitandile sambano anaasausye mundu sooni nkati indu yi, pakuŵa ngwete chimanyisyo pa chiilu pangu chachikulosya kuti une ndili jwakwe Che Yesu Kilisito. **18** Achalongo achinjangu, upile wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose. Elo.

W̄aefeso

1 Une che Paolo, nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu. Ngunnembela w̄anyamwe w̄andu w̄a Akunnungu w̄ankutama ku Efeso, w̄ankukulupilichika nkulumbikana ni Kilisito Yesu. **2** Ngummendela upile ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati w̄etu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito. **3** Twakusyē Akunnungu w̄aali Atati w̄a Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. Pakuw̄a nkulumbikana ni Kilisito, atupele uwe upile wose waukutyochela kwinani kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu. **4** Namose chilambo chikanaw̄e gumbikwa, Akunnungu w̄atusagwile uwe kuti tuw̄e w̄andu w̄akwe nkulumbikana ni Kilisito, kuti tuw̄e w̄aswela ni w̄angali sambu paujo pao. Kwa ligongo lya unonyelo wao, **5** Akunnungu w̄asachile chitandile kundanda, ni w̄atusagwile uwe, kuti tutendekwe w̄anache w̄ao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni iw̄atite pakunonyelwa ni kusaka. **6** Nipele twalape Akunnungu kwa ligongo lya umbone wao wekulu, pakuw̄a w̄atupele Mwanagwao juw̄annonyele nti ntuuka. **7** Kwa kulumbikana ni Kilisito uwe tukuwombolwa kwa miasi jao, yaani tukulecheleswa sambu syetu. Yele ni wautite ukulu wa upile wao, **8** uw̄atujitilile kwakuchuluka kwa lunda lose ni manyilisi wakwe wose. **9** Akunnungu atesile achila chiw̄asakaga kuchipanganya. Atumanyisyē yantemela yaisachile amalichisyē kwa litala lya Kilisito. **10** Yeleyo chitendekwe pa katema kaka w̄ichikwe ni Akunnungu, pachasonganganye indu yose pamo yaali kwinani ni yaali mu chilambo ni yose ilongoswe ni Kilisito. **11** Kwa kulumbikana ni Kilisito, uwe twasagulikwe tuw̄e w̄andu w̄akwe mpela iw̄atite pakusaka Akunnungu chitandile kalakala. Akunnungu akupanganya indu yose mpela yakuti pakusaka ni kulamula nsyene. **12** Kwa yeleyo, uweji w̄atulongole kwakulupilila Kilisito, tuulape ukulu wa Akunnungu. **13** Ni w̄anyamwe w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi nombe, mwapilikene utenga wa usyene, yaani Ngani Jambone jajikunnychichisa ukulupusyo. Mwakulupilile Kilisito, nombe Akunnungu kwakulosya kuti w̄anyamwe ndi w̄andu w̄akwe, kwakulumbikana ni Kilisito annembile chimanyisyo kwakumpa Mbumu jwa Akunnungu mpela iw̄atite pakulanga kalakala. **14** Mbumu jo ni jwakwimilila indu yose yalanjile Akunnungu kwa w̄andu w̄akwe. Chindu chi chikutumanyisya kuti Akunnungu chiw̄awombole w̄andu w̄akwe. Tuulape ukulu wakwe. **15** Kwa ligongo lya, chitandile panapilikene inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela w̄andu wose w̄a Akunnungu, **16** une nganguleka kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu. Ngunkumbuchila mmapopelo gangu. **17** Ngwendelechela kwapopela Atati w̄aali ni ukulu, Akunnungu w̄a Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito, ampe w̄anyamwe Mbumu jwakwe kuti nkole lunda ni chiunukuko kuti nkombole kwamanyilila w̄elewo uchenene. **18** Ngwa w̄enda Akunnungu ambunukule mitima jenu kuti nkombole kulola lilanguka lyakwe kuti mmanyilile chilolelo chammilale ni ukulu wekulungwa wa upile uw̄aagosele w̄andu w̄akwe, **19** ni kugamanyilila machili gakwe gamakulungwa nnope kwetu uwe w̄atukwakulupilila. Machili gagakulungwa masengo mwa uweji ni gakulandana ni machili gamakulungwa gala, **20**

gawatumie pawansyusisye Kilisito ni kuntamika kunkono wakwe wa kundyo wa machili kwinani. **21** Kweleko Kilisito ali jwankulu pachanya pa achakulu wose ni w̄aali ni ulamusi wose ni machili ni mamwenye. Ni liina lyakwe lili lyekulu pachanya meena gaakupegwa w̄andu pa chilambo chi ni chilambo chachikwika. (aion g165) **22** Akunnungu w̄apele Kilisito ulamusi pa indu yose. Nombe Akunnungu ammisile aw̄e ntwē wa mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito kuti alongosye indu yose. **23** W̄andu w̄akunkulupilila Kilisito ali chilu cha Kilisito, nombewo ali utindimiso wa Kilisito w̄akutumisa indu yose.

2 W̄anyamwe kalakala mwaliwi wawe mu utame wa mbumu kwa ligongo lya ungaajitichisa Akunnungu ni sambu syenu. **2** Katema ko mwatemi malinga ni wende wangelimate wa w̄andu w̄a chilambo chino. Mwampilikanichisyē jwankulu jwa masoka ga machili jwa kwiunde, lisoka lyalikwatawala sambano w̄andu w̄angakwajitichisa Akunnungu. (aion g165) **3** Kalakala, nowēji twaliwi mpela w̄elewo. Twatemi kwakukuya tama syangalumbana sitwapagwile nasyo ni kutendekanya yeila pe yakuinonyelesya iilu ni lunda lwetu. Kwa ligongo lya kulandana kwetu nkupagwa, twawajilwe kulamulikwa ni Akunnungu mpela w̄andu w̄ane. **4** Nambo Akunnungu ali w̄a chanasa chachijinjili, w̄atunonyele uweji kwa unonyelo wao wekulungwa, **5** namose patwaliwi mpela tuwile mu utame wetu wa chibumu, kwa ligongo lya sambu syetu, Akunnungu w̄atutesile w̄ajumi pamo ni Kilisito. Kwayeke tukulupwiswe kwa upile wa Akunnungu. **6** Kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, Akunnungu atusyusisye pamo nawo kuti tukatawale pamo nawo kwinani. **7** W̄atesile yeleyo kuti alosye umbone wao wekulungwa wangakupimika kwa iwelesi yose ichiiche kwa litala lya unonyelo wakwe nkulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito. (aion g165) **8** Paku w̄a, kwa umbone wa Akunnungu, nkulupwiche kwa litala lya chikulupi. Chelecho ngachikutyochela kukwenu mwachinsyene nambo uli ntuuka wa Akunnungu. **9** Nga w̄a kwa ipanganyo yenu, kwayeke mundu jwalijose akalikusya kwa chachili chose. **10** Akunnungu atugumbile ni kuw̄a w̄asambano, ni kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, w̄atugumbile kuti tutame ni kupanganya yambone yaiw̄ichikwe chile ni Akunnungu tuipanganye. **11** Nipele nkumbuchile imwatite paku w̄a kalakala w̄anyamwe w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi w̄ankuwilanjikwa w̄angaumbala ni W̄ayahudi w̄akuliw̄ilanga w̄aumbale, kwa ligongo lya chindu chachitendekwe ni w̄andu mu iilu yao. **12** Kele katema ko mwaliwi ngankwamanyilila Kilisito, w̄anyamwe mwasapulikwe kutyochela mu Waisilaeli w̄awasagulikwe ni Akunnungu. Mwaliwi achalendo pasikati jao. Nganinkola chachili chose pa chilanga cha Akunnungu chiw̄achilanjile kwa w̄andu w̄akwe ni mwatemi pachilambo pangali chilolelo ni kwamanyilila Akunnungu. **13** Nambo sambano, nkulumbikana ni Kilisito Yesu, w̄anyamwe umwaliwi kwakutalika kalakala, nli pachiw̄andi kwa litala lya miasi ja Kilisito. **14** Paku w̄a Kilisito nsyene atujigalile chitendewe chakwatenda W̄ayahudi ni w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi kuw̄a w̄amo. Kwa litala lya kuchityosya chiilu chao mpela sadaka, w̄autyosisyē umagongo uwaliwi kwalekanganya mpela likumba pasikati jao. **15** W̄elewo w̄agatoyisye Malajisyo ga Chiyahudi pamo ni majiganyo gakwe kuti w̄atende W̄ayahudi ni w̄andu

wangaŵa Wayahudi kuŵa wamo nkulumbikana nawo, ni kwa kutenda yeŵe wachiichenawo chitendeweŵe. **16** Kwa kuchityosya chilu chakwe mpela sadaka pa nsalaba, Kilisito aujonasile umagongo wao. Kwa nsalaba ajitesile mipingo jiwili jo kuŵa wamo ni kwajilanya ni Akunnungu. **17** Nipele, Kilisito waiche kukulalichila Ngani Jambone ja chitendeweŵe kukwenu wanyamwe wandu wangaŵa Wayahudi, wandi kwakutalikangana ni Akunnungu ni kwa Wayahudi waali chiwandi ni Akunnungu. **18** Pakuŵa kutyochela ni aila yaiteŵe Kilisito, uweji wose, Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi, tukukombola kwajaulila Atati kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jumo. **19** Nipele chitandile sambano, wanyamwe wandu wangaŵa Wayahudi nganimma achalendo sooni namose nganimma wakupita. Sambano ndi wandu wa nnango umo pamo ni wandu wa Akunnungu, ni sooni waali mu nyumba ja Akunnungu. **20** Iyoyo wanyamwe ntwikwe pa nsingi wauwichikwe ni achinduna ni wakulondola wa Akunnungu ni Che Yesu Kilisito asyene lili luchanamila lwekulungwa lwakwimichila nyumba. **21** Welewo ni wakujilumbikanya nyumba jose ni kujikusya mpaka jiwu Nyumba ja Akunnungu jajiswela jajityosyewe kwa ligongo lya Ambuje. **22** Nkulumbikana ni Kilisito, nomwe wakwe nkutawikwa pamo ni wandu wane wose, mme pakutama pao Akunnungu kwa litala lya Mbumu jwakwe.

3 Kwa ligongo li, une che Paolo, ndili jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito ni kwa ligongo ngunalichila wanyamwe wandu wangaŵa Wayahudi. **2** Isyene mpilikene kuti, kwa upile wao, Akunnungu ambele masengo ga kwa ligongo lyenu. **3** Akunnungu amunukulile nachimanye chindu chantemela chachisisiche, mpela inalongolele kunnembela kwa wipi. **4** Ni wanyamwe mwasyomaga yeleyi, chinkombole kumanyilila inguti kumanyilila ntemela wa Kilisito. **5** Kalakala wandu nganamanyiswa chantemela cho, nambo sambano Akunnungu waunukulile achinduna ni wakulondola wao waswela achimanyilile chantemela cho kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu. **6** Ntemela wene ni weleu, kwa litala lya Ngani Jambone wandu wangaŵa Wayahudi akupegwa ni Akunnungu upile wao yalumo ni Wayahudi. Wandu wo ali iwalo ya chilu chimo, nombewo akupocheŵa iyoyo liuto lya indu ya chilanga cha Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu. **7** Natendekwe katumetume jwa Ngani Jambone kwa litala lya ntuuka wa umbone wambeŵe Akunnungu kwa litala lya machili gao. **8** Uneji ndili muntu jwannandi kupunda wandu wose wa Akunnungu, nambo Akunnungu ambele ntuuka wa kwalalichila wandu wangaŵa Wayahudi Ngani Jambone ja upile wa Kilisito wangaukukomboleka kuwalanjikwa. **9** Nasagulikwe kuti naalosye wandu wose chantemela cha Akunnungu yachikuti pakupanganya masengo. Akunnungu wawagumbile indu yose, wasisile chantemela cho kwa iwelesi yose chitandile kalakala. **(aiōn g165)** **10** Nambo sambano, kwa litala lya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ni wakutawala ni waali ni machili kwini alumanyilile lunda lwa Akunnungu mu indu yose. **11** Akunnungu watesile yeŵe kwa litala lya Ambuje wetu Kilisito Yesu mpela iwasachile moŵa gose pangali mbesi. **(aiōn g165)** **12** Kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito ni kwa wakukulupilila

wewo tukukombola kwajaulila Akunnungu nkulimbila ni pangali lipamba. **13** Nipele ngunchondelela kuti kasintenguka ntima kwa kulaga kungulaga kwa ligongo lyenu, pakuŵa ayi yose ili kwa ligongo lya ukulu wenu. **14** Kwa ligongo li ngutindiwala kwapopela Atati, **15** kutyochela kukwao ngosyo syose kwini ni pachilambo tutupocheŵe meena ga usyene. **16** Ngwaŵenda Akunnungu, waali winji wa ukulu, anlimbisyemitima jenu kwa machili ga Mbumu jwakwe. **17** Ni Kilisito atame mmitima jenu kwa chikulupi. Ngumpopelela kuti nkole michiga ni kwima nkulimbila mu unonyelo wa Akunnungu, **18** kuti wanyamwe pamo ni wandu wose wa Akunnungu nkombole kumanyilila unonyelo wa Kilisito, yaŵi chitandilo ni uleu ni mu chikwesya ni mu kwendesya. **19** Isyene, nkombole kumanyilila unonyelo wa Kilisito, waukupunda umanyilisi wose ni kwayele ngumbaswe ni ujenelo wose wa Akunnungu. **20** Twakusye Akunnungu wakukombola kutendekanya gamakulungwa nnope kupunda itukuiwenda ni kuiganisya, kwa litala lya machili gao gagakupanganya masengo nkati mwetu. **21** Elo, twakusye Akunnungu kwa litala lya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ni kwa litala lya Kilisito Yesu nsyene, katema kose ni moŵa gose pangali mbesi. **Elo. (aiōn g165)**

4 Nipele, uneji jundi jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje, ngunchondelela nteme mpela yatite kunsalila Akunnungu nteme pawamilasile. **2** Mmeje wakultimalika ni chitungato ni wakupililila, mpilililane jwine ni jwine kwa unonyelo. **3** Nlimbile nnope kuugosa umo wauichiswe ni Mbumu jwa Akunnungu kwa litala lya chitendeweŵe chachikunlumbikanya. **4** Chipali chilu chimo cha Kilisito ni Mbumu jwa Akunnungu jumo, nti chilolelo chimwawilanjikwe ni Akunnungu chachitite kuŵa chimo. **5** Apali Ambuje wamo ni chikulupi chimo ni ubatiso umo. **6** Akunnungu wamo, waali Atati wa wose, welewo ali pachanya pa wose ni akupanganya masengo kupunda wose ni ali nkati mwa wandu wakwe wose. **7** Kila muntu pasikati jetu apocheŵe ntuuka kutyochela kwa Akunnungu mpela yatite pakupegwa ni Kilisito. **8** Mpela ila igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, "Pawakwesile kwini, waulongwesye mpingo wa wandu watawukwe, ni wapele wandu mituuka." **9** Nipele, pakuwecheta, "Wakwesile kwini, ana malumbo gakwe chichi? Malumbo gakwe ni kuti watulwiche kaje mpaka paasi chilambo. **10** Welewo wawatulwiche ali wawowo wawakwesile kwini nnope kupunda kwiunde kose kuti aitende indu yose yaigumbile imalile. **11** Jwelejo ni juwasagwile wandu wane kuŵa achinduna ni wane kuŵa wakulondola wa Akunnungu ni wane kuŵa wakulalichila Ngani Jambone ni wane kuŵa wakuchinga ni wakwiganya. **12** Watesile yeleyo kuti akombole kwaŵika chile wandu wose wa Akunnungu kwa ligongo lya masengo ga Chikiliso, kuti achigumbe chilu cha Kilisito. **13** Kwayele uweji wose tulumbikane kwapamo mu chikulupi ni kumanyilila Mwana jwa Akunnungu, tuwe watukusile mu chikulupi ni kuichila utindimiso wa Kilisito. **14** Nipele, ngatuwa sooni mpela wanache, tuchijigalikwaga akuno ni akuno mpela matumbela gagakuutwa ni mbungo jajilijose ja majiganyo gagakutyosekwa ni wandu wakwalambusya wane ni kwasoyasya wandu kwa kwalyungasya. **15** Nambo twawechetaga yankati usyene kwa unonyelo, tutukule mu chikulupi ni kwaichilila Kilisito, waali ntwewa mpingo wa

wandu wákunkulupilila. 16 Kwa kulongoswa ni Kilisito, iwálo yose ya chiilu ikulumbikana pamo kwa ntasi ni chiilu chose chikukamulangana kwa ukamuchisyo wa iwálo yakwe. Nipele chiwálo chachili chose chapanganyaga masengo uchenene, chiilu chose chikukula ni kuligumba mu unonyelo. 17 Nipele, kwa liina Iya Ambuje ngunjamuka yeleyi, kasinjenda sooni mpela wáandu wángakwamanyilila Akunnungu, wákusikuya ng'anisyo syao syangalimate. 18 Wáandu wo lunda lwao luli mu chipi, ni alekangenywe ni umi wa Akunnungu kwa ligongo Iya kulowéla kwao ni kukakatima kwa mitima jao. 19 Wányamwo nganakola soni ni ajinjile mu chigongomalo ni akusaka kupanganya indu ya soni pangaleka. 20 Nambo wányamwe nganinjiliganya yeleyo nkati Kilisito. 21 Isyene mwapiikene uchenene nkati Che Yesu ni wányamwe ndi wákulijiganya wákwe, mwajiganyikwe mwa wélewo ni usyene wauli nkati mwao. 22 Mwajiganyikwe kuula utame wenu wa kalakala, yaani undu wenu wa kalakala uwajiji nkonasikwa kwa ligongo Iya misese ja kulambusya. 23 Mpanganyikwe wa sambano mmitima ni ng'anisyo syenu. 24 Mmwale undu wa sambano waupanganyichikwe chisau ni Akunnungu, waukoleka kwakutama yambone ni uswela wa usyene. 25 Kwa yeleyo, nneche unami. Wajijose awechete usyene ni njakwe, pakuwa uwe wose tuli iwálo ya chiilu cha Kilisito. 26 Mwatumbilaga, ni lutumbilo lwenu lukantendekasya kupanganya sambi, ni lutumbilo lwenu lukalonjela muusi wose. 27 Kasimwapa lipesa Shetani. 28 Juwajiwaga akajiwá sooni, nambo apanganye masengo gambone kwa makono gakwe kuti akole chindu chakwakamuchisya wákulaga. 29 Nkawecheta malowe gangalimate, nambo mmechete malowe gambone gagakwalimbichisya wáandu kuti malowe gunkuwecheta gakamuchisye wáandu wákugapilikana. 30 Ngasimunsupusya Mbumu jwa Akunnungu pakuwa wélewo ali chimanyisyo cha Akunnungu kukwenu chakulosya kuti wányamwe ndi wáandu wákwe, nombe mbumu akulosya Iyuwa lichaiche Akunnungu kukwawombola wáandu wákwe. 31 Ngasimma ni ligongo mu ntima mwe ni ngasimwatumbilila wáandu wáne ni ngasimma ni uchimwa ni ngasimnyana ni kutukana ni kuleka chigongomalo chachili chose. 32 Nambo mme ni mitima jambone ja kukolelana chanasajwine ni jwine, nnechelesyane mpela yatite pakunnechesya Akunnungu kwa litala Iya Kilisito.

5 Mwasyasye Akunnungu pakuwa wányamwe ndi wánache wáowákunonyelwa. 2 Ntameje kwa kunonyelana, mpela Kilisito iwátite pakutunonyela ni kuutyosya umi wakwe kwiligongo Iyetu nti mbopesi jakununjila ni sadaka jajikwanonyela Akunnungu. 3 Nambo pakuwa wányamwe ndi wáandu wa Akunnungu, nipele chikululu ni usakwa wauli wose pane chilema chikakolanjikwa pasikati jenu. 4 Ngasimecheta malowe ga soni ni gangalimate pane ga makani ngakawajilwa kose kukwenu, nambo mmbaya kuwecheta malowe gakwatogolela Akunnungu. 5 Mmanyilile isyene kuti jwachikululu wjajijose ni jwasakwa ni jwalipamo, mundu jwanti yele ali chisau mundu jwakuchipopelela chinyago ni mundu wjajijose jwanti yele ngaapata chindu mu Umwenye wa Kilisito ni wa Akunnungu. 6 Akanlambusya mundu kwa malowe gangalimate, kwa ligongo Iya gelego Akunnungu akwalamula wele wángakwapilikanichisya. 7 Nipele wányamwe

nkakamulangana nawo. 8 Wányamwe kalakala mwajiji pa chipi, sambano wányamwe ndi wáandu wa Ambuje, nkutamanga palulanga. Kwayele ntemanje mpela wáandu wáali mu lulanga, 9 pakuwa kutama palulanga kukuntenda mpanganye indu yambone ni kupanganya indu yakusaka Akunnungu ni kuwecheta ya usyene. 10 Nchalile kuimanyilila yaikwanonyelesya Ambuje. 11 Nipele nkaliwanganya nkupanganya ipanganyo yangalimate ya mu chipi, nambo mwaichisye wáandu palulanga. 12 Ligongo indu yakupanganya kwachisyepela ikutesya soni namose kuiwálanga. 13 Nambo yose yaikwichisya palulanga, ikuloleka pangasisika, 14 pakuwa lulanga ni Iwalukulosya indu yose pangasisika. Kwa ligongo Iyo Malembelo gakuti, "Njimuche mmweji ungonile, nsyuche, nombe Kilisito chanlanguchisye." 15 Nipele nilolechesye inkuti kutama. Nkatama mpela wáandu wákulowéla nambo ntame mpela wáandu wáandi ni lunda. 16 Ntumie uchenene katema kandi nako kwa kupanganya indu yambone, pakuwa mowa ga gali gakusakala. 17 Kwa ligongo Iyo nkawa wákulowéla, nambo nsose kuimanyilila aila yakuisaka Ambuje mpanganye. 18 Kasinkolelwa divai pakuwa kukolelwa kukutesya mundu apanganye indu yangalumbana panganganyisa ichikopochele. Nambo ngumbaswe Mbumu jwa Akunnungu. 19 Pankukunguluka, mmechete kwa malowe ga Sabuli ni nyimbo sya kulapa ni nyimbo sya kupopelela. Mwajimbile Ambuje ni kwajangalalila kwa mitima jenu. 20 Mwatogolele Akunnungu Atati, mowa gose kwa indu yose, mu liina Iya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. 21 Kila mundu annolechese njakwe kwa kulitulusya kwa ligongo Iya kwachimbichisya Kilisito. 22 Wányamwe achimbumba, mwapiikanichisye achiwankwenu mpela inkuti kwapiikanichisya Ambuje. 23 Pakuwa jwanume akunlongosya wánkwa, mpela Kilisito nombe ali jwakulongsosya mpingo wa wáandu wákunkulupilila Kilisito. Nombe Kilisito nsyene ali wákwakulupusya wáandu wákunkulupilila, wáali chiilu chao. 24 Mpela ila mpingo wa wáandu wákunkulupilila Kilisito yakuti pakwapilikanichisya Kilisito, iyoyo achimbumba nombe wápiikanichisye achiwankwawo mu yose. 25 Ni wányamwe achalume, mwanonyele achiwankwenu mpela Kilisito yatite pakwanonyela mpingo wa wáandu wákunkulupilila Kilisito kwa kuutyosya umi wao kwa ligongo Iyao. 26 Watesile yeleyo kuti auwiche pajika mpingo wa wáandu wákunkulupilila Kilisito kwa ligongo Iya Akunnungu, ni kwajosya kwa ilowe Iyao mpela akwajosya ni meesi, 27 kuti akombole kulichisya mpingo wa wáandu wákunkulupilila Kilisito wáali waswela ni wáambone, wángali chilewo, atamuno ngwinyata, atamuno chachili chose chati iyoyo. 28 Iyoyo peyo achalume akusachilwa wánonyele achiwankwawo mpela yakuti kuinonyela iilu yao achinsyene. Jwanume jwakunonyela wánkwa akulinonyela nsyene. 29 Pakuwa ngapagwa mundu jwaakuchichima chiilu chakwe nsyene, nambo akuchilisya ni kuchigosa mpela Kilisito yakuti pakuugosa mpingo wa wáandu wákunkulupilila Kilisito, 30 ligongo uwe wose tuli iwálo ya chiilu chao. 31 Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, "Kwa ligongo li, jwanume chiwaaeleche atagigwe ni achikulugwe ni chalumbikane ni wánkwa, nombe wáwili wo cha we wámo." 32 Kwana usyene wausisiche waunukulikwe kukwangu mmalembelo nkati Kilisito ni mpingo wa wáandu wákwe wákunkulupilila. 33

Nambo ukungamba ni wanyamwe wakwe: Jwannume jwalijose annonyele wankwakwe mpela yakuti kulinonyela nsyene, ni jwambumba nombe ampilikanichisye wankwakwe.

6 Wanyamwe wanache mpapilikanichisye achawelezi wenu ligongo nkunkulupila Ambuje, pakuwa chelecho chili chambone kuchipanganya. **2** Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, "Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu." Lyeleli lili lilajisyo Iyaandanda lyalili ni chilanga, **3** ni, "Pachinkole upile ni kutama yaka yejinji pa chilambo." **4** Ni wanyamwe achatati kasimwatanda wanache wenu, nambo mwalele mpela yakuti pakusaka Ambuje kwakwalosya yakuti pakusachilwa kutama ni kwajiganya yele indu. **5** Wanyamwe achikapolo mpapilikanichisye achambuje wenu wa pachilambo pano kwa kwachimbichisya ni kwapilikanichisya ni kwa ntima wambone mpela nkwatumichila Kilisito. **6** Ntendeje yeleyo ngaŵa pe katema pakumbona wandu kuti mmoneche wambone, nambo mpanganye yaili unonyelo wa Akunnungu ni kwa ntima wose pakuwa wanyamwe ndi achikapolo wa Kilisito. **7** Mpanganye masengo genu kwakusangalala mpela nkwatumichila Ambuje ni ngaŵa mpela nkwatumichila wandu. **8** Mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakitenda yambone, atamuno ali kapolo pane jwalechelelwe chapochele mbote jakwe kutyochela kwa Ambuje. **9** Ni wanyamwe achakulu wa pachilambo ntende iyoyo kwa achikapolo wenu, nneche kwajogoya. Mmanyilile kuti wanyamwe ni welewo, nkwenje Ambuje wamo pe kwini, nombewo nganakola lusagu. **10** Nipele kwakumalichisya, njime nkulimbila nkulumbikana ni Ambuje ni kwakukamuswa ni machili gao gamakulungwa. **11** Njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti nkombole kugakanila malindi ga Shetani. **12** Ligongo ngondo jetu ngatukumenyana ni wandu, nambo tukumenyana ni masoka gagakutama mu chilambo cha mbumu yaani achakulu ni wakwete ulamusi ni wakwete machili, wakuchilongosya chilambo cha chipi cha chigongomalo. (aiōn g165) **13** Kwa ligongo lya njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti pachijiche ngondo nkombole kugapunda machili ga jwachigongomalo jula, pachimmale kumenyana chinkombole kwima nkulimbila. **14** Nipele, njime nkulimbila, usyene uweje mpela nkanda mchiunu mwenu, ni kuwoneka kwenu wambone paujo pa Akunnungu kuweje mpela chiwalo cha chisyano chakulichenjela pa ntima, **15** ni kukola lungwanu lwa kwalalichila wandu Ngani Jambone ja chitendeweke luweje mpela inkuti pakuwala ilatu ya ngondo. **16** Kupunda yeleyo yose, chikulupi chenu chichiwe mpela ngao mmakono genu kuti nkombole kujisima mipamba jose ja mooto ja Jwachigongomalo. **17** Mpochele ukulupusyo mpela chisoti cha chisyano, ni liloŵe lya Akunnungu mpela lipanga lyankupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu. **18** Mpopelele katema kose, nchiwendaga ukamuchisyo wa Akunnungu. Mpopelele katema kose mpela inkuti pakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. Nchesyanje pangapela kwapopelele wandu wose wa Akunnungu. **19** Iyoyo mumbopelele, kuti Akunnungu ambe malowe gakuwecheta ni ngombole kwamanyisa wandu yantemela ya Ngani Jambone pangali lipamba. **20** Une ndili wantenga kwa ligongo lya Ngani Jambone namuno sambano

ndili mu chitaŵiko. Mumbopelele, kuti ngombole kujalalichila Ngani Jambone pangali lipamba mpela inguti pakusachilwa. **21** Che Tukiko, njetu jwakunonyelwa ni jwakutumichila jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje chansalile ngani syangu syose ni inguti pakwendelechela ni mmanyilile inguti pakupanganya masengo. **22** Nguntuma kukwenu kwa ligongo lya chindu chi, ansalile ngani sya nkati uweji ni kuntulasya mitima jenu. **23** Achalongo achinjangu, ngummendela chitendeweke ni unonyelo ni chikulupi kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito. **24** Ngawaŵendela umbone kwa Akunnungu awala wose wakwanonyela Ambuje wetu Che Yesu Kilisito kwa unonyelo wangali mbesi.

Wafilipi

1 Une che Paolo pamo ni che Timoseo, wakutumichila wa Kilisito Yesu, tukunnembela wanyamwe, wandu wa Akunnungu wose wanakutama ku Filipi wanlumbikene ni Kilisito Yesu, pamo ni achakumu ni achikamusi wa mpingo wa wandu wakunkulupiliila Kilisito. **2** Tukummendela umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje wetu Kilisito Yesu. **3** Ngwatogolela Akunnungu wangu katema kose pangunkumbuchila. **4** Katema kose pangumpopelela wanyamwe wose, ngupopela njisengwaga, **5** kwa yankuti kamulangana ni une, pa masengo ga kwalalichila wandu Ngani Jambone, chitandile lya wanda lila mpaka lelo jino. **6** Isyene ngumanyiliila kuti Akunnungu jwagatandisye masengo gambona ga mmitima mwenu, chagajendelechese mpaka pachigamalile pa lya wanda lya kuuja Kilisito Yesu lila. **7** Nguwajilwa kuganisa kwanti nyi nkati wanyamwe, ligongo ngunkumbuchila katema kose. Pakuwa mwakamulene none pa umbone ula umbegwilwe ni Akunnungu wa kujichenjela ni kujilimbisya Ngani Jambone katema panaliji mu chitawiko ni panaliji nechelelwe. **8** Akunnungu ali jwaumboni jwangu kuti ngusala isyene kuti ngunonyela wanyamwe kwa ntima wangu wose, kwa unonyelo ulaula wa Kilisito Yesu. **9** Ngwapopelela Akunnungu kuti unonyelo wenu ujonjecheke kukula nopenopene ni nkolunda ni umanyilisi, **10** kuti nkombole kusagula indu yaili yambone. Sooni mitima jenu jiwoneche jeswela, wangali magambo mpaka lya wanda lya kuuja Kilisito lila. **11** Utame wenu tiugumbaswe ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu yaikutyochela kwa Kilisito Yesu pe, kwa ligongo lya ukulu ni ulape wa Akunnungu. **12** Achalongo achinjangu ngusaka manyilile kuti, iyasimene yangamwisye kwannope kwenesya Ngani Jambone. **13** Kwa ligongo lya wakulindilila wose wa nyumba ja mwenye, pamo ni wane wose, akumanyilila kuti ndili mchitawiko, ligongo ngwatumichila Kilisito. **14** Kuta wika kwangu kwatesile achalongo wajinji wawankulupilile Ambuje kuchalila kwannope mu kulalichila Lilo we lya Akunnungu pangali lipamba. **15** Isyene, wampepe mwa wandu wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa wiu ni umenyani, nambo wandu wane akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wambone wa kwakamuchisya wandu. **16** Wandu wa ntima wambone akulalichila Ngani Jambone kwa ntima wa unonyelo, akumanyilila kuti Akunnungu ambele masengo ga, gakujichenjela Ngani Jambone. **17** Wandu wane wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wanalumbana ni ngawa kwa ntima wambone. Wanyawo akuganichisya kuti tanyonjehesye kulaga nkuta wika kwangu. **18** Ngawa chindu kwangu une! Une ngusengwa iwaga wandu akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito mwamulimose, atamuno kwa ntima wambone pane kwa ntima wanalumbana. Sooni tinyendelechele kusengwa, **19** pakuwa ngumanyilila kuti kwakupopela kwenu ni kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Che Yesu Kilisito chingulupuswe kutyochela nkuta wika. **20** Chingusaka ni chingulolela, ninajaluche kwa kuleka kupanganya ingusachilwa kupanganya. Nambo ngamulimose ntima mo wa gose nopenopene sambano, kuti nankusye Kilisito mu utame

mu chiilu changu, iwaga ndili jwanjumi pane ndili wile. **21** Pakuwa kwa uneji kutama kuli kwatumichila Kilisito ni kuwa kuli kwambone nnope. **22** Nambo iwaga kwendelechelela kutama chingombole kupanganya masengo kwa kwakamuchisya wandu wane, pelepo nganguchimanyilila chakusagula. **23** Ndili pamalekano, ngusaka kutyoka mu chilambo chino nyaule kutama ni Kilisito pakuwa chelecho chili chindu chambone kupunda, **24** nambo chili chindu chambone nnope kwa ligongo lya wanyamwe najendelechelela kutama. **25** None ngumanyilila kuti chindame. Ni chinyendelechele kutama ni wanyamwe wose kuti nyendelechele kunkamuchisya mchikulupi ni kukola lukondwa. **26** Nipele pachinjilwa sooni ni wanyamwe chinkole ligongo lya kupunda kulifunila nkati une mu utame wenu nkulumbikana ni Kilisito Yesu. **27** Nipele, chachikusachilwa utame wenu uwe wakuwajilana ni Ngani Jambone ja Kilisito, kuti atamuno naikaga pane iwaga ngangwika, mbilikane kuti nkwiama chiimile ni kwa ntima umo, ni wose kwa pamo nchichichenjelaga chikulupi chachikwika ni Ngani Jambone. **28** Ngasimwajogopa kose wamagongo wenu, katema kose mu kamulimose ntima. Chelechi chichiwe chimanyisyo chisyene kwa wanyawo kuti chajonasiche, nambo wanyamwe chimpunde pakuwa ukulupusyo ukutyochela kwa Akunnungu. **29** Pakuwa Akunnungu ambele wanyamwe lipesa lya kwatumichila Kilisito, ngawa kwa kukulupilila pe, nambo ni kwakulagaswa kwa ligongo lya o. **30** Sambano nkukamulana none pa ngondo. Ngondo jijo jimwaweni njimyanaga kalakala mpaka sambano ndili kungondo mpela inkuti pakupilikana.

2 Ana umi wenu nkulumbikana ni Kilisito ukuntaga machili? Ana unonyelo wao ukuntulasya? Ana nkwele umo ni Mbumu jwa Akunnungu ni kukolelana chanasa ni kukosyana jwine ni jwine? **2** Nipele ngummenda nlugumbasye lukondwa lwangu kwa nganiso simo ni kwa unonyelo umo ni kwa ntima umo ni nningwa umo. **3** Kasintenda chindu chachili chose kwa kukangana atamuno kwa kulikanganichila nambo nlitulusye jwine kwa jwine, jwalijose ammalanjile njakwe jwambone kumpunda nsyene. **4** Mundu jwalijose akasosa kutenda indu yaikusangalalisya nsyene nambo asose kutenda indu yaikusangalalisya wandu wane. **5** Nkolanje ntima uwowo waalinawo Kilisito Yesu. **6** Namose Kilisito waliji chisau Akunnungu, nambo ngaganichisya kuti kuwa chisau Akunnungu, chili chindu chakukamulana nacho. **7** Nambo walesile indu yose yaili yakwe, waliji mpela jwakutumichila, wapagwile ni kuwa mundu mpela wandu wane. **8** Walitulwisye ni kwajitichisya Akunnungu mpaka kwasika, elo, kwasika pa nsalaba. **9** Kwa ligongo lya Akunnungu wanyakwile mwinani nnope, wapele liina lyekulu kugapunda meena gose, **10** kuti kwakuchimbichikwa kwa liina lya Che Yesu, yepanganyikwe yose yaili kwini, ni yaili pachilambo, ni indu yaili paasi chilambo chitindi wale paujo pao, **11** ni mundu jwalijose asale kwa kang'wa jakwe kuti, Che Yesu Kilisito ali Ambuje kwa ukulu wa Akunnungu Atati. **12** Nipele, achambusanga wangu wakunonyelwa, mpela imwatite kwitichisya mo wa gose panaliji kukwenu, chiwe yambone mwajendelechelela kunyitichisya pa mo wa gano pandalichile ni wanyamwe. Njendelechele

kuipanganya yambone yaikuilana ni ukulupusyo wenu kwa kutemela ni kwa lipamba mpaka ukulupusyo wenu pachiumalile. **13** Pakuwa Akunnungu akupanganya masengo munkati mwenu ni kumpa ntima wakusaka ni ukombole wa kupanganya aila yakuisaka asyene. **14** Mpanganye yaili yose panganyinyita atamuno pangakangana, **15** kuti mme wanache wa usyene wa Akunnungu ni wangali ni sambu, wanakutama pasikati ja chilambo changalumbana ni chelyungasiche. Mmoneche pasikati jao nti ndondwa, syasikulanguchisya kwiunde, **16** akuno nli nkamulile chenenene liloŵe lyalikwichisya umi. Mwapanganyaga yeleyo uchenole chindu chakulifunila kukwenu pa lyuŵa lya kuuja kwa Kilisito, pakuwa chichiŵe chimanyisyo chakulosya kuti, kulimbila kwangu, ni masengo gangu, nganigaŵa ga bule. **17** Namose naulajikwaga ni miasi jangu jajitikaga kuwa mbopesi pamo ni chikulupi chenu ni masengo genu paujo pa Akunnungu, ngusengwa ni kusangalala pamo ni wanyamwe wose. **18** Ni wanyamwe iyoyo nsangalale, sooni nsangalaleje pamo ni une. **19** Nambo asakaga Ambuje Che Yesu, ngulolela kuntuma che Timoseo kukwenu pangakaŵa, kuti ngamuliswe ntima pachachimba ngani syenu. **20** Nganingola munda jwine jwali ni nningwa mpela wangu jutachichenjeuchila utame wenu. **21** Wandu wampepe akusosasosa kupoka kwa achinsyene pe, ngakuchenjeuka ni Ngani sya Che Yesu Kilisito. **22** Nkumanyilila mwachinsyene che Timoseo yatite kulosya kuti akuŵajilwa, pakuwa ŵelewo atumichile pamo ni une nti mwanache ni atagawe kunlalichila Ngani Jambone. **23** Ngulolela chinjintuma kukwenu chitema patinjijimanyilila itiingopochele apano. **24** None ngwakulupilila Ambuje kuti tiiche kukunnola pangakaŵa. **25** Nambo yamajile kummusya kukwenu nlongo njetu che Epaflodito katumetume njangu pa masengo ga kujichenjela Ngani Jambone. Iyoyo ali jwantenga jwenu jumwantumile achenjeuchile yaikuusowa. **26** Jwelejo akunnajila kwannope kwawona wanyamwe wose, wasongoneche nnope pakuwa mwapilikene kuti alwasileje. **27** Kusyene, alwasileje mwa kuwandichila kuwa. Nambo Akunnungu wanakolele chanasa, nganankolela chanasa jwelejo pe, nambo ni une jwakwe kuti ninapunde kusongoneka. **28** Kwayele, nguntuma kukwenu chitema pe kuti pachimwaone sooni nsangalale ni une kulilasika kwangu kumale. **29** Nipele mumpochele kwa lukondwa lose nti nlongo njenu, nkulumbikana ni Ambuje. Mwachimbichisya wandu waali mpela jwelejo. **30** Pakuwa waliji mchakogoya cha kuwa kwa liwamba lya masengo ga Kilisito. Nombewo waliji mchakogoya kuti angamuchisye une apala pamwalepele mwachinsyene kungamuchisya.

3 Mbesi, achalongo achinjangu, nsengweje kwa ligongo lya kulumbikana ni Ambuje. Ngangupela kunlembela sooni indu ilaila inalongolele kunnembela, pakuwa yeleyo chiinfai wanyamwe. **2** Nililechesye ni awala wakuitendekanya ya chigongomalo, waali mpela mbwa, wandu wakukanganyichisya kuumbala. **3** Uweji tuli wandu waumbale isyene, ngaŵa wanyawo, pakuwa tukwapopela Akunnungu kwa kulongoswa ni Mbumu jwao ni tukulilapa kwakulumbikana ni Kilisito Yesu. Ngatukuikulupilila indu yaikutendekwa mu chilu. **4** Nambo uneji ngakombwele kuikulupilila indu yaikutendekwa mu chilu.

lwaga kwana munda jwakuganisisya kuti akukombola kulifunila chisyoŵelo cha kuumbala, une naapundile. **5** Naumbele panaliji ni moŵa nane pakumala kupagwa. Uneji ndili Mwisilaeli jwa lukosyo lwa Benyamini ni Mwebulania kwa chipago. Nkati kugakamulisya malajisyo, naliji Mfalisayo, **6** nachalile nnope kwalagasya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Nkati kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, naliji jwangali chileŵo. **7** Aila indu yose inaiweni ili yakupoka kwaune, sambano nguivona yangali chindu kwa ligongo lya Kilisito. **8** Elo, ngaŵa yeleyo pe, indu yose nguivona yangali chindu kwa ligongo lya chindu chachikulungwa chambone cha kwamanyilila Kilisito Yesu, Ambuje wangu. Kwa ligongo lya nyasile indu yose ni kwiŵalanjila usakwa kuti naapate Kilisito **9** ni kulumbikana nawo kuli kusyene. None nganguŵalanjilwa sooni jwambone paujo pa Akunnungu kwakujitichisya malajisyo, nambo nguŵalanjilwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwakulupilila Kilisito. Kwele kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kukutyochela kwa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. **10** Ngusaka namanyilile Kilisito ni machili ga kusyuka kwakwe, ngusaka laje mpela iŵatite kulaga ni kuwa kwa ligongo lya o mpela iŵatite kuwa kwa ligongo lyangu, **11** akuno njilolelaga kuti Akunnungu chasyusye. **12** Ngangusaka kusala kuti masile kwika kumbesi pane ndili jwamalilwe. Nambo nguchalila kuti mbate ntulilo, kwa litala lya wele ntulilo wo Kilisito Yesu asyene ambatile une meje jwao. **13** Achalongo achinjangu, nganguliganichisya kuti masile kupochela ntulilo, nambo nguchitenda chindu chimo pe, nguililaila indu yepite ni nguchalila kuti ngole indu yaikwika. **14** Nguutuka kuti nyiche kumbesi luwilo, kuti mbochele ntulilo wa Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi, aula uŵilanje watuŵilasile Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu. **15** Uwe wose watukusile mmbumu, tuganisyeye yimo. Naga nkwele maganisisyo gane, Akunnungu tambunukulile chindu cho. **16** Nambo, kwa yailiyose tujendelechele mmbujo mu litala lilyolyo lyatukuiye mpaka sambano. **17** Achalongo achinjangu, musyasye une. Mwaloleje yambone wakuchikuya chisyasyo cha majende gatumpele wanyamwe. **18** Nansalile kakajinji chindu chi, ni sambano ngunsalila sooni akuno njililaga, wandu wajinji akutama nti wammagongo wa nsalaba wa Kilisito. **19** Mbesi jao jili wonasi, pakuwa nnungu wao ali misese ja chilu. Akulilapila indu ya soni, ni ng'anisyo syao sili pachanya pa indu ya pachilambo pa. **20** Nambo uweji kumangwetu kwini, ni kutyochela kweleko tukwalolela Nkulupusyo jwetu kwa lungwanu Ambuje wetu Che Yesu Kilisito aiche kutyochela kwini. **21** Ŵelewo chaigalausye ilu yetu ya kuwola, ni kuilandanya iŵe mpela ni chilu chao cha ukulu. Kwa ukombole wo akukombola kuilongosya indu yose.

4 Kwayele, achalongo achinjangu wakunonyelwa, ngulajila kwannope kwaona sooni. Wanyamwe ni wanli lukondwa lwangu ni chindu changu chachili mpela singwa. Wakunonyelwa wangu ngummenda njime kwakulimbangana nkulumbikana ni Ambuje. **2** Ngunchondelela che Euodia ni che Sintike mme ni nningwa umo nti achalongo kwa kulumbikana ni Ambuje. **3** Nomwe katumetume njangu jwakukulupichika, ngummenda mwakamuchisye achakongwe wa, pakuwa walasile kwannope pamo noneji, pamasengo ga kwenesya Ngani Jambone pamo ni che Kelementi ni achinjangu wane waŵapanganyisye masengo

pamo noneji, wosewo meena gao galembechekwe mchitabu cha umi. **4** Nsengweje moŵa gose nkulumbikana ni Ambuje. Ngusala sooni nsengweje! **5** Kulitimalika kwenu kumanyiche kwa ŵandu wose, Ambuje ali chiŵandi kuuja. **6** Kasinlisausya nkati chindu chachili chose, nambo kwa chachili chose mwasalile Akunnungu kwa kupopela ni kwachondelela ni kwatogolela. **7** Ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu chachikupunda umanyilisi wauli wose wa ŵandu, tichigose mitima jenu ni miningwa jenu uchenene mu kulumbikana kwenu ni Kilisito Yesu. **8** Mbesi, achalongo achinjangu nganiseye nkati yose yambone ni yaikuŵajilwa kulapikwa ni indu yose ya usyene ni indu yambone ni indu yaikwanonyelesya Akunnungu ni yose yaili yambone, ni yaikuŵajilwa kwilapa, ni yose yakusalala ni yakuchimbichikwa. **9** Ntendeje indu yose imwalijigenge ni imwaipochele kutyochela kwangune, ni yanayose imwaipilikene ni imwaiweni kwangune. Ni Akunnungu ŵakwatenda ŵandu atame kwa chitendewele chaŵe pamo ni ŵanyamwe. **10** Nasengwile nnope nkulumbikana ni Ambuje, pakuŵa nkungumbuchila sooni. Isyene nguti, ngangusala kuti mwandiŵalile nambo lyansoŵile lipesa lya kulosya kuti nkuungumbuchila. **11** Nguŵecheta yelei pakuŵa ngwete yaikuusoŵa, ligongo nalijigenge kulisinga mu indu indi nayo. **12** Nakumanyi kutama ndili jwangali chindu ni sooni ngumanyilila kutama ndili ngwete ipanje. Nalijigenge indu yose, kola sala pane kwikuta, kukola yachuluka ni kusoŵekwa nombe. **13** Ngukombola kupanganya indu yose kwa litala lya Kilisito ŵakuumba machili. **14** Nambo mwatesile yambone kukamulangana none nkulaga kwangu. **15** Ŵanyamwe Ŵafilipi nkumanyilila yambone kuti, panatyosile ku Makedonia, chitandilile kundanda panalalichilaga Ngani Jambone, nganiupagwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito uŵakumulene noneji kwa ngani jakwausya ni kupochela, ikaŵe ŵanyamwe pe. **16** Pakuŵa, namose panaliji ku Sesalonike mwambelechele indu yakungamuchisya kakajinji. **17** Ngaŵa kuti ngusaka mbochele mbote pe nambo ngusaka upile ujonjechekwe kukwenu. **18** Ngwete indu yose ni yakupunda, sooni igumbele, pakuŵa che Epafodito ambelechele yose yaityosile kukwenu. Mitulilo ji jili ni sadaka jajikununjila yambone ni mpela mbopesi jakukundikwa ni jajikwanonyelesya Akunnungu. **19** Nipele Akunnungu ŵangu tangumbalichisye kwa ukombole wao wekulu yaikunsoŵa kwa litala lya Kilisito Yesu malinga ni ipanje yakwe ni ukulu wakwe. **20** Ukulu uŵe kwa Akunnungu Atati ŵetu moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo. (aiōn g165) **21** Mungomachisye ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵakwakulupilila Kilisito Yesu. Achalongo achinjetu ŵaali pamo ni une akunkomasya. **22** Ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵakutama pelepa akunkomasya, nnopennope ŵandu ŵaali mu nyuumba ja Mwenye jwa ku Loma. **23** Umbone wa Ambuje Che Yesu Kilisito utame pamo ni ŵanyamwe.

Wakolosai

1 Une che Paolo, Nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu ndili ni mpwanga jwetu che Timoseo, 2 tukunnembela wanyamwe wandu wa Akunnungu wankutamaka ku Kolosai, achinjeto wakukulupilichika mu kulumbikana ni Kilisito. Tukumpopelela umbone ni chitendewele kutyochelela kwa Akunnungu Atati wetu. **3** Moŵa gose patukumpopelela wanyamwe, tukwatogolela Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **4** Pakuwa tupilikene inkuti pakwakulupilila Kilisito Yesu ni inkuti pakwanonyela wandu wose wa Akunnungu. **5** Chikulupi chenu ni unonyelo wenu ikukulupilila chilolelo chammichile chile kwini. Mwapilikene kaandanda nkati chilolelo cho, katema pamwalalichilwe Ngani Jambone ja usyene. **6** Ngani Jambone jo jannyichilile wanyamwe ni kwenela mu chilambo chose ni kumpelelela umbone, ni kukula mpela ijite kula pasikati jenu chitandile lyele lyuwa pamwapilikene ni kumanyilila umbone wa Akunnungu wautite kuwa. **7** Che Epafula kapolo njetu jwakunonyelwa, jwelejo ni juwanjigonye wanyamwe jele ngani jo. Jwelejo ali jwakutumichila jwakukulupilichika jwa Kilisito pamalo petu kwa ligongo lyenu. **8** Jwelejo ni jwatusalile ngani ja unonyelo wenu umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu. **9** Kwa ligongo li nowe wakwe chitandilile lyuwa litwapilikene nkati wanyamwe, ngatukuleka kumpopelela. Tukwachondelela Akunnungu atende mmanyilile aila yakwisaka mpanganyo mu lunda lose ni umanyilisi wose umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu. **10** Tukumpopelela yeleyi kuti nkombole kutama mpela yakuti pakusaka Ambuje, njendelechele kupanganya yaikwanonyela welewo moŵa gose. Kwa litala lyo chinkombole kupanganya masengo gagali gose gambone ni kupunda kwamanyilila Akunnungu. **11** Akunnungu amlimbisye kwa litala lya ukombole wose ni ukulu wao, kuti nkombole kupililila indu yose pangapela, **12** ni kwakusengwa mwatogolele Atati, wantesile wakuwajilwa kupochela indu yose iwagosele wandu wakwe mu umwenye wa lilanguka. **13** Pakuwa welewo atukulupwisye kutyochelela mmachili ga chipi ni kutujinjisya mu umwenye wa Mwanagwe jwakunonyela. **14** Kwa litala lya jwelejo tuwombolechekwe ni kulecheleswa sambu syetu. **15** Kilisito akulandana kwa usyene ni Akunnungu wangakuwoneka. Jwelejo wapali ikanaŵe yepanganyikwe yose kugumbikwa. **16** Pakuwa kwa litala lya jwelejo, Akunnungu waigumbile indu yose ja kwini ni indu yose ja pachilambo ni yaikuwoneka ni yangaikuwoneka pamo ni waali ni machili pane achakulu pane ilongola pane waali ni ulamusi. Akunnungu waigumbile indu yose kwa litala lyakwe ni kwa liwamba lyakwe. **17** Kilisito wapali ikanaŵe indu yose kugumbikwa ni kwakulumbikana ni welewo indu yose ilumbikene pamo. **18** Kilisito ali ntwé wa chiilu chakwe ni chiilu cho chili mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, nombejo ali ndande ja umi wa chiilu cho nombe ali ndande. Jwelejo ali jwaandanda kusyuka kuti aŵe jwaandanda mu indu yose. **19** Pakuwa yanonyelesye Akunnungu asyene kuti utindimisyu wakwe wose uŵe mu nkati mwa Kilisito. **20** Akunnungu wajilinye indu yose kwa litala lya Kilisito, ni kwa miasi jakwe jijamwasiche pa nsalaba jatesile chitendewele

ni indu yose yaili pachilambo ni kwini. **21** Ni wanyamwe kalakala mwaliji ntalikingene ni Akunnungu, nombe mwaliji wamagongo wao pakuwa mwaganisise yachigongomalo ni mwatesile yachigongomalo. **22** Nambo sambano, Akunnungu wantesile mwanya mme achambusangagwe kwa litala lya chiwa cha chiilu cha Kilisito kuti anjausye paujo pao akuno ndi waswela, wangali sambu namose chilewo. **23** Nambo wanyamwe nkusachilwa kwendelechelela kutama mu chikulupi, namose nkakunda kutinganyikwa ni kusaama mu chilolelo chila chimwachipatile katema pamwapilikene Ngani Jambone. Une che Paolo natendekwe kuwa jwakutumichila jwa Ngani Jambone jila jjalalichile kwa wandu wose pachilambo pose. **24** Sambano ngusengwa kwa masausyo gangupata kwa ligongo lyenu. Kwa litala lya kulaga kwangu kwa chiilu, ngugumbalichisya aila yaipungwiche mu kulaga kwa chiilu cha Kilisito, yaani mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. **25** Ni une natendekwe ni Akunnungu kuwa katumetume jwa wandu wakukulupilila Kilisito. Masengo gasyene gali, kulalichila Liloŵe lyao kwa utindimisyu, **26** ni liloŵe lyo lili chantemela chichasisiche kwa wandu wose chitandile kalakala, nambo sambano chimanyichikwe kwa wandu wakwe. (aiōn g165) **27** Pakuwa Akunnungu asachile kwamanyisya wandu chantemela cho yachitite pakuwa chachikulungwa ni cha ukulu chichajenele kwa wandu wangaŵa Wayahudi wose. Chantemela cho chili achi, Kilisito ali nkati mwenu, ni wanyamwe wakwe chinkole liunjili lya ukulu wa Akunnungu. **28** Kwa ligongo lyo, tukunlalichila Kilisito kwa wandu wose. Tukunjamuka ni kunjiganya kila mundu kwa lunda lose, kuti tukombole kunnyikanawo kila mundu paujo pa Akunnungu ali jwautindimisyu mu nkulumbikana ni Kilisito. **29** Kutu ndende yeleyo ngupanganya masengo ni kuchalila kwa machili gamakulungwa ga Kilisito gagakupanganya masengo nkati mwangu.

2 Ngusaka mmanyilile inguti pakupanganya masengo kwa kuchalila kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wandu wa ku Laodikia ni kwa ligongo lya wose wanganamone une. **2** Ngupanganya yeleyi kuti atulaswe mitima ni kulumbikana pamo mu unonyelo ni pakupunda yeleyo akombole kugumbalichisya upile kwa winji ni kumanyilila kwa kusyene. Pele chakombole kuchimanyilila chantemela cha Akunnungu, malumbo gakwe kwamanyilila Kilisito asyene. **3** Welewo pe ni wakukombola kwatenda wandu alumanyilile lunda lose ni umanyilisi wose wa Akunnungu. **4** Ngusallila wanyamwe maloŵe ga kuti mundu akanlambusya kwa maloŵe gakunnyenga namuno gakuwoneka gambone. **5** Pakuwa atamuno ndalichile kwa chiilu, nambo ndili pamo ni wanyamwe mu mbumu, none ngusengwa kwiwona ipanganyo yenu ikwendelechelela kwa ukotopasyo ni inkuti pakwima chimile nkwakulupilila Kilisito. **6** Nipele pakuwa mwapochele Kilisito Yesu kuwa Ambuje wenu, iyoyo njendeje nkulumbikana ni welewo. **7** Njendelechele kukumulangana nawo mpela ila nkuwika michiga nkati mwakwe ni umi wenu utawikwe pachanya pakwe ni kwima nkulumbangana mu chikulupi mpela imwatite kujiganyikwa. Pakupunda yeleyo mmeje wakutogolela nnope. **8** Niliolechese akaika mundu kukunambusya kwa maloŵe ga majiganyo gaunani, ndande jakwe jili mapochelo ga wandu ni ga masoka gagakulamula pachilambo nambo

ngagakutyochela kwa Kilisito asyene. **9** Pakuwa chinungu chose cha Akunnungu chili mu nkati mwa chilu cha Kilisito. **10** Ni nkulumbikana nawo, wanyamwe nkwete umi wautindimiso. Wewe akwete ulamusi pa masoka gagakutawala ni achakulu wose. **11** Nkulumbikana ni Kilisito wanyamwe mwaumbele ni kusileka tama syangalumbana simpagwile nasyo nambo kuumbala kwangatendekwa kwa makono ga wandu nambo mmumbeswe ni Kilisito nsyene. **12** Pakuwa pamwabatilwe mwasichikwe pamo ni Kilisito, ni mu ubatiso wo iyoyo wanyamwe mwasyuchile pamo nawo ligongo mwakulupilile machili ga Akunnungu, juwanyusyense Che Yesu. **13** Kalakala mwaliji wawe ligongo lya sambu syenu ni tama sya chilu syangalumbana simpagwile nasyo syasikusaka kupanganya sambu syaliji syangatyochekwa. Nambo sambano Akunnungu ampele umi pamo ni Kilisito. Nombe Akunnungu atulechelesye sambu syetu syose, **14** pawachipukwite chikalata chachilembekwe magambo getu pamo ni malajisyo gakwe chati Akunnungu akatulamulile uwe, wachipukwite kusyene kwa kuchiwamba pa nsalaba. **15** Pa nsalaba po Kilisito wagasumwile machili masoka gagakutawala ni achakulu wakutawala. Watasile soni paujo pa wandu kwa kwakwekwelemya nti wandu watawikwe mu ulendo kwalosya kuti wapundile. **16** Nkakunda mundu jwalijose kummichila lilajisyo nkati chakulya ni yakung'wa atamuno yankati lyuwa lya chindimba pane Lyuwa lyakuwoneka lwesi pane Lyuwa lya Kupumulila. **17** Ayiyi yose ili chiwilili cha indu yaikwika yo, nambo usyene wa ye yose uli Kilisito nsyene. **18** Nkajitichisya kulamulikwa ni mundu jwalijose jwakulilola kwa paasa kuti ali jwakulitulusya ni jwakwapopelela achikatumetume wa kwini. Mundu jwanti yele akulifuna kwa indu yaiwani ni kwa ligongo lya lunda lwakwe. **19** Mundu jo alesile kukumulangana ni Kilisito waali ntwewa chilu. Kwa litala lya wewe chilu chose chikutagwa machili ni kulumbikanywa pamo kwa iwalo ni mitasi jakwe, nombecho chikukula kwa unonyelo wa Akunnungu. **20** Wanyamwe mwawile pamo ni Kilisito ni kuwombolwa kutyochela mu machili ga masoka gagakulamula pa chilambo. Ana ligongo chi nkutama mpela wandu wa pa chilambo? Kwa chichi nkugajitichisya malajisyo gati yeleyo, **21** "Nkakamula chelechi, nkapasya chelechi, nkakwama achila?" **22** Yeleyo yose chiwe yangalimate yamalaga kutumika. Yeleyo yose ili malajisyo ni majjanyo ga wandu pe. **23** Isyene malajisyo ga gakuwoneka kuwa ga lunda, nkupopela kwaliwichile achisyene ni nkulitulusya kwao ni nkuchilongosya chilu kwakuchisauya. Nambo ye yose nganikola machili ga kusilekasya tama sya chilu.

3 Nsyuchile pamo ni Kilisito, kwayele muiganisye indu yali kwini kwali Kilisito atemi upande wauli ni ulamusi wa Akunnungu. **2** Nganisyeye indu yali kwini ni ngawa yali pa chilambo pano. **3** Pakuwa wanyamwe mwaliji wawe ni umi wenu usisiche pamo ni Kilisito munkati mwa Akunnungu. **4** Kilisito ali umi wenu wa usyene, nombewo pachawoneche sooni nipele wanyamwe chimmoneche pamo nawo mu ukulu wao. **5** Nipele, nsilajie kila tama syangalumbana simpagwile nasyo sya pachilambo yaani chikululu ni usakwa ni tama ni nganisyo syangalumbana ni lipamo yali nti kupopela inyago. **6** Kwa ligongo

lya sambu si, lutumbilo lwa Akunnungu lukwaichilila wewe wakukana kuplikanichisya. **7** Kalakala, wanyamwe mwatagama nkusikuya tama syangalumbana simpagwile nasyo. **8** Nambo sambano nneche yeleyi, lutumbilo ni tama ni chigongomalo ni kwatukana Akunnungu. Malowe gangalimate ganakopoche nkang'wa mwenu. **9** Kasinnambusyana, pakuwa ntosisyeta tama syangalumbana simpagwile nasyo pamo ni isambo yakwe yose, **10** ni kuwala umi wa sambano, aula umi waukwendelechele kutendekwa wa sambano ni Akunnungu wakugamba. Ni kwa kwamanyilila uchenene chikuntende mme mpela wewe. **11** Kwa ligongo lya, ngapagwa sooni utinda pasikati ja Wayahudi ni Wagiliki, wambele ni wangaumbala, jwasyomile ni jwangasyoma, kapolo ni jwalechelele. Nambo Kilisito ali yose nombe ali mu yose. **12** Wanyamwe ndi wandu wa Akunnungu, jweleje wannonyele ni kunsagula kuti mme wandu wakwe. Kwa ye mmanje ni ntima wa chanaso ni ntima wambone ni wa kulitulusya ni kulitumika ni upilili. **13** Mpililane jwine ni jwine ni kulechelesyana katema kakalikose mundu akolaga ni malowe gakummechetela jwine. Nnechelesyane mpela Ambuje yatite pakunnechelesya wanyamwe. **14** Pakupunda indu yose, njonjehesye unonyelo pakuwa unonyelo ukutawikanya indu yose mu umu uuli utindimiso. **15** Chitendewele cha Kilisito chitawale mmitima jenu, pakuwa Akunnungu ammilasile wanyamwe kuti chipagwe chele chitendewele mu chilu chimo, ni mme wakutogolela. **16** Utenga wa Kilisito ugumbale nkati mwenu. Njiganyane ni kujamukana kwa lunda lose. Njiimbe sabuli ni nyimbo syakwalapa Akunnungu ni nyimbo sya kwapopela akuno nchajimbilaga Akunnungu kwa kutogolela mmitima jenu. **17** Chichintende chose pane kuwecheta, mpanganye yose kwa liina lya Ambuje Che Yesu ni kwatogolela Akunnungu Atati kwa litala lyao Che Yesu. **18** Wanyamwe achakongwe, mwaplikanichisye achiwankwenu, yeleyi ni yakuti pakwanonyelesya Ambuje. **19** Ni wanyamwe achalume, mwanonyele achiwankwenu, ni kasimma wakalipa kukwao. **20** Ni wanyamwe wanache mwaplikanichisye achawelesi wenu mu yose, pakuwa chelechi chikwanonyelesya Ambuje. **21** Ni wanyamwe achawelesi kasimwalipula wanache wenu, kuti akapwa ntima. **22** Ni wanyamwe achikapolo mwaplikanichisye awala waali achakulu wenu kwa chilu mu indu yose, nkaplikanichisya pe katema pakummona kuti mmoneche wambone kukwao nambo ntendeje yeleyo ni ntima wenu wose ligongo lya kwachimbichisya Ambuje Che Yesu. **23** Chinkutenda chachilichose, ntende ni ntima wenu wose, mpela nkwatendela Ambuje ni ngawa nkwatendela wandu. **24** Nkumbuchile kuti Ambuje chachimpa wanyamwe mbote jakwagosela wandu wao. Pakuwa Kilisito ali Ambuje wa usyene unkwatumichila. **25** Pakuwa jwalijose jwakupanganya yangalumbana, chapochele malipilo ga yangalumbana yapanganye, ligongo Akunnungu nganakola lusago kose.

4 Ni wanyamwe achakulu mpanganye yali yambone kwa achikapolo wenu mpela yakuti pakusaka Akunnungu, nchimanyililaga kuti nomwe wakwe nkwete Ambuje kwini. **2** Mwapopelele Akunnungu pangapela ni pankupopela mmeje meeso ni kwatogolela Akunnungu. **3** Iyoyo ntupepelele nowe, kuti Akunnungu atupe lipesa lya kulalichila ntemela nkati Kilisito.

Kwa ligongo lya utenga wo, une ndili mu chitaŵiko. 4 Nipele mumbopelele kuti ngombole kuŵecheta yaikuti kuŵajilwa kwa litala lyalikukombola kuchiŵika chantemela cho pangasisika. 5 Njendeje kwa lunda pankutama ni ŵandu ŵangakukulupilila Kilisito, nchitumiyaga yambone lipesa linkwete. 6 Moŵa gose aila yose inkusala yakamuchisye ŵandu, ni nkusachilwa kunjanga chambone mundu jwalijose. 7 Nguntuma che Tukiko kukwenu, jwelejo ali nlongo njetu jwakunonyelwa, jwatumichila jwakukulupilichika ni kapolo njetu mmasengo ga Ambuje, chammanyisye ŵanyamwe ngani syangu syose. 8 Kwa ligongo lyo nguntuma kukwenu kuti ajitusye mitima jenu kwakunsalila ngani syetu. 9 Akwika pamo ni che Onesimo nlongo njetu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika, jwelejo ali mundu jwa kukwenu. Ŵanyawo ni uchansalile yose yaikutendekwa apano. 10 Jwantawe njangu che Alisitako akunkomasya. Nombe che Maliko mwipwagwao che Banaba iyoyo akunkomasyanga. Malajisyo gakwe mmasile kugapochela, aikaga kukwenu mwapochele chambone. 11 Nombe che Yoshua, jwakuŵilanjikwa Yusto iyoyo akunkomasya. Mwa Ŵayahudi ŵaŵakulupilile ni ŵatatu pewo ŵakupanganya masengo pamo ni une kwa ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, ŵanyawo ni ŵakungamusya une. 12 Che Epafula, njenu, kapolo jwa Kilisito Yesu akunkomasya. Moŵa gose ngaakupela kumpopelela kuti nlimbangane ni kwima chiimile ni kwendelechela kukulupilila ni kupanganya yakuisaka Akunnungu. 13 Ngukombola kusala umboni nkati ŵelewo kuti akupanganya nnope masengo kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya ŵandu ŵa ku Laodikia ni kwa ligongo lya ŵandu ŵa ku Hielapoli. 14 Che Luka jwantela jwetu jwaunonyelo ni che Dema akunkomasya. 15 Mwakomasye achalongo achinjetu ŵa ku Laodikia pamo ni che Nimfa ni mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵakusimana mu nyumba jao. 16 Mwamalaga kusyoma chikalata chi mwape mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Laodikia achisyome. Nombe chikalata chinalembela ŵandu ŵa ku Laodikia ampanje ŵanyamwe nsyome. 17 Mwasalile che Alikipo kuti masengo gapegwile ni Ambuje kupanganya amalichisye. 18 Uneji che Paolo ngulemba yeleyi ni nkono wangu nansyene kunkomasya. Kasindiŵalila kuti une ndili muchitaŵiko. Ngummendela umbone kutyochela kwa Akunnungu.

1 Wasesalonike

1 Une che Paolo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela wanyamwe mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa kwele ku Sesalonike wandi wandu wakwe Akunnungu Atati ni Ambuje wetu che Yesu Kilisito. Tukummendela ntuuka ni chitendewe kutyochele kwa Akunnungu. **2** Tukwatogolela Akunnungu mowa gose kwa ligongo lyenu wose ni kunkumbuchilanga mmopopelo getu pangapela. **3** Pakuwa paujo pa Akunnungu Atati wetu tukukumbuchila inkuti pakutumichila kwa chikulupi ni inkuti pakulisausya ni masengo ligongo lya unonyelo wenu. Iyoyo tukukumbuchila ichitite kulimbichika chilolelo chenu kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **4** Achalongo achinjetu wakunonyelwa ni Akunnungu, tukumanyilila kuti welewo ansagwira mme wandu wakwe. **5** Pakuwa patwalalichile Ngani Jambone kukwenu nganitulalichila kwa malowe pe, nambo kwa machili ni ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu tuchimanyililaga kuti utenga wo uli wa usyene. Nkumanyilila itwatite kutama pamo ni wanyamwe, twatemi yambone kwa kunkamuchisya wanyamwe. **6** Wanyamwe mwatusyasisye uweji ni mwasyasisye Ambuje. Namuno mwalageswe kwannope mwalipochele Lilowe lya Akunnungu kwa lukondwa lwalukutyochela mu Mbumu jwa Akunnungu. **7** Kwa litala li wanyamwe mwatendekwe chisyasyo kwa wakukulupilila wose wa ku Makedonia ni ku Akaya nombe nako. **8** Pakuwa kutyochela kukwenu lisonile lilowe lya Ambuje, nga wa pa Makedonia ni pa Akaya pe, nambo posepose ngani ja chikulupi chenu kwa Akunnungu chijenele. Kwa pele uweji nganitikola chindu chakusala. **9** Achinsyene wo akuwalanga ngani ja ulendo wetu patwanijamjile, intite pakutupochela ni intite kuileka inyago ni intite pakwagalauchila Akunnungu. Mwatesile yeleyo kuti mwatumichile Akunnungu wajumi ni wausyene. **10** Sambano nkunlindilila Mwanagwe juchatuluche kutyochela kwinani, yaani Che Yesu juwansyasisye mu wawe, nombowo ni wakutukulupasya mlutumbilo lwa Akunnungu lwalukwika.

2 Achalongo achinjetu, mwanya mwachinsyene nkumanyilila kuti kunjimajimila kwetu nganikuwa kwa iyiyi peyi. **2** Mpela inkuti kumanyilila, tukanawe kwika kukwenu twalageswe kaje ni kutukanwa ku Filipi ko. Namose kwali ni kutukanila kwannope, Akunnungu wetu watukamuchisye kunlalichila Ngani Jambone jakwe pangajogopa. **3** Utenga watukuualichila kukwenu ngaukukulupilila unami atamuno nningwa wangalumbana atamuno ngatukusaka kunlambusya mundu jwalijose. **4** Nambo mowa gose tukusala mpela yakuti kutukulupilila Akunnungu pakuwa welewo pawatukundile kuti tukuwajilwa, watupele masengo ga kulalichila Ngani Jambone ji kwa wandu. Nningwa wetu nga wa kwanonyelesya wandu nambo tukusaka kwanonyelesya Akunnungu, wakusimanyilila nganisyo sya mitima jetu. **5** Akunnungu ali jwaumboni jwetu, ni wanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti namose lyuwa limo nganituwa ni malowe ga kulikombakomba kwa wandu atamuno malowe ga kunyenga, namose kukola ipanje yenu kwa kalamuka. **6** Nganitusaka kulapikwa ni wandu atamuno ni wanyamwe atamuno ni wandu wane, **7** namuno uweji tuli achinduna wa

Kilisito, tukakombwele kunkanganichisya kuti ntujitichisye uwe. Nambo uweji twalitaliche pasikati jenu mpela achikulu yakuti kwalela achiwanagwe. **8** Uweji twannonyele nnope mwanya namose kuwa chile nga wa kwa kunlalichila Ngani Jambone ja Akunnungu pe, nambo ni kukoposya umi wetu iyoyo kwa ligongo lyenu, pakuwa kusyene mwanya ndi wakunonyelwa wetu. **9** Achalongo achinjangu, nkukumbuchila itwatite kulaga ni kugapanganya masengo ga kulimba. Patwalalichilaga Ngani Jambone ja Akunnungu, twapanganyisye masengo muusi ni chilo kuti tukantopela atamuno jumo jwa wanyamwe. **10** Wanyamwe ndi waumboni wetu, ni Akunnungu nombe ali jwaumboni jwetu itwatite pakutama pasikati jenu mwanya wakukulupilila, twatemi yakuti pakuwajilwa kwa uswela ni pangali kulalilwa. **11** Nkumanyilila kuti twanjamwiche jwalijose nti atati yakuti kwapanganyichisya achiwanagwe. **12** Twanlimbisye ni kwatusya mitima ni kwajamuka kuti nkombole kutama kwa kwa wajila Akunnungu wakummilanga kwinjila mu Umwenye ni ukulu wao. **13** Sooni tukwete ligongo liine lya kwatogolela Akunnungu pangaleka pakuwa patwannyichisye Ngani Jambone ja Akunnungu, mwajipilikene ni kujipochela. Mwajipochele nga wa nti lilowe lya wandu nambo nti lilowe lya Akunnungu, ni isyene ni ilitite pakuwa. Pakuwa Akunnungu ni wakupanganya masengo mmitima jenu mwanya wakukulupilila. **14** Achalongo achinjangu, indu iyaakopochele mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito waali wandu wa Akunnungu wa ku Yudea, ni wanyamwe wakwe inkopochele iyoyo peyo. Pakuwa mwanya mwalageswe ni wandu wa mu chilambo chenu ilaila mpela iwalageswe wanyawo ni Wayahudi achinjao. **15** Awala Wayahudi wangakukulupilila ni uwammuleje Ambuje Che Yesu ni wakulondola wa Akunnungu ni kutulagasya nowe wakwe. Wandu wa ngakwanonyelesya Akunnungu, sooni ali wammagongo wa wandu wose! **16** Namose walinjile kutukanya kulalichila Ngani Jambone kwa wandu wanga wa Wayahudi kuti akakombola kukulupuswa. Kwa kutenda yeleyo wajonjehesye sambani ni kugumbalichisya ngoo pachanya sambani syatesile mowa gose. Nambo mbesi jakwe lutumbilo lwa Akunnungu lwaichilile. **17** Achalongo achinjetu, uwe twalekangene nomwe kwa mo wa pe, sooni kwali ni kwa ungowanega nambo nga wa kwa nganisyo syetu. Kanyuma kanandi twasachile kumona sooni. **18** Kwa ye twasachile kunjimajimila sooni, uneji che Paolo, nalinjile kawilikawili kuti iche kukwenu, nambo Shetani watulekasisye. **19** Uli, patutujime paujo pa Ambuje wetu Che Yesu pataiche tutulilapile chichi nkati kupunda kwetu? Chitulilapilile wanyamwe mwachinsyene. Wanyamwe ni wandi chilolelo chetu, ni lukondwa lwetu ni wandi chindu mpela singwa. **20** Kusyene kwalingongo lyenu, uwe tukulilapa ni kusengwa.

3 Mbesi nganitikombola kupililila kwakupunda, nipele, twaiweni yambone kusigaila uwe pe ku Asene. **2** Twantumile kukwenu nlongo njetu che Timoseo, jwakwatumichila Akunnungu pamo ni uwe mmasengo ga kulalichila Ngani Jambone ja Kilisito. Twantumile kukwenu kuti anlmbisye mwanya ni kuntusya ntima nkati chikulupi chenu, **3** kuti chikulupi cha jwalijose pasikati jenu chinatanyiche kwalingongo lya malagasyo getu ga. Mwachinsyene nkumanyilila kuti chitupate malagasyo go pakuwa

uli usache wa Akunnungu kulagaswa. 4 Pakuwa, patwaliji pamo ni wanyamwe twansalile chile kuti tutulagaswe, ni mpela inkuti pakumanyilila ni iyoyo yaitite pakuwa. 5 Kwa ligongo lya panalepele kwendelechela kupiilila, nantumile che Timoseo kuti manyilile ngani sya chikulupi chenu. Najogwepe kuti pane jwachigongomalo jula anaiche kukunnya ni masengo gose gatupanganyise kukwenu gaŵe gangali chindu. 6 Nambo sambano che Timoseo ausile kukwetu kutyochela kukwenu, nombejo atusalile ngani sya kusengwasya sya chikulupi ni unonyelo wenu. Atusalile kuti nkutukumbuchilanga moŵa gose, ni kuti nkulajila kutuwona mpela ila nowe ŵakwe itukuti kulajila kumbona. 7 Kwa yeleyo achalongo achinjetu, mkusauka kwetu ni malagasyo gatukugapata tukutulaswa ntima nomwe kwa kupilikana nkati chikulupi chenu. 8 Pakuwa sambano tukwete umi, kwa kummona wanyamwe ndi chiimilile nkutama kwa kulumbikana kwenu ni Ambuje. 9 Sambano tukukombola kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu, malinga ni lukondwa lwatukwete paujo pao kwa ligongo lyenu. 10 Muusi ni chilo tukwapopelela Akunnungu kwa kuchalila nnope kuti tukole lipesa lya kuonegana sooni kuti tumpe chachilichose chachipungwiche mu chikulupi chenu. 11 Nipele tukwapopelela Akunnungu ŵaali Atati ŵetu ni Ambuje ŵetu Che Yesu atukolochesye litala lya kwika kukwenu. 12 Ambuje anjonjehesye ni kunchuluchisya unonyelo wa jwine ni jwine ni kwanonyela ŵandu wose mpela itukuti kunnonyela wanyamwe. 13 Kwayele Akunnungu anlimbise mitima jenu ni wanyamwe ngamma ni chileŵo ni chimme ŵaswela paujo pa Akunnungu ŵaali Atati ŵetu pachauje Ambuje ŵetu Che Yesu pamo ni ŵandu ŵao wose.

4 Mbesi achalongo achinjetu uweji tunjiganyisye yakuti pakutama kuti nkombole kwanonyelesya Akunnungu. Kusyene ngameje yeleyo. Ni sambano tukunchondelela ni kunchisya mu liina lya Ambuje Che Yesu njendelechele kwannope mu utame wo. 2 Pakuwa nkugamanyilila malajisyo gatumpele kwa ukombe wa Ambuje Che Yesu. 3 Akunnungu akusaka wanyamwe mme ŵaswela ni ngasimma ŵandu ŵa chikululu. 4 Jwannume jwalijose pasikati jenu akuŵajilwa kumanyilila yakuti pakutama yambone ni ŵankwawo mu uswela ni kuchimbichikwa, 5 ngaŵa kwa tama jangalimate mpelaga ŵandu ŵa ilambo ine ŵangakwamanyilila Akunnungu. 6 Kwa chindu cho, mundu jwalijose akasanneŵela jwakunkulupilila Kilisito njakwe namuno kunnyenga, pakuwa Ambuje ni ŵakwalamula wose, mpela ila itwamasile kunsalila ni kunjamuka kwachikali. 7 Pakuwa Akunnungu nganatuŵilanga kuti tutame mu usakwa nambo tutame mu uswela. 8 Kwayele, mundu jwalijose jwakugakana majiganyo ga, ngakunkana mundu, nambo akwakana Akunnungu ŵakumpa wanyamwe Mbumu jwao. 9 Nambo yankati unonyelo wa ŵakukulupilila achinjetu, ngatukusaka kunlebela chachili chose, pakuwa Akunnungu nsyene anjigenye mwanya inkuti pakusachilwa kunonyelana. 10 Wanyamwe kusyene nkwanonyela achinjenu wose ŵa pa Makedonia pose. Ni sambano tukunchondelela achinjetu mpundisye kwannope kupanganya yeleyo. 11 Nchalile nnope kuti nkombole kutama kwa kutulala. Mpanganye indu yenu mwachinsyene ni kupanganya masengo wanyamwe mwachinsyene mpela itwannajisye ila.

12 Kwanti yeleyo utame wenu chiuŵe wa kuchimbichikwa mmbujo mwa ŵandu ŵangakwakulupilila Kilisito, nombe ngannajila kukamuswa ni mundu jwalijose mu yaikunsoŵa. 13 Achalongo achinjetu ngatukusaka mme ŵangamanyilila yankati ngani sya ŵandu ŵajasisiche, kuti nkasupuka mpela ŵandu ŵane ŵanganakola chilolelo. 14 Tukukulupilila kuti Che Yesu ŵajasisiche ni ŵasyuchile, iyoyo peyo tukukulupilila kuti Akunnungu chiŵaichenawo kukwakwe pamo ni Che Yesu, wose ŵawile achakulupililaga Che Yesu. 15 Pakuwa malinga ni majiganyo ga Ambuje, tukunsalila yeleyi, uweji ŵatuli chiŵela ŵajumi, ŵachitusigale mpaka pa lyaŵa lya kuuja kwa Ambuje, isyene ngatwalongolela ŵelewo ŵajasisiche. 16 Pakuwa lilamulo chilityosyewe kaje ni liloŵe lya katumetume jwankulu jwa kwinani ni lipenga lya Akunnungu, nombe Ambuje nsyene chatuluche kutyochela kwinani. Nipele ŵele ŵajasisiche achakulupililaga Kilisito chasyuche kaje. 17 Pakumala yeleyo uweji ŵatuli ŵajumi, ŵatusigele, chitunyakulikwe pamo ni ŵelewo mmaunde kuti tukasimane ni Ambuje kwiunde. Kwayele chitutame pamo ni Ambuje moŵa gose pangali mbesi. 18 Nipele, ntusyane mitima jenu ni maloŵe go.

5 Nambo achalongo achinjangu, ngapagwa ligongo lya kunnembela ngani jankati saa ni ndema pachikopochele yeleyo. 2 Pakuwa mwachinsyene nkumanyilila kuti lyaŵa lya kuuja Ambuje likwika chisisimuchile mpela jwawiyi yakuti pakwika chilo. 3 Ŵandu pachawechele, “Indu yose itulele ni kwana chitendewele,” papopo wonasi ukwaichilila mpela chilungusi cha kuligopola chachikunsimana jwankongwe jwakwete chitumbo, namose ŵandu wose ngaakombola kuŵambala. 4 Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu nganimma mchipi, namose lyaŵa lya linnyichilile chisisimuchile mpela yakuti pakwika jwawiyi. 5 Wanyamwe wose ndi ŵandu ŵankutamanga mu lilanguka, ni ŵandu ŵa muusi. Uweji nganituŵa ŵandu ŵa chilo atamuno ŵa chipi. 6 Nipele tukagona mpela ŵane wo, nambo tuchesye ni kulilongosya twachinsyene. 7 Pakuwa ŵandu ŵakugona ŵala, akugona chilo ni ŵandu ŵakukolelwa, akukolelwa chilo. 8 Nambo uwe tuli ŵandu ŵa muusi, tukusachilwa kulilongosya twachinsyene. Tkusachilwa kukamulangana ni chikulupi ni unonyelo mpela chakuwala cha chisyano cha kulichinga pantima, ni chilolelo chetu cha ukulupusyo nti chisoti cha chisyano chakulichinga mu ntwe. 9 Pakuwa Akunnungu nganatuŵika tujonasiche kwa lutumbilo lwao, nambo kuti tukulupuswe kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito, 10 juŵawile kwa ligongo lyetu kuti namose tawaga ŵajumi pane tujasisiche tukombole kutama nawo pachauje. 11 Nipele ntusyane ntima jwine ni jwine ni kulimbisya jwine ni jwine mpela inkutenda sambano. 12 Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwachimbichisye ŵelewo ŵakupanganya masengo pasikati jenu ni ŵakunnongosya ni ŵakunjiganya mu utame wa kunkulupilila Kilisito. 13 Mwachimbichisye nnope ni kwanonyela kwa liwamba lya masengo gaakupanganya. Ngameje mu chitendewele pasikati jenu. 14 Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwajamuche ŵandu ŵaali ni ulesi, mwakamulise ntima ŵaali ni lipamba, mwakamuchisye ŵakulepetala, mwapililile ŵandu wose. 15 Nlilolechesye mwachinsyene kuti akasachisya mundu

chakusakala ku chakusakala, nambo moŵa gose ntendelane yaili yambone kwa jwine ni jwine ni kwa wāndu wose. **16** Nsangelale moŵa gose, **17** mwapopelele Akunnungu pangapela, **18** mwatogolele Akunnungu mu yose yaikutyochela pakuŵa yeleyo ni yakuti pakusaka Akunnungu kukwenu wānlumbikene ni Che Yesu Kilisito. **19** Nkausima mooto wa Mbumu jwa Akunnungu, **20** nkaupwanya utenga waukutyochela kwa Akunnungu. **21** Nsosesose yose ni kukamulisya chachili chambone, **22** nchiwambale chachilichose chachikuwoneka changalumbana. **23** Akunnungu asyene wākutupa chitendewele answejesye mose, mu mbumu syenu ni mitima jenu ni mu iilu yenu, yele yose ikasimanikwa ni ileŵo kukwenu katema kakwika Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **24** Akunnungu wāmmilasile wānyamwe chaitendekanye yeleyo pakuŵa wēlewo ali wākulupilichika. **25** Achalongo achinjetu, ntupopeleleje. **26** Mwakomasye achalongo wose kwa kwalosya kuti nkwanonyela. **27** Ngunnajisya mu liina Iya Ambuje kuti mwasyomele chikalata chi wāndu wose wākukulupilila Kilisito. **28** Tukunsachilanga umbone wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

2 Wasesalonike

1 Une che Paolo pamo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela chikalata wanyamwe mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Sesalonike, wanlumbikene ni Akunnungu Atati wetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito. **2** Tukummendela umbone ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito. **3** Achalongo, ikutu wajilla kwatogolela Akunnungu mo wa gose kwa ligongo lyenu. Ili yambone kutendekanya yeleyo ligongo chikulupi chenu chikukula nnope ni kunonyelana kwenu kukuchuluka. **4** Kwa ligongo lyo, uweji tukulilapa kwa ligongo lyenu, mu mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito waali wandu wa Akunnungu. Tukulilapa pankwendelechele kwakulupilila Ambuje ni kupililila malagasyo ni masauko gagakunsimana. **5** Yeleyo yose ikulosya isyene kuti Akunnungu akulamula kwa umbone kuti mmalanjikwe waku wajilla kwinjila mu umwenye wa Akunnungu waunkulajila. **6** Akunnungu chachitendekanya yaili yambone, chi wauchisye malagasyo awala wose wakunlagasya wanyamwe, **7** ni kumpumasya mwanya wankulagaswa pamo nowe. Chelecho chichitendekwe pachaoneche Ambuje Che Yesu achityochelaga kwini pamo ni achikatumetume wakwe wa kwini waali ni machili. **8** Akunnungu chi wajamuche kwa malamba ga mooto wekolele awala wandu wakunkana ni wangakujitichisya Ngani Jambone jankati Ambuje wetu Che Yesu. **9** Kwamukwa kwawo chikuwe konangwa kwa mo wa gose pangali mbesi ni kutalikanganywa ni Ambuje ni kutalikanganywa ni ukulu wa ukombole wao, (aiōnios g166) **10** patachiika lyu wa lyo kuti akuswe pasikati ja waswela wakwe ni kusimonjekwa ni wandu wose wakwakulupilila. Mwanya iyoyo peyo chimme pamo ni wanyawo paku wa nkulupilile umboni utwansalile ula. **11** Kwa ligongo lyo tukumpopelelaga mo wa gose kuti Akunnungu wetu ankombesye kutama malinga ni inkuti pakusachilwa kutama. Tukupopelela kuti kwa ukombole wa amalichisye yose yambone inkusaka kupanganya ni kila masengo ga chikulupi. **12** Tukupopelela yele kuti liina Iya Ambuje wetu Che Yesu likuswe nkati mwenu, ni wanyamwe nkuswe kwa litala Iya umbone wa Akunnungu wetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

2 Achalongo achinjangu wakunonyelwa, aji jili ngani ja kwika kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni kusongangana kwetu pamo paujo pao. Kwayele tukunchondelela nnope, **2** kasimpweswa chitema namuno unantojimye utenga, namose ni lilo we, namose ni chikalata chachikuganichikwa kuti chityochele kukwetu, chachikusala kuti lyu wa Iya kuuja kwa Ambuje limasile kwika. **3** Nkakunda kulambuchikwa ni mundu jwalijose kwa litala Iyalili lyose. Paku wa lyu wa lyo ngaliika mpaka uiche kaje utindiganyo wekulungwa ni Jwachigongomalo awoneche, mundu ju mbesi jakwe jili kujonangwa tikitiki pa mooto wangali mbesi. **4** Jwelejo akulikwesya pachanya pa kila chindu chakuchi wilanga wandu kuti achiminungu pane kuchipopelela. Kwayele chajinjile mu Nyumba ja Akunnungu ni kutama mwelele achili wilangaga nsyene kuti ali Akunnungu. **5** Ana ngankukumbuchila kuti panaliji pamo ni wanyamwe nansalile indu yose yi? **6** Nambo kwana chindu chachikulekasya kopochela yeleyo

sambano, ni wanyamwe nkuchimanyilila chelecho. Kwayele lyu wa pachiliche Jwachigongomalo chawoneche pa katema kambone. **7** Paku wa machili gagasisiche ga chigongomalo cho gakupanganya masengo, nambo Jwachigongomalo jula yaani Shetani ngawoneka kose mpaka jwele jwakunlekasya jo pachatoyosyewe. **8** Pelepo ni pachakopochele Mundu Jwachigongomalo, nambo Ambuje Che Yesu pachaiche chambulaje kwa mbumu ja pakang wa pao ni kunjonga kwa ung'alime wa ukulu pachaiche. **9** Mundu Jwachigongomalo chachiika ni machili ga Shetani ni kutendekanya imanyisyo yaili yose ni yakusimonjeka ya unami, **10** ni kutumia chigongomalo chachili chose kwalambusya wose wakusochela. Wanyawo chasochele ligongo nganaunonyela usyene kuti akulupuswe. **11** Kwa ligongo lyo Akunnungu wapelechele machili ga kusoyasya kuti aukulupilile unami. **12** Kwayele wandu wose uwakanile kuukulupilila usyene nambo akusisangalalila sambi, chalamulikwe. **13** Nambo ikutu wajilla kwatogolela Akunnungu mo wa gose kwa ligongo lyenu, achalongo wankunonyelwa ni Ambuje, paku wa Akunnungu ansagwile wanyamwe chitandile kundanda kuti nkulupuswe kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu kuti tendekwe wandu wa wase wakulaga kwa chikulupi chenu mu usyene. **14** Akunnungu annaliche mwanya kwa litala Iya Ngani Jambone jitwalalichile uwe kuti mpochele liuto Iya ukulu wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **15** Nipele, achalongo achinjetu, njimeje chilimbile ni kukamulisa majiganyo gamwalijiganyisye kukwetu kwa ulalichile wetu pane chikalata chitwannembele. **16** Tukawa wenda asyene Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati wetu ju watunonyele ni kwa umbone wao, watupele utulasyo wa mo wa gose pangali mbesi ni chilolele chambone, (aiōnios g166) **17** ajitusye mitima jenu ni kunlimbisa mmasengo ni ku wecheta gambone.

3 Mbesi, achalongo achinjetu, ntupopeleleje kuti utenga wa Ambuje ujenele kwa chitema ni kupochelwa kwa kuchimbichikwa mpela ilitite ku wa kukwenu. **2** Iyoyo mpopelele kwa Akunnungu kuti atukulupusye ni wandu wachigongomalo ni wanalumbana, paku wa ngana wa wose wakukunda kujikulupilila Ngani Jambone. **3** Nambo Ambuje ali wakukulupichika, nombe chanlimbise ni kungosa ni Jwachigongomalo jula yaani Shetani. **4** Tukumanyilila isyene mwa Ambuje yakuti nkuitenda ni chinjendelechele kuitenda aila itukunlajisya. **5** Ambuje anlongosye mu kumanyilila kwannope unonyelo wa Akunnungu ni upilili umpegwile ni Kilisito. **6** Kwa liina Iya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito tukunnajisya achalongo achinjetu, nisepusye ni achalongo achinjetu wose waali wa ulesi ni wangakugakuya majiganyo gatwanjiganyisye. **7** Wanyamwe mwachinsyene nkumanyilila inkuti pakusachilwa kutusyasya. Paku wa patwaliji pasikati jenu, uwe nganitu wa wa ulesi. **8** Uweji nganitulya chakulya cha mundu jwalijose panganlipa. Nambo twapanganyisye masengo kwa kuchalila ni nkulaga muusi ni chilo, kuti tukampa mundu jwalijose masengo ga kutulela. **9** Tukakombwele kutumia ulamusi wetu kuti ntukamuchisye, nambo nganitulenda yeleyo ligongo twasachile tunnosye inkuti pakusachilwa kutenda. **10** Paku wa, namose patwaliji nomwe twannajisye yeleyi, "Mundu jwalijose

jwagasaka kupanganya masengo, akasalya iyoyo peyo." 11 Tukuŵecheta yeleyi ligongo tupilikene kuti ŵampepe pasikati jenu ali ŵa ulesi, ŵangakupanganya masengo kose, nambo akwamba kulijinjisya mu indu ya ŵandu ŵane. 12 Kwa liina lya Ambuje Che Yesu Kilisito tukwalajisya ni kwajamuka ŵele ŵandu kuti atulale ni kupanganya masengo kwa ligongo lya kulikolela chakulya chao achinsyene. 13 Nambo ŵanyamwe, achalongo achinjangu, kasimpela kutendekanya yambone. 14 Naga apali mundu jwagasaka kugakumulichisya malajisyo gatukunlembela nchikalata chi, munlolechesy kwannope mundu jo, nkasyoŵekana najo melepe akole soni. 15 Ngasimummalanjila jwelejo nti jwammagongo, nambo munjamuche chisau nlongo njenu. 16 Ambuje ŵachitendewele asyene ampe chitendewele moŵa gose ni mulimose. Ambuje atame ni ŵanyamwe wose. 17 Chelechi ni chikomasyo chingulemba ni makono gangu une che Paolo nansyene. Chelechi ni chimanyisyo changu cha ikalata yangu yose, yeleyi ni inguti pakulemba. 18 Ngummendela umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito utame ni ŵanyamwe wose.

1 Timoseo

1 Une che Paolo nduna jwa Che Yesu Kilisito kwa kulajiswa ni Akunnungu Nkulupusyo jwetu pamo ni Che Yesu Kilisito chilolelo chetu. **2** Ngunnembela che Timoseo mwanangu jwa usyenesyene mu chikulupi. Ngummendela umbone ni chanaso ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Che Yesu Kilisito Ambuje wetu. **3** Ngusaka nnonjele ku Efeso mpela ila inatite pakunchondelela katema panaliji nkwaula ku Makedonia. Kweleko kwana wanda wakujiganya majiganyo ga unami nkaakanye. **4** Mwasalile alekangane ngano sya unami ni moŵa gose kugatangana meena ga achambuje wao pangali mbesi. Yele yose ikutandisya makani. Ngaikwalimbisya wanda mmasengo ga Akunnungu gagakutendeka kwa litala lya chikulupi. **5** Nningwa wa lyele lilajisyo uli unonyelo waukutyochela mu ntima weswela ni nkumanyiilila kuitenda yaili yambone ni chikulupi cha usyene. **6** Nambo wanda wane gasoŵile gelego ni kugalauchila kuusyanasyana indu yangalimate. **7** Welewo akusaka aŵeje wakwiganya Malajisyo nambo achinsyene ngaakugamanyiilila malowe gaakugawecheda atamuno indu yaakulimbila kuisala. **8** Tukumanyiilila kuti Malajisyo ga Akunnungu gali gambone, iwaga mundu chagawone kwa litala lyalikusachilwa kugawona. **9** Tukumanyiilila kuti Malajisyo nganigawichikwa kwa ligongo lya wanda wambone, nambo gawichikwe kwa ligongo lya wanda wangalumbana ni wangakugajitichisya Malajisyo, ni wanda wangakwapopela Akunnungu ni waali ni sambu, ni wanda wangakwamanyiilila Akunnungu ni wakutukana ni wanda wakwaulaga atati ni achikulu wao ni kwaulaga wanda wane. **10** Malajisyo gawichikwe kwa ligongo lya wachigwagwa ni kwa achalume wakugonana achinsyene pe ni kwa wakwasumisya wanda kuwa achikapolo ni kwa waunami ni kwa wakulumbilila unami ni kwa wakupanganya ipanganyo yangaikulandana ni majiganyo gausyene. **11** Majiganyo ga gakyutyochela mu Ngani Jambone jambele Akunnungu jwangulupilile lalichile Ngani Jambone jajikutyochela kwa Akunnungu waali ni ukulu ni wakulapikwa moŵa gose. **12** Ngwatogolela Ambuje wetu Che Yesu Kilisito wandasile machili pa masengo gangu, pakuwa amweni ndili jwakukulupilichika nipele wasagwile kuti natumichile. **13** Namuno kalakala naliji ngwatukana Akunnungu ni kwalagasya wanda ni naliji mundu jwaumenyani, Akunnungu waangolele chanaso, ligongo natesile yeleyo nkulowela kwangu ni kwa ungamanyiilila wangu ni pakuwa nganingola chikulupi. **14** Ambuje wetu wambele umbone wao wehingi ni chikulupi ni unonyelo watulinawo nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito. **15** Liloŵe li lili iyakukulupilichika ni kukundikwa, yakuti Che Yesu Kilisito waiche pachilambo kukwakulupusya waali ni sambu. None ndili jwa sambu kwapunda wose, **16** nambo kwa lye ligongo lyo Akunnungu wangolele chanaso. Watesile yele kuti kwa litala lyangune jwa sambu kwapunda wanda wose, Che Yesu Kilisito akombole kulosya upiliu wao. None mme chisyasyo kwa wose uchakulupilile ni kupochela umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **17** Sambano kwa Mwenye wa moŵa gose pangali mbesi, nombe wangakuwa namose wangakuwoneka, ni waali Akunnungu wajika, wanda wose waape luchimbichimbi

ni ukulu mmoŵa gose pangali mbesi! Eloo. (aiōn g165) **18** Mwanangu che Timoseo, ngumpa ali lilajisyo li malinga ni malowe gakuondola gawechedekwe kalakala gankati mwe. Malowe go ni gachigantende nkombole kumenyana ngondo jambone, **19** mpunde kukamulisya chikulupi chenu ni majiganyo ga usyene ga chikulupi ni kuitenda yaili yambone pe. Wanda wane akanile kugajitichisya majiganyo ga usyene, kwayele achijonasile chikulupi chao. **20** Mwa welewo apali che Himeneyo ni che Alekisanda unajamwiche kwa kwalechela mmakono mwa Shetani kuti ajiganyikwe anaatukane Akunnungu.

2 Nipele, chikanaŵe chachili chose mwasalile Akunnungu yankwisaka ni mwapopele Akunnungu ni mwapopelele wanda wane ni mwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya wanda wose. **2** Mwapopelele mamwenye ni wanda waali ni ulamusi kuti tutame kwa kutulala ni chitendewele pamo ni kwachimbichisya Akunnungu ni lwendo lwambone. **3** Chindu chi chili chambone ni chakukundikwa paujo pa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, **4** jwakusaka wanda wose akulupuswe ni akombole kumanyiilila usyene. **5** Pakuwa Akunnungu ali wamo pe, nombe kwana jwakwilanya jumo pe pasikati ja Akunnungu ni wanda, ni mundu jo ali Che Yesu Kilisito, **6** uwalityosisye nsyene kwawombola wanda wose. Ayiyi ikulosya kuti kele kaliji katema kakasachikwe kanti Akunnungu akusaka kwaŵombola wanda wakwe. **7** Kwayele nawichikwe me jwantenga ni jwakwajiganya wanda wangawa Wayahudi ni nalichile ngani ja chikulupi ni usyene. Une nguwecheda yausyene nganguwecheda ya unami. **8** Nipele papali pose pankusimana kwapopelela Akunnungu, ngusaka achalume wakulityosya kwaligongo lya Akunnungu anyakule makono gao gakuwalala apopele pangali lutumbilo atamuno makani. **9** Iyoyopeyo ngusaka achakongwe alitulusye ni kuwala minijilo yaikuchimbichikwa ni kulikwatula kwao kukaŵa kwa kutiwa utiwe wakusimosya pane kulilemba kwa indu yekolochekwe kwa sahabu atamuno igogo ya lulu pane minijilo ja ndalama jekulungwa. **10** Nambo kulikwatula kwao kuweje kwa isambo yambone ikuwajilwa kutendekwa ni achakongwe wakwapopelela Akunnungu. **11** Achakongwe atameje jii ni mkulitulusya katema ka kulijiganya Liloŵe lya Akunnungu. **12** Une ngangumpa jwankongwe lipesa lya kwiganya, atamuno kwatawala wankwakwe, nambo atame jii. **13** Pakuwa che Adamu ali jwaandanda kugumbikwa ni kwikaga che Hawa. **14** Ni che Adamu ngaŵa juwanyanjekwe, nambo jwankongwe ni juwanyanjekwe ni kulipwanya Lilamulo lya Akunnungu. **15** Nambo jwankongwe chakulupuswe ni chaligopole uchenene, naga chalonjele mu chikulupi ni unonyelo ni uswejelo pamo ni kuligosa.

3 Ali liloŵe li lili lya usyene lyati, naga mundu asakaga aŵe chilongola jwa mpingo wa wanda wakukulupilila Kilisito, akulajila masengo gambone. **2** Nipele chilongola akusachilwa aŵeje mundu jwangali chileŵo, akusachilwa aŵeje ni wankwakwe wamope ni jwangakutolwa ni jwalunda ni jwakulichimbichisya ni jwapochela achalendo ni jwakukombola kwiganya. **3** Ngakusachilwa aŵe jwakolelwa ni jwaumenyani, nambo aŵeje jwakulitimalika ni jwakusaka chitendewele, atamuno jwangakunonyela nnope mbiya. **4** Akusachilwa aŵeje

mundu jwakwajimilila uchenene wāndu wāali mu nyumba jakwe ni kwajiganya achiwānagwe awe wa kupilikanichisya kwa luchimbichimbi lose. 5 Pakuwa iwāga mundu ngakukombola kwajimilila uchenene wāndu wa mu nyumba jakwe, chakombole chinauli kuujimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito yaani wāndu wa Akunnungu? 6 Ngakusachilwa awe jwakukulupilila jwasambano, atakulifuna ni kugwa ni kulamulikwa mpela ila iyali ji kwa Shetani. 7 Sooni ikummajila awe mundu jwaali ni umboni wambone pasikati ja wāndu wa paasa pa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito, kuti atakunyeluswa ni kugwa pa chitanje cha Shetani. 8 Iyoyopeyo wakupanganya masengo ga kwakamusa wāndu wane wāali mu mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito aweje wāali ni lwendo lwambone ni wāndu wākusala chindu chimo ni wāngakung'wa nkologo kwannope ni wāndu wāngali ni lipamo. 9 Akusachilwa kukamulangana kwannope ni usyene wausisikwe wa chikulupi kwa nningwa wambone. 10 Ikuwajilwa alinjikwe kaje ni awonekaga kuti akufai nipele apanganye masengo ga ukamusi. 11 Achakongwe wāo iyoyo awe wāndu wa mbili jambone, akawa wākulambusya, ni aweje ni ukombole wakulitawala ni wākukulupilichika mu yose. 12 Jwakupanganya masengo ga kuukamusa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito, awe mundu jwa wānkawo wāmo pe ni kwalongosya achiwānagwe uchenene pamo ni wāndu wāali mu nyumba jao. 13 Pakuwa wākamusi wakupanganya masengo uchenene akulapikwa ni wāndu, nombewo akupakombola kwasalila wāndu chikulupi chakwete nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito pangajogopa. 14 Ngunnembela chikalata chi, akuno ndi ngulolela kwika kukwenu pangakawa. 15 Nambo naga chingawe kwika, chikalata chi chichimanyisye lwendo lwa wāndu yalukuti kusachilwa kuwa mu nyumba ja Akunnungu, yaani mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito. Wāndu wo ali chimila ni nsingi wa usyene ni ali wāndu wākwe Akunnungu wājumi. 16 Usyene, nganitukola lipamba nkati usyene wa chikulupi chekulu chachiunukulikwe, usyene wo ni kuti, Welewo wawonechekwe mu chilu cha chiundu, wāwalanjikwe ni Mbumu jwa Akunnungu kuti ali wakupanganya yakusaka Akunnungu, wātoleche ni katumetume jwa kwini. Wālalichikwe pasikati ja wāndu wa ilambo, wākulupilichikwe papali pose mu chilambo, wānyakulikwe kwini mu ukulu.

4 Mbumu jwa Akunnungu akusala pangasisa kuti mowa ga mbesi wāndu wāne chaleche chikulupi chao ni kusipilikachisya mbumu syasikulambusya ni majiganyo ga masoka. 2 Majiganyo ganti yele gakujenechekwa ni wāndu wa unami, wāati mitima jakukumbuchila kupanganya yambone jiwile mpela ila jijochekwe ni chisyano cha mooto. 3 Wēle wāndu wo akwiganyanga kuti ili sambu kulombela ni sooni kulya yakulya impepe. Nambo Akunnungu wāigumbile yele yakulya lya kuti, wāndu wākukulupilila wēle ni ku manyilila usyene alyanje kwa kwatogolela Akunnungu. 4 Pakuwa chili chose chachipanganyikwe ni Akunnungu chili chambone ni nganichipagwa chakuanilwa, nambo ipochelwe kwa kwatogolela Akunnungu. 5 Pakuwa kwa litala lya Lilowe lya Akunnungu ni kwa kupopelela, kukuchitenda chindu cho chikundikwe ni Akunnungu. 6 Iwāga chimwasalile achalongo achinjeta wose malajisyo ga,

chimme jwakutumichila jwambone jwa Kilisito Yesu, chinkule mu chikulupi kwa malowe ga chikulupi ni majiganyo ga usyene gankugakuya. 7 Nambo nnekangane ni ngano syakalakala sya unami syanganisiwa sya Akunnungu ni syagalumbana. Nchalile nkole mbili ja kwanonyelesya Akunnungu. 8 Pakuwa kulijongola kukuchikamusa chilu nambo kupanganya aila yakuisaka Akunnungu kwana ukamuchisyo mu indu yose, pakuwa ikutulanjila umi mu utame wa sambano ni waukwika wo. 9 Ali lilowe li lili lyakukulupilichika, sooni lyalikuwajilwa kukundikwa ni kukulupilichika. 10 Uwe tukusauka ni kupanganya masengo kwa kuchalila pakuwa tukwete chilolelo chetu kwa Akunnungu wāali wājumi, ni wāali Nkulupusyo jwa wāndu wose nnoopenope jwa wēle wākukulupilila. 11 Gele ni malowe gagakuwajilwa kugalajisya ni kugajiganya. 12 Nkajitichisya kuti mundu wjalijose anyosye pakuwa ndi jwanchanda, nambo mme chisyasyo cha wāndu wākukulupilila, mu uwechete wenu ni mu lwendo lwenu ni mu ononyelo wenu ni mu chikulupi chenu ni mu utame waukwanyelesya Akunnungu. 13 Mowa gose nlimbile kwa wālanjila wāndu Malembelo ga Akunnungu pangalisisa, ni kulalichila Ngani Jambone ni kwiganya mpaka patiiche. 14 Nkaleka kuupanganyichisya masengo ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu umpochele kwa litala lya utenga wa wākulondola wa Akunnungu ni apala nkungulu wa achachekulu pa wānsajichile makono. 15 Nganichisye nkati gelelo ni kulityosya mwasyene nkupanganya indu yose. 16 Nlilolechesye inkuti pakutama ni inkuti pakwiganya. Njendelechele kutenda yeleyo kuti nkombole kulikulupusya mwasyene ni wēlewo wākumulikana wo.

5 Nkankalipila jwannume jwanchekulu, nambo mmechete nawo nti atati wenu. Mwapanganyichisye achachanda nti achapwenu, 2 mwapanganyichisye achakongwe achachekulu nti achikulu wenu ni achiwāli nti achalumbu wenu, pangaganichisya yangalumbana. 3 Mwakamuchisye achakongwe wawililwe ni achiwānkawo, wānganakola mundu jwakwakamuchisya. 4 Nambo iwāga jwawililwe akwete wānache pane isukulu, wānyawo akusachilwa alijiganyo kupanganya indu yaikusachilwa kupanganyikwa ni wāndu wākwapopelela Akunnungu kwa wāndu wāali mu nyumba jao. Ni kwa kutenda yeleyo akwachisya kwalela achawēlesi ni achachekulu wāo mpela yatite kuleleka wānyawo pa wāliji achanandi. Pakuwa achichi chili chakunonyelesya paujo pa Akunnungu. 5 Jwele jwankongwe jwawililwe kusyene jwanganakola mundu jwakunnela, achiwisile chilolelo chakwe kwa Akunnungu ni kutama nkwapopelela Akunnungu muusi ni chilo kuti akole ukamuchisyo. 6 Nambo jwankongwe jwawililwe jwakutama kwa kusaka kulinonyelesya nnope jwelejo jwammwe, namuno ali jwansima chiwēla. 7 Mwape wāndu malajisyo ga, kuti wāndu wāne akasaona wāna ilewo. 8 Nambo iwāga mundu ngakwakamuchisya achapwakwe nnoopenope awāla wāndu wāali mu nyumba jakwe asyene, jwelejo achikanile chikulupi chakwe nombe ali jwagalumbana nnope kumpunda mundu jwangakukulupilila. 9 Kasimwalemba mu chitabu cha meena ga achakongwe wawililwe, jwawililwe wjalijose jwanganamalila yaka sitini. Sooni iwānje jwalombekwe kamo pe. 10 Sooni awe jwana umboni wa ipanganyo yambone,

jwalelite achiwanagwe uchenene, jwaŵapochele achalendo mu nyumba jakwe, ŵakundile sajo sya ŵandu ŵa Akunnungu, ŵakamuchisye ŵakulaga ni ŵakupanganya indu yambone yayilyose. **11** Nambo mu chitabu cho nkagalemba meena ga ŵawililwe ali achiŵali, pakuŵa ŵajinjilwaga tama ja kusaka kulombekwa sooni, chaleche kwatumichila Kilisito. **12** Kwayele chaaŵe ni chileŵo kwa kuleka chikulupi cha kwatumichila Akunnungu chiŵachiŵisile kundanda. **13** Nkupunda yeleyo, akuŵa ŵa ulesi, achendajendaga mu nyumba jimo mpaka jine, ni akuŵa ŵandu ŵakwasongosa ŵandu ŵane ni kulijinjisyu mu indu ya ŵandu ŵane ni kusala indu yangaŵajilwa kuisala. **14** Kwa ligongo lyo ngusaka ŵele ŵawililwe ni achiŵankwawo ali achiŵali alombekwe, aŵeleche ŵanache ni kusigosa nyumba syao kuti ŵammagongo ŵetu anakombole kukola lipesa lya kuŵecheta indu yangalumbana yaikutugamba uwe. **15** Pakuŵa ŵane ŵawililwe ni achiŵankwawo, amasile kulyungasika ni kunkuya Shetani. **16** Ŵaga jwankongwe jwalijose jwakunkulupilila Kilisito, akwete ŵawililwe ni achiŵankwawo mwa achalongo achinjakwe, jwelejo akusachilwa kwagosa ni ngāŵa kuulechela masengo go mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, kuti mpingo wo ukombole kwagosa ŵawililwe ni achiŵankwawo ŵanganakola ukamuchisyo wauli wose. **17** Achachekulu ilongola ŵakuulungosya uchenene mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito akuŵajilwa kuchimbichikwa ni kupegwa malipilo gambone, nnope nnope ŵakuchalila kulalichila Ngani Jambone ni kujiganya. **18** Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nkantaŵa kang’wa ng’ombe pakupanganya masengo ga kuputukula magowolo,” ni “Jwa masengo akuŵajilwa malipilo gakwe.” **19** Ngasimpochela magambo gagakungamba jwachekulu chilongola jwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ikaŵe kwa umboni wa ŵandu ŵawili pane wātatu. **20** Ŵele ŵakutenda ya sambu mwajamuche paujo pa ŵandu kuti ŵandu ŵane wo ajogope. **21** Ngunlajisya mmbujo pa Akunnungu ni mmbujo pa Kilisito ni mmbujo mwa achikatametume ŵa kwani ŵaswela ŵasagulikwe, nkamulisyu malajisyo ga pangaleka nachiŵamuno limo ni kutenda yaikusachilwa pangali lusagu. **22** Kasintenda chitema kunsajichila makono mundu pakusagulikwa kuŵa chilongola nkupanganya masengo ga Ambuje. Soonu nkaliinjisyu mu sambu sya ŵandu ŵane, nambo niligose mwasyene, mpanganye yaikwanonyesya Akunnungu. **23** Ngasing’wa meesi pe, nambo mng’weje divai kanandi ligongo lya lutumbo lwenu pakuŵa nkulwalalwala. **24** Sambu sya ŵandu ŵane sikuwoneka pangasisika namose kakanaŵe katema ka kulamulikwa, nambo sambu sya ŵandu ŵane sikuwoneka kanyuma pakumala kulamulikwa. **25** Iyoyopeyo ipanganyo yambone ikuwoneka pangasisika, namose aila yangaikuwoneka pangasisika ngaikomboleka kususika.

6 Achikapolo wose akuŵajilwa kwachimbichisya kwannope achakulu ŵao kuti akapagwa mundu jwa kwatukana Akunnungu ni kugatukana majiganyo getu. **2** Nombe achikapolo ŵaali ni achakulu ŵao ŵakukulupilila akasawanyosya pakuŵa ali achalongo achinjau mwa Kilisito. Nambo akuŵajilwa kwatumichila uchenene, pakuŵa nombewo akupochela indu yambone kutyochelela mmasengo ga Ŵakilisito ŵakwanonyela. Gelego

ni malowē gankusachilwa kujiganyikwa ni kulalichikwa. **3** Mundu jwalijose ajiganyaga majiganyo gagakupisyangana ni aga ni ngakugakunda malowē ga usyene ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, atamuno majiganyo ga kutama nkwanonyesya Akunnungu, **4** jwelejo aguumbela kuligamba ni jwangachimanyilila chachili chose. Jwele ali mundu jwakusaka makani ni umenyani wa malowē gangalimate gagakwikawanawo wiu ni ngondo ni kutukana pane tama syangalumbana, **5** ni ukangani wangali mbesi kutyochela kwa ŵandu ŵasakele mmitima jao ni ŵangali usyenyene. Ŵaganuchisya kuti kwatumichila Akunnungu lili litala lya kulipatila chipanje. **6** Isyene kwatumichila Akunnungu ngakukuntenda mundu aŵe jwachipanje, iŵaga mundu inkwanile indu yalinayo. **7** Pakuŵa nganituika ni chindu chachili chose mchilambo muno, namuno ngatutyoka ni chindu mu chilambo muno. **8** Nipele iŵaga tukwete yakulya ni yakuwala, yeleyo ikutukwana. **9** Nambo ŵele ŵakusaka kusichila wo akugwa mu yakulinjikwa ni kutanjila mu chitanji cha tama syasijinjy syangalumbana, syasikwautila ŵandu mu kukongoloka ni chiwa. **10** Pakuŵa kujinonyela kwannope mbiya jili ndande ja ungalumbana wose. Ŵandu ŵajinjy asachile kwannope akole mbiya, kwayele achilesile chikulupi ni kulipoteka mitima jao kwa kupeteka kwakukulungwa. **11** Nambo mmwe mundu jwa Akunnungu nlisepusye ni yeleyo, nsose kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu ni kutama mu utame wa kwatumichila ni iyoyo nkole chikulupi ni unonyelo ni upilili ni kulitimalika. **12** Mmeje jwakupunda mu kumenyanila liloŵe lyambone lya chikulupi, nkakole umi wa moŵa gose pangali mbesi, uwammilanjile katema pamwajitichisye mwasyene kwakuchitanga chikulupi chenu paujo pa ŵandu ŵa umboni ŵajinjy. (aiōnios g166) **13** Ngunnajsya paujo pa Akunnungu ŵakuitenda indu yose iŵe yejumi ni paujo pa Yesu Kilisito uŵaŵalasilile usyene paujo pa Pontio Pilato, **14** kuti nlikamulichisye ilajisyo li kwa kulupilichika pangaleŵa mpaka lyaŵa litachiuja Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **15** Kuuja kwakwe chikutendekwe pa katema kakakusachilwa kakaŵichikwe ni Akunnungu. Akunnungu jwakulapikwa ni jwakulungosya ni Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje ŵa achambuje. **16** Ŵelewo pe ni ŵakukombola kutama moŵa gose pangali mbesi nomba akutama palilanguka kwanti mundu jwalijose ngapakombola kuŵandichila ni ngapagwa mundu jwawaiye kwaona ni jwakukombola kwaona. Ŵandu wose ŵachimbichisye ŵelewo nombewo alongosye moŵa gose pangali mbesi! Eloo. (aiōnios g166) **17** Mwasalile ŵaali ŵachipanje mu chilambo chasambano chino kuti akalifuna, atamuno akasachiŵika chilolelo chao mu ipanje yangaikukulupilichika. Nambo ŵakulupilile Akunnungu ŵakutupa indu yose mkuchuluya kuti tukole lukondwa mu yele. (aiōn g165) **18** Mwasalile atende yambone, atende isambo yejinji yambone, aŵe ŵandu ŵakwakamusa ŵandu ŵane kwa ntima wambone ni atame chile kwagaŵila ŵandu ŵane ipanje yao. **19** Kwa kutenda yeleyo chikumamusye kukola chipanje mu umi waukwika yaani umi usyene mpela ila mundu jwakulikumbila indu yejinji kuti yakamusye mmoŵa gagakwika. **20** Che Timoseo, choonde ngose aila imwapegwilwe. Nlisepusye ni iŵecheto ya wamba ni ukangani wangalumbana yaikuŵilanjikwa ni ŵandu ŵane, “Umanyiisi.” **21** Pakuŵa ŵandu ŵane akuliwona akwete

umanyilisi wo, ni kwakutenda yeleyo alesile kutenda yaikuwajilwa kutendekwa mu chikulupi chao. Umbone wa Akunnungu uwe kukwenu.

2 Timoseo

1 Une che Paolo nduna jwa Kilisito Yesu, kwa kusaka Akunnungu uwasagwile une kuti nyenesye chilanga cha umi watulinawo nkulumbikana ni Kilisito Yesu. **2** Ngunnembela mmwe che Timoseo mwanangu jwaunonyelo. Ngunsachila umbone ni chanasa ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje wetu Kilisito Yesu. **3** Ngwatogolela Akunnungu ungwatumichila kwa ntima waukuunosya kuti jwangali chilewo mpela iwataite achambuje wetu, ngwatogolela Akunnungu kila pangunkumbuchila mmapoelo gangu muusi ni chilo. **4** Ngujikumbuchila misosi jenu, ngulajila kwannope kummona kuti ng'umbaswe lukondwa. **5** Nguchikumbuchila chikulupi chisyenesyene chachili mwenume, chikulupi chakwete anganga wenu che Lois ni iyoyoyewe achikulu wenu che Eunike. Isyene nguimanyilila kuti nomwe nkwete. **6** Kwa ligongo lyo ngunkumbusya kuti nkwisile ntuuka wa Akunnungu wauli nkati mwenu umwapochele panansajichile makono gangu. **7** Pakuwa Mbumu jwatupele Akunnungu nga wa jwakututenda tuwe wakogopa, ngwamba, nambo ali Mbumu jwao jwakutupa machili ni ononyelo ni ntima wa kulisiwila. **8** Ngasinola soni nkwasalila wandu wane umboni wa ngani sya Ambuje wetu atamuno nakola soni kwanguune jwanda wike kwa ligongo lya. Nambo mme pamo none nkulaga kwa ligongo lya Ngani Jambone malinga ni machili gampegwilwe ni Akunnungu. **9** Welewo watukulupwisye ni kutuwilanga kuti tuwe wandu wakwe, nga wa kwa isambo yetu yambone itwaitesile, nambo kwa ligongo lya kusaka kwao asyene ni kwa umbone wao. Ni watupele umbone wao kwa litala lya Kilisito Yesu chitandilile mo wa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **10** Nambo sambano umbone wa Akunnungu uwunukulikwe kwa kwika kwakwe Nkulupusyo jwetu, Kilisito Yesu. Welewo agapundile machili ga chiwa ni kwa litala lya Ngani Jambone atuwunukulile umi wa mo wa gose pangali mbesi. **11** Kwayele une asagulikwe ni Akunnungu kuti me nduna ni jwakwiganya kwa ligongo lya kwalalichila wandu Ngani Jambone. **12** Kwa ligongo lya yele ngusauka ni indu yi. Nambo ngangujogopa kwa ligongo lya yele pakuwa ngwamanyilila welewo unakulupilile ni ngumanyilila kusyene kuti akukombola kuchigosa achila chiwambele mpaka lyuwa lichauje. **13** Mgakamulichisye majiganyo ga usyenesyene gananjiganyisye, mu chikulupi ni ononyelo wauli nkulumbikana ni Kilisito Yesu. **14** Mchigose yambone chimpegwile kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu jwakutama mwetuwe. **15** Mpela inkuti pakuimanyilila kuti wandu achajini wa kuchilambo cha Asia anesile, mwa wele apali che Fugelo ni che Helimogene. **16** Ambuje watendele chanasa wandu wa pannango u che Onesifolo, pakuwa wausengwasisye ntima wangu katema kakajini kwa kwika kukumona. Ni nganjatenda soni kwa chitawiko changu. **17** Katema pa waiche ku Loma watandite kusosasosa kwannope mpaka wasimene. **18** Ngwachondelela Ambuje watendele chanasa che Onesifolo pa lyuwa lya kulamulika! Nomwe nkuimanyilila yambone iwandendele une ku Efeso kula.

2 Nipele mmwe mwanangu nlimbichikwe mu umbone wa Akunnungu utukupochela nkulumbikana ni Kilisito Yesu. **2** Ngajigale majiganyo gimpikene kwanguune ginagasasile mmbujo mwa waumboni wajini, ilaila mwape wandu wakukulupichika uchakombole kwajiganya wane. **3** Mpiilile mmalagasyo pamo nowe nti jwangondo jwambone jwa Kilisito Yesu. **4** Jwangondo jwakumenyana ngondo akuliwambasya ni indu ya umi wa mo wa gose nambo akupanganya indu yaikunnonyelesya jwankulu jwakwe. **5** Iyoyo mundu jwakupunda mu luwilo lwa kuutuka ngakupata chindu mpela singwa iwaga nganakuya malajisyo ga luwilo lo. **6** Jwakulima jwalimile kwa kuchalila akusachilwa awe jwaandanda kupata milimbu. **7** Mganisye ingusala yi, pakuwa Ambuje champe lunda lwa kuimanyilila yose. **8** Mwakumbuchile Che Yesu Kilisito wasyuchile, wa lukosyo lu che Daudi mpela ijikuti kusala Ngani Jambone jingulalichila. **9** Une ngusauka ni kuta wika ni minyolo nti mundu jwachigongomalo kwa ligongo lya kulalichila Ngani Jambone ji. Nambo Lilowe lya Akunnungu ngalikuta wika ni minyolo. **10** Kwa ligongo li ngupililila yose kwa ligongo lya wandu wawasagulikwe ni Akunnungu kuti welewo nombe akulupuswe kwa litala lya Kilisito Yesu ni kwichisya ukulu wa mo wa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **11** Au uwechete u uli wasyene wati, "Iwaga twawile pamo nawo, iyoyo tutulame pamo nawo. **12** Iwaga tutupunde kupililila, sooni tutulongosye pamo nawo. Iwaga tutwakane, nombewo chatukane uweji. **13** Iwaga ngatukulupilichika, wele chapunde kukulupilichika, pakuwa ngakukombola kugagalauka ga wechete nsyene." **14** Yele indu yi mwakumbusye wandu wenu ni kwajamuka paujo pa Akunnungu kuti aleche kukanilana nkati malo we. Kukanilana kwangali malumbo pakuwa kukwalyungasya wandu wakugapilikana. **15** Nchalile kwannope kuti nkombole kukundikwa ni Akunnungu nti jwa masengo jwangaikutesya soni pa masengo gakwe, ni jwakwiganya uchenene ntenga wa usyenesyene wa Akunnungu. **16** Nliwambasye mu iwecheto ya wamba ni yangalumbana, pakuwa yele ikwatenda wandu akaanonyelesya Akunnungu. **17** Majiganyo ganti yele gali mpela liwanga ndonde lyalikutauna chilu. Mwa wele wajiganyisye yele apali che Himeneyo ni che Fileto. **18** Wele wandu alilesile litala lya usyene ni kuchiwika chikulupi cha wandu wane mu lipamba achitiji kusyuka kwa wandu wose kumasile kutendekwa. **19** Nambo usyene wa Akunnungu ujimi kwa kulimba nti liganga lya nsingi ni pachanya pakwe galembechekwe, "Ambuje akwamanyilila wandu wakwe," ni "Jwalijose jwakuti awele jwa Ambuje, aleche sambu." **20** Mu nyumba jajikulungwa kwana yoombo yaikolochekwe kwa sahabu ni kwa mbiya, ni yoombo ine ikolochekwe kwa itela ni kwa litaka, nombeyo ikutumikwa kwa masengo katema kose. **21** Nipele iwaga mundu chaliswejesye kwa kulitalikanganya ni sambu, chaa we jwasagulikwe ni kuwichikwa pajikajika pe kwa kwatumichila Ambuje wao. Nombewo ali chile kwa masengo gambone. **22** Nliwambasye ni tama ja uchanda ni nsose kupanganya yakusaka Akunnungu ni nkole chikulupi ni ononyelo ni chitendewele pamo ni wandu wose wakwapopelela Ambuje kwa ntima wambone. **23** Ngakane makani ga kulowela gangalimate pakuwa nkuimanyilila kuti gelego gakutandisya umenyani. **24** Jwakwatumichila Ambuje akakanilana. Akusachilwa aweje jwakulitimalika kwa wandu

wose ni jwakwiganya jwambone ni jwakupililila, 25 jwakwajamuka kwa kulitimalika aŵala ŵakwakaniŵa pakuŵa panepa Akunnungu akukombola kwapa lipesa lya kuleka sambi syao ni kuumanyilila usyene. 26 Kwa litala lya lunda lwao chilwaujile, kwayele chakulupuche pa chitanji cha Shetani chiŵatanjisyene ni kwatenda ajitichisyene kupanganya yakusaka.

3 Mmanyilile kuti moŵa ga mbesi chikuŵe ni ndaŵi sya malagasyo gamakulungwa. 2 Pakuŵa ŵandu chachiŵa ŵakulinonyeŵesya achinsyene ni ŵakusinonyela mbiya ni ŵakulilapa ni ŵachibuli ni ŵakwatukana Akunnungu ni ŵangakwapilikaniŵachisyene aŵaŵeleŵi ni ŵangali ni kutogolela ni ŵandu ŵachigongomalo. 3 Chapagwe ŵandu ŵangali ni unonyelo muntima ni ŵangakusaka kwilana ni ŵakulambusya ni ŵakutolwa ni ŵachikali ni ŵangakuinonyela indu yambone. 4 Chachiŵa ŵakugalaukana jwine ni jwine ni ŵandu ŵangakukosya ni ŵa chibuli ni ŵakusaka kulinyonyeŵesya kwa indu kupunda kwanonyela Akunnungu. 5 Kwa paasa chaoneche mpela ŵandu ŵakwapopelela Akunnungu nambo akugakana machili gakwe. Nliŵambasye ni ŵandu wo. 6 Mwa ŵelewo akwaula mmajumba ga ŵandu ni kwalambusya achakongwe ŵakuloŵela ni kwatenda ŵapikanile ŵanyawo pe. Achakongwe wo aguumbela sambi ni kulongoswa ni tama ja kupisyangana. 7 Achakongwe wo akusaka kulijiganya moŵa gose nambo ngakukombola kwika mwa kuumanyilila usyene. 8 Ŵakwiganya wo akuukanila usyene mpela ila che Yane ni che Yambule iŵatite kwakanila che Musa. Nganiso sya ŵele ŵandu syejonasiche ni chikulupi chao chili chaunami. 9 Nambo ŵelewo ngasajendechelela kose pakuŵa kuloŵela kwao chikuwoneche pakulanguka kwa ŵandu wose. Yele ni iŵatite kwa che Yane ni che Yambule. 10 Nambo mmwejo ngakuyiye majiganyo gangu ni lwendo lwangu ni aila inasakaga kuitenda ni chikulupi changu ni upililiu wangu ni unonyelo wangu ni kulindilila kwangu nkupililila, 11 masausyo gangu ni kulaga kwangu. Nkumanyilila indu yose iyangopochele une ku Antiokia ni ku ikonio ni ku Lisita. Nagapililile masausyo gamakulungwa nnope! Nambo Ambuje wangulupwisye mu yose. 12 Elo, ni wose ŵakusaka kutama ni kwapopelela Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu alindilile kulagaswa. 13 Nambo ŵandu ŵangalumbana ni ŵakulambusya chapunde kuŵa ŵangalumbana, chiŵalambusye ŵandu ŵane ni welewo chachilambuswa ni ŵandu ŵane. 14 Nambo mmwejo nlimbile kutama mu usyene umwajiganyikwe ni kuukunda. Pakuŵa nkumanyilila ŵaani ŵanjigenye ni ŵankwakupililila. 15 Nkumbuchile kuti chitandile uwanache wenu mkugamanyilila Malembelo ga Akunnungu yagakuti kumpa lunda lwalukuikanawo ukulupusyo kwa litala lya kwakupililila Kilisito. 16 Malembelo ga Akunnungu gose galembeke kwa kulongoswa ni Akunnungu nombe gana masengo gakwiganya usyene ni gakwamuka ni gakulinganya ileŵo ni kwajiganya ŵandu atame mu utame wambone paujo pa Akunnungu, 17 kuti mundu jwakuntumichila Akunnungu aŵe jwakomboleswe mu indu yose kuti aŵe chile kupanganya masengo gagali gambone.

4 Ngunnajisya mmbujo mwa Akunnungu ni Kilisito Yesu uchiŵalamule ŵajumi ni ŵawe, pakuŵa akwika kulongosya ali Mwenye, 2 nnalichile Liloŵe lya Akunnungu katema pakusaka

ŵandu pane ngakusaka, njamuche ni kukalipila kwa upililiu wose ni kwajiganya majiganyo gambone. 3 Pakuŵa chikaiche katema ŵandu pachagakane kugapilikana majiganyo ga usyene, nambo chasache kugakuya agala gakugasaka achinsyene kugapilikana ni kulisonganyichisyene ŵakwiganya ŵajinji kuti ŵajiganyene indu yakuisaka nnope kuipilikana. 4 Chakane kuupilikana usyene ni chaplikanile ngano sya unami. 5 Nambo mmwe, nligose mu yose, ngapililile malagasyo, mpanganye masengo genu ga kulalichila Ngani Jambone ni kupanganya masengo genu ga kwatumichila Akunnungu. 6 Pakuŵa katema kangu ka kuwa kaŵandichile ni chajijite miasi jangu mpela ila ŵambopesi yakuti kupungula sadaka ja divai paujo pa Akunnungu. 7 Menyene ngondo jambone, utwiche mpaka kumbesi kwa luwilo lwangu ni nachigosile chikulupi. 8 Ni sambano isigaille kupegwa chindu mpela singwa wauli ntuuka uŵagosele ŵandu ŵaali ŵambone paujo pa Akunnungu. Ambuje ŵakwalamula ŵandu yaikusachilwa chachimba une pa lyaŵa lya, ngaŵa une pe, nambo ŵandu wose ŵakulolela kwa unonyelo kuuja kwao. 9 Nchalile kwika kukwangu chitema. 10 Pakuŵa che Dema ŵainonyele indu ya pachilambo chino, ŵanesile ni kwaula ku Sesalonike. Che Kilesike ajawile ku Galatia ni che Tito ajawile ku Dalimatia. (aiŵn g165) 11 Che Luka jika pe ni ŵaali none. Muntole che Maliko njise pamo nawo, kuti akombole kungamuchisya mu masengo gangu. 12 Nambo che Tukiko nantumile ku Efeso. 13 Pachinchiika munyigaille likoti lyangu linalesile ku che Kalipo ku Tuloa, nombe pankwika po munyigaille itabu, nnope nnope yeila yekolochekwe kwa mapende. 14 Che Alekisanda jwakusyana isyano ambanganyichisyene yakusakala yejinji, Ambuje chiŵaŵachisyene kwa agala gagapanganyisye. 15 Nomwe nilolochesye ni jwelejo pakuŵa ŵagakanile kwachikali malowe getu. 16 Katema panaliji nkulichenjela pa nkungulu kandanda nganapagwa namose jumo juŵangamwisye, nambo wose ŵalesile. Ngwachondelela Akunnungu kasiŵaŵalanjila gele magambo go. 17 Nambo Ambuje ŵaliji pamo ni une ŵambele machili none nakombwele kulalichila utenga wose kwa utindimiso kuti aupikane ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi wose. None nakulupwiswe kutyochela nkulamulikwa chiwa mpela ila mu nkang'wa mwa lisimba. 18 Ambuje changulupusye ni indu yose yangalumbana ni kung'osa mpaka ichile ku umwenye wao wa kwinani. Ukulu uŵe kwa ŵele moŵa gose pangali mbesi! Eloo. (aiŵn g165) 19 Mwakomasye che Pilisila ni che Akila, pamo ni ŵandu wose ŵa pannango u che Onesifolo. 20 Che Elasto ŵatemi ku Koliinto nombe che Tilofimo naalesile ku Mileto ligongo ŵaliji nkulwala. 21 Njanguye kwika kakanawe kwika katema ka mbepo. Che Eubulo ni che Pude ni che Lino ni che Kilaudia akunkomasya iyoyopeyo achalongo wenu ŵane wose akunkomasya. 22 Ambuje aŵe pamo nomwe. Umbone wa Akunnungu uŵe ni ŵanyamwe wose.

Tito

1 Une che Paolo, jundi jwaktumichila jwa Akunnungu ni nduna jwa Che Yesu Kilisito, ngunembela chikalata chi mwe che Tito. Uneji najichikwe kwalongosya wandu wasagulikwe ni Akunnungu kuti wakulupilile ni kuumanyilila usyenesyene ni kutama yaikuti pakwanonyelesya Akunnungu. **2** Chikulupi ni umanyilisi wa usyene wu ikutupa chilolelo cha umi wa moŵa gose pangali mbesi. Akunnungu wāngakombola kusala ya unami, wātupele chilanga cho chikanaŵe kugumbikwa chilambo. (aiōnios g166) **3** Waliunukwile liloŵe yakwe pa katema kakwe. Une napegwilwe utenga wo kwa lilajisyo Iya Akunnungu Nkulupusyo jwetu juwāngulupilile kuti naualichile kwa wāndu. **4** Chikalata chi ngunembela mmwe che Tito, mwanangu jwa usyenesyene jutukamakulangani mu chikulupi chimo. Ngunsachila umbone ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito nkulupusyo jwetu. **5** Nanlesile ku Kilete kuti nkombole kuikolosya yanayose yaisigalile ni kwaŵika achakulu wā mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito mu musi wauli wose mpela indite kunnajisya, **6** chilongola jwa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito akusachilwa kuŵa mundu jwangali magambo gagali gose, ni jwali ni jwankongwe jumo, ni wānache wākunkulupilila Kilisito ni wāngawechetelwa nkati wende wāngalumbana atamuno ungapilikanichisya. **7** Pakuŵa jwakujimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito akusachilwa kuŵa mundu jwangali magambo gagali gose, ligongo jwelejo ali jwakwimilila masengo ga Akunnungu. Ngakusachilwa kuŵa mundu jwa chibuli atamuno jwakalipa atamuno jwakolelwa atamuno jwakuputa atamuno kuŵa mundu jwakunonyelwa nnope mbiya. **8** Nambo ikuwājilwa aŵe jwakunonyelwa kwapochela achalendo ni jwakunonyelwa ni indu yambone ni jwakulitulusya ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni jwanswela ni jwakukombola kulilongosya nsyene. **9** Akusachilwa kulikamulisiya liloŵe yakukulupilichika mpela yaitite kujiganyikwa, kuti akombole kwalimbisya mitima wāndu wāne kwa majiganyo ga usyene ni kwalosya ileŵo yao wāndu wākugakana majiganyo go. **10** Pakuŵa kwana wāndu wājijni nnoopenope wāali mu mpingo wa Wayahudi wāwagalawiche ni kunkulupilila Kilisito, ŵele wākukanila kupilikana, akuŵecheta wamba ni akwalyungasya wāndu wāne. **11** Ŵele wāndu akanyichikwe kuŵecheta, pakuŵa akwatindiganya wāndu wā majumba gamajijni kwa kwiganya indu yāngawājilwa kwiganya, akutenda yeŵe kwa nningwa wāngalumbana wa kupatila mbiya. **12** Namose jumo jwa wākulondola wāo achinsyene jwali Mkilete wātite, “Wākilete ali wā unami moŵa gose, ali mpela ijama yakusakala, wāulesi ni wākunyela.” **13** Umboni wu uli wasyenesyene. Kwa ligongo Iyo, mwajamuche kwa kalipa kuti akole chikulupi chisyene. **14** Mwajiganye aleche kupilikana ngano sya unami sya Wayahudi namose malajisyo ga wāndu wākukanila usyene. **15** Kila chindu chili cheswejele kwa wāndu waswejele paujo pa Akunnungu, nambo ngapagwa chindu chachili cheswela kwa wāndu wāngalumbana ni wāngakwawulupilila Akunnungu, pakuŵa nganisyo syao ni ntima wa kukumbuchila kuitenda indu yambone ijonasiche. **16** Wāndu wā akwitichisya kuti

akwamanyilila Akunnungu, nambo mu ipanganyo yao akwakana. Wāndu wo ali wākuchima ni wākutindiganya tindiganya, namose ngakukombola kupanganya masengo gagali gose gambone.

2 Nambo mmwejo njiganye majiganyo ga usyene. **2** Mwasalile achalume wāchekulwipe aŵe wākukombola kulilongosya achinsyene ni wākuchimbichikwa, ni wākulitulusya, ni wātindimiso mu chikulupi ni mu unonyelo ni mu upilili. **3** Ni achakongwe wāchekulwipe iyoyo peyo mwasalile atameje mu utame wa kwajogopa Akunnungu. Analambusyene atamuno akaŵa achikapolo wākukolelwa divai, nambo wākwiganya yaali yambone pe, **4** kuti wājiganye achiŵali kwanonyela achiŵankwawo ni kwanonyela wānache wāo, **5** ni wākukombola kulilongosya achinsyene ni waswejele, wākugagosa yambone majumba gao ni wā ntima wambone ni wākwapilikanichisya achiŵankwawo kuti Liloŵe Iya Akunnungu likasatukanwa ni wāndu. **6** Ni iyoyo achachanda mwalimbisye kuti akombole kulilongosya achinsyene. **7** Mu indu yose mwasyene mme chisyasyo cha kupanganya yambone nchilosyaga usyene ni mmajiganyo genu nlosye kuti mmwe mwasyene nkugakulupilila ni kugakuya. **8** Maloŵe gankuŵecheta ganaŵe ni chileŵo chachilichose kuti wāmmagongo wēnu jatende soni, pakuŵa nganakola chachilichose changalumbana chakusala nkati ngani syetu. **9** Achikapolo wāpilikanichisye achakulu wāo wā pachilambo ni kwanonyelesya mu yanayose. Alisepusyene kwangangana nawo, **10** pane kwajiŵa indu yao. Nambo alosye katema kose kuti ali wā ntima wambone ni wākukulupilichika, kuti majiganyo ga Akunnungu Nkulupusyo jwetu galoleche yambone mu yose. **11** Pakuŵa umbone wa Akunnungu waukwikanawo ukulupusyo kwa wāndu wose uwunukulikwe. **12** Nombewo ukutujiganya kuti tuleche chigongomalo ni tama syangalumbana sya pachilambo pano, tutameje kwa kulilongosya achinsyene ni kuŵa wāmbone paujo pa Akunnungu ni kutama kwa kwanonyelesya Akunnungu mu chilambo chino, (aiōn g165) **13** tuchilindililaga Iyuŵa Iya upile Iyatukulilolela, pelepo chiutyochele ukulu wa Akunnungu Wākulu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. **14** Jwelejo wālitoyisye nsyene kwa liwamba lyetu uwe kuti atuwombole mu ileŵo yose ni kutuswejesya kuti tuŵe wāke asyene, wāndu wāali ni lung'wanu lwakupanganya ipanganyo yambone. **15** Sambano mwajiganye indu yi kwa ulamusi wose, mwalimbisye mitima ni kwajamuka. Mundu jwalijose anannyosye.

3 Mwakumbusyene wāndu kulitulusya paujo pa ilongola ni wākutawala ni ulamusi, wāpilikanichisye ni kuŵa chile kupanganya ipanganyo yambone. **2** Mwasalile akasantukana mundu jwalijose, anaŵe wāumani, aŵeje wāmbone achilosyaga kulitulusya katema kose kwa wāndu wose. **3** Pakuŵa nowe wākwe kalakala ko twaliji wākulowela, wākukanila ni wākulyungasika. Twaliji achikapolo wā tama syangalumbana ni kulionyelesya kwa pachilambo. Twatemi mu chigongomalo ni kukolelana wiu, wāndu wātuchimile ni uweji twachimile wānyawo. **4** Nambo pawawoneche umbone ni unonyelo wa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, **5** wātukulupwisye uweji, ngaŵa kwa ligongo Iya chindu chachilichose chambone chitutesile uwe, nambo kwa ligongo Iya chanasa chao. wātujosisye sambu syetu ni kwa litala Iya Mbumu jwa Akunnungu jwatutesile tupagwe kaaŵili ni kuŵa

ni utame wa sambano. **6** Pakuŵa Akunnungu ŵatujitile kwa winji Mbumu jwa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito Nkulupusyo jwetu, **7** kuti kwa umbone wao tukombole kuŵalanjikwa ŵambone ni kuukola umi wa moŵa gose pangali mbesi utukuulolela. **(aiōnios g166)** **8** Liloŵe li lili Iya usyene. Ngusaka nsale chindu chi kwakulimbila, kuti ŵandu ŵaŵakulupilile Akunnungu, akumbuchile kulimbila mu ipanganyo yambone. Chelecho chili chambone ni chakwakamuchisya ŵandu. **9** Nambo nlisepusye ni mausyano ga kuloŵela, ni kugamanya meena ga ngosyo ngano ni kulipulana pamo ni makani gankati Malajisyo, pakuŵa indu yo ngaŵa chindu kwa Akunnungu ni yangalimate. **10** Mundu jwakwikanawo kulekangana, pakumala kunjamuka kaandanda ni kaaŵili, munnecheje. **11** Nipele nkumanyilila kuti mundu jwati iyoyo alyungasiche, ni kukola sambi, ni sambi syakwe sikunlamula nsyene. **12** Pachinannajisye che Atema pane che Tukiko kukwenu njanguye kwika ku Nikapoli kukuunola une pakuŵa ngusaka ndame kweleko katema kambepo. **13** Ntende inkuti pakukombola munkamuchisye che Sena, mundu jwakugamanyilila malajisyo pamo ni che Apolo kuti akombole kuutanda ulendo wao, nipele nrole kuti anasoŵekwe ni chindu chachilichose chakusaka mu ulendo wao. **14** I kusachilwa ŵandu ŵetu alijiganye kulimbichila kupanganya masengo gambone, kuti akombole kwakamuchisya ŵandu ŵakusoŵekwa ni indu ya kila lyuŵa ni anatame utame wangaukwapokasya. **15** Ŵandu wose ŵaali pamo ni une akunkomasya. Mungomachisye mpingo wa ŵandu ŵakutunonyela, ŵakunkulupilila Kilisito. Umbone wa Akunnungu utame ni ŵanyamwe wose.

Filimoni

1 Une che Paolo jundaŵikwe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito. Une pamo ni che Timoseo nlongo njetu, tukunnembela alakwe che Filimoni jwakunonyelwa jwetu, ni junkupanganya masengo pamo nowe, **2** ni kwa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wose waukusongangana mu nyuumba jenu, ni kwa alumbu wētū che Afia ni kwa che Alikipo jwangondo njetu. **3** Tukunsachilanga umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wētū, ni Ambuje wētū Che Yesu Kilisito. **4** Nlongo njangu che Filimoni, katema kose pangupopela, ngunkumbuchila mmwe, ni kwatogolela Akunnungu wāngu, **5** pakuwā ngupilikana inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela wāndu wose wā Akunnungu. **6** Ngumpopelela kwa Akunnungu kuti mme ni machili ga kwasalila wāndu wāne chikulupi chenu, kuti akombole kumanyilila indu yambone itukwete uwe wātulumbikene ni Kilisito. **7** Nlongo njangu, unonyelo wenu usengwasisye kwannope ni kulimbisya ntima. Pakuwā njisengwasisye mitima ja wāndu wā Akunnungu. **8** Kwa ligongo lyo, nawāga nlongo njenu nkulumbikana ni Kilisito, ngakombwele kunnajisya pangali lipamba mpanganye chinkusachilwa kuchipanganya, **9** nambo kwa ligongo lya unonyelo, mmbaya nammende. Ngutenda yeleyi namuno uneji che Paolo jundi jwanchekulwipe, ni sambano ndaŵikwe kwa liwamba lya Che Yesu Kilisito. **10** Kwayele ngunchondelela munkamuchisye che Onesimo jwali mwanangu nkulumbikana ni Kilisito. Pakuwā ndili atatigwe chibumu kutyochela patwaliji pamo mu nyuumba jakutaŵilwa wāndu. **11** Jwelejo kalakala nganakola masengo kukwenu, nambo sambano akwete masengo kukwenu ni kukwangu. **12** Sambano ngummusya kukwenu, namuno ngwanonyela kwannope. **13** Ngasachile atame none papapa kuti angamuchisye pamalo penu pandili jwantawe ligongo naliji nkulalichila Ngani Jambone. **14** Ngangusaka kunkanganichisya mungamuchisye, nambo ngusaka mpanganye inkuti pakusaka mwasyene. Kwayele ngangupanganya chachilichose mpaka pachinsache. **15** Panepa lyeleli lili ligongo, che Onesimo wālekangene ni mmwe kwa katema, kuti auje sooni kukwenu ni kutama ni jwelejo moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **16** Sambano jwelejo nganaŵa kapolo sooni nambo jwambone kumpunda kapolo, sambano jwelejo ali nlongo nkulumbikana ni Kilisito. Jwelejo ali jwambone nnope kwangune, nombe kukwenu chaŵe wambone mwakupunda, pakuwā jwelejo ali njetu ni nlongo njenu kwa chiilu ni nkulumbikana ni Ambuje. **17** Nipele, iŵaga nkuumona ndili jwamasengo njenu, mumpochele che Onesimo mpela inkatite pakuumbochela une nansyene. **18** Iŵaga annewele chachili chose, pane akwete ligambo, chinanlipe. **19** Une che Paolo ngulemba kwa nkono wangu nansyene kuti chilipe. Ngangusachilwa kunkumbusya kuti nkwete magambo kukwangu lyalili umi wenu. **20** Kwayele, nlongo njangu, ngunchondelela mungamuchisye kwa litala li kwa liwamba lya Ambuje, sambano nti nlongo njangu nkulumbikana ni Kilisito, muunonyelesye ntima wangu. **21** Ngunnembela njimanyililaga kuti chimumbilikanile, sooni ngumanyilila isyene

kuti chimumpanganyichisye yakupunda ni ingusala yi. **22** Pamo ni yose yi, mumichile chile chuumba chakugona, pakuwā ngulelela kuti Akunnungu chajanje mapopelo genu ni une chinechelelwe ni chinanjimajimile. **23** Che Epafula jwantawe pamo ni une kwa ligongo lya kwatumichila Kilisito Yesu akunkomasya. **24** Iyoyo che Maliko ni che Alisitako ni che Dema ni che Luka wātutumichila achinjangu akunkomasya. **25** Umbone wa Ambuje wētū Che Yesu Kilisito uwe pamo ni wānyamwe wose.

Waeebulania

1 Kalakala ko Akunnungu wakungulwiche ni achambuje wetu kakajinji ni matala gamajinji kwa litala lya wakulondola wakwe. **2** Nambo moŵa ga mbesi gano aŵechete nowe kwa litala lya Mwanagwe, jwapegwilwe ni Akunnungu indu yose iŵe yakwe, nombe kwa litala lya jwelejo wachigumbile chilambo chose. (aiōn g165) **3** Welewo ali ung'alime wa ukulu wa Akunnungu ni chisau chisyenesyene nti yaali Akunnungu nsyene, indu yose ikwendelechela kupagwa mpela yaitite kuŵa pachilambo malinga ni ukombole wa liŵoŵe lyaŵo lyalili ni machili. Nombewo paŵamasile kwaswejesya wandu mu sambi syao, watemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa Akunnungu Wakulu. **4** Mwana ali jwankulu kwapunda achikatumetume wa kwinani mpela ila ilite liina lyapegwile ni Akunnungu lili liina lyekulu kugapunda meena gao. **5** Pakuŵa Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume wakwe wa kwinani katema kakali kose kuti, "Mmwejo ndi Mwanangu lelo une ndili Atati wenu." Ni sooni nganansalila katumetume jwa kwinani jwalijose kuti, "Une chime Atati kwa jwelejo nombejo chaŵe Mwanangu." **6** Ni sooni Akunnungu pawantumile mu chilambo mwanache jwannume jwakwitiŵo watite, "Achikatumetume wa kwinani wa Akunnungu wose akuwajilwa kwapopelela." **7** Nambo nkati achikatumetume wa kwinani wo watite, "Akunnungu akwatenda achikatumetume wakwe wa kwinani kuŵa nti mbungo ni wakutumichila wakwe wa kwinani nti malamba ga mooto." **8** Nambo nkati Mwana, Akunnungu akuti, "Umwenye wenu, alakwe Akunnungu chiutame moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Nkwalongosya wandu wenu kwa kwanyonyesya Akunnungu. (aiōn g165) **9** Mwainonye aila yaali yambone paujo pa Akunnungu ni mwachichimile chigongomalo. Lyeleli lili ligongo Akunnungu, Akunnungu wenu ansagwile mmwe ni kumpakasya mauta ga sangalala ni kunchimbichisya kwapunda achinjenu wose." **10** Sooni Akunnungu watite, "Alakwe Ambuje, kuundanda mwachigumbile chilambo, ni kwinani gali masengo ga makono genu. **11** Yeleyo chiipite, nambo alakwe chinsigale moŵa gose. Nombe yose chiichiwisala mpela ngu. **12** Chimpindanye mpela mwinjilo, nombe chiigalauchikwe nti ngu. Nambo alakwe nli julajula ni umi wenu ngaumala." **13** Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume wakwe wa kwinani pa katema kakalikose kuti, "Ntameje kundyo kwangu, mpaka pachinaaŵiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu." **14** Ana achikatumetume wa kwinani ali waani? Wele ali mbumu wakwatumichila Akunnungu, akulajiswa kwakamuchisya wandu wachachipochela ukulupusyo.

2 Nipele, tukuwajilwa kukamakulichisya nnope usyene utwaupilikene kuti tukapepelela. **2** Pakuwa aula utenga uwatangeswe ni achikatumetume wa kwinani kalakala waliji wa usyene, ni mundu jwalijose jwanganajitichisya walamulikwe yaikuti pakusachilwa. **3** Nipele, ana uwe chitulame chinauli natukuunyosya ukulupusyo wekulu wati nyi? Kundanda wawechetekwe ni Ambuje nsyene, ni awala wawapilikene wala watusalile kuti uli usyene. **4** Iyoyo Akunnungu akulosya kuti ili isyene, kwa kutenda imanyisyo ni yakusimonjeka, ni

kwapa wandu mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu malinga ni iwasachile nsyene. **5** Akunnungu nganiwapa achikatumetume wa kwinani ulamusi wa kuchilongosya chilambo chachikwika, achila chitukuchisala. **6** Nambo kwana liuto line Mmalembo ga Akunnungu likusala, "Ana mundu ali chindu chachi, chati mwakumbuchile, atamuno Mwana jwa mundu ali chindu chachi, chati mwagose?" **7** Nganimumpa mundu ukombole nti aula wa achikatumetume wa kwinani. Munchimbichisye kwannope mpela mwenye yakuti pakuchimbichikwa kwa kuwasikwa chindu mpela singwa. **8** Mwaiwisile yose paasi pa sajo syakwe." Paikusalikwa kuti Akunnungu wambisile mundu jwakulongosya indu yose pangasigasya namuno chimo. Namose yeleyo mpaka sambano ngatukuwona achilongosyaga indu yose. **9** Nambo chitwawone Che Yesu wati kwa katema kakajipi nganapegwa ukombole nti wa achikatumetume wa kwinani kuti kwa umbone wa Akunnungu awe kwa liwamba lya wandu wose. Ni kwa ligongo lya masauko mpaka chiwa chao, sambano tukwawona wawasisye chindu mpela singwa ja ukulu ni luchimbichimbi. **10** Yawoneche yambone kuti Akunnungu waigumbile indu yose ni kuiwika mpela yaitite kuwa. Wantesile Che Yesu awe jwamaliŵe kwa litala lya masauko, kuti waichisye wandu wajinji mu ukulu wakwe, pakuwa Che Yesu ni jwakwalongsya wandu mu ukulupusyo. **11** Welewo akwaswejesya wandu sambi syao, ni welewo pamo ni awala wawaswejekwe, wose Atati wao wamope. Kwa ligongo lyo ngasikwatenda soni kwawilanga wandu wo achalongo achinjakwe. **12** Waasalile Akunnungu, "Chingaasalile wandu wangu aila intesile, chinanlape pakusongangana kunlamba." **13** Sooni akuti, "Chinaawichile Akunnungu chilolelo changu." Ni sooni akuti, "Une ndili apano pamo ni wanache wambele Akunnungu kuti awe achiwanangu." **14** Nipele, pakuwa wanache wa mpela ila inkuti pakwawilanga ali wandu waali ni chiulu ni miasi, Che Yesu asyene waiche ni waliji mpela wanyawo ni kulumbikana nawo mu undu wao. Watesile yeleyo kuti kwa litala lya chiwa chao, ampunde Jwaulamba jwaali ni machili nkati chiwa, **15** kuti wakulupusye awala wawaliji mpela achikapolo mu utame wao wose kwa kuchijogopa chiwa. **16** Pakuwa isyene nganaika kukwakamuchisya achikatumetume wa kwinani, nambo waiche kukwakamuchisya uwelesi u che Ilblahimu. **17** Ligongo lyo, waliji mpela wandu yaali mu indu yose, kuti awe Jwambopesi jwao Jwankulu jwakulupilikichika ni jwali ni chanasa mu kwatumichila Akunnungu, kuti sambi sya wandu silecheleswe. **18** Ni pakuwa asyene wo walageswe pawalinjikwe, akukombola kwakamuchisya awala wakulinjikwa.

3 Achalongo achinjangu, wandu wa Akunnungu, wammilanjikwe ni Akunnungu, mwaganichisye Che Yesu kwannope jwatumikwe ni Akunnungu awe Jwambopesi Jwankulu jwa chikulupi chitukusala kwa kang'wa syetu kuti tukukichikulupilila. **2** Jwelejo jwaliji jwakulupichika paujo pa Akunnungu juwammisile kupanganya masengo gao, mpela ila che Musa watite kukulupilikichika mu kwatumichila wandu wa Akunnungu wawawilanjikwe nyuumba ja Akunnungu. **3** Mundu jwakutawa nyuumba akuchimbichikwa kujipunda nyuumba jisyene. Iyoyo Che Yesu akuwajilwa kuchimbichikwa kwapunda che Musa. **4** Pakuwa nyuumba jajilijose jikutawikwa ni mundu, nambo

Akunnungu ni waipangenyé indu yose. 5 Che Musa jwaliji katumetume jwakukulupilichika mu kwatumichila wáundu wá Isiraeli wáwáwílanjikke nyuumba ja Akunnungu. Kuti aáwanje umboni wa aila indu yakaisasile Akunnungu kanyuma. 6 Nambo Kilisito ali jwakukulupilichika nti Mwana, jwakwimiila nyuumba ja Akunnungu, nyuumba ja Akunnungu jo jili uweji, iwága chitujendechele kwima pangali woga ni pangali kupwa ntima mu chilolelo chitukuchilolela. 7 Kwa yeleyo, mpela yakuti kusala Mbumu jwa Akunnungu, “Lelo mwapiikanaga Akunnungu achíwéchetaga ni wányamwe, 8 nkajilimbisya mitima jenu mpela achambaje wénu, paáwananile kunyitichisya, katema paáwaningaga mwipululu. 9 Kweleko achambaje wénu wáninjile ni kumbima, namuno wágaweni masengo gangu yaka alobaini. 10 Kwa liwamba lyo nautumbilile úwelesi wo ni natite, ‘Moáwa gose wáundu wá, nganisyo syao silungasiche, nombewo nganagamanyailla kose matala gangu.’ 11 Kwa liwamba lyo nalumbilile mu lutumbilo lwangu kuti, ‘Ngaajinjila ng’o mu chipumulilo changu.’” 12 Nipele, niliolecheyé achalongo achinjangu, akapagwa mundu jwalijose mwa wányamwe jwali ni ntima wanganlambana wangaukukulupilila, ni kwakana Akunnungu wájumi. 13 Nambo pankupunda kupilikana lilówe lyo “Lelo” lili nkusomekwa Mmalemo ga Akunnungu, ntusyane mitima moáwa gose kuti jwalijose mwa wányamwe akasalambuchikwa ni sambini kuáwa jwamakani. 14 Pakuáwa uweji tukukumulangana ni Kilisito iwága tukuchikamulisya mwakulimbila chilolelo chitwakwete kutandilila kundanda cho mpaka kumbesi. 15 Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Lelo mwapiikanaga Akunnungu ali nkuwécheta, nkajilimbisya mitima jenu mpela achambaje wénu iwátite kupanganya paáwananile kunyitichisya.” 16 Ana wáani wáwapilikene Akunnungu ali nkuwécheta ni kukana kunjitichisya? Ngaáwa aáwala wose wáwálongweswe ni che Musa kutyochela ku Misili? 17 Sooni ana wáani wáwantumbilise Akunnungu yaka alobaini? Ali wáundu wáwatesile sambini, ni mitembo jao jajenele mwipululu. 18 Sooni Akunnungu paáwalumbile ni kuti, “Ngaajinjila mu chilambo changu ni kupata chipumulilo changu,” waasalilaga wáani? Ali wélewo wanganajitichisya. 19 Nipele tukuwona kuti wélewo nganapakombola kwinjila mu chilambo cho, ligongo nganakulupilila.

4 Pakuáwa Akunnungu atupele chilanga cha kupochela chipumulilo, nipele tuliolecheyé kuti jwalijose mwa wányamwe akalepela kuchipata chipumulilo cho. 2 Pakuáwa nowe wákwe twalalichilwe Ngani Jambone kwa litala lilalila mpela iyatite pakulalichilwa kwa wányawo. Nambo utenga wo nganiwakamuchisya chachili chose pakuáwa aáwala wáwapilikene nganaupochela mu chikulupi. 3 Nambo uweji wátukulupilile tutujinjile mu chipumulilo cho mpela iwátite kusala, “Natumbile ni nalumbile kuti ‘Ngaajinjila peuto pakupumulila pangu,’” Akunnungu wátite yeleyo namuno masengo go gamasile chitandile paáwagumbile chilambo. 4 Pakuáwa, mu liuto line Mmalemo Gamawela gakuti, “Akunnungu wálesile kupanganya masengo gao gose pa lyuáwa lya saba, wápumulile” 5 Ni mu ngani jo liuto lyo likusala, “Ngaajinjila ng’o mu chilambo chachinjapa kuti apumulile.” 6 Wáundu wáwalalichilwe Ngani Jambone kundanda

nganapochela chipumulilo ligongo nganaajitichisya. Namuno chilanga cho chipali chíwéla kwa wáne kupochela. 7 Kwa ligongo lyo, Akunnungu aáwile sooni lyuáwa lyalikuwílanjikkwa “Lelo.” Yaka yejinji yapite nombewo wásasile kwa litala li che Daudi nti Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala, “Lelo mwapiikanaga Akunnungu ali nkuwécheta kasinjilimbisya mitima jenu.” 8 Pakuáwa ikaliji che Yoshua wápele wáundu liuto lya kupumulila, Akunnungu ngaakawéchete sooni nkati yeleyo lyuáwa line. 9 Kwayele, kupali kupumulila kwa wáundu pa Lyuáwa lya Kupumulila. 10 Pakuáwa wáundu wose wákwinjila peuto pakupumulila paakupunguluchila Akunnungu, chaleche masengo gao ni kupumulila mpela Akunnungu iwátite pakuleka masengo gao ni kupumulila. 11 Nipele, tulimbichile kuchipochela chipumulilo cho, kuti akapagwa mundu mwa wányamwe juchakose kwinjila mpela ila aáwala wáwákanile kwitichisya. 12 Pakuáwa Lilówe lya Akunnungu lili Iyejumi ni likwete machili. Likutema kupunda lipanga lyalikutema kuwili. Sooni likupeleta mpaka munkati mwaukusimana ntima ni mbumu, iyoyo likutema ni kupeleta mpaka papakulumbikana iwálo ni wongo wa mmaupa. Nombeyo likukombola kulamula kwa chitema maganisyo ni mingwa ja mitima ja wáundu. 13 Ngapagwa chindu chachikusisikwa paujo pa Akunnungu nambo indu yose ili yeunukukwe paujo pao, wélewo ni wákulamula indu yose itutesile. 14 Nipele, pakuáwa tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwinjila kwini kwa Akunnungu, yaani Che Yesu Mwana jwa Akunnungu, tukamulisye kwannope chikulupi chitukuchisala. 15 Jwambopesi Jwankulu ni jwakutukolela chanasa kwa kulepetala kwetu. Wélewo wálinjikke mose yalumo ni uweji nambo nganatenda sambini. 16 Kwa ligongo lyo, tuchiwandichile pangali woga chitengu cha ulamusi cha Akunnungu papali ni umbone, kuti tupochele chanasa ni umbone wakwe wa kutukamuchisya pa katema ka kulaga.

5 Jwambopesi Jwankulu jwalijose jwasagulikwe pasikati ja wáundu, aáwichikwe kwatumichila Akunnungu kwa liwamba lya wáundu kuti apeleche sadaka ni kutosya mbopesi kwa ligongo lya sambini sya wáundu. 2 Pakuáwa asyene wo nombe alepetele mu matala gamajinjili, kuti akombole kwatendela chanasa wáundu wose wákutenda sambini ni ngakuchimanyilila chindu. 3 Kwa ligongo lyo akuwájilwa kutosya mbopesi ngaáwa kwa liwamba lya sambini sya wáundu pe, nambo ni kwa liwamba lya sambini syakwe nsyene. 4 Ngapagwa mundu jwakuliwika nsyene jwakuchimbichikwa kwa kulitenda aáwe Jwambopesi Jwankulu, nambo akusachilwa aáwe jwaáwílanjikke ni Akunnungu mpela ila che Haluni iwátite pakuwílanjikkwa. 5 Iyoyo Kilisito nombe nganalitenda nsyene jwakuchimbichikwa kwa kuliwika aáwe Jwambopesi Jwankulu, nambo Akunnungu ni juáwansagwile ni kunsalila kuti, “Mmwejo ndi Mwanangu, lelo mechete une ndili atati wénu.” 6 Iyoyo wátite sooni peuto pane Mmalemo ga Akunnungu kuti, “Mmwejo ni Jwambopesi kwa moáwa gose pangali mbesi mpela uwatite kuáwa umbopesi wa Melikisedeki.” (aion g165) 7 Che Yesu paáwatamaga pa chilambo pano wápopole kwannope ni kunlilila ajula juáwakombwele kunkulupusya mu chiwa, ni kwa ligongo lya kunchimbichisya Akunnungu, Akunnungu wámpilikene. 8

Namose wālijji Mwana jwa Akunnungu, mmasauko gao waimanyi kunjitchisya Akunnungu. **9** Ni pa wamasile kuwa wa utindimisyu mu yose, wālijji ndande ja ukulupusyo wa moŵa gose pangali mbesi kwa wāndu wose wākwajitchisya. (aiōnios g166) **10** Nipele, Akunnungu wānsagwile aŵe Jwambopesi Jwankulu mpela uwatite kuwa umbopesi wa Melikisedeki. **11** Tukwete indu yejinji yakusala nkati ngani ji, nambo ikulimba kunsalila wanyamwe pakuwa wanyamwe ngankumanyilila kwa chitema. **12** Isyene pa katema kano ikaŵajile mme wākwiganya nambo ikunsoŵa chiwela kuti mundu jwine anjiganya majiganyo gandanda nkati maŵele ga Akunnungu. Badala ja kulya chakulya chakulimba nkwendelechela kung'wa maŵele mpela mwanache. **13** Pakuwa mundu jwalijose jwakutama kwa kung'wa maŵele pe ali mpela mwanache jwannandi ngakukombola kugamanyilila majiganyo gankati kuitenda indu yambone paujo pa Akunnungu. **14** Nambo chakulya chakulimba chili kwa wāndu wāwakusile, wālijjiganye kwendelechela kupanganya yeleyo kuti akombole kulekanganya indu yambone ni yangalumbana.

6 Nipele tugaleche panyuma agala majiganyo gandanda gankati Kilisito, nambo tujendelechele mmbujo mmajiganyo gagakomele ga chimbumu, ni ngaŵa kwendelechela kukunguluchila nkati kuleka sambi ni ipanganyo yaikwikanawo chiwa, ni kwachichi twakulupilile Akunnungu. **2** Ni indu yankati majiganyo ga ubatiso ni yakwasajichila wāndu makono, ni majiganyo nkati kusyuka kwa ŵawe ni majiganyo nkati kulamula kwa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **3** Yeleyo chitutende Akunnungu asakaga. **4** Pakuwa wāndu wāunukulikwe usyene wa Akunnungu, ni wāupasisye ntuuka wa kwini ni wāmpochele Mbumu jwa Akunnungu nti wāndu wāne, **5** ni wāupasisye ombone wa Lilowē Iya Akunnungu ni machili ga chilambo chachikwika cho. (aiōn g165) **6** Wagwililaga sooni mu sambi, ngaikomboleka kwatenda ŵelewo aleche sambi, ligongo wāmmambile pansalaba Mwana jwa Akunnungu kaaŵili kwa mele ni kuntesia soni paujo pa wāndu. **7** Ngunda wa ukunyewelwa ula kaŵili kaŵili ni kumesa mimela jambone jajikwakamuchisya ŵelewo wālimile, ngunda wo upatite upile wa Akunnungu. **8** Nambo ngunda wo wamesyaga itela ya miiŵa ni masindi, ngunda wo wangali ukamuchisyo kwa jwakulima, nombewo ukuwāndichila kulwesekwa ni Akunnungu, ni mbesi jakwe kuli kujochekwa mooto. **9** Nambo wākunonyelwa wāngu, namose tukuŵecheta yeleyi nkunjamuka, nganitukola lipamba ni wanyamwe, tukwete usyene kuti wanyamwe nkwete indu yambone nnope yaikutyochele mu ukulupusyo. **10** Pakuwa Akunnungu akulamula yaikuti pakusachilwa, ni ngakuliŵalila masengo genu ni unonyelo unlosisye kukwakwe kwa kwakamusya wāndu wākwe ni mpunde kwakamusya. **11** Nambo tukulajila nnope kuti jwalijose mwa wanyamwe akulosye kuchalila kulakula mpaka kumbesi kuti chinkulolela cho chiŵe isyene. **12** Ngatusaka mme ŵa ulesi, nambo mwasyasye ŵelewo wākulupilila ni ŵaali ni upilili ni wāchapochele aila yalanjile Akunnungu. **13** Akunnungu paŵampele che Iblahimu chilanga wālumbile kwa liina Iyao asyene ligongo nganapagwa jwankulu jwine jwakumpanda jwele Akunnungu jwakakombowele kulumbila kwa jwelejo. **14** Ni wālanjile, “Isyene chinampe upile wakupunda ni chinampe wānache wājinji.” **15** Che Iblahimu wālandilile kwa upilili, nipele wāchipatite achila chalanjile Akunnungu.

16 Pakuwa wāndu pakulumbila kwa liina Iya jwaali jwankulu kwapunda achinsyene, ni chilumbilo chikumalichisya makani gao gose. **17** Ni Akunnungu wāchitesile chilanga chijime nkulimbila kwa kulumbilila. Ni kwakutenda yeleyo wāalosisyepangasisika aŵala wāŵalangene nawo kuti ngakukombola kugalauka ng'o. **18** Nipele kwana indu iŵili yangaikukombola kugalauka, chilanga ni chilumbilo, mu yeleyo Akunnungu ngakukombola kulambusya. Nipele, uwe wātumbutuchile tukulimbichikwa ntima nnope, ni tukuchikamulisa kwannope chilolelo chatuwichile paujo petu. **19** Chilolelo cho chijime mkulimbangana ni kujigosa mitima jetu nti chitaŵililo chachikwimika ngalawa. Ni chilolelo cho chili salama ni chisyenesyene, chikupelenganya pa nguo ja lusasa mpaka papaswela nnope mu Nyuumba ja Akunnungu jajili kwini. **20** Che Yesu wālongolele kwinjila mwelemo kwa liwamba Iyetuwe. Atendekwe Jwambopesi Jwankulu kwa moŵa gose pangali mbesi mpela wautite kuwa umbopesi wa Melikisedeki. (aiōn g165)

7 Melikisedeki wālijji mwenye jwa musi wa Salemu ni jwambopesi jwa Akunnungu Wāku. Che Iblahimu paŵaujaga kungondo kuŵauleje mamwenye kula, ŵasimene ni Melikisedeki ni Melikisedeki wāmpole upile che Iblahimu. **2** Che Iblahimu nombe wāmpole liunjili Iya kakumi Iya indu iŵajigele kungondo. Malumbo ga liina Melikisedeki gali “Mwenye jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu”, ni sooni mwenye jwa ku Salemu malumbo gakwe “Mwenye jwa chitendewe.” **3** Ngapagwa papalembekwe Mmalemo ga Akunnungu liina Iya atagwe Melikisedeki atamuno liina Iya achikulugwe, ngapagwa jwakwimanyilila wāpagwile chakachi atamuno wāwile chakachi. Nombewo akulandana ni Mwana jwa Akunnungu, jwelejo chapunde kuwa Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi. **4** Nipele, nnoleje yatite kuwa jwankulu mundu jo. Ambuje ŵetu che Iblahimu wāmpole liunjili Iya kakumi Iya indu iŵajigele kungondo. **5** Tukumanyilila kuti malajisyo gakuti wānache ŵa che Lawi wāŵaliji wāmbopesi ni wākusachilwa kupochela liunjili Iya kakumi kutyochela kwa wāndu ŵa Isilaeli, ŵaali achalongo achinjao, nachiwāmuno ni wanyawo ali ŵwelesi u che Iblahimu. **6** Melikisedeki nganaŵa mundu jwa lukosyo lu che Lawi nambo wājigele liunjili Iya kakumi kutyochela ku che Iblahimu ni sooni wāmpole upile che Iblahimu juŵapegwilwe chilanga ni Akunnungu. **7** Nambo pangapangwa makani gati jwankulungwa ni jwakumpa upile jwannandi. **8** Wāmbopesi wākwigala liunjili Iya kumi ŵala ali wāndu wāchawe Iyuŵa limo, nambo che Melikisedeki juŵapochele liunjili Iya kakumi akuŵalanjilwa umboni kuti ali jwanjumi mpela yagakuti Malembelo ga Akunnungu. **9** Nipele, tukukombola kusala kuti che Iblahimu paŵatoyisye liunjili Iya kakumi, namose che Lawi juŵaliji jwa ŵwelesi u che Iblahimu pamo ni ŵwelesi wao, wātoyisye liunjili Iya kakumi. **10** Pakuwa ikuŵechetkwa kuti Melikisedeki paŵasimene ni che Iblahimu, che Lawi wālijji akanaŵe kupagwa, wālijji mmiasi ja ambujegwe che Iblahimu. **11** Kopochele mu umbopesi wa Ŵalawi wāndu ŵa ku Isilaeli wāpegwilwe lilajisyo. Sambano ŵiŵaga masengo ga umbopesi u che Lawi gamalile ngakukasachilwe kutyochela umbopesi wine wa ukuyiye umbopesi wa Melikisedeki ni ngaŵa umbopesi u che Haluni. **12** Pakuwa pakukutyochela kupisyangana kwa chimbopesi, ikuŵajila kugagalausya malajisyo. **13** Ni Ambuje ŵetu jwakuŵechetwa mu

yeleyo ali jwa lukosyo lwine, nganapagwa namose jumo jwa lukosyo lwao jwatumichile pa chilisa nti jwambopesi. **14** Pakuwa ikumanyika kuti Ambuje wetu watyochele mu lukosyo lwa Yuda ni yankati lukosyo lo che Musa ngana wecheta chindu chachili chose yankati umbopesi. **15** Sooni achi chikumanyika mwakupunda, kuti jwambopesi jwine jwakulandana ni Melikisedeki akopochele. **16** Jwele nganatendekwa awe jwambopesi kwa malajisyo ga wandu, nambo kwa machili ga umi wa mowa gose pangali mbesi. **17** Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gawalanjile umboni wati, "Mmwejo ndi Jwambopesi mpela wautite pakuwa umbopesi wa Melikisedeki." (aiōn g165) **18** Kwayele, alila lilajisyo lya kalakala lya wíchikwe pambali, pakuwa lyaliji lyakulepetala nombelo lyaliji lyangali chindu, **19** pakuwa malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa ngagakukumbola kupanganya chindu chiwe chakumalilwa. Nambo sambano peuto pakwe, kuichisye chilolelo chambone nnope ni kwa litala lya chilolelo cho, tukukumbola kwa wandichila Akunnungu. **20** Kupunda yeleyo, apano chipali chilumbilo cha Akunnungu. Nambo wandu wane wo watendekwe kuwa wambopesi pangali chilumbilo. **21** Nambo Che Yesu atendekwe Jwambopesi nkulumbila, katema Akunnungu pa wansalile, "Ambuje alumbile ni ngasagalausya 'Mmwejo ni jwambopesi kwa mowa gose pangali mbesi.'" (aiōn g165) **22** Kwa ligongo lya chilumbilo chi, Che Yesu atendekwe chimanyisyo chachikulosya kuti isyene tukwete lilangano lyalili lyambone mwakupunda. **23** Sooni wambopesi wane wajinji wa lilangano lya kalakala, chiwa chalekasisye kwendelelela kupanganya masengo. **24** Nambo Che Yesu ngana wa mpela wanyawo ni akutama mowa gose pangali mbesi, ni umbopesi wakwe ngakukumbola kupegwa mundu jwine. (aiōn g165) **25** Ligongo li akupakombola kwakulupusya kusyene welewo wakwa wandichila Akunnungu kwa litala lya pakuwa akutama mowa gose kuti wapopeleleje kwa Akunnungu. **26** Pakuwa twasachilwe uweji tukole Jwambopesi Jwankulu jwanti nyi, yaani jwali jwanswela, jwangali chilewo namose sambani ni jwalekangenywe ni wandu wa sambani, ni kunyakulikwa mwinani kupunda kwini. **27** Jwelejo ngakulandana ni wambopesi achakulu wane wakusachilwa kutyosya mbopesi kila lya uwa, kaje akutaga mbopesi kwa sambani syakwe nsyene, ni sooni kwa sambani sya wandu. Pakuwa jwelejo watesile kamo pe kwakatema kose pa walityosisye nsyene kuwa. **28** Malajisyo ga che Musa gakwasagula wandu wakulepetala kuwa wambopesi achakulu, nambo lilangano lya Akunnungu li wawisile kwa kulumbila ni sooni lilyaiche mu nyuma mwa malajisyo lyambisile Mwana, jwatendekwe jwamalilwe kwa mowa gose pangali mbesi. (aiōn g165)

8 Nipele, chindu chachili chekulungwa mu indu itukusala yi chili achi, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwanti nnyi, jwatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu kwini. **2** Welewo akupanganya masengo ga umbopesi peuto papaswela nnope, malumbo gakwe munkati mwa lisakasa lya usyene lya Akunnungu lyalita wíkwe ni Ambuje, ni nga wa lyalita wíkwe ni mundu. **3** Jwambopesi Jwankulu jwalijose asagulikwe kutyosya mbopesi ni sadaka. Kwayele, ni jwambopesi jwankulu jwetu nombejo akusachilwa akole chindu chakwatyochesya Akunnungu. **4** Nambo akaapali

pachilambo pano, ngakatendekwe Jwambopesi ng'o, ligongo apali wambopesi wane wakutyosya mbopesi malinga ni yaikuti kulajiswa mu Malajisyo ga che Musa. **5** Masengo gao ga umbopesi gali chisyasyo ni mbwilili wa aila ya ili kwini. Pakuwa che Musa pa wawandichile kulita wa lisakasa lya Akunnungu lila, Akunnungu wansalile kuti, "Nole, mpanganyeje indu yose mpela chisyasyo chimwatite pakuloswa pamwaliji petumbi." **6** Nambo sambano Che Yesu apochele masengo ga umbopesi gagali gambone kupunda ga wanyawo, pakuwa lilangano lya kwilanya lya wisile pasikati ja Akunnungu ni wandu lili lyambone kupunda, pakuwa lijimi pa lilangano lyambone nnope lya Akunnungu. **7** Naga lilangano lyaandanda likaliji lyangali chilewo ngalikasachilwe lilangano line. **8** Nambo Akunnungu wakuweni kulewa kwao pa watite, "Nole gakwika mowa, Ambuje akuti gatinjita wa lilangano lyasambano pasikati ja wandu wa ku Isiaeli ni wandu wa ku Yuda. **9** Lilangano li ngaliwa yalumo ni lilangano linatawile ni achambuje wao pa lya uwa linaalongwesye kwa kwakamula makono gao akopoche mu chilambo cha Misili. Pakuwa nganakulupilichika mu lilangano lyangu noneji naalesile kwagosa, akuti Ambuje. **10** Sambano alili ni lilangano lichingatawe ni wandu wa ku Isiaeli, pa mowa go, akuti Ambuje. Chingagawiche malajisyo gangu mu nganisyo syao ni kugalemba mmitima jao. Uneji chime Akunnungu wao, ni wanyawo cha we wandu wangu. **11** Ngapagwa juchanjiganye njakwe namose kunsalila mpwakwe kuti 'Mwamanyilile Ambuje.' Pakuwa wose chachi manyilila une chitandile jwanandi mpaka jwankulungwa jwakwe. **12** Chinaalechesye chigongomalo chao, ni sambani syao ngangumbuchila sooni." **13** Kwa kusala lilangano lili "Lyasambano," Akunnungu alitesile lilangano lyaandanda liwe lya kuwisala. Ni chindu chose chachichekulwiwe ni kuwisala chichisowe pangakawa.

9 Lilangano lyaandanda lyakwete masyowe lelo gakwe ga kupopelela ni peuto pakwe papaswela pakupopelela papata wíkwe ni wandu. **2** Pakolochekwe lisakasa lya yumba iwili, ni chuumba chakwe chandanda pa wilanjikwe papaswela nnope. Mwelemo mwaliji ni chindu chakuwicha lumuli ni mesa ni mikate jiyatoyechekwe paujo pa Akunnungu. **3** Munkati mwa chuumba chandanda cho paliji ni nguo ja lusasa jialekangenywe yuumba iwili ni panyuma pakwe paliji ni lisakasa lyalikuwilanjikwa Papaswela nnope. **4** Ni mwelemo mwaliji ni chilisa cha sahabu chakututumisa ubani ni lisanduku lya lilangano, lyeuniche posepose kwa sahabu, munkati mwakwe mwana chiwiga cha sahabu chichaliji ni mana ni nkongojo u che Haluni uwasipwiche ula ni maganga gagasepeke nti ibao gagalembekwe Malajisyo likumi. **5** Ni penani pa lisanduku lya kwaliji ni inyago iwili yesepeke yaikuwilanjikwa makelubi yaikulosya ukulu wa Akunnungu, yana mapapiko ni mapapiko gao go gasambalukuchile ku nichila chiunichilo cha lisanduku lya lilangano peuto paakulechelesya Akunnungu sambani. Nambo sano ngatukukombola kwiwecheta yeleyo yose kwannope. **6** Nipele, yeleyo ni yaitite kuwíchikwa indu yose. Ni wambopesi wajinjile mu lisakasa, mu chuumba chandanda chachikuwilanjikwa peuto Papaswela chila lya uwa ni lya uwa kupanganya masengo ga umbopesi. **7** Nambo Jwambopesi Jwankulu jikape ni jwakwinjila

mu chuumba chaŵili chachikuŵilanjikwa peuto Papaswela nnope chila, nombejo akupanganya yeleyo kamo pe pa chaka ali ajigele miasi jakwatyochesya Akunnungu kwa liwamba lya sambu syakwe nsyene jo ni kwa liwamba lya sambu sya wāndu siŵasitesile pangamanyilila. **8** Mbumu jwa Akunnungu akwiganya pangasisika indu yi, kuti litala lyakwinjilila peuto Papaswela nnope lyaliji chiŵela likanaŵe kuugulikwa katema kose palyajimi lisakasa lyaandanda. **9** Chindu chi chili chitagu cha sambano, iyoyopeyo sadaka ni mbopesi sikutyosyekwa ni wāndu kwa Akunnungu, nambo ngasikukombola kwatenda aŵe wamalilwe mmitima jao. **10** Pakuŵa yele indu yose yo ya chiilu, yaliji nkati yakulya ni yakung'wa ni masyoŵelo ganegane ga kunaŵa ni kosya. Indu yose yo ili malajisyo ga paasa pe, ni machili gakwe chigamale katema Akunnungu pachaipanganye sooni indu yose iŵe yasambano. **11** Nambo Kilisito amasile kwika, ali Jwambopesi Jwankulu jwa indu yose yambone yaimasile kwika. Wēlewo akupanganya masengo gao mu lisakasa lyalili lyambone nnope ni lya utindimiso, lyanganilipanganyichikwe ni wāndu malumbo gakwe nganiliŵa lya pachilambo pano. **12** Wēlewo wājinjile peuto Papaswela nnope kamo pe. Nombewo nganajinjila mwelemo ali ajigele miasi ja mbusi atamuno ja ng'ombe jamwana kwa ligongo lya kutyosya mbopesi, nambo wājinjile ali ajigele miasi jakwe nsyene. Ni kwa litala lya ŵatupele chiwombosyo cha moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **13** Iŵaga miasi ja mbusi ja mikambaku ni ng'ombe sya mikambaku ni liu lya ng'ombe ja mwana, yaimisikwe pachanya pa wāndu ŵawāliji ŵakusakala paujo pa Akunnungu kuti aswejekwe kwa kwatyochesya usakwa wao. **14** Ana miasi ja Kilisito ngajitenda kugapunda gelejo? Kwa machili ga Mbumu jwakutama moŵa gose pangali mbesi, Kilisito ŵalityosisye nsyene kwa Akunnungu kuŵa mbopesi jemalilwe. Ni miasi jao jo jikuswejesya miningwa jetu kutyochela mu masengo gagakwichisya chiwa kuti twatumichile Akunnungu wājumi. (aiōnios g166) **15** Kwa ligongo lya, Kilisito ali jwakwilanya jwaichenalyo lilangano lyasambano. Kwa litala lya chiwa chao ŵawombwele wāndu mu ileŵo yaitesile katema ka lilangano lyaandanda kuti aŵala ŵawāilanjikwe ni Akunnungu apochele chilanga cha indu iŵagosele moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **16** Kwa ngani ja lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yaliesile mundu jwajasishe, ikusachilwa imanyiche kuti ili isyene jwelejo jwachilembile chikalata cho awile. **17** Lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yaliesile mundu jwawile chichikole machili pachichityochele chiwa. Ni ngachichiŵa ni machili iŵaga nsyene jo ali jwanjumi. **18** Kwayele lilangano lyaandanda nganiliŵichikwa pangali kwitika miasi. **19** Kundanda che Musa paŵasalile wāndu wose makanyo gagali mmalajisyo, ni wājigele miasi ja ng'ombe jamwana pamo ni mbusi nombejo wamisile pachanya pa chitabu cha malajisyo ni pachanya pa wāndu wose kwa nyambi sya chitela chachikuŵilanjikwa esopo ni pamba jechejeu. **20** Ni ŵatite, "Ajiji ni miasi jajikulilimbisya lilangano lya Akunnungu lyannajichisye nlijitichisye." **21** Iyoyo peyo che Musa ŵanyulwisye miasi pachanya lisakasa lya Akunnungu ni pachanya yoombo yose yaikutumika mu mapopelelo. **22** Usyene mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, indu yose ikuswejeswa ni miasi, nombe pangali kwita

miasi, sambu ngasikomboleka kulecheleswa. **23** Nipele, indu yali chisau ni indu ya kwini yaŵajilwe iswejekwe kwa litala lya. Nambo indu ya kwini ikusaka mbopesi jajili jambone kupunda. **24** Pakuŵa Kilisito nganajinjila Peuto Papaswela nnope papakolochekwe ni makono ga wāndu papali chisau ni Peuto Papaswela pasyene, nambo wājinjile kwini kusyene, pakwima sambano paujo pa Akunnungu kwa liwamba lyetu. **25** Jwambopesi Jwankulu akwinjila kamo pe kila chaka Peuto Papaswela Nnope achijigalaga miasi ja inyama. Nambo Kilisito nganajinjila kwini kwa Akunnungu kuti alityosye mbopesi nsyene kakajinji. **26** Ikaliji yeleyo, Kilisito akaŵajilwe kulagaswa kakajinji kutandila gumbikwa chilambo. Nambo katema kano pakakuŵandichila kumala, wēlewo akopochele kamo pe, kulechelesya sambu sya wāndu kwa kultyosya nsyene mbopesi. (aiōn g165) **27** Mundu jwalijose chawe kamo pe, ni kulamulikwa ni Akunnungu. **28** Iyoyo peyo Kilisito nombejo ŵalityosisye mbopesi kwa ŵawile kamo pe kwa ligongo lya kusityosya sambu sya wāndu wājini. Nombejo chauje sooni ngaŵa kwa ligongo lya kusichenjeuchila sambu, nambo kukwakulupusya aŵala ŵakunnindilila.

10 Nti ila Malajisyo igatite chiwili pe, cha indu yambone yaikwika, ni ngaŵa indu isyene yaitite kuŵa. Yeleyo usyene ikulosya kwa kanandi pe yakuti, indu yaikwika ngaikukombola kwakulupusya wāndu mu sambu syao, kwa litala lya kutyosya mbopesi chaka ni chaka ni kwatenda aŵe wamalile. **2** Ikaliji apali wāndu ŵakwapopelela Akunnungu ni sambu syo kuswejekwa kusyene, ngakaliwone sooni akwete sambu, ni mbopesi syo syose sikalesikwe kutyochekwa. **3** Nambo pamalo pakwe kwa litala lya mbopesi syo sikwakumbusya wāndu sambu syao chaka ni chaka. **4** Ligongo miasi ja mikambaku ja ng'ombe ni mbusi ngajikombola kusityosya sambu. **5** Kwa ligongo lya Kilisito paŵaiche pachilambo ŵasalile Akunnungu, "Alakwe nganinsaka mbopesi namose sadaka. Nambo mwambanganichisye chiilu. **6** Mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambu nganinnonyelwa nasyo. **7** Pelepo natite, 'Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu, iiche kukulitenda lisosa lyenu mpela yaitite pakulembekwa nkati une mu chitabu cha Malajisyo.'" **8** Kundanda Kilisito ŵatite, "Mbopesi ni sadaka ni mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambu nganinsaka atamuno nganinnonyelwa nasyo." Ŵatite yeleyo namuno mbopesi syo syosye sikutyochekwa malinga ni Malajisyo. **9** Soonni ŵatite "Uneji Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu iiche kukulitenda lisosa lyenu." Kwapele Akunnungu atyosise mbopesi syakalakala, pamalo pakwe ŵammisile Kilisito aŵe mbopesi jimo pe. **10** Pakuŵa Che Yesu Kilisito achitesile achila chasachile Akunnungu, uweji tupatile uswejelo kwa litala lya chiilu chao chaachityosisye mbopesi kamo pe kwa liwamba lya wāndu wose. **11** Jwambopesi jwalijose akwima paujo pa Akunnungu lyuŵa ni lyuŵa achitumichilaga ni kutyosya kaŵili kaŵili mbopesi silasila, syangasikukombola kose kusityosya sambu. **12** Nambo Kilisito ŵatyosisye mbopesi jimo pe kwa kusityosya sambu, mbopesi jajili ni machili moŵa gose pangali mbesi, nipele ŵatemi peuto pakuchimbichikwa kundyo kwa Akunnungu. **13** Chitandilile katema ko akulindilila ŵammagongo ŵakwe wose aŵichikwe ni

Akunnungu paasi pa sajo syao. **14** Pakuwa kwa mbopesi jimo pe akwatenda aWe wamalilwe kwa moWa gose pangali mbesi wele wose wakuswejechekwa sambi syao. **15** Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuWalanga umboni nkati yeleyo. Kundanda akuti, **16** "Alili ni lilangano lichindaWe nawo pa moWa gagakwika, akuti Ambuje chimiche malajisyo gangu mmitima jao ni kugalemba mu nganisyo syao." **17** Nombejo akupunda kusala, "Ni une ngangumbuchila sooni sambi syao, namose yangalumbana yao yatesile." **18** Nipele, sambi syamalaga lya checheswa, ngapagwa sooni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya kusityosya sambi. **19** Nipele, achalongo achinjwangu, kwa miasi ji Che Yesu tukwete ntima wangali woga wa kupajinjila Peuto Papaswela Nnope. **20** Jwelejo atugopolele litala lyasambano, lyalikupitila pa ajila nguo ja lusasa, malumbo gakwe chilu chakwe nsyene. **21** Nipele, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwete ulamusu pa nyumba jose ja Akunnungu. **22** Kwayele twaWandichile Akunnungu kwa ntima wa usyene ni chikulupi chemalilwe, kwa mitima jeswejechekwe, jangajikunlamula kuti nkwele sambi kwa iilu yejonyekwe kwa meesi gaksalala. **23** Tuchikamulise chilolelo chetu chitukuchisala kwa kang'wa syetu, pakuwa Akunnungu juWatupele chilanga ali jwakupichika. **24** Tukamuchisyane jwine ni jwine kuti tuchisyane mu unonyelo ni masengo gambone. **25** Tukaleka kusongangana pamo mpela yaitite pakuwa masyowelelo ga wane. Nambo tujamukangane ni kupunda nnope pankuliwona lya Ambuje lilikuWandichila. **26** Pakuwa twajendelechelaga kutendekanya sambi melepe tuli tuumanyilile usyene, ngajipagwa mbopesi jiine jajikukombola kutyosyekwa sooni kwa ligongo lya kusityosya sambi syetu. **27** Chachikusigalila kuli kulindilila mu woga kulamulikwa ni Akunnungu, kwa mooto wakalipa uchiwajonanje wose wakakanila Akunnungu. **28** Mundu jwaliJose jwanyosise Malajisyo, akuulajikwa pangali chanasa, kwaWaga ni umboni wa wandu waWili pane watatu. **29** Ana mundu jwakunnyosya Mwana jwa Akunnungu ni kujiwona miasi ja lilangano lya Akunnungu jwaWeswejechekwe najo kuwa ngaWa chindu, ni kuntukana Mbumu jwa Akunnungu jwakwikanawo umbone, nganisye ana ngakusachilwa kupegwa lijamuko lyalikulungwa? **30** Pakuwa tukumanyilila jwelejo juWatite, "Kuuchisya magambo kuli kwangune, unaji chiuuchisye." Soonni watite, "Ambuje chachalamula wandu wakwe." **31** Kugwilila mmakono mwa Akunnungu wajumi chili chindu chakogoya nnope! **32** Nkumbuchilanje iyakopochele mmoWa gandanda go, pamwatandite kuumanyilila usyene wa Akunnungu. Namuno mwapatite masausyo gamakulungwa, nambo mwajimi mwakulimbila nganilepela. **33** Katema kane mwatukenwe ni kunyeluswa pelanga, ni katema kane mwakundile kwakamuchisya aWala waWatendelwe yeleyo. **34** Mwaatendele chanasa welewo waWawikwe, sooni mwakundile kusunmulanga ipanje yenu, ni mwapililile kwa lukondwa, pakuwa mwaimanyi kuti nkwele indu yejinji yambone nnope yaikulonjela. **35** Kwayele nkakujasa kulimbangana kwenu pakuwa chikumpe ntulilo weukulungwa. **36** Nkusachilwa kupililila kuti nkombole kulitendekanya lisosa lya Akunnungu ni sooni chimpegwe aila iWalanjile. **37** Pakuwa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Pasigalile kanandi pe jwakwika jo, chaiche, nombejo ngasakaWa. **38** Mundu jwali jwambone

paujo pangu, chakulupilile ni kutama kwa chikulupi, nambo alekaga kungulupilila nganonyelwa najo." **39** Uweji nganituwa wandu wakuchileka chikulupi ni kusowa, nambo uwe tuli wandu wakukulupilila ni kukulupuswa.

11 Chikulupi chili kukola usyene wa indu itukulolela ni kuitichisya kusyene kuti indu yangaikuwoneka ipali. **2** Pakuwa, kwa chikulupi chao, achachekulu wetu wakundikwe ni Akunnungu. **3** Kwa chikulupi tukumanyilila kuti chilambo chagumbikwe kwa liloWe lya Akunnungu, namose indu yaikuwoneka yagumbikwe mu indu yangaikuwoneka. (**aiōn g165**) **4** Kwa chikulupi che Habili watajile Akunnungu mbopesi jambone kupunda ni ji che Kaini. Kwapele wakundikwe ni Akunnungu pakuwa Akunnungu nsyene wajikundile mbopesi jakwe. Namuno che Habili awile, ipanganyo yao ikutujiganya mpaka sambano. **5** Kwa chikulupi, che Enoki wanyakulikwe ni Akunnungu kuti akasachiona chiwa. Nganaoneka sooni pakuwa wajigalikwe ni Akunnungu. Malembelo ga Akunnungu gaksala kuti akanaWe kwigalikwa che Enoki waanonyelesye Akunnungu. **6** Nambo, pangali chikulupi ngapagwa mundu jwakukombola kwanonyelesya Akunnungu. Pakuwa mundu jwakusaka kwajaulila Akunnungu akusachilwa akulupilile kuti Akunnungu apali, sooni kuti akwapa ntulilo welewo wakwasosa. **7** Kwa chikulupi, che Nuhu wajamwikwe ni Akunnungu nkati indu ichikopochele, yakanaiwoneche chiWe, wanjitchisye Akunnungu ni kukolosya ngalawa jajikulungwa jajikuWalanjikwa safina. Mwelelo nsyene pamo ni wandu wa pannango wakwe chakulupuswe. Kwa chikulupi chakwe wandu wa pa chilambo wose walamulikwe kuti akwete sambi nombejo waWalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu. **8** Kwa chikulupi, che Iblahimu wanjitchisye Akunnungu apala paWalanjikwe ajaule ku chilambo chiWalanjikwe ni Akunnungu kuti chiWe chao. Watyosile pa chilambo chao ni kwaula kwiuto kwanganakumanyilila. **9** Kwa chikulupi, watemi mu chele chilambo cha chilanga mpela jwannendo. Watemi kweleko mu masakasa mpela iwatesile che Isaka pamo ni che Yakobo, wati nombwe wapochele chilanga chila chila kutyochela kwa Akunnungu. **10** Pakuwa che Iblahimu waulolele musi wauli ni misingi jakulimbangana, musi wati Akunnungu nsyene ni uWaganisise ni kuutaWa. **11** Iyoyo peyo kwa chikulupi che Sala, namuno wachekulwipe kwannope, wapochele ukombole wa kukola chitumbo, pakuwa wakulupilile kuti Akunnungu chatindimise chilanga chakwe. **12** Kwa ligongo li, kutyochela kwa mundu jumo che Iblahimu juWaliji mpela jwammwe, wapagwile wandu wajinji wangaWalanjikwa mpela ndondwa sya kwini ni mpela nsanga wa mungulugulu bahali. **13** Awa wose wawile ali nkwakulupilila Akunnungu nganapochela aila iWalanjile, nambo waiweni kwakutalichila ni kuisangalalila, wajitichisye kuti waliji achalendo ni wandu wanganakola pakutama pa chilambo nti pao. **14** Pakuwa wandu wakuwecheta malowe gati iyiji akulosya kuti ali nkuchisosasosa chilambo chiWe chao achinsyene. **15** Ikaliji akuganisya ku chilambo kuWakopochele kula, akakwete lipesa lyakuujila kukoko. **16** Nambo sambano akusakanga chilambo chachili chambone kupunda, chachili chilambo cha kwini. Kwa ligongo lya Akunnungu ngasikwatenda soni wandu wo pakwaWalanja

kuti ali Akunnungu wao pakuwa wawichile chile musu. 17 Kwa chikulupi, che Iblahimu pawalinjikwe chikulupi chao ni Akunnungu, wanyosise a Isaka nti mbopesi. Che Iblahimu wapochele chilanga cho, ni wakundile kuntyosya mbopesi mwanagwe jwa jikajika pe. 18 Namuno Akunnungu waasaille, "Uwelesi wenu chiutyochele ni che Isaka." 19 Che Iblahimu wakulupile kuti Akunnungu akukumbola kwasusya wandu wawile, ni tukukumbola kusala nti chitagu kuti isyene che Iblahimu wakombwele kumpata sooni mwanagwe juwaliji mpela jwammwe. 20 Kwa chikulupi che Isaka wapele upile che Yakobo ni che Esau kuti akole upile kwa indu yaikwika mmbujo. 21 Kwa chikulupi che Yakobo pawaliji kuwandichila kuwa, wampele upile kila jumo jwa wanache wa che Yusufu, ni kwapopelela Akunnungu achijegamila ngongojo wakwe. 22 Kwa chikulupi, che Yusufu pawawandichile kuwa, wawechete yankati kutyoka kwa Waisilaeli mu chilambo cha Misili, ni walajichise agajigale maupa gao pachachityoka ku Misili. 23 Kwa chikulupi che Musa pawapagwilwe wasisikwe miesi jitatu ni achawelele wakwe, pakuwa waiweni kuti ali mwanache jwakusalala, ni nganagajogopa makanyo ga mwenye jwa ku Misili. 24 Kwa chikulupi che Musa pawakusile, wakanile kuwilanjikwa mwanache jwa mwali jwa mwenye jwa ku Misili. 25 Waiweni mbaya kusauswa pamo ni wandu wa Akunnungu kupunda kukola lukondwa mu sambu kwa katema kakajipi. 26 Waimanyi kuti kulaga kwa ligongo lya Kilisito kuli kwakusichila kupunda ipanje yose ya chilambo cha Misili, pakuwa waliji nkulolela mbote. 27 Kwa chikulupi che Musa wasaamile ku Misili pangajogopa lutumbilo lwa mwenye, ni wajendelechele mmbujo, pakuwa waliji mpela mundu juwaweni Akunnungu wangakuwoneka. 28 Kwa chikulupi wachipangeny chindimba cha Pasaka ni kulajisya miasi jimisikwe pachanya nnango kuti katumetume jwa kwini jwatumikwe kwikanacho chiwa, akulaga wanache wa kwitwo wa chilume mu chilambo cha Isilaeli. 29 Kwa chikulupi Waisilaeli wajombweche bahali ja shamu mpela petaka, nambo Wamisili pawalinjile kutenda yeleyo, watitimile ni kuwa mmeesi. 30 Kwa chikulupi makumba ga chilambo cha ku Yeliko gagwile Waisilaeli pawagasyungwile makumba go mowa saba. 31 Kwa chikulupi che Lahabu jwakulawala jula nganajonasikwa pamo ni wawakanile kwajitichisya Akunnungu wala, ligongo wapochele kwa chitendewele wakuuchilichisya wala. 32 None chinyonjehesye malowe chi? Pakuwa katema kapelebele kusala ngani si che Gideoni ni che Balaki ni che Sansoni ni che Yefuta ni che Daudi ni che Samweli ni wakulondola wa Akunnungu. 33 Kwa chikulupi wanyawo wose wamenyene ni mamwenye ni waapundile, watesile indu yambone paujo pa Akunnungu, wapochele ilanga ya Akunnungu. Watawile kang'wa sya masimba, 34 wagasimile machili ga mooto walipa, ni wautwiche kuulajikwa kwa lipanga. Kulepetala kwao kwagalawiche ni wapatile machili, walimbichile mu ngondo ni kwapunda wangondo wachilendo. 35 Achakongwe wane wawakulupile wapochele wandu wao wawasyusikwe pawamasile kuwa. Nambo wane wakanile kugopolwa, wakundile kulagaswa mpaka kuwa, kuti ausimane ususyo ni kwinjila mu utame wauli wambone mwakupunda. 36 Wane wanyelwiswe ni kuputikwa mbokola, ni wane watawikwe

nyolo ni kuponyekwa mu nyumba jakutawilwa. 37 Waulajikwe kwa kwaponya maganga, wane waakatenye ipandeipande kwa misumeno pane kuwa kwa lipanga. Wajendajendaga achivalaga mapende ga ngondolo ni mbusi, waliji wa kulaga, walageswe ni kupanganyichisya yangalumbana. 38 Chilambo nganichi wailwa kuwa ni wandu mpela wanyawo. Wajendajendaga mwikonde ni mmatumbi achitamaga mu mbugu ni mmasimbo. 39 Wandu wa wose wawoneche ni Akunnungu kuti atesile yambone mu chikulupi chao nambo nganachipochela chiwalanjile Akunnungu cho, 40 pakuwa Akunnungu walongolele kutuwichila chindu chachili chambone mwakupunda kwa liwamba lyetu. Akunnungu wasachile kuti wanyawo awaga ni uwe pe tutendekwe wamalile.

12 Nipele, uweji tukwete mpingo wekulungwa wa wamboni wanti nyi waukusyungula, kwayele chitosye indu yose yaikutusiwilila, ni sambu syasikutukamulila kwa chitoma. Tuutuche pangapwa ntima mu luwilo lwaluli paujo petu. 2 Twalole Che Yesu wachitandisye chikulupi chetu, jwelejo ni juchachimalichisye. Kwa liwamba lya lukondwa lwaliji paujo pao, jwelejo jwapilile kuwa pa nsalaba, namose chaliji chindu cha soni. Ni sambano akutama kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu. 3 Mwanagichisye kwannoche Che Yesu, juwapilile nkukanilwa kwukulungwa kutyochela kwa wandu wa sambu. Nipele nkapela namose kupwa ntima. 4 Pakuwa, mkulimbana ni sambu nganimme kuputana mpaka kuwa. 5 Soonu ana nliwalile agala malowe ga kuntusya ntima gakusala Akunnungu? "Mwanangu nkanyelusya Ambuje pakunjamuka, namuno nkapwa ntima pakunkalipila. 6 Pakuwa Ambuje akunjamuka jwalijose jwakunnonnyela, ni kumputa jwalijose jwakunkunda kuwa mwanagwe." 7 Mpilile kujamukwa pakuwa gali majiganyo. Akunnungu akuntendela wanyamwe nti wanache wakwe, pakuwa ana mwanache jwapi jwangakujamukwa ni atatigwe? 8 Waga ngankwamukwa ni Akunnungu chisau achawanagwe wose yakuti pakwamukwa, wanyamwe nganimma wanache wausyene wa Akunnungu, mmele wanache wa kuichila. 9 Soonu, iwaga achatai wetu wa chilu wawatuweleche, pawatujamwiche uwe twaachimbichisye, ana ngati tukusachilwa kulitulusya nnope kwa Atati wetu wa kwini kuti tutame? 10 Achatai wawatuweleche watumwiche mmo wa kanandi mpela iwatite kuwona ili yambone achinsyene. Nambo Akunnungu akutujamuka kwa ligongo lya kutukamusa, akutenda yeleyo kuti tutendekwe waswela mpela asyene. 11 Pakukutyochela kwamukwa ngakukuwa kwakusengwasya, nambo kukusupusya. Nambo kumbesi kwa awala wawajiganyikwe ni kwamukwa ko, kukwapa ukombole wa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni utame wa chitendewele. 12 Kwayele ngalimbisye makono genu ni malungo genu gagapesile. 13 Njendelechele kwenda mmatala gagoloka kuti chindu chachilemele chikatininguka nambo chilame. 14 Nlimbile kutama kwa chitendewele ni wandu wose, soonu ntame kwa uswela pakuwa ngapagwa mundu juchiwawone Ambuje iwaga mundu jo ngana wa jwanswela. 15 Nlilolechesye chenene, kuti jwalijose akasausoyasya upile wa Akunnungu, nlilolechesye kuti mundu aka wa mpela chitela chakuwa wa pasikati jenu ni kwika nago malagasyo, ni kuujonanga umi wa wandu wajinji. 16 Akapagwa jwachigwagwa, pane mundu jwangajogopa

Akunnungu mpela a Esau, jwakujasile kupagwa kwakwe kwaandanda kwa chakulya chimo. 17 Pakuwa nkumanyililanga kuti namuno kanyuma pa wasosile sooni kuupochela upile wakwe kutyochela kwa atatigwe wakanilwe. Pakuwa nganapata lipesa lya kuleka sambu ni kugagalausya gawatesile, namuno wasosile nnope kwa misosi. 18 Wanyamwe ngininnyika ku chitumbi cha Sinai mpela watite kuchichilila wandu wa ku Isiraeli. Chitumbi chikukomboleka kuchikwaya chili nkukolela mooto, pa chipi, ni kusona kwakukulungwa kwa chibunga, 19 ni lisegwe lya lipenga, ni lilo we linukuwecheta malowe. Awala wawapilikene usone wo wachondelele Akunnungu kuti akakunguluka nawo sooni, 20 pakuwa nganakombola kupililila lilajisyo lilyatyocheke lyalikuti, "Juchakwaye chitumbi chi namose chiwe chinyama, chaponyekwe maganga." 21 Ni indu iyaneche yo yaliji yakogoya nnope, namose che Musa watite, "Ngogopa ni kutetemela." 22 Nambo wanyamwe nkuichilile ku chikwesya cha Sayuni, ni ku musi wa Akunnungu wajumi, nyiche Yelusalemu wa kwini kwakusongangene achikatumetume wa kwini wangakuwalanjikwa, wakusangalala. 23 Nyiche ku mpingo wekulungwa wa wandu wakunkulupilila Kilisito wala wandanda kupagwa wa Akunnungu ni meena gao galemekwe kwini. Nyiche paujo pa Akunnungu jwali jwakulamula jwa wandu wose, ni paujo pa mbumu sya wandu wambone paujo pa Akunnungu watendekwe wamalilwe. 24 Nyiche ku Che Yesu jwakwilanya jwa lilangano lya sambano ni ku miasi jakwe jajitiche jajikuwecheta yambone kupunda miasi ji che Habili. 25 Nipele, niliolecheseye kuti nkakana kumpilikanila jwelejo jwakuwecheta nomwe. Mpela awala Waisiraeli wawakanile kumpilikanila che Musa, juwaasalilaga utenga kutyoka kwa Akunnungu pawalji pachilambo pano nganakulupuka. Isyene, uweji ngatukombola kukulupuka iwaga tukukana kumpilikanila jwelejo jwakutusalila utenga kutyochela kwini. 26 Katema Akunnungu pawaweche pa chitumbi cha Sinai wachitenganyisye chilambo, nambo sambano alanjile kuti, "Chinachitenganyisye chilambo ni ngawa chilambo pe nambo kwini nombe nako." 27 Lilo we li "Soonni" likutulosa kuti indu yose yepanganyikwe chitenganyikwe ni kutyosyekwa, kuti indu yangaikukomboleka kutenganyikwa isigalile. 28 Kwayele, pakuwa tukupochela umwenye wangatenganyika, twatogolele kwa woga ni kwa kwapopelela Akunnungu, kwa litala lichilyanonyesye ni kwa kulitulusya ni kwapopelela, 29 pakuwa Akunnungu wetu ali mooto waukutinisya.

13 Njendechele kunonyelana chiulongo. 2 Kasinliwalila kwapochela achalendo, pakuwa kwa kutenda yeleyo wandu wane waapochele achikatumetume wa kwini pangamanyilila. 3 Mwakumbuchile wandu watawikwe mpela ila ntawikwe pamo nawo, ni mwakumbuchile wakulagaswa nti nomwe nkulagaswa mpela wanyawo. 4 Ulombela uchimbichikwe ni wandu wose, achalume ni achakongwe awe wakukulupilichika kila mundu kwa njakwe, pakuwa Akunnungu chiwalamule wachigwagwa ni wachikululu. 5 Nkawa wandu wakunonyela nnope mbiya, nlinjinje ni indu inkwete yo pakuwa Akunnungu nsyene atite, "Ngangunneka ng'o atamuno ngangunjasa ng'o." 6 Kwa ligongo lyo kwa ntima wakulimba tukuti, "Ambuje ali wakungamuchisya une, ngasinyogopa. Mundu chandende

chichi?" 7 Mwakumbuchile ilongola wenu wawansalile lilo we lya Akunnungu. Nganichisye lwendo lwao mpaka kumbesi kwa umi wao, ni kuchisysya chikulupi chao. 8 Che Yesu Kilisito ali julajula, liiso ni lelojino ni mo wa gose pangali mbesi. (aiōn g165) 9 Nkajigalikwa akuno ni akuno kwa majiganyo gane ga chilendo. Umbone wa Akunnungu ukujilimbisya mitima jenu, ni ngawa makanyo nkati ja yakulya, pakuwa makanyo go nganigankamuchisya mundu jwali jose juwagakuiye. 10 Tukwete chilisa, chakuti wandu wakutumichila mu lisakasa lya Wayahudi lyakupopelela nganasachilwa kulya indu yaikutyochekwa mbopesi pa chilisa pala. 11 Jwambopesi Jwankulu jwa Wayahudi akwausya miasi ja inyama Peuto Papaswela Nnope, kukutaga mbopesi kwa sambu nambo mitembo ja inyama yo ikochekwa paasa pa chigono. 12 Kwa ligongo lyo Che Yesu nombewo walageswe ni kuwa paasa musi kuti waswejesye wandu kwa miasi jao asyene. 13 Nipele, tukopoche twajaulile paasa pa chigono tuchikundaga kunyeluswa mpela welewo yatite kunyeluswa. 14 Pakuwa pachilambo pano nginitukola musi waukutamilisya, nambo tukuusosa aula musi waukwika. 15 Nipele, kwa litala li Che Yesu, twatajile Akunnungu mbopesi jakwalapa mo wa gose, mbopesi ja kwalapa jo ili ipanganyo yetu apala patukujitichisya kuti, welewo ali Ambuje. 16 Nambo kasinliwalila kutenda yambone ni kukamusyana pakuwa syele ni mbopesi syasikwanonyesya Akunnungu. 17 Mwajitichisye wakunlongosya ni kugakamulisya malajisyo gao, pakuwa wanyawo akuchesyanga kwa ligongo lya umi wenu ni chasale ya masengo gao paujo pa Akunnungu. Mwapilikanichisya chapanganye masengo gao kwa lukondwa, ngawa kwa kudandaula pakuwa atumichilaga nkudandaula ngainkamusya mwanya. 18 Ntupopelele ni uwe, pakuwa tukwimanyilila kuti mitima jetu ngajikutusalila kuti tukwete chilewo. Ni tukusaka kutenda yali yambone mo wa gose. 19 Choonde none ngunchisya kwanno pe kuti mumbopolele kwa Akunnungu kwa kuchalila, kuti ngombole kuuja kukwenu chitema. 20 Akunnungu wa chitendewele wawansyusisye Ambuje wetu Che Yesu, Jwakuchinga Jwankulu jwa ngondolo kwa miasi jajikulosya kuti lilangano lya mo wa gose pangali mbesi lili lya usyene. (aiōnios g166) 21 Antende wanyamwe wamalilwe mu indu yose kuti nkombole kupanganya lisosa lya, nombewo atende mwenumwe yaikwanonyesya, kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Ukulu uwe ni welewo mo wa gose pangali mbesi ni mo wa gose pangali mbesi. Eloo. (aiōn g165) 22 Achalongo, ngunchisya mpochele malowe gangu gangunjamuka ga kuntusya ntima, gangunnembela mu chikalata chachijipi chi. 23 Ngumanyisya kuti nlongo njete che Timoseo agopolekwe mu nyumba jakutawilwa. Aikaga mwachitema, chiiche pamo nawo pachiche kukwenu. 24 Mwakomasye wose wakunlongosya, pamo ni wandu wa Akunnungu wose. Achalongo achinjetu kutyochela ku Italia akunkomasya. 25 Umbone wa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

Yakobo

1 Une che Yakobo, jwakutumichila jwa Akunnungu ni jwa Ambuje Che Yesu Kilisito, ngunembela mwanya wāndu wā Akunnungu wose wāmpwilingene ku chilambo kose, ngunkomasya. **2** Achalongo achinjangu, nnyiwone ili yakusengwa pe, pankukola masauko gagali gose. **3** Nchimanyililaga kuti kulinjikwa kwa chikulupi chenu kukunychichisa upilili. **4** Nkole usyene wakuti kupilili kwenu kukupanganya masengo mu nkati mwenu mpaka kumbesi, kuti nkule ni kuwā wamalilwe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, pangapunguchilwa ni chindu chachili chose. **5** Nambo mundu jwalijose mu mpingo wenu, lwansowāga lunda wāpopelele Akunnungu wākwapa wāndu wose mwamujini ni kwa ntima wambone nombejo chachipegwa. **6** Nambo apopejeje ali akwete chikulupi pangali lipamba lyalili lyose. Pakuwa mundu jwali ni lipamba ali mpela litumbela lya mu bahali lyalikujigalikwa ni mbungo ni kwauswa akuno ni akunokuno. **7** Mundu jwati yeleyo akaganisya kuti chapochele chachili chose kutyochela kwa Ambuje. **8** Jwelejo ali mundu jwagalaukagalauka ni ngakukombola kulamula chindu chakupanganya. **9** Nambo nlongo jwakulupilile jwaali jwakulaga akusachilwa asengwe, katema Akunnungu pakunqwesya. **10** Nlongo jwakulupilile jwaali jwachipanje akusachilwa asengwe, katema Akunnungu paakuntulunya. Pakuwa jwachipanje chasowe mpela uluwa lwa mwikonde. **11** Lyuwa likukopochela ni kuwala nnope ni kuumusya masamba, uluwa wakwe ukugwa ni usalale wakwe ukusowa. Iyoyo peyo jwachipanje nombejo chawe mmasengo gakwe. **12** Jwana upile mundu jwakupililila nkulinjikwa, pakuwa amalaga kupunda kulinjikwa chapegwe chindu mpela singwa ja umi, Ambuje jiwalanjile wākwanyela. **13** Mundu alinjikwaga akajila, “Ngulinjikwa ni Akunnungu.” Pakuwa Akunnungu ngakunlinga mundu kwa kutenda yangalumbana, nombe Akunnungu ngakulinjikwa kwa kutendela yangalumbana. **14** Nambo mundu akulinjikwa pakukwekwelemwa ni kutanjikwa ni tama jakwe atende yangalumbana. **15** Mwajilechelelaga tama jintawale jikwichisya sambu ni sambu syapundaga sikwichisya chiwa. **16** Achalongo achinjangu wākunonyelwa nkalambuchikwa. **17** Kila ntuka wambone ni waumalilwe ukutyochela kwani kwa Atati Akunnungu wāwagumbile lulanga, jwangakugalaukagalauka, nombewo ngakulosya chimanyisyo chachili chose kuti chagalauche. **18** Kwa unonyelo wakwe nsyene watuweleche kwa litala lya liloŵe lya usyene, kuti teweje mpela milimbu mu yepanganyikwe yakwe yose. **19** Achalongo achinjangu wākunonyelwa, mmanyilile chindu chi, yakuti mundu jwalijose aŵe jwachitema kupilikana, nambo ngasawa jwachitema kuwecheta namose kutumbila. **20** Pakuwa wāndu wāali ni lutumbilo ngakukombola kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. **21** Kwayele, nneche masyowelo genu gangalumbana ni ipanganyo yenu yangalumbana. Mpochele kwa kulitulusya liloŵe lyalipandikwe mmitima jenu lyalikukombola kunkulupusya. **22** Nkalilambusya mwachinsyene, nambo mmeje wāndu wākupanganyichisya masengo Liloŵe lya Akunnungu, ngaŵa wākupilikanila pe. **23** Pakuwa naga

mundu ali jwakupilikanila pe Liloŵe lya Akunnungu nombe ngaŵa wākupipanganya lyalipikene, chalandane ni mundu jwakulilola ku meeso mu lindala. **24** Ni paakumalisya kulilola yatite ni kutyoka, kwakamo akuliwālila yatite pakuwa. **25** Nambo mundu jwakugalolechesya uchenene malajisyo ga usyene gagakwalechesya wāndu, ni akwendelechela kugapanganyichisya masengo, pangapikanila pe ni kugaliwālila, jwele mundu jo chapegwe upile mu indu yose yakupipanganya. **26** Mundu aganisyaŵa kuti akwajogopa ni kwapopelela Akunnungu, nambo ngakusiwāla lulimi lwakwe, kwapopelela kwao Akunnungu nganikukola mate ni akulilambusya nsyene. **27** Litala lya kwapopelela Akunnungu lyalili lyambone lyangali chilewo paujo pao lili ali: Kwakamuchisya wāmalekwa ni wāwililwe ni achiwānkawo ni nkalisakasya kwa indu yangalumbana ya pachilambo.

2 Achalongo achinjangu, iwaga nkwakulupilila Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, Ambuje wā ukulu, nkakola lusagu kwa wāndu kwa kwalola ku meeso. **2** Tujileje, mundu jumo awete pete jajikolochekwe kwa sahabu ni iwalo yakusalala, akwinjila mu nyumba jenu ja kupopelela, nombe akwinjila mundu jwa usauchi jwana iwalo yakuwisala. **3** Iwaga wānyamwe nkunchimbichisya jwelejo jwawete iwalo yakusalala ni kunsalila “Ntameje apano pa chitengu chambone,” nambo ajula jwa usauchi nkunsalila, “Mwe, njimeje pelepo, pane ntameje paasi,” **4** ana lwele ngaŵa lusagu ni kulamula ko ngakukuika ni nganisyo syangalumbana? **5** Mpilikanile achalongo achinjangu wākunonyelwa! Ana Akunnungu nganiwāsagula wākulaga wā pachilambo kuti aŵe wachipanje mu chikulupi ni kupochela umwenye uwalanjile aŵala wākwanyela? **6** Nambo wānyamwe nkunnyosya jwausauchi. Ana ngaŵa wachipanje wākunliwātlanga ni kunjausyanga pa nkungulu? **7** Ana ngaŵa wānyawo ni wākulitukana alila liina lyambone lya Ambuje, jwati wānyamwe ni wāndu wākwake? **8** Naga isyene nkugajitichisya malajisyo gamakulu mu umwenye wa Akunnungu, gagali mu Malebelo ga Akunnungu gagakuti, “Munnonyele njenu jwammandichile mpela inkuti pakulinonyela mwasyene,” nkutendekanya yambone. **9** Nambo iwaga nkutenda lusagu kwa wāndu kwa kwalola ku meeso nkutenda sambu ni malajisyo ga Akunnungu gakulosya kuti nganingajitichisya. **10** Pakuwa mundu jwangakujitichisya likanyo limo mmalajisyo gose ga Akunnungu, chaaŵe ngakugajitichisya malajisyo gose. **11** Pakuwa jwelejo juwatite, “Nkatenda chikululu,” ni jujojo juwatite, “Nkaulaga.” Iwaga ngankutenda chigwagwa nambo nkuulaga, nkutema malajisyo. **12** Nipele mmechejeje ni kupanganya mpela wāndu wāchalamulikwe malinga ni malajisyo gagakutuŵika wālechelelwe. **13** Pakuwa Akunnungu ngaalosya chanasa pachiwālamule wāndu wāngalosya chanasa. Nambo wāali ni chanasa ngasajogopa kulamulikwa ko. **14** Achalongo achinjangu, ana mundu akukola chichi asalaga kuti ngwete chikulupi nambo ngakuchilosya kwa ipanganyo yambone? Ana chikulupi cho chichikombole kwakulupusya? **15** Tujileje, jwakulupilila njetu jwanume pane jwankongwe nganakola chakuwala pane yakulya. **16** Mundu jumo jwenu wāasalilaga, “Njaulanje kwa chitendewele nkajotele mooto ni kwikuta,” pangaapa iyasowile mu kutama ana chakole chichi? **17** Iyoyo

peyo chikulupi pe iwaga changali ipanganyo chiwile. 18 Nambo mundu akombolaga kusala, “Mmwe nkwele chikulupi noneji ngwete ipanganyo.” Uneji chinyanje, “Munosye chikulupi chenu pangali ipanganyo noneji chinannosye chikulupi changu kwa ipanganyo yangu.” 19 Mmwejo nkukulupilila kuti Akunnungu ali wamo, yambone. Nambo masoka nombego gakukulupilila iyoyo, nombego gakutetemela. 20 Mmwe jwakulowela! Ana nkusaka kuloswa kuti chikulupi changali chipanganyo chiwile? 21 Ana Atati wetu che Iblahimu wakundikwe uli ali wambone paujo pa Akunnungu? Wakundikwe kwa chipanganyo pawantoyosisye a Isaka mwanagwao pa chilisa. 22 Nkulola yakuti chikulupi chatesile masengo pamo ni chipanganyo chakwe ni chikulupi chatindimiswe kwa litala lya chipanganyo yakwe. 23 Malembelo ga Akunnungu gala gamalile gatagite, “Che Iblahimu wakulupilile Akunnungu ni kwayele wakundikwe kuwa wambone paujo pao.” Nombego wawilanjikwe ambusanga jwa Akunnungu. 24 Nkulola kuti mundu akukundikwa kuwa wambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo nambo ngaŵa kwa chikulupi pe. 25 Iyoyo peyo che Lahabu jwakulawalaŵa jula, wakundikwe jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo yakwe pawapochele wakusosasa ni kwakoposya paasa kwa litala line. 26 Mpela ila chiilu pangali mbumu cheewe, iyoyo peyo chikulupi pangali ipanganyo chiwile.

3 Achalongo achinjangu, nkaŵa wakwiganya wajinji pakuwa nkumanyilila kuti uweji utukwiganya tutulamulikwe kwa chikali nnope kwapunda wandu wane. 2 Uweji wose tukulewa mwamujinji. Nambo iwaga mundu ngakulewa mu nkuwecheta kwakwe, jwelejo ali jwamalilwe, nombego akupakombola kuchilongosya chiilu chakwe chose. 3 Uwe tukuwika chipaande chamwana cha chisyano chachitawikwe kwa migoji nkang'wa sya falasi kuti tukombole kuilongosya iilu yao kwaula kwakuli kose kwatukusaka uweji. 4 Iyoyo ngalaŵa namose jili jekulungwa nnope jikujigalikwa ni mbungo jakalipa nambo jikugalauswa ni chipande cha mwana cha chibao, ni jikwaula kwakusaka jwakujilongosya. 5 Iyoyo peyo lulimi luli chiwalo cha mwana nnope pa chiilu nambo lukulilapilila indu yekulungwa nnope. Nganisyee mooto kanandi yaukuti pakolesya litinji lyekulungwa nnope. 6 Nombelo lulimi luli mpela mooto. Lugumbele igongomalo ya pachilambo. Lulimi luli chiwalo cha mwana nambo lukukombola kuchinyakasya chiilu chose. Lukutinisyee umi wetu chitandile kupagwa mpaka kuwa, kwa mooto waukutyochela ku jehanamu. (Geenna g1067) 7 Mundu akukombola kulanga inyama yayiloyose nombelo amasile kukombola kulanga, inyama ya mwitini ni ijuni yayiloyose ni inyama yaikukwaŵa yayiloyose ni yaikutama mmeesi. 8 Nambo ngapagwa mundu jwakukombola kululanga lulimi. Lulimi luli lwangalumbana ni ngalulukomboleka kululanga, ni lugumbele sumu jajikululaga. 9 Kwa lulimi tukwalapa Ambuje ni Atati wetu, ni kwa lulimi lulolo tukwalwesya wandu wagumbikwe chisau cha Akunnungu. 10 Mu kang'wa jimo mukukopochela malowe ga upile ni malowe ga kulwesya. Achalongo achinjangu ngaikuwajilwa indu iweje yeleyo. 11 Ana chisima chikukombola kukoposya kwanakamo meesi gambone ni meesi ga njete? 12 Ana achalongo achinjangu chitela cha ntini chikukombola kusogosya isogosi ya seituni pane chitela cha msabibu

chikukombola kusogosya isogosi ya tini? Ngwamba, chisima cha meesi ga njete ngachikukombola kukoposya meesi gambone. 13 Ana nduni jwali ni lunda ni umanyilisi pasikati ja wanyamwe? Nipele alosye yeleyo kwa lwendo lwakwe lwambone kwa litala lya ipanganyo yaikupanganyikwa kwa kulitulusya ni lunda. 14 Nambo iwaga mmitima jenu mugumbele wiu ni uchimwa ni lipamo, nkasisa usyene kwa kulilapa ni kusala unami. 15 Lunda lwati yeleyo ngalukutuluka kutyochela kwini nambo luli lunda lwa pa chilambo, lwele lunda luli lwa chiundu ni lukutyochela kwa Shetani. 16 Pakuwa papali ni wiu ni lipamo, pana utindiganyo ni ipanganyo yose yangalimate. 17 Nambo lwele lunda lwalukutyochela kwini, luli lwakusalala, lukusaka chitendewele ni kulitimalika, luli chile kupilikanila malowe ga wandu. Lugumbele chanasa ni ipanganyo yambone, nganilukola lusagu, namuno kulambusya. 18 Wandu wakuchinyela chitendewele akupanganya indu yaikwikawanawo chitendewele kwa wandu wane, mbesi jakwe wandu akutendekwa wambone paujo pa Akunnungu.

4 Ngondo ni kuputana mwa wanyamwe ikukopochela kwapi? Ana ngaŵa ikutyochela mu tama syenu syasikukanilana mu nkati mwenu? 2 Nkulajila indu, ni pakuwa ngankwipata, nkukombola kuulaga. Nkulajila kwannope kukola indu yejinji nambo ngankukombola kwipata, kwayele nkutandana ni kuputana. Ngankupata indu inkwisaka pakuwa ngankwawenda Akunnungu. 3 Namose pankuwenda, ngankupata pakuwa nkuwenda ni nningwa wangaŵa wambone, kuti nkombole kukwanisya tama syenu. 4 Mwanya wandu wangakulupilichika! Ngankwimanyilila kuti kutenda uganja ni chilambo uli umagongo ni Akunnungu? Kwapele jwalijose jwakusaka kutenda uganja ni chilambo akulitesya jwammagongo jwa Akunnungu. 5 Nkaganichisya kuti Malembelo ga Akunnungu gakuti malowe gangali chindu pagakuti, “Mbumu jwa Akunnungu jwaŵichikwe mwetuwe akwete wiu ligongo lyetu.” 6 Nambo umbone wa Akunnungu ukwete machili gamakulungwa nnope mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu akwakanila waali ni chibuli nambo akwapa upile wakulitulusya.” 7 Kwayele nkunde kulungoswa ni Akunnungu. Mwakanile Shetani nombewo chambutuche. 8 Mwaŵandichile Akunnungu nombewo chandichile. Njose makono genu mwanya wandi wa sambu. Nswejesye mitima jenu mwanya waulamba. 9 Nsupuche, nli ni kulila kwamalumbo. Lukondwa lwenu luwe kusupuka ni kuseka kwenu kuwe kulila kwamalumbo. 10 Nilitulusye paujo pa Ambuje nombewo chankwesye. 11 Achinjangu nkalalatlana mwachisyene. Mundu jwakunlalatila njakwe ni kunlamula, jwelejo akugalalati ni kugalamula malajisyo. Naga nkugalamula malajisyo mmwe ngankugajitichisya malajisyo nambo nkugalamula. 12 Akunnungu jikape ni wakugatyosya Malajisyo ni kulamula. Ni welewo pe ni wakukombola kukulupusya ni kuulaga. Ana mmwe nli waani junkwalamula wandu wane? 13 Sambano mpilikanile mwanya wankuti, “Lelo pane malaŵi tutujale lisi limo, tukatame chaka chansima kweleko, ni kusumisya malonda ni kupata mbiya.” 14 Mwanya ngankwimanyilila ichikopochela malaŵi mu umi wenu. Mwanya ndi mpela lipudugulu lyalikuwoneka katema kakajipi ni kusoŵa. 15 Wanyamwe mwasachilwe kuwecheta yeleyi: “Ambuje asakaga

chitutame ni kuchipanganya achi ni chelechi." 16 Nambo sambano, nkulilapa ni kuligamba. Kulilapa kwati yeleyo kuli chigongomalo. 17 Nipele, mundu jwalijose jwakumanyilila chachili Chambone chakusachilwa kuchitenda, nambo ngakuchitenda, mundu jo akupanganya sambi.

5 Sambano mpilikane wanyamwe waijanje! Nlile ni kulila kwa malumbo kwa ligongo lya kulaga kwakukunnychilila. 2 Ipanje yenu iwosile ni minjilo jenu jililikwe ni chimbulukuku. 3 Sahabu jenu ni mbiya syenu sikamwile ukutu ni ukutu wakwe chiuwe umboni pasikati jenu pakuwa chiijonanje ilu yenu mpela mooto yaukuti kutinisa. Wanyamwe niunjichile ipanje kwa moŵa ga mbesi. 4 Nganimwalipa awala wawapangenyeye masengo mmigunda mwenu. Mpilikanile yakuti kulalata, kulila kwa wandu wakugowola mmigunda jenu kuiche mmapikanilo ga Ambuje waali ni ukombole. 5 Ntemi mchilambo kwa utame wakulisengwasya kwannope. Nlijimbese mwachinsyene mpela ng'ombe jajili chile kwa lyuwa lya kusingwa. 6 Mwalamwile ni kwaulaga wandu wambone paujo pa Akunnungu, wanganankanila wanyamwe. 7 Kwayele achalongo achinjangu, mpililileje mpaka pataiche Ambuje. Nlile jwakulima yakuti pakulindilila kwa kupililila aila yaipandile, isogosye magungulo gambone ni yakuti pakujilindilila ula jandanda ni jambesi. 8 Iyoyo peyo ni wanyamwe wakwe mpililile, nkole mitima jakulimba ligongo kwika kwa Ambuje kuwandichile. 9 Achalongo achinjangu, nkanyinyitilana mwachinsyene pe ntakulamulikwa ni Akunnungu. Jwakulamula awandichile kwika. 10 Achalongo achinjangu, mwasakaga kulola chisyasyo cha kulindilila ni kupililila mmasausyo, mwakumbuchile wakulondola wawasalaga utenga wa kutyochela kwa Ambuje ni wanyamwe nsyasye chitaga chao. 11 Tukawilanga welewo akwete upile pakuwa wapililile. Mpilikene ngani sya kupililila ku che Ayubu, ni nkwi manyilila Ambuje iwantendele kumbesi. Pakuwa Ambuje aguumbele chanasa ni umbone. 12 Kupunda yeleyo yose achinjangu nkalumbila kwa kwiani atamuno kwa chilambo atamuno kwa chindu chachili chose. Njileje, "Elo" iwaga nkusaka kuti elo ni "Ngwamba" iwaga nkusaka kuti ngwamba, pelepo nganlamulikwa ni Akunnungu. 13 Ana apali mundu jwalijose mu mpingo wenu jwakusauka? Apopeleje. Jwakusangalala ajimbe nyimbo sya kulapa. 14 Ana apali mundu mu mpingo wenu jwakulwala? Wawilanje achakulu ilongola wa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kiliisito wapopelele ni kwapakasya mauta mu liina lya Ambuje. 15 Ni akula kupopelela kwa chikulupi chikunnamisye jwakulwala jo, nombe Ambuje chanlamye. Naga watesile sambi, chalecheleswe. 16 Nsalilane sambi syenu kwa jwine ni jwine ni kupopelelana kuti nlamiswe. Mapopelo gakwe mundu jwambone paujo pa Akunnungu gana machili gakupanganya gamajinji. 17 Che Elia waliji mundu mpela uwe, wapopelele kwa kuchalila kuti jikanya ula ni nganjinya ula pachilambo yaka itatu ni miesi sita. 18 Nipele wapopelele sooni ni ula janyele kutyochela kumaunde ni chilambo chasogwesye magungulo. 19 Achalongo achinjangu, iwaga mundu jwalijose mwa wanyamwe asochelaga ni kuuleka usyene, ni mundu jwine ammusyaga, 20 nipele mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakummusya jwa sambi kutyochela nkusoya kwakwe, jwelejo chankulupusye mundu jo kutyochela mchiwa ni kwatenda Akunnungu watyochesye sambi syao syejinji.

1 Petulo

1 Une che Petulo, nduna ju Che Yesu Kilisito, ngunembela wanyamwe wandu wasagulikwe ni Akunnungu, ni wampwilingene ni wankutama nti achalendo ku Ponto ni ku Galatia ni ku Kapadokia ni ku Asia ni ku Kuminya. **2** Akunnungu Atati wasagwile wanyamwe malinga ni wasachile ni kuntenda mme waswejekwe kwa litala lya Mbumu, kuti nkombole kunjitichisya Che Yesu Kilisito ni kujosekwa ni miasi jao. Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendeweke chachijinjii. **3** Twalape Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito! Kwa chanasa chao chachikulungwa watuweleche sooni kwa kunsyusya Che Yesu. Atupele chilolelo cha umi, **4** nipele tukulolela kupochela indu yambone yejinjii, yati Akunnungu wawichile wandu wao kwinari kwangaikwola atamuno kujonasika atamuno kusisina. **5** Chiuwe wenu wanyamwe wankugosekwa ni machili ga Akunnungu kwa litala lya chikulupi, kwa ukulupusyo wauli chile kuunukukwa pa lya lya mbesi. **6** Msengwanje nkati yeleyo, namuno sambano, kwa katema kakajipi, chinsachilwe kulaga kwa ligongo lya malinjilo gamajinjii. **7** Kulinjikwa kwenu ko kuli kwa liwamba lya kuchipima chikulupi chenu iwaga chili cha usyene. Pakuwa namose sahabu jili chindu cha konasika, jikulinjikwa ni mooto. Iyoyo peyo chikulupi chenu chachili cha ndalama kupunda sahabu chichilinjikwe kuti chimanyiche iwaga chili chisyene. Ni kwa ligongo lyo chimpochele lumbilii ni ukulu ni luchimbichimbi katema Che Yesu Kilisito pachakopochele. **8** Wanyamwe nkwanonyela welewo namuno nganimwawone ni nkwakulupiila namuno ngankawona kwa sambano. Nipele nkusengwa nnope kwa lukondwa lwekulu lwangalukuwechetekwa, **9** pakuwa mkupochela mbote ja kukulupiila kwenu, jelejo jili chiwombosyo chenu. **10** Wakulondola wa Akunnungu wasosilosile ni walolitelite yankati ukulupusyo wo, wanyawo wasagamukwile yankati ntuuwa wati Akunnungu chachimpa wanyamwe. **11** Wasosile kumanyilila chiiwe katema chi ni chiweuli. Chindu chachiwechetekwe ni Mbumu jwa Kilisito waali nkati mwao, juwalongolele kusala nkati masauko gachigaasimane Kilisito ni ukulu uchiukopochele pakumala yeleyo. **12** Akunnungu waunukulile wakulondola kuti utenga uwajenesye ula nganiwagamba wele achinsyene, nambo wangambaga wanyamwe. Ni sambano utenga wo ulalichikwe kukwenu ni wele wawanlalichile wanyamwe Ngani Jambone kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu juwatumikwe kutyochela kwinari. Indu yo, namuno achikatemeteme wa kwinari akulajila kwimanya. **13** Kwa ligongo lyo, mmeje chile ni kuchesya. Mmichanje chilolelo chenu chose mu umbone wa Akunnungu uchimpegwe katema Che Yesu Kilisito pachaunukulikwe. **14** Mmeje mpela wanache wa Akunnungu wakujitichisya, nkatama kwa kujikuya misese jenu jangalumbana jimwaliji najo katema pamwaliji ngankumanyilila usyene wa Akunnungu. **15** Nambo mpela jwele jwammilasile yatite kuwa jwanswela, nomwe wakwe mme waswela mu lwendo lwenu lose. **16** Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Mme waswela, pakuwa none ndili jwanswela." **17** Pankwakolanga Akunnungu, wanyamwe nkawilanga Atati. Nipele, mmanyililanje kuti welewo

akunlamula jwalijose malinga ni aila yaitesile pangali lusagu. Kwayele njendelechele kutama yambone pa katema kakasigalile pachilambo pano nkwachimbichisya Akunnungu kwannope. **18** Pakuwa ngumanyilila kuti wanyamwe wammombwelwe mu wende wenu wangalimate, umwapochele kutyochela kwa achachelelele wenu. Nambo nganammombola kwa indu yakuwola, pane kwa maganga ga mbiya pane sahabu. **19** Nambo mwakulupwiswe kwa miasi ja ndalama jajikulungwa ja Kilisito. Jwali mpela mwanangondolo jwangali chilema namose lidoa. **20** Welewo wasagulikwe ni Akunnungu chikanaabwe kugumbikwa chilambo, waunukulikwe mmoŵa ga mbesi gano kwa ligongo lyetu. **21** Kwa litala li Che Yesu Kilisito, nkwakulupiila Akunnungu juwansyusisye ni kwapa ukulu, ni mwa yeleyo chikulupi ni chilolelo chenu ili kwa Akunnungu. **22** Pakuwa sambano, kwa kuujitichisya usyene, wanyamwe nswejeswe mbumu syenu ni kwanonyela achinjenu pangali ulamba. Nipele nnonyelane jwine ni jwine kwa nntima wenu wose. **23** Pakuwa mpagwile kaaŵili ngaŵa kwa mundu jwakuwa nambo kwa mundu jwangakuwa, lisyene lili Liloŵe lya Akunnungu lyalili lyalijumi, ni lyalikulama moŵa gose pangali mbesi. (aion g165) **24** Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, "Wandu wose ali mpela masamba, ni ukulu wao wose uli mpela uluwa wa masamba. Masamba gakuumula ni uluwa ukupatuka. **25** Nambo, liloŵe lya Ambuje likulama moŵa gose pangali mbesi." Liloŵe lyo lili Ngani Jambone jajilalichilwe kukwenu. (aion g165)

2 Nipele, nnechanje ungalumbana wose, unami ni ulamba ni wiu ni kutukana ikapagwa sooni. **2** Moŵa gose njajile liloŵe lya uswela lya Akunnungu nti mwanache yakuti pakulajila maŵele, kuti kwa lyeleyo isyene nkombole kukula ni kukulupuswa. **3** Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Nnyimanyi mwachinsyene kuti Ambuje ali wambone." **4** Nipele, mwajaulile Ambuje! Welewo ali nti liganga lyalijumi lyekanikwe ni wandu, nambo paujo pa Akunnungu lili liganga lyesagulikwe ni lya ndalama jajikulungwa. **5** Wanyamwe nombe nli nti maganga gamajumi nkagumbikwe ni kuwa nyumba ja chibumu muchinkatumichile mpela wambopesi waswela, nkatyosye mbopesi sya mbumu syasikukundikwa ni Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito. **6** Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Sagwile liganga lya ndalama, linguliwika nti liganga lya nsingi lya petumba ku Sayuni. Mundu juchankulupiile jwelejo ngaintenda soni." **7** Kukwenu wanyamwe wankukulupiila, liganga lyo lili lya ndalama jajikulungwa, nambo kwa wele wangakukulupiila mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Liganga lyalikanile wakutaŵa kuti ngalikufai, sambano lilyolyo lili liganga lyalikwasachilwa kwannope." **8** Sooni Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Liganga lyo lili liganga lyalikwatenda wandu alikuŵale, lwa luwagwisa wandu." Wandu akulikuŵala kwa ligongo akanile kuukulupiila utenga wa Akunnungu. Yeleyo ni iyatyochele mpela Akunnungu iwatite pakuganisysya. **9** Nambo wanyamwe nli wandu wasagulikwe, uwelesi wa wambopesi wa mwenye, ni lukosyo lwaluswela ni mpingo wa wandu wa Akunnungu, wasagulikwe kugasala masengo gakwe gamakulu gawammilasile ntyoche mu chipi, ni kunjinjisyu mu lilanguka lyakwe lyekulu. **10** Kalakala wanyamwe nganimma

wandu wa Akunnungu, nambo sambano wanyamwe nli wandu wakwe, kalakala Akunnungu nganantendela chanaso, nambo sambano mpochele chanaso chao. 11 Achambusanga wangu wangunnonyela, ngunchondelela wanyamwe nti achalendo ni wandu wa ulendo pa chilambo pano! Nnekangane ni tama syangalumbana simpagwile nasyo syasikupisyangana ni mbumu. 12 Wende wenu pasikati ja wandu wangakwamanyilila Akunnungu ukusachilwa uwe wambone, kuti pachachinnambuchisya po kuti nkupanganya ya sambu, chaiwone ipanganyo yenu yambone ni Akunnungu pachaiche chiwakusye. 13 Nipele mwajitichisye wandu wose waali ni ukulu kwa ligongo lya Ambuje. Mnjitichisye mwenye jwali chilongola jwankulu, 14 ni mwajitichisye achakulu wa wasagulikwe ni mwenye kwalamula wandu wa sambu ni kwalapa wakupanganya yambone. 15 Pakuwa Akunnungu akusaka ntende yambone kuti nkombole kusitawa kang'wa sya wandu wangali lunda wangakwimanyilila aila yakupanganya. 16 Mtameje nti wandu wanganatawikwa, ni ungatawikwa wenu wo uka wa litala lya kuisisa yangalumbana yenu, nambo mtameje nti wakutumichila wa Akunnungu. 17 Mwachimbichisye wandu wose, mwanonyele wakukulupilila achinjenu, mwachimbichisye kwannope Akunnungu ni kumchimbichisya mwenye. 18 Wanyamwe wakutumichila, mwapilikanichisye achakulu wenu kwakwachimbichisya, nga wa kwa waali wambone ni chitungato pe, nambo ni wachikali. 19 Pakuwa iwaga nkupililila ipwetesi ya masauko gangankuwajilwa ligongo nkumanyilila kuti Akunnungu akusaka yele, nipele Akunnungu champanje upile. 20 Pakuwa, chimpate chichi mwapilililaga kuputwa kwankusachilwa mputwe ligongo lya ilewo yenu? Nambo iwaga nkupililila kusauswa atamuno ntesile yambone, Akunnungu champe upile kwa ligongo lya. 21 Yeleyo ni yammilanjikwe nayo, pakuwa Kilisito nsyene wasawiche kwa ligongo lyenu, ni anlisisye ntende nti iwatesile. 22 Welewo nganatenda sambu, atamuno ngana wecheta lilo we lyalili lyose lya unami. 23 Welewo pawatukanikwe nganaluchisya kwa kutukana. Ni pasawawiche ngani wajogoya wandu kuti wajogope, nambo wachilesile chilolelo chakwe kwa Akunnungu, wakulamula mu usyene. 24 Welewo asyene wasijigele sambu syetu mu chilu chao pa nsalaba, kuti uwe tuleche kutenda sambu, ni kutama kwa kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Ni kwakupotekwa kwao, wanyamwe nlamiswe. 25 Pakuwa mwajili mpela ngondolo syesochelele, nambo sambano mmusile kwa jwakuchinga ni jwakwimilila umi wenu.

3 Iyoyo wanyamwe achakongwe wanombilwe, mwajitichisye achiwankwenu, kuti iwaga kwana wampepe mwa welewo wangakulupililila Lilowe lya Akunnungu, apatanje kukupililila kwa kuuwona wende wenu, pangaasalila chachili chose. 2 Pakuwa chalole wende wenu yautite kuwa wambone ni wakuchimbichisya. 3 Kulikwatula kwenu, kuna we kwa paasa mpela ila kuti wa umbo yakusimosya ni kuwala indu yekolochekwe kwa sahabu ni kuwalila iwalo ya ndalama jekulungwa. 4 Nambo kulikwatula kwenu kuwe mu ntima, kulikwatula kwangakumboleka konasika yaani ntima wa kutulala ni wa kulitimalika. Kweleko ni kwakukusachilwa paujo pa Akunnungu. 5 Pakuwa yeleyo ni iwatite pakulikwatula achakongwe waswela wachiikala wawawisile chilolelo chao kwa Akunnungu

achajitichisya achiwankwawo. 6 Mpela che Sala iwatite pakwajitichisya che lblahimu ni kwa wilanga ambuje. Sambano wanyamwe nli achiwali wakwe, iwaga chintende yambone pangali kogopa chachili chose. 7 Wanyamwe achalume, iyoyo peyo ntameje kwa lunda ni achiwankwenu akuno nchimanyililaga kuti nganakola machili nti wanyamwe. Nkusachilwa kwachimbichisya pakuwa nombewo chapochele ntulilo wa umi pamo ni wanyamwe. Mwatendaga yeleyo ngansiwililwa ni chachili chose pankwapopela Akunnungu. 8 Pakumalichisya, nguti yeleyi, wanyamwe wose mmeje ni ng'anisyo simo ni kukamuchisya nli nnonyelane chiulongo nchikolelanaga chanaso ni kulitulusya mu ntima. 9 Ngasimwauchisya yangalumbana wandu wakumpanganyichisya yangalumbana pane kutukana mpela yakuti pakuntukana, nambo mwa wende upile, pakuwa wanyamwe mwa wilanjikwe ni Akunnungu kuti mpochele upile. 10 Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Jwakusaka kuunonyela umi, Ni kuliwona lyuwa lyambone, Alusiwile lulimi luka wecheta yangalumbana, Ni kang'wa jikawecheta yakulambusya. 11 Aisepeche yangalumbana, atende yambone, achisose chitendewele kwa ntima wakwe wose ni kuchikuya. 12 Pakuwa Ambuje akwagosa wandu wambone wakwanonyelesya ni kugapilikanichisya mapopelo gao, nambo akwakanila awala wakutenda yangalumbana." 13 Ana nduni juchampoteche, mwalmibilaga kutendekanya yambone? 14 Nambo nachiwamuno nkupotekwa kwa ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, nkwele upile. Ngasimunjogopa mundu jwalijose, atamuno ngasimba ni lipamba. 15 Nambo mwalambe Kilisito mmitima jenu pakuwa ali Ambuje. Ntameje chile kunjanga mundu jwalijose jwakumumusa yankati chilolelo chachili nkati mwenu. 16 Nambo ntende yeleyo kwa chitungato ni luchimbichimbi. Mme ni ntima wangaukulosya kuti nli ni sambu, kuti wele wakunnamanila ni kuntukana nkati wende wenu wambone nkulumbikana kwenu ni Kilisito jatende soni. 17 Pakuwa mmbaya kusauswa kwa ligongo lya kutenda yambone, iwaga lili lisosa lya Akunnungu, kupunda kusauswa kwa ligongo lya kutenda yangalumbana. 18 Pakuwa Kilisito asyene wawile kamo pe kwa ligongo lya sambu syenu, mundu jwambone paujo pa Akunnungu wasawiche ni kuwa kwa ligongo lya wandu wanalumbana, kuti anjigale mwanya kwa Akunnungu. Waulajikwe chilu nambo watendekwe wajumi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. 19 Kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jo wajawile kweleko kukusalilichila asila mbumu syasili mchitawiko. 20 Syelesyo sili mbumu sya wandu wakanile kwajitichisya Akunnungu kalakala, pa walindililaga nkupililila katema che Nuhu pawakolosyaga ngala wa jajikulungwa jajiku wilanjikwa safina. Nkati mwa chelecho wandu kanandi pe, yaani wandu nane, wakulupwiche mmeesi. 21 Ni meesi go gali chimanyisyo cha ubatiso waukukulupusya sambano ji. Wele ubatiso uli nga wa kwa ligongo lya kutyochesya likaku lya pa chilu, nambo nti lilangano lyalilwichikwe kwa Akunnungu lyalikutendekwa mu ntima waukulosya kuti nganitukola sambu. Nombe ubatiso wo ukukulupusya wanyamwe kwa litala lya kusyuka ku Che Yesu Kilisito, 22 wajawile kwiani ni sambano atemi peuto pakuchimbichikwa kundyo kwa Akunnungu, akwalongosya

achikatumetume wa kwinani ni achakulu ni waali ni ukombole wekulungwa wa kwinani.

4 Nipele pakuwa Kilisito wasawiche mu chiilu, nomwe wakwe nilimbisye nkuganisa iyoyo mpela yatite kuwa jwelejo, pakuwa jwelejo jwasawiche mu chiilu, alekangene ni sambu. **2** Ni mmwe wakwe chitandile sambano, mmowa genu gagasigele pachilambo pano, kasintama kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo ntame kwa unonyelo wa Akunnungu. **3** Pakuwa katema kakapite ka umi wetu mwakwete katema kakaleu kakupanganya indu yaakupanganya wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Mwatemi mu chigwagwa ni tama syangalumbana ni indimba yakutendekasya soni ni kupopela inyago yaikwachima Akunnungu. **4** Sambano, wele wandu wangakwamanya Akunnungu akusimonga wanyamwe pakummona ndi ngankumulangana nawo sooni mu ipanganyo yao ya soni, nipele akuntukananga. **5** Nambo wele wandu chachiliwalanga achinsyene indu yao paujo pa Akunnungu, wakutama chile kwalamula wajumi ni wawe. **6** Lyele lili ligongo lyati Ngani Jambone jalalichilwe ilaila kwa wawe, kuti alamulikwe mu iilu yao yakuti akusachilwa kuwa nti wandu wane. Ngani Jambone ji jalalichilwe kwa wanyawo kuti mu utame wao wa chibumbu akole umi mpela Akunnungu yatite kuwa wajumi. **7** Nambo mbesi ja indu yose jiwandichile. Nkusachilwa mme ni lunda, nilitawale mwachinsyene ni kupopela. **8** Kwipunda yose nnyonyelane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose, pakuwa unonyelo ukuunichila sambu syejinji. **9** Mpochelanganane jwine ni jwine pangadandaula. **10** Jwalijose akusachilwa atumichileje ntulilo wakwe wapegwilwe ni Akunnungu kwa ligongo lya wane. Naga akutenda yeleyo chaŵe jwakulindilila jwambone jwa ntulilo wauli wose umpegwilwe ni Akunnungu. **11** Jwakulalichila jwalijose, akusachilwa kuutyosya utenga wa Akunnungu. Ni jwakutumichila, atumichile malinga ni machili gapegwilwe ni Akunnungu, kuti ajinichilwe Akunnungu mu yose kwa litala li Che Yesu Kilisito. Ukulu ni ukombole uŵe kwa welewo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo. (aiōn g165) **12** Wakunonyelwa, nkakusimonga kupotekwa ligongo lya kulinjika kwakukulungwa. Kasimmalanga kuti chili chindu chachilendo kukwenu. **13** Nambo nsengwanje pakuwa nkusyoŵekana mmasausyo gao Kilisito, kuti nkombole kusengwa kwakupunda katema pachiuunikulike ukulu wao. **14** Nkwete upile iwaga wandu chantukane kwa ligongo lya Kilisito, chelechi chikulosya kuti Mbumu jwa ukulu, yani Mbumu jwa Akunnungu, akutama nomwe. **15** Akapagwa jwalijose mwenumwe jwakuwajilwa kusauka ligongo ndi jwakuulaga pane jwawii pane jwakutenda yangalumbana ni jwakulijinjisa mmasengo ga wane. **16** Nambo iwaga nkusauka ligongo ndi jwakunkuya Kilisito, ikantenda soni, nambo mwakusye Akunnungu pakuwa mmwe ndi jwakwe Kilisito. **17** Pakuwa katema ka ulamusi kaiche, ni ulamusi wo ukutanda kwa wandu wakwe Akunnungu asyene. Ni kulumulikwa ko iwaga kukutanda kukwetu uwe, mbesi jakwe chijiŵe uli kwa wandu wangakujitichisya Ngani Jambone ja Akunnungu. **18** Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Iwaga ili yakulimba kwa mundu jwali jwambone paujo pa Akunnungu kukulupuswa, chiŵe uli kwa jwangakwalamba Akunnungu ni

jwali ni sambu?" **19** Nipele, wele wakusauka ligongo lya kusaka kwao Akunnungu, akusachilwa aliŵiche achinsyene mmakono mwa Akunnungu jwaali Jwakugumba jwao jwakukulupilichika, ni kwendelechelela kupanganya yambone.

5 Une jwanchekeku chilongola jumo mwa wanyamwe achachekeku ilongola achinjangu ni jwa umboni junagaweni masauko ga Kilisito ni juchilumbikane nawo mu aula ukulu wauchiunukulikwe, ngunchondelela **2** nchinganje mpingo wa wandu wa Akunnungu umpegwile, ngaŵa kwa kunkanganichisya, nambo kwakusaka kwenu mwachinsyene mpela yakuti kusaka Akunnungu. Kasintumichila kwa misese jakukola mbiya, nambo kwa kulityosya kwa ntima wenu wose. **3** Kasimwalongosya kwa machili aŵala wandu wampegwile kwagosa, nambo wanyamwe mwachinsyene mme chitagu chambone kwa wandu wo. **4** Ni Jwakuchinga Jwankulu pachaiche sooni, wanyamwe chimpochele chindu mpela singwa ja ukulu jangajikusina. **5** Iyoyopeyo wanyamwe achachanda nkusachilwa mwajitichisye achakulungwa. Wanyamwe wose nkusachilwa kulitulusya nkombole kutumichilana, pakuwa Malembelo ga Akunnungu yakuti, "Akunnungu akwakanila wakulinamanila, nambo akwalosya umbone wao aŵala wakulitulusya." **6** Nipele niŵiche paasi pa nkono wa Akunnungu wauli ni machili, kuti antende mme jwankulu kwa katema kakwe. **7** Mwaŵichile indu yaikunsausya mmitima jenu, pakuwa welewo akungosanga wanyamwe. **8** Nililechesye ni nchesyanje! Pakuwa jwammagongo jwenu Jwaulamba, akusyungulasyungula mpela lisimba lyalikutongola lichinsosaga mundu jwakummila. **9** Ni wanyamwe munkanile jwelejo, mkulimbichila mchikulupi, nchimanyililaga kuti wakukulupilila achinjenu wose pachilambo pose akusimanwa ni masauko ganti iyoyo. **10** Nambo mwamalaga kulagaswa kwa katema kakajipi, Akunnungu waali wambone mu wose waŵammilasilile njinjile mu ukulu wao wa moŵa gose pangali mbesi nkulumbikana ni Kilisito. Welewo asyene chantende wamalilwe ni kuntaga machili ni kuntenda njime wakulimbila mu nsingi wakulimba. (aiōnios g166) **11** Kwa welewo kupagwe ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo. (aiōn g165) **12** Nannembele chikalata chachijipi chi kwa ukamusi u che Siluwano, nnongo jungummanyilila ni kunkulupilila. Ngusaka kunlimbisya ntima ni kunsalila kuti chindu chi uli umbone wa usyene wa Akunnungu. Ntameje nkulimbila mu umbone wo. **13** Mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wauli ku chilambo cha Babeli, akunkomasya. Iyoyopeyo che Maliko jwali nti mwanangu jwa usyene nombejo akunkomasya. **14** Nkomasyane kwa unonyelo wa Kilisito. Ngusachila chitendewele wanyamwe wanli wandu wakwe Kilisito.

2 Petulo

1 Une che Simoni Petulo, jwakutumichila ni nduna ju Che Yesu Kilisito. Ngunnembela wanyamwe umpochele chikulupi chachikulu chambone nnope mpela chitwapochele uweji kwa litala lya umbone wa Akunnungu wetu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. **2** Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendeweke kwa kuchuluka mkwamanyilila Akunnungu ni Che Yesu Ambuje wetu. **3** Kwa ukombole wao, Akunnungu atupele yose itukulajila mu umi wa kwalamba ni kwanonyesya kwa litala lya kwamanyilila welewo watuwilasile tujinjile mu ukulu wao ni umbone wao asyene. **4** Kwanti yeke atupele chilanga chachikulungwa ni cha ndalama, kuti kwa litala lya tukombole kuwambala uwonasi waukwika kwa ligongo lya misese jangalumbana ja pachilambo, ni kuwa mpela Akunnungu yakuti pakusaka tuwe. **5** Kwa ligongo lya, nlimbichile nkonjehesya umbone mu chikulupi chenu ni mu umbone wo njonjehesye umanyilisi wenu. **6** Mu umanyilisi wenu njonjehesye kuukombola ntima ni mu kuukombola ntima mo njonjehesye upilili ni mu upilili wenu njonjehesye kwalamba Akunnungu. **7** Ni mu kwalamba Akunnungu kwenu njonjehesye umbusanga wa chilongo ni mu umbusanga wa chilongo njonjehesye unonyelo kwa wandu wose. **8** Pakuwa indu yi yachulukaga kukwenu, chiintende wanga wa ulesu nipele chintende yambone nkwananyilila Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **9** Nambo mundu jwanganakola yeke yose ali jwangalola, ngakukombola kulola indu yaitalichile, nombe aliwalele kuti amasile kuswejekwa sambu syao sya kalakala. **10** Kwa ligongo lya achinjangu nchalile kukutenda kuwilanjikwa kwenu ni kusagulikwa ni Akunnungu kuwe chindu chachikwendelechela pangali mbesi, mwatendaga yeke ngangwa ngo'o. **11** Pakuwa mwatendaga yeke, chinkundikwe kwinjila mu Umwenye wa mo'wa gose pangali mbesi wa Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. (aionios g166) **12** Kwa ligongo lya chimbunde kumkumbusya gelega mo'wa gose, namose mmasile kwimanyilila ni nli chilimbile mu usyene wammupochele. **13** Nguganichisya kuti ili yambone kwangune, pandili pachilambo pano, kunjimusya kwa kunkumbusya nkati gelega. **14** Ngumanyilila kuti mandichile kuuleka umi wa pachilambo, mpela yatite pakuunosya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **15** Nipele chilimbile kutenda chachili chose chingukombola kuti pachimale kuwa nkombole kuikumbuchila yeke yose katema kose. **16** Katema patwanjiganyaga nkati machili gaakwika nago Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, nginitukuya ndamo syangalimate. Uweji twachinsyene twauweni ukulu wakwe. **17** Pakuwa uweji twapali katema kawapegwile luchimbichimbi ni ukulu kutyochela kwa Akunnungu Atati, palyaichile lilowe kutyochela kwa wele waali ukulu wekulu, litchiji, "Aju ni Mwanangu jwakunonyelwa, jungunonyelwa najo." **18** Uweji twachinsyene twalipikene lye lilowe kutyochela kwinari patwaliji pamo nawo pachanya chikwesya chachiswela. **19** Tukukulupilila kuti, utenga uwa'wechetekwe ni wakulondola wa Akunnungu waliji wa usyene, nomwe nkutenda yambone iwaga chimuupikanile. Pakuwa utenga wo ukwikanawo lilanguka lyalikulanguchisya mu chipi mpaka kucha ni lilanguka lya

ndondwa ja nng'aandu pachililanguchisye mmitima jenu. **20** Nkupunda yeleyo, mmanyilile kaje kuti ngapagwa mundu jwakukombola kusagamukula nsyene utenga wa Akunnungu wauli Mmalembelo. **21** Pakuwa utenga wa Akunnungu nganiuka kwa usache wa mundu, nambo wandu wausasile achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu.

2 Kalakala ko wapali wakulondola wa unami pasikati ja wandu, iyoyo peyo chapagwe wakwiganya wa unami pasikati jenu. Nombewo chajinjisye kwa kalamuka majiganyo ga unami gagakwika nawo uwonasi ni kwakana Ambuje wawammombwele. Ni kwa litala lya chakuichisye konasika kwawo kwa chitema. **2** Sooni wajinji chagakuye matala gao gangalumbana gagakwichisya soni, ni kwa ligongo lya welewo, litala lya usyene chilitukanikwe. **3** Ni kwa misese jao jangalumbana chalipatile mbiya kutyochela kukwenu kwa litala lya kunsalila ngano syapanganyisye achinsyene. Nambo Akunnungu wamasile kulamuka chitandile kalakala kuti chiwalamule. Nombewo ali meeso pe kuti wajonanje. **4** Akunnungu nganatenda chanasu kwa achikatemetume wa kwinari pawatesile sambu, nambo wajasile ku jehanamu. Kweleko atawikwe minyolo mu chipi totoloo, achilindililaga lya lya kulamulikwa. (Tartarog5020) **5** Iyoyopeyo Akunnungu nganachitendela chanasu chilambo cha kalakala, pelepope janyele ula jijaichenacho chikumba meesi chichaunichile pachilambo chose cha wandu wakangalamba Akunnungu. Nambo wankulupwisye che Nuhu juwaliji nkulalichila indu yambone iwasakaga Akunnungu pamo ni wandu wane saba. **6** Ni Akunnungu wajilamwile misi ja ku Sodomu ni ku Gomola, wajjonasile kwa mooto. Ni kwa litala lya alosisye chitagu cha indu ichitendekwe kwa wandu wakangalamba Akunnungu. **7** Wankulupwisye che Lutu, mundu jwambone, juwalasile nnope muntima kwa utame wa wamba wa wandu wawaganile Malajisyo. **8** Pakuwa che Lutu mundu jwambone jo watemi pasikati jao, waiweni ni kwipikana indu jangalumbana iwatendaga wandu wo ni kila lya ntima wao waliji nkulagaswa kwanno. **9** Nipele, Ambuje akumanyilila yakuti pakwakulupusya nkulinjikwa wandu wakwalamba Akunnungu, ni yakuti pakwawika wa sambu nkulaga mpaka lya lya kulamulikwa kwawo. **10** Nambo nnope nnope welewo wakujikuya tama jangalumbana ja chilu ni kuonyelusa ukulu wa Akunnungu. Wakwiganya wa unami wa ali wakukania ni wakulifuna, akuitukana yepanganyikwe ya kwinari yali ni ukulu. **11** Nambo achikatemetume wa kwinari ali ni ukombole ni machili kwapunda wakwiganya wa unami, ngakwawechetela atamuno kwatukana wele wakwiganya wa unami paujo pa Akunnungu. **12** Nambo wandu wa akuchitukana chachilichose changakuchimanyilila. Ali mpela inyama yangali lunda, yaikuwelekwa kuti ikamulikwe ni kusinjikwa. Ni wele wandu wo chajonanjikwe mpela inyama yo. **13** Chalipwe malagasyo kwa ligongo lya malagasyo gagatesile. Wanyawo akusengwa kwa kupanganya indu yali yose yaikujisengwasya misese ja chilu musimusi pe. Wandu wo akwete wende wakusakala ni kwichisya soni paakuchingangana nomwe mu chindimba cha yakulya akuno ali nkugasengwela matala gao ga kulambusya. **14** Meeso gao gamagumbale igwagwa, ngaakuleka kutenda

sambi ng'oo. Wakwanyenga wāndu wāngakwima chilimbile mu itanje. Mitima jao jisyoŵelele kusaka mbiya. Akunnungu wālwesise ŵele wāndu. 15 Alesile litala lyegolochē, asochēle ni kulikuya litala Iya Balaamu, mwana ju che Beoli juwānonyelwe nnope mbiya, syakapegwile kwa kutenda yangalumbana, 16 nambo wākalipilwe kwa ligongo Iya ungalumbana wakwe. Nipele mbunda jingajikuwēcheta, jawēchete mpela mundu, ni kugasiwila masoka ga jwakulondola jo. 17 Ŵele wāndu ali mpela isima yangali meesi ni mpela maunde gamapujikwe ni chibunga. Akunnungu wāwīchile liuto Iya kutama papali ni chipi totoloo. (questioned) 18 Pakuŵa wākwiganya ŵa unami wo, akuwēcheta malowē ga kulikanganichila ni gangalimate ni kwa miseše jao jangalumbana, akwatanjisa wāndu wātandite kuliwāmbasya kutyochela mwa wāndu wākutama mu sambi. 19 Akwapa wāndu wāne chilanga chakuti chalecheleswe namuno achinsyene wo ali achikapolo ŵa indu yaikukombola kuujonanga umi wao. Pakuŵa mundu akuŵa kapolo mu chachili chose chakukamulwa nacho. 20 Wāndu wāmasile kukulupuka mu kusocheya kwa chilambo kwa kwamanyilila Ambuje ni Nkulupusyo Che Yesu Kilisito, atanjilaga ni kulepela ni sambi, wāndu wo chaŵe wāngalumbana kwannope kupunda iwāliji kundanda. 21 Pakuŵa ikaliji mmbaya kwa wānyawo iwāga ngakanalimanyilile litala Iyambone paujo pa Akunnungu, kupunda kulimanyilila, nipele kulileka ni kulipotesya Iyalisyo Iyaliswela Iyapegwilwe. 22 Nambo iwoneche kukwao malinga ni chitagu cha usyenesyene chati, "Mbwa aujilile yaalukwile nsyene," ni "Liguluŵe Iyejoje likuujā kugalagata pa matope." Ni yaali kukwawo sambano.

3 Achambusanga wāngu, achichi chili chikalata chaaŵili chingunnembela mwanya. Mu ikalata iwīli yo Iiinjile kusijimusya nganisyo syenu syambone kwa kunkumbusya indu yi. 2 Ngusaka nkumbuchile malowē gaŵagawēchete kalakala wākulondola ŵaswela ŵa Akunnungu, ni Iilajisyo Iya Ambuje ni Nkulupusyo Iimpegwilwe ni achinduna ŵenu. 3 Chikanaŵe chachili chose mmanyilile kuti moŵa gambesi chaiche wāndu wākulongoswa ni miseše jao jangalumbana, nombewo chachimpanganyichisya ya chipongwe, 4 achitiji, "Ŵalanjile kuti chaiche! Ana sambano ali kwapi? Pakuŵa chitandile Iyuŵa Iiwāwile achambuje ŵetu, indu yose ili ilaila chitandile kugumbikwa chilambo." 5 Pakuŵa wāndu ŵa akuliŵalila melepe kuti kalakala Akunnungu paŵawēchete Iilowē pe kwini ni chilambo yagumbikwe. Ni wāchigumbile chilambo kutyochela mmesi ni kwa meesi, 6 ni kwa malajisyo ga Akunnungu, chilambo cha ndanda chila chajonanjikwe kwa chikumbameesi. 7 Nambo kwini kwa sambano ni chilambo iwīchikwe kwa Iilowē Iya Akunnungu ligongo Iya kujonanjikwa kwa mooto. Iwīchikwe mpaka Iyuŵa Iya kulamulikwa ni konanjikwa kwa wāndu wāngakwalamba Akunnungu. 8 Nambo, wākunonyelwa wāngu, ngasinliŵalila chindu chimo chati, kwa Ambuje, Iyuŵa limo lili nti yaka elufu moja ni yaka elufu moja nti Iyuŵa limo. 9 Ambuje ngakukaŵa kuchitimisya chilanga chao mpela wāne yakuti kuganisya kuti chakaŵe. Ŵelewo akwete upilili kukwenu, pakuŵa ngakusaka hata mundu jumo ajonanjikwe nambo kuti wose aleche sambi. 10 Nambo Iyuŵa Iya Ambuje chiliche chisisimuchile mpela kwika

kwa jwawii, pa Iyuŵa Iyo kwini chikutyochē kwa chisindo chachikulungwa ni indu yose yaali kwini mpela Ila Iyuŵa, ni ndondwa ni Ilanguka Ilinele chijonanjikwe kwa mooto. Chilambo chino ni indi yose yaali mwelemo chijonanjikwe. 11 Pakuŵa indu yose chijonanjikwe kwanti yele, ana nkusachilwa wānyamwe kuŵa wāndu wānti uli? Nkusachilwa ntameje mu uswela ni kwalamba Akunnungu, 12 nchilindilaga Iyuŵa Iya Akunnungu ni kulitenda Iliche kwakwanguya, pa Iyele Iyuŵa Iyo kwini chikutiniswe kwa mooto ni konanjikwa ni indu yose yaali kwini chiinyelenduche. 13 Nambo malinga ni chilanga chao, tukulolela kwini kwasambano ni chilambo chasambano mwati jwalijose akuipanganya yaali yambone paujo pa Akunnungu. 14 Kwayele achambusanga wāngu, nchilolelaga Iyuŵa Iyo, Iilimbisye kuti mmoneche ŵaswela ni wāngali Chileŵo paujo pa Akunnungu ni kutama nawo kwa chitendewe. 15 Ni wānyamwe nkumbuchile kuti upilili wa Ambuje ŵetu uli Iipesa Iyakumpa kuti nkulupuswe, mpela njetu che Paolo iwāte pakunnembela kwa lunda Iwapegwilwe ni Akunnungu. 16 Gele ni gaŵawēchete mu ikalata yao yose pakukunguluchila indu yo. Mu ikalata yao kwana indu impepe yakulimba kuimanyilila, indu yati wāndu wākulowela ni wāndu wākulagalkagalka akuiyungasya mpela yakuti kugagalausya Malembelo ga Akunnungu gane. Kwayele akuliulaga achinsyene. 17 Nambo wānyamwe achambusanga wāngu, mmāsile kuimanyilila Chile ayi. Iililechesye kuti nkalyungasikwa ni uwonasi wa majiganyo gangalumbana ga wāndu wāngakugajitichisya malajisyo kuti ngakwa kutyochela mu aila indu inkuikulupilila. 18 Nambo njendelechele kukula mu umbone wa Akunnungu, ni iyoyo mu kwamanyilila Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. Kwa ŵelewo uŵe ukulu sambano namose moŵa gose pangali mbesi! Elo. (aiōn g165)

1 Yohana

1 Tukunlebela wanyamwe utenga wa Ngani ja ajula jwakuwilanjikwa Liloŵe jwakwikanawo umi, juŵapali chitandile kundanda. Uwe twampikene ni kumbona kwa meeso getu twachinsyene, twammweni ni kunkwawa kwa makono getu twachinsyene. **2** Jwele jwakwikanawo umi wo paŵaiche, twammweni, nowaji tukuŵalanga umboni ni kunlalichila wanyamwe nkati umi wa moŵa gose pangali mbesi. Jwelejo ŵaliji kwa Atati ni sambano atukopochele uweji. (aiōnios g166) **3** Tukunlalichila nkati Che Yesu, jutwammweni ni kumpilikana, kuti nombe wanyamwe nlumbikane pamo nowaji mu umo watukwete nkulumbikana kwetu ni Akunungu Atati wetu ni Che Yesu Kilisito Mwanagwe. **4** Tukunlebela wanyamwe indu yi kuti lukondwa lwenu ni lwetu lumalilwe. **5** Ngani jitwajipikene kutyochela ku Che Yesu ni jitukunlalichila wanyamwe jili: Akunungu ali lulanga, ni ngapagwa chipi munkati mwakwe. **6** Twasalaga tulumbikene ni Akunungu, akuno tuli nkupanganya ya chigongomalo ili mpela tukutama muchipi, tukusala unami ni indu yatukuitendekanya ngaŵa ya usyene. **7** Nambo twatamaga mu lulanga, mpela Akunungu nsyene yakuti kutama mu lulanga, tukulumbikana pamo jwine ni jwine, ni miasi ji Che Yesu jwaali Mwanagwao, jikutuswejesya sambi syose. **8** Twajilaga nganitukola sambi, tukulilambusya twachinsyene, ni usyene nganiuŵa mwetuwe. **9** Nambo twajitichisyaga ni kusala kwa Akunungu kuti tukwete sambi, ŵelewo ali ŵakulupilichika ni ali ŵambone moŵa gose, nombejo chatulechelesye sambi syetu ni kutuswejesya ni yakunyakasya yose. **10** Twajilaga nganitukola sambi tukuntenda Akunungu ali jwaunani, ni liloŵe lyaon nganilipagwa mwetuwe.

2 Achiŵanangu ŵakunonyelwa, ngunlebela malowē ga, kuti nkatenda sambi. Iwaga jwalijose atesile sambi, tukwete nkamusi jwakutpopolela kwa Akunungu Atati pamalo petu, jwele ali Che Yesu Kilisito, jwali jwambone paujo pa Akunungu. **2** Kilisito nsyene ali mbopesi jajityochekwe kwa ligongo lya kulecheleswa sambi syetu, ni ngaŵa kwa sambi syetu pe, nambo iyoyo kwa ligongo lya sambi sya ŵandu wose ŵaali pachilambo. **3** Twajitichisyaga Malajisyo ga Akunungu, pelepo, tukukombola kuimanyilila isyene kuti tukwamanyilila Akunungu. **4** Muntu jwakuti akwamanyilila Akunungu, nambo ngakugajitichisya malajisyo gakwe, jwele muntu ali jwaunami ni usyene nganiupagwa munkati mwakwe. **5** Nambo jwalijose jwakwitichisya Liloŵe lya Akunungu, unonyelo wa Akunungu umalilwe munkati mwakwe. Kwanti yele tukukombola kumanyilila isyene kuti tukulumbikana ni Akunungu. **6** Muntu jwakusala kuti alumbikene ni Akunungu, atameje mpela iwatamaga Che Yesu nsyene. **7** Achambusanga ŵangu ŵangunonyela, lilajisyo lingunlebela li ngaŵa lilajisyo lya sambano, nambo lilajisyo lya kalakala, limwaliji nalyo kutyochela kundanda. Lilajisyo lya kalakala lya, lili utenga umwauipikene. **8** Atamuno, ngunlebela lilajisyo lya sambano, liloŵe lya usyene lili munkati mwa Kilisito iyoyopeyo likuwoneka munkati mwenu. Pakuŵa chipi chimasile ni lilanguka lya usyene litandite kulanguchisya. **9** Muntu jwalijose jwakuti akutama mu lilanguka nambo akunchima nlongo njakwe, muntu jo akutama mu chipi mpaka lelo jino.

10 Ni muntu jwalijose jwakunonyela nlongo njakwe, jwelejo akutama mu lulanga, nombe munkati mwakwe ngapagwa chindu chachikwatendekasya ŵandu ŵane atende sambi. **11** Nambo muntu jwalijose jwakunchima nlongo njakwe jwelejo akutama muchipi, ni akwenda muchipi, ngakukumanyilila kwakwaula, ligongo chipi chatuswile meeso gakwe. **12** Ngunlebela wanyamwe ŵanache ligongo nnecheleswe sambi syenu kwa litala lya aila yaitesile Kilisito. **13** Ngunlebela wanyamwe achatati ligongo mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngunlebela wanyamwe achachanda ligongo mumpundile Shetani. **14** Ngunlebela wanyamwe ŵanache pakuŵa mummanyi Akunungu Atati wetu. Ngunlebela wanyamwe achatati, pakuŵa mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngunlebela wanyamwe achachanda ligongo nkwele machili ni Liloŵe lya Akunungu likutama nkati mwenu, ni wanyamwe mumpundile Jwagalumbana jula. **15** Nkachinonyela chilambo atamuno chachilichose chachili mu chilambo. Iwaga muntu akuchinonyela chilambo ngaakombola kwanonyela Akunungu Atati wetu. **16** Pakuŵa indu yose yaali pachilambo, mpela ila tama sya chiiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni tama ja indu yakulolecheka kwa meeso, ni kulifunila ipanje inkwete, yeke yose ngaikutyochela kwa Akunungu Atati wetu nambo ikutyochela pachilambo. **17** Chilambo ni indu yakuilajila ŵandu ikupita, nambo muntu jwakuipanganya yaikwanonyelesya Akunungu, jwelejo chatame moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165) **18** Achiŵanangu, aka kali katema kambesi. Mpela imwatite kupilikana kuti chaiche jwakunkanila Kilisito, ni sambano ŵakwakanila Kilisito aikangene achajinji. Ni kwayele tukuimanyilila kuti akano kali katema kambesi. **19** Ŵandu wo ŵatyochele pasikati jetu, nambo nganaŵa mu mpingo wetu pakuŵa akaliji mu mpingo wetu, akasigalile ni uweji. Nambo ŵatulesile, kuti ilolechele pangasisika kuti nganaŵa mu mpingo wetu. **20** Nambo wanyamwe mumpochele Mbumu jwa Akunungu ni Kilisito ni wose nkuumanyilila usyene. **21** Ngunnembela wanyamwe ngaŵa pakuŵa ngankuimanyilila usyene, nambo ligongo nkuumanyilila ni sooni nkuimanyilila yakuti, unami wauli wose ngaukutyochela mu usyene. **22** Ana nduni jwaali jwaunami? Ŵandu ŵakukanila kuti Che Yesu nganaŵa Kilisito. Ŵandu mpela ŵelewo ali ŵammagongo ŵa Kilisito, pakuŵa akunkana Akunungu Atati wetu pamo ni Mwana. **23** Muntu jwakunkana Mwana iyoyo akunkana Atati nombe, ni muntu jwakunjitichisya Mwana iyoyo akunjitichisya Atati nombe. **24** Nipele, utenga umwauipikene chitandile kundanda utame mmitima jenu. Utenga wo watamaga mmitima jenu, nipele, wanyamwe chinlonjele nkulumbikana ni Mwana ni Atati. **25** Achi ni chilanga chaatulanjile Kilisito, chaatupe umi wa moŵa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **26** Nanlembela wanyamwe gelega nkati ŵandu ŵakusaka kunlyungasya wanyamwe. **27** Nambo wanyamwe, mumpochele Mbumu jwa Akunungu kutyochela kwa Kilisito. Nombejo akwendelechele kutama munkati mwenu, kwayele ngankulajila muntu anjiganye. Pakuŵa Mbumu jwa Akunungu akunjiganya indu yose, ni majiganyo gakwe gali ga usyene, ni nganigaŵa ga unami. Nipele ngakamulichisye majiganyo ga Mbumu jwa Akunungu ni kulonjele nkulumbikana ni Kilisito. **28** Sambano achiŵanangu, nlonjele nkulumbikana nawo kuti katema kachauje ngatujogopa ni ngatukola soni paujo

pao lyuwa lyakwika kwakwe. 29 Nkumanyilila kuti Kilisito ali jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, iyoyo mmanyilile kuti wāndu wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, wēlewo ali wānache wā Akunnungu.

3 Nnole yatite kutunonyela Atati, mpaka tukuwīlanjikwa wānache wā Akunnungu, noweji ni yatuli. Kwaligongo lyo wāndu wā pachilambo pa ngaakutumanyilila, pakuwā nganiwamanyilila Akunnungu. 2 Achambusanga wāngu, sambano uweji tuli wānache wā Akunnungu, nambo nginiwē kumanyika chituwē wānti uli. Nambo tukwimanyilila yakuti pachachiika Kilisito, chitulandane nawo pakuwā chitwawone uwele waali nawo. 3 Nipele, jwalijose jwakulolela kwawona Kilisito aliswejesye, mpela ila Kilisito nsyene yatite kuswejela. 4 Mundu jwalijose jwakutenda sambi ngakulikamulisa ilajisyo Iya Akunnungu, pakuwā kutenda sambi kuli kuleka kukamulisa ilajisyo. 5 Nkumanyilila kuti Kilisito wāiche kuti asityosye sambi syetu, nombewo nganakola sambi syasili syose. 6 Kwayele mundu jwalumbikene ni Kilisito ngakwendelechela kutendekanya sambi. Nambo jwakwendelechela kutendekanya sambi nganawē kwawona wēlewo atamuno kwamanyilila. 7 Achiwānangu, mundu jwalijose ngasanyungasya. Mundu jwakutenda ipanganyo yambone, mundu jo akwanonyelesya Akunnungu mpela ila Kilisito yatite kwanonyelesya Akunnungu. 8 Mundu jwalijose jwakwendelechela kutendekanya sambi jwelejo ali jwa Shetani, pakuwā Shetani atesile sambi chitandile kundanda. Kwa ligongo li, Mwana jwa Akunnungu wāiche pachilambo kukugajonanga masengo ga Shetani. 9 Mundu jwalijose jwaali mwanache jwa Akunnungu ngakwendelechela kutendekanya sambi, pakuwā umi wa Akunnungu ukutama munkati mwakwe, kwapele ngaakukombola kuendelechela kutendekanya sambi ligongo Akunnungu ali Atati wao. 10 Mundu jwalijose jwangakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, pane jwangakunonyela nlongo njakwe, jwelejo nganawā mwanache jwa Akunnungu. Yele ni yakuti pakumanyika wānache wā Akunnungu ni wānache wā Shetani. 11 Pakuwa ngani jimwajipikene chitandile kundanda ni aji: Tunonyelane jwine ni jwine. 12 Tukawā mpela che Kaini juwālongweswe ni Shetani ni kumbulaga che Abeli mpwakwe. Kwa chichi wammuleje? Ligongo ipanganyo yao yaliji yangalumbana ni mpwakwe wāliji ni ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu. 13 Achalongo achinjangu nkasimonga naga wāndu wā pachilambo pa akunchima. 14 Uweji tukwimanyilila yakuti tupitile kutyochela mu chiwa ni kwinjila mu umi, pakuwā tukwanonyela achalongo achinjetu. Mundu jwanganakola unonyelo akutama mmachili ga chiwa. 15 Mundu jwalijose jwakunchima njakwe ali jwaulasi ni wānyamwe nkumanyilila, jwaulasi nganakola umi wa mowa gose pangali mbesi munkati mwakwe. (aiōnios g166) 16 Yeleyi ni yatukuti pakuumanyilila unonyelo yauli, pakuwā Kilisito wautyosisye umi wao kwa ligongo lyetu. Noweji tukuwājilwa kuutyosya umi wetu kwaligongo Iya kwakamuchisya achalongo achinjetu. 17 Nambo mundu akolaga chipanje cha pachilambo, ni kummona mpwakwe akwete yaikwasoŵa, nombejo ngakwakolela chanasa, ana mundu jo akukombola chinauli kusala akwanonyela Akunnungu? 18 Achiwānangu, tuleche kwanonyela wāndu kwa malowē pe,

nambo twanonyele kwa kwalosya isambo. 19 Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila kuti uweji tuli wā usyene ni mitima jetu nganjikola lipamba paujo pa Akunnungu. 20 Pakuwa atamuno mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, tukwimanyilila kuti Akunnungu ali jwankulu kujipunda mitima jetu, nombewo akwimanyilila indu yose. 21 Achambusanga wāngu naga mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, nipele nganitukola lipamba paujo pa Akunnungu. 22 Ni chilichose chatukuwenda kukwao tukupochela, pakuwā tukwitichisya malajisyo gao ni kuipanganya yaikwanonyelesya. 23 Ni ilajisyo Iyao lili Iyeleli, tulikulupilile lina Iya Che Yesu Kilisito, Mwanagwe ni kunonyelana jwine ni jwine mpela yatite pakutulajisya. 24 Wāndu wose wākwitichisya malajisyo ga Akunnungu, akutama nkulumbikana ni Akunnungu ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni wāndu wo. Tukumanyilila yeleyo kuti Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe kwa litala Iya Mbumu jwa Akunnungu jwatupele.

4 Achambusanga wāngu, ngasimukulupilila mundu jwalijose jwakuti akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nambo munninje nnole kanga mbumu jo akutyochela kwa Akunnungu pane ngaŵa, pakuwā wākulondola wā unami wājingi akopochele pachilambo. 2 Yeleyi ni ichinjile pakumanyilila mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, mundu jwalijose jwakuitichisya kuti Che Yesu Kilisito wāiche ni kuwa mundu, mundu jo akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. 3 Nambo mundu jwalijose jwangakunjitchisya Kilisito yeleyi, jwelejo nganakola Mbumu jwakutyochela kwa Akunnungu. Mundu jo akulongoswa ni mbumu jwakwakanila Kilisito, ni mbumu jumwapilikene akwika, sambano amasile kwika pachilambo. 4 Wānyamwe wānache ndi wānache wā Akunnungu ni mwampundile wākulondola wāunami, ligongo mbumu jwa Akunnungu jwali munkati mwenu ali jwankulu kumpunda jwele jwali munkati mwa wāndu wā pachilambo. 5 Wākulondola wāunami akuwēcheta indu ya pachilambo, ni wāndu wā pachilambo akwapilikana ligongo wēlewo ali wā pachilambo pano. 6 Uweji tuli wāndu wā Akunnungu, ni mundu jwalijose jwakwamanyilila Akunnungu, jwelejo akutupilikanila. Nambo mundu jwalijose jwangakumanyilila Akunnungu, jwelejo ngakutulipikanila. Yeleyo ni yatukuti pakumanyilila Mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami. 7 Achambusanga wāngu, tunonyelane, pakuwā unonyelo ukutyochela kwa Akunnungu. Ni mundu jwalijose jwakwete unonyelo ali mwanache jwa Akunnungu ni akwamanyilila Akunnungu. 8 Mundu jwalijose jwanganakola unonyelo, jwelejo ngakumanyilila Akunnungu, pakuwā Akunnungu ali unonyelo. 9 Akunnungu wāulosisye unonyelo wao kukwetu kwa kuntuma Mwanagwe jwajikajikape pachilambo, kuti kwa litala Iya jwelejo tukole umi wa usyene. 10 Weleu ni unonyelo, ngaŵa kuti uweji twanonyele Akunnungu, nambo kuti wēlewo wātunonyele uweji, ni wāntumile Mwanagwe aŵe mbopesi kuti tulecheleswe sambi syetu. 11 Wākunonyelwa wāngu, naga Akunnungu wātunonyele kwanti yeleyo, nipele nowe ikutuŵajila tunonyelane jwine ni jwine. 12 Ngapagwa mundu jwawayiye kwawona Akunnungu, nambo twanonyelana ga Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe, ni unonyelo wakwe ukumalila mwetuwe. 13 Kwa litala li tukumanyilila kuti tukutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu

akutama nkulumbikana ni uweji, pakuŵa atupele Mbumu jwaŵo. **14** Noweji tuiweni ni tukwasalila wāndu wāne umboni kuti, Atati antyosiyise Mwanagwe aŵe Nkulupusyo kwa wāndu wā pachilambo. **15** Mundu jwalijose jwakuitichisya ni kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu, Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwele, nombejo akutama nkulumbikana ni Akunnungu. **16** Noweji tuumanyi ni kuukulupilila unonyelo wa Akunnungu walinawo kukwetu. Akunnungu ali unonyelo ni mundu jwalijose jwakutama mu unonyelo akutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwelejo. **17** Unonyelo umalile mwetuwe, kuti tukole chilolelo pa lyaŵa Akunnungu pachiwālamule wāndu. Nombe chitukole chelecho pakuŵa umi wetu pachilambo pa, ukulandana ni umi wa Che Yesu Kilisito. **18** Mu unonyelo mwangali lipamba. Unonyelo waumalilwe ukutopola lipamba, pakuŵa mundu jwakwete lipamba nganaŵe kumalilwa mu unonyelo. Pakuŵa mundu jwakwete lipamba akukujogopa kulumulikwa. **19** Uweji tukunonyelana pakuŵa Akunnungu wātunonyele uweji kaje. **20** Mundu atiji ngwanonyela Akunnungu, akuno alinkunchima nlongo njakwe, ali jwaunani. Pakuŵa mundu jwangakunnonyela nlongo njakwe jwakumbona, ngakupakombola kwanonyela Akunnungu wāngakwaŵona. **21** Kilisito wātupele lilajisyo li: Mundu jwakwanonyela Akunnungu akusachilwa iyoyo annonyele ni nlongo njakwe.

5 Mundu jwalijose jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Nkulupusyo, mundu jo ali mwana jwa Akunnungu. Ni mundu jwakwanonyela atati akunnonyela ni mwanagwe nombe. **2** Yeleyi ni yatuumanyi kuti tukwanonyela wānache wā Akunnungu, apala patukwanonyela Akunnungu ni kugakunda malajisyo gakwe. **3** Pakuŵa kwanonyela Akunnungu kuli kugajitichisya malajisyo gakwe. Ni malajisyo gakwe ngagakulimba, **4** pakuŵa jwali mwana jwa Akunnungu akukombola kuipunda indu ya pachilambo. Nowe tukukombola kuipunda indu ya pachilambo kwa chikulupi chetu. **5** Ana, nduni jwakukombola kuchipunda chigongomalo cha pachilambo? Ali jwejula pe jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu. **6** Che Yesu Kilisito ni juŵaiche kwa meesi katema paŵaliji nkubatiswa ni kwa miasi paŵawile. Nganaika kwa meesi pe nambo kwa meesi ni miasi. Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni kuti ili isyene, pakuŵa Mbumu ali usyene. **7** Pakuŵa apali ŵaumboni wātatu. **8** Mbumu jwa Akunnungu ni meesi ni miasi, wose wātatu akuŵalanga umboni waukwilana. **9** Twaukundaga umboni wa wāndu, umboni wa Akunnungu uli wekulu nnope kupunda wa wāndu, ni umboni wauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe uli wausyene. **10** Mundu jwakukulupilila Mwana jwa Akunnungu akwete umboni wo mu ntima mwakwe. Jwangakukulupilila Akunnungu, antesile Akunnungu ali jwa unami, pakuŵa nganaukulupilila umboni uŵauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe. **11** Umboni wene ni au, Akunnungu wātupele umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni umi wo ukupatikana kwa Mwanagwe. **(aiōnios g166)** **12** Mundu jwalijose jwali Mwana jwa Akunnungu akwete umi wo, ni mundu jwangawā Mwana jwa Akunnungu nganakola umi wo. **13** Ngunlembela wānyamwe aga, kuti mmaniyilile yakuti nkwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, wānyamwe wānkukulupilila Mwana jwa

Akunnungu. **(aiōnios g166)** **14** Ni tukwima pangali kuogopa paujo pa Akunnungu, pakuŵa twaŵendaga chindu chachilichose mpela yakuti pakusaka akutupilikanila. **15** lwaga tukumanyilila kuti akutupilikanila patukwaŵenda chachilichose, iyoyopeyo tukuimanyilila kuti chitupochele chachilichose chitukwaŵenda. **16** lwaga mundu ammweni nlongo njakwe ali nkutenda sambi syasikwikanasyo chiwa, ampopelele kwa Akunnungu, nombe Akunnungu champe umi. Nguŵecheta yeleyi nkati aŵala wātesile sambi syangasikwajausya ku chiwa. Nambo sipali sambi syasikwikanasyo chiwa, ni une ngangusala kuti ampopelele kwa Akunnungu kwa ligongo lya sambi syo. **17** Ipanganyo yose yangaikwanonyelesya Akunnungu ili sambi, nambo sipali sambi sine syangasikunjausya mundu ku chiwa. **18** Tukwimanyilila kuti kila jwali Mwana jwa Akunnungu ngakwendelechela kutenda sambi, pakuŵa Mwana jwa Akunnungu akungosa, ni ajula jwachigongomalo ngakupakombola kutenda chachilichose. **19** Tukumanyilila kuti uweji tuli wānache wā Akunnungu namuno chilambo chose chikulongoswa ni Jwachigongomalo. **20** Noweji tukumanyilila kuti Mwana jwa Akunnungu amasile kwika, nombejo atupele umanyilisi kuti twamanyilile Akunnungu wā usyene. Noweji tukutama nkulumbikana ni Akunnungu ŵali ŵa usyene kwa litala lya Mwana gwao Che Yesu Kilisito. Aŵa ali Akunnungu wā usyene ni awu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi. **(aiōnios g166)** **21** Achiŵanangu nilolechesye ni achiminungu jaunani.

2 Yohana

1 Une chilongola junjekulwipe, ngunnembela mmwe Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu pamo ni achiwana wenu wangwanonyela mu usyene. Ngaŵa une jikape jungwanonyela, nambo iyoyo ni aŵala wose wakuumanyilila usyene akunnonyela wanyamwe, **2** ligongo lya usyene wo waukutama munkati mwetu, nombe chiutame nowe moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165) **3** Akunnungu Atati, ni Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Atati, atupe umbone ni chanasa ni chitendeweke mu usyene ni unonyelo. **4** Nasengwile nnope panaiweni wanache wenu wampepe, akulonjela mu usyene mpela ila Atati yatite pakutulajisya. **5** Ni sambano Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu, ngummenda ngaŵa kwakunlumbela lilajisyo lyasambano, nambo ngunnembela lilajisyo lilalila litwalipochele chitandile kundanda kuti tunonyelane jwine ni jwine. **6** Weleu ni unonyelo, kuti tutamaje nkugakunda malajisyo ga Akunnungu. Lyeleli ni lilajisyo lya Akunnungu, limwalipikene chitandile kundanda kuti, ntameje nkunonyelana jwine ni jwine. **7** Wakulambusya achajinji akopochele pachilambo, wandu wa ngakwitichisya kuti Che Yesu Kilisito waiche ni waliji mundu. Mundu mpela jwelejo ali jwaunami ni jwakwakanila Kilisito. **8** Nipele, niliolechesy mwachinsyene, kuti nkaisoyasya aila indu imwaipanganyichisye masengo, mwatendaga yeleyo ngampochela mbote jemalilwe. **9** Mundu jwalijose jwangakutama mmajiganyo ga Kilisito nambo akonjechesya ine mmajiganyo go, jwelejo ngakukamulangana ni Akunnungu. Nambo mundu jwalijose jwakutama mmajiganyo go, akukamulangana ni wose wanaŵaŵili, Atati ni Mwanagwe. **10** Mundu jwalijose aikaga kukwenu ni ngakunjiganya majiganyo ga Kilisito, nkampochela mmajumba genu namose kunkomasya. **11** Pakuŵa jwakumpochela mundu mpela jwelejo akukamulangana nawo mu ipanganyo yao yangalumbana. **12** Ngwete gamajinji gakunsalila, nambo ngangusaka kutenda yele kwa kunlumbela, nambo ngulolela chiiche kukwenu ni kukunguluka ni wanyamwe tuchiloleganaga kuti lukondwa lwetu lumalilwe. **13** Wanache wa alumbu wenu jwasagulikwe ni Akunnungu akunkomasya.

3 Yohana

1 Une chilongola jwankulu, ngunnembela alakwe che Gayo mbusanga jwangu jungunnonnyela kwa usyenesyene. **2** Ambusanga wangu, ngumpopelela kwa Akunnungu kuti nsichile mu yose ni kukola umi wambone malinga ni yajikuti kusichila mbumu jenu. **3** Nasengwile nnope paŵaiche achalongo achinjetu ni kuuŵalanga umboni nkati chikulupilichiko chenu mu usyene ni inkuti kuendelechela kutama kwa kuukuya usyene. **4** Ngapagwa chachikusengwasya une kwannope kupunda kupikana kuti achiŵanangu akutama kwa kuukuya usyene. **5** Mbusanga jwangu, mmwe nli jwakukulupilichika mu yose inkwapanganyichisya achalongo achinjetu, nnopennope kwa achalendo. **6** Achalongo wo ŵauŵalasile umboni kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito nkati unonyelo wenu. Choonde mwakamuchisye apunde kwaula mmbujo mu ulendo wao, kwa litala lyalikwanonyesya Akunnungu. **7** Pakuŵa akuutanda ulendo wao wakwatumichila Kilisito, ni nganasaka kupochela ukamuchisyo wauliwose kutyochela kwa ŵandu ŵangakunkulupilila Kilisito. **8** Uweji ŵatukunkulupilila Kilisito tukusachilwa kwakamusya ŵandu mpela aŵa, kuti nowe tupanganye masengo pamo nawo kwa ligongo lya kuulalichila usyene. **9** Nalembile chikalata chachijipi kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa kweleko nambo che Diyotelefe jwakusaka aŵe chilongola ŵao ngakusaka kumbilikanila. **10** Nipele pachinjika chinjiumbukulanya yose yaitebile, aila yangalumbana yakutuŵechetela uwe ni unami wakwe. Kupunda yeleyo akukananga kwapochela achalongo ŵali mu ulendo, ni kwasiŵila ŵane ŵakusaka kwapochela ni kwatopola mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. **11** Ambusanga wangu nkaisyasya yangalumbana, nambo nsyasye yaali yambone. Mundu jwalijose jwaketendekanya yambone ali jwa Akunnungu, nambo mundu jwalijose jwaketendekanya yangalumbana ngakwamanyilila Akunnungu. **12** Ŵandu wose akwakunguluchila yambone che Demetilio, ni usyene nombe ukwaŵalanjila umboni. Noweji tukukunguluka yambone nkati ŵelewo, nomwe nkwi manyilila kuti tukuŵecheta usyene. **13** Ngwete yejinji yakunsalila, nambo ngangusaka kunlembela mu chikalata. **14** Ngulolela kuti chituwonegane pangakaŵa ni kukunguluka ni ŵanyamwe tuchiloleganaga. Ngunsachila mme ni chitendewe. Achambusanga wenu akunkomasya. Nipele mwakomasye achambusanga wetu wose ŵaali kweleko jumo jumo.

Yuda

1 Uneji che Yuda jundi jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito ni mpwao che Yakobo, ngunembela wanyamwe ummilanjikwe ni Akunnungu ni wakunonyelwa ni Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito wakungosa wanyamwe. **2** Ngwapopelela Akunnungu kuti chanasa ni chitendewele ni unonyelo ichuluche kukwenu. **3** Achambusanga wangu, panaliji nkulimbichila kunlembela nkati ukulupusyo watuli nawo uwe wose, naiweni yambone kunlembela ni kunlimbisa ntima kwa ligongo lya kuchichenjela chikulupi, Akunnungu chiwapele wangu wao kamope kwa katema kose. **4** Pakuwa wangu wangakwajogopa Akunnungu wawajinjile kwa chisyepela mu mpingo mwetu. Wangu wo atindenye utenga wa umbone wa Akunnungu wetu kuti atende chikululu, ni kwakana Che Yesu Kilisito jwaali Chilongola ni Ambuje pe. Nambo Malembelo ga Akunnungu galondwele chitandile kalakala kuti kulumulikwa kukwalolela wangu wo. **5** Namose nkuimanyilila yeleyi yose, ngusaka kunkumbusya yatite Ambuje pakwakulupusya Waisilaeli kutyochela ku Misili, kanyuma kakwe waauleje awala wose wawakanile kukulupilila. **6** Ni achikatemetume wa kwini wanganakwanikwa ni ulamusi wao, ni kupaleka pawasachilwe kutama, Akunnungu wawisile mu chipi ni kwatawa kwa nyolo mowa gose pangali mbesi kwa ligongo lya kulumulikwa pa lyuwa lyekulungwa lila. (aiōnios g126) **7** Iyoyopeyo, wangu wa ku Sodoma ni ku Gomola ni misi jajiwandikene nawo walinyeleye kwa chigwagwa ni kupanganya indu yangaikusachilwa kutendekwa pa chiulu. Alamulikwe kwa kutama pa mooto wa mowa gose pangali mbesi kuti awe chitagu kwa wangu wane. (aiōnios g166) **8** Iyoyo ni yatite kuwa wangu wa, sagamisi syao sikwalongosya kuchisakasya chiulu chao achinsyene, ni kuujalusya ulamusi wa Akunnungu ni kwatukana achikatemetume wa Akunnungu wakwete ukulu kwini. **9** Nambo namose Mikaeli katemetume jwankulu jwa kwini pawakanilanaga ni Shetani nkati chiulu chi che Musa, nganalinga kwakalalila, nambo watite, "Ambuje ankalipile." **10** Nambo wangu wa, akuitukana yaili yose yanganaimanyilila. Kwana indu yakuimanyilila nambo akuitendekanya pangaganisya mpela inyama yaikuti kupanganya pangali lunda, ni yele indu ikwajonanga achinsyene. **11** Ulaje uwe kukwao, pakuwa wangu wo akuiye litala li che Kaini. Kwa liwamba lya tama ja kukola ipanje agwilenje mu chilewo chiwapanganyisye che Balaamu. Pakuwa watindigenye mpela iwatindigenye che Kola ni waulajikwe mpela iwaulajikwe che Kola. **12** Wangu wa akwika ku chindimba chenu cha chakulya chachikulosya unonyelo, wanya wa ali wakwajogopa pakuwa kwa wende wao wangalumbana akutaga soni. Wanya wo akulandana ni wakuchinga wakujjikutisya achinsyene pe. Wanya wo ali mpela maunde gangali ula gagakujigalikwa ni mbungo. Akulandana ni itela yaipukutiche masamba, yangali isogosi yetupulwe ni kuumula chwa. **13** Wangu wa ali mpela matumbela gakalipa ga mu bahali, ni ipanganyo yao ya soni ikukopoka nti chiulo. Wangu wa ali mpela ndondwa syasikwendajenda, syasiwichikwe pa chipi cha mowa gose pangali mbesi. (aiōn g165) **14** Ni che Enoki, mundu jwa uwelesi wa saba chitandile che Adamo walondwele

nkati wangu wa, achitiji, "Mpilikane naweni Ambuje achiikaga ni mianda kwa mianda ja achikatemetume wa kwini wakwe waswela, **15** kukwalamula wangu wose ni kukwajamuka wose wangakwajogopa Akunnungu, kwa ligongo lya ipanganyo yao yangalumbana iwapanganyisye, pamo ni malowe ga wamba gakuwecheta wangu wa sambu, ga kwatukana Akunnungu." **16** Wangu wa ali wa kusongoneka ni kwa wecheta wangu wane, ni akutamanga malinga ni tama syao syangalumbana. Akulifuna ni kwalapa wangu wane kwa ligongo lya kupoka kwao achinsyene. **17** Nambo wanyamwe achambusanga wangu, ngakumbuchile malowe gawagasasile kalakala achinduna wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. **18** Wansalile mwanya yakuti, "Pa mowa gambesi, chaachikopochela wangu wangakwajogopa Akunnungu achitamaga malinga ni tama syao syangalumbana. Ni wanyawo chansechanje wanyamwe." **19** Welewa ali wangu wachansapulanye mwanya, wangu wakusikuya tama syao siwapagwile nasyo, wanganakola Mbumu jwa Akunnungu. **20** Nambo wanyamwe achambusanga wangu, njendelechele kulitawa pa nsingi wa chikulupi chenu chachiswela nnope, ni kupopela kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. **21** Ntame mu unonyelo wa Akunnungu nchalolelaga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito kuti kwa chanasa chakwe ampeleche ku umi wa mowa gose pangali mbesi. (aiōnios g166) **22** Mwakolele chanasa wangu wane waali ni lipamba, **23** ni wangu wane mwakulupusye kwakwanyakula kwatoyosya pa mooto. Ni wane mwakolele chanasa nchilolesyaga, nchimeje tama syao syangalumbana nchichimaga namose iwalo yao yaili ni madoa ga tama syao syangalumbana. **24** Akunnungu akukombola kungosa kuti nkagwa mu sambu, ni kumpeleka mpaka mu ukulu wao kwa lukondwa lwakupunda akuno ndi nganikola chilewo. **25** Welewo waali Akunnungu wamope, Nkulupusyo jwetu, akole ukulu, ni umwenye ni ukombole ni ulamusi kwa litala lya Che Yesu Kilisito Ambuje wetu, chitandile kalakala, sambano ni mowa gose pangali mbesi! Eloo. (aiōn g165)

Chiunukuko

1 Achichi ni chiunukuko chi Che Yesu Kilisito chiwapegwile ni Akunnungu kuti walosye wakutumichila wakwe ichiivoneche pangakaŵa. Kilisito wantumile katumetume jwa kwiniani jwakwe wamanyisye katumetume jwakwe che Yohana yeleyo. **2** Nombe che Yohana wasasile yose iwaiweni nkati Liloŵe lya Akunnungu ni umboni u Che Yesu Kilisito. **3** Akwete upile mundu jwakusyoma maloŵe ga utenga waukulondola, akwete upile wakupilikana ni kukamulisya gagalembekwe mwelemu, pakuŵa moŵa gakutyochela indu yi gaŵandichile. **4** Une che Yohana ngujilembela mipingo saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha Asia. Umbone uŵe kukwenu ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu jwapali ni juŵapali ni juchaiche, ni kutyochela kwa mbumu saba syasili mmbuju mwa chitengu cha umwenye, **5** ni kutyochela ku Che Yesu Kilisito. Jwaumboni jwakukulupilichika ni jwaandanda kusyusikwa, ni jwakwatawala mamwenye ŵa pachilambo. Wewewo akutunonyela, ni kwa miasi jao atulechelele kutyochela mu kutaŵikwa ni sambi syetu. **6** Atutesile tuŵe wambopesi mu umwenye kuti twatumichile Akunnungu Atati ŵao. Ku Che Yesu Kilisito upagwe Ukulu ni ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo. (aiōn g165) **7** Nnole chaiche mmaunde ni mundu jwali jose chiŵawone. Nombe aŵala ŵawansomile ni mpamba, ni wandu ŵa ngosyo syose ŵa pachilambo chalile malilo ligongo lya. Eloo. **8** Ambuje Akunnungu jwali ni ukombole wose, jwapali ni juŵapali ni juchaiche akuti, “Une ndili jwaandanda ni jwambesi.” **9** Uneji che Yohana, mpwenu, jungulumbikana ni wanyamwe mmasauko ni mu umwenye wa Akunnungu ni mu upilili kwa ligongo lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Une wambeleche mu kutaŵikwa chilumba cha ku Patimo kwa ligongo lya kwalalichila wandu Liloŵe lya Akunnungu ni kuŵalanga umboni nkati Che Yesu. **10** Pa lyaŵa lya Ambuje Mbumu jwa Akunnungu wanongwesye, ni napilikene liloŵe lyekulungwa mu nyuma jangu mpela kusona kwa lipenga, **11** lichitiji, “Nembe mu chitabu chinkuchiwona ni kuchijausya kwa mipingo saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito, jajili mu misi ja Efeso ni Similina ni Peligamo ni Siatila ni Sadi ni Filadefia ni Laodikia.” **12** Nipele nagalawiche naalole wewewo wakuwecheta none. Mkugalauka mo, naiweni indu saba yakuŵichila imuli yaikolochekwe ni sahabu, **13** ni pasikati jakwe indu yakuŵichila imuli pali ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu jwawasile mwinjilile weleu ni jwantaŵe mkaanda wa sahabu pantima wakwe. **14** Umbo syakwe syaliji syeswela mbee ni meeso gakwe ganyesimaga mpela mooto waukukolela. **15** Makongolo gakwe gang'alime mpela shaba jajikundikwe uchenene pa mooto ni liloŵe lyaŵa lyaŵa lyaŵa lyaŵa kukukuma kwa meesi. **16** Nombewo wakumulile ndondwa saba kunkono wao wa kundyo, ni mu kang'wa mwakwe mwakopeweche lipanga lyenole kosekose ni ngope jao jaliji mpela lyaŵa lyaŵa lyaŵa kung'alima kwa machili gakwe gose. **17** Noneji panammweni nagwilile pamakongolo gao mpela mundu jawile. Nombejo wasajichile nkono wao wa kundyo achitiji, “Ngasinjogopa, une ni jwaandanda ni jwambesi. **18** Sooni ndili jwanjumi, naliji wile, nnole ndili jwanjumi moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose

pangali mbesi. Ngwete ukombole wa kwatenda wandu awe ni ngwete ukombole wa kwiuto kwa wandu ŵawile. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Nipele, nmembe indu inkwiwona ni indu yaipali sambano jino ni indu yachiityochele paujo. **20** Chantemela cha ndondwa saba simwasiwani ku nkono wangu wa kundyo, ni aila indu saba yakuŵichila imuli yekolochekwe ni sahabu imwaiweni ni chelechi: Asila ndondwa saba sili achikatumetume ŵa kwiniani wakwima peuto pa mipingo saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito. Ni indu saba yakuŵichila imuli ili mipingo jisyene saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

2 “Mwalembela katumetume jwa kwiniani jwakwimilila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Efeso, ngunsalila aga. “Uneji ni jungukamulila ndondwa saba kunkono wangu wa kundyo ni sooni ni jungwendajenda pasikati pa indu saba yakuŵichila imuli yaikolochekwe ni sahabu. **2** Ngumanyilila ipanganyo yenu ni kuchalila kwenu ni upilili wenu mu kundumichila une, ngumanyilila kuti ngankukombola kwapililila wandu wangalumbana ni sooni mwalinjile aŵala wakuliŵilanga achinduna akuno nganaŵa achinduna ni mwamanyilile kuti ali wakulambusya. **3** Mmweji nli jwakupililila ni mwasawiche kwa liwamba lya liina lyangu pangapela. **4** Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe, yakuti: ngankuunonyela une mpela imwatiji kundanda. **5** Nipele nkumbuchile imwaliji nkanawē kulyungasika, ngalauche ni kuleka sambi ni ntende imwaitesile kundanda. Nambo iŵaga ngantenda yeleyo, ngunnychilila ni kuchityosya chindu chenu chakuŵichila lumuli kutyochela peuto pakwe. **6** Nambo ngusengwa kwa ligongo lya chindu chimo: nkuichima ipanganyo ya Wanikolai inguichima none jwakwe. **7** “Jwakwete mapilikanilo gakupilikana apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito. “Jwakupunda chinannechele alye isogosi ya chitela cha umi chachili mungunda wa Akunnungu kumbepo. **8** “Mwalembela katumetume jwa kwiniani jwakwimilila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Similina. “Gelega ni gaksala ajula jwali jwaandanda ni jwambesi, juŵajasiche ni sambano ali jwanjumi. **9** Ngumanyilila masausyo genu ni iyoyo ngumanyilila ulaje wenu nambo isyene mwe nli wakusichila! Ngumanyilila yakuti pakuntukana wanyawo wakuliŵilanga Wayahudi akuno nganaŵa Wayahudi, nambo ali nyuumba ja kupopelela mpingo wa Shetani. **10** Nkajogopa masausyo gachigansimane. Mpilikane! Shetani chachaponya ŵampepe wenu mu nyuumba jakutaŵilwa kuti anlinje, ni wanyamwe chinsauche moŵa likumi. Mmeje wakukulupilichika mpaka kuwa, ni une chinampe chindu mpela singwa ja umi nti mbote kwa ligongo lya kupunda. **11** “Jwakwete mapilikanilo gakupilikana, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito! “Jwakupunda yeleyo ngapotekwa ng'o ni chiwa chaaŵili. **12** “Mwalembela katumetume jwa kwiniani jwakwimilila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Peligamo. “Gelega ni gaksala ajula jwakwete lipanga lyenole mosemose. **13** Ngumanyilila kuti nkutama mu musi waukulungosa ni umwenye wa Shetani. Nambo mwe nkwendelechela kulikamulisya liina lyangu. Nganinchikana chikulupi chandinacho kukwangu, namose mmoŵa ga che

Antipa jwaumboni jwangu jwakukulupilichika, juwaulajikwe mu chilambo chenu chachikulongoswa ni Shetani. 14 Nambo ngwete indu kanandi yangaŵa yambone nkati mmwe pakuŵa mwalesile wāndu wāne mwa wānyamwe ajiganyikwe majiganyo gaŵajiganyaga che Balaamu kalakala. Wanjigenye che Balaki wanyenje wāndu wā Isilaeli atende sambi. Usyene wājigenye alye chakulya chachityochekwe mbopesi kwa inyago, ni kutenda chigwagwa. 15 Sooni nkwele wāne wākugajitichisya majiganyo ga Wānikolai. 16 Ngalauche ni kuleka sambi, pangatenda yeleyo chinanyichilile chitema ni kumenyana nawo wāndu wo kwa lipanga lyalikutyochela mu kang'wa jangu. 17 "Jwakwete mapilikaniilo gakupilikaniila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakuwasalila mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito! "Jwakupunda, jwelejo chinaape chakulya chachikuwīlanjikwa mana jajisisiche kwini ni sooni chinaape wēlewo liganga lyeswela ni peganga po palembeke liina lya sambano lyangalikumanyika ni jwine ikaŵe ajula pe jwakulipochele." 18 "Mwalembele katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa ku Siatila. "Ayi ni yakuisala Mwana jwa Akunnungu, jwakwete meeso mpela lilamba lya mooto ni makongolo gakwe gali mpela shaba jajikundikwe kwannope. 19 Nguimanyilila ipanganyo yenu ni unonyelo ni chikulupi ni utumichile wenu ni upiliili wenu. Ngumanyilila kuti sambano nkupanganya yambone nnope kupunda imwaliji kundanda. 20 Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe chingachikusengwasya chakuti: nkunkunda jwankongwe Yesebeli jwakulīwilanga jwakulondola, ni kwajiganya wākutumichila wāndu ni kwalyungasya kuti atende chigwagwa ni kulya indu yetajikwe mbopesi kwa inyago. 21 None naapele lipesa kuti aleche sambi, nambo ngakusaka kugalauka ni kuleka sambi sya chikululu chakwe. 22 Mpilikane! Chinaajamuche kwa kwataga ulwele wakalipa. Sooni aŵala wākutenda nawo chikululu chasauche kwannope, iwāga ngakugalauka ni kuleka sambi syatesile nawo. 23 Sooni chinaulaje achalongo wākwe. Ni mipingo jose ja wāndu wākunkulupilila Kilisito chijimanyilile kuti une ni jungujimanya mitima ni nganisyo sya wāndu. None chinaalipe jwalijose jwa mwenumwe malinga ni yakuitenda. 24 "Nambo mwanya wāne wāni ku Seatela wānganinkuye majiganyo ga wākwiganya wā unami ni nganinlijiganya indu yaikuwīlanjikwa kuti ili indu ya munkati nnope ya Shetani. Ngunsalila kuti ngisinantwika nsigo wine kupunda agala gunkwete. 25 Nkusachilwa kwendelechela kukulupilila ni kuujitichisya utenga wa chikulupi umpochele, mpaka pachiche po. 26 Ni jwele jwakupunda ni kwendelechela kupanganya ingusaka mpaka kumbesi chinampe ulamusi ulaula umbochele kutyochela kwa Atati wāndu, pachanya pa wāndu wā ilambo yose. 27 Nombejo chachalamula wāndu wā ilambo kwa nkongolo wa chisyano ni kwaliwata mpela yaikuti kukasikwa yombo ya lilongo. 28 Chinampe ndondwa ja mng'andu mpela indite kupochela ulamusi kutyochela kwa Atati wāndu. 29 "Jwakwete mapilikaniilo gakupilikaniila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakuwasalila mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito!

3 "Mwalembele katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa ku Sadi. "Yeleyi ni

yakuti jwali ni Mbumu saba sya Akunnungu ni ndondwa saba. Nguimanyilila isambo yenu, nkumanyika kuti ni jwanjumi nambo, usyene mmwile. 2 Njimuche, ngalimbisye agala gambone gagasigalile kukwenu ni gelego gakaika kuwa. Pakuŵa mpaka sambano nganinagaona masengo genu kuŵa gemalilwe paujo pa Akunnungu wangu. 3 Nipele nkumbuchile imwatite kupochela ni imwatite kupilikani ni imwatite kwitichisya yeleyo ni kugalauka ni kuleka sambi. Nambo iwāga nganjimuka, chiiche mpela jwa wiwi, nomwe ngisimanyilila ndaŵi jachinanyichilile. 4 Nambo nkwele wāndu wāngatupa ku Sadi wāngananyakasya nguo syao. Wēlewo chajenda none ali awete iwalo yeswela pakuŵa akuŵajilwa. 5 "Juchapunde chinawase iwalo yeswela mpela wānyawo, none ngisinalityosya ng'o liina lyakwe mu chitabu cha umi. Sooni chinyitichisye kwa kang'wa jangu paujo pa Atati wāndu, ni paujo pa achikatumetume wāo wā kwini kuti jwelejo ali jwangu. 6 "Jwakwete mapilikaniilo gakupilikaniila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakuwasalila mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito. 7 "Kwa katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa ku Filadefia mwalembele yeleyi. "Yeleyi ni yakuti kusala ajula jwanswela ni jwausyenesyene, jwakwete ukombole wa kwalechela wāndu ajinjile mu umwenye wakwe. Ni jwakuugula nnango, ni ngapagwa jwakukombola kuugala. Ni jwakuugula nnango ni ngapagwa jwakukombola kuugala. 8 Nguimanyilila ipanganyo yenu, ngumanyilila kuti nkwele machili gamanandi nambo nkamulise liloŵe lyangu ni nganinlikana liina lyangu. Mpilikane! Misile paujo penu nnango weugule, ngapagwa mundu jwakukombola kuugala. 9 Mpilikane! Ngumpa mpingo wa wāndu wā nyuumba ja kupopelela ja Shetani, wākulīwilanga Wayahudi nambo nganaŵa wayahudi, nambo ali wākulambusya. Mpilikane! Chinaatende aichanje ni kuntindiwālila paujo pa sajo syenu ni amanyilile kuti nannonyele. 10 Pakuŵa nlikamulise liloŵe nkupilikani, none jwakwe chinangose katema ka malagasyo, kakali chile kuchiichilila chilambo chose, kuti wāalinje wēlewo wākutama pachilambo. 11 Ngwika chitema, muukamulise kwannope utenga wa chikulupi umpochele, kuti mundu jwalijose anakombole kunsumula mbote jenu. 12 "Juchapunde chinatende aŵe luchanamila pa Nyuumba ja Akunnungu nomba ngasakopoka mwelelo ng'o. Sooni chilembe pachanya pakwe liina lya Akunnungu wāndu ni liina lya musi wa Akunnungu wāndu, yaani Yelusalemu wa sambano, musi uchiutuluche kutyochela kwini kwa Akunnungu wāndu. Iyoyo chinembe pachanya pakwe liina lyangu lya sambano. 13 "Jwakwete mapilikaniilo gakupilikaniila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakuwasalila mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito. 14 "Mwalembele yeleyi katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa ku Laodikia. "Uneji nguŵilanjikwa Eloo, jwaumboni jwakukulupilichika jwausyene, ndande ja yepanganyikwe yose yaigumbile Akunnungu, nguti yeleyi. 15 Nguimanyilila ipanganyo yenu, kuti nganimma wā kusisima atamuno wā mooto. Ikali mmbaya nkali wā kusisima pane wā mooto. 16 Nipele pakuŵa ndi wāntukuta, nganimma wā kusisima namuno wā mooto, chinanlukule ntyoche mukang'wa jangu. 17 Ligongo nkuti, 'Ndili jwakusichila ni ngwete ipanje, ngangulajila chindu chachili chose.' Nambo ngankumanyilila kuti

nli jwusauchi ni jwakulaga ni jwaulanda ni jwangalola sooni nli matakope. **18** Ngumpa lunda kuti, nsuume kwangune sahabu jejenjetukule ni mooto, kuti nsichile ni kusuma iwalo yeswela kuti mbwale, ni kusisa soni sya kutama kwenu matakope. Iyoyopeyo nsuume ntele ni kupakala mmeeso genu kuti nkombole kulola. **19** Uneji ngwajamuka ni kwalamula wose wāngwanonyela. Nipele nlimbile ni kuleka sambi syenu. **20** Mpilikane! Ngwima pannango ni kupoposya, mundu apilikanaga liloŵe lyangu ni kuugula, chinyinjile kwa jwelejo, none chilye pamo ni jwelejo ni jwelejo pamo ni une. **21** “Juchapunde chinjalechelela kutama chiŵandi ni une pa chitengu changu cha umwenye, mpela une idite kupunda ni kutama chiŵandi ni Atati wāngu pachitengu chao cha umwenye. **22** “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito.”

4 Pakumala kugaona gelego, nauweni nnango weugule kwini. Ni liloŵe linalipikene kundanda lilyapikaniche mpela lipenga litchiji, “Nkwele akuno, none chinannosye indu yachiikopochele mmbujo.” **2** Papopo Mbumu jwa Akunnungu wānongwesye une. Nachiweni chitengu cha umwenye kwini kula ni jumo atemi pa chitengu chila. **3** Juŵatemi pa chitengu jula jwang’alime mpela liganga lya alumasi ni mpela liganga lyakusalala lyechejeu lya akiki. Ukunje wa ula wanyesime mpela liganga lya chisamba lyalikuŵilanjikwa sumalidi uli usyungwile chitengu cha umwenye chila mbande syose. **4** Paliji ni itengu ine ya chimwenye ishili ni na nne iyachisyungwile achila chitengu cha umwenye. Ni pa itengu yo ŵatemi achachekulu ishili ni na nne. Wāwete iwalo yeswela ni pa mitwe jao indu mpela singwa yaikolochekwe ni sahabu. **5** Pa chitengu cha umwenye po pakopokaga kumesa ni ilindimo ni njasi. Paujo pa chitengu cha umwenye chila pakolelaga imuli saba, yeleyo ikulosya mbumu saba sya Akunnungu. **6** Sooni paujo pa chitengu cha umwenye chila kwaliji ni chindu chichawonekaga mpela litanda lilyakolochekwe ni lindala, chichanyesimaga nnope mpela ligilasi. Achila chitengu cha umwenye chichaliji pambindikati, chaliji chesyungule ni yepanganyikwe yejumi ncheche yegumbale meeso paujo ni kunyuma. **7** Chepanganyikwe chandanda chalandene ni lisimba ni chepanganyikwe chaaŵili mpela ng’ombe jamwana ni chepanganyikwe chaatatu chalandene ni mundu ni chepanganyikwe chanceche chaliji mpela kapungu jwakuguluka. **8** Yepanganyikwe yejumi ncheche yo, kila chimo chana mapapiko sita, ni igumbele meeso mbande syose mpaka kuusi kwa ipapiko, nomba nganileka kuŵecheta muusi ni chilo ichtiji: “Waswela, ŵaswela, ŵaswela, Ambuje Akunnungu ŵaali ni ukombole wose, ŵaali ŵaŵaliji ni wachaiche.” **9** Yepanganyikwe yejumi yo ikwimba nyiimbo sya kwakusya ni kwalapa ni kwatogolelo ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye, ŵelewo ŵaali ŵajumi moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165) **10** Ni paikutenda yeleyo, achachekulu ishili ni na nne ŵala akuligoneka manguku pa sajo sya ŵelewo ŵakutama pachitengu cha umwenye, ni akwapopelela ŵele ŵakutama moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Wāŵikaga indu yao yaali mpela singwa paujo pa chitengu cha umwenye achitiji: (aiōn g165)

11 “Nkuŵajilwa mmwe Ambuje ŵetu ni Akunnungu ŵetu, kupochela lumbili ni luchimbichimbi ni machili, pakuŵa alakwe ni umwaipanganyisye yose yaali, ni kwa kusaka kwenu indu yose yapanganyikwe ni ipali.”

5 Nipele nachiweni chitabu mu nkono wa kunlyo wa jwelejo jwakutama pa chitengu cha umwenye, chilembekwe nkati ni paasa pakwe ni kuugalikwa kwakulimba ni imatilo saba. **2** Soonni nammweni katumetume jwa kwini jwali ni machili ali nkuŵilanga kwakunyanyisa achitiji, “Ana ŵaani ŵakuŵajilwa kumatukula imatilo ni kuchiunukula chitabu?” **3** Nambo nganapagwa mundu kwini namose pa chilambo, namose paasi chilambo, juŵakombwele kuchiugula chitabu cho atamuno kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe. **4** None nalisile nnope ligongo nganapagwa mundu juŵawoneche kuti jwakuŵajilwa kuchiugula chitabu atamuno kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe. **5** Nipele jumo jwa achachekulu ŵala wasalile, “Nkalila. Nnole! Lisimba lya lukosyo lwa Yuda, uŵesile u che Daudi, ŵelewo ampundile Shetani ni kuŵajilwa kukutula imatilo saba ni kuchiugula chitabu.” **6** Nipele nammweni Mwanangondolo ajimi chiŵandi ni chitengu cha umwenye pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Nombejo ŵaoneche nti jwammulajikwe, jwana misengo saba ni meeso saba, yaikulosya Mbumu saba sya Akunnungu syasitumikwe mchilambo chose. **7** Mwanangondolo ŵajawile ni kuchijigala chitabu chila ku nkono wa kunlyo wa ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye chila. **8** Paŵachijigale chitabu chila, yepanganyikwe yejumi ncheche ila, pamo ni achachekulu ishili ni na nne ŵala ŵagonile manguku paujo pa Mwanangondolo. Kila mundu akwete ching’wenyeng’wenye ni mbale sya sahabu syasigumbele ubani, gele ni mapopelo ga wāndu ŵa Akunnungu. **9** Nombewo ŵajimbile lujimbo lwa sambano achitiji: “Mmwe ni wānkuŵajilwa kuchiunukula chitabu, ni kuitupula imatilo yakwe. Pakuŵa mwasikitwe, ni kwa miasi jenu mwawombolele Akunnungu ŵetu, wāndu ŵa ngosyo ni ŵa ndimi ni wāndu ŵa ilambo yose ni ŵa mitundu jajili jose. **10** Mwatesile aŵe ŵambopesi mu umwenye wa Akunnungu kuti ŵatumichile, ni ŵanyawo chiŵaatawale wāndu wose ŵa pa chilambo.” **11** Ni panapundile kulola, nagapilikene malōŵe ga achikatumetume ŵa kwini ŵajini nnope wāngakuŵalanjika. Ŵajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye pamo ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila ni achachekulu ŵala. **12** Ŵajimbaga kwa liloŵe lyekulungwa: “Mwanangondolo jwaulajikwe akuŵajilwa kupochela ukombole ni usichilo ni lunda ni machili ni luchimbichimbi ni ukulu ni lumbili.” **13** Naipilikene yepanganyikwe yose yaali kwini ni pachilambo ni paasi pachilambo ni mu bahali ni yose yaali mwelemo naipilikene ilinkwimba: “Ukulu ni luchimbichimbi ni lumbili ni ukombole, uŵe kwa ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye ni kwa Mwanangondolo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi”. (aiōn g165) **14** Ni yepanganyikwe yejumi ncheche yo yatite, “Eloo!” Ni achachekulu ŵala ŵagonile manguku ni kwapopelela Mwanangondolo.

6 Nipele nambweni Mwanangondolo achimatukulaga chimo mwa imatilo saba ila, ni nampilikene jumo jwa yepanganyikwe yejumi yo alinkuŵecheta kwa liloŵe lyakulindima, “Njise!” **2**

Nipele nachiweni chinyama chachiswela chachikuwilanjikwa falasi. Ajula jwachikwesile ali ajigele ukunje. Akunnungu wampele jwelejo chindu mpela singwa ja chimwenye. Nipele ajula juwapundile jwatyosile ni kwaula kwapunda wandu. **3** Sooni pawachimatukwile chimatilo cha wili, nampilikene jwaawili jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, "Njise!" **4** Pelepo jwakopochele falasi jwine jwanchejeu. Juwankwesile falasi jo wapegwilwe masengo ga kuchisumula chitendewele pa chilambo kuti wandu aulagane achinsyene, nombewo wapegwilwe lipanga lyalikulungwa. **5** Ni pawachimatukwile chimatilo chaatatu, nampilikene jwaatatu jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, "Njise!" Nipele nammmweni falasi jwampiliu ni juwankwesile falasi jo ali ajigele chindu chakupimila chisilo mu nkono wakwe. **6** Nipele napilikene mpela lilowe pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche yo litchitiji, "Chibaba cha utandi wa shayili chikusumikwa kwa malipilo ga masengo ga lyuwa limo, ni ibaba itatu ya shaili ikusumikwa iyoyo nambo ngasingajonanga mauta ni divai!" **7** Pawachimatukwile chimatilo cha ncheche, nampilikene jwa ncheche jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, "Njise!" **8** Ni nammmweni falasi jwa chiluu. Ni jwankwesile jwele falasi jo liina lyakwe lili Chiwa alongene ni liuto lya wandu wawile. Nombe wose wawili wapegwilwe ulamusi wa mbua ja ncheche ja chilambo, waulaje wandu kwa lipanga pane kwa sala pane kwa ilwele pane kuulagwa ni inyama ya mu chilambo. (Hadēs 966) **9** Pawachimatukwile chimatilo cha nsano nasiweni paasi pa chilisa cha kwini, mbumu sya wandu wawaulajikwe kwa ligongo lya kulalichila lilowe lya Akunnungu ni ligongo lya umboni uwautyosile. **10** Walisile kwa lilowe lyekulungwa achitiji, "Ambuje waali ni ukombole ni waswela ni wausyenyeyene chinkaawe mpaka chakachi, kwika kukwalamula wandu wa pa chilambo ni kwajamuka welewo wawatuuleje!" **11** Akunnungu wapele kila jumo chiwalo cheleu ni cheswela ni kwasaila kuti apunde kulindilila kwa mowa kanandi mpaka pachamalile kuulajikwa achikapolo achinjao ni achalongo achinjao mpela yatite kuulajikwa wanyawo. **12** Nipele naiweni mwanangondolo pawachimatukwile chimatilo cha sita, kwajiji ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo, lyuwa lyatendekwe lyepiliu wii, ni lwesi lwatendekwe lwechejeu nti miasi. **13** Ni ndondwa syagwile pachilambo, chisau chitela cha ntini yachikuti pakulakatsiya isogosi yakwe yangakomala paukupukunyikwa ni mbungo jajikulungwa. **14** Kumaunde kwa wiligwe mpela mpasa ni kutyochekwa. Itumbi yose ni ilumba yose chisejechekwe kutyochela kwiuto kwakwe. **15** Mamwenye wa pachilambo, achakulu ni achakulungwa wa ngondo ni wandu wa kusichila ni wandu wa machili ni kapolo jwalijose ni mundu jwanga wa kapolo, walisile mmbugu ni pasikati ja lwala syasili mmatumbi. **16** Achigasalilaga matumbi ni lwala kuti, "Ntugwille ni kutusisa kuti tukaloleka paujo pa ngoje ja welewo wakutama pa chitengu cha umwenye ni lutumbilo lwa Mwanangondolo! **17** Pakuwa lyuwa lyekulungwa lya lutumbilo lwao liiche. Ana waani uchakombole kulama?"

7 Pakumala yeleyo naweni achikatametume wa kwini ncheche ali ajimi mu mbande ncheche sya chilambo. Wajimi kuti asiwile mbungo jakutyochela kila mbande kuti jikasapuga

pachilambo pane mu bahali pane pa chitela chachili chose. **2** Nipele nammmweni katumetume jwa kwini jwine achikwelaga kutyochela kungopochele lyuwa, achikumulilaga chimanyisyo cha Akunnungu wajumi. Wanyanyisye ni kwasaila achikatametume wa kwini ncheche wala wawapegwile ulamusi wa kuchijonanga chilambo ni bahali watite, **3** "Nkachijonanga chilambo atamuno bahali atamuno itela mpaka pachitumale kuwika imanyisyo pa usyo sya wakutumichila wa Akunnungu wetu." **4** Nipele naupilikene wulanjikwe wa welewo wawalembekwe chimanyisyo cha Akunnungu walinji wandu laki jimo ni alobaini ni nne elufu. Wandu wa walinji kutyochela mu ngosyo sya wandu wa Isaili. **5** Mu lukosyo lwa Yuda watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lobeni watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Gadi watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili. **6** Mu lukosyo lwa Asheli watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Nafutali watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Manase watajikwe wandu elufu kumi na mbili. **7** Mu lukosyo lwa Simeoni watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lawi watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Isakali watajikwe wandu elufu kumi na mbili. **8** Mu lukosyo lwa Sabuloni watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Yusufu watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Benyamini watajikwe wandu elufu kumi na mbili. **9** Pakumala yeleyo naiweni liunjili lyekulungwa lya wandu lyakanapakombola kuwalanga mundu, wandu kutyochela kila chilambo, ni wandu wa mitundu ni kila lukosyo ni wandu wa kila iwecheto, ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa Mwanangondolo, ali awete iwalo yeswela ni kukamulila nyambi sya itela ya mitende mmakono mwa. **10** Wandu wala wanyanyisye achitiji, "Ukulupusyo wetu ukutyochela kwa Akunnungu wetu wakutama pa chitengu cha umwenye, ni sooni kutyochela kwa Mwanangondolo!" **11** Ni achikatametume wa kwini wose wawajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye ni achachekulu wala ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila. Wagwile manguku paujo pa chitengu cha umwenye chila ni kwapopelela Akunnungu, **12** achitiji, "Eloo! Ulape ni ukulu ni lunda ni utogolelo ni luchiimbichimbi ni ukombole ni machili iwe kwa Akunnungu wetu mowa gose pangali mbesi ni mowa gose pangali mbesi! Eloo!" (aiōn g165) **13** Jumo jwa achachekulu wala wausisye, "Ana waani welewa wakuwala iwalo yeswela, nombewo aumile kwapi?" **14** None najanjile, "Ambuje wangu mmwe nkumanyilila." Nombewo wasalile une kuti, "Awa ni wewala wajombweche ni kulama mmasausyo gamakulungwa gala. Achapilenje iwalo yao ni kuiswejesya kwa miasi ja Mwanangondolo. **15** Kwaligongo lya ali paujo pa chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ni akwatumichila welewo muusi ni chilo pa nyumba jao. Ni welewo wakutama pa chitengu cha umwenye chawe nawo ni kwagosa. **16** Nombewo ngajakola sala sooni namose njota, ngasilyasoma lyuwa namose ntukuta wakalipa. **17** Pakuwa Mwanangondolo jwali pasikati pa chitengu cha umwenye chawe jwakuchinga jwao ni chiwalongosye ku uliwa wa meesi ga umi. Ni Akunnungu chiwasyule misosi jose pa meeso gao."

8 Mwanangondolo pawakutwile chimatilo cha saba, kwini kwajiji katema ka nusu saa. **2** None naweni achikatametume

wa kwinani saba, aŵala ŵakwima paujo pa Akunnungu ali apegwilwe mapenga saba. 3 "Nipele ŵaiche katumetume jwa kwinani jwine ni ŵajimi paujo pa chilisa akamulile cheteso cha sahabu. Ŵapegwilwe ubani wejinji kuti atyosye mbopesi pamo ni mapopelo ga ŵandu wose ŵa Akunnungu pachanya pa chilisa cha sahabu chachili paujo pa chitengu cha umwenye. 4 Lyosi Iya ubani wo pamo ni mapopelo ga ŵandu ŵa Akunnungu yakwesile paujo pa Akunnungu kutyochela mmakono ga katumetume jwa kwinani jwakwima paujo pa Akunnungu. 5 Nipele katumetume jwa kwinani jula ŵachijigele cheteso chila ni ŵachigumbesye mooto kutyochela pa chilisa, ni ŵachiponyisye cheteso pachilambo. Kwatyochele liindimo ni njasi ni kumesya ni chindendemese cha chilambo. 6 "Achikatumetume ŵa kwinani saba ŵawaliji ni mapenga saba ŵala ŵalwĩchile chile kugomba. 7 Katumetume jwa kwinani jwaandanda ŵagombile lipenga lyekwe. Pelepo kwatyochele ula ja maganga jewanganyiche ni mooto ni miasi, ni janyele mu chilambo. Liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu chilambo lyatiniche ni mooto ni liunjili liine Iya itela lyatiniche ni mooto, ni masamba gamaŵisi gose gatiniche ni mooto. 8 Nipele katumetume jwa kwinani jwaawĩli ŵagombile lipenga lyakwe. Ni chaponyekwe mu bahali chindu chachili mpela chitumbi chekulungwa chachikukolela mooto ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mmeesi ga bahali gasandwiche miasi. 9 Liunjili limo Iya maunjili gatatu gagali yalumo ga yepanganyikwe yaali mu bahali Iyawile, liunjili limo Iya maunjili gatatu ga ngalaŵa Iyajonasiche. 10 Nipele katumetume jwa kwinani jwaatatu ŵagombile lipenga lyakwe. Ni ndondwa jajikulungwa jijakolelaga mpela lumuli jagwile kutyochela kwiunde, ni jagwilile mu liunjili limo mwa maunjili gatatu ga sulo ni pa iliŵa ya meesi. 11 Ndondwa jila jawĩlanjikwe, "Uŵawe." Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga meesi gaŵawile, ni ŵandu ŵajinji uŵang'wele gele meesi go ŵawile ligongo Iya kuŵawa kwa meesi. 12 Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche ŵagombile lipenga lyakwe. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu Iyuŵa Iyaputikwe chipi, ni kuitenda Iwesi ni ndondwa itajikwe chipi. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka muusi Iyatajikwe chipi, ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka chilo Iyatajikwe chipi. 13 Nipele panaliji nkupunda kulola, nampilikene kapungu jumo juŵagulukaga mwinani nnope achiŵechetaga kwa liloŵe Iyekulungwa achitiji, "Ulaje! Ulaje! Ulaje kwa ŵelewo ŵakutama mchilambo, ligongo mapenga gane ga achikatumetume ŵa kwinani ŵatatu gali chiŵela nganagombe!"

9 Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano ŵagombile lipenga lyakwe. None najiweni ndondwa jijagwilile pachilambo nombejo jwapegwilwe chiugulilo cha mbugu chakuugulila Lisimbo Iyangali mbesi. (Abyssos g12) 2 Nipele paŵajugwile mbugu ja Lisimbo Iyangali mbesi, Iyosi Iyatutwime kutyochela mwisimbo mula Iyaoneche mpela Iyosi Iyalikututuma mu ng'aso jajikulungwa. Iyuŵa ni kwiunde kwaunikwe ligongo Iya Iyosi Iyalikututuma mwisimbo mula. (Abyssos g12) 3 Mu Iyosi mo syakopweche sombe ni kwenela mchilambo, ni syapegwilwe machili ga kuluma mpela machili ga makoloto. 4 Ŵaasalile anagajonanje manyasi ga mchilambo, atamuno chachiŵisi

chachili chose, atamuno chitela chachili chose nambo ŵapeteche ŵandu pe, aŵala ŵanganakola chimanyisyo cha Akunnungu pa usyo pao. 5 Sombe sila nganisilamulikwa kwaulaga ŵandu ŵala nambo kwapoteka kwa miesi nsano. Upeteche wao waliji mpela wa likoloto palikunluma mundu. 6 Kele katema ko ŵandu tachisosasosa chiwa nambo ngasachiwona ng'o, tasache kuwa nambo ngawa. 7 Syele sombe syaoneche nti falasi ŵawaŵichikwe chile kwa ngondo. Pa mitwe jao paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni sahabu ni ngope syao sili chisau ngope sya ŵandu. 8 Umbo syao syaliji syasileu mpela umbo sya achakongwe, ni meeno gao galiji mpela meeno ga lisimba. 9 Nombewo ŵawete iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao. Paŵagulukaga, mapapiko gao gatyosyaga Isegwe mpela Isegwe Iya mutuka sya ngondo sya falasi ŵajinji pakuutuka kuputukuputu kwaula ku ngondo. 10 Ni ŵakwete michila chisau ja makoloto Ijjasomaga nti miŵa. Kwa jele michila ŵakwete ukombole wa kwapoteka ŵandu kwa miesi nsano. 11 Sooni akwete mwenye jwakwatawala nombejo ali katumetume jwa kwinani jwapegwile ulamusi nkati alila Lisimbo Iyangali mbesi, Iliina Iyakwe mchiebulania Ili Abadoni ni mchigiliki akuŵilanjikwa Apolioni, meena ganagaŵili go malumbo gakwe "Jwakonanga." (Abyssos g12) 12 Katema kandanda ka kulaga kapitile. Nnole, ndema siŵili sya kulaga sikwika. 13 Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita ŵagombile lipenga Iyao. Ni nalipilikene Iloŵe kopochela mu mbande ncheche sya chilisa chachikolochekwe ni sahabu chichaliji paujo pa Akunnungu. 14 Liloŵe Ila Iyansalile katumetume jwa kwinani jwa sita jula juŵakamulile lipenga, "Mwagopole achikatumetume ncheche ŵa kwinani, ŵawataŵikwe ku lusulo Iwekulungwa Iwalukwĩlanjikwa Efulati!" 15 Ŵantaga ncheche ŵala ŵagopolekwe. Nombewo ŵawichikwe chile kwa ligongo Iya ndaŵi jijojo ni Iyuŵa Ilyolyo ni mwesi ulaula ni chaka chilachila kuti ŵaulaje liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ŵandu gagali yalumo. 16 Napilikene uŵalanjikwe wa ŵangondo ŵawakwesile pa falasi ŵala ŵaliji milioni mia mbili. 17 Nkulola kwangu kula, naweni falasi ni ŵakwela falasi alinji yeleyi: Ŵaliji ni iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao yechejeu mpela mooto ni kwine buluu mpela kwiunde ni yamanjano mpela utandi wa baluti. Mitwe ja falasi ŵala jaliji mpela mitwe ja masimba, ni mu kang'wa syao mwakopweche mooto ni Iyosi ni maganga ga baluti gagakukolela. 18 Liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ŵandu gagali yalumo, Iyalujikwe kwa maputiko gatatu go, yaani mooto ni Iyosi ni baluti jijakolelaga Iyaumile mu kang'wa sya falasi. 19 Pakuŵa machili ga inyama yaikuŵilanjikwa falasi galiji mu kang'wa syao ni mmichila jao. Michila jao jaliji ni mitwe nti ja majoka ni kwa michila jo ŵakombwele kwaluma ŵandu. 20 Ni ŵandu uŵasighele, ŵanganaulanjikwa ni iputiko itatu yo, nganaleka sambu sya kuipopelela indu Iyaikolosisye achinsyene. Nganaleka kugapopelela masoka ni inyago ya sahabu ni ya feza ni ya shaba ni ya maganga ni ya itela, indu yangaikukombola kulola pane kupiikana namose kwenda. 21 Namose nganagalauka ni kuleka sambu syao sya kuulaga namose usaŵi wao namose ikululu yao ni wiŵi wao.

10 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine jwali ni machili achitulukaga kutyochela kwinani. Ŵaliji aunichikwe

ni liunde pamo ni ukunjye wa ula waliji pa ntwе wakwe, usyo wao wang'alimaga mpela lyuwa ni makongolo gakwe gajimi mpela chanamila sya mooto. 2 Mmakono mwao wakamulile chitabu cha mwana cheugule. 3 Wawuwisile lukongolo lwao lwa kunlyo mu bahali ni lwa kunchiji pa nsanga. 4 Ni wanyanyisye kwannope nti lisimba palikutongola. Pawanyanyisyaga, ilindimo saba ya njasi yajanjile kwa lilowe lyekulungwa. 5 Payapikaniche ilindimo saba yo nasachile kulemba. Nambo napilikene lilowe kutyochela kwini lichiiti, "Malowe ga ilindimo saba yo ili ntemela, nkagalemba!" 6 Katumetume jwa kwini unamumweni achijimaga mu bahali ni pa nsanga jula, wanyakwile nkonu wakwe wa kunlyo kwini, 7 wawumbilile kwa liina lya Akunnungu wakutama mowa gose pangali mbesi ni mowa gose pangali mbesi, wagumbile kwini ni indu yose yaili mwelemo, ni wagumbile chilambo ni indu yose yaili mwelemo, ni wagumbile bahali ni indu yose yaili mwelemo. Watite, "Katema kakulindilila nnope kamasile! (aiōn g165) 7 Nambo katema katumetume jwa kwini jwa saba jula pachachiti agombe lipenga lyao, Akunnungu chamalichisye ikotapasyo yao yaisisile malinga ni iwatite kusala kwa kang'wa nye wakulondola wakwe wawaatumichile Ngani Jambone." 8 Nipele lilowe linalipikene kutyochela kwini lichiwechetaga none kundanda lya wechete sooni, "Njaule nkatole chitabu cheugule mmakono ga katumetume jwa kwini wajimi mu bahali ni pansanga jula." 9 Nipele nanjaulile katumetume jwa kwini jula, nansalile ambe chitabu cha mwana chila. Nombejo wasalile kuti, "Njigale ndye, mu kang'wa mwenu chichilyepele mpela uchi nambo mlutumbo mwenu chichiwa." 10 Nipele nachijigele chitabu cha mwana chila kutyochela pankono wa katumetume jwa kwini jula ni nalile. Nombecho mu kang'wa mwangu chalyepele mpela uchi. Nambo panamisile, mlutumbo mwangu chawawile. 11 Nipele waasalile, "Ikumbajila mmwejo kulalichila sooni utenga wa Akunnungu kwa wanda wajini ni mu ilambo yejini ni kwa wanda wa iwecheto yejini ni mamwenye wajini."

11 Nipele napegwile nnsi uwaliji mpela chitela cha kupimila ni kuusalila, "Njaule, nkajipime nyuumba ja Akunnungu ni chilisa ni kwaalanga wanda wakupopela mwelemo. 2 Nambo nkakupima luwala lwa paasa lwa nyuumba ja Akunnungu, ligongo lupegwilwe kwa wanda wangawa Wayahudi. Ni wanyawo chauli wate musi wauswela kwa miesi alobaini na mbili. 3 None chinaatume waumboni wangu wawili ali awete magunia kuti akalalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu kwa mowa elufu moja na mia mbili na sitini." 4 Wele waumboni wawili wo ali itela iwili ya mizeituni ni indu iwili yakuwichila imuli yaikwima paujo pa Ambuje jwakutawala chilambo. 5 Ni iwaga mundu akusaka kwapoteka, ukukopoka mooto nkang'wa mwao ni kummulaga jwammagongo jo. Ni waji Jose jwakulinga kwapoteka, akuulajikwa kwanti iyoyo. 6 Wanyawo akwete ukombole wa kukuugala kwiunde kuti jikanya ula kwa mowa pakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu. Sooni akwete ukombole wa kugatenda meesi gawe miasi ni ukombole wa kuchiputa chilambo kwa maputiko gakupisyangana katema kakali kose pachasache. 7 Nambo patachimalisya kuwalanga umboni wao, chinyama chachikali kutyochela Mwisimbo lyangali mbesi chichimyenane nawo ni kwapunda ni kwaalaga. (Abyssos g12) 8

Mitembo jao hijisigale mmatala ga mmusi waukulungwa akula kuwawambikwe Ambuje wao. Liina lya musi wo lili Sodoma pane Misili. 9 Wanda wa kila lukosyo ni kila kabila ni kila iwecheto, chajilole mitembo jao kwa mowa gatatu ni nusu. Nambo ngaasaka kuti jwali Jose ajisiche mitembo jao. 10 Wanda wakutama mchilambo chasangalale ni kupelegana mituuka kwalingongo lya chiwa cha wanda wawili wo. Pakuwa wakulondola wo waasawisyaga kwannope wanda wakutama mchilambo mo. 11 Nambo nkupita pe mowa gatatu ni nusu, mbumu ja Akunnungu jajikwanawo umi jajinjile mmitambo mo, nombewo wajimi. Ni wose wawaweni wanyawo wakamwilwe ni lipamba lyalikulungwa. 12 Nipele wakulondola wawili wo wapilikene lilowe lyalikulungwa kutyochela kwini lili nkwasalila, "Njise akuno!" Nombewo wakwesile kwini mu liunde, wammagongo wao ali nkwalola. 13 Katema kakoko chatyochele chindendemese chachikulungwa ni liunjili limo mwa maunjili kumi gagali yalumo pa musi lyajonasiche ni wanda elufu saba wawile ligongo lya chele chindendemese. Nombe wawasigele wajinjilwe ni lipamba, waakusisye Akunnungu wa kwini. 14 Katema kaa wili ka kulaga kapite, nambo katema kaatatu kakulaga kakwika chitema! 15 Nipele katumetume jwa kwini jwa saba wagumbile lipenga lyakwe. Ni malowe gamajini gamakulungwa gapikaniche kwini gachitiji, "Sambano umwenye wa chilambo utendekwe kuwa umwenye wa Ambuje Akunnungu wetu ni Kilisito juwansagwile awe Jwakwombola. Nombewo chatawale mowa gose pangali mbesi!" (aiōn g165) 16 Nipele, achachekulu ishili ni nne wakutama paujo pa Akunnungu mu itengu yao ya umwenye, wagwile manguku ni kwapopelela Akunnungu, 17 achitiji, "Tukuntogolela alakwe Ambuje Akunnungu Asyene Ukombole wose, wanli ni umwapali, pakuwa nlosisye machili genu gamakulu, ni kutanda kutawala. 18 Wanda wangawa Wayahudi watumbile, nambo lutumbilo lwenu luiche, ni katema ka kwalamula wawe. Katema ka kwapa ntuuka achikapolo wenu wakulondola ni wanda wenu wose, wose wakulikuya liina lyenu, achanandi ni achakulungwa. Katema kaiche ka kwajonanga wakuchijonanga chilambo." 19 Nipele nyuumba ja Akunnungu jajili kwini jaugulikwe, ni nkti mwakwe lyawoneche lisanduku lya lilangano. Nombe kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemese cha chilambo ni ula jekulungwa ja maganga.

12 Nipele, chimanyisyo chakusimosya chawoneche kwini. Kwajili ni jwankongwe jwambwechekwe lyuwa ni lwesi pa sajo syakwe, ni pantwe pakwe paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni ndondwa kumi na mbili. 2 Nombe jwankongwe jo wajili pa chilu. Nipele, wajili nkulila ligongo lya kupotekwa ni chilungusi cha kuligopola. 3 Chimanyisyo chine chawoneche kwini. Kwajili ni lijoka lyekulungwa lyechejeu, lyana mitwe saba ni misengo likumi. Pantwe wauli wose paliji ni chindu mpela singwa. 4 Nchila wa lijoka lila, ukujuta liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ndondwa sya kwiunde ni kusiponya pa chilambo. Lijoka lyekulungwa lila lyajimi paujo pa jwankongwe jula juwaliji chile kuweleka kuti nkuweleka pe, akamile kanache kakwe. 5 Nipele jwankongwe jo waligopewe mwanache jwanume, juwawichikwe chile kuti walamule wanda wa ilambo yose kwa nkongwo wa chisyano. Mwanache jo wanyakulikwe ni kunjausya kwa

Akunnungu, pa chitengu chao cha umwenye. 6 Jwankongwe jula wautuchile kwiuto kwangali wāndu. Liuto liwampanganyichisye Akunnungu kuti agosekwe kweleko, kwa moŵa elufu moja mia mbili ni sitini. 7 Nipele, kwaliji ni ngondo kwini. Che Mikaeli, katumetume jwankulu jwa kwini ni achikatumetume achinjakwe ŵa kwini ŵamenyene ni lijoka lila, lijoka lila pampepe ni ŵakutumichila ŵakwe lyamenyene nawo. 8 Nambo lijoka lila ni ŵakutumichila ŵakwe ŵaputikwe, nipele ŵatopolekwe kwini. 9 Lijoka lyalikulungwa lila, lyaponyekwe paasa. Lyele ni lijoka lya kalakala lyalikuwilanjikwa Jwachigongomalo pane Shetani, jwakwalambusya wāndu ŵa chilambo chose. Jwaponyekwe pachilambo, pampepe ni ŵakutumichila ŵakwe wose. 10 Nipele napilikene liloŵe lyalikulungwa kwini lichiŵi, “Sambano ukulupusyo wa Akunnungu uiche! Sambano ukulupusyo uiche ni machili ni umwenye wa Akunnungu ŵetu ni ulamusi wa Kilisito jwasagulikwe aŵe Jwakuwombola! Pakuŵa ajula jwakwaŵechetela achalongo achinjetu paujo pa Akunnungu aponyekwe paasi. Jwelejo akwaŵechetela muusi ni chilo. 11 Achalongo achinjetu wo wāmpundile Shetani kwa machili ga miŵa ja Mwanangondolo ni kwa kwasalila wāndu ŵane umboni nkati chikulupi chao ku Che Yesu. Nganaunonyela umi wao, ŵaliji chile kuŵosya mpaka kuwa. 12 Kwayele, nsengwe mmwe kwini ni wose ŵakutama mwelelo. Nambo, ulaje kwa chilambo ni bahali, pakuŵa libili antuluchile ali ni lutumbilo lwalikulungwa, pakuŵa akumanyilila kuti gaasigalile moŵa kanandipe.” 13 Lijoka lya palyaimanyilile kuti liponyekwe paasi pa chilambo, lyatandite kummutusya jwankongwe juŵambeleche mwanache jwannume jula. 14 Nambo jwankongwe jula ŵapegwile mapapiko gaŵili nti ga kapungu jwankulungwa, kuti akombole kuguluka mpaka mwiipululu, kwiuto kuchagosekwe uchenene, kuti agosekwe kwa yaka itatu ni miesi sita, kwati lijoka lila ngalikombola kwika. 15 Ni lyele lijoka lyakopwesye meesi gamajini kutyochela mu kang'wa mwakwe mpela lusulo, kuti gankumbe jwankongwe jo. 16 Nambo litaka lyankamwisye jwankongwe jo, litaka lyaanukwiche mpela kang'wa ni kugamila meesi gagakopweche nkang'wa mwa lijoka. 17 Lijoka lyantumbilile jwankongwe jula, lyajawile kukumenyana ni iŵelesi ine ya jwankongwe jo, yaani ŵakugajitichisya makanyo ga Akunnungu ni ŵakuukamulichisya umboni nkati usyene wausasile Che Yesu.

13 Ni lijoka lila lyajimi mmbwani mwa bahali. Nipele nachiweni chinyama chachikali chili nkukopoka mu bahali, chana mitwe saba ni misengo likumi ni pachanya pa kila msengo pana chindu mpela singwa. Ni pachanya pa jele mitwe paliji ni meena ga kwatukana Akunnungu. 2 Ni chinyama chachikali chinachiweni cho chalandene ni chisuŵi, ni sajo syakwe chisau chisuŵi ni kang'wa jakwe chisau kang'wa ja lisimba. Lijoka lya lyachipele chinyama chachikali chila machili gakwe ni chitengu cha ulamusi ni ukombole waujini. 3 Ntwe umo wa chinyama chachikali chila waoneche kuti waulele liŵanga lyakogoya nnope lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga, nambo liŵanga lyakogoya lya lyaliji lilyamile. Wāndu wose ŵa pachilambo ŵachisimosile chinyama cho ni kuchikuya. 4 Wāndu wose ŵailambile lijoka lila ligongo lyachipele chinyama chachikali ukombole wakwe. Nombe ŵachipopelele chinyama achitiji, “Ana ŵaani ŵakulandana ni chinyama chi? Ana

ŵaani ŵakukombola kumenyana nacho?” 5 Nipele chinyama chachikali chila chapegwile ukombole wa kuŵecheta maloŵe ga kuligamba ni ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chapegwile ulamusi wa kupanganya masengo kwa miesi alobaini na mbili. 6 Nombe chinyama chachikali chila chatandite kwatukana Akunnungu ni kulitukana liina lyao ni liuto lyakutama Akunnungu ni wose ŵakutama kwini. 7 Sooni chapegwile machili ga kumenyana ngondo ni wāndu ŵa Akunnungu ni kwapunda. Ŵapegwile ulamusi wa kwatawala wāndu ŵa ngosyo ni kila chiŵecheto ni kila chilambo ni kila mitundu. 8 Ni wāndu wose ŵakutama mu chilambo chaachipopelele chinyama chachikali cho, ikaŵe ŵeŵala pe ŵaŵalembekwe meena gao chitandilile kupagwa kwa chilambo mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo juŵaulajikwe. 9 “Ŵakwete mapikanilo, apikane! 10 Liŵaga mundu akusachilwa kujigalikwa migole chajigalikwa migole. Liŵaga mundu akusachilwa aulajikwe ni lipanga chaulajikwe ni lipanga. Kwa yele wāndu ŵa Akunnungu akusachilwa aŵeje ni upiliu ni chikulupi.” 11 Nipele nachiweni chinyama chine chachikali chili nkukopoka mu lisi. Chakwete misengo jiŵili jati mpela ja ngondolo ni chaŵechete mpela lijoka lyekulungwa lila. 12 Chinyama cho chaliji ni ukombole wemalile kutyochela kwa chinyama cha ndanda ni wautumiye ukombole ula paujo pa chinyama. Nombecho kwa machili ŵaatendaga wāndu ŵa chilambo chose achipopelele achila chinyama chandanda chichaliji ni liŵanga lyakogoya lilyalamile. 13 Nipele, chinyama chachikali chaaŵili chatesile imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa wāndu namose kuutenda mooto utuluche pachilambo kutyochela kwini. 14 Kwa ukombole ŵapegwile wa kutendekanya imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa chinyama chandanda. Walyungesye wāndu wakutama pachilambo kwakwasalila akolosye chinyago chakulandana ni chinyama chichaliji ni liŵanga lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga ni kulama chila kuti achichimbichisye. 15 Chinyama chaaŵili chila chapegwile machili ga kuchitaga mbumu ja umi chinyago cha chinyama cha ndanda kuti chikombole kuŵecheta ni kwaulaga wāndu wose ŵangakuchipopelele chinyago cho. 16 Nombe ŵaakanganichisye wāndu wose, achanandi ni achakulungwa, ŵachipanje ni ŵakulaga, ŵanganawā achikapolo ni achikapolo, kuti atajikwe chimanyisyo pa nkono wao wa kundyo pane ku meeso kwao. 17 Ŵakanyisye akapagwa mundu jwalijose juchasume pane kusumisa chindu chachili chose akaŵe jwakwete chimanyisyo, yaani liina lya chinyama chila pane ŵalanjikwe wa liina lyakwe. 18 Pelepa pakusachilwa lunda! Jwakwete umanyilisi akukombola kuŵalanga ŵalanje wa chele chinyama, pakuŵa namba jo jili liina lya mundu jumpepe. Syele namba sili mia sita, sitini na sita.

14 Nipele namweni Mwanangondolo ali ajimi pachikwesya cha Sayuni. Pampepe najo paliji ni wāndu laki moja ni elufu alobaini na nne ŵaŵalembekwe pa usyo pao liina lya mwanangondolo ni liina lya Atatiŵe. 2 Nipele napilikene liloŵe kutyochela kwini, liloŵe lyaliji mpela lya meesi gamajini ni mpela liloŵe lya chilindimo chachikulungwa. Ni lyele liloŵe linalipikene lyaliji mpela maloŵe ga wāndu ŵakutyalala ching'wenyeng'wenye achigombaga ing'wenyeng'wenye yao. 3

Wajimbaga lujimbo lwa sambano paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Ni ngapagwa juwakombwele kulijiganya lwele lujimbo akaŵe wāndu mia moja alobaini na nne elufu wāwawombolekwe mchilambo. **4** Wēle wāndu ni wēlewo wānganalusakasya kwa kugona ni achakongwe, nombewo ali wākusalala paujo pa Akunnungu. Aŵa ni wākunkuya Mwanangondolo mwakwaula mose. Wēle wāwombolekwe pasikati ja wāndu wājini, kuti aŵe mpela sadaka ja milimbu jajikutyochekwa kwa Akunnungu ni kwa Mwanangondolo. **5** Wēlewo ngakukombola kuwēcheta unami kose, nganakola magawemo gali gose. **6** Sooni namweni katumetume jwa kwini jwine ali nkuguluka mwinani, jwana Ngani Jambone ja Akunnungu moŵa gose pangali mbesi, alalichile kwa wāndu wose wākutama mchilambo ni kwa ilambo yose ni kwa ngosyo syose ni iŵecheto yose ni kwa mitundu jose. (aïōnios g166) **7** Nombewo wāwēchete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mwajogope Akunnungu ni kwakusya! Pakuŵa katema ka kwalamula wāndu kaiche. Mwapopelele wēlewo pe wākupangenyē Kwini ni chilambo ni bahali ni isima ya meesi.” **8** Katumetume jwa kwini jwaawili wānkuyi ajula jwaandanda nikuti, “Agwile, Babeli jwankulu agwile, Babeli juwapele wāndu wā ilambo yose ang’we divai jakwe. Divai jakwe ja kuchinyela chikululu.” **9** Iyoyo katumetume jwa kwini jwaatatu wākuyi wēle wāwili achiwēchetaga kwa liloŵe lyekulungwa, “Mundu jwajijose jwakuchipopelela chinyama pane chinyago chakwe ni kukunda kutajikwa chimanyisyo pa usyo pakwe pane mu nkono wakwe, **10** chang’we divai ja lutumbilo lwa Akunnungu jajitajikwe mu chikombe cha lutumbilo lwao ni jangawanganya ni meesi. Mundu ju chasauswe munkati mwa maganga ga baluti gagakuulika paujo pa Achikatumetume wā kwini wāswele ni paujo pa Mwanangondolo. **11** Lyoya mooto waukwasausya chilikwele kwini moŵa gose pangali mbesi. Wāwachipopelele chinyama chachikali ni chinyago chakwe ni kutajikwa chimanyisyo cha liina lyakwe, ngaapumulila muusi ni chilo.” (aïōn g165) **12** Kwa yele, wāndu wā Akunnungu wākugakamulisya makanyo ga Akunnungu ni kunkulupilila Che Yesu akusachilwa kola upiliu. **13** Nipele, napilikene liloŵe kutyochela kwini lichiiti, “Nembe yelei: akwete upile wāndu wakuwa sambano ali pamo ni Ambuje.” Nombe Mbumu akuti, “Elo! Chapumulile kutyochela mmasausyo gao, ni chapegwe ntulilo kwa aila yaitesile.” **14** Nipele, naliwini liunde lyeswela ni pa liunde po paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu. Ali awete chindu mpela singwa cha sahabu mu ntwe wakwe ni mu nkono wakwe ali akamulile chikwakwa chakutema. **15** Iyoyo katumetume jwa kwini jwine wākopochele mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwini ni liloŵe lyekulungwa ni kunsalila juwatemi mwiunde jula kuti, “Njigale chikwakwa chenu nkagungule magungulo, pakuŵa katema ka magungulo kaiche ni magungulo ga chilambo gakomele.” **16** Nipele juwatemi penani liunde jula, wachisyungwisye chikwakwa pa chilambo ni kugungula magungulo. **17** Sooni wākopochele katumetume jwa kwini jwine mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwini, nombejo iyoyo ali akamwile chikwakwa chakutema. **18** Katumetume jwa kwini jwine wākopweche pa chilisa, jwelejo ni jwali ni ulamusi wa pa mooto, ni wānsalile juwakwete chikwakwa chakutema jula kwa

liloŵe lyekulungwa, “Nomwe ntolē chikwakwa chenu chakutema, nakakete mikungu ja sabibu ja chilambo, pakuŵa sabibu syakwe sijiwile.” **19** Katumetume jwa kwini jula wachisyungwisye chikwakwa chakwe pa chilambo, wakatile mikungu ja sabibu sya chilambo, wāsitasile mu chombo chakuminyila divai ja lutumbilo lwa Akunnungu. **20** Sabibu sila syaminyikwe peuto pa kuminyila divai papali paasa musi. Ni divai jakopweche peuto pa kuminyila ni ugumbale wakwe waliji mpela mita siwili ni uleu wakwe waliji mpela wa falasi, waliji kilomita mia tatu.

15 Nipele nachiwini chimanyisyo chine kwini, chachikulungwa ni chakusimonjeka. Paliji ni achikatumetume wā kwini saba wāna iputiko saba yakumalichisya, pakuŵa mu yeleyo lutumbilo lwa Akunnungu lumalile. **2** Nipele nachiwini chindu mpela bahali jajikolochekwe ni lindala, chachiwanganyiche ni mooto. Sooni naweni wāndu wāwachipundile chinyama ni chinyago chakwe, ni liina lyakwe likumanyika kwa namba jila. Wēle wāndu wājimi mungulugulu bahali jajikolochekwe ni lindala ali akamulile ing’wenyeng’wenye iŵapegwile ni Akunnungu. **3** Wajimbaga lujimbo lu che Musa, jwakutumichila jwa Akunnungu ni lujimbo lwa Mwanangondolo achiiti, “Ambuje Akunnungu wā Ukombole wose, ntesile indu yekulungwa ni yakusimonjeka nnope! Alakwe Mwenye jwa ilambo yose, matala genu gali gagoloka ni ga usyene! **4** Ambuje, ana wāani jwangakunjogopa, wāani jwangakulikusya liina lyenu? Pakuŵa alakwe jikape ndi wāswele. Wāndu wose wā ilambo chachika ni kumpopelela, pakuŵa masengo genu gambone gaanukilikwe kwa wāndu wose.” **5** Pakumala yelei, nipele najiwini Nyuumba ja Akunnungu kwini jjugulikwe ni munkati mwakwe mwana lisakasa lya umboni wasyene. **6** Aŵala achikatumetume wā kwini saba wāwakwete iputiko saba, wākopweche pa Nyuumba ja Akunnungu jila ali awete iwalo yeswela yakunyesima ni nkanda wa sahabu pa mitima jao. **7** Ni jumo jwa wēle wāpanganyikwe wājumi ncheche wapele achikatumetume wā kwini saba mbale saba saba saba sahabu syasigumbule lutumbilo lwa Akunnungu, wāali wājumi moŵa gose pangali mbesi. (aïōn g165) **8** Nyuumba ja Akunnungu jagumbele lyoya lyalikopweche mu ukulu wa Akunnungu ni machili jakwe. Nganapagwa mundu juwakombwele kwini jila mu Nyuumba jila mpaka payamasile iputiko saba ya achikatumetume wā kwini saba wāla.

16 Nipele napilikene liloŵe lyekulungwa kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu lili nkwasalila achikatumetume wā kwini saba, “Njaule nkajitile pachilambo mbale saba saba lutumbilo lwa Akunnungu.” **2** Nipele katumetume jwaandanda wājawile ni kwita mbale jakwe pachanya chilambo. Nombe yatyochele ipute ya koogoya ni ya kupeteka nnope pa wāndu wāwakwete chimanyisyo cha chinyama ni wāwachipopelele chinyago chakwe. **3** Ni katumetume jwaawili wajitile mbale jakwe mu bahali. Nombe meesi gasandwiche ni kuŵa mpela miasi ja mundu jwawile ni yepanganyikwe yose yejumi yaili mu bahali yawile. **4** Ni katumetume jwaatatu wajitile mbale jakwe mu sulo ni mu iliŵa ya meesi, nombeyo yasandwiche miasi. **5** Nampikene katumetume jwa kwini jwakwimilila meesi ali nkusala, “Alakwe Wāswele, wāni, ni jumwaliji! Alakwe kwanti nyi nkulamula yaikuti

kuwajilwa. 6 Pakuwa wajitile miasi ja wandu wa Akunnungu ni wakulondola, nomwe mwapele miasi ang'we. Chelecho ni chawajilwe kupochela!" 7 Sooni napilikene liloŵe lyatyochele pa chilisa lili nkusala, "Eloo, Ambuje Akunnungu wa Ukombole wose! Kulamula kwenu kuli kusyene ni kwa chigolochelo." 8 Nipele katumetume jwa kwini jwa ncheche wajitile mbale jakwe pa lyuwa, ni lyuwa lyapegwile machili ga kwajocha wandu kwa mooto wakwe. 9 Nombe wandu wajochekwe ni mooto, sooni wantukene Akunnungu waali ni ulamusi pa iputiko yose. Nambo nganasaka galalauka ni kuleka sambani ni kwakusya Akunnungu. 10 Nipele katumetume jwa kwini jwa nsano wajitile mbale jakwe pa chitengu cha umwenye cha chinyama chachikali chila. Umwenye wakwe watajikwe chipi ni wandu watandite kulilumanya ndimi syao ligongo lya kupoteka. 11 Ni wantukene Akunnungu wa kwini jwa ligongo lya kupotekwa kwao ni ipute yao. Nambo nganagalauka ni kuleka sambani sya ipanganyo yao yawamba. 12 Nipele katumetume jwa kwini jwa sita wajitile mbale jakwe pa lusulo lwekulungwa lwalukuwilanjikwa Efulati. Meesi gakwe gajumwile, kuti litendekwe litala ligongo lya Mamwenye kutyochele kungopochelo lyuwa. 13 Nipele nagaweni masoka gatau gagali mpela moola, gali nkukopoka nkang'wa mwa lijoka lyekulungwa ni nkang'wa mwa chinyama chachikali chila ni nkang'wa mwa jwakulondola jwa unami. 14 Gele gali masoka gagakupanganya imanyisyo. Nombego ni gagakwaula kwa mamwenye wa pachilambo chose ni kwasonganganya pamo ku ngondo pa lyuwa lyekulungwa lya Akunnungu wa Ukombole wose. 15 "Mpikane! Une ngwika mpela jwa wiyi! Akwete upile jwelejo jwali chile ali awete iwalo yakwe kuti akajenda matakope akuno ni akunokuno ni kwaseka ni wandu pachywaone ali nkwenda matakope." 16 Nipele masoka gala gaasanganyeye mamwenye peuto papakuwilanjikwa kwa Chiebulania Halimagedoni. 17 Nombe katumetume jwa kwini jwa saba wajitile mbale jakwe mwinani. Liloŵe lyekulungwa lyapikaniche kutyochele pa chitengu cha umwenye mu nyumba ja Akunnungu lili nkusala, "Teendekwe!" 18 Nipele kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemese chachikulungwa cha chilambo. Chindendemese cho chajili chakogoya kwannope, ni chinganichityochele chitandile Akunnungu pawangumbile mundu. 19 Nipele musu waukulungwa ula wagawanyiche mbande situ, ni misi ja ilambo yose jagumulikwe. Akunnungu nganauliwalila Babeli musu waukulungwa. Wauung'wesisyeye chikombe cha divai ja lutumbilo lwao lwalukulu. 20 Lumba yose yapotele ni ikwesya nganiwoneka sooni. 21 Nombe janyele ula ja maganga gamakulungwa gagali ni chisilo, kila liganga kilo hansini ni kwaputa wandu. Nombewo wantukene Akunnungu ligongo chiputiko cha ula jila chajili chekulungwa nnope.

17 Nipele jumo jwa achikatumetume saba wa kwini jwajiliji ni mbale saba waiche ni kuusalila, "Njise akuno, chinannosye kulumulikwa kwa jwankongwe jwachigwagwa jula, musu watawikwe pa meesi gamajinji. 2 Mamwenye wa mchilambo watesile nawo chikululu, nombe wakutama mchilambo akolelwe divai ja chigwagwa chakwe." 3 Nipele Mbumu jwa Akunnungu wanyigele ni katumetume wanongwesye mpaka mwilambo. Kweleko nammweni jwankongwe ali atemi

pa chinyama chechejeu chegumbale meena ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chajili ni mitwe saba ni misengo likumi. 4 Ni jwankongwe jula wawete chiwalo cha sambalau ni chechejeu, walisalesye ni indu yekolochekwe kwa sahabu ni maganga ga ndalama ni lulu. Nombejo wakumulile chikombe cha sahabu mu nkono wakwe, chachigumbele indu yaikuchima ni isambo ya usakwa wa chikululu chakwe. 5 Nombewo walembekwe pa usyo wakwe liina lyanchitemela, "Babeli, musu waukulungwa, achikulugwe wa wachigwagwa ni wa yose yaikuchima pachilambo." 6 Nammweni jwankongwe jo ali akolelwe miasi ja wandu wa Akunnungu ni miasi ja wandu wawaulegwe kwa ligongo lya kwasaila wandu umboni wa ngani ji Che Yesu. Panammweni nasimosile nnope. 7 Nambo katumetume jwa kwini jula wamusisyeye une, "Ligongochi nkusimonga? Chinansalile indu yaisisiche ya jwankongwe jwatemi pachanya pa chinyama chachikwete mitwe saba ni misengo kumi. 8 Chinyama chachikali chimwachiwani chila chachijumi kundanda, sambano chiwile. Nambo pachiwandi chakopoche mu Lisimbo lyangali mbesi nambo chajonanjikwe. Wandu wakutama pa chilambo chasimonje, elo, wandu wose wanganalembekwa meena gao mu chitabu cha umi chitandile kupagwa chilambo, chasimonje kuchiwona chinyama chichajili chachijumi kundanda, ni kuwa nambo sambano chikukopochela sooni. (Abyssos g12) 9 "Pele lukusachilwa lunda ni umanyilisi. Jele mitwe saba jo, gali matumbi saba gaakutama jwankongwe pachanya pakwe. Jele mitwe saba jo jili mamwenye saba. 10 Pasikati ja wele mamwenye saba wo, mamwenye nsano amasile kuwa, jumo akulongosya ni jwine nganawe kwika, nambo pachache po chalongosye kwa katema kakajipi. 11 Ni chinyama chachikali chichajili chachijumi kalakala, nambo sambano nganichikola umi sooni, ali mwenye jwa nane. Ni jwelejo ali jumo jwa awala saba, nombejo chaulajikwe. 12 "Ni misengo kumi jimwajiwani jili, ali mamwenye kumi wanganatande kutawala. Nambo chapegwe ulamusi wa kulongosya kwa katema kamo pe pamo ni chinyama chila. 13 Wose kumi chajilane nombewo chachimpa chinyama machili gao ni ulamusi wao wose wa kwatawala wandu. 14 Chamenyane ni Mwanangondolo, nambo Mwanangondolo pamo ni awala wawaawilasile ni kwasagula waali wakukulupilichika, chiwapunde ligongo jwele ali Ambuje jwa achambuje ni Mwenye jwa mamwenye." 15 Nipele katumetume jwa kwini jwa wasalile une, "Meesi gamwagaweni pepala pawatemi jwachigwagwa jula, jili mipingo ja kila ngosyo ni kila chilambo ni kila chiwecheto ni kila mitundu. 16 Misengo kumi jimwajiwani ni chinyama chila, chiwachime jwakulawala. Chiwasumule yose yalinayo ni kwaleka makonope, chaalye nyama ja chiulu chakwe ni kwatinisya kwa mooto. 17 Pakuwa Akunnungu watasile mmitima jao achila chakuchisaka kuti chitendekwe kuti ajilane achinsyene pe kuchipa chinyama chila ulamusi wakulongosya, mpaka pele malowe ga Akunnungu pachigamalile. 18 "Ni jwankongwe jumwambweni jula uli musu waukulungwa waukwalamula mamwenye wa pachilambo."

18 Pakumala yeleyo nammweni katumetume jwa kwini jwine achitulukaga kutyochele kwini, akwete ulamusi wekulungwa, ni kung'alima kwakwe chilambo chang'alime.

2 Nipele wanyanyisye kwa machili aчитiji, "Ugwile, Babeli musi wekulungwa ugwile, utendekwe pakutama masoka ni mbumu sili syose syausakwa, utendekwe pakutama ijuni yose ya usakwa ni yaikuchima. 3 Pakuwa wandu wa ilambo yose wakolelwe divai jakalipa ja chigwagwa cho. Nombe mamwenye wa pachilambo watesile najo chikululu. Nombe wandu wa malonda wa pachilambo wapatile ipanje kutyochela ni machili ga tama jakwe ja kusaka kulisengwasya kwannope." 4 Nipele napilikene lilo we line kutyochela kwini lichtigiji "Nkopoche kukwakwe wandu wangu! Nkawa chindu chimo mu sambu syakwe; Ntakopochela iputo yakwe. 5 Pakuwa sambu syakwe sionjikene mpaka kwini, ni Akunnungu aikumbuchile ilewo yakwe. 6 Chimwatendele ilaila mpela iwatesile kwa wanyamwe, mwauchisye kawili kwa aila iwaten dele wane. Ngumbasye chikombe chakwe kawili chakung'wa chakalipa, mpela iwatele pakungumbalichisya mmwe. 7 Mwape masausyo ni ipetesi malinga ni mwakulikusya ni kulipokasya kwakwe kwannope. Pakuwa akuwecheta muntima mwakwe, 'Ngutawala nti mwenye jwankongwe! Nginima jwambwililwe ni jwannume, Une ngasasupuka namose kanandi' 8 Kwa ligongo lyo iputiko yakwe tiche pa lyuwa limo pelyo, chiwa ni kusupuka ni sala. Kupunda ni gelego chajochekwe pa mooto pakuwa Ambuje Akunnungu wakwalamula wo, akwete machili." 9 Ni mamwenye wa pa chilambo wawatesile najo chigwagwa ni kupoka pampepe najo chalile ni kwalilila kwa malumbo pachaliwone lyosi lya kutinika kwakwe. 10 Chajime kwakutali pakugajogopa masausyo gakwe, aчитiji, "Chanasa, chanasa kukwenu Babeli musi wekulungwa ni wauli ni machili! Pakuwa kwa katema kamo pe kulamulikwa kwenu kuiche!" 11 Wa malonda wa pachilambo chalile ni kusupuka ligongo ngapagwa mundu jwakusuma malonda gao sooni, 12 ngapagwa sooni jwakusuma malonda ga sahabu ni feza ni maganga gandalama jajikulungwa ni lulu ni iwalo yeswela ni iwalo ya sambalau ni iwalo ya halili ni iwalo yechejeu, itela yose yakununjila uchenene, ni yoombo yose yekolochekwe ni misengo ja ndembo ni yose yesepewe mu itela ya ndalama jajikulungwa, ni yoombo yose ya shaba ni ya chisyano ni yombo ya malumalu, 13 ni mdalasinini ni iliki ni ubani ni mauta gambone ni divai ni mauta ga seituni ni utandi wambone ni ngano ni ng'ombe ni ngondolo ni falasi ni mutuka ja kukwekwelemya ni falasi ni achikapolo namose umi wa wandu. 14 Wandu wa malonda wala wansalile jwankongwe jula, "Indu yose ya kusalala imwasakaga mme nayo isowile, ni chipanje ni kulapikwa kummutwiche ni ngannyiwona sooni ng'o." 15 Wandu wa malonda wawasichile ni jwelejo musi ula, chajime kwakutalika kwaligongo lya kogopa masausyo gakwe gakaika kwasimana ni wanyawo. 16 Chalile ni kulila kwamalumbo aчитiji, "Chanasa! Chanasa kwa au musi wekulungwa wu. Wasyo welele kuwala iwalo yeswela, ni ya sambalau ni yechejeu ni kulilemba kwa indu yaikolochekwe kwa sahabu ni indu yekolochekwe kwa maganga ga ndalama jajikulungwa ni kuwala lulu! 17 Kwa katema kamo pe ipanje yejinji yanti jeji namuna ji jjonasiche." Wakusilongosya meli ni wakwenda mu bahali ni wakupanganya masengo mu meli ni wandu wose wakutenda malonda kwa litala lya bahali wajimi kwakutalika. 18 Waliwani lyosi lya musi wo ni kuti, "Ngapagwa kose musi wekulungwa mpela musi wu." 19 Walitasilile luundu pa

mitwe jao kulosya kulilasika kwao, walisile kwa lilo we ni kulila kwa malumbo aчитiji "Kulaga! Kulaga kwa musi wekulungwa! Musi wati wose wala ni ngalawa syasikulungwa syasikwenda mmeesi wasichile kutyochela ni ipanje yakwe yejinji. Nambo kwa katema kamo pe usoyesye indu yose." 20 Nsangalale mmwe kwini! Nsangalale wanyamwe wandu wa Akunnungu pamo ni achinduna ni wakulondola wa Akunnungu! Kwaligongo lya indu yaikopochele mmusi ula, pakuwa Akunnungu aulamwile kwa ligongo lya ipanganyo yampanganichisye wanyamwe! 21 Nipele katumetume jwa kwini jwali ni machili wanyakwile lisyago, waliponyisye mu bahali aчитiji, "Kwanti iyini musi wa Babeli ni uchijile pakugumulikwa kusyene ni ngasiuwoneka sooni. 22 Namose lilo we lya wandu wakwimba ni lilo we lya ing'wenyeng'wenye ni wakugomba ipeeta ni wakugomba mapenga ngasilipikanika sooni mwenumwe ng'o. Nombe fundi jwa masengo gagali gose ngasaoneka mwenumwe sooni ng'o namose lisegwe lya lisyago ngasilipikanika mwenumwe sooni ng'o. 23 Namose lilanguka lya lumuli ngasilumulika sooni mwenumwe ng'o. Lilo we lya mlombela ni jwakulombwa ngasilipikanika sooni kukwenu ng'o. Wamalonda wenu waliji ni machili pachilambo ni usa wi wenu walungasisye wandu wose wa chilambo." 24 Wele musi wa Babeli walamulikwe kwa ligongo mu nkati mwakwe jawoneche miasi ja wakulondola wa Akunnungu ni wandu wa Akunnungu ni miasi ja awala wose wawaulajikwe pachilambo.

19 Pagamasile gelego napilikene lilo we kutyochela kwini mpela lilo we lyekulungwa lya mpingo wa wandu wajinji lichtigiji, "Alapikwe Akunnungu! Ukulupusyo ni ukulu ni machili ili ya Akunnungu wetu. 2 Ulamusi wakwe uli wa usyene ni wagoloka. Anlamwile jwankongwe jwachigwagwa jwakumanyika nnope, juwachinyenjele chilambo ni chikululu chao. Akunnungu annagasisye kwaligongo lya kwaulaga wakutumichila wao!" 3 Nombewo kaa wili watite, "Alapikwe Akunnungu! Lyosi lya mooto waututinisya musi ula likukwela mwinani mo wa gose pangali mbesi!" (aion g165) 4 Ni achakulungwa ishilini na nne wala ni yepanganyikwe yejimi ncheche waligwisisye manguku ni kwapopelela Akunnungu wakutama pa chitengu cha umwenye. Watite, "Eloo! Alapikwe Akunnungu!" 5 Nipele lilo we yakopochele pa chitengu cha umwenye lichtigiji, "Mwalape Akunnungu wetu mwanya achikapolo wakwe wose, wanyamwe wankwajogopa welewo, achakulungwa ni achanandi!" 6 Nipele napilikene lilo we mpela lilo we lya mpingo wa wandu wajinji sooni mpela ila lilo we lya meesi gamanjini gagakwilima ni sooni mpela ila lilo we lya ilindimo ichtigiji, "Alapikwe Akunnungu! Pakuwa Ambuje Akunnungu wetu, wa Ukombole wose ali Mwenye. 7 Ayaga tusengwe ni kusangalala, twakusye Akunnungu kwa ukulu wakwe, pakuwa ulombela wa Mwanangondolo uiche ni mwali jwaulombela ali chile. 8 Mwali jwaulombela jo akundikwe kuwala chivalo chachikunyesima nnope." Pakuwa chivalo chachikunyesima cho gali masengo gambone ga wandu wa Akunnungu. 9 Pelepo katumetume jwa kwini wansalile une, "Nembe gelega: Akwete upile welewo wawilanjikwe ku chakulya cha ulombela wa Mwanangondolo." Wasalile sooni, "Agaga gali malowe ga usyene ga Akunnungu. 10

None naligwisise manguku paujo pa makongolo gakwe kuti naapepelele.” Nambo wasalile, “Ngasintenda yeleyo, uneji ndili jwakutumichila jwa Akunnungu mpela mmwe ni mpela achinjenu wakuukulupila umboni nkati usyene uwaunukwile Che Yesu. Usyene uwaunukwile Che Yesu wo ukutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu jwakwakamuchisya wandu kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu.” **11** Pelepo nakuweni kwini kweuguche, nombeko kwana falasi jwanswela. Ni jwakwesile pachanya pakwe akuwilanjikwa Jwakukulupilichika ni Jwausyene, sooni akwalamula wandu ni kumenyana ngondo kwa litala lyambone paujo pa Akunnungu. **12** Meeso gao galiji mpela lilamba lya mooto, ni pantwe pao wawete indu yejini mpela singwa sya chimwenye. Akwete liina lyalembekwe lyangakulimanyilila jwina akaawe asyene wo. **13** Wawasile chiwalo chetowelele mmiasi, ni liina lyao likuwilanjikwa, “Lilowe lya Akunnungu.” **14** Ni mipingo ja wandu wangondo wa kwini jankuyiye jichikwelaga falasi waswela ni kuwala iwalo yakunesima nnope. **15** Ni mu kang'wa mwao likutyochela lipanga lyakutema kuti wapute wandu wa ilambo yose. Nombejo chalongosye kwa nkongojo wa chisyano. Nombejo chiwakanasanye wandu nti mundu jwakuminya sabibu peuto pakuminyila divai ja lutumbilo lwekulu lwa Akunnungu waali ni Ukombole. **16** Mu chakuwala chakwe ni mchiiga chakwe lilembekwe liina lyalikuti “Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje jwa achambuje.” **17** Nipele nammweni katumetume jwa kwini ali ajimi pa lyuwa. Wanyanyisye ni kuisalila ijuni yose iyagulukaga mwini, “Njise! Ni kusongangana pamo ku chakulya chachikulu cha Akunnungu. **18** Njise kunye ilu ya mamwenye ni ya achakulu wa ngondo ni ya wandu wa machili ni ya falasi ni wakukwela falasi wao, njise kundye ilu ya wandu wose wanganatawikwa ni achikapolo, wakuchimbichikwa ni wangakuchimbichikwa.” **19** Nipele nachiwini chinyama pamo ni mamwenye wa mchilambo ni wandu wao wa ngondo ali asongangene pamo kuti amenyane ni juwatemi pa falasi jwanswela pamo ni wandu wa ngondo wakwe. **20** Nambo chinyama chila chakamwilwe pamo ni jwakulondola jwa unami juwapangenyeye imanyisyo peuto pa wanyawo. Kwayele imanyisyo yo yalyungesye wandu wawaliji ni alama ja chinyama chila ni kuchipopelela chinyago chakwe. Chinyama chila ni jwakulondola jwa unami, wose wawili waponyekwe ali wajumi mu litanda lya mooto lyaligumbele maganga ga baluti gagakukolela. (Limnē Pyr g3041 g4442) **21** Wandu wa ngondo wakwe waulajikwe ni lipanga lilyatysile nkang'wa mwa juwatemi pa falasi jwanswela. Ni ijuni yose yajikwite kwa minou ja awala wawaulajikwe.

20 Nipele nammweni katumetume jwa kwini achiikaga kutyochela kwini mu nkono wakwe akamulile chiuguilo cha Lisimbo lyangali mbesi pamo ni unyolo wekulungwa. (Abyssos g12) **2** Walikamwile lijoka, alila lijoka lya kalakala lyalikuwilanjikwa Jwachigongomalo pane Shetani ni kulitawa minyolo kwa yaka elufu moja. **3** Katumetume jwa kwini waliponyele lijoka mu Lisimbo lyangali mbesi, waugele nngano wa kwinjilila kweleko ni wawisile chimatilo kuti akakombola sooni kwaluyungasya wandu wa ilambo mpaka pachimale yaka elufu moja. Nambo pachimale yele yaka chasachilwe kugopolekwa

soonni kwa katema kakajipi. (Abyssos g12) **4** Nipele naiweni itengu ya umwenye ni wandu watemi mwelemo, wele wandu wapewile ukombole wa kulamula. Nasiweni mbumu sya wandu wawakatikwe mitwe ligongo waliji nkwasalila wandu wane umboni wa ngani ji Che Yesu ni kulichila Lilowe lya Akunnungu. Awawa nganachipopelela chinyama ni chinyago chakwe atamuno nganatagwa chimanyililo pa usyo pao namose mmakono gao. Soonni wapewilwe umi, ni watawele pamo ni Kilisito yaka elufu moja. **5** Wandu wane wawasigele mwa wawawile nganapegwa umi mpaka imalile yaka elufu moja. Aku ni kusyuka kwaandanda. **6** Akwetenje upile, sooni mmbaya kukwawo wandu wose wa Akunnungu awala waali nkusyuka kwaandanda ku. Chiwa chawili ngachikola machili pachanya pao, chawile wambopesi wa Akunnungu ni wa Kilisito, nombewo chalongosye pamo nawo nti mamwenye kwa yaka elufu moja. **7** Katema pachimalile yaka elufu moja, Shetani chaugulikwe mkutawikwa kwakwe. **8** Nombejo pachakopoche chatande kwalambusya wandu wapwilingene kila mbande ja pachilambo, wandu wo akuwilanjikwa Gogi ni Magogi. Shetani chiwasonganganye pamo kwalingongo lya ngondo. Nombewo chawile achajini mpela nsanga wa kumbwani. **9** Wapite mchilambo chose, walisyungwile likambi lya wandu wa Akunnungu ni musi waunonyelwe ni Akunnungu. Nambo watulwiche mooto kutyochela kwini ni kwatinisya. **10** Nipele, Jwaulamba juwalambusyaga wandu jula waponyekwe mu litanda lya maganga ga baluti gagakukolela, ni mwelemo mwana chinyama chachikali ni jwakulondola jwa unami, ni wose chasauswe muusi ni chilo, mowa gose pangali mbesi. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Nipele nachiwini chitengu cha umwenye chachikulungwa cheswela ni ajula juwatemi pa chitengu cho. Kwini ni chilambo yatysile paujo pao ni nganilipagwa liuto kwa ligongo lyao. **12** None naweni wandu wawaliji awile achakulungwa ni achanandi ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye, ni itabu ili iugulikwe. Ni chitabu chiine chaugulikwe chele ni chitabu cha umi. Wandu wawaliji awile walamulikwe malinga ni ipanganyo yao, mpela yaitite kulembekwa mu itabu. **13** Bahali jakopwesye wandu wawaliji awile wawaliji nkati mwakwe, chiwa ni kwiuto kwa wandu wawile kwakopwesye wandu wawaliji awile wawaliji nkati mwao. Jwalijose walamulikwe malinga ni ipanganyo yakwe. (Hadēs g86) **14** Nipele chiwa ni kwiuto kwa wandu wawile yaponyekwe mu litanda lya mooto. Lyele litanda lya mooto lya lili chiwa chawili. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) **15** Muntu jwalijose jwangawoneka liina yakwe kulembekwa mu chitabu cha umi, waponyekwe pa litanda lya mooto. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Nipele nakuweni kwini kwa sambano ni chilambo cha sambano. Pakuwa kwini kwaandanda ni chilambo cha ndanda ipiite, ni bahali nganijipagwa soonni. **2** None nauweni musi waswela, Yelusalemu ja sambano, uchitulukaga kutyochela kwini kwa Akunnungu uli uwichikwe chile, mpela mwali jwaulombela jwawichikwe chile kwa wankwakwe. **3** Napilikene lilowe lyekulungwa kutyochela pa chitengu cha umwenye lichitiji, “Nnole! Kumusi kwa Akunnungu kuli pasikati ja wandu! Nombewo chatame pasikati ja wanyawo nombe wanyawo chawile wawande wakwe. Akunnungu asyene chatame

nawo ni chaaŵe Akunnungu ŵao. 4 Ŵelewo chiŵasyule misosi jao jose. Chiwa ngachipagwa sooni, atamuno ngaipagwa ipetesi, atamuno kulila, atamuno masauko sooni, pakuŵa indu yose ya kalakala ipiite!” 5 Nipele jwakutama pa chitengu cha umwenye jula ŵaŵechete, “Nno! Yose nguipanganya ya sambano.” Sooni ŵasalile, “Nnembe indu yi, pakuŵa aga maloŵe gali gakukulupilichika ni gasyene!” 6 Nipele ŵasalile, “Gamasi! Une ndili Alufa ni Omega, yaani, Jwakuitandisya indu yose ni Jwakumalichisya indu yose. Jwakwete njota chinaape meesi ga kung’wa kutyochela mu uliŵa wa meesi ga umi pangali malipilo. 7 Juchapunde chapochele gelega, ni une chime Akunnungu jwao, nombejo chaaŵe mwanangu. 8 Nambo ŵandu ŵa woga ni ŵandu ŵangakukulupililla ni ŵandu ŵa wamba ni ŵa kuulaga ni ŵandu ŵa chigwagwa ni ŵandu ŵa usaŵi ni ŵandu ŵakuchipopelela chinyago ni ŵandu ŵa umani wose, liuto lyao lili litanda lya maganga gaakukolela mooto, chele chili chiwa chaaŵili.” (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Nipele jumo jwa achikatumetume ŵa kwinani saba jwali ni mbale saba syasigumbele iputiko saba ya mbesi ŵaiche ni kuusalila, “Njise! Ni une chinannosye mwali jwaulombela, ŵankwakwe Mwanangondolo.” 10 Nipele Mbumu jwa Akunnungu ŵanongwesye ni katumetume jwa kwinani jo ŵanyigele mpaka kuchikwesya chachileu. Ŵanosisye musi weswela yaani Yelusalemu uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu, 11 uching’alimaga kwa ukulu wa Akunnungu. Musi wo kung’alima kwakwe kukulandana ni lilanguka lya liganga lya ndalama jekulungwa lyalikuŵilanjikwa yaspi, lyalikuchenga mpela lindala. 12 Sooni musi wo waliji ni likumba lyalileu ni lyalikulungwa, lilyaliji ni minango kumi na mbili, ni kila nnango umo wagosekwe ni katumetume jwa kwinani. Ni pachanya pa kila nnango palembekwe liina limo mwa meena ga ngosyo kumi na mbili sya ŵandu ŵa ku Isiraeli. 13 Mbande syose syaliji ni minango jitatu, kulikukopoka lyuŵa kwana minango jitatu ni kumpoto kwana minango jitatu ni kulujenda kwana minango jitatu. 14 Likumba lya wele musi lyataŵikwe pachanya misingi ja maganga kumi na mbili ni pa misingi jo galembekwe meena ga achinduna kumi na mbili ŵa Mwanangondolo. 15 Katumetume jwa kwinani juŵaŵechetaga none ŵaliji ni chitela cha kupimila chachikolochekwe ni sahabu, kuti akombole kuupima musi ni minango jakwe ni makumba gakwe. 16 Nipele musi ula waliji ni mbande ncheche syakulandana, uleu ni mapana gakwe yalandene, ŵaupimile musi ula kwa chitela chakwe, uleu ni wipi ni lisusa, mpela maili elufu moja na mia tano. 17 Katumetume jwa kwinani jula ŵapimile likumba lya musi ula, lyaliji makono sitini kwa chipimo chiŵasyoŵelele ŵandu. 18 Lyele likumba lyaliji litaŵikwe kwa maganga gamachejeu ga ndalama jekulungwa gagakuŵilanjikwa yasipi ni musi usyene waliji utaŵikwe ni sahabu jambone, jajikuchenga mpela lindala. 19 Maganga ga gataŵile nsingi wa likumba lya kusyungula musi gakochekwe ni maganga ga ndalama. Nsingi waandanda wataŵikwe kwa maganga gamachejeu gagali mpela maganga ga yasipi, ni nsingi waŵili waliji wa maganga ga safilo ni nsingi waatatu wa maganga ga kalikedoni ni nsingi waancheche wa maganga ga sumalidi, 20 nsingi wa nsano waliji wa salidoni ni nsingi wa sita waliji wa akiki ni nsingi wa saba waliji wa kilisolito ni

nsingi wa nane waliji wa sabalajadi ni nsingi wa tisa waliji wa manjano ni nsingi wa kumi waliji wa kilisopiloso ni nsingi wa kumi na moja waliji wa yasinto ni nsingi wa kumi na mbili waliji wa ametisito. 21 Ni minango jajikulungwa kumi na mbili jila, kila umo wakolochekwe kwa lulu jimo. Litala lyekulungwa lya musi lyakolochekwe kwa sahabu jambone jajikuchenga mpela lindala. 22 Mmusi ula nganinajiwona Nyuumba ja Akunnungu, pakuŵa Ambuje Akunnungu ŵa Ukombole ni Mwanangondolo alinji pelepo, kwayele Nyuumba ja Akunnungu ngajikusachilwa. 23 Nipele mu musi mo ngamukusachilwa lyuŵa liŵale atamuno lwesi, pakuŵa ukulu wa Akunnungu ukwalanguchisya kwa lumuli lwakwe lwaluli Mwanangondolo. 24 Ŵandu ŵa ilambo chatame mu lyele lilanguka ni mamwenye ŵa ilambo yose chauchisye musi wo ukulu. 25 Minango jekulungwa ja musi ula ngajugalikwa kose, pakuŵa ngachipagwa chilo. 26 Ŵandu wose ŵa ilambo chaichisye ukulu ni luchimbichimbi mmusi mo. 27 Nambo chachili chose chakunyakala ngachijinjala mwelele ng’o, atamuno mundu jwalijose jwakuintendekanya yakuchima pane ya unami. Nambo chajinjile aŵala pe ŵaŵalembekwe meena gao mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo.

22 Nipele katumetume jwa kwinani ŵaanosisye lusulo lwa meesi gagakwikanago umi gagakung’alima mpela lindala, gachityochelaga pa chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni Mwanangondolo. 2 Lwele lusulo, meesi gakwe gajilimaga pa mbindikati ja litala lyalikulungwa lya musi. Mwingulugulu litanda paliji ni chitela cha umi chachikusogola isogosi mala kumi na mbili pachaka, ni masamba gakwe gali ntela wa kwalama ŵandu ŵa ilambo yose. 3 Ngapagwa chindu chachilichose chachilwesekwe ni Akunnungu chachichiwoneche pa musi wo. Chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni cha Mwanangondolo chichiŵe mu wele musi, ni ŵakutumichila ŵakwe Akunnungu chiŵapopelele. 4 Nombewo chiŵawone ku meeso kwakwe ni liina lyao chililembekwe pa usyo pao. 5 Chilo ngachipagwa sooni, atamuno ngaasaka lulanga lya lumuli pane lyuŵa, pakuŵa Ambuje Akunnungu chiŵaalanguchisye, nombewo chalongosye nti mamwenye moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. (aiōn g165) 6 Nipele katumetume jwa kwinani ŵasalile une, “Maloŵe ga gali gausyene ni gakulupilichika. Ambuje Akunnungu ŵakwapa Mbumu jwakwe ŵakulondola, ŵantumile katumetume jwao jwa kwinani ŵalosye ŵakutumichila ŵao indu yaikusachilwa ikopochele pangakaŵa.” 7 Che Yesu akusala, “Mpilikane! Ngwika chitema! Jwana upile jwelejo jwakugamakulichisya maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi.” 8 Une che Yohana, ni junaipilikene ni kwiwona yele indu yo. Panamasile kupilikana ni kwiwona, naligwisisye pa makongolo ga jwele katumetume jwa kwinani juŵanosisye une yele indu yo, ni nasachile kwapopelele. 9 Nambo ŵelewo ŵasalile une, “Nkatenda yeleyo! Une ndili jwakutumichila mpela mmwe ni achapwenu ŵakulondola ni wose ŵakwitichisya utenga waŵi mu chitabu chi. Mwapopelele Akunnungu!” 10 Sooni ŵasalile une, “Maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi nkagasisa mpela chantemela, pakuŵa katema ka kumalichikwa kwakwe kaŵandichile. 11 Sambano jwakutendekanya yangalimate ajendelechele kutenda yangalimate ni jwausakwa apunde

kutendekanya ya usakwa. Ni jwakutendekanya yaili yambone apunde kutendekanya yaili yambone ni jwali jwanswela apunde kuwa jwanswela.” 12 Che Yesu watite, “Mpikane! Ngwika chitema ni mituuka jichinampe jwalijose mwenumwe malinga ni masengo gakwe. 13 Une ndili Alufa ni Omega, Jwandanda ni Jwambesi, Junguitandisya indu yose ni Junguiichisya kumbesi.” 14 Akwete upile wele wakuchapa yakuwala yao, kuti akundikwe kwinjila mminango ja musi ni kulya isogosi ya chitela cha umi. 15 Nambo wandu wakuitendekanya yangalumbana waali mpela mbwa, ni wasawi ni wandu wa chigwagwa ni wandu wa kuulaga ni wandu wakuipelela inyago ni wose waikwanonyela kuwecheta ya unami, ngaajinjila ng'o mu musi wo. 16 “Une, Che Yesu, nantumile katumetume jwa kwini jwangu kusala ngani si, mu mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito. Uneji ndili jwa uwelesi u che Daudi, ndili ndondwa ja ng'andu jajikung'alima.” 17 Mbumu jwa Akunnungu ni mwali jwaulombela akuti, “Njise!” Jwakugapilikana malowe ga, akusachilwa asale, “Njise!” Ni mundu jwakwete njota, ajise, ni mundu jwakusaka meesi gagali ni umi ajigale pangali malipilo. 18 Une che Yohana ngwajamuka wose wakuupilikanila umboni wa malowe ga kulondola gagali mu chitabu chi: Mundu jwalijose juchajonjehesye chindu chachili chose mu yelei, Akunnungu chiwalagasye kwa iputiko yailembekwe mwelemu. 19 Mundu jwalijose atyosyaga lilo we lyalililyose mmalowe ga ngani sya kulondola gagali mu chitabu chi, Akunnungu chiwasumule liunjili lyakwe lya chitela cha umi ni kulityosya liuto lyakwe mmusi weswela, aula wauembekwe mu chitabu chi. 20 Che Yesu jwakusala nkati ngani ji, akuti ili isyene, “Eloo, ngwika chitema.” Eloo! Njise Ambuje Che Yesu! 21 Ngunsachila umbone wa Ambuje uwe ni wanyamwe wose. Eloo.

None nauweni musu waswela, Yelusalemu ja sambano, uchitulukaga kutyochela kwini kwa Akunnungu uli uwichikwe chile, mpela mwali jwaulombela jwaŵichikwe chile kwa wankwakwe. Napilikene liloŵe lyekulungwa kutyochela pa chitengu cha umwenye lichitiji, "Nnole! Kumusi kwa Akunnungu kuli pasikati ja wāndu! Nombewo chatame pasikati ja wanyawo nombe wanyawo chaaŵe wāndu wakwe. Akunnungu asyene chatame nawo ni chaaŵe Akunnungu wāo.

Chiunukuko 21:2-3

Reader's Guide

Ciyawo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Ciyawo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēse g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Chiyawo---Yao/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
W̄aloma 10:7
Chiunukuko 9:1
Chiunukuko 9:2
Chiunukuko 9:11
Chiunukuko 11:7
Chiunukuko 17:8
Chiunukuko 20:1
Chiunukuko 20:3

aidios

W̄aloma 1:20
Yuda 1:6

aiōn

Matayo 12:32
Matayo 13:22
Matayo 13:39
Matayo 13:40
Matayo 13:49
Matayo 21:19
Matayo 24:3
Matayo 28:20
Maliko 3:29
Maliko 4:19
Maliko 10:30
Maliko 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohana 4:14
Yohana 6:51
Yohana 6:58
Yohana 8:35
Yohana 8:51
Yohana 8:52
Yohana 9:32
Yohana 10:28
Yohana 11:26
Yohana 12:34
Yohana 13:8
Yohana 14:16

Masengo 3:21
Masengo 15:18
W̄aloma 1:25
W̄aloma 9:5
W̄aloma 11:36
W̄aloma 12:2
W̄aloma 16:27
1 W̄akolinto 1:20
1 W̄akolinto 2:6
1 W̄akolinto 2:7
1 W̄akolinto 2:8
1 W̄akolinto 3:18
1 W̄akolinto 8:13
1 W̄akolinto 10:11
2 W̄akolinto 4:4
2 W̄akolinto 9:9
2 W̄akolinto 11:31
W̄agalatia 1:4
W̄agalatia 1:5
W̄aefeso 1:21
W̄aefeso 2:2
W̄aefeso 2:7
W̄aefeso 3:9
W̄aefeso 3:11
W̄aefeso 3:21
W̄aefeso 6:12
W̄afilipi 4:20
W̄akolosai 1:26
1 Timoseo 1:17
1 Timoseo 6:17
2 Timoseo 4:10
2 Timoseo 4:18
Tito 2:12
W̄aebulania 1:2
W̄aebulania 1:8
W̄aebulania 5:6
W̄aebulania 6:5
W̄aebulania 6:20
W̄aebulania 7:17
W̄aebulania 7:21
W̄aebulania 7:24
W̄aebulania 7:28
W̄aebulania 9:26
W̄aebulania 11:3
W̄aebulania 13:8
W̄aebulania 13:21
1 Petulo 1:23

1 Petulo 1:25
1 Petulo 4:11
1 Petulo 5:11
2 Petulo 3:18
1 Yohana 2:17
2 Yohana 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Chiunukuko 1:6
Chiunukuko 1:18
Chiunukuko 4:9
Chiunukuko 4:10
Chiunukuko 5:13
Chiunukuko 7:12
Chiunukuko 10:6
Chiunukuko 11:15
Chiunukuko 14:11
Chiunukuko 15:7
Chiunukuko 19:3
Chiunukuko 20:10
Chiunukuko 22:5

aiōnios

Matayo 18:8
Matayo 19:16
Matayo 19:29
Matayo 25:41
Matayo 25:46
Maliko 3:29
Maliko 10:17
Maliko 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohana 3:15
Yohana 3:16
Yohana 3:36
Yohana 4:14
Yohana 4:36
Yohana 5:24
Yohana 5:39
Yohana 6:27
Yohana 6:40
Yohana 6:47
Yohana 6:54
Yohana 6:68

Yohana 10:28
Yohana 12:25
Yohana 12:50
Yohana 17:2
Yohana 17:3
Masengo 13:46
Masengo 13:48
W̄aloma 2:7
W̄aloma 5:21
W̄aloma 6:22
W̄aloma 6:23
W̄aloma 16:25
W̄aloma 16:26
2 W̄akolinto 4:17
2 W̄akolinto 4:18
2 W̄akolinto 5:1
W̄agalatia 6:8
2 W̄asesalonike 1:9
2 W̄asesalonike 2:16
1 Timoseo 1:16
1 Timoseo 6:12
1 Timoseo 6:16
2 Timoseo 1:9
2 Timoseo 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filimoni 1:15
W̄aebulania 5:9
W̄aebulania 6:2
W̄aebulania 9:12
W̄aebulania 9:14
W̄aebulania 9:15
W̄aebulania 13:20
1 Petulo 5:10
2 Petulo 1:11
1 Yohana 1:2
1 Yohana 2:25
1 Yohana 3:15
1 Yohana 5:11
1 Yohana 5:13
1 Yohana 5:20
Yuda 1:7
Yuda 1:21
Chiunukuko 14:6

eleēse

W̄aloma 11:32

Geenna

Matayo 5:22
Matayo 5:29
Matayo 5:30
Matayo 10:28
Matayo 18:9
Matayo 23:15
Matayo 23:33
Maliko 9:43

Maliko 9:45
Maliko 9:47
Luka 12:5
Yakobo 3:6

Hadēs

Matayo 11:23
Matayo 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Masengo 2:27
Masengo 2:31
1 W̄akolinto 15:55
Chiunukuko 1:18
Chiunukuko 6:8
Chiunukuko 20:13
Chiunukuko 20:14

Limnē Pyr

Chiunukuko 19:20
Chiunukuko 20:10
Chiunukuko 20:14
Chiunukuko 20:15
Chiunukuko 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Petulo 2:4

Questioned

2 Petulo 2:17

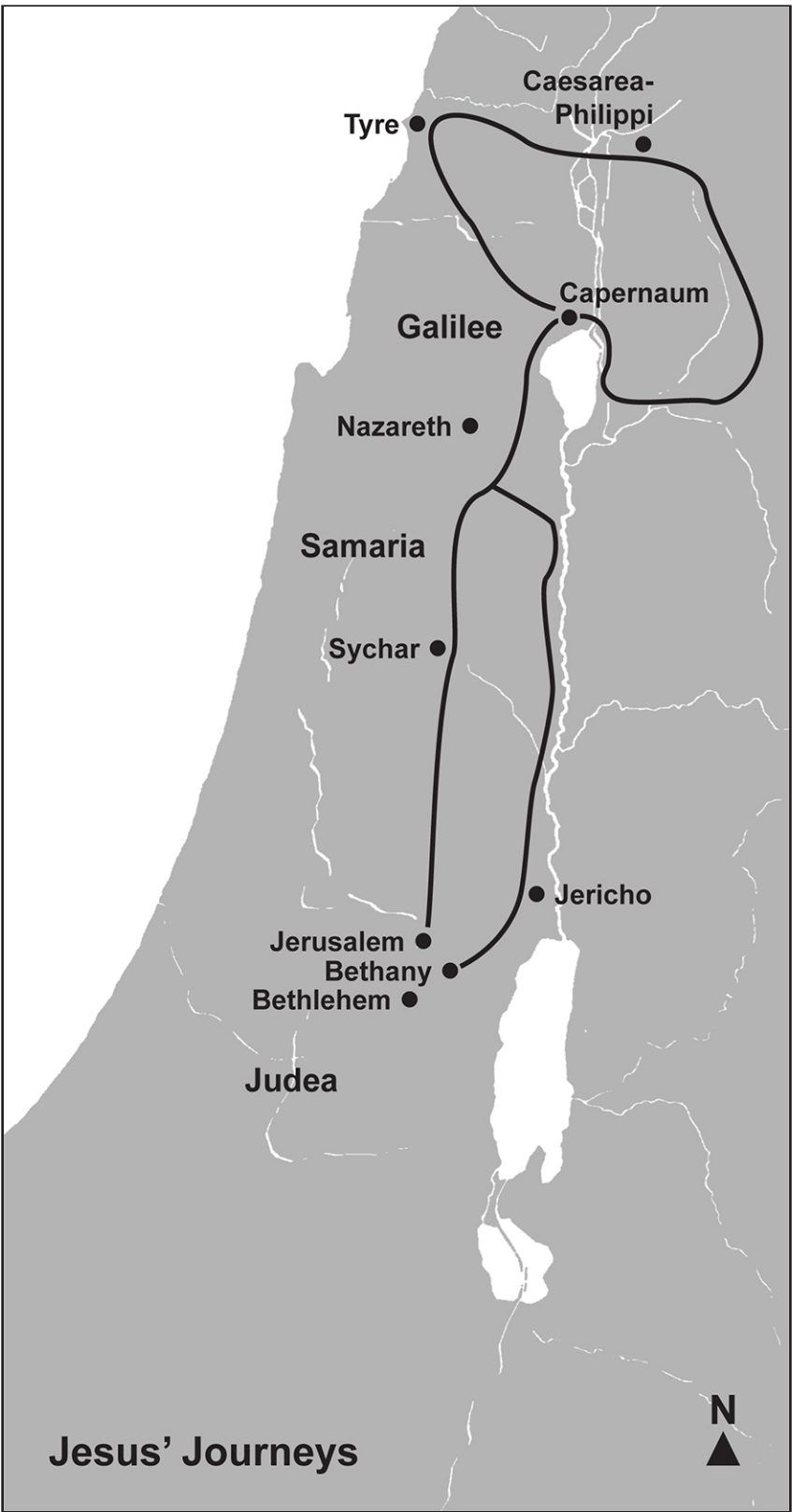

*Kwa chikulupi, che Iblahimu wanjitichisye Akunnungu apala paŵaŵilanjikwe ajaule ku chilambo chiŵalanjikwe ni Akunnungu kuti chiŵe chao.
Ŵatyosile pa chilambo chao ni kwaula kwiuto kwanganakumanyilila. - Ŵaebulania 11:8*

Israel's Exodus

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Jesus' Journeys

Pakuŵa Mwana jwa Mundu nganaika kukutumichilwa, nambo aiche kukutumichila ni kuutosya umi wao kwa kwawombola wandu wajinji. - Maliko 10:45

Une che Paolo, jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito, nguchilemba chikalata chi. Akunnungu amilasile me nduna ni asagwile naalalichile wandu Ngani jao Jambone. - W'alomu 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyrd in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us																																																														
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin																																																														
Where are we? ▶			When are we? ▼																																																																
			Innocence		Fallen			Glory																																																											
▶			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth																																																										
			<table border="1"> <tr> <td rowspan="2">God</td> <td>Father</td> <td>John 10:30</td> <td rowspan="6"> Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden </td> <td colspan="3">1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light</td> <td rowspan="6"> Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City </td> </tr> <tr> <td>Son</td> <td>God's perfect fellowship</td> <td colspan="2">John 8:58 Pre-incarnate</td> <td>John 1:14 Incarnate</td> <td>Luke 23:43 Paradise</td> </tr> <tr> <td>Holy Spirit</td> <td></td> <td></td> <td colspan="2">Psalm 139:7 Everywhere</td> <td colspan="2">John 14:17 Living in believers</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Mankind</td> <td>Living</td> <td rowspan="6"> Genesis 1:1 No Creation No people </td> <td colspan="3">Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth</td> </tr> <tr> <td>Deceased believing</td> <td colspan="3">Luke 16:22 Blessed in Paradise</td> </tr> <tr> <td>Deceased unbelieving</td> <td colspan="3">Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">Angels</td> <td>Holy</td> <td colspan="3">Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command</td> </tr> <tr> <td>Imprisoned</td> <td colspan="3">2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus</td> </tr> <tr> <td>Fugitive</td> <td colspan="2" rowspan="3"> Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels </td> <td>Revelation 20:13 Thalaasa</td> <td rowspan="4"> Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels </td> </tr> <tr> <td>First Beast</td> <td colspan="2">1 Peter 5:8, Revelation 12:10</td> </tr> <tr> <td>False Prophet</td> <td colspan="2">Rebelling against Christ Accusing mankind</td> <td>Revelation 19:20 Lake of Fire</td> </tr> <tr> <td>Satan</td> <td></td> <td colspan="2"></td> <td>Revelation 20:2 Abys</td> </tr> </table>		God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City	Son	God's perfect fellowship	John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Deceased believing	Luke 16:22 Blessed in Paradise			Deceased unbelieving	Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			Angels	Holy	Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus			Fugitive	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels		Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels	First Beast	1 Peter 5:8, Revelation 12:10		False Prophet	Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 19:20 Lake of Fire	Satan				Revelation 20:2 Abys	Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	
God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City																																																												
	Son	God's perfect fellowship		John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate			Luke 23:43 Paradise																																																										
Holy Spirit				Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers																																																													
Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth																																																															
	Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise																																																															
	Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment																																																															
Angels	Holy		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command																																																																
	Imprisoned		2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus																																																																
	Fugitive		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels		Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels																																																													
	First Beast	1 Peter 5:8, Revelation 12:10																																																																	
False Prophet	Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 19:20 Lake of Fire																																																														
Satan				Revelation 20:2 Abys																																																															
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all																																																														

Destiny

Ciyawo at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philipians 2:9-11.

Nipele njaule, nkaatende w̄andu w̄a ilambo yose āwe w̄akulijiganya w̄angu, nchabatsiyaga kwa liina lya Atati ni lya Mwana ni lya Mbumu jwa Akunnungu. - Matayo 28:19